Welkom op de website van de Begroting 2026 van de gemeente Zwolle.

Publicatiedatum: 10 oktober 2025

Het onderdeel 'algemeen' bevat de inleiding, de financiële samenvatting en een overzicht van de bestedingsvoorstellen. Als onderdeel van de Begroting 2026 zijn bestedingsvoorstellen met een structureel of (meerjarig) incidenteel effect opgenomen.

Binnen het onderdeel ‘programma's’ vindt u de beschrijvingen van de doelen, activiteiten & projecten en de bijbehorende financiën.

Het onderdeel 'paragrafen' bevat de wettelijke voorgeschreven onderdelen lokale heffingen, weerstandsvermogen & risico's, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Ook is hier de paragraaf Investeringen opgenomen.

Inleiding

In deze begroting werken we de keuzes die we in de Perspectiefnota 2026-2029 hebben gemaakt, verder uit. Uitgangspunt hierbij blijven onze speerpunten uit het coalitieakkoord ‘Samen voor een waarde(n)volle toekomst’. We werken aan een duurzame, inclusieve en sociale toekomst, waarin alle inwoners van Zwolle gelijke kansen hebben om mee te doen. En aan een (t)huis voor iedereen. We blijven samen met de stad bouwen aan brede welvaart. We zien dat we resultaten halen met het beleid dat we de afgelopen jaren hebben ingezet. Onze koers zetten we dan ook met kracht door.

We leven in onzekere tijden. Dit geldt ook financieel. Er is al jaren onzekerheid over hoeveel middelen we van het Rijk ontvangen en we krijgen te weinig middelen voor al onze taken die we uitvoeren. In de Voorjaarsnota hebben we voor de korte termijn extra middelen ontvangen. Voor de langere termijn is er nog steeds onzekerheid. Het is de vraag hoe een nieuw kabinet na de Tweede Kamerverkiezingen er uit zal zien en welke keuzes zij gaat maken. Gelukkig hebben we in Zwolle een relatief gezonde situatie en kunnen we nog investeren in onze stad. Er zijn nog incidentele middelen beschikbaar en via de Strategische Investeringsagenda hebben we middelen opzij gezet om de komende jaren door te blijven bouwen aan de stad. Wel zien we dat de structurele ruimte op termijn beperkt is. De opgaven en ambities blijven echter groot. Dat betekent dat de komende periode opnieuw keuzes moeten worden gemaakt en ruimte binnen de bestaande middelen moet worden gezocht. De afgelopen jaren hebben we daar al stappen in gezet. Dit hebben we onder andere gedaan in het traject Van Inzicht naar Focus en hiermee gaan we de komende tijd door.

Het bouwen van woningen is één van onze grootste opgaven. We willen een passend (t)huis voor iedereen. Het is op dit moment niet mogelijk voor al onze inwoners om een woning te vinden. Er worden nog niet voldoende woningen gebouwd. We zetten in op versnelling van het bouwen van woningen. Dit vraagt om veel financiële middelen, van ons, maar ook zeker van de provincie en het Rijk. We hebben in deze begroting middelen gereserveerd voor de realisatie van een nieuw schoolgebouw voor het Meander. Op de huidige locatie gaan we woningen bouwen. Als het Meandercollege gesloopt wordt, dan verdwijnt ook De Bolder (wijkaccommodatie opgericht door inwoners Aa-landen). We vinden het belangrijk dat er een wijkcentrum blijft in de Aa-landen, en hiervoor hebben we ook middelen in deze begroting opgenomen. Voor de zomer heeft de gemeenteraad het Ruimtelijk Toekomstperspectief (RTP) vastgesteld. Hierin hebben we grote ruimtelijke keuzes gemaakt richting 2040 en verder. Een volgende stap is voor de vijf sleutelgebieden startnoties op te stellen en het voorstel in deze begroting is om hier middelen voor beschikbaar te stellen.

We willen dat iedereen in Zwolle kan meedoen, en gelijke kansen krijgt. Vanuit de Koers Sociaal Domein zetten we erop in dat beleid, uitvoering en organisatie beter aansluiten bij de leefwereld van de inwoner. We willen bestaanszekerheid versterken, kansengelijkheid vergroten, gezond leven mogelijk maken én inzetten op een sterke sociale basis. We zien door vergrijzing, migratie, individualisering en onzekerheid over de toekomst een toenemende druk op het sociaal domein van de gemeente. We vinden het belangrijk om extra in te zetten op het versterken van de sociale basis en stellen hiervoor dan ook extra middelen beschikbaar. We maken ruimte voor initiatieven van bewoners en werken intensief samen met onze partners. We hebben met hen een gezamenlijk toekomstbeeld opgesteld. We willen bijvoorbeeld meer aandacht geven aan het opgroeien en opvoeden van kinderen en jongeren. Ook vinden we het belangrijk dat iedereen kan sporten en onze sportverenigingen leden kunnen blijven ontvangen. Daarom stellen we voor om een jaar de huur van de binnensportzalen niet te verhogen. Daarnaast vinden we het ook belangrijk dat onze speeltuinen toegankelijk en inclusief zijn en we willen in elke wijk in ieder geval één inclusieve speeltuin realiseren.

We werken aan een duurzame toekomst voor Zwolle. Het vergroenen van onze stad is één van onze ambities. We zijn gestart met de uitvoering van ons groen- en recreatiebeleid. Vorig jaar hebben we middelen gereserveerd voor de Natuurinvesteringsagenda (NIA) en dit doen we dit jaar weer. We zetten extra in om het groen in en om de stad op orde te houden en op een toename van de biodiversiteit. We maken middelen vrij om het Oldenelerpark een opknapbeurt te geven na de geplande dijkverzwaring, zodat de bewoners van Zwolle-Zuid kunnen blijven genieten van een groene en veilige omgeving. We werken ook hard aan de energietransitie. Vorig jaar hebben we een keuze gemaakt in een ambitiepakket voor onze energietransitie. We werken met partners en bewoners aan verschillende energieprojecten. In de buurt Hogenkamp werkt de bewonerscoöperatie WijBedrijf Dieze aan een wijkverbeterplan. De bewoners/eigenaren willen graag hun vastgoed en buitenruimte verduurzamen en klimaatbestendig maken en zo de kwaliteit van hun leefomgeving en leefgemeenschap verbeteren. We willen dit initiatief blijven ondersteunen en maken hier budget voor beschikbaar. We zien dat de Zwollenaren sinds 2023 steeds beter het afval zijn gaan scheiden. Hierdoor nemen de verbrandingskosten af en gaat de afvalstoffenheffing volgend jaar omlaag. Ook blijven we inzetten op de verduurzaming van ons eigen vastgoed. We hebben onvoldoende middelen om aan de wettelijke doelstellingen te voldoen. We blijven wel investeren, zodat we voortgang houden en aanvullende subsidies kunnen aanvragen bij het Rijk. In april 2025 hebben we het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend en we stellen nu voor om middelen vrij te maken voor de uitvoering van dit akkoord.

Vanaf 2026 leggen we jaarlijks extra geld opzij voor de viering van 800 jaar Zwolle in 2030 en de Internationale Hanzedagen. Evenementen zijn belangrijk voor Zwolle, ze brengen mensen samen en zorgen voor verbinding in de stad en de omgeving. Zo stellen we ook in 2026 een bijdrage beschikbaar om de zomerkermis te organiseren

Als gemeente hebben we een belangrijke rol om onze opgaven samen met partners vorm te geven. We zijn als organisatie gegroeid door de ontwikkeling van de stad en door de steeds complexere opgaven en omgeving. De samenleving digitaliseert bijvoorbeeld in een enorm tempo. Dit vraagt dat wij moeten blijven inzetten op de digitale transformatie. We blijven investeren in onze organisatie zodat we voldoende uitvoeringskracht hebben om onze ambities, nu en in de toekomst, te realiseren.

Financieel perspectief

Het financieel perspectief is de afgelopen maanden geactualiseerd. Op korte termijn, voor 2026 en 2027 ziet het financieel beeld er nog gunstig uit, maar vanaf 2028 is er geen structurele ruimte voor nieuwe investeringen. We zien in de cijfers dat het 'financieel ravijn' in 2026 door de incidentele compensatie van het Rijk is verschoven naar 2028. De opgaven en ambities blijven echter groot. Dat betekent dat de komende periode opnieuw keuzes moeten worden gemaakt en ruimte binnen de bestaande middelen moet worden gezocht.

De weerstandsratio is ten opzichte van de PPN gestegen naar 142%. Dit biedt net als in het voorjaar ruimte om de incidentele bestedingsruimte en/of SIA aan te vullen. Wel zien we dat de investeringsvraag via de SIA toeneemt door prijsinflatie.

Met de val van het kabinet en de huidige demissionaire status is op Prinsjesdag een beleidsarme Miljoenennota gepresenteerd. Dat betekent dat de Voorjaarsnota van het Rijk, waarop we in de PPN al hebben voorgesorteerd, het uitgangspunt is. Voor gemeenten is dat in principe goed nieuws, want de extra middelen die in het voorjaar beschikbaar zijn gesteld voor de jaren 2025, 2026 en 2027 op basis van het advies van de deskundigencommissie Van Ark en waarmee we in de PPN rekening hebben gehouden, kunnen we daadwerkelijk in de begroting 2026 verwerken.

Het demissionair kabinet heeft in de Miljoenennota extra incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de tekorten in de jeugdzorg voor de jaren 2023 en 2024 (in totaal € 728 miljoen). Dit is financieel vertaald in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Voor Zwolle gaat het om een eenmalig bedrag van circa € 6 miljoen. In de voorliggende begroting is dit bedrag conform de gebruikelijke systematiek nog niet verwerkt.

De activiteiten die de gemeente uitvoert in het kader van de Jeugdwet kenmerken zich door het open einde karakter. Als er een indicatie is afgegeven dan zijn we als gemeente verplicht deze zorg te betalen. Ook al is ons budget ontoereikend. Op dit moment zitten er een paar zeer dure cliënten in de Jeugdzorg waardoor er bij de 2e Berap een tekort op de Jeugdzorg is gemeld van € 1,5 miljoen. Daarom is het risicobedrag in het kader van de bepaling van het weerstandsvermogen ten opzichte van de vorige inventarisatie bij de jaarrekening 2024 met € 500.000 verhoogd. Het opgenomen bedrag heeft grotendeels betrekking op openeindregelingen.

Structureel kader

In het structureel financieel perspectief zijn de (negatieve) uitkomsten van de meicirculaire van het gemeentefonds verwerkt, evenals actuele loon-en prijsontwikkelingen en ramingen voor openeindregelingen.

Tabel Structurele bestedingsruimte

Structurele begrotingsruimte (bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029
Stand PPN 2026-2029	**11,9**	**11,0**	**2,3**	**3,1**
Meicirculaire gemeentefonds 2025	-2,6	-2,5	-3,7	-2,8
Stand PPN 2026-2029, na verwerking meicirculaire gemeentefonds 2025	**9,3**	**8,6**	**-1,4**	**0,3**
Stelpost opnemen voor 'sturen op trajectduur jeugdzorg'	0,0	0,0	0,6	0,6
Vrijval kapitaallasten afwaardering 2 panden (Jaarrekening 20	0,2	0,2	0,2	0,2
Structuele doorwerking Berap II	0,1	0,1	0,1	0,1
Gemeenschappelijke regelingen (indexaties)	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Mutaties begroting 2026, technische aanpassingen	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Aanwending stelpost rente		1,0	1,0	1,0
Reguliere begrotingsaanvragen	-1,2	-0,8	-0,9	-1,4
Verrekening met bestaande stelpost voor reguliere aanvragen	*1,3*	*1,3*	*1,3*	*1,3*
Afkoop FLO brandweer	0,5	0,5	0,5	0,5
Stand Begroting 2026-2029	**7,6**	**8,3**	**-1,2**	**0,1**

Toelichting op de tabel:

Bij het opstellen van de begroting 2026 zijn verschillen ontstaan met de opzet van de meerjarenraming die op hoofdlijnen is en veel eerder wordt opgesteld. Deze verschillen zijn er elk jaar bij het opstellen van de begroting, de omvang fluctueert wel. Per saldo ontstaat er een nadeel van € 2,4 miljoen in 2026 en € 1,4 miljoen vanaf 2027. De belangrijkste nadelen zijn de lagere rentebaten. We gaan uit van een lagere rentevergoeding op onze overtollige middelen. Dat leidt tot een structureel nadeel van € 1 miljoen. Vanaf 2027 verlagen we voor hetzelfde bedrag de stelpost rente die we hiervoor, rentenadeel, hebben opgenomen. De bijdrage aan de verbonden

partijen en VNG laat een nadeel zien van € 517.000, evenals de structureel ingezette stelpost voor het sociaal domein van € 1,5 miljoen die abusievelijk incidenteel was meegenomen in de doorwerking. Hier staan voordelen tegenover door hogere inkomsten bij verhuurde panden, leges kabels en leidingen en het instellen van een voorziening voor functioneel leeftijdsontslag bij de Brandweer, waardoor we structurele ruimte in de begroting creëren. Daarnaast zijn er nog diverse kleinere voor- en nadelen.

In de PPN is vanaf 2028 een stelpost van structureel € 2,4 miljoen opgenomen voor de toekomstige eigen bijdrage in de jeugdzorg. Deze stelpost vloeit voort uit een maatregel in de Voorjaarsnota van het Rijk om gemeenten te korten vanwege de invoering van een eigen bijdrage vanaf 1 januari 2028 voor de mensen die jeugdzorg ontvangen. We verwachten dat deze maatregel budgettair neutraal zal uitwerken voor gemeenten – tegenover de korting staan inkomsten uit de eigen bijdrage – en hebben daarom in de PPN voorgesteld om hiervoor een nieuwe stelpost in te stellen.

In aanvulling op de genoemde stelpost stellen we voor om in de begroting 2026 een tweede stelpost in het leven te roepen in relatie tot de jeugdzorggelden. Deze stelpost hangt samen met een korting op het gemeentefonds vanwege de mogelijkheden die gemeenten krijgen om te sturen op trajectduur jeugdzorg (kortere trajectduur is minder kosten). We stellen voor om vanaf 2028 een stelpost van € 0,6 miljoen op te nemen voor de mogelijkheden die gemeenten krijgen om te sturen op de trajectduur in de jeugdzorg.

Beide stelposten zijn toegestaan vanuit het provinciaal toezicht. Hoewel men het risicovol vindt, omdat beide posten nog niet volledig uitgewerkt zijn en nog afhankelijk zijn van nog vast te stellen wetgeving, staat men het toch toe om de bedragen budgettair neutraal te verwerken in de begroting. Reden is dat de uitwerking en wetgeving onder verantwoordelijkheid van het Rijk valt. Mocht de eigen bijdrage niet doorgaan en/of het niet mogelijk zijn om te sturen op trajectduur jeugdzorg, dan is de verwachting dat de korting op het gemeentefonds weer wordt recht getrokken.

Voor het Functioneel Leeftijd Ontslag overgangsrecht (FLO) betalen wij jaarlijks een bedrag van ongeveer € 500.000 aan de brandweer. Brandweerlieden die onder deze regeling vallen kunnen hiermee eerder stoppen met hun zware, bezwarende functie. Nieuwe medewerkers vallen niet meer onder deze regeling, maar onder het ‘tweedeloopbaanbeleid’. Deze regeling loopt af in 2049, dan stromen de laatste medewerkers uit die hierop recht hebben. De totale bijdrage zoals die nu is berekend, uitgaande van de huidige te vergoeden bedragen, is over de hele periode € 10,1 miljoen. Veel gemeenten hebben ervoor gekozen hiervoor een voorziening te vormen. Aangezien de omvang van de verplichting nu al bekend is, is een voorziening de geëigende manier. Voorstel is daarom om de nu bekende verplichting van € 10,1 miljoen (2026-2049) te storten in een hiervoor in te stellen voorziening en jaarlijks de benodigde middelen te onttrekken aan deze voorziening. De hoogte van de voorziening zal minimaal eens in de twee jaar worden geactualiseerd. De storting vindt plaats vanuit de reserve incidentele bestedingen. Hiermee spelen we jaarlijks een bedrag van circa € 500.000 vrij dat ten gunste komt van de structurele bestedingsruimte.

De begroting 2026 sluit met een voordeel van € 7,6 miljoen. De (per saldo) ruimte in het structureel perspectief vanaf 2027 houden we beschikbaar voor toekomstige ontwikkelingen.

Voor de jaren 2028 en verder geldt dat we geen rekening hebben gehouden met mogelijke compensatie van het Rijk voor de tekorten Jeugd o.b.v. het nog op te stellen rapport van de deskundigencommissie Van Ark II.

<u>Toekomstige investeringsvraag</u>
Bij de PPN 2026-2029 en voorliggende begroting zijn binnen de kaders van een structureel sluitend financieel perspectief vervolgstappen gezet om de langjarige opgaven en ambities te financieren. Concreet vertaalt zich dat in een structurele toevoeging van € 1 miljoen aan de Strategische Investeringsagenda (SIA) vanaf 2029 met het oog op een toekomstige investeringsopgave van € 150 tot € 175 miljoen.

Incidenteel kader
Met het in deze begroting voorliggende incidentele bestedingspakket voor invulling van de PPN thema’s, de aanvullende bestedingsvoorstellen en de toevoeging van het surplus van de weerstandscapaciteit (zie verderop onder het kopje ‘weerstandscapaciteit') is in totaal een toevoeging aan de reserve incidentele bestedingen gemoeid van € 9,2 miljoen. Dit zou, zonder de afkoop voor de FLO brandweer, resulteren in een vrije ruimte van € 29,9 miljoen. Indien uw raad akkoord gaat met het voorstel om € 10,1 miljoen te storten in een voorziening voor de FLO brandweer, dan komt de vrije ruimte uit op € 19,8 miljoen.

Tabel Incidentele bestedingsruimte

Incidentele begrotingsruimte (bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029
Reserve incidentele bestedingen, stand per 1 januari	**39,1**	**35,3**	**24,6**	**19,9**
Toevoegingen:				
Toevoeging vanuit algemene concernreserve (begroting 2024)	2,0			
Toevoeging surplus weerstandscapaciteit (PPN 2026-2029)	13,4			
Incidentele vrijval kapitaallasten onderwijshuisvesting (PPN 2026-2029)	1,1	0,9	0,3	
Armoedebestrijding (Berap 2025-1)			0,2	0,5
Totaal toevoegingen	**16,4**	**0,9**	**0,5**	**0,5**
Totaal onttrekkingen	**19,3**	**11,0**	**5,1**	**0,3**
Begroting 2026:				
Reguliere begrotingsaanvragen	-2,7	-0,6	-0,1	-0,3
Vrijval vervolgfinanciering 'boeggolf' 2026	0,2			
Toevoeging surplus weerstandscapaciteit	11,7			
Totaal effect begroting 2026	9,2	-0,6	-0,1	-0,3
Afkoop FLO brandweer	-10,1			
Reserve incidentele bestedingen, stand per 1 januari	**35,3**	**24,6**	**19,9**	**19,8**

Mogelijk leiden toekomstige voordelige jaarrekening-/ en MPV resultaten tot een aanvulling van de incidentele bestedingsruimte. De kans op voordelig jaarrekeningresultaten is reëel gezien de positieve begrotingssaldi in met name 2026 en 2027. Bij de komende begrotingen en perspectiefnota's of tussentijdse urgente bestedingsvoorstellen kan de inzet van de middelen worden afgewogen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandsratio komt uit op 142% en ligt daarmee beduidend boven de bij de PPN 2025-2028 afgesproken ratio van 100%[1], ondanks het feit dat het risicobedrag is gestegen. De toename van de ratio wordt vooral veroorzaakt door het resultaat van de Berap 2025-2 en de (per saldo) positieve begrotingssaldi in meerjarig perspectief. Per saldo komt hiermee het surplus boven de ratio van 100% uit op € 23,4 miljoen. Gelet op de beperkte toekomstige incidentele bestedingsruimte en de beperkte SIA middelen in verhouding tot de toekomstige investeringsopgave stellen we voor het surplus op basis van 50%-50% aan de reserve incidentele bestedingen (€ 11,7 miljoen) en reserve SIA (€ 11,7 miljoen) toe te voegen. Dit sluit aan bij de verdeling die aan de raad is voorgesteld in de PPN 2026-2029.

Tabel Weerstandscapaciteit/-ratio

Weerstandscapaciteit/-ratio (bedragen x € 1 miljoen)	Bedrag	Risico's	Ratio
Stand algemene concernreserve o.b.v. PPN 2026-2029	51,8	55,8	
Bij: verwacht MPV resultaat 2025 (25%)	3,6		
Bij: begrotingsresultaat 2026	7,6		
Af: dekking jaartekorten structureel perspectief (+ = overschot)	7,3		
Bij: Berapresultaat 2025-2 (incl. meerjarige incidentele vrijval)	9,0		
Actuele weerstandscapaciteit/-ratio	**79,2**	**55,8**	**142%**
Surplus boven afgesproken 100%	23,4		
Af: 50% van het surplus toevoegen aan reserve incidentele bestedingen	-11,7		
Af: 50% van het surplus toevoegen aan de SIA	-11,7		
Weerstandscapaciteit/-ratio na verwerking voorstel	**55,8**	**55,8**	**100%**

In de berekening van de weerstandscapaciteit wordt zoals gebruikelijk nog geen rekening gehouden met toekomstige MPV resultaten. Op basis van huidige inschattingen worden voor 2026 en verder wel voordelige

1 De door de raad vastgestelde normratio is 80% (Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018) o.b.v. een raadsbesluit, najaar 2017.

MPV resultaten verwacht, die dan voor 25% worden toegevoegd aan de weerstandscapaciteit (algemene concernreserve). Daar staat tegenover dat de hoogte van het risicobedrag in de komende jaren ook zal muteren.

Het verwachte MPV resultaat voor de komende jaren is:

Tabel prognose MPV resultaten

MPV resultaten (bedragen x € 1 miljoen)	2026	2027	2028	2029	Totaal
MPV resultaten	12,7	13,1	7,7	5,7	39,2
Af: Behoedzaamheidsmarge	-2,5	-1,7	-2,1	-0,7	-7,2
Netto verwacht resultaat	10,2	11,4	5,6	5,0	32,0
Waarvan 75% naar SIA	-7,6	-8,6	-4,2	-3,8	-24,1
Waarvan 25% naar Algemene Concernreserve	-2,5	-2,9	-1,4	-1,3	-8,0

De opgenomen behoedzaamheidsmarge komt overeen met de thans geïnventariseerde risico's in de grondexploitaties die het resultaat zouden kunnen beïnvloeden. Vanaf 2028 zien we een forse afname van de winstafdrachten uit de MPV. Na 2028 loopt het nog verder terug en de verwachting is dat winstafdrachten uit nieuwe grondexploitaties marginaal zullen zijn, omdat de kosten door diverse oorzaken oplopen, zoals bouwkostenstijgingen maar ook door de diverse duurzaamheids-, mobiliteitsmaatregelen en betaalbaarheid.

Strategische Investeringsagenda (SIA)
De financiering van grootschalige investeringen in gebiedsontwikkelingen en mobiliteitsvraagstukken loopt via de SIA. De SIA geeft inzicht in de toekomstige financieringsbehoefte van deze investeringen en dient als afwegingskader om te bepalen hoeveel investeringsruimte er in de eerstkomende jaren nodig is.

In de aanloop naar de begroting 2026 is een globale analyse uitgevoerd om inzichtelijk te maken of het bedrag van € 13 miljoen toereikend is. In het zogenaamde GWW + scenario, waarbij gerekend is met gemiddeld 5% prijsstijging, is sprake van een bandbreedte van € 10,2 miljoen (prijsontwikkeling t/m 2025) tot € 25,0 miljoen (prijsontwikkeling t/m 2026). Uitgaande van deze bandbreedte, stellen we voor om het gereserveerde bedrag van € 13 miljoen voor prijsontwikkelingen te verhogen tot € 18 miljoen. De komende periode gaan we aan de slag met de doorontwikkeling van de SIA. Dan gaan we ook werken aan een systematiek van jaarlijkse indexering van de projecten die in de SIA zijn opgenomen.

De vrije investeringsruimte – bovenop de prioritering uit het voorjaar – bedraagt op dit moment € 38 miljoen (zie onderstaande tabel). Hierin is rekening gehouden met het voorstel om 50% van het surplus in de weerstandscapaciteit (zijnde € 11,7 miljoen) toe te voegen aan de SIA.

Tabel investeringsruimte SIA

Investeringsruimte SIA (bedragen x € 1 miljoen)	Bedrag
Investeringsruimte bij begroting 2026 (stand PPN)	84
Bij: Structurele reservering van € 1 miljoen structureel vanaf 2029	20
Bij: Surplus weerstandscapaciteit, begroting 2026 (50%)	12
Totaal beschikbaar	116
(Voorlopige) inzet investeringsruimte:	
1. Toegekende investeringsvoorstellen (prioritering voorjaar 2025)	-27
2. Reservering voor aanvullende investeringsvoorstellen	-13
3. In reserve houden voor ontwikkeling parkeerhubs (AOS)	-20
4. Beschikbaar houden voor prijsontwikkelingen	-18
Totaal (voorlopige) inzet	-78
Vrije investeringsruimte	**38**

Het bedrag van € 38 miljoen aan vrije investeringsruimte moet nog worden toegewezen met het oog op de toekomstige investeringsopgave van € 150 tot € 175 miljoen tot en met 2035 waarvoor nog geen dekking beschikbaar is.

Zeer recent is een subsidieaanvraag ingediend voor rijkssubsidie uit de zogenaamde programma Woningbouw en Mobiliteit (WOMO) & Woningbouw op Korte Termijn (WoKT)- gelden. Bij toekenning van deze subsidieaanvraag zal meer cofinanciering beschikbaar komen voor de projecten die in de SIA zijn opgenomen.

Verdere toelichting over de Strategische Investeringsagenda is te vinden in de paragraaf Investeringen.

Financieel overzicht programma's

Het besluit begroting en verantwoording (BBV) schrijft voor dat de gemeente bij de begroting een overzicht van baten en lasten presenteert. Dit overzicht is inclusief alle toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Wanneer wij spreken over baten dan bedoelen wij inkomsten en wanneer wordt gesproken over lasten dan bedoelen wij uitgaven.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
1. Samen sterk in Zwolle	284.686	27.435	257.251	420	3.782	253.889
2. Werken aan bestaanszekerheid	126.987	72.426	54.560	0	367	54.193
3. Groeiend en levendig Zwolle	146.236	114.276	31.961	6.972	5.305	33.628
4. Duurzame toekomst	9.643	650	8.993	733	578	9.148
5. Vitale wijken	116.820	48.393	68.427	1.786	1.475	68.738
6. Betrouwbare overheid	92.013	7.611	84.402	1.338	2.453	83.287
7. Algemene dekkingsmiddelen	15.320	517.672	-502.353	38.203	38.733	-502.883
Totaal	**791.705**	**788.464**	**3.241**	**49.452**	**52.694**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Bestedingsvoorstellen Begroting 2026

In de onderliggende pagina's is het financieel overzicht en de toelichtingen op de bestedingsvoorstellen opgenomen.

Financieel overzicht bestedingsvoorstellen

Bestedingsvoorstellen Perspectiefnota:

Nr	Doel	Omschrijving	I/S	Krediet	2026	2027	2028	2029
Perspectiefnota:								
1.	1.1.1	Koers Sociaal Domein - Sociale Basis:	S		3.940.000	3.940.000	3.940.000	3.940.000
		Spoor 2: Bevriezen tarieven binnensportaccommodaties 2026	S		60.000	60.000	60.000	60.000
2.	1.1.3	Afdeling Vluchtelingen	I		750.000	750.000	750.000	-
3.	2.1.3	Bestaanszekerheid	S		160.000	160.000	160.000	160.000
4.	3.2.1	Zwolle 800 jaar stadsrechten en viering Internationale Hanzedagen	I		750.000	750.000	750.000	750.000
5.	4.1.1	Energietransitie - Hogenkamp kiest:	I		500.000	500.000	500.000	-
6.	4.2	Natuurinvesteringsagenda (NIA):						
		Groen groeit mee, toename biodiversiteit en vergroening bestaande stad	S		135.000	135.000	135.000	135.000
		Incidentele uitgaven	I		210.000	110.000	60.000	60.000
7.	5.3.1	Verduurzaming gemeentelijk vastgoed	S		-	-	-	131.000
8.	5.3.1	Ontwikkeling wijkcentrum De Bolder inclusief Stadkamer	S	6.000.000	-	-	-	1.600.000
9.	5.3.2	Vervangende nieuwbouw Meander College	S	40.000.000	-	-	-	300.000
10.	6.4.2	Staat van de organisatie	S		1.700.000	1.700.000	2.700.000	3.700.000
		Uitgaven, incidenteel te dekken (opgenomen in de PPN 2026-2029)	I		300.000	2.000.000	1.000.000	-
		Dekking via taakstelling Van Inzicht naar Focus (VINF)	S		-	-	*-1.000.000*	*-2.000.000*
11.		SIA	S		-	-	-	1.000.000
		Totaal bestedingsvoorstellen Perspectiefnota 2026-2029		**46.000.000**	**8.505.000**	**10.105.000**	**9.055.000**	**9.836.000**
		Waarvan structureel	S		*5.995.000*	*5.995.000*	*5.995.000*	*9.026.000*
		Waarvan incidenteel	I		*2.510.000*	*4.110.000*	*3.060.000*	*810.000*

Bestedingsvoorstellen boeggolflijst:

Nr	Doel	Omschrijving	I/S	Krediet	2026	2027	2028	2029
Boeggolf:								
1.	1.1.1	Formatie afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling:	I		454.297	-	-	-
2.	2.1.3	Formatie aanvraag / doorontwikkeling afdeling Inkomensondersteuning	S		-	640.317	640.317	640.317
		Dekking via stelpost vervolgfinanciering boeggolf (€ 2,5 mln beschikbaar)	S		-	*-640.317*	*-640.317*	*-640.317*
		Incidentele uitgaven	I		1.018.608	378.291	-	-
3.	3.1	Programma aanpak stikstof	I		100.000	-	-	-
4.	3.1.1	Omgevingswet: Opstellen van een gemeentebreed omgevingsplan	I		180.000	-	-	-
		Dekking via structurele middelen 'bestemmingsplannen'	I		*-180.000*	-	-	-
5.	3.1.1	Borgen ruimtelijke kwaliteit: stadsbouwmeester	I		100.000	-	-	-
6.	3.2.1	Zomerkermis	I		133.409	-	-	-
7.	4.1	Warm Assendorp	I		88.869	-	-	-
8.	5.1.1	Voortzetting tijdelijke uitbreiding stadsdeel Midden (wijkmanagement)	I		150.000	-	-	-
9.	5.2.1	Procesregisseur Aanpak Voorkomen van Escalatie (AVE)	I		168.000	-	-	-
		Dekking vanuit de sociale basis	I		*-108.000*	-	-	-
10.	6.1.2	Stadsmerk	I		225.000	-	-	-
11.	6.4.2	Inzet klachtenprocedure	I		85.737	-	-	-
		Totaal bestedingsvoorstellen Perspectiefnota 2026-2029			**2.415.920**	**378.291**	**-**	**-**
		Waarvan structureel	S		-			
		Waarvan incidenteel	I		*2.415.920*	*378.291*	-	-

Reguliere bestedingsvoorstellen:

Nr	Doel	Omschrijving	I/S	Krediet	2026	2027	2028	2029
Reguliere aanvragen:								
1.	1.1.1	Formatie afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling:	S		353.090	353.090	353.090	353.090
2.	1.2.1	Herinrichting SWT:						

		Inrichtingsplan	S		1.150.000	1.150.000	1.150.000	1.540.000
		Besparingen (n.a.v. focusweek VINF)	S		*-770.000*	*-1.310.000*	*-1.310.000*	*-1.310.000*
		Incidentele kosten om besparingen VINF te kunnen realiseren	I		370.000	-	-	-
		Dekking via PPN 2026-2029 (Staat van de organisatie)	S		*-160.000*	*-160.000*	*-160.000*	*-160.000*
		Dekking d.m.v. verschuiving investering in tijd	I		*320.000*	*-70.000*	*-*	*320.000*
3.	1.2.3	Regionale agendaregisseur zorg en veiligheid	I		25.500	-	-	-
4.	1.3.1	Van beschermd wonen naar beschermd thuis	I		348.028	348.028	348.028	348.028
		Dekking via reserve beschermd wonen	I		*-348.028*	*-348.028*	*-348.028*	*-348.028*
5.	1.3.1	Verbouwing Kadera, totale bijdrage vanuit de regio	I		1.099.600	-	-	-
		Bijdrage regionale partners aan Zwolle	I		*-832.600*	-	-	-
6.	2.1	Arbeidsparticipatie: Begroting 2026 Tiem	I		137.500	-	-	-
7.	2.1.1	Versterken team Leerplicht / Doorstroompunt	S		189.146	189.146	189.146	189.146
8.	3.1.1	Buitengebied Zwolle: KGO-beleid	I		40.000	-	-	-
9.	3.1.1	Vervolg ruimtelijk toekomstperspectief - sleutelgebieden:						
		Opstellen startnotities voor vijf sleutelgebieden	I		420.000	-	-	-
		Activering toekomstige grondexploitaties	I		*-120.000*	-	-	-
10.	3.1.1	Integrale gebiedsvisie Goertjesweg en omgeving	I		250.000	-	-	-
11.	3.1.1.	Novex-programma Stedelijk Zwolle:	I		350.000	350.000	-	-
		Dekking onderzoeken Rijk/regio en Zwolle (50/50)	I		*-100.000*	*-100.000*	*-*	*-*
12.	3.1	Stedelijke regie bereikbaarheid - bereikbaarheid- en fasering van de stad	I		100.000	-	-	-
13.	3.1.1	Upgrade Oldenelerpark	I		110.000	-	-	-
		Dekking via financiële bijdragen Reales en derden	I		-51.760	-	-	-
14.	3.2.3	Open monumentendag	S		45.000	45.000	45.000	45.000
15.	3.3	Infrastructurele maatregelen bij gebiedsontwikkelingen (investering: € 11,9 mln minus bijdragen derden van € 6,5 mln, netto € 5,3 mln):						
		Herinrichting Middelweg	S	1.400.000	-	-	-	56.000
		Aanpassingen IJsselallee	S	1.300.000	-	8.000	8.000	8.000
		Herinrichting Merwedelaan en deel Reggelaan	S	525.000	-	-	21.000	21.000
		Verbreding Scholtensteeg	S	440.000	-	17.600	17.600	17.600

		Herinrichting IJsselcentraleweg	S	1.505.000	-	-	-	-
		Fietsparkeren station Stadshagen	S	175.000	-	11.700	11.700	11.700
16.	3.3.1	Programmamanagement Mobiliteit	I		137.000	137.000	-	-
17.	3.7	Toekomstperspectief Holtenbroek	I		60.000	-	-	-
18.	4.1.1	Ruimtelijke inpassing transformatoren	S		190.000	265.000	265.000	265.000
19.	5.1.1	Motie 17-12: 'Versnelling inclusieve speelplekken in elke wijk'	S	825.000	-	40.740	81.480	81.480
20.	5.1.2	Programmacoördinatie uitvoeringsprogramma Schone Lucht Akkoord (SLA)	I		100.000	100.000	100.000	-
21.	5.1.2	Wettelijke verplichtingen Geluid en Omgevingsveiligheid	I		188.000	180.000	41.000	-
22.	5.3.1	Openluchtbad overdragen naar afdeling Vastgoed (vanuit Sport)	S		160.000	160.000	160.000	160.000
		Technische wijziging (overheveling budget)	S		*-160.000*	*-160.000*	*-160.000*	*-160.000*
23.	5.3.1	Projectbudget Maatschappelijke Voorzieningen (brede verkenning)	I		271.520	271.520	271.520	-
		Dekking via het IHP Onderwijshuisvesting	I		*-271.520*	*-271.520*	*-271.520*	-
24.	5.3.1	Stelpost kapitaallasten onderhoud vastgoed	S		35.000	70.000	105.000	140.000
		Hogere huurinkomsten (nieuwe verhuringen en huuronderhandelingen)	S		*-250.000*	*-250.000*	*-250.000*	*-250.000*
25.	5.4.1	Uitwerken en implementeren waardegestuurd assetmanagement	I		400.000	-	-	-
		Verwachte onderbesteding op groot onderhoud	I		-400.000	-	-	-
26.	6.1.1	Gemeenteraadsverkiezingen 2026	I		100.000	-	-	-
27.	6.3.1	Adreskwaliteit, aanpak leegstand	S		263.810	189.018	189.018	189.018
28.	6.3.1	Formatie verkiezingen	S		200.000	200.000	200.000	200.000
		Totaal bestedingsvoorstellen reguliere aanvragen		**6.170.000**	**3.949.286**	**1.416.294**	**1.057.034**	**1.717.034**
		Waarvan structureel	S		*1.246.046*	*819.294*	*916.034*	*1.397.034*
		Waarvan incidenteel	I		*2.703.240*	*597.000*	*141.000*	*320.000*

Toelichting bestedingsvoorstellen
Hieronder zijn de toelichtingen op de bestedingsvoorstellen te vinden.

Bestedingsvoorstellen Perspectiefnota
In deze begroting werken we de Perspectiefnota verder uit. In de Perspectiefnota hebben we aangegeven wat onze grote opgaven zijn en welke middelen we daarvoor beschikbaar willen stellen. Onderstaand het vastgestelde structurele en incidenteel bestedingspakket per thema. De aanvragen zijn conform het kader van de Perspectiefnota verder uitgewerkt.

1. **Koers sociaal domein – sociale basis (structureel, doelen 1.1.1, 1.1.2 en 1.1.3)**

De druk op het sociaal domein neemt de komende jaren verder toe. Dat komt onder andere door vergrijzing, het woningtekort en door landelijke afspraken in het Aanvullende Zorg- en Welzijnsakkoord 2025, in combinatie met de groeiende tekorten op de arbeidsmarkt. De noodzaak is groot om verder te innoveren en wij willen dan ook verder investeren in een sterke sociale basis. Met de investering van € 4 miljoen verstevigen we de positie van (welzijns)partners in de stad en doen extra investeringen in voorzieningen en activiteiten voor inwoners in de wijken (waaronder € 60.000 structureel voor het beperken van stijging van verhuurtarieven van binnensportaccommodaties). Om dit mogelijk te maken investeren we ook in benodigde capaciteit bij de gemeente.
De inzet van middelen gaat in het eerste jaar – in nauwe afstemming met partners - overwegend naar lopende activiteiten waarbij stopzetting nu ongewenst is. Daarnaast naar activiteiten die met een incidentele impuls kunnen starten. Daarmee zorgen we voor flexibiliteit en ruimte om de komende jaren samen met partners optimale resultaten te behalen en steeds beter bij te dragen aan een sterke sociale basis. Nieuwe vormen van opdrachtverlening, meer wijkgericht (samen)werken en meer aandacht voor de ondersteuning van inwonersinitiatieven zijn onderdeel van dat toekomstbeeld in wording. De Koers Sociaal Domein en de focus-opgaven sociale basis vormen steeds het uitgangspunt. In de jaren 2027-2029 worden de middelen steeds vaker structureel ingezet, mogelijk ook door meerjarige afspraken. Over dit proces zal het college de raad geregeld op de hoogte houden en erbij betrekken.

2. **Afdeling Vluchtelingen (incidenteel, doel 1.1.3)**

De opvang van vluchtelingen blijkt geen tijdelijke maar een permanente taak van de gemeente. Het COA en het Rijk verwachten dat de komende jaren de instroom van asielzoekers zal doorzetten. We hebben een nieuwe tijdelijke afdeling Vluchtelingen ingericht en zij werken aan een proactieve en toekomstbestendige aanpak voor de opvang en huisvesting van vluchtelingen in de volle breedte.

De tijdelijke afdeling Vluchtelingen zal uitzoeken wat er nodig is om de opgave voor duurzame opvang van vluchtelingen in Zwolle zo goed mogelijk in de organisatie te borgen. Dit kost extra geld. Het voorstel is om € 750.000 aan incidentele middelen voor 2026, 2027 en 2028 voor de tijdelijke afdeling Vluchtelingen te reserveren en naar aanleiding van de onderzoeksresultaten van de tijdelijke afdeling Vluchtelingen het aan het nieuwe college te laten hoe zij verder wil gaan met dit thema.

3. **Bestaanszekerheid - Project verbeteren toegang en vereenvoudigen inkomensregelingen plateau 1 (structureel, doel 2.1.3)**

We hebben inkomensregelingen voor inwoners met een laag inkomen om ervoor te zorgen dat deze Zwollenaren daadwerkelijk kunnen rondkomen. Niet iedereen die recht heeft op deze regelingen maakt er gebruik van. Daarom verbeteren we de toegang en vereenvoudigen we de inkomensregelingen. Dit doen we bijvoorbeeld door: Het uitgeven van de ‘Laat geen geld liggen’-gids, verminderen van bewijslast en ambtshalve toekennen.

We verwachten door het uitvoeren van deze verbeteringen dat het aantal vertrekkingen stijgt en daarmee de kosten voor de inkomensregelingen. Hiervoor is het voorstel om € 160.000 structureel beschikbaar te stellen.

4. **Zwolle 800 jaar stadsrechten en internationale Hanzedagen (incidenteel, doel 3.2.1)**

Evenementen zijn belangrijk voor Zwolle. Ze zorgen voor saamhorigheid in de stad en de omgeving. Serious Request 2024 was daar een mooi voorbeeld van. In 2030 bestaat Zwolle 800 jaar en dit willen we samen vieren. Vorig jaar zijn hier in de begroting nog geen middelen voor gereserveerd. Dit willen we nu wel doen. We vinden het belangrijk om aandacht te geven aan de voorbereiding van Zwolle 800 jaar in 2030. In dat jaar vinden ook de Internationale Hanzedagen in Zwolle plaats. Een themajaar kan de lokale gemeenschap verenigen en trots op Zwolle vergroten. Het samen genieten van festiviteiten, evenementen en activiteiten brengt mensen samen en zorgt voor verbinding. Daarnaast is het ook een gelegenheid om Zwolle te promoten als een toeristische bestemming en dat is een positieve stimulans voor de lokale economie. We gaan sparen voor dit themajaar en stellen voor om hier € 3,0 miljoen incidenteel voor te reserveren gedurende de periode van 2026 t/m 2029 (€ 750.000 per jaar).

5. **Energietransitie - Hogenkamp kiest (incidenteel, doel 4.1.1)**

Het bewonersinitiatief ‘Hogenkamp kiest’ heeft in 2025 samen met het WijBedrijf een plan van aanpak opgesteld waarin een impuls wordt gegeven aan verbetering van de leefbaarheid en duurzaamheid van Hogenkamp. Met ontwerpend onderzoek wordt gezocht naar passende en haalbare oplossingen op de wijk te verduurzamen (op sociaal, technisch, ecologisch/klimaattechnisch en financieel vlak). De gemeente ondersteunt dit initiatief door een ontwikkelkader op te stellen waarbinnen de ontwikkelingen in Hogenkamp vorm kunnen krijgen. Dit ontwikkelkader wordt in co-creatie met de buurt opgesteld. De uitkomst van dit onderzoek zijn bouwstenen en spelregels voor verdere verduurzaming en verdichting van de wijk. Vervolgens gaan we aan de slag met kansrijke initiatieven in de wijk om de plannen concreter te maken gezamenlijk verder te werken aan de impuls in Hogenkamp.
Ook maken we verbinding met steden met vergelijkbare initiatieven voor uitwisseling van ervaringen en borging van kennis. Ook op landelijk niveau gaan we op zoek naar partners die ons kunnen ondersteunen met deze opgave (financieel, procesmatig &

inhoudelijk). Deze ervaring helpt ons om een passend antwoord te vinden voor bestaande wijken met vergelijkbare opgaves. Nu en in de toekomst. Het voorstel is om € 500.000 in 2026, 2027 en 2028 voor dit initiatief beschikbaar te stellen.

6. Natuurinvesteringsagenda (NIA) (incidenteel en structureel, doel 4.2.1)
De huidige beschikbare budgetten voor de NIA (€ 200.000 structureel voor 2025 en verder) worden gebruikt om een beperkte invulling te geven aan de ambities van het Groen en recreatiebeleid en specifiek aan de ambitie 'Groen dicht bij'. Voor dit budget planten we bomen in (woon)straten, verbeteren we groeiplaatsen en doen we een enkel onderzoek om inzicht te krijgen in benodigde maatregelen voor na 2025. Om ook aan de ambitie groen groeit mee invulling te geven en de biodiversiteit en het recreatieve uitloopgebied van ons landschap te versterken, stellen we voor om de komende jaren ook op de volgende onderwerpen te investeren.
1. Groen in de stad op orde houden, groen groeit mee: In 2026 willen we een uitvoeringsplan opstellen voor de aanleg van een nieuw stadspark. Hierin worden onder meer de locatie, omvang, doelen en invulling van het park bepaald.
2. Toename biodiversiteit: Gedurende 4 jaar willen we jaarlijks circa 4 km nieuwe landschapselementen, bossen en recreatieve routes aanleggen,
3. Vergroening bestaande stad: De komende 2 jaar (2026 + 2027) willen we boven op de reguliere NIA gelden nog extra investeren in de aanleg van groen in de bestaande wijken.
Om alle groene maatregelen van bestaande NIA gelden en aanvullende budgetten te kunnen realiseren hebben we ook extra ambtelijke capaciteit nodig. Totaal stellen we voor om structureel €135.000 en incidenteel in 2026 € 210.000, in 2027 € 110.000 en in 2028 en 2029 € 60.000 beschikbaar te stellen.

7. Verduurzaming gemeentelijk vastgoed (structureel, doel 5.3.1)
We hebben als gemeente circa 170 gebouwen in ons bezit, zoals bijvoorbeeld musea, theaters, sporthallen en wijkcentra. We willen deze gebouwen verduurzamen en hierbij zetten we in op zoveel mogelijk CO2-reductie en aardgasvrij. Vorig jaar is de Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed door de gemeenteraad vastgesteld. In de PPN 2025-2028 hebben we voor vier jaar budget beschikbaar gesteld. Dit budget is minder dan nodig is om de wettelijke doelstellingen te halen. In de Perspectiefnota 2026-2029 is voorgesteld om in lijn met de beschikbaar gestelde budgetten van vorig jaar de jaarschijf 2029 toe te voegen. Hierbij gaat het om structureel €131.000. Hiermee houden we voortgang op de uitvoering van de verduurzaming van ons vastgoed en blijven we jaarlijks aanvullende subsidie aanvragen bij het Rijk (DuMaVa-subsidie).

8. Ontwikkeling wijkcentrum De Bolder inclusief Stadkamer (structureel, doel 5.3.1)
Binnen de gebiedsontwikkeling Centrum Aa-landen werken we aan herontwikkeling van een toekomstbestendig voorzieningenaanbod, parallel aan de nieuwbouw van het Meandercollege. Dit gebeurt in aansluiting op de sociaal maatschappelijke opgave voor Centrum Aa-landen. Hiermee draagt de gemeente Zwolle bij aan het (in de gebiedsvisie genoemde) 'Huis van de wijk' dat huidige en toekomstige inwoners een centrale ontmoetingsplek biedt en een sterk wij(k)gevoel creëert. Het uitgangspunt is een wijkvoorziening (minimaal de huidige omvang) met een integraal karakter met slim, efficiënt ruimtegebruik door partijen die een gedeeld belang hebben en met functies die elkaar kunnen versterken.
In de Perspectiefnota 2026-2029 is het voorstel gedaan om een investering te doen van € 6 miljoen het wijkcentrum inclusief Stadkamer. De kapitaallast bij deze investering bedraagt jaarlijks € 300.000 vanaf 2029.

9. Vervangende nieuwbouw Meander College (structureel, doel 5.3.2)
Er zijn scholen die in wijken staan waar plannen zijn voor gebiedsontwikkelingen. Sommige scholen kunnen vervangen worden door nieuwbouw. Dit speelt concreet in de wijk Aa-landen. De gebiedsvisie Centrum Aa-landen is door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is de realisatie van een nieuw onderwijsgebouw voor het Meander opgenomen. Het voorstel is om € 1,6 miljoen kapitaallasten vanaf 2029 beschikbaar te stellen om de nieuwbouw van het Meander te realiseren (investering van € 40 miljoen). Hierdoor kan op de huidige locatie van de school nieuwbouw gerealiseerd worden.

10. Staat van de organisatie (incidenteel en structureel, doel 6.4.2)

Staat van de organisatie	I/S	2026	2027	2028	2029
Groei	S	560.148	1.247.645	1.307.645	1.307.645
Dekking via groei van het budget overhead (toedeling organisatie)	S	*-1.144.598*	*-793.331*	*-853.331*	*-853.331*
Fundament	S	483.498	1.001.839	1.001.839	1.001.839
Ondersteuning uitvoerende afdelingen	S	800.000	800.000	800.000	800.000
Digitalisering	S	1.149.295	1.292.190	1.292.190	1.292.190
Management	S	651.657	651.657	651.657	651.657
Totaal Staat van de organisatie	S	2.500.000	4.200.000	4.200.000	4.200.000
Reeds door de raad beschikbaar gesteld budget (PPN 2025-2028)	S	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000
Totaal begroting 2026	S	2.000.000	3.700.000	3.700.000	3.700.000

De ontwikkeling van Zwolle en de complexe opgaven maken dat de druk op onze organisatie groeit. Dat betekent ook dat we blijven investeren in onze organisatie. Zo blijven we toegerust om onze taken uit te voeren en aan onze ambities te werken. De groei van de organisatie zit vooral in de uitvoerende en beleidsafdelingen. Om te zorgen dat het werk in en voor de stad gedaan kan worden, is het van belang dat de ondersteunende afdelingen meegroeien. Daarom blijven we structureel investeren in onze

bedrijfsvoering. Daarbij richten we ons niet alleen op de groei, maar ook op het versterken fundament van de bedrijfsvoering, op informatievoorziening en digitale strategie en op een goede sturing.

De druk op de bedrijfsvoeringcapaciteit neemt toe, zowel in omvang als in breedte. Binnen het sociaal en fysiek domein groeit de behoefte aan ondersteuning, onder meer bij afdelingen als het Sociaal Wijkteam, Proces-, Programma- en Projectmanagement en Stadsingenieurs. Deze ontwikkelingen vragen om flexibiliteit en tijdige inzet van capaciteit. Om hierop te kunnen anticiperen, wordt € 800.000 gereserveerd. Deze middelen zijn bedoeld om in te spelen op knelpunten en versterkingsvragen die zich op korte termijn aandienen.

Vanwege de toenemende complexiteit en vraag naar integrale oplossingen binnen de bedrijfsvoering samen met de veranderingen in de organisatie van werk en werkconcepten zetten we in op uitbreiding van advisering rond bedrijfsvoeringsvraagstukken. Deze uitbreiding stelt ons in staat om vervolgstappen te zetten op het gebied van sturingsinformatie, positionering van bedrijfsvoering en een efficiëntere organisatie van werk. We constateren tevens dat regelgeving steeds complexer wordt en nieuwe samenwerkingsverbanden en aspecten als privacy en dataveiligheid zorgen voor meer complexiteit. Daardoor neemt de behoefte aan strategisch-juridisch toezicht toe. We stellen voor te investeren in juridische control om risico's tijdig te signaleren, juridisch complexe trajecten beter te begeleiden en op strategisch niveau mee te denken over de impact op organisatie en uitvoering. Dit alles draagt bij aan het versterken van het fundament van de bedrijfsvoering

De samenleving digitaliseert snel. Wij zien dat de arbeidsmarkt krapper wordt. Dit zet onze innovatiekracht en digitale weerbaarheid onder druk. We willen daarom blijven investeren om data-gedreven te kunnen ontwikkelen en uitvoeren. En om de groeiende hoeveelheid informatie die we verwerken via goed informatiebeheer vorm te geven. Dit doen we in meerdere jaren waarbij we gestart zijn in 2024 en nu de laatste beheerfuncties toevoegen. Gezien de groei van onze hoeveelheid informatie-objecten als gevolg van de digitale transitie en de toenemende wet- en regelgeving groeien wij zo mee met onze digitale opgaven zoals ook weergegeven in onze onlangs voorgestelde robuuste informatievoorziening. Ook zetten we in op informatieadvies om de toenemende vragen over bijvoorbeeld de inzet van AI of informatiedeling in samenwerkingsverbanden van de gemeente Zwolle te duiden en hierin keuzes te maken. Deze investeringen helpen ons om doelen uit de begroting te halen. Zo zorgen wij ervoor dat onze gemeente toekomstbestendig blijft.

De groei van de organisatie vraagt betekent ook een toename van management. Voor een effectieve sturing en voor nabijheid van leidinggevenden bij de medewerkers. Daar hebben we de afgelopen periode stappen in gezet en deze lijn zetten wij de komend jaar door.

Jaarlijks wordt de website 1,5 miljoen keer bezocht. De kwaliteit van Zwolle.nl als belangrijkste dienstverleningskanaal moet structureel naar een hoger niveau vanuit het perspectief van de inwoner en gebruikersgemak in plaats van techniek als bepaler van de vormgeving van de website. Om dit te bereiken wordt overgegaan van decentraal websitebeheer naar centrale vormgeving Hierdoor komt de focus op duidelijkheid, begrijpelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de website te liggen.

11. Strategische investeringsagenda (SIA)
We verwachten dat we voor de projecten die tot en met 2028 besluitvorming vragen voldoende financiële middelen beschikbaar hebben. Dit is niet het geval voor de investeringsvraag in de toekomst. We verwachten dat in de komende periode tot en met 2035 € 150 tot € 175 miljoen aan investeringsruimte gevonden moet worden binnen onze gemeentelijke begroting. Dit betekent dat we moeten werken naar een structurele ruimte van € 7,5 tot € 9,0 miljoen in 2035. Hiervoor is op dit moment niet genoeg financiële ruimte en nog onduidelijk welk deel het Rijk hierin kan bijdragen.
Het voorstel is dat we starten met een structurele reservering van € 1,0 miljoen vanaf 2029 voor de SIA.

Bestedingsvoorstellen boeggolflijst
Zoals we in de Perspectiefnota 2026-2029 hebben aangegeven, zijn we in deze begroting 2026 aan de slag gegaan met onderwerpen waarvan de financiering in 2026 afloopt en waarvoor mogelijk vervolgfinanciering nodig is. Dit noemen we de boeggolflijst. We hebben scherp gekeken welke taken mogelijk afgebouwd of gestopt kunnen worden. Hieronder zijn de aanvragen opgenomen waarvan de financiering na 2025 stopt en wij voorstellen deze incidenteel in voor 2025 te honoreren, zodat een nieuw college bij een volgende begroting een integrale afweging over de gehele boeggolfijst kan maken. Een uitzondering hierop is de formatie van de afdeling Inkomensondersteuning. Het gaat hier om personeel dat wettelijke taken uitvoert, die na 2026 blijven gedaan moeten blijven worden. Het voorstel is dan ook om deze formatie deels structureel te financieren.

1. Formatie Maatschappelijke ontwikkeling (incidenteel, doelen 1.1.1 t/m 2.2.1)
Er zijn diverse inhoudelijke ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein die vragen om een structurele bijstelling van de formatie van de afdeling MO. Dit voorstel is grotendeels gericht op het structureel maken van formatie die tot nu toe incidenteel is gefinancierd waarbij duidelijk is geworden dat deze formatie structureel moet worden toegevoegd aan de formatie van het Sociaal Domein / de afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling. Het gaat om de volgende functies: Regievoerder begeleidingscommissie, Adviseur Maatschappelijk vastgoed, Senior-adviseur participatie & inkomen,
Coördinator Zorg en Veiligheid, Totaal wordt voorgesteld om voor deze functies in 2026 incidenteel € 454.297 beschikbaar te stellen.

2. Formatie/ doorontwikkeling afdeling Inkomensondersteuning (incidenteel en structureel, doel 2.1.3)
Het team Inkomen van de afdeling Inkomensondersteuning (IO) is de afgelopen periode een duidelijke koerswijziging gestart. Er wordt steeds meer gewerkt vanuit "de Menselijke Maat", met oog voor de bredere context van de inwoner door onder andere het principe van de omgekeerde toets toe te passen. Deze aanpak past binnen de visie op arbeidsparticipatie en de bredere Koers Sociaal Domein van de gemeente Zwolle. Samen met ketenpartners wordt gewerkt aan thema's zoals "Inwoner in Beeld" en een

inclusieve arbeidsmarkt, met als doel om inwoners duurzaam te begeleiden richting werk. Hierdoor neemt niet alleen de bestaanszekerheid van inwoners toe, maar wordt ook bijgedragen aan het oplossen van personeelstekorten bij werkgevers.

Door veranderingen in wet- en regelgeving, een complexere doelgroep en toename in het gebruik van regelingen blijkt dat de formatie niet meer toereikend is. Echter, de voornaamste reden voor dit bestedingsvoorstel is dat er (te) lang gewerkt wordt met tijdelijke medewerkers en incidentele budgetten voor wettelijk uit te voeren taken.
De uitvraag betreft 8 fte: 5 structureel (waarvan 1 coördinator) en 3 tijdelijk voor 2 jaar. Hierdoor kan de afhankelijkheid van tijdelijke krachten afnemen en ontstaat er ruimte voor meer continuïteit, lagere werkdruk en hogere kwaliteit van dienstverlening.
Onderzocht wordt of het werk wellicht anders/efficiënter georganiseerd kan worden. De uitkomst hiervan bepaalt mede het vervolg (over 2 jaar) op deze aanvraag. Het voorstel is om 5 fte structureel te financieren (€ 640.317) en in 2026 en 2027 3 fte incidenteel (€ 378.291).

3. Programma Stikstof (incidenteel, doel 3.1.1)
Het stikstofdossier zal ook in 2026 extra inzet vragen. Enerzijds om te kunnen acteren op ontwikkelingen in het stikstofdossier en anderzijds op de in ontwikkeling zijnde provinciale en landelijke kaders waar we met gemeentelijke plannen, projecten en werken mee te maken hebben.
De afgelopen jaren hebben Zwolse plannen, projecten en werken doorgang kunnen vinden, waarbij stikstof binnen het plan, of werk inpasbaar gemaakt kon worden. De komende jaren zullen grote gebiedsontwikkelingen en het vitaal en leefbaar houden van het Zwolse buitengebied inzet vanuit stikstof vragen. De inzet vanuit onder andere de vakgroep stikstof blijft erop gericht om plannen en gebiedsontwikkelingen te faciliteren.

Omdat het stikstofdossier mede vanwege politieke-bestuurlijke ontwikkelingen (zoals het demissionair kabinet en het controversieel verklaren van het stikstofdossier) nog niet duurzaam stabiel is, blijft de huidige inzet vanuit onder andere de vakgroep stikstof nodig om plannen, projecten en werken te faciliteren. Voor 2026 wordt budget aangevraagd van € 100.000 voor de genoemde werkzaamheden..

4. Omgevingswet (incidenteel, doel 3.1.1)
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Daarmee is ook een einde gekomen aan het programma dat zorgde voor het zo goed mogelijk voorbereiden van de organisatie op de overgang naar de nieuwe situatie onder de Omgevingswet. Een onderdeel dat nog doorloopt is het opstellen van het gemeente brede omgevingsplan. Het opstellen van het omgevingsplan is een verplichting waaraan elke gemeente in Nederland op grond van artikel 2.4 Omgevingswet moet voldoen. Het voorstel is om de structurele middelen “bestemmingsplannen” in de jaren 2026 en 2027 toe te voegen aan het project Omgevingswet. Het structurele bedrag van € 180.000 is nodig om het omgevingsplan verder vorm te geven. Dit bedrag zal overigens ook na 2027 nodig blijven, omdat het omgevingsplan doorlopend ambtshalve aangepast moet worden aan verleende buitenplanse omgevingsplanactiviteiten (ook een verplichting vanuit de Omgevingswet, artikel 4.17), wetswijzigingen en consequenties uit jurisprudentie.

5. Stadsbouwmeester (incidenteel, doel 3.1.1)
Vanwege de forse stedelijke ontwikkeling waar Zwolle voor staat, heeft de gemeenteraad in 2023 uitgesproken behoefte te hebben aan extra aandacht voor de borging van ruimtelijke kwaliteit. Om inhoud te geven aan deze breed gedragen behoefte vanuit de gemeenteraad is in eerste instantie voor de duur van 3 jaar een Stadsbouwmeester aangesteld (periode medio 2023 – medio 2026). Gezien de fase van ontwikkeling van de stad en de waardevolle bijdrage die de stadsbouwmeester in deze fase van stadsontwikkeling heeft geleverd, is het gewenst de aanstelling in ieder geval tot eind 2026 te continueren. Voor deze begroting wordt een aanvraag gedaan voor een aanvullend budget van € 100.000 incidenteel voor 2026.

6. Zomerkermis (incidenteel, doel 3.2.1)
In het voorjaar van 2022 hebben wij besloten de Zomerkermis definitief te verplaatsen van de binnenstad naar Park de Wezenlanden. Naar aanleiding van het verloop van de kermissen in 2022 en vooral 2023 is in de stad de vraag opgekomen of het park wel de geschikte locatie is voor de Zomerkermis. In het najaar van 2023 is een petitie (met bijna 3.000 handtekeningen) ingediend voor de terugkeer van de Zomerkermis naar de binnenstad. Ons uitgangspunt is dat de Zomerkermis in Park de Wezenlanden blijft. Wij zijn ons er daarbij van bewust dat er – om de kermis aantrekkelijk te maken - geïnvesteerd moet worden in sfeerbepalende zaken in het park (aankleding, horeca, communicatie, verblijfsklimaat). Naar aanleiding hiervan hebben wij een aantal acties ingezet om de kermis in Park de Wezenlanden aantrekkelijk te maken. De eerste positieve resultaten daarvan zijn zichtbaar geworden bij de zomerkermis in 2024. De reguliere begroting de Zomerkermis toont voor de komende editie echter toch nog een tekort en daarvoor is vorig jaar al een bedrag van € 133.409 (na indexatie € 135.636) gereserveerd. Voor 2026 is de verwachting dat de positieve lijn wordt gecontinueerd. Dit leidt tot hogere pachtopbrengsten en daarmee dus een minder hoge gemeentelijke investering. Hoe groot dit bedrag concreet zal zijn voor 2026 zal duidelijk zijn na afloop van de zomerkermis in 2025. Het huidige bedrag is gebaseerd op het huidige inzicht en op gelijke grootte van 2025 vastgesteld. Bij een eventuele afwijking wordt daarvan melding gemaakt in de volgende Berap.

7. Warm Assendorp (incidenteel, doelen 4.1.1 en 6.4.1)
De gemeenteraad heeft bij in de begroting van 2025 € 120.000 subsidie beschikbaar gesteld voor het initiatief van Warm Assendorp voor de ontwikkeling van een warmtenet in het gebied rond de Sallandsweide. Dit budget dient tegelijk als cofinanciering voor een lening van € 1 miljoen voor WarmAssendorp die het gehonoreerd heeft gekregen bij het Nationaal Warmtefonds. Van deze lening kan geen gemeentelijke inzet worden gepleegd maar is bedoeld om te werken aan de ontwerpfase tot en met de financial close. Vijftig Tinten Groen Assendorp heeft voor dit gebied in 2024 een buurtenergieplan plus opgesteld. De nieuw opgerichte warmtecoöperatie Warm Assendorp werkt dit buurtenergieplan plus in de komende anderhalf jaar uit tot een ontwikkelplan. In deze tijd moet ook blijken of het warmtenet nog steeds financieel haalbaar is. Op basis van het ontwikkelplan kan de realisatie van het warmtenet worden aanbesteed. Bij de besluitvorming over de subsidie voor dit initiatief is geen rekening

gehouden met de financiering van gemeentelijke capaciteit. Voor 2025 is dat geen probleem, omdat er nog budget voor begeleiding van het initiatief is. Voor 2026 is er aanvullend budget nodig van € 88.869.

8. Voortzetting tijdelijke uitbreiding stadsdeel Midden (wijkmanagement) (incidenteel, doel 5.1.1)
Vanwege de hoge werkdruk bij het team Wijkmanagement is het voorstel de tijdelijke inzet van een extra wijkregisseur in het team van stadsdeel Midden voor een jaar voort te zetten.

9. Procesregie Aanpak Voorkomen van Escalatie (AVE) (incidenteel, doel 5.2.1)
In februari 2025 heeft het college de agenda zorg en veiligheid vastgesteld. De agenda zorg en veiligheid is een uitwerking van de Strategische agenda Veiligheid 2024-2026. In de agenda zorg en veiligheid geeft het college aan de AVE als methode te willen inzetten om netwerksamenwerking te bevorderen en zo passende ondersteuning te realiseren in complexe casuïstiek. De AVE is ook de kapstok voor de netwerksamenwerking waarop het college wil inzetten om de effectiviteit van interventies op het gebied van zorg en veiligheid te vergroten. In de agenda zorg en veiligheid heeft het college daarom besloten procesregie AVE te willen borgen. Een procesregisseur trekt vastlopende samenwerking rondom complexe casuïstiek vlot. Hierdoor luk het beter om passende ondersteuning te verlenen en escalatie (en daarmee grotere maatschappelijke kosten bij onder andere Maatschappelijke Opvang, politie en OGGZ) te voorkomen.

We stellen voor om de al bestaande fte à € 60.000 in 2026 voort te zetten en een incidentele uitbreiding à € 108.000, te bekostigen uit de sociale basis. Procesregie draagt bij aan het thema Zorg en Veiligheid, en draagt daarnaast ook bij aan de doelen gesteld in de Koers Sociaal Domein en de begrotingsdoelen Sociaal Domein.

10. Stadsmerk (incidenteel, doel 6.1.2)
Zwolle heeft in het Zwols Kompas uitgesproken een stad te willen zijn die experimenteel, creatief en ondernemend (ECO) is. Deze identiteit willen we tastbaar en herkenbaar maken in de manier waarop we ons presenteren en profileren.

Vanaf 2023 is incidenteel budget ingezet voor het ontwikkelen van een stadsmerk. Dat heeft geleid tot een herkenbare aanpak met herkenbare symbolen (zoals het blauwe hart). Uit recent onderzoek blijkt echter dat dit merkverhaal nog meer betekenis krijgt als het concreet zichtbaar en beleefbaar wordt in de stad en daarbuiten. Evenementen kunnen hierbij een sleutelrol spelen. Onderzoek laat zien dat inwoners de merkwaarden (Samen, Open, Eerlijk) vooral herkennen en waarderen tijdens evenementen, en dat ondernemers kansen zien om zich samen met de stad te profileren. Tegelijkertijd ontbreekt het nu aan structurele regie en organisatiekracht om evenementen doelgericht te verbinden aan de stadspositionering.

Het stadsmerk heeft zich de afgelopen jaar al verbonden aan evenementen en dit willen we nog sterker doen. Daarom verschuiven we de focus: minder nadruk op het stadsmerk als los instrument, meer nadruk op stadspositionering via evenementen.

Met actieve regie op evenementenbeleid en -programmering realiseren we:
- Samenhang en herkenbaarheid in de profilering van Zwolle;
- Versterking van de stad als evenementenstad richting 800 jaar Zwolle (2030) en de Internationale Hanzedagen;
- Zichtbare en beleefbare identiteit, lokaal én (inter)nationaal;
- Brede welvaart via economische spin-off, cultuurparticipatie en sociale cohesie.

Profilerende evenementen zijn daarbij leidend: evenementen die méér doen dan vermaak, maar ook bijdragen aan de gewenste merkwaarden, aantrekkingskracht en zichtbaarheid van Zwolle buiten de stadsgrenzen.

Het voorstel is om voor 2026 nog één keer € 225.000 beschikbaar te stellen. Hiermee kan de beweging worden gemaakt naar een structureel model waarin evenementen en citymarketing worden samengebracht onder één strategisch kader. Hiermee investeren we niet in een merk op papier, maar in de beleving van Zwolle als stad door inwoners en door heel Nederland. Door regie te voeren op evenementen en deze te laden met de gewenste identiteit, positioneren we Zwolle krachtig en herkenbaar.

11. Inzet klachtenprocedure (incidenteel, doel 6.4.2)
De stad en de gemeentelijke organisatie groeien. Daarbovenop neemt de betrokkenheid van burgers en partijen bij ontwikkelingen in de stad toe. Tegelijkertijd neemt ook de complexiteit in de relatie tussen ‘overheid’ en burgers en partijen (soms) toe. We hebben te maken met wet- en regelgeving die bijdraagt aan extra vraag naar informatie en inzicht door burgers en partijen in de stad. Dit leidt (en heeft geleid) tot toename van het aantal mensen dat contactintensief, aanhoudend en/of grensoverschrijdend (klaag-) gedrag vertoont. We willen de dienstverlening richting burgers en partijen in de stad waarborgen. Afgelopen jaren was daarvoor 1 fte incidenteel beschikbaar. Ook willen we voorkomen dat de organisatie onevenredig belast wordt. Om deze inzet te kunnen blijven continueren is een verdere inzet noodzakelijk (0,6 fte, €85.737). Het voorstel is om deze middelen voor 2026 beschikbaar te stellen.

Reguliere bestedingsvoorstellen
Naast de bestedingsvoorstellen vanuit de Perspectiefnota 2026-2029 en de boeggolflijst zijn er ook reguliere bestedingsvoorstellen. Deze zijn hieronder aangegeven.

1. Formatie MO (structureel, doel 1.1.1 t/m 2.2.1)
Er zijn grote ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein die vragen om structurele bijstelling van de formatie (nu veelal incidenteel gefinancierd). Structurele toevoeging is gewenst c.q. noodzakelijk om de beweging van de Koers Sociaal Domein en de Sociale Basis te kunnen realiseren. Het gaat hier om de functies beleidsadviseur sociale basis sport, accounthouder SWT, junior beleidsadviseur en projectassistenten. Totaal gaat het om een bijstelling van € 353.090.

2. Herinrichting Sociaal wijkteam (structureel, doel 1.2.1)
Het Sociaal wijkteam ondersteunt inwoners die er zelf niet uitkomen. Om voorbereid te zijn op de toekomst, richten we de afdeling opnieuw in. We versterken de sturing, verbeteren de kwaliteit en zorgen voor een stevige basis in de bedrijfsvoering. Deze herinrichting bekostigen we door te besparen. We hebben vier verbeteringen uitgewerkt die leiden tot een doelmatiger werkwijze. Denk aan het anders organiseren van de toegang, het digitaal afhandelen van eenvoudige vragen, slimmere processen en beter inzicht in en sturing op de inzet van medewerkers. Door deze voorstellen besparen we structureel op kosten.

De besparingen dekken de structurele lasten van de herinrichting. Voor de uitvoering in 2026 is wel een tijdelijke investering nodig. We stellen voor om deze kosten te dekken uit de toekomstige baten in 2027 en 2028. Zo investeren we als gemeente nu in een toekomstbestendig wijkteam, zonder extra structurele middelen.

3. Regionale agendaregisseur zorg en veiligheid (incidenteel, doel 1.2.3)
De elf gemeenten van IJsselland werken met elkaar samen op het thema zorg en veiligheid. Ook diverse zorgorganisaties, de politie en het OM zijn bij deze samenwerking betrokken. Een regionale agendaregisseur organiseert de samenwerking. Deze functie werd tot en met 2025 betaald vanuit een landelijke subsidie. De elf gemeenten willen ook in 2026 nog graag samenwerken en betalen daarom gezamenlijk de kosten voor de agendaregisseur in 2026 (aandeel voor Zwolle €25.500).

4. Van beschermd wonen naar beschermd thuis (incidenteel, doel 1.3.1)
Sinds april 2025 is de toegang tot beschermd wonen lokaal georganiseerd binnen het Sociaal wijkteam. Deze overgang markeert een belangrijke stap in de bredere beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis.We ondersteunen inwoners zoveel mogelijk in hun eigen, passende woonomgeving, met begeleiding op maat. Dit vraagt om een andere manier van werken: meer nabijheid, regievorming met de inwoner en nauwe samenwerking met partners.
De aanpak vergt tijd, aandacht en vakmanschap. Het team is in opbouw en ontwikkelt zich richting structurele borging van deze nieuwe werkwijze. Ook bereiden we ons voor op nieuwe vormen van geclusterd wonen, die zorgvuldige begeleiding vragen.

Om deze beweging verder te versterken, is structurele inzet en capaciteit nodig. Zo zorgen we dat inwoners duurzaam de stap kunnen zetten naar zelfstandig(er) wonen. Het voorstel is om de kosten (€ 348.028) tot en met 2029 uit de reserve Beschermd Wonen te bekostigen.

5. Verbouwing Kadera (incidenteel, doel 1.3.1)
De regionale opvanglocatie voor slachtoffers van huiselijk geweld in Zwolle voldoet niet aan de eisen voor veilige en passende opvang. Dit geldt met name voor moeders met kinderen. Binnen de huidige opvanglocatie zijn er veelal gedeelde voorzieningen. Deze gedeelde voorzieningen leiden in
toenemende mate tot spanningen en veiligheidsrisico's binnen de opvanglocatie. Met de beoogde
verbouwing worden zelfstandige woonruimtes gerealiseerd voor alle cliënten die in de opvanglocatie
verblijven. Gemeente Zwolle is als centrumgemeente verantwoordelijk voor deze voorziening in de regio IJsselland.
Samen met woningcorporatie SWZ (eigenaar van het pand) en Kadera (opvangorganisatie) is een plan voor verbouwing opgesteld. SWZ en Kadera investeren samen circa € 2 miljoen. Van de 11 gemeenten in de regio wordt in aanvulling hierop gezamenlijk een bijdrage van € 1.099.600 gevraagd. Voor Zwolle betekent dit een aandeel van circa € 267.000, conform de afgesproken verdeelsleutel en deze wordt gedekt uit de reserve incidentele bestedingen. De gemeentelijke bijdrage wordt beschikbaar gesteld als eenmalige subsidie in 2026.

6. Arbeidsparticipatie – begroting Tiem (incidenteel, doel 2.1.1)
Zwolle is enig aandeelhouder van Tiem B.V. Met de inzet van deze verbonden partij streven wij naar duurzame toeleiding van bijstandsontvangers naar werk, het voorkomen van werkloosheid en schooluitval onder jongeren, en het bieden van ondersteuning aan inwoners uit het doelgroepregister en met een SW- of Beschut Werk indicatie.

In 2025 was er een verschil tussen de begroting van de gemeente en die van Tiem. Dit structurele tekort wordt meegenomen naar 2026, waardoor het totale tekort voor de gemeente Zwolle uitkomt op €783.685 (exclusief statushouders).

We zetten de impulsgelden (€326.333) en infrastructurele middelen (181.747) vanuit het Rijk in om dit tekort te dekken. Hierdoor daalt het resterende tekort naar €275.605. We stellen voor om € 137.500 incidenteel beschikbaar te stellen voor het oplossen van het tekort. Tiem is gevraagd het resterende bedrag in de eigen begroting op te lossen. Tiem werkt in onze opdracht aan een meerjarenbegroting gericht op structurele kostenbeheersing en reductie via innovaties (zoals AI en robotisering), groei van eigen inkomsten en het herijken van de organisatie- en huisvestingsstructuur.

Voor de korte termijn ziet Tiem niet direct oplossingen voor het tekort maar werkt in opdracht van het college aan een voorstel. Eind van het jaar stemmen Tiem en gemeente af over het voorstel en de financiële haalbaarheid daarvan.

7. Versterking doorstroompunt en netwerk jeugd (structureel, doel 2.1.1)
De doorlichting van het team Leerplicht-Doorstroompunt Zwolle laat zien dat er structureel onvoldoende formatie beschikbaar is om de wettelijke basistaken goed uit te voeren. Hierdoor staat vooral de inzet op het terugdringen van voortijdig schoolverlaten (vsv) onder druk. Het ondersteunen van jongeren richting een passende plek op school of op werk is voor de gemeente juist een belangrijk onderdeel van het versterken van de sociale basis van jongere inwoners. Ketenpartners doen steeds vaker een beroep op het team, wat leidt tot overbelasting en risico's in de uitvoering. Het voorstel is dat we de basistaken van het Doorstroompunt volledig financieren en de helft van de aanvullende taken. We leggen hierbij de focus op de belangrijkste netwerken. Totaal is het voorstel om structureel € 189.146 beschikbaar te stellen.

8. Buitengebied Zwolle (incidenteel, doelen 3.1.1 en 4.2.1)
Een groot deel van de gemeente Zwolle is buitengebied. De komende jaren spelen daar vele opgaven op het gebied van klimaatadaptatie (waterveiligheid), de energietransitie, stikstof, vrijetijdseconomie en de agrarische sector. Opgaven die ook randvoorwaardelijk zijn voor goed wonen, werken en leven in de stad Zwolle. Stad en land zijn steeds meer aan elkaar verbonden. Binnen dit kader stellen we voor om € 40.000 incidenteel beschikbaar te stellen voor het actualiseren van het KGO-beleid (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving).

9. Vervolg RTP – sleutelgebieden (incidenteel, doel 3.1.1)
Het Ruimtelijk Toekomstperspectief is in juli 2025 vastgesteld door de raad. Dit perspectief biedt richting aan de ontwikkeling van de leefomgeving tot 2040, met een doorkijk naar 2050. In vijf sleutelgebieden komen meerdere ruimtelijke opgaven samen. Voor een zorgvuldige start stellen wij voor om voor elk gebied een startnotitie op te stellen. Hiervoor is een totaalbedrag van € 420.000 nodig, die voor € 120.000 wordt gedekt uit toekomstige verwachte grondexploitaties. Per saldo is € 300.000 in 2026 gemeentelijke middelen benodigd.

De kosten voor de gebieden Vechtrand en Zwolle-Zuid/zuid dekken wij zowel uit toekomstige grondexploitaties (50%) als vanuit de reguliere begroting (50%). De kosten voor de overige sleutelgebieden nemen wij op in de reguliere begroting. Deze investering is incidenteel en geldt alleen voor dit jaar. De startnotities vormen de basis voor een go/no-go-besluit over verdere planvorming.

10. Integrale gebiedsvisie Goertjesweg en omgeving (incidenteel, doel 3.1.1)
Bij het besluit over de tijdelijke parkeervoorziening aan de Goertjesweg hebben wij besloten een integrale gebiedsvisie op te stellen voor de Goertjesweg en omgeving. Er zijn verschillende ontwikkelingen in de omgeving die we kunnen meenemen. De huisvesting van Stichting Nooterhof en het Nooterhof Netwerk is op korte termijn aan vernieuwing toe. De eigenaar van het voormalig Landstedegebouw aan de Goertjesweg wil op korte termijn het gebouw herontwikkelen. Er ligt mogelijk ook een kans om het gebied beter te verbinden met het sportpark Marslanden en het Revalidatiecentrum Vogellanden, die ook een ruimtevraag heeft. In de visie onderzoeken we de mogelijkheden voor de herinrichting van de kavel van de tijdelijke parkeervoorziening. De moties die door de gemeenteraad zijn aangenomen bij de besluitvorming over de tijdelijke parkeervoorziening zullen in het proces worden meegenomen. Om na de vaststelling van de startnotitie tot een gebiedsvisie te komen, moeten we diverse werkzaamheden en onderzoeken uitvoeren waarvoor we een budget van € 250.000 in 2026 nodig hebben.

11. Novex-programma stedelijk Zwolle (incidenteel, doel 3.1.1)
We vragen voor 2026 en 2027 financiële middelen aan voor het programma Stedelijk Zwolle. We richten ons op de vijf sleutelgebieden uit het Ruimtelijk Toekomstperspectief en willen deze nadrukkelijk in de NOVEX-samenwerking positioneren. Zonder deze inzet loopt steun en (financiële) inzet van het Rijk mogelijk terug. De plannen vragen om stevige samenwerking in de regio. We willen sneller en beter afspraken maken en deze voor de langere termijn kunnen bestendigen (onder andere in de Regionale Investeringsagenda – RIA).

Voor de jaren 2026 en 2027 vragen wij € 350.000 per jaar. We gaan uit van aanvullend € 100.000 bijdrage vanuit Rijk/regio. We gebruiken dit voor de benodigde personele inzet en onderzoek/verkenningen. Daarmee versterken we de samenwerking in de regio. Ook vergroten we de kans op financiële middelen van het Rijk en regiopartners. Zo houden we tempo in de uitvoering van onze ambities en doelen.

12. Stedelijke regie bereikbaarheid (incidenteel, doel 3.1.1)
Er is stedelijke regie nodig op de bereikbaarheid van de stad. Door de groei van projecten in de stad is de oude werkwijze niet langer afdoende. Met het project ‘Zwolle bereikbaar’ doen we onderzoek en implementeren we een Zwolse manier om onze projecten centraal te toetsen op de impact van een project op de bereikbaarheid in de stad en de relatie tot andere projecten en de onderlinge relatie van projecten op gebied van bereikbaarheid en mogelijk faseringsvoorwaarden die hier spelen.
We stellen voor om een incidenteel budget van €100.000 voor het project ‘Zwolle bereikbaar’ beschikbaar te stellen.

13. Upgrade Oldenelerpark (incidenteel, doel 3.1.1)
Bij de vaststelling van de gebiedsvisie IJsselcentrale en omgeving op 6 juli 2021, heeft de raad een motie aangenomen om te onderzoeken of het Oldenelerpark een upgrade kan krijgen. Doel van de upgrade is dat het Oldenelerpark als recreatiegebied voor buitengeluk kan zorgen voor zowel de huidige omliggende bewoners als de toekomstige bewoners van Nieuw Harculo. Parallel aan de ontwikkeling van het Ruimtelijk Ontwikkelplan (ROP) en Natuurontwikkelplan (NOP) voor Nieuw Harculo door ontwikkelaar Reales is daarom door de gemeente een ontwerp gemaakt voor de upgrade van het Oldenelerpark. Bij de vaststelling van het ROP en NOP voor Nieuw Harculo heeft de raad kennis genomen van het ontwerp en is de motie afgedaan. In het raadsvoorstel is aangekondigd dat de besluitvorming en het bijbehorende krediet voor de upgrade van het Oldenelerpark worden aangemeld voor de integrale afweging over de begroting 2026.

Om de upgrade van het Oldenelerpark te kunnen uitvoeren, is incidenteel krediet nodig ter hoogte van € 110.000 (prijspeil 2026). Met Reales is een afspraak gemaakt over een financiële bijdrage van € 26.730. Er vinden nog gesprekken plaats met het Waterschap over de financiële bijdrage die zij kunnen leveren in het kader van de dijkversterking en de (tijdelijke) invloed daarvan op het Oldenelerpark. Hiermee resteert een benodigd krediet van € 58.240.

14. Open monumentendag (structureel, doel 3.2.3)
Open Monumentendag is een van de grootste culturele evenementen van Nederland, met in 2024 een recordaantal van ruim 2 miljoen bezoekers. Het is dé landelijke, regionale en lokale erfgoedpubliekstrekker en draagt bij aan het cultuurhistorisch profiel van

Zwolle. Deze landelijke dag verbindt inwoners en bezoekers op unieke wijze met ons waardevolle erfgoed en haar verhalen. Het evenement vindt jaarlijks plaats op de tweede zaterdag van september.

Zwolle kent jaarlijks een rijk en gevarieerd programma met meer dan 50 gratis voor het publiek opengestelde monumenten. Bezoekers kunnen verder genieten van wandelroutes, kinderpuzzeltochten, gezinsactiviteiten, exposities, muzikale optredens, rondleidingen, workshops, fietstochten en de populaire elektrische hop-on hop-off trein. Het Monumentenmagazine, vol inspirerende artikelen over het Zwolse erfgoed, wordt mogelijk gemaakt dankzij de belangeloze inzet van auteurs en de bijdrage van adverteerders. Het succes spreekt voor zich: het aantal getelde bezoekers is gegroeid van circa 10.000 in 2007 naar ruim 24.000 in 2025.

Tegelijkertijd staat de organisatie onder druk. Met het huidige budget en ondanks de inzet van vrijwilligers is het niet langer haalbaar om de kwaliteit en omvang van het evenement te waarborgen.
Om continuïteit te garanderen stellen wij voor om structureel € 45.000 extra beschikbaar te stellen voor de organisatie van Open Monumentendag Zwolle.

15. Infrastructurele maatregelen bij gebiedsontwikkelingen (structureel, doel 3.3.1)
Vanuit verschillende (programma's voor) gebiedsontwikkelingen (Stadshart, Spoorzone, Nieuw Harculo, Stadshagen etc.) wordt er gezocht naar dekking voor infrastructurele maatregelen die noodzakelijk zijn om woningbouw en gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. Deze maatregelen zijn op dit moment niet begroot. In de Perspectiefnota 2026-2029 is aangegeven dat we bij de begroting 2026 de financieringsbehoefte in beeld brengen.
De financiering van deze maatregelen is van belang voor de voortgang van de betreffende gebiedsontwikkelingen. Het gaat om de volgende infrastructurele maatregelen:
- Herinrichting Middelweg
- Aanpassingen IJsselallee
- Herinrichting Merwedelaan + deel Reggelaan
- Verbreding Scholtensteeg
- Herinrichting kruising Commissarislaan-IJsselcentraleweg
- Herinrichting buitenplans deel IJsselcentraleweg
- Fietsparkeren station Stadshagen

Voor het functioneren van het stedelijke mobiliteitssysteem zijn met name de maatregelen aan de Middelweg en IJsselallee van strategisch belang. Daarnaast dragen we met een investering aan het Fietsparkeren op het station Stadshagen en de Merwedelaan ook bij aan de stedelijke mobiliteitsdoelstellingen.
De maatregelen voor de Scholtensteeg (Stadshagen) en kruising Commissarislaan-IJsselcentraleweg en buitenplans deel IJsselcentraleweg (Harculo) zijn vooral van belang als gebiedsontsluiting of lokale ontsluiting.

Financiën
De projecten gezamenlijk vragen om een investeringskrediet van € 11,8 miljoen. We willen de netto-investering hiervan gaan kapitaliseren, dit geeft structurele afschrijvingslasten. Het betreft hier de volledige lasten, cofinanciering of subsidiemogelijkheden zijn nog niet volledig in beeld gebracht. Maar het is aannemelijk dat maatregelen in aanmerking komen voor bijdragen vanuit provincie en/of Rijk. Uitgaande van een bandbreedte aan bijdragen van 50-60% aan wordt het gepresenteerde totale investering potentieel gedempt met € 6.5 miljoen tot € 5.3 miljoen. Dit werkt dan door in de jaarlijkse kapitaallasten.

15 a. Herinrichting Middelweg
De toekomstige ontwikkeling van de stad en de realisatie van onze ambities uit onder andere het Ontwikkelprogramma Stadshart brengt uitdagingen voor het stedelijk verkeersnetwerk met zich mee. Uit verschillende mobiliteitsonderzoeken als de Netwerkaanpak mobiliteit Zwolle, het mobiliteitsonderzoek voor de Singel en het ROP Noorderkwartier blijkt dat de inrichting van de Middelweg niet meer passend is voor het verkeersgebruik. Om de verkeersveiligheid en de doorstroming te bevorderen is het aanleggen van een vrijliggend fietspad en herinrichting van de huidige weg gewenst. Zo kunnen we onze ambities en de woningbouw blijvend stimuleren.

Het verwachte benodigde investeringskrediet bedraagt € 2,0 miljoen tot € 5,0 miljoen, afhankelijk van de gekozen uitvoeringsvariant. Hierbij is ook nog onduidelijk welk deel van de investering in aanmerking komt voor bijdragen van derden. Met een uitgangspunt van een gemiddeld bedrag van de totale investering van 60% in de bijdrage van derden geeft dit een benodigde eigen bijdrage van gemeente Zwolle in de investering van circa € 1,4 miljoen (vanaf 2029 een jaarlijkse kapitaallast van € 56.000).

15 b. Aanpassing IJsselallee
Het versterken van de ring is als belangrijk aandachtspunt in het Regionaal Toekomstperspectief opgenomen. De aanpassing van de kruispunten Nieuwe Veerallee, Hanzeallee en Hanzelaan zijn nodig voor de ontwikkeling van de Spoorzone en ter bevordering van de doorstroming op de Ring. Aanpassing is vanaf 2029 voorzien. Daarop vooruitlopend zijn kleinere maatregelen beoogd, waaronder het aanpassen van de Spoolderbergweg en de bewegwijzering. De investering in 2026 is daarmee circa € 200.000 en het pakket vanaf 2029 circa € 3 miljoen (totaal € 3,2 miljoen).
De netto-investering, na cofinanciering, bedraagt € 1,3 miljoen (vanaf 2027 een jaarlijkse kapitaallast van € 8.000, vanaf 2030 oplopend naar jaarlijks € 52.000).

15 c. Herinrichting Merwedelaan en deel Reggelaan
In lijn met de gebiedsvisie Centrum Aa landen stellen we maatregelen voor die de verkeersveiligheid op de Merwedelaan en Reggelaan structureel verbeteren. Beide wegen zijn nu nog ingericht als gebiedsontsluitingsweg met een maximumsnelheid van 50 km/u, maar passen niet meer bij de gewenste leefkwaliteit en veiligheid in de wijk. Het gaat om de volgende maatregelen:

1. Korte termijn (2026): snelheidsreductie met fysieke maatregelen (onder andere wegversmallingen, verkeersplateaus).
2. Lange termijn (vanaf 2027): herinrichting van het volledige tracé (689 meter) naar GOW 30, inclusief vergroening en betere oversteekbaarheid.

Deze aanpak is urgent om woningbouw en bereikbaarheid in de wijk te faciliteren en sluit aan op signalen van bewoners, de raad en de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van verkeersveiligheid. De gevraagde investering bedraagt € 1.310.000.
De netto-investering, na de cofinanciering, bedraagt € 525.000 (vanaf 2028 een jaarlijkse kapitaallast van € 21.000).

15 d. Verbreding Scholtensteeg
Met de vaststelling van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan Breecamp-West is de uitvoering van gebiedsoverstijgende maatregelen noodzakelijk. Eén daarvan is de verbreding van de Scholtensteeg, als gevolg van de gebiedsontwikkeling, de komst van de Eliezer- en Obadjaschool, nieuwe voorzieningen en de verwachte toename van verkeersbewegingen. De aanpassing bestaat uit een verbreding van de rijbaan en aanleg van bermen en is gericht op betere doorstroming, passeerbaarheid (vooral voor groot verkeer richting buitengebied) en verkeersveiligheid. Deze ingreep is essentieel voor een veilige en toekomstbestendige ontwikkeling van Breecamp-West.

Totaal benodigd krediet: €1.086.000.

- € 72.000 in 2025 (voorbereiding, via 2e-berap 2025)
- € 135.000 in 2026 (voorbereiding)
- € 879.000 vanaf 2026 (uitvoering)

In de concept anterieure overeenkomst zijn afspraken gemaakt over kostenverdeling met initiatiefnemers. De benodigde grond wordt ingebracht door de ontwikkelende partij. Voorgesteld wordt om de gemeentelijke bijdrage beschikbaar te stellen en de verdere planuitwerking samen met de initiatiefnemers voort te zetten.

De netto-investering, na cofinanciering, bedraagt € 440.000 (vanaf 2027 een jaarlijkse kapitaallast van € 17.600).

15 e. Herinrichting IJsselcentraleweg
Kruising Commissarislaan
In de gebiedsvisie IJsselcentraleweg en omgeving is geconstateerd dat bij ontwikkeling van Nieuw Harculo het nodig is het kruispunt IJsselcentraleweg/ Commissarislaan als entree naar Nieuw Harculo te verbeteren. Door de toename van het verkeer is ontvlechting van langzaam en gemotoriseerd verkeer gewenst. Ook is de locatie de entree naar de ontwikkeling en daarmee vraagt dit om gelijkwaardigheid. De herinrichting van de kruising is om deze reden onlosmakelijk verbonden aan de ontwikkeling van Nieuw Harculo. Het kruispunt wordt opgenomen in het ontwikkeling zijnde omgevingsplan voor Nieuw Harculo. Dit betekent dat, voordat het omgevingsplan wordt vastgesteld, er financiële dekking voor het gemeentelijk aandeel moet zijn, zodat er sprake is van een uitvoerbaar plan.

In het Ruimtelijk Ontwikkelplan voor Nieuw Harculo zijn twee varianten in beeld gebracht. Tijdens de participatiebijeenkomst over Nieuw Harculo zijn deze varianten getoond en is hierop een reactie gegeven. In een later stadium wordt hierin een keuze gemaakt en krediet aangevraagd. De uitvoering is voorzien in 2029. In verband met voorbereiding en aanbesteding is het krediet nodig in 2027.

De kosten voor aanpassing van de kruising (inclusief participatie en besluitvorming) zijn geraamd op € 561.000. Deze kosten zijn toe te rekenen aan grondeigenaren binnen het gebied voor zover er een ontwikkeling plaatsvindt. Het merendeel van de kosten, te weten € 470.000, wordt dan ook gedragen door Reales. De overige kosten (€ 90.000) zijn op dit moment niet te verhalen, omdat er geen (nieuw) initiatief is gekomen voor ontwikkeling van het terrein aan de Professor Feldmannweg. Om deze reden wordt dit bedrag opgevoerd voor de gemeentelijke begroting. Mogelijk kunnen deze kosten in de toekomst alsnog ook worden verhaald.

Herinrichting buitenplans deel IJsselcentraleweg
In het raadsvoorstel van 2021 werd al benoemd dat aanpassingen aan het buitenplanse deel van de IJsselcentraleweg noodzakelijk zijn voor de verkeersveiligheid. Dit deel vormt een barrière voor fietsers en voetgangers richting sportvoorzieningen, scholen en andere bestemmingen. Tijdens het participatieproces voor Nieuw Harculo gaven bewoners aan dat de verkeerssituatie dringend verbeterd moet worden vanwege te hoge snelheden en kwetsbare overstekers. Met de ontwikkeling van Nieuw Harculo neemt het verkeer verder toe, daarom wordt de snelheid op dit deel van de IJsselcentraleweg verlaagd van 50 naar 30 km/u, gecombineerd met aanpassingen aan de rijbaan en kruispunten. Dit verhoogt de verkeersveiligheid, leefbaarheid en past binnen de Strategie Verkeersveiligheid. Een schetsontwerp is gepresenteerd tijdens de participatiebijeenkomst van juni 2025, waarop bewoners konden reageren.

Uitvoering van de herinrichting is voorzien in 2029. Om de maatregelen te kunnen uitvoering is krediet nodig. Met Reales zijn financiële afspraken gemaakt voor een bijdrage aan deze werkzaamheden. Daarnaast is krediet nodig van de gemeente. Om de daadwerkelijke herinrichting te kunnen starten in 2029 is het krediet benodigd in 2027 in verband met besluitvorming, de verdere uitwerking en de aanbesteding. De geraamde kosten van deze herprofilering (inclusief participatie, besluitvorming en kosten voor voorbereiding en toezicht) bedragen € 1.878.000. Met Reales is afgesproken dat zij (op basis van een ppt-berekening (profijt, proportionaliteit en toerekenbaarheid) hieraan een bedrag van € 463.000 meebetalen. Daarmee resteert een benodigd krediet van de gemeente van € 1.415.000.

De delen ‘Kruising Commissarislaan’ en ‘Herinrichting buitenplans deel IJsselcentraleweg’ kennen samen een netto-investering, na cofinanciering, van € 1.505.000 (vanaf 2030 jaarlijkse kapitaallasten van € 60.200).

15 f. Uitbreiding fietsparkeren station Stadshagen
Sinds 2022 wordt de bezetting van de fietsenstallingen bij station Stadshagen gemonitord en bleek al snel dat de stallingen op werkdagen volledig bezet zijn. In de daaropvolgende jaren, de meest recente tellingen dateren van november 2024, is het gebruik alleen maar toegenomen, wat heeft geleid tot een aanzienlijke overbezetting.
Hierdoor staan veel fietsen buiten de stallingen en wordt de fietsenstalling die eigenlijk bedoeld is voor basisschool De Schatkamer vaak gebruikt door treinreizigers wat tot een forse structurele overbezetting leidt van 120% tot zelfs 200% in 2023 en 2024. Dit veroorzaakt overlast voor zowel de school als bewoners en reizigers, en leidt tot blokkades van trottoirs, wat nadelige gevolgen heeft voor de toegankelijkheid voor onder andere blinden, slechtzienden en rolstoelgebruikers.). Daarnaast leidt het tot verrommeling van de stationsomgeving. Bij de Perspectiefnota is in juli 2025 een motie (M17-17 Netjes in het gelid) aangenomen waarin het college wordt opgeroepen om in overleg te gaan ProRail voor een permanente oplossing, samen met ProRail te zoeken naar financieringsmogelijkheden en met een voorstel te komen bij de begroting 2026.Gezien het feit dat Stadshagen de komende jaren alleen maar verder zal groeien, met ontwikkelingen zoals De Tippe, Breezicht en Breecamp-West, is er noodzaak om de fietsenstallingen op korte termijn uit te breiden.

De noodzakelijke uitbreiding betekent een forse investering. ProRail komt uit op een uitbreiding van minimaal 100-125 fietsparkeerplekken, wat neerkomt op een totaalprijs (eerste schatting) van €350.000. De kosten bedragen naar schatting circa € 175.000 voor de gemeente.

Parallel aan het meenemen van dit project in dit bestedingsvoorstel wordt onderzocht of er mogelijkheden voor alternatieve financieringsbronnen zijn (bijvoorbeeld de reserve Parkeren).

De netto-investering, na cofinanciering, bedraagt € 175.000 (vanaf 2027 een jaarlijkse kapitaallast van € 11.700).

16. Programmamanagement mobiliteit (incidenteel, doel 3.3.1)
Bij het najaarsmoment 2023 is structureel €135.000 aangevraagd voor het aanbrengen van programmatische sturing op de mobiliteitsopgave. De programmasturing draagt bij aan het prioriteren, stedelijke regie en de verbinding van de mobiliteitsopgave aan de groei van de stad (leefbaarheid, bereikbaarheid, klimaatadaptatie, gezondheid en brede welvaart). Specifiek noemen we de grote opgave op het gebied van woningbouw. Met de mobiliteitstransitie faciliteren we woningbouw. Dit bedrag was gebaseerd op de inzet van een programmamanager (2 dagen in de week; de overige dagen gefinancierd uit Novex/Stedelijk Zwolle en MIRT), een projectassistent (2 dagen in de week) en communicatieadvies (1 dag in de week). De afgelopen jaren is deze inzet gegroeid, als gevolg van de vragen uit de organisatie en de groeiende opgaven waar het programma op stuurt.

Niet alleen is de oorspronkelijk aangevraagde inzet uitgebreid (zo is er meer inzet geweest op communicatie), maar is de inzet ook uitgebreid op programmabeheersing, planningsadvies en projectcontrol. Daarmee zijn de beschikbare baten niet meer in verhouding tot de structurele lasten. Dat leidt tot een aanvullende vraag van €137.000 in 2026 en 2027.

17. Toekomstperspectief Holtenbroek (incidenteel, doel 3.7.1)
In 2024 is, in samenwerking met bewoners en maatschappelijke partners, een toekomstperspectief ontwikkeld voor de wijk Holtenbroek. Dit toekomstperspectief biedt richting voor de lange termijn, biedt een integrale basis voor het bestaande gebiedsprogramma en vormt het kader voor toekomstige beleidskeuzes, investeringen en samenwerking in de wijk. Om het toekomstperspectief te verankeren in de organisatie en te vertalen naar concrete uitvoeringslijnen, is in 2026 inzet van een procesmanager noodzakelijk. Het voorstel is om incidenteel €60.000 hiervoor beschikbaar te stellen.

18. Ruimtelijke inpassing transformatoren (structureel, doel 4.1.1)
In Zwolle wordt het elektriciteitsnet verzwaard om netcongestie tegen te gaan. In sommige buurten is het noodzakelijk om tot inpandige inpassing over te gaan om überhaupt tot plaatsing deze zogenaamde trafo-huisjes komen. Zo wordt geen extra claim gelegd op de (zeer) beperkte openbare ruimte.

Er zijn geen middelen voor inpandige plaatsing. Dit zorgt niet alleen voor vertraging waardoor cruciale verzwaring van het elektriciteitsnet langer duurt. Met dit voorstel wordt op alle plekken in de stad waar de inpandige plaatsing van trafo's noodzakelijk is dit mogelijk gemaakt. De benodigde middelen zijn €190.000 voor 2026 en structureel vanaf 2027 €265.000 per jaar.

19. Versnelling inclusieve speeltuinen (incidenteel, doel 5.1.1)
Met het aannemen van Motie 'M17-12 Versnelling inclusieve speelplekken in elke wijk' in besluitvorming over de PPN op 7 juli 2025 is besloten om € 825.000 vrij te maken voor het verbeteren van de toegankelijkheid en het toevoegen van inclusieve voorzieningen aan de speeltuinen in 15 wijken. Dit met als doel om in iedere wijk een (meer) inclusieve speelvoorziening te kunnen aanbieden. Dit bedrag wordt in 2 jaar beschikbaar gesteld (€ 412.500 voor de jaren 2026 en 2027). De structurele kapitaallasten bedragen € 81.840.

20. Programmacoördinatie uitvoeringsprogramma Schone luchtakkoord (incidenteel, doel 5.1.2)
Het college heeft in april 2025 het Schone Lucht Akkoord (SLA) ondertekend. Dit betekent dat Zwolle toezegt mee te werken aan het doel om in Nederland 50% gezondheidswinst te realiseren door betere luchtkwaliteit in 2030 ten opzichte van 2016. Voor de uitvoering van ons aandeel in het Schone luchtakkoord (SLA) moeten we een decentraal (gemeentelijk) uitvoeringsprogramma opstellen en indienen bij de Stuurgroep SLA. Een groot deel van de basismaatregelen uit het SLA is binnen de reguliere uitvoering geborgd. Voorbeelden hiervan zijn de zero-emissiezone, de mobiliteitsagenda en de walstroomvoorziening Margriethaven. Deze activiteiten worden in het op te stellen uitvoeringsprogramma onder de noemer van het SLA-standaardpakket gebracht.

Voor adequate uitvoering van het SLA is vanaf 2026 budget nodig voor programmacoördinatie en -regie alsmede werkbudget om invulling te geven monitoringstaken, implementatie van maatregelen en onderzoeks- en advieskosten. Het voorstel is om deze middelen voor drie jaar incidenteel toe te kennen (€ 100.000 in 2026, 2027 en 2028) en na deze periode te heroverwegen hoe we door willen gaan met het SLA.

21. Wettelijke verplichtingen geluid en externe veiligheid (incidenteel, doel 5.1.2)
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht geworden. De Omgevingswet brengt voor de gemeente een aantal nieuwe verplichtingen met zich mee ten aanzien van de thema's Geluid en Omgevingsveiligheid (voorheen "externe veiligheid"). Deze verplichtingen maken geen onderdeel uit van het wettelijk verplichte basistakenpakket van de Omgevingsdienst IJsselland (ODIJS) en moeten dus door de gemeente zelf ingevuld worden. Wel is op onderdelen medewerking van ODIJS nodig. De daarvoor benodigde inzet is onderdeel van de afgesproken activiteiten die ODIJS voor Zwolle uitvoert. Uit een inventarisatie blijkt dat niet alle verplichtingen en bijhorende activiteiten zijn gepland en begroot binnen het programma Omgevingsplan. Dit vraagt een correctie waarin met dit bestedingsvoorstel wordt voorzien. De benodigde middelen voor het uitvoeren van deze activiteiten zijn in 2026 € 188.000, in 2027 € 180.000 en in 2028 € 41.000.

22. Openluchtbad overdracht naar vastgoed (structureel, doelen 1.1.2 en 5.3.1)
We stellen voor het eigenaarschap van het openluchtbad binnen de organisatie over te dragen van beleidsprogramma sport naar vastgoed. Dit is in lijn met onze organisatievisie, waarbij werkzaamheden bij de afdelingen belegd zijn met de desbetreffende expertise. Er verschuiven budgetten tussen de programma's, maar verder is dit budgetneutraal.
In de reserve Onderhoud sportaccommodaties werd een tekort voorzien over drie jaar. Door deze overdracht wordt deze pas in 2032 verwacht. Op dat moment zal de situatie van de onderhoudsreserve bestuurlijk worden voorgelegd.

23. Brede verkenning maatschappelijke voorzieningen (incidenteel, doelen 5.3.1 en 5.3.2)
Zwolle staat voor de opgave om wijken toekomstbestendig te maken, met aandacht voor leefbaarheid, veiligheid en verbondenheid. Maatschappelijke voorzieningen dragen bij aan de vitaliteit en de sociale infrastructuur in de wijken, dorpen en stad. Voorzieningen versterken de sociale basis en bieden ook ondersteuning aan inwoners van Zwolle in een 'meer kwetsbare positie'. Vanuit bijvoorbeeld de jeugdzorg, WMO en participatiewet biedt de gemeente passende dienstverlening aan inwoners. Bij voorkeur preventief en in aansluiting op de kracht van de samenleving. Maatschappelijke voorzieningen accommoderen deze inzet en leiden veelal tot gemeenschapsvorming en een netwerksamenleving (vitale wijken).
De forse toename van het aantal inwoners met diversiteit in achtergrond, leeftijd en leefstijl vraagt om 'het meebewegen van voorzieningen met de ontwikkelingen van Zwolle'. Dit om te voorkómen dat het aanbod in de toekomst niet meer aansluit op de behoefte van de inwoners en onvoldoende antwoord biedt op de sociaal maatschappelijke vraagstukken in die wijk of buurt. We legden in de afgelopen jaren een stevige basis voor een toekomstgericht voorzieningenbeleid. Voor 2026 - 2028 is projectbudget nodig om de inzet te continueren en een aantal nieuwe ontwikkelingen in gang te zetten. Hierbij gaat het om € 271.520 in 2026, 2027 en 2028. Deze kosten worden gedekt vanuit het IHP Onderwijshuisvesting.

24. Stelpost kapitaallasten onderhoud vastgoed (structureel, doel 5.3.1)
De gemeente onderhoudt haar vastgoed aan de hand van meerjarenonderhoudsplannen (mjop's). Het planmatig onderhoud (vervangingsinvesteringen in het onderhoud) wordt gedekt door een stelpost kapitaallasten. Er is in vergelijking met de mjop's structureel te weinig budget beschikbaar om ons vastgoed op een sober en doelmatig niveau te kunnen onderhouden. De reden dat er meer geld nodig is, is dat de bouwkosten in de afgelopen jaren sterk gestegen zijn en diverse mutaties zijn geweest binnen de vastgoedportefeuille. De kapitaallasten voor deze hogere onderhoudslasten lopen met ingang van 2026 jaarlijks met structureel € 35.000 op. Daartegenover staat dat de gemeente ook meer huurinkomsten heeft als gevolg van nieuwe verhuringen en huuronderhandelingen. Met ingang van 2026 kan al rekening gehouden worden met een structurele inkomsten stijging van € 250.000.

25. Uitwerken en implementatie waardegestuurd en assetmanagement (incidenteel, doelen 5.4.1 en 5.1.1)
De afdeling Stadsbeheer en Vitale wijken gaat de principes van waardegestuurd assetmanagement verder implementeren. Het waardegestuurd beheren brengen we in lijn met de omgevingsvisie en met wijkgericht werken. Basis hiervoor is de op te stellen strategische agenda, die uit te werken onderwerpen beschrijft en in de tijd uitzet. Dit vraagt om een goede regie en sturing op de uitwerking hiervan. Deze ontwikkeling loopt in lijn met de in 2026 aan te bieden Nota Kapitaalgoederen 2027-2032, ter vaststelling door het bestuur.

Het voorstel is om in 2026 €400.000 beschikbaar te stellen om een plan op te stellen om de basis op orde te brengen en het waardegestuurd assetmanagement uit te werken en te implementeren. Naast inzet van extra eigen capaciteit gebruiken we expertise uit de markt (adviesbureaus) voor het uitwerken van bijvoorbeeld het waardegestuurde inclusief dashboard, de vervangingsstrategie inclusief financiering en het uitwerken en implementeren van de beheerbasisprocessen. Als dekking wordt voorgesteld om de onderbesteding van het groot onderhoud hiervoor in te zetten.

26. Gemeenteraadsverkiezingen 2026 (incidenteel, doel 6.1.1)
Net als in 2022 is er voor de gemeenteraadsverkiezingen 2026 voor opkomstbevorderende maatregelen en het inwerkprogramma van de nieuwe raad middelen nodig, voor 2026 gaan we uit van € 100.000.

27. Adreskwaliteit, aanpak leegstand (structureel, doel 6.3.1)
Momenteel zijn er in de gemeente Zwolle ongeveer 1.800 leegstaande panden. Leegstand heeft een negatieve impact op de leefbaarheid en veiligheid in de wijken. Om deze problematiek effectief aan te pakken, is het noodzakelijk om gerichte maatregelen te nemen en de coördinatie en handhaving te versterken. Naast de negatieve effecten op de leefomgeving, loopt de gemeente ook inkomsten mis.

Deze aanvraag is een uitvloeisel van een intensivering van de uitvoering van de Basisregistratie Personen en betreft dus een uitvoeringsmaatregel. Het is geen nieuw beleid om de leegstand van woningen te verminderen. Dit project zal echter wel inzicht geven in de leegstand binnen de gemeente en kan input genereren voor het vaststellen van beleid ten aanzien van de leegstand van woningen.

Het doel is om de leegstand in de gemeente te verminderen door de aanstelling van een (tijdelijke) projectleider en toezichthouders. Deze functies zullen bijdragen aan een gestructureerde en effectieve aanpak van leegstand, waardoor de leegstand minder wordt. Per extra ingeschreven inwoner ontvangen we ongeveer €375 extra aan algemene uitkering. Binnen 3 jaar denken we 1.250 extra inschrijvingen te kunnen realiseren. Dit zorgt ervoor dat er structureel extra inkomsten gerealiseerd worden van €468.750 op de algemene uitkeringen. Voor de inzet van de (incidentele) projectleider en de toezichthouders is 2 fte en een auto nodig, voor een bedrag van € 263.810 in 2026 en daarna € € 189.018.

28. Formatie Verkiezingen (structureel, doel 6.3.1)
De organisatie van verkiezingen is een complexe en kritieke taak die zorgvuldige planning, coördinatie en uitvoering vereist. Om de kwaliteit en betrouwbaarheid van de verkiezingsprocessen te waarborgen, is het noodzakelijk om voldoende capaciteit en expertise binnen het team te hebben. De huidige werkdruk en de toenemende complexiteit van de regels waaraan de organisatie van de verkiezingen moet voldoen vragen om extra ondersteuning en flexibiliteit in het inhuren van specialistische kennis.

Het beschikbaar stellen van €200.000 voor flexibele inhuur is noodzakelijk om de verkiezingsorganisatie structureel te versterken. Hiermee beschikken we over de juiste expertise en capaciteit op de momenten dat dit het meest nodig is. Dit verkleint het risico op fouten en vertragingen, en borgt een efficiënte, zorgvuldige en wettelijk correcte uitvoering van alle verkiezingen.

Niet opgenomen bestedingsvoorstellen
Zoals hierboven al vermeld, hebben we in deze begroting ruimte om te investeren. Echter is de financiële ruimte beperkt. We hebben dus keuzes gemaakt. We hebben de bestedingsvoorstellen gewogen en we stellen voor de bestedingsvoorstellen die minder bijdragen aan onze ambities niet te honoreren. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het opstellen van een gebiedsproces IJsselvizier. Op dit moment wordt het opstellen van een Landschapsontwikkelplan (LOP) voor dit gebied niet prioritair geacht. Ook stellen we voor om het onderhoud- en recreatiesubsidie voor gemeentelijke monumenten niet te verhogen. Deze subsidie is voor eigenaren van monumenten om hun woning te onderhouden en naar deze subsidie is meer vraag dan dat er middelen zijn. Een ander voorbeeld is dat we voorstellen op dit moment geen extra kunstgrasveld aan te leggen. Dit gaat om nieuw beleid en deze afweging leggen we voor aan een nieuw college.

Begroting in één oogopslag

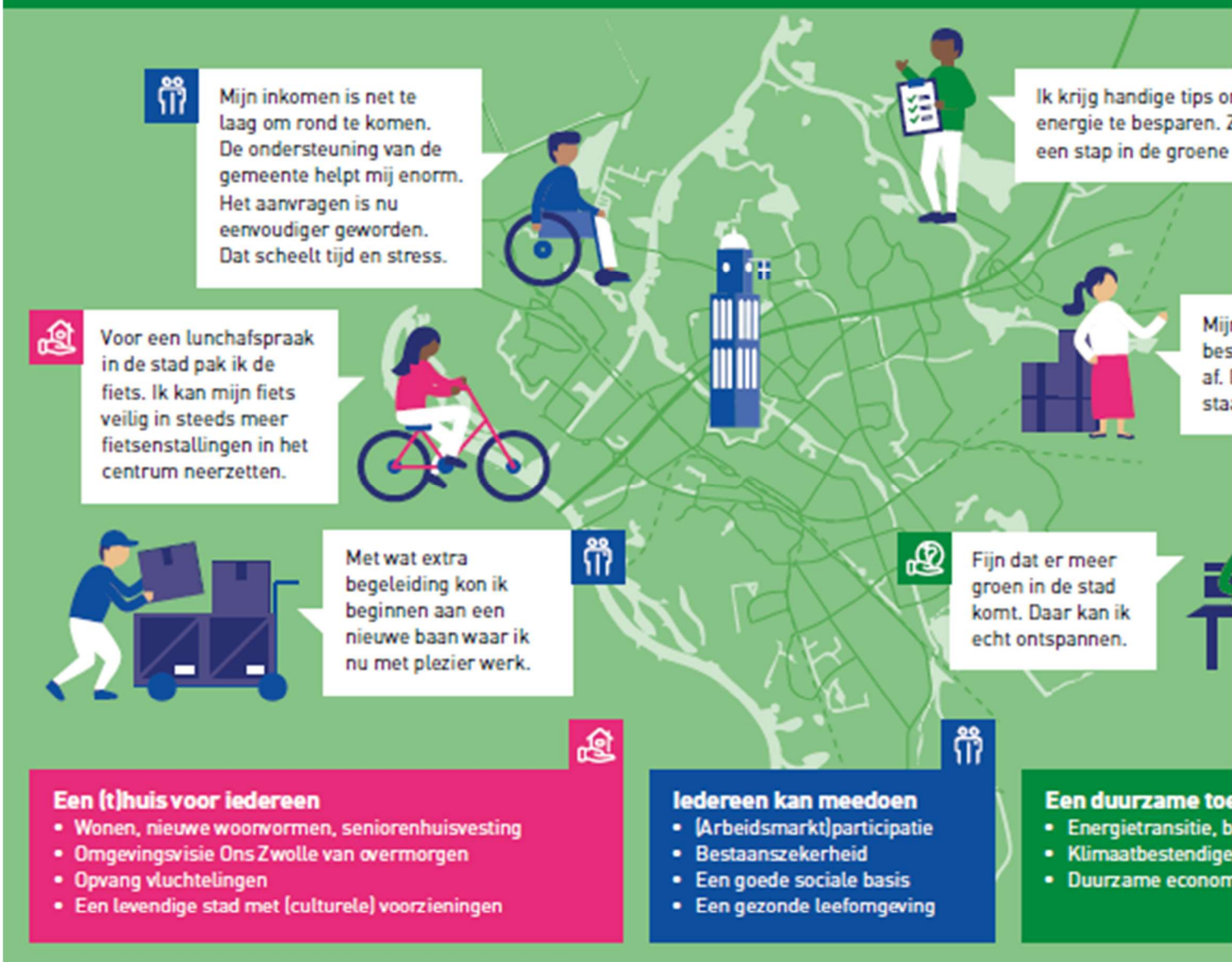
Begroting 2026

Een goed leven voor alle Zwollenaren, nu en straks

We werken aan een stad en een omgeving die sociaal, inclusief en duurzaam is, waar iedereen – nu en in de toekomst – prettig kan wonen, werken en leven. Daarbij hebben we oog voor de menselijke maat. In dit begrotingsoverzicht laten we zien waar we het geld dat de gemeente ontvangt aan gaan uitgeven.

Dit is de begroting die het college van burgemeester en wethouders voorlegt aan de gemeenteraad.

Wat gaan we doen?

Een (t)huis voor iedereen
- Wonen, nieuwe woonvormen, seniorenhuisvesting
- Omgevingsvisie Ons Zwolle van overmorgen
- Opvang vluchtelingen
- Een levendige stad met (culturele) voorzieningen

Iedereen kan meedoen
- (Arbeidsmarkt)participatie
- Bestaanszekerheid
- Een goede sociale basis
- Een gezonde leefomgeving

Een duurzame toe
- Energietransitie, b
- Klimaatbestendige
- Duurzame econom

Inkomsten/uitgaven

Waar komt het geld vandaan?
Totale verwachte inkomsten 2026: € 814 miljoen

535 MLN	+	120 MLN	+	159 MLN
Rijk		Lokale heffingen		Overige inkomsten

Waar gaat het geld o.a. naar toe?
Totale verwachte uitgaven 2026: € 807 miljoen

285 MLN	127 MLN	153 MLN	10 MLN
Samen Sterk	Bestaans-zekerheid	Groeiend en levendig	Duurzame toekomst

Leeswijzer

In deze leeswijzer lichten we kort de opbouw van de begroting toe.

Algemeen
Het onderdeel 'algemeen' bevat de inleiding, de financiële samenvatting en een overzicht van de bestedingsvoorstellen. Als onderdeel van de Begroting 2026 zijn bestedingsvoorstellen met een structureel of (meerjarig) incidenteel effect opgenomen.

Programma's
We werken aan het verbeteren van onze Planning en Control-cyclus (P&C-cyclus) onder andere door de inrichting van onze begrotingsprogramma's en doelen beter te laten aansluiten bij de opgaven die we hebben. Zo kunnen we het sturen op de hoofdlijnen door organisatie, college en raad tijdens de bespreking van de P&C-documenten ondersteunen. In juni is het raadsvoorstel Inrichting programmabegroting 2026 door de raad vastgesteld. In dit raadsvoorstel stellen we een nieuwe programma-inrichting voor de programma's over het fysieke domein en stellen voor om de begrotingsprogramma's Raad, College, Regio & Dienstverlening samen te voegen met Bedrijfsvoering.

Onze programmastructuur ziet er op dit moment als volgt uit:
1. Samen sterk in Zwolle
2. Werken aan bestaanszekerheid
3. Groeiend en levendig Zwolle
4. Duurzame toekomst
5. Vitale wijken
6. Betrouwbare overheid
7. Algemene dekkingsmiddelen

Binnen het onderdeel 'Programma's' vindt u de bovengenoemde programma's. Elk programma bestaat uit verschillende doelen. Per doel geven we een beschrijving van de activiteiten die we doen om het doel te realiseren, hierin maken we onderscheid in nieuwe, lopende en activiteiten waar we mee stoppen. Daarnaast zijn de bijbehorende financiën opgenomen per doel.

Indicatoren
Voor verschillende doelen hebben we indicatoren opgenomen. Als organisatie zijn we ons aan het ontwikkelen op het gebied van datagedreven werken. Dat betekent ook dat we al doende leren en sommige (potentiële) bronnen in ontwikkeling zijn. We gebruiken indicatoren die nu beschikbaar zijn en ook in de toekomst beschikbaar zijn/blijven. Op het moment dat er betere data beschikbaar komt worden een afweging gemaakt tussen de betere data en de vergelijkbaarheid tussen jaren.

We hebben het aantal indicatoren per doel beperkt gehouden, namelijk maximaal zes indicatoren per doel. Dat betekent niet dat er soms niet nog meer informatie is, maar we willen de informatie laten aansluiten bij het gesprek over de gewenste maatschappelijke effecten. De indicatoren bieden zowel context informatie als sturingsinformatie. Per indicator benoemen we een doel dit kan meer, minder/ hoger, lager zijn dan de actuele cijfers.

We zijn ons ervan bewust dat data een indicatie geven van de werkelijkheid en niet één op één de werkelijkheid zijn, bijvoorbeeld wanneer het gaat om een gemiddelde. Daarnaast is het vaak lastig een oorzaak-gevolg te noemen omdat er veel factoren bijdragen aan het doel. In de voorbereiding is hier bij stilgestaan door het bespreken van ethiek en de reflectie van de ethische commissie digitalisering over dashboards.

Naast de indicatoren bij de doelen in de begroting gebruiken we ook indexen om een beeld te krijgen hoe de stad of een deel van de stad ervoor staat op een bepaald maatschappelijk vlak. Een index geeft weer hoe een buurt, wijk of stadsdeel het doet op verschillende onderwerpen, in vergelijking met het gemiddelde van Zwolle. Ook geeft de index weer hoe Zwolle of een deelgebied zich heeft ontwikkeld over een langere periode.

Paragrafen
Het onderdeel 'paragrafen' bevat de wettelijke voorgeschreven onderdelen lokale heffingen, weerstandsvermogen & risico's, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Ook hebben we hier de paragraaf Investeringen opgenomen.

De paragrafen vormen een 'dwarsdoorsnede' van de begroting. Er worden kaderstellende beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten. De paragrafen geven daarmee belangrijke aanvullende informatie over de meerjarige financiële positie van de gemeente.
De volgende verplichte paragrafen vanuit het BBV zijn opgenomen:

1. Lokale heffingen - In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de diverse gemeentelijke belastingen en heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners.
2. Risicomanagement en weerstandsvermogen - Het weerstandsvermogen geeft aan hoe solide de financiële positie van de gemeente is. In deze paragraaf zijn ook financiële kengetallen opgenomen, zoals het weerstandsvermogen, de solvabiliteit en de schuldquote
3. Onderhoud kapitaalgoederen - In deze paragraaf wordt toegelicht op welke wijze het onderhoud van de gemeentelijke kapitaalgoederen (zoals wegen, riolering, gebouwen) gewaarborgd is.
4. Financiering - Hier wordt toegelicht op welke wijze met de financieringsbehoefte van de gemeente is omgegaan.

5. Bedrijfsvoering - In de paragraaf wordt gerapporteerd over de voortgang van interne ontwikkelingen binnen de gemeentelijke organisatie.
6. Verbonden partijen - De gemeente werkt samen met andere partijen om bepaalde doelen te bereiken. Als de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft bij een partij, is dit een zogenoemde verbonden partij. In deze paragraaf worden alle verbonden partijen toegelicht.
7. Grondbeleid - De gemeente speelt een rol in het kopen en verkopen van gronden. Hier wordt verder ingegaan op het gevoerde grondbeleid.
8. Openbaarheidsparagraaf - In artikel 3.5 (Openbaarheidsparagraaf) van de Wet Open overheid (Woo) wordt voorgeschreven dat bestuursorganen in de jaarlijkse begroting aandacht besteden aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van deze wet en in de jaarlijkse verantwoording verslag doen van de uitvoering ervan, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.
9. Investeringen - In deze beleidsparagraaf geven we u inzicht in alle gemeentelijke investeringen, behalve de investeringen in grondexploitaties.

Financiën
In dit onderdeel staan de financiële begroting met de financiële tabellen opgenomen.

Bijlagen
In de bijlagen zijn het raadsvoorstel, en besluit, de tarievennota, de indexen en informatie over de beleidsindicatoren BBV opgenomen.

Programma 1. Samen sterk in Zwolle

Beschrijving

Koers Sociaal Domein
Met Samen Sterk in Zwolle dragen we bij aan de Koers Sociaal Domein (2024-2030). We werken aan bestaanszekerheid, kansengelijkheid, en gezond leven. Deze doelen realiseren we niet met het sociaal domein alleen. Daarvoor is de hele gemeente aan zet, en werken we intensief samen met inwoners, onze partners, bedrijven en organisaties in de stad.
Samen werken we aan een beweging waarin we bouwen op de kracht van de samenleving. We investeren in een sterke sociale basis zodat er nog meer ruimte en mogelijkheden zijn voor inwoners om zelf initiatieven te nemen en verantwoordelijkheid te nemen voor de stad en voor elkaar. We investeren ook in allerlei vormen van preventie en laagdrempelige voorzieningen en activiteiten in de stad. Waar nodig bieden we ondersteuning aan inwoners op het gebied van jeugd & gezin, ondersteuning thuis, begeleiding of een goede daginvulling. Ook bieden we opvang en bescherming voor wie (tijdelijk) niet thuis kan wonen. Samen zoeken we dan naar oplossingen om het gewone leven thuis en in de wijk weer zo snel mogelijk te kunnen oppakken. Het Sociaal Wijkteam innoveert verder door het samenspel in de wijk stadsbreed te versterken, in te zetten op systemisch en contextgericht werken, ondersteuning aan gezinnen en volwassenen vaker zelf, met hulp van experts, uit te voeren én de eigen organisatie daarvoor toe te rusten.

Maatschappelijke ontwikkelingen
We hebben oog voor belangrijke ontwikkelingen in de samenleving die ons werk beïnvloeden. We zoeken naar nieuwe oplossingen voor de steeds ouder wordende samenleving. De tekorten op de woningmarkt zijn nijpend en hebben invloed op allerlei aspecten van het leven van inwoners en op de beweging die we in het sociaal domein willen maken. We blijven ons daarom inzetten voor tijdelijke én structurele oplossingen. We maken gebruik van de oplossingen die nieuwe technologie ons kan bieden en hebben oog voor de nadelen die dat ook met zich meebrengt. We zien de tekorten op de arbeidsmarkt toenemen en werken samen met organisaties en bedrijven om daarvoor oplossingen te vinden.

Landelijk beleid
Ook het landelijke beleid en de regionale samenwerking hebben grote invloed op onze inzet voor Zwolle. In 2025 zijn afspraken gemaakt over een Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord (AZWA), waarmee de beweging naar de sociale basis een extra impuls krijgt. Ook Zwolle zal in 2026 samen met de andere gemeenten in de regio IJssel Vecht afspraken maken over een sociale basisinfrastructuur in de regio en in de stad. Daarvoor zal het Rijk middelen beschikbaar stellen. Het gaat hierbij om initiatieven op het snijvlak van het sociaal domein en de zorg die bewezen effectief zijn, zoals bijvoorbeeld welzijn op recept of laagdrempelige steunpunten voor mensen met psychische problematiek.
Op het gebied van jeugd werkt Zwolle met andere regiogemeenten verder aan de afspraken uit de Landelijke Hervormingsagenda Jeugd (2023) en de aanbevelingen die volgen uit het rapport van de landelijke Deskundigencommissie Jeugdhulp (2025): ‘Groeipijn’. Ook werken we in de regio samen aan de uitvoering van het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, een werkwijze die van toepassing is op situaties van onveiligheid voor kinderen en gezinnen.
Voor Beschermd Wonen geldt dat de invoeringsdatum van de doordecentralisatie naar gemeenten nog niet bekend is. Zwolle en de regiogemeenten bereiden zich hier wel op voor.
Opvallend bij veel van deze landelijke ontwikkelingen is dat het Rijk aanstuurt op meer regionale samenwerking tussen gemeenten.

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.1.1 Sociale contacten, daginvulling	13.721	19	13.702	75	447	13.330
Doel 1.1.2 Vitaal en gezond	16.662	1.845	14.817	345	236	14.926
Doel 1.1.3 Gelijke kansen	26.874	18.355	8.519	0	1.300	7.219
Doel 1.2.1 Vraagverheldering en verwijzing passende ondersteuning	16.647	0	16.647	0	0	16.647
Doel 1.2.2 Kortdurende en/of laagintensieve ondersteuning	276	0	276	0	0	276
Doel 1.2.3 Langdurige en/of intensieve ondersteuning	86.002	1.243	84.759	0	1.800	82.959
Doel 1.3.1 Tijdelijk verblijf in een instelling	124.506	5.973	118.533	0	0	118.533
Totaal	284.688	27.435	257.253	420	3.783	253.890

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
1.1.1 Sociale contacten daginvulling	1.094	965	129	129	0	0
1.1.2 Vitaal en gezond	7.482	4.286	3.197	3.197	0	0
1.1.3 Gelijke kansen	58.847	41.749	17.098	16.939	160	0
1.2.1 Juiste ondersteuning	1.140	1.012	128	128	0	0
Totaal	**68.563**	**48.011**	**20.552**	**20.393**	**160**	**0**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 1.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.1.1 Sociale contacten daginvulling

Inwoners hebben een zinvolle daginvulling en beschikken over een sociaal netwerk om steun te geven en ontvangen

Beschrijving

Een sterke sociale basis is essentieel voor het welzijn van onze inwoners. In een hechte gemeenschap zorgen mensen voor zichzelf én voor elkaar. Inwoners vinden in hun eigen omgeving vaak zelf, of met een beetje hulp, een passende en zinvolle daginvulling — als werknemer, ondernemer, vrijwilliger, mantelzorger of deelnemer aan sociale, sportieve, culturele of religieuze activiteiten. De kern van de sociale basis wordt gevormd door (vrijwilligers)organisaties, aangevuld door gemeentelijke voorzieningen.
De kracht zit in wat mensen samen doen: familie, buren, vrienden en kennissen vormen een netwerk waarin steun geven én ontvangen vanzelfsprekend is. Deze sociale samenhang biedt ruimte voor ontmoeting, begrip en praktische hulp, juist ook op momenten dat het even tegenzit — bijvoorbeeld bij ziekte, verlies of herstel.
Voor wie dat nodig heeft, is er extra ondersteuning beschikbaar, zoals bij kwetsbare ouderen die ondersteuning nodig hebben met hun daginvulling. Of bij inwoners die steun kunnen gebruiken van anderen die weten wat ze doormaken of even kunnen helpen bij een tegenslag, ziekte of herstel. Ook hier is de sociale basis onmisbaar: het is vaak de eerste plek waar signalen worden opgevangen en waar mensen zich gezien en gesteund voelen. Onze inzet is dan ook gericht op het versterken van die sociale basis, zodat iedere inwoner mee kan doen, er voor anderen kan zijn én zich gedragen weet door zijn of haar omgeving. In de sociale basis ontvangen én geven inwoners steun.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Saamhorigheid (score)	**2022**	**2024**	**2026**
	6,1	6,0	6,0

Dit is de score Sociale cohesie uit het Buurt voor buurt onderzoek. Het is een score op een schaal van 0 (negatief) tot 10 (positief) gebaseerd op resultaten van vijf stellingen over hoe mensen in een buurt elkaar kennen, met elkaar omgaan, zich er thuis voelen, dus of er veel saamhorigheidsgevoel is. We streven ernaar dat dit percentage ongeveer gelijk blijft, ondanks een trend van individualiseren en het toenemend aantal alleenwonenden. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek.

Sociale participatie (score)	**2022**	**2024**	**2026**
	5,6	5,7	6,0

Dit is de score Sociale participatie uit het Buurt-voor-Buurt Onderzoek, een score op een schaal van 0 (negatief) tot 10 (positief) gebaseerd op resultaten van vijf stellingen over of mensen vrienden en kennissen ontmoeten, bezoeken, helpen of verzorgen en of ze betrokken zijn bij een club of vereniging of maatschappelijke organisatie. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst stijgt. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek.

Mantelzorg (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	44	44	46

Percentage van de inwoners dat in de afgelopen twaalf maanden wel eens iemand heeft geholpen (zoals partner, ouders, kind, vrienden of buren) die voor langere tijd ziek, hulpbehoevend of gehandicapt is. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst stijgt. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek

Gevoel van eenzaamheid (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	4	4	3

Percentage van de inwoners dat zich altijd of vaak eenzaam voelt. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst daalt. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek.

Vrijwilligerswerk verenigingen of organisaties (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	61	65	67

Percentage van de inwoners dat in de afgelopen twaalf maanden als vrijwilliger actief is geweest bij één of meerdere verenigingen of organisaties. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst stijgt. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Koers Sociaal Domein 2024-2030	2024

De Koers Sociaal domein is het vervolg op de Hervormingsagenda Sociaal domein. Met deze koers zetten we in op:
1. Meer zelfregie, verantwoordelijkheid van inwoners voor hun eigen leven en meer initiatief en inzet voor de samenleving
2. Kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op, met gelijke kansen
3. Door meer bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid kunnen inwoners meer zelfredzaam zijn, zoveel mogelijk participeren en doen zij minder snel een beroep op aanvullende ondersteuning
4. Als het nodig is krijgen inwoners aanvullende hulp of ondersteuning. Die hulp is maatwerk om te zorgen dat beperkingen om zelfredzaam te zijn en te participeren kleiner worden (en blijven)
5. De gemeente kan samen met partners de (wettelijke) taken in het sociaal domein uitvoeren binnen de afgesproken budgetten en met de afgesproken kwaliteit.

Sociale Activatie en Herstel 2023 — 2023

Met dit beleidskader en bijbehorende subsidieregeling regelen we dat er voor inwoners met behoefte aan iets meer ondersteuning passende activiteiten zijn, zodat ook zij sociale contacten en een betekenisvolle daginvulling hebben. Hiermee kunnen ze langer zelfstandig thuis blijven wonen of in een periode van ziekte of herstel herontdekken waar ze goed in zijn en meedoen in de maatschappij.

Vrijwilligers- en mantelzorgbeleid 2024 — 2024

De komende jaren wordt een groter beroep gedaan op vrijwilligers en mantelzorgers, doordat er minder zorgpersoneel is en er sprake is van dubbele vergrijzing. Het is daarom belangrijk deze twee groepen goed te ondersteunen, zodat uitval voorkomen wordt. In de beleidsnota staan doelstellingen benoemd, waarbij "jonge mantelzorgers" en “respijtzorg” prioriteit krijgen. Er is een uitvoeringsagenda opgesteld met acties om de gestelde doelen te behalen. Uitvoeringspartners in de stad krijgen de opdracht deze acties uit te voeren.

Visie Sociale Basis — 2021

Nota die de Zwolse visie op de sociale basis beschrijft: De sociale basis zijn alle inwoners van Zwolle die voor zichzelf en voor elkaar zorgdragen. Dat doen we door samen te zorgen voor activiteiten, ontmoeting en hulp te bieden waar nodig. Bij activiteiten kun je bijvoorbeeld denken aan sport, cultuur of inloopmomenten in buurtkamers en wijkgebouwen. En bij hulp bieden denk je vaak aan je eigen familie- en vriendenkring, maar dat kan ook als vrijwilliger of maatje, hulp aan een buurman of buurvrouw. Het gaat er in essentie om dat we naar elkaar omkijken in Zwolle.

Beleid Zwolse wijkverenigingen — 2024

Dit is een beleidskader met subsidieregeling om wijkverenigingen te ondersteunen om samen met inwoners wijkinitiatieven te ontplooien.

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong
Michiel van Willigen

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

Meer saamhorigheid in wijken en minder eenzaamheid

- We geven subsidies aan Het Werkt Sociaal (nieuwe naam Travers Welzijn) en Wijz voor het organiseren en uitvoeren van activiteiten die bijdragen aan het welzijn van onze inwoners van 0 tot 100+ jaar, waaronder subsidie voor sociaal cultureel werk, jongerenwerk, jeugdwerk, ouderenwerk en buurt- en opbouwwerk.
- We ondersteunen (bewoners)activiteiten, sociale netwerken, ontmoeting en een zinvolle daginvulling door het beschikbaar stellen van fysieke ruimtes. Hiervoor geven we subsidie voor beheer en exploitatie aan Het Werkt Sociaal voor wijkcentrum Holtenbroek, wijkcentrum Ons Eigen Huis, wijkcentrum De Vlasakkers, jongerencentrum Free2Move, jongerencentrum ReZet en jongerencentrum Level-Z; aan Wijz voor wijkcentrum De Pol en Cultuurhuis Stadshagen; aan Stichting Wijkcentrum Aa-landen voor wijkcentrum De Bolder; aan wijk- en speeltuinvereniging Wipstrik voor De Bestevaer; aan stichting MFC De Enk voor wijkcentrum De Enk, aan vereniging buurthuis Eben-Haëzer voor buurthuis Eben-Haëzer; aan wijkvereniging Berkum voor wijkcentrum De Wijenbelt; aan Stichting Gemeenschapscentrum de Elshof voor wijkcentrum De Elshof; aan Stichting Dorpshuis de Molenkamp voor wijkcentrum De Molenkamp; aan SSWAZ voor sportontmoetingscentrum Het Anker.
- We geven met een subsidieregeling uitvoering geven aan het beleid Wijkverenigingen Zwolle, zodat in elke Zwolse wijk een wijkvereniging kan bestaan om samen met inwoners bewonersinitiatieven om de leefbaarheid in de wijk te vergroten, te kunnen ondersteunen.
- We organiseren stadsdialogen, thematafels en bestuurlijke overleggen over de thema's bestaanszekerheid, gezondheid en gelijke kansen in de sociale basis. Op deze manier bouwen we samen aan een sterke sociale basis.

Meer hulp van mensen uit de omgeving

- We geven subsidie aan ZwolleDoet! voor het versterken van hulp aan vrijwilligers en ondersteuning bij coördinatie, werving, bemiddeling, begeleiding en scholing.
- We geven subsidie aan ZwolleDoet! voor de coördinatie van SamenZwolle, het digitale platform van ruim 430 samenwerkende organisaties. Hier kan de Zwollenaar en ook de professional alles vinden wat in de stad en wijk te doen is. Van vrijwilligerswerk tot interessante activiteiten. Maar ook hulpvragen van andere Zwollenaren, organisaties en verenigingen.
- We geven subsidie aan het Steunpunt mantelzorg (onderdeel van Zwolle Doet!) voor de ondersteuning en waardering van de mantelzorgers.
- We zorgen ervoor dat respijtzorg op een goede manier georganiseerd wordt, zodat mantelzorgers meer gebruik maken van deze voorziening en overbelasting voorkomen wordt. Bij ZwolleDoet! Komt vanuit de IZA-coalitie Vitaal Ouder worden een regionaal ondersteuningspunt.

Meer mensen met zinvolle daginvulling

- We bieden begeleiding en ondersteuning aan inwoners in de leeftijd van 18 jaar tot aan de AOW-leeftijd die door een psychische- of fysieke oorzaak of in een periode van herstel zitten of moeite hebben om geheel zelfstandig tot betekenisvolle sociale contacten of zinvolle daginvulling te komen door het uitvoeren van de subsidieregeling Sociale Activatie en Herstel.
- We bieden veilige plekken die ontmoeting en identiteitsontwikkeling voor jeugdigen bevorderen door het uitvoeren van de subsidieregeling Jeugd- en jongerenwerk onder leiding van vrijwilligers.
- We bieden een vrij toegankelijke dagbesteding voor ouderen via de uitvoering van de aanbesteding voor Goede Dagen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.1.1 Sociale contacten, daginvulling	13.721	19	13.702	75	447	13.330

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Hervormingsagenda	1.094	965	129	129		
Totaal 1.1.1 Sociale contacten daginvulling	**1.094**	**965**	**129**	**129**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.1.2 Vitaal en gezond

Gezondheid verbeteren om beter met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan

Beschrijving

Gezondheid is meer dan ‘niet ziek zijn’. We kijken naar gezondheid vanuit het gedachtegoed van positieve gezondheid. Het gaat over veerkracht, over meedoen in de maatschappij, over betekenisvol (vrijwilligers)werk en over de omgeving waarin je leeft. Samen met partners gaan we voor het vitaler en gezonder maken van inwoners. We willen de mentale weerbaarheid en gezondheid versterken. Ook vinden we het belangrijk dat inwoners vitaal ouder worden.
We zorgen dat mensen makkelijker kunnen kiezen voor een gezonde leefstijl, waardoor ze minder snel ziek worden. Sport en bewegen dragen bij aan een actief en gezond leven, en zorgen voor contact met anderen. Sportaccommodaties en -voorzieningen zijn een belangrijke randvoorwaarde om aan sport en bewegen en vitaliteit van inwoners en sportverenigingen invulling te geven. We zorgen dat de leefomgeving van inwoners uitnodigt tot bewegen en ontmoeten.
Met partners en inwoners blijven we in gesprek over de samenwerking tussen de formele en informele zorg om deze doelen te bereiken.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Ervaren gezondheid (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	73	78	Hoger

Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat de gezondheid ervaart als (zeer) goed. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst toeneemt. Bron: GGD.

Overgewicht - volwassenen (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	42	47	Lager

Percentage inwoners in Zwolle met overgewicht tussen de 18-65 jaar. We streven ernaar dat het percentage inwoners met overgewicht in de toekomst afneemt. Bron: GGD.

Roken - jongeren (%)	**2019**	**2023**	**2040**
	3	7	Lager

Percentage jongeren dat wekelijks rookt. Dit zijn cijfers van klas 2 en 4 van het Voortgezet Onderwijs. We streven naar een rookvrije generatie in 2040. Bron: GGD.

Voldoet aan beweegrichtlijnen - volwassenen (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	53	57	Hoger

Percentage volwassenen (18 jaar en ouder) dat voldoet aan de beweegrichtlijnen. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst toeneemt. Bron: GGD.

Overgewicht - kinderen (%)	**2016**	**2022**	**2026**
	10	12,5	Lager

Percentages kinderen met overgewicht. De percentages zijn de gemiddeldes van kinderen met overgewicht in groep 2 en 7 van het basisonderwijs. We streven ernaar dat het percentage in de toekomst afneemt. Bron: GGD.

Vaccinatiegraad (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	95	89	Hoger

Percentages kinderen van 2 jaar die volledig gevaccineerd zijn volgens het Rijksvaccinatieprogramma. We streven ernaar dat het percentage in de toekomst toeneemt. Bron: GGD.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Beleidsagenda gezondheid 2022-2026	2021

Op 5 oktober 2021 heeft de gemeenteraad de beleidsagenda gezondheid 2022-2026 vastgesteld met de volgende speerpunten:

- Bevorderen van een gezonde leefstijl

- Gezond opgroeien met een kansrijke start
- Mentale gezondheid in verschillende levensfasen
- Gezonde leefomgeving
- Vitaal en waardig ouder worden

Actieplan Sport en bewegen 2016 2016
Op 31 mei 2016 heeft de gemeenteraad het actieplan Sport en Bewegen vastgesteld als dynamisch en flexibel kader voor het nieuwe sportbeleid. Vitale inwoners zijn het kerndoel, met als afgeleide vitale sport, sport- verenigingen en accommodaties.

Plan van aanpak GALA 2023
Op 25 september 2023 heeft de gemeenteraad ingestemd met het plan van aanpak van het Gezond en Actief Leven akkoord voor de periode 2023-2026. Daarmee wordt ook invulling gegeven aan de bijbehorende SPUK GALA.

Portefeuillehouder(s)
Michiel van Willigen

Activiteiten

Nieuwe activiteiten
Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

Bevorderen van de gezondheid van onze inwoners

- We werken aan de doelen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Hierin hebben gemeenten, het Rijk en zorgverzekeraars afspraken gemaakt op het gebied van gezondheid en welbevinden.
- Vanaf 2026 geven we naast de doelen uit het GALA ook uitvoering aan het aanvullend zorg- en welzijnakkoord (AZWA). Daarin werken we samen met andere gemeenten, zorgpartijen, welzijnsorganisaties, inwoners en de zorgverzekeraar aan de beweging van zorg naar gezondheid ten behoeve van de toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg ook in de toekomst.
- We voeren de ketenaanpakken (aanpak overgewicht kinderen en volwassenen, valpreventie, Welzijn op Recept en Kansrijke Start) uit, conform de afspraken in het Integraal Zorgakkoord.
- We financieren GGD IJsselland voor de uitvoering van taken vanuit de wet Publieke Gezondheid, via de algemene inwonerbijdrage.
- We bevorderen een gezonde leefstijl van inwoners via netwerk Zwolle Gezonde Stad. We subsidiëren de coördinator bij GGD IJsselland. Dit is onderdeel van Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG).
- We stimuleren een gezonde leefstijl bij inwoners. Zoals bewegen, een gezond gewicht en het matigen van roken en alcoholgebruik. Dit doen we met partners en wijkbewoners. We kijken naar de behoefte van inwoners en ontwikkelen activiteiten die bijdragen aan een gezondere leefstijl.
- We voeren de subsidieregeling Gezonde Leefstijl Zwolle uit. Hiermee stimuleren we activiteiten die de gezondheid van kwetsbare inwoners en jeugd in Zwolle verbeteren.
- We stimuleren een gezonde leefstijl van jeugd via het project Kind naar Gezonder Gewicht. Dit doen we door subsidie te verlenen aan centrale zorgverleners van het Sociaal Wijkteam en de Jeugdgezondheidszorg, die gezinnen begeleiden met kinderen met overgewicht.
- We voeren de subsidieregeling AED (automatische externe defibrillator) uit. Organisaties en inwoners kunnen subsidie ontvangen voor een deel van een AED voor plekken waar die nog niet beschikbaar zijn, binnen 500 meter.
- We subsidiëren SportService Zwolle, die het gemeentelijk sportbeleid uitvoert. Het gaat hierbij om:
    - Verhuurtaak om te komen tot een één portaalfunctie en sportloketfunctie.
    - Verenigingsondersteuning/advies voor reguliere en aangepast sportsportverenigingen. Onder andere op het gebied van deskundigheidsbevordering, sport- en beweegstimulering en het verbeteren van de kwaliteit en continuïteit van het sportaanbod van verenigingen.
    - Ontwikkelen en organiseren van sport- en beweegaanbod.
- We subsidiëren Sportservice Zwolle, WijZ en Travers Welzijn voor buurtsportcoaches. Dit doen we vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties. De buurtsportcoaches helpen kwetsbare inwoners mee te doen aan sport- en beweegactiviteiten. Het gaat bijvoorbeeld om inwoners die nog niet zoveel bewegen, jeugd en senioren. De buurtsportcoaches hebben een belangrijke rol als verbinder, aanjager en ontwikkelaar bij van sport(organisaties), wijk(bewoners) en maatschappelijke partners (onderwijs, welzijn en zorg).
- We subsidiëren Sportservice Zwolle voor het geven van trainingen gericht op het ontwikkelen gezondheidsvaardigheden gebaseerd op het model van positieve gezondheid.
- We zetten in op het Lokaal Sportakkoord 2 waarin sportverenigingen en maatschappelijke partijen gestimuleerd worden samen te werken om te komen tot nieuwe initiatieven op het gebied van sport en bewegen. Dat geldt voor zowel fysieke als sociale projecten.

Een gezonde leefomgeving

- We willen de openbare ruimte aantrekkelijker maken om te bewegen. Daarom zorgen we voor beweegplekken in de wijken. Meer hierover staat in het nieuwe Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sportbeleid.
- We faciliteren een accommodatie- en voorzieningenaanbod dat aansluit bij de behoefte vanuit de breedtesport.
- We dragen als eigenaar van de gemeentelijke sportaccommodaties zorg voor beheer en onderhoud.
- We stimuleren en initiëren energiebesparende maatregelen op en in sportaccommodaties.
- We vervangen kunstgrasvelden op de buitensportaccommodaties.

Drempels wegnemen om te sporten

- We geven subsidie aan Stichting Special Heroes Nederland en aan sportverenigingen met een sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking voor sportprogramma en activiteiten voor aangepast sporten.
- We zetten consulenten aangepast sporten van Sportservice Zwolle in. Zij begeleiden zowel individuele inwoners met een beperking en een beweegvraag, als sportverenigingen met het ontwikkelen van een geschikt sport- en beweegaanbod. Daarnaast stimuleren ze samenwerken en werken regionaal in samenwerking met Regio IJsselland. We geven subsidie aan het zwemvangnet om te zorgen dat kinderen uit huishoudens met een laag inkomen zwemles krijgen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.1.2 Vitaal en gezond	16.662	1.845	14.817	345	236	14.926

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
LED verlichting buitensportvelden	746	232	514	514		
De Pelikaan	621	0	621	621		
Vervangen toplaag kunstgrasvelden	6.116	4.054	2.062	2.062		
Totaal 1.1.2 Vitaal en gezond	**7.482**	**4.286**	**3.197**	**3.197**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.1.3 Gelijke kansen

Gelijke kansen op ontwikkeling en meedoen in de samenleving

Beschrijving

We willen gelijke kansen voor alle inwoners. We willen er zijn voor die inwoners die ons het hardste nodig hebben, voor inwoners in een kwetsbare situatie. Dat is omdat hun kansen op het gebied van gezondheid, talentontwikkeling of inzet op de arbeidsmarkt niet altijd vanzelfsprekend zijn. We zijn een toegankelijke stad, waarin geen plek is voor discriminatie.
We willen dat alle kinderen en jongeren in Zwolle zich gezond en veilig kunnen ontwikkelen tot zelfstandige volwassenen. Ze hebben ruimte en mogelijkheden om te spelen, leren en later ook te werken. Op ieder moment van hun ontwikkeling is er een plek waar ze kunnen leren op hun eigen niveau. Elke stap in die ontwikkeling sluit steeds goed aan op de vorige.
We bieden ondersteuning aan ouders en jeugdigen die er zelf of met hun omgeving even niet uit komen. Dat doen we zo veel mogelijk dichtbij, thuis, op school of in de wijk. We willen namelijk goed aansluiten bij de leefwereld van onze inwoners. In alle gevallen willen we perspectief bieden, zodat jeugdigen en ouders in staat zijn om zelfstandig én samen met anderen een goed leven te leiden.
Een gebrek aan geld mag geen reden zijn voor kinderen of volwassenen om niet mee te kunnen doen. De kans op schulden voor Zwollenaren maken we zo klein mogelijk. Als sprake is van geldgebrek ondersteunen we onze inwoners financieel. Inwoners die vragen hebben over omgaan met geld, kunnen in hun eigen wijk terecht.
Sommige inwoners hebben moeite met rekenen en lezen en/of de digitale wereld. Ze begrijpen de taal niet goed en/of weten niet hoe ze met een laptop moeten omgaan. Wij willen dat al onze inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden. We zorgen ervoor dat ze weten waar ze terecht kunnen met hun vraag. De Informatiepunten Digitale Overheid (IDO's) op de locaties van Stadkamer bieden ook in 2026 ondersteuning aan inwoners.
Doel 1.1.3 raakt hiermee het programma Menselijke Maat (doel 6.3.1. Dienstverlening).

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Deelname doelgroeppeuters aan VVE (%)	**2023**	**2024**	**2026**
	81	96	gelijk

Percentage doelgroeppeuters dat gebruik maakt van voorschoolse educatie (VVE). Doelgroeppeuters zijn kinderen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar met een risico op onderwijsachterstand. Onderwijsachterstand kan leiden tot meer kansenongelijkheid. Zwolle werkt pas recent met de Peutermonitor, de data zijn nog niet 100% betrouwbaar. Bron: Peutermonitor gemeente Zwolle.

Weerbaarheid jongeren van 12 - 23 jaar (%)	**2021**	**2023**	**2026**
	88	88	gelijk

Percentage jongeren dat voldoende weerbaar is. Weerbaarheid van jongeren is een belangrijke randvoorwaarde voor gelijke kansen. Bron: GGD

Moeite met rondkomen van het huishouden (18+) (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	17	13	gelijk

Percentage huishoudens dat afgelopen 12 maanden moeite had met rondkomen. Voldoende inkomen is een randvoorwaarde voor kansengelijkheid. Bron: GGD.

Gevoel buiten de samenleving te staan (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	29	32	gelijk

Percentage dat (zeer) vaak of soms het gevoel heeft wel eens buiten de samenleving te staan. Je onderdeel weten van de samenleving is een belangrijke randvoorwaarde voor gelijke kansen en het kunnen benutten daarvan. Bron GGD.

Regie over eigen leven (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	89	89	gelijk

Percentage inwoners dat matig of veel regie over eigen leven heeft. Grip hebben op je eigen leven is een belangrijke randvoorwaarde voor gelijke kansen. Bron GGD.

Inwonersvragen Informatiepunt Digitale Overheid (aantal)	**2023**	**2024**	**2026**
	302	547	hoger

Totaal aantal inwonersvragen Informatiepunt Digitale Overheid. Bron: Stadkamer (308 in 2024) en Het Werkt Sociaal (239 in 2024)

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Notitie Onderwijskansenbeleid 0-13 jaar, 2021-2026	2021
In samenspraak met de schoolbesturen is de looptijd van de notitie Onderwijskansenbeleid verlengd tot en met 2026. Daarmee is de looptijd gelijkgetrokken met die van de Strategische Onderwijsagenda die eveneens doorloopt tot en met 2026	
Uitvoeringsagenda sociale basis jeugd 2024-2026	2024
Deze uitvoeringsagenda beschrijft de acties (zowel lopende alsnog uit te voeren acties) die we inzetten om te werken aan een sterke sociale basis voor jeugdigen en ouders.	
Strategische Onderwijsagenda 2022-2026	2022
De strategische onderwijs agenda 2022-2026 is in co-creatie met kinderopvang, onderwijs en maatschappelijke organisaties samengesteld door meerdere interactieve sessies. De titel “Ieder Kind Telt” gaat over kansengelijkheid in het onderwijs en het bieden van optimale ontwikkelkansen. De subtitel “Blijven Leren” gaat over de doorgaande ontwikkellijn, waarbij we in Zwolle altijd blijven ontwikkelen en het heel normaal is dat ook volwassenen bij-, her- en omscholen.	
Ontwikkelagenda Passend Onderwijs en Jeugdhulp 2023-2026 (thema 2 Strategische Onderwijsagenda)	2023
Met de ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp geven we uitvoering aan de opgave om alle kinderen en jongeren een doorlopende, flexibele leerlijn en een passende onderwijsplek te bieden en kinderen en jongeren te ondersteunen bij opgroeien en ontwikkelen en ouders bij opvoeden.	
Beleidsplan Diversiteit en Inclusie "Omarm het Verschil" 2023-2026	2022
Wij stellen met deze beleidsagenda de volgende drie doelen: • We behandelen iedereen gelijkwaardig • Iedereen heeft zo zelfstandig mogelijk toegang tot de maatschappij • We hebben aandacht voor en acceptatie van elkaars verschillen	
Nota lange termijn aanpak opgave Vluchtelingen	2023
In deze nota is opgenomen dat we in Zwolle zoeken naar 2 tot 3 permanente opvanglocaties voor maximaal 600 asielzoekers, operationeel in 2026/2027.	

Portefeuillehouder(s)

Michiel van Willigen
Dorrit de Jong
Anja Roelfs

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- We richten een afdeling Vluchtelingen op en in.

Lopende activiteiten

Gelijke ontwikkelkansen

- We voeren de subsidieregeling Peuteropvang en Voorschoolse educatie uit.
- We voeren de subsidieregeling Gelijke Onderwijskansen van 0-13 jaar uit.
- We geven subsidie aan Stadkamer voor het uitvoeren van Gelijke kansen op (voor)leesplezier.
- We verbeteren de toeleiding van peuters uit kwetsbare gezinnen naar de peuteropvang.
- We verbeteren de overgangen van kinderopvang naar primair onderwijs, van primair naar voortgezet onderwijs en van voortgezet onderwijs naar mbo/hbo.
- We verbeteren de ondersteuning aan jonge nieuwkomers.
- We maken de resultaten van voor- en vroegschoolse educatie meer inzichtelijk.
- We verbeteren de informatie voor ouders en professionals over activiteiten en mogelijkheden over peuteropvang en voorschoolse educatie.
- We subsidiëren ondersteuning bij opgroeien en opvoeden:
    - We geven subsidie aan Impluz voor preventie bij jeugd-ggz (geestelijke gezondheidszorg) en THINK op school (platform dat sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen versterkt).
    - We geven subsidie aan Jeugdgezondheidszorg GGD IJsselland om projecten uit te voeren rondom kwetsbare zwangere en (potentiële) ouders, zoals Voorzorg, Peuter in zicht, Nu Niet Zwanger, Centering Parenting en ondersteuning van moeders en kinderen in de opvang.
    - We geven subsidie aan Het Werkt Sociaal voor de coördinatie van het programma Kansrijke Start. Het programma Kansrijke Start stimuleert de gezondheid van een kind in de eerste 1000 dagen door middel van lokale samenwerkingsverbanden van professionals in het medisch en sociaal domein.
    - We geven subsidie aan Het Werkt Sociaal voor stedelijk jeugdwerk en jongerenwerk. Deze subsidie is gericht op (sociaal-emotionele) ontwikkeling en het verbeteren van vaardigheden en talenten van jeugdigen en jongeren. Hierdoor kunnen jeugdigen en jongeren met een afstand tot anderen, onderwijs en/of de arbeidsmarkt makkelijker meedoen aan sociaal-maatschappelijke activiteiten. Verder geven we subsidie aan Het Werkt Sociaal voor de uitvoering van Steunouders, waarbij kwetsbare gezinnen aan steunouders worden gekoppeld.
    - We geven subsidie aan Dimence, De Kern, Het Werkt Sociaal en Trias voor de uitvoering van het Deltion Jongerenteam. In 2025 maken we nieuwe afspraken met Deltion College over de voortzetting en bekostiging van het Deltion Jongerenteam voor de periode 2026-2029.
    - We geven subsidie aan WijZ voor Home-Start, waarbij getrainde vrijwilligers opvoed- en gezinsondersteuning bieden bij alledaagse, lichte opvoedvragen.
    - We geven subsidie aan Humanitas (Match) en Roetz (Join Us) voor het tegengaan van eenzaamheid onder jongeren. Match koppelt kwetsbare jongeren aan een maatje. Die ondersteunt de jongere bij het (her)vinden van zijn plek in de maatschappij. Join Us is gericht op het vergroten van het netwerk en de sociale vaardigheden van jongeren.
    - We geven subsidie aan Stichting Vechterweerd voor het Marietje Kessels project. Dit is een weerbaarheidsproject voor kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool.
- In 2024-2026 verbreden we de inzet van THINK op school (platform om weerbaarheid en veerkracht van leerlingen te versterken).
    - We breiden tussen 2024 en 2026 het aantal scholen voortgezet onderwijs dat werkt met THINK verder uit.
    - We geven een aantal scholen de kans om over stappen naar de train-de-mentor variant. Hierbij zijn mentoren zelf de trainer, met als voordeel dat de school ook buiten de trainingen volgens de principes van THINK kan werken met (groepen) leerlingen.
    - We ronden in 2026 de pilot THINK op school in het basisonderwijs af en besluiten dan over voortzetting en eventuele uitbreiding.
- We voeren de Strategische Onderwijsagenda 2023-2026 conform uitvoeringsagenda uit. Het gaat hierbij om de volgende thema's: de beste ontwikkelingskansen, een passende onderwijsplek, een fijne omgeving om op te groeien.
- Het studentenbeleid is geactualiseerd, waar bij de activiteiten en toegankelijkheid van studentencafés gericht zijn op gelijkwaardige waardering voor mbo en hbo studenten. De activiteiten zijn gericht op verbinding en worden aantrekkelijk gemaakt voor studenten in het beroepsonderwijs, zie hiervoor ook 2.1.1. Onderwijs en aansluiting met de arbeidsmarkt.

Financiële drempels wegnemen

- We geven subsidie aan organisaties die gezinnen met een laag inkomen helpen met bijvoorbeeld vakanties of activiteiten.
- We geven subsidie aan het Jeugdfonds Sport voor deelname van kinderen en jongeren uit gezinnen met een inkomen tot 130% van het bijstandsniveau.
- We geven subsidie aan de GGD (Gemeentelijke Gezondheidsdienst) om in hun onderzoek bij kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar gezondheidsproblemen op te merken die te maken (kunnen) hebben met armoede. Wij vragen ook advies hierover aan de GGD.
- We ondersteunen de organisatie van de stadsdialoog Zwolle Armoedevrij en verzorgen de nieuwsbrief van Zwolle Armoedevrij!
- We brengen sinterklaas-, kerst- en vakantieactiviteiten voor kinderen bij de doelgroep onder de aandacht.
- We wijzen ouders, scholen en maatschappelijke partners op de regelingen voor kinderen en jongeren.

- We zijn betrokken bij de organisatie van financiële spreekuren voor studenten door Op Orde en Deltion College.
- We geven subsidie aan Op Orde voor het ondersteunen van inwoners met financiële en financieel administratieve vragen. Inwoners kunnen terecht op spreekuren en op afspraak. Zij worden geholpen door sociaal raadslieden en vrijwilligers.

Basisvaardigheden
- We geven subsidie aan het Taalpunt als expertisecentrum basisvaardigheden.
- We bieden formele volwasseneneducatie aan via NLtraining voor niet-inburgeringsplichtige volwassen (18+) en inwoners met Nederlands als eerste taal.
- Samen met partners in de stad zetten we in op:
    - bewustwording van laaggeletterdheid, laaggecijferdheid en geringe digitale vaardigheden;
    - wijzen op het aanbod om hiermee aan de slag te gaan;
    - versterken van het (taal)aanbod (formeel, non-formeel en informeel).
- Wij geven subsidie aan Stadkamer voor het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO).
- We werken samen met verschillende partners in de werkgroep Brede Aanpak Geletterdheid.

Diversiteit en inclusie
- We voeren het uitvoeringsplan diversiteit en inclusie uit. Daarmee geven we aandacht aan de volgende thema's: anti-discriminatie, gendergelijkheid, regenboogbeleid, mensenrechten, toegankelijkheid, dialoog over culturele verschillen.
- We geven subsidie aan Toegankelijk Zwolle voor het bevorderen van bewustwording van inwoners met een (on)zichtbare handicap. Wij stimuleren hun zichtbaarheid en ondernemen actie rondom toegankelijkheid.
- We geven subsidie aan COC Zwolle om bij te dragen aan een diverse en meer inclusieve samenleving. COC zet in op gelijkwaardigheid en emancipatie, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit of -expressie of geslachtskenmerken.
- We geven subsidie aan Vizier/Antidiscriminatie.nl voor:
    - de begeleiding en klachtbehandeling voor inwoners die te maken krijgen met discriminatie;
    - preventieactiviteiten zoals coördinatie van de Zwolse Alliantie tegen discriminatie en racisme, voorlichting bij het onderwijs en activiteiten tijdens Orange the World.
- We werken aan het diversiteit- en inclusiebeleid van de gemeente als werkgever, via het Charter Diversiteit (een initiatief om diversiteit op de werkvloer te stimuleren).
- We laten zien dat we een regenboogstad zijn. Dat doen we via zichtbare uitingen in de stad en de subsidie voor het Zwolle Pride Festival.
- We subsidiëren Sportservice Zwolle voor bevordering van acceptatie van lhbtiqa+'ers bij sportverenigingen in samenwerking met de Alliantie Gelijkspelen.
- We subsidiëren WijZ voor het organiseren van activiteiten ter bevordering van acceptatie en welzijn van regenboogouderen.
- We nemen deel aan de Hoge Nood app om bekendheid en beschikbaarheid van openbare en toegankelijke toiletten te stimuleren.

Inwonervertegenwoordiging
- We subsidiëren de Participatieraad voor het geven van gevraagd en ongevraagd advies aan het College. Belangrijke thema's daarbij zijn:
    - Werk en inkomen
    - Zorg, welzijn en wonen
    - Participatie en leefbaarheid
- We subsidiëren Zorgbelang voor: Onafhankelijke clientondersteuning. Cliëntondersteuning is onafhankelijk van de gemeente, zorgaanbieders en andere bij het proces betrokken instanties. Een cliëntondersteuner ondersteunt cliënten bij het regelen of verkrijgen van passende zorg en ondersteuning. Cliënten kunnen tevens gebruik maken van cliëntondersteuning bij het onderzoek naar de hulpvraag.
- Klachtenopvang: Zorgbelang verzorgt de opvang, afhandeling en registratie van de klachten en meldingen over het Wmo-vervoer, leerlingenvervoer, jeugdvervoer en huishoudelijke hulp.
- Meldpunt Sociaal Domein: Inwoners kunnen bij het Meldpunt aan een onafhankelijke instantie hun ervaringen rond het Sociaal Domein melden.
- Inhoudelijke ondersteuning Participatieraad: De leden van de Participatieraad worden bij hun werk ondersteund door een inhoudelijk ondersteuner.

Vluchtelingen en asielzoekers
- We realiseren voldoende opvangplekken voor vluchtelingen en Oekraïense ontheemden en voldoende huisvesting van statushouders, conform de wettelijke taakstellingen (i.c. Spreidingswet, taakstelling huisvesting statushouders, Regeling opvang ontheemden Oekraïne)
- We versterken de basisvaardigheden en kennis van vluchtelingen en ontheemden die (tijdelijk) in Zwolle verblijven, zodat zij optimaal kunnen integreren en participeren in Zwolle.
- Samen met relevante partners in de stad en regio analyseren we wat nodig is voor integratie en participatie van

vluchtelingen, wat al beschikbaar is en hoe we ons aanbod kunnen versterken. De uitgangspunten van de Koers Sociaal Domein zijn hierbij van toepassing.

- We dragen zorg voor een passend aanbod aan statushouders zodat zij in staat worden gesteld om hun (verplicht) inburgeringstraject zo goed mogelijk te doorlopen (i.c. taalonderwijs, financieel ontzorgen, maatschappelijke begeleiding, arbeidstoeleiding).

Activiteiten waar we mee stoppen

- MoneyWays is een programma dat financiële educatie biedt aan jongeren in het voortgezet onderwijs, met als doel hen meer financiële kennis bij te brengen. De pilot MoneyWays in Zwolle liep ruim twee jaar en is succesvol afgerond. Jongeren waardeerden het programma met gemiddeld een 6,5–7,4; docenten gaven structureel een 8 of hoger.
- Het project Gemeentelijke Gezinsaanpak Geletterdheid is afgerond en is geborgd in de werkgroep Brede Aanpak Geletterdheid, waarbij we met meer partners in de stad (naast Stadkamer en Het Werkt Sociaal) werken aan het vraagstuk rondom laaggeletterdheid.
- We ronden na schooljaar 2024-2025 het programma Samen voor een Stevige Basis af. Op basis van een evaluatie besluiten we samen met de schoolbesturen over geleerde lessen en toepassing daarvan in beleid en uitvoering van scholen en gemeente.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.1.3 Gelijke kansen	26.874	18.355	8.519	0	1.300	7.219

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Regionale aanpak LHBTI	400	324	76	76		
Nationaal Programma Onderwijs	3.257	2.220	1.037	1.037		
Oekraïne opvang	44.726	32.386	12.340	12.340		
Oekraïne leefgeld	4.804	3.497	1.307	1.307		
Doorstroomlocaties	4.260	2.821	1.439	1.439		
Opvang Meeuwenlaan	1.401	500	901	741	160	
Totaal 1.1.3 Gelijke kansen	**58.847**	**41.749**	**17.099**	**16.939**	**160**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.2.1 Vraagverheldering en verwijzing passende ondersteuning

Het verhelderen van inwonersvragen om tot de best passende ondersteuning te komen voor zelfredzaamheid in de samenleving

Beschrijving

Voor inwoners met een hulpvraag willen we een passende oplossing. Daarbij is vraagverheldering belangrijk. Vraagverheldering betekent dat we breed naar de (gezins)situatie en relaties kijken. Van daaruit bepalen we met de inwoner in regie wat er nodig is. Zo kan een vraag om jeugdhulp beantwoord worden met een oplossing voor de ouders.

We stellen de leefwereld (sociale en culturele achtergrond) van de inwoner centraal. We kijken naar wat echt nodig is. Daarvoor kijken we voorbij wetten en regelgeving. Als de oplossing niet in bestaand aanbod zit, dan kiezen we voor maatwerk. Wanneer de vraag niet opgelost kan worden met een vrij toegankelijke oplossing in de sociale basis of door het Sociaal wijkteam, dan wordt verwezen naar een gecontracteerde aanbieder. Hiervoor wordt dan een indicatie afgegeven door het Sociaal wijkteam. We werken samen met andere verwijzers en partners in de stad. Ons doel is om dit zo veel mogelijk vanuit dezelfde visie en aanpak te doen (normaliserend, tijdelijk, gericht op zelfredzaamheid en met de inwoner in regie).

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Passende hulp (jeugd - ouders) (%)	**2021**	**2023**	**2026**
	82	81	-

Deze indicator geeft inzicht in het percentage ouders van kinderen die jeugdhulp hebben ontvangen dat zegt dat hun kind de hulp kan krijgen die het nodig heeft.

De Clientervaringsonderzoeken leverde in de afgelopen jaren in toenemende mate te weinig rendement op. Het aantal respondenten was laag waardoor de uitkomsten onvoldoende input gaven om onze dienstverlening zo optimaal mogelijk in te richten. Daarom is in 2024 gekozen om geen Cliëntervaringsonderzoek uit te voeren maar in te zetten op het ontwikkelen van een nieuwe werkwijze dat beter aansluit op de doelgroepen Jeugd en WMO. In 2026 worden de eerste resultaten over 2025 verwacht. De nieuwe werkwijze heeft invloed op de vergelijkbaarheid over de jaren heen. Bron: gemeente Zwolle.

Passende hulp (jeugd - kinderen) (%)	**2021**	**2023**	**2026**
	79	86	-

Zie bovengenoemd.

Passende hulp (WMO) (%)	**2021**	**2023**	**2026**
	86	81	-

Zie bovengenoemd.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Aangescherpte visie en doelen Sociaal Wijkteam	2022

Dit document is richtinggevend voor de opdracht aan het Sociaal wijkteam en beschrijft de beweging van minder specialistische zorg naar meer eigen inzet van het Sociaal wijkteam en het vinden van meer oplossingen in de sociale basis.

Aangescherpte opdracht Sociaal Wijkteam 2024

Dit document beschrijft de taken van het Sociaal wijkteam uitgewerkt op basis van de vastgestelde visie en doelen.

Portefeuillehouder(s)

Michiel van Willigen
Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

- Het Sociaal wijkteam voert de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet, Participatiewet (maatschappelijke activering) en psychosociale begeleiding uit op het gebied van toegang. Dat betekent dat bij meldingen gesprekken worden gevoerd om de vraag te verhelderen en een passende oplossing te vinden.
- Na de vraagverheldering worden afspraken met inwoners vastgelegd in een plan, zodat iedereen weet wie verantwoordelijk is voor welke resultaten.
- Maatwerk wordt toegepast als dat nodig is en indien nodig zetten we de doorbraakmethode in.
- We continueren onze cultuur sensitieve dienstverlening.
- We hebben de afgelopen jaren ervaring opgedaan met de werkwijze 'Samenspel in de Wijk'. Hierbij kijken we breed naar (gezins)situaties en relaties. In 2025 is deze werkwijze geïmplementeerd in alle wijken en bij alle ondersteuningsvragen (jeugd en volwassenen). In 2026 wordt deze werkwijze verder geborgd (in lijn van doelstelling 1.2.2).

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.2.1 Vraagverheldering en verwijzing passende ondersteuning	16.647	0	16.647	0	0	16.647

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Proeftuin Jeugd	875	859	16	16		
Voorbereidingskrediet SWT	265	153	112	112		
Totaal 1.2.1 Juiste ondersteuning	**1.140**	**1.012**	**128**	**128**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.2.2 Kortdurende en/of laagintensieve ondersteuning

Het snel, laagdrempelig en kortdurend ondersteunen van inwoners om weer zelfredzaam te worden

Beschrijving

Ons Sociaal Wijkteam in Zwolle is er voor alle inwoners van Zwolle die behoefte hebben aan informatie, advies of ondersteuning bij verschillende leefgebieden. Het Sociaal Wijkteam is de schakel tussen inwoners en verschillende voorzieningen, en werkt aan oplossingen die passen bij de persoonlijke situatie van de inwoners. Zodra helder is wat de vraag van de inwoner is, bieden wij (tijdelijke) ondersteuning. Dat kan één vorm van ondersteuning zijn of een combinatie. Bijvoorbeeld inzet van de omgeving, het Sociaal wijkteam of een gecontracteerde aanbieder.

Doel van de ondersteuning is dat de inwoner zichzelf weer kan redden en dat we (duurdere) specialistische zorg voorkomen. Onderdeel van de ondersteuning is gericht op het normaliseren van de hobbels die inwoners tegenkomen in hun leven. Hierbij wordt onder andere ook gekeken naar mogelijkheden in het voorliggende veld. De ondersteuning van het Sociaal wijkteam is laagdrempelig. De sociaal werker heeft al een gesprek gevoerd over de hulpvraag. Daarbij heeft hij oog voor de hele omgeving van de inwoner. Die ontvangt de ondersteuning dichtbij: thuis, op school, of in de wijk.

Bij de inzet van meerdere vormen van ondersteuning, heeft het Sociaal wijkteam de regie. Het wijkteam zorgt dat de inwoner zelf in regie blijft, voorkomt onnodige stapeling van hulpverlening en bouwt ondersteuning af als het kan.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Eigen inzet (aantal)	**2021**	**2023**	**2025**
	1771	2823	Meer

Eigen Inzet is het zelf uitvoeren van de interventie die nodig is zoals is gebleken uit het onderzoek. Swt biedt zelf ondersteuning zodat de inwoner met een hulpvraag op één of meerdere levensgebieden weer verder kan, voor zover dit niet geboden kan worden vanuit andere voorliggende mogelijkheden (eigen netwerk, sociale basis, zorgverzekeringswet, diensten die gewoonlijk uit eigen middelen worden bekostigd) en voor zover het inzetten van ingekochte zorg niet effectiever (specifieke expertise) of efficiënter (bv in geval van chronische ondersteuning) is. Eigen inzet is een tijdelijke interventie om een noodzakelijke verandering te krijgen zodat iemand (weer) verder kan óf om te voorkomen dat een situatie verslechterd en dat onacceptabel of zeer ongewenst is. Deze taak delen we met zorgaanbieders. Eigen Inzet kent heeft 1 of meer expliciete doelstellingen waarover inwoner en Swt-er overeenstemming hebben bereikt Bron: gemeente Zwolle.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Aangescherpte visie en doelen Sociaal Wijkteam	2022
Dit document is richtinggevend voor de opdracht aan het Sociaal wijkteam en beschrijft de beweging van minder specialistische zorg naar meer eigen inzet van het Sociaal wijkteam en het vinden van meer oplossingen in de sociale basis.	
Aangescherpte opdracht Sociaal Wijkteam	2024
Dit document beschrijft de taken van het Sociaal wijkteam uitgewerkt op basis van de vastgestelde visie en doelen.	

Portefeuillehouder(s)

Michiel van Willigen
Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

- We hebben de afgelopen jaren ervaring opgedaan met de werkwijze 'Samenspel in de Wijk'. We bieden hulp en steun dichtbij de jeugdige en zijn gezin: thuis, op school en in de wijk. In 2025 is deze werkwijze geïmplementeerd in alle wijken en bij alle ondersteuningsvragen (jeugd en volwassenen). In 2026 wordt de werkwijze verder geborgd.
- Om onze inwoners kwalitatief goede ondersteuning te bieden, is door het Sociaal Wijkteam een professionaliseringsslag gerealiseerd. Dat houdt onder andere in: een transparante en navolgbare werkwijze, meer gelijkheid over de wijkteams, betere sturing op de beweging van zwaar naar licht.
- We hebben een team met kennis over en ervaring met relaties en scheidingen (Relatie- en scheidingsteam). Dit team biedt laagdrempelige, integrale ondersteuning voor inwoners. Het doel is om complexe scheidingen te voorkomen. Dit voorkomt de vaak negatieve gevolgen voor kinderen en daarmee inzet van specialistische jeugdhulp.
- Kinderen gaan naar de kinderopvang en naar school. Op deze plekken zijn medewerkers van het Sociaal wijkteam samen met medewerkers van school en opvang werkzaam in ondersteuningsteams. Zo kunnen jeugdigen (en hun ouders) in hun eigen omgeving laagdrempelig en dichtbij geholpen worden als er hulpvragen zijn. Er zijn ondersteuningsteams op de kinderopvang, basisscholen, en scholen voor het voortgezet onderwijs. Dit is uitgebreid naar het speciaal onderwijs en de internationale schakelklas en het Voortgezet Onderwijs. Op basis van de ervaringen NPO wordt de extra inzet gecontinueerd t.a.v. jeugd- en gezinswerkers in de Ondersteuningsteams VO en de nieuw opgezette ondersteuningsteams 0-4 jaar.
- Jeugdigen stellen hun hulpvragen vaak bij de huisarts. Daarom zijn in de meeste huisartsenpraktijken Jeugd- en Gezinswerkers actief. Gezamenlijk kan breed gekeken worden naar hulpvragen van kinderen om tot een passend antwoord te komen.
- We bieden vrijwillig (intensieve) hulp aan gezinnen en huishoudens die te maken hebben met acute en chronische onveiligheid in het dagelijkse leven. We geven de ondersteuning zo lokaal mogelijk, zo dicht mogelijk binnen de eigen omgeving van inwoners. We werken met één veiligheidsplan waarin Veilig Thuis, gemeenten en (regionale) partners samenwerken.
- Het Herstelteam is een multidisciplinair team van zorgprofessionals en ervaringsdeskundigen, onder coördinatie van het Sociaal wijkteam. Het team richt zich op de optimalisering van het aanbod van begeleiding, behandeling en herstel voor mensen met een psychische kwetsbaarheid. Dit is onder andere voor inwoners met EPA (Ernstige Psychiatrische Aandoening).
- We praten met iedere Zwolse gedetineerde over de mogelijkheden voor nazorg binnen de gemeente Zwolle. Waar mogelijk en nodig stellen we samen met onze partners een plan van aanpak op voor alle Zwolse gedetineerden die uit detentie gaan. In dit plan is in ieder geval aandacht voor een succesvolle re-integratie: onderdak, financiën, geldig ID-bewijs, fysieke en psychische gezondheid.
- We hebben een procesregisseur die in situaties van overlast of onveiligheid regie pakt om met alle betrokkenen tot een goede oplossing te komen.

Activiteiten waar we mee stoppen

- We beëindigen het programma “Samen voor een stevige basis” tot einde schooljaar 2024-2025. Op basis van de evaluatie en geleerde lessen worden kansrijke interventies bij de tot nu toe betrokken scholen en/of opvanglocaties voortgezet in de periode 1-7-2025 tot 31-12-2026. Daarnaast wordt per interventie een werkgroep gestart met als opdracht advies uit te brengen over de eventuele voortzetting en verbreding vanaf 2027.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.2.2 Kortdurende en/of laagintensieve ondersteuning	276	0	276	0	0	276

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.2.3 Langdurige en/of intensieve ondersteuning

Het langdurig en/of intensief ondersteunen van inwoners om weer zelfredzaam te worden

Beschrijving

Ook wanneer inwoners lange of intensieve ondersteuning nodig hebben, sluiten we aan bij de leefwereld van inwoners. Het Sociaal wijkteam speelt daarbij een centrale rol. Het Sociaal wijkteam adviseert inwoners over algemene voorzieningen, biedt zelf ondersteuning of schakelt een gecontracteerde aanbieder in om vanuit specifieke deskundigheid mee te denken en eventueel specifieke ondersteuning te bieden als dat nodig is. Voor jeugdigen en ouders doen we dit laatste vanuit de Jeugdwet en voor volwassenen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning.
Als we ondersteuning inzetten, nemen we de regie van inwoners niet over en werken we samen met hen aan duurzame oplossingen. Doel is dat inwoners zich weer zelf kunnen redden, waar nodig met hulp van de eigen omgeving. Inwoners met vergelijkbare hulpvragen en overeenkomstige doelen helpen we waar mogelijk in groepsverband. Dat versterkt hun ervaring dat ze niet de enige zijn met uitdagingen in het leven én moedigt aan elkaar te leren kennen en te helpen.

Ondersteuning (door het wijkteam én door aanbieders) bieden we zoveel mogelijk waar de problemen ontstaan. Dat kan thuis zijn, op school, op het werk of in de wijk. Mee (blijven) doen is belangrijk, vooral via school of werk. Als dat niet haalbaar is, zijn er andere mogelijkheden al dan niet met begeleiding.

We gunnen iedereen dat hij of zij zo lang mogelijk (zelfstandig) thuis woont. Daartoe bieden we hulpmiddelen en menselijke ondersteuning. We zetten bij voorkeur ambulante hulp in plaats van hulp met verblijf, zowel voor kinderen als voor volwassenen. Wil een inwoner geen zorg, maar is de situatie wel zorgwekkend? Dan proberen we hem of haar te motiveren passende ondersteuning te accepteren. Zodat de situatie in ieder geval niet slechter wordt.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Uithuisplaatsingen (aantal)	**2020**	**2023**	**2025**
	335	80	Lager

Aantal nieuwe toewijzingen jeugdhulp met verblijf (= uithuisplaatsingen). We streven naar nul uithuisplaatsingen. We monitoren het aantal jeugdigen dat voor het eerst jeugdhulp met verblijf ontvangt en dus uit huis wordt geplaatst Bron: gemeente Zwolle.

Eigen inzet SWT (jeugd) (aantal)	**2023**	**2024***	**2026**
	1184	923	Hoger

Aantal jeugdigen voor wie het Sociaal Wijkteam eigen inzet heeft gepleegd. We zetten in op meer eigen inzet, met de bedoeling dat daardoor minder inzet van specialistische jeugdhulpaanbieders nodig is. Bron: gemeente Zwolle.
* In 2024 bleek sprake van een technisch registratieprobleem. Dat is opgelost. Tevens is de definitie aangepast en hebben de medewerkers training ontvangen om eenduidige registratie vanaf 2025 te borgen.

Ambulante jeugdhulp (aantal)	**2020**	**2023**	**2025**
	3152	3141	Lager

Aantal jeugdigen dat ambulante, specialistische jeugdhulp ontvangt (van een aanbieder). Doordat we investeren in meer eigen inzet van het Sociaal wijkteam, verwachten we dat minder vaak inzet van een specialistische jeugdhulpaanbieder nodig is. Bron: gemeente Zwolle.

Totaal Wmo maatwerkvoorziening (%)	**2023**	**2024**	**2025**
	9	9	

Percentage inwoners met een Wmo maatwerkvoorziening. We zetten in op passend maatwerkvoorzieningen bieden aan inwoners die die dat nodig hebben. Voor 2026 is een gemeentelijk dashboard Wmo in ontwikkeling. Deze zal meer informatie bieden.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Verordening maatschappelijke ondersteuning Zwolle	2023
Verordening jeugdhulp gemeente Zwolle 2018	2017
Regionale visie jeugdhulp IJsselland 2021-2025	2021

Deze regionale visie geeft richting aan de samenwerking in de Jeugdregio IJsselland vanuit de ambitie ‘Alle kinderen in de regio

IJsselland hebben een thuis', een plek waar kinderen gezond, veilig en kansrijk opgroeien.

Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp 2023-2026 2023
In 2023 hebben gemeenteraad en Zwolse schoolbesturen de Ontwikkelagenda passend onderwijs en jeugdhulp 2023-2026 vastgesteld. Hiermee geven we invulling aan het thema 'een passende onderwijsplek voor ieder kind' uit de Strategische Onderwijsagenda 2023-2026. Samen met het onderwijs werken aan:

- zo normaal mogelijke oplossingen bij ervaren problemen bij opgroeien, opvoeden en ontwikkelen van kinderen en jongeren tot 18 jaar;
- zo dicht mogelijk bij de normale leefomgeving van kinderen, jongeren en ouders;
- in een samenhangende aanpak met de wisselwerking met andere omgevingen, met name thuis.

We werken hierbij zoveel mogelijk preventief en zetten waar nodig samen met school ondersteuning in vanuit passend onderwijs en sociaal domein.

Koers Sociaal domein 2024 - 2030
De Koers Sociaal domein is het vervolg op de Hervormingsagenda Sociaal domein. Met deze koers zetten we in op:
1. Meer zelfregie, verantwoordelijkheid van inwoners voor hun eigen leven en meer initiatief en inzet voor de samenleving
2. Kinderen en jongeren groeien gezond en veilig op, met gelijke kansen
3. Door meer bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezondheid kunnen inwoners meer zelfredzaam zijn, zoveel mogelijk participeren en doen zij minder snel een beroep op aanvullende ondersteuning
4. Als het nodig is krijgen inwoners aanvullende hulp of ondersteuning. Die hulp is maatwerk om te zorgen dat beperkingen om zelfredzaam te zijn en te participeren kleiner worden (en blijven)
5. De gemeente kan samen met partners de (wettelijke) taken in het sociaal domein uitvoeren binnen de afgesproken budgetten en met de afgesproken kwaliteit.

Portefeuillehouder(s)
Michiel van Willigen
Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- In het voorjaar van 2025 zijn we gestart met het project 'Weer thuis', waarin we met het Sociaal wijkteam de uitstroom uit jeugdhulp met verblijf aanjagen en tevens vanuit de casuïstiek meer te leren over hoe uithuisplaatsingen voorkomen kunnen worden én de verblijfsduur verkort kan worden.
- We bereiden de nieuwe contractering per 1 januari 2026 voor inzake individueel Wmo-vervoer en leerlingenvervoer.

Lopende activiteiten

Ondersteuning voor jeugdigen en gezinnen

- We hebben in 2024 de proeftuin dyslexie geëvalueerd. Op basis daarvan hebben we besloten de werkwijze met een poortwachter voor dyslexiezorg door te zetten. De poortwachter beoordeelt alle aanmeldingen. Op deze manier bieden wij samen met de schoolbesturen passende ondersteuning voor alle kinderen met dyslexie. En kunnen we scholen gerichter ondersteunen bij preventie.
- Ook in 2025 voert het Regionale Serviceteam Jeugd IJsselland de inkoop, monitoring, regionale inhoudelijke doelstellingen (zoals 0 uithuisplaatsingen en het terugdringen van wachttijden) en het contractmanagement van specialistische jeugdhulp uit. Dat doet de organisatie samen met regiogemeenten.
- We werken regionaal samen om wachttijden voor jeugdhulp terug te dringen.
- We werken mee aan de uitvoering van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd.
- Met behulp van het Zwolse dashboard jeugdzorg monitoren we de impact van ons jeugdbeleid op de inzet van specialistische jeugdhulp en de eigen inzet van het Sociaal Wijkteam.
- We verbeteren de manier waarop we samen met jeugdhulpaanbieders werken aan de doelen die we voor Zwolle willen bereiken. We benutten ons dashboard en oefenen actief met relatiemanagement.
- Op basis van een vergelijking van de huidige situatie in IJsselland met het landelijk geschetste toekomstscenario dat beschrijft hoe de kind- en gezinsbescherming er over 5 tot 10 jaar (2026-2031) uitziet, verbeteren we de samenwerking rond kind- en gezinsbescherming. Doel is dat steeds meer kinderen en gezinnen worden geholpen met vrijwillige hulpverlening en hun bestaanszekerheid te helpen versterken. En daarnaast dat indien gedwongen hulp nodig is, deze hulp effectiever wordt ingezet.
- We gaan door met ‘Pleegzorg dichtbij’. Daarin zoeken we potentiële pleegouders die aansluiten bij de achtergrond van kinderen voor wie we pleegouders zoeken. We organiseren informatiebijeenkomsten om potentiële (deeltijd) pleegouders te werven. Dat doen we samen met de pleegzorgaanbieders. In de jaarlijkse week van de pleegzorg zetten we pleegouders in het zonnetje. Hiermee steunen en waarderen we wat zij doen. Ook houden we samen met jeugdhulppartners, periodiek informatiebijeenkomsten voor inwoners en geïnteresseerden om potentiële pleegouders uit Zwolle te werven.

Maatschappelijke ondersteuning en participatie

- We bieden individueel Wmo-vervoer en leerlingenvervoer. Omdat we een stijgende vraag zien, verkennen we nieuwe vormen van mobiliteit. Zoals het beter afstemmen van doelgroepenvervoer op het Openbaar Vervoer. Ook zetten we fietsbegeleiding en maatjesvervoer in. In 2025 bereiden we ons voor op het nieuwe contract per 1 januari 2026.
- Samen met regiogemeenten, GGD en Zilveren Kruis voeren we de samenwerkingsagenda 2025 t/m 2027 Regio IJssel-Vecht uit.
- We geven uitvoering aan het Regioplan Samen Gezond IJssel-Vecht. Met dit plan zetten we samen met de regiogemeenten, GGD, organisaties zorg- en welzijn, inwoners en zorgverzekeraar in op het verbeteren van de kwaliteit, toegankelijkheid en betaalbaarheid van de zorg op het gebied van preventie, mentaal welbevinden en gezond oud worden. Dat doen we in het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA), het Gezond en Actief Leven Akkoord (Gala) en Wonen, Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (Wozo).
- We bieden dagbesteding voor inwoners van 18 jaar tot de AOW-leeftijd. Inwoners krijgen in groepen een zinvolle dag-invulling. Ze ontwikkelen kennis en vaardigheden om waar mogelijk hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

Langer zelfstandig thuis

- We bieden integrale thuisondersteuning. De uitvoering van het contract met de gecontracteerde aanbieders bevalt voor het grote deel goed. Er is voldoende divers ondersteuningsaanbod voor de inwoners van Zwolle. Het ondersteuningsaanbod is van goede kwaliteit. Voor 2026 is daarom het voornemen om het contract met de aanbieders voor de periode van twee jaar te verlengen. Conform de Algemene Maatregel van Bestuur Reële Prijs Wmo 2015 zal een kostprijsonderzoek plaatsvinden. Gezien de cao-ontwikkelingen en marktontwikkelingen is het te verwachten dat aanvullende financiën nodig zijn. De uitkomsten van het kostprijsonderzoek zullen in het najaar van 2025 bekend zijn.
- We bieden overbruggingszorg in verband met een wachtlijst voor enkelvoudige huishoudelijke hulp. Dit betreft een kleine hoeveelheidondersteuning van gemiddeld twee uur per twee weken. De beschikbaarheid van hulpen is schaars. Hiermee verdelen we de schaarste.
- We verbeteren de rol van thuisondersteuning bij de beweging van Beschermd wonen naar Beschermd thuis.
- We verkorten de wachtlijst voor thuisondersteuning. Dat proberen we uit op verschillende manieren. Zo bieden we overbruggingszorg en zorgen ervoor dat nieuwe medewerkers worden aangetrokken. Ook willen we dat aanbieders meer samenwerken op het gebied van planning. Op basis van de ervaringen die we hiermee opdoen, kiezen we structurele oplossingen.
- We bieden geclusterd wonen beschermd thuis. Inwoners kunnen hierdoor sneller uitstromen uit beschermd wonen, jeugdzorg of opvang. Deze woonvorm kan voorkomen dat inwoners instromen in zwaardere zorg (onder andere beschermd wonen). We werken nu samen met acht aanbieders. Samen met hen en met inwoners, woningbouwcorporaties en organisaties in de sociale basis ontwikkelen we nieuwe woon-zorginitiatieven waarbij we inzetten op community 's.
- We bieden kortdurend verblijf. Een inwoner met indicatie kan maximaal 52 etmalen ergens anders verblijven om zijn mantelzorger te ontlasten. Hiervoor hebben wij met 43 organisaties een contract.
- We bieden Wmo-hulpmiddelen.

Zorg en veiligheid

- Samen met de andere tien gemeenten in IJsselland voeren we de regionale agenda voor zorg en veiligheid uit. Dat doen we om de totale keten van zorg en veiligheid te verbeteren.
- Vanuit de regionale agenda Zorg en Veiligheid gaan we in 2025 in Zwolle onder andere aan de slag met de projecten Triage op straat en kijken we naar mogelijkheden voor onvoorwaardelijk wonen.
- We maken ook een lokale agenda Zorg en Veiligheid. Deze gaat onder andere over personen met verward gedrag, de Wet verplichte GGZ, de aanpak huiselijk geweld, mensenhandel en de nazorg ex-gedetineerden. We zien hier steeds meer complexe domeinoverstijgende vraagstukken. In de lokale agenda wordt gezocht naar een domeinoverstijgende aanpak die effectief is.

Verslavingszorg

- Wij geven subsidie aan Tactus voor verslavingspreventie, een inloopmogelijkheid, casusregie en bemoeizorg aan inwoners met een verslaving.
- In de subsidieafspraken staan prestatie-indicatoren over:
    - De kwaliteit en continuïteit van activiteiten gericht op het voorkomen van gezondheidsschade en maatschappelijke uitval door verslaving en maatschappelijk herstel. Dit sluit aan bij ons gezondheidsbeleid.
    - Onnodige risico's tegengaan door ervoor te zorgen dat verslaafde inwoners in de regio in veilige omstandigheden hun middelen kunnen gebruiken.
    - Toeleiding van verslaafde inwoners naar zorg, hulp en ondersteuning.
- We hebben met Tactus afgesproken dat zij toegroeien naar een situatie waarin inzet nadrukkelijker gekoppeld is aan gewenst resultaat. Per kwartaal bespreken we voortgang.

Bemoeizorg

- We bieden bemoeizorg in de centrumregio Zwolle. Daarvoor hebben we afspraken gemaakt met GGD IJsselland. Die afspraken staan in de Dienstverleningsovereenkomst Maatschappelijke Zorg. GGD IJsselland zorgt voor de kwaliteit en continuïteit van activiteiten gericht op bemoeizorg, zwerfjongeren en hygiënische probleemhuishoudens. Dat doet GGD IJsselland samen met en in aansluiting op het aanbod van onder andere het Sociaal wijkteam.
- Wij voeren de Wet verplichte GGZ uit. Dit betekent dat er een 24 uurs meldpunt is voor zorgwekkende situaties, er verkennend onderzoek voor het al dan niet opleggen van een gedwongen zorgmaatregel wordt gedaan en er een crisismaatregel kan worden opgelegd.
- We hebben een sluitende aanpak voor verwarde personen. We verbeteren de triagevoorziening, deskundigheidsbevordering en vroegtijdige signalering en preventie. We zorgen ervoor dat alle personen die verward gedrag vertonen vroegtijdig in beeld komen en een persoonlijke aanpak krijgen. GGD IJsselland voert de regie.
- In februari 2025 is gestart met een pilot OndersteuningsTeam Zwolle (OTZ), een samenwerkingsverband tussen politie en zorg ten behoeve van de sluitende aanpak personen met verward gedrag. Bekostiging subsidie ZonMW.

Reclassering

- We voeren het bestuurlijk akkoord ‘Kansen bieden voor re-integratie’ uit 2019 uit. Zodat inwoners die een gevangenisstraf moeten uitzitten zo goed mogelijk terugkeren in de samenleving.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.2.3 Langdurige en/of intensieve ondersteuning	86.002	1.243	84.759	0	1.800	82.959

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 1.3.1 Tijdelijk verblijf in een instelling

We vergroten de zelfredzaamheid van onze inwoners die tijdelijk verblijven in een instelling door passende hulp en ondersteuning te bieden

Beschrijving

Inwoners die dak- of thuisloos zijn, inwoners met een psychische kwetsbaarheid, inwoners die te maken hebben met huiselijk geweld en jongeren die specialistische hulp nodig hebben, rekenen op passende ondersteuning. De ondersteuning wordt vooral in de eigen omgeving geregeld. Wanneer dit niet passend of mogelijk is, bieden we (kortdurende) hulp en ondersteuning buiten de thuissituatie; in een instelling, bij een pleeggezin of in een gezinshuis.

Soms kan een inwoner door mentale of sociaal-emotionele problemen tijdelijk niet zelfstandig wonen. Beschermd wonen biedt dan een beschermde woonomgeving. We streven ernaar om de ondersteuning zo kort mogelijk te houden, maar zo lang als nodig. De ondersteuning is altijd gericht op de terugkeer naar thuis. Bij jeugdhulp is terugkeer naar huis niet altijd mogelijk en wordt toegewerkt naar een zo thuis mogelijke situatie.

Het lukt onze inwoners niet altijd om op eigen kracht een dak boven hun hoofd te vinden. Dan zorgen we voor toegankelijke, passende en veilige opvang en begeleiding. Daarbij willen we de opvang zo kort mogelijk houden. We werken vanuit het ‘wonen eerst’ principe waarbij we zo snel mogelijk toewerken naar een eigen woonplek, maatschappelijk herstel, meedoen en zelfredzaamheid. We willen dreigende dakloosheid eerder signaleren en eerder op ingrijpen. Bijvoorbeeld dat niemand uit huis of een verblijfinstelling wordt gezet zonder passende huisvesting.

Soms bedreigt geweld de thuissituatie. We willen huiselijk geweld, ouderenmishandeling en kindermishandeling zoveel mogelijk voorkomen en verminderen. We proberen de schade te beperken en herhaling voorkomen. Dat doen we door naar het hele gezin te kijken en niet het probleem van één persoon op te lossen. Zo doorbreken we de overdracht van geweld van generatie op generatie.
We organiseren de aanpak van huiselijk geweld zo lokaal mogelijk in de eigen omgeving (ambulant) en met het eigen netwerk van betrokkenen. Hierdoor is opvang of uithuisplaatsing voor jeugdigen minder vaak nodig. Waar nodig gebruiken we de deskundigheid van Veilig Thuis.

Als kinderen ernstig bedreigd worden in hun ontwikkeling als gevolg van onveilige situaties, kan jeugdbescherming of jeugdreclassering nodig zijn. De benodigde hulp wordt door de kinderrechter bepaald en is verplicht. De gecertificeerde instellingen voeren dit uit.

Zodra het gaat over geweld, uithuisplaatsing, beschermd wonen of reclassering, dan zijn vaak veel partijen betrokken. We willen dat deze partijen beter samenwerken, met het belang van de inwoner en zijn of haar toekomstkansen voorop.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Huiselijk geweld en kindermishandeling (aantal)	**2022**	**2024**	**2026**
	2332	2492	2450

Aantal meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling. We streven ernaar dat dit aantal in de toekomst afneemt. Bron: Veilig Thuis.

Beschermd wonen Zwolle (aantal)	**2022**	**2024**	**2026**
	500	424	400

Aantal afgegeven indicaties voor beschermd wonen en begeleid wonen. We streven ernaar dat dit aantal in de toekomst afneemt. Bron: GGD en gemeente Zwolle.

Wachtenden beschermd wonen Zwolle (aantal)	**2022**	**2024**	**2026**
	133	108	131

Aantal wachtenden op wachtlijst voor beschermd- en begeleid wonen Zwolle. We streven ernaar dat dit aantal in de toekomst afneemt. Bron: GGD. Peildatum 1 juli van het betreffende jaar.

Jeugdhulp met verblijf (aantal)	**2022**	**2024**	**2026**
	599	509	lager

Aantal bezette plekken Jeugdhulp met verblijf. We streven ernaar dat dit aantal in de toekomst afneemt. Bron: Gemeente Zwolle.

Maatschappelijke opvang Zwolle (aantal)	2022	2024	2026
	163	142	150

Aantal aanmeldingen van dak- en thuislozen voor maatschappelijke opvang. Het gaat hierbij niet om unieke personen. We streven ernaar dat dit aantal in de toekomst afneemt. Bron: GGD.

Overlast mensen met verward of onbegrepen gedrag (%)	2022	2024	2026
	2	7	5

Percentage bewoners dat aangeeft dat overlast door mensen met verward of onbegrepen gedrag vaak voorkomt in de eigen buurt. We streven ernaar dat dit percentage in de toekomst afneemt. Bron: Buurt-voor-Buurt Onderzoek.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Regiovisie IJssel-Vecht beschermd wonen en maatschappelijke ontwikkeling 2023-2032

Deze regiovisie (2022 - 2032) beschrijft hoe de gemeenten in de regio IJssel-Vecht samen willen werken om er voor te zorgen dat inwoners in de regio die zijn aangewezen op beschermd wonen en maatschappelijke opvang de juiste ondersteuning krijgen. De regiovisie is een visie op hoofdlijnen, richtinggevend en agenderend.

Beoordelingskader beschermd wonen Regio IJssel-Vecht

Dit betreft het beoordelingskader beschermd wonen voor de regio IJssel-Vecht. Het beoordelingskader wordt regionaal toegepast door de toegangen van de acht gemeenten in de regio IJssel-Vecht om tot een juiste afweging te komen voor het toekennen van de maatwerkvoorzieningen beschermd wonen.

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Cirkel van geweld doorbreken

- Wij voeren de nieuwe Regiovisie Huiselijk Geweld IJsselland 2025 – 2028 uit.
- We voeren de aanpak KansRijk in. Dit is een preventieve aanpak voor jongeren die dreigen af te glijden in het plegen van strafbare feiten.

Duurzaam herstel na tijdelijke ondersteuning in een verblijf

Beschermd wonen

- We versterken de samenwerking met onze woningbouwcorporaties ten behoeve van het vergroten van passende woningtoewijzing. Hierbij sluiten we aan bij de Urgentieverordening en de fair-share afspraken die we met de regio West-Overijssel maken.

Maatschappelijke opvang

- We zetten in op voldoende en passende woonplekken voor jongeren die (herhaaldelijk) dak- of thuisloos zijn door realisatie van een jongerenhuis en verder inbedden van Housing First voor jongeren.
- We verkennen hoe we de zorg en opvang aan dakloze mensen met een langdurige en/of intensieve zorgvraag passender kunnen maken
- We onderzoeken of de activiteiten voor de activering en daginvulling voor mensen die dak- en thuisloos zijn nog effectief en toekomstbestendig is
- We versterken de samenwerking met onze woningbouwcorporaties ten behoeve van het vergroten van passende woningtoewijzing. Hierbij sluiten we aan bij de Urgentieverordening en de fair-share afspraken die we met de regio West-Overijssel maken.

Lopende activiteiten

Cirkel van geweld doorbreken

- We voeren een Multi Disciplinaire Aanpak voor ernstig geweld (MDA++) uit voor structureel en acuut onveilige situaties. Hierbij werken we samen met experts als de problemen niet op de gebruikelijke manier verholpen kunnen worden.
- We gaan door met de aanpak van mensenhandel. We verbeteren de samenwerking rond dit thema in Zwolle en de regio IJsselland. Dit doen we door de inzet van een zorgcoördinator mensenhandel voor de regio IJsselland.
- We geven subsidie aan opvangvoorzieningen voor slachtoffers van huiselijk geweld in de regio IJsselland. We zorgen voor de kwaliteit en voortgang hiervan.
- We bieden opvang aan mannelijke slachtoffers van huiselijk geweld, waaronder slachtoffers van eerwraak of ernstige bedreiging. Dit doen we vanuit een extra bijdrage van het Rijk. Landelijk zijn er zes locaties voor deze vorm van opvang. In IJsselland worden zes plekken voor mannen gerealiseerd.
- Meldingen bij Veilig Thuis worden eerst beoordeeld (Veiligheidsbeoordeling). Daarna begint Veilig Thuis een vervolgtraject en handelt onderzoeken af binnen de wettelijke termijnen. Hiervoor ontvangt Veilig Thuis subsidie vanuit de gemeente Zwolle als centrumgemeente voor de regio IJsselland.
- We voeren het Centrum Seksueel Geweld Zwolle uit voor IJsselland en de regio Noordoost Gelderland.
- Op basis van een regionale startfoto Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming IJsselland is in 2025 een tweejarige pilot Veilig Samenspel gestart binnen het Sociaal Wijkteam en in samenwerking met de regionaal werkende partners Veilig Thuis, de Gecertificeerde Instellingen, RvdK, Kadera in situaties van onveilige casuïstiek. Deze pilot wordt gecontinueerd in 2026. Het streven is hierbij om samen met het gezin en via een systeemgerichte benadering oplossingen te vinden in bestaanszekerheid en/of gericht op het bevorderen van de ontwikkeling. We willen zoveel mogelijk voorkomen dat onder toezichtstelling nodig is en/of uithuisplaatsing van kinderen.

Duurzaam herstel na tijdelijke ondersteuning in een verblijf

Jeugd

- Ook in 2026 wordt uitvoering gegeven aan de landelijke beweging Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Centraal hierin staat de ondersteuning, hulp en bescherming bij (acuut of structureel) onveilige situaties. De ontwikkeling is gericht op de pijlers eenvoudig, rechtsbeschermend en transparant, lerend en gezinsgericht. Binnen de regio IJsselland worden verbeteringen ingevoerd.
- De Regionale Serviceorganisatie Jeugd IJsselland voert in opdracht van de gemeenten in IJsselland de jeugdhulp uit. De werkzaamheden bestaan in dit kader uit inkoop, monitoring en contractmanagement van jeugdhulp met verblijf en gesloten jeugdhulp.
- Gedurende de periode 2023 t/m 2030 hebben we binnen de regio IJsselland afspraken gemaakt en vastgesteld in een regionaal Transformatieconvenant. Samen met aanbieders ontwikkelen we kleinschalige en gezinsgerichte woonruimtes en dringen we het aantal gedwongen uithuisplaatsingen terug. We werken hierin regionaal samen met gemeenten en aanbieders die aangesloten zijn bij het Transformatieconvenant.
- We verbeteren de doorstroming voor jongeren vanaf 18 jaar die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf, en die nog ondersteuning nodig hebben, bijvoorbeeld binnen beschermd thuis.

Beschermd wonen

- We voeren de Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2032 uit van de regio IJssel-Vecht.
- We coördineren en geven uitvoering aan de regionale samenwerking op het gebied van beschermd wonen aan de hand van de centrumregeling Regionale samenwerking beschermd wonen – maatschappelijke opvang regio IJssel-Vecht 2025.
- We coördineren en geven uitvoering aan het bieden van opvang en ondersteuning aan inwoners in verblijf. Dat doen we via de bestaande gecontracteerde voorzieningen.
- We geven uitvoering aan de beweging Naar een beschermd thuis in de regio IJssel-Vecht door in te zetten op dat elke gemeente in de regio IJssel-Vecht zorgt voor een aanbod van ondersteuningsvormen die bijdragen aan de ambitie om zo lang mogelijk thuis en zo snel mogelijk weer naar huis te kunnen. Hierbij wordt ingezet op:
    - Het bevorderen van de regionale samenwerking ten behoeve van de doordecentralisatie beschermd wonen.
    - Het regionaal stoppen van het product begeleid wonen per 1 juli 2026.
    - De afbouw van de regionale wachtlijst beschermd wonen.
- We voeren de toegang voor beschermd wonen lokaal uit.
- De doordecentralisatie van beschermd wonen per 1 januari 2026 is wederom uitgesteld. Dit houdt in dat we blijven monitoren, zowel financieel als inhoudelijk.
- We onderzoeken de mogelijkheid voor een (centrale) uitstroomlijst voor inwoners.
- Wij voeren de Overeenkomst overdracht verantwoordelijkheden, taken en middelen regio Noord-Veluwe uit.

Maatschappelijke opvang

- We voeren de Regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2022-2032 uit van de regio IJssel-Vecht.
- We coördineren en geven uitvoering aan de regionale samenwerking op het gebied van maatschappelijke opvang aan de hand van de centrumregeling Regionale samenwerking beschermd wonen – maatschappelijke opvang regio IJssel-Vecht 2025.

- We geven subsidie aan maatschappelijke opvangvoorzieningen in de regio IJssel-Vecht. We zorgen voor de kwaliteit, voortgang en toegang hiervan. We verwerken de aanbevelingen om de opvangvoorzieningen via subsidie of middels inkoop te financieren en passen de subsidieregeling/ inkoopafspraken hierop aan.
- We bieden opvang en ondersteuning aan inwoners zonder verblijf. Dat doen we via bestaande voorzieningen (OOMZ van het Leger des Heils).
- We geven uitvoering aan het Uitvoeringsplan Maatschappelijke Opvang regio IJssel-Vecht. De activiteiten hieruit zijn opgesplitst in activiteiten die:
    - daklоosheid voorkomen;
    - opvang en uitstroom naar regiogemeenten bevorderen;
    - voor een passend woonaanbod, inzetten op Wonen eerst;
    - voor passende ondersteuning;
    - om inzet van ervaringsdeskundigheid en -kennis te versterken.
- We jagen in de regionale samenwerking met de omliggende gemeenten transformatie in de maatschappelijke opvang aan; in het verlengde van de (decentralisatie)beweging beschermd thuis. Daarbij beogen we een verschuiving van opvang naar wonen en van regionale naar meer lokale verantwoordelijkheden.
- We gaan de uitkomsten van de Ethos-telling - een inventarisatie naar (verborgen) dak- en thuisloosheid – verwerken om de aanpak van dak- en thuisloosheid te verbeteren met meer aandacht voor preventie.
- Vanuit het regionale uitvoeringsplan Maatschappelijke Opvang, zetten wij voor Gemeente Zwolle in op het verbeteren van bestaande initiatieven en het opzetten van nieuwe initiatieven. Denk hierbij aan het verbeteren van het proces briefadressen.
- We onderzoeken of de opvangcapaciteit voldoende is vanwege de toegenomen vraag en bezetting, in het bijzonder in de winterperiode, en zetten daarbij in op preventie en wonen eerst.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 1.3.1 Tijdelijk verblijf in een instelling	124.506	5.973	118.533	0	0	118.533

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid

Beschrijving

Koers Sociaal Domein
Het ervaren (en herstellen) van bestaanszekerheid is een van de hoofdthema's in de Koers Sociaal Domein. Samen met het bevorderen van gelijke kansen en het mogelijk maken van gezond leven dragen we daarmee bij aan een 'gezonde' basis voor het bestaan en aan 'brede welvaart' in Zwolle.

Met de investeringen van programma 2 dragen we zo goed mogelijk bij aan de bestaanszekerheid van inwoners. Het hebben van een inkomen, een (t)huis, een baan en een sociaal netwerk zijn belangrijke voorwaarden voor het ervaren van bestaanszekerheid. De focus in dit programma ligt op het ervaren van bestaanszekerheid door het hebben of vinden van werk, het doen van een opleiding en het ervaren van inkomenszekerheid. We zien de samenhang met andere voorwaarden voor bestaanszekerheid, bijvoorbeeld het hebben van een huis of toegang tot zorg, en we werken eraan om samenhangende oplossingen op dat vlak voor inwoners te realiseren.

De beweging die we maken met de Koers Sociaal Domein is ook hier goed zichtbaar. De primaire focus ligt op meedoen, bij voorkeur via school of via betaald werk. Dat doen we bijvoorbeeld door het voorkomen van voortijdig schoolverlaten, het bevorderen van samenwerking tussen onderwijs en arbeidsmarkt, het bieden van informatie aan werkzoekenden en werkgevers, en het bevorderen van een startkwalificatie door jongeren.

Werk en financiële bestaanszekerheid
We kijken naar de brede context van iemands leven en zien dat het hebben van betaald werk één van de belangrijkste manieren om meer bestaanszekerheid te ervaren. In 2026 werken we daarom verder aan het versterken van de keten van arbeidsparticipatie. De visie en uitvoeringsagenda arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid is daarbij onze leidraad. Dat is nodig om ook voor inwoners in een meer kwetsbare positie de route naar werk mogelijk te maken. Andere speerpunten zijn het verder verbeteren van de toegang en vereenvoudiging van inkomensregelingen.

Armoede en problematische schulden vormen een belemmering om mee te kunnen doen in de maatschappij. Geldzorgen veroorzaken vaak stress en eenzaamheid. Dit kan leiden tot problemen op andere gebieden, zoals gezondheid, onderwijs, wonen, werk, opvoeding en veiligheid. Ons doel is financiële bestaanszekerheid voor meer Zwollenaren. Financiële bestaanszekerheid betekent dat inwoners kunnen voorzien in hun basisbehoeften, mee kunnen doen in de samenleving, financieel redzaam zijn en geen problematische schulden hebben. We ondersteunen inwoners die tijdelijk niet voldoende voor hun eigen inkomen kunnen zorgen of in financiële problemen zitten.
Voor inwoners die inkomensondersteuning nodig hebben maken we de inkomensregelingen eenvoudiger en toegankelijker en we bereiken steeds meer inwoners met schulden door vroegsignalering en een actieve benadering.

Landelijke ontwikkelingen
Het landelijke Programma Participatiewet in Balans werkt aan verbeteringen in de wet en de uitvoering ervan. Voor gemeenten is dit een belangrijke ontwikkeling die aansluit bij de beweging die we lokaal willen maken van betere uitvoerbaarheid, meer vertrouwen en menselijke maat, meer ruimte om de brede context in de besluitvorming mee te wegen. We zijn ons aan het voorbereiden voor een mogelijke inwerkingtreding van deze wetswijziging op 1 januari 2026.

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 2.1.1 Onderwijs en aansluiting met de arbeidsmarkt	4.281	3.310	971	0	0	971
Doel 2.1.2 Arbeidsparticipatie	31.337	3.031	28.306	0	150	28.156
Doel 2.1.3 Inkomensondersteuning	89.093	65.376	23.717	0	217	23.500
Doel 2.2.1 Toezicht en handhaving Sociaal Domein	2.276	710	1.566	0	0	1.566
Totaal	126.987	72.427	54.560	0	367	54.193

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
2.1.2 Arbeidsparticipatie	4.910	4.157	753	753	0	0
Totaal	**4.910**	**4.157**	**753**	**753**	**0**	**0**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 2.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 2.1.1 Onderwijs en aansluiting met de arbeidsmarkt

Meer jongeren betreden de arbeidsmarkt met een startkwalificatie, op een passende werkplek

Beschrijving

Zwolle is Onderwijsstad en daar zijn we trots op. Want het Zwolse onderwijs biedt Zwollenaren kansen om zich een leven lang te blijven ontwikkelen en zo van jong tot oud kunnen meedoen in de samenleving. Of je nu op school zit, verder wilt leren, of aan het werk bent en je wilt laten omscholen: in Zwolle met 'Hart voor Onderwijs' vind je de opleiding die bij je past.

Jongeren in het basisonderwijs, op de middelbare school en in het beroepsonderwijs kunnen tijdens hun opleiding rekenen op ondersteuning vanuit school, gemeente en Leerplicht & Doorstroompunt-regio IJssel-Vecht. Als het nodig is, bieden we iedere jongere ondersteuning in het voorkomen van uitval tijdens de schooltijd. En bij uitval werken we samen met de jongere en zijn ouders/verzorgers om de jongere weer op een passende opleiding of werkplek te krijgen.

Samen met onze partners in het beroepsonderwijs verbeteren we de aantrekkelijkheid van Zwolle als stad om in te leren, werken en wonen. De samenwerking met de Zw8lse richt zich op het vergroten van de regionale aantrekkingskracht en het binden en boeien van talent voor 'Zwolle Onderwijsstad'. We communiceren hierover met studenten op een eenduige manier en we trekken samen op in onze ‘public affairs’. Daarnaast bevorderen we gelijke waardering van mbo en hbo in onze stad door partners, beleidsmakers en werkgevers te stimuleren om het belang van het mbo en de mbo-student te erkennen. Dat doen we ook door studenten een podium te geven, positieve beeldvorming te stimuleren en samen met het onderwijs uit te dragen waarom vakmanschap belangrijk is voor Zwolle.

In onze stad zijn gemeente, onderwijs en het bedrijfsleven continu in gesprek over de toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen die op Zwolle afkomen en wat die van ons en onze inwoners vragen. Daarom willen wij, met het onderwijs als belangrijke partner, het innovatievermogen en academisch klimaat van Zwolle versterken, om zo goed mogelijk te anticiperen op de uitdagingen van morgen.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Totaal aantal voortijdig schoolverlaters in Zwolle (n)	**2024**	**2025**	**2026**
	1189	nnb	Minder

Het totale aantal in Zwolle wonende jeugdigen van 18-27 jaar dat geen havo-, vwo- of mbo-2-diploma heeft en dat op peildatum 15 oktober niet staat ingeschreven bij een onderwijsinstelling. We noemen deze jeugdigen 'voortijdig schoolverlaters'.

Nieuwe voortijdig schoolverlaters in Zwolle sinds afgelopen schooljaar (%)	**2024**	**2025**	**2026**
	35		Minder

Het percentage van alle in Zwolle wonende voortijdig schoolverlaters van 18-27 jaar dat op peildatum 15 oktober niet is ingeschreven bij een onderwijsinstelling, maar op de peildatum in het voorgaande jaar wel was ingeschreven bij een onderwijsinstelling.

Werkende voortijdig schoolverlaters in Zwolle (%)	**2024**	**2025**	**2026**
	42		Meer

Het percentage van alle in Zwolle wonende voortijdig schoolverlaters van 18-27 jaar dat op peildatum 15 oktober een inkomen heeft uit werk (SUWI-prioriteit 2, dus inkomen uit werk < €731, en SUWI-prioriteit 3, dus inkomen uit werk > €731).

Aantal leer- en kwalificatieplichtige jeugdigen uit Zwolle zonder inschrijving bij een onderwijsinstelling en zonder vrijstelling van inschrijving (n)	**2024**	**2025**	**2026**
	91	87	Minder

Het aantal in Zwolle wonende leer- en kwalificatieplichtige jeugdigen van 5 tot 18 jaar dat niet staat ingeschreven op een onderwijsinstelling (dit noemen we 'absoluut verzuim') en dat geen vrijstelling van inschrijving heeft. Deze jeugdigen hebben één of meer registraties van 'absoluut verzuim', in de periode tussen de huidige peildatum 15 oktober en de peildatum in het voorgaande jaar.

Aantal leer- en kwalificatieplichtige jeugdigen uit Zwolle zonder inschrijving bij een onderwijsinstelling met vrijstelling van inschrijving (n)	**2024**	**2025**	**2026**
	86	103	Minder

Het aantal in Zwolle wonende leer- en kwalificatieplichtige jeugdigen van 5 tot 18 jaar dat op peildatum 15 oktober een actieve vrijstelling van inschrijving heeft en niet staat ingeschreven op een onderwijsinstelling.

Jeugdigen in Zwolle zonder opleiding of werk (%)	2024	2025	2026

Het percentage van alle in Zwolle wonende jeugdigen van 18-27 jaar dat geen opleiding of scholing volgt en niet werkt. Deze jeugdigen vormen de 'NEET'-doelgroep ('Not Employed, in Education or Training'). NEET-jeugdigen kunnen voortijdig schoolverlater zijn, maar dat hoeft niet. Andersom, een voortijdig schoolverlater is niet automatisch een NEET-jeugdige.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Koers Sociaal Domein	2024

Met de Koers SD 2024-2030 streven we naar een inclusieve samenleving met gelijke kansen en bestaanszekerheid voor iedereen, voortbouwend op de bestaande aanpak. We richten ons op sterke sociale verbanden, verkleinen van kansenverschillen, en bevorderen van een gezonder en actiever leven. Belangrijke principes zijn verschuivingen in het sociaal domein van apart naar gewoon, deelprobleem naar totaaloplossing, zorgen voor naar zorgen dat, en individuele zorg naar samenbrengen van vragen.

Strategische Onderwijsagenda 2022-2026 2021

De strategische onderwijs agenda 2022-2026 is in co-creatie met kinderopvang, onderwijs en maatschappelijke organisaties samengesteld door meerdere interactieve sessies. De titel “Ieder Kind Telt” gaat over kansengelijkheid in het onderwijs en het bieden van optimale ontwikkelkansen. De subtitel “Blijven Leren” gaat over de doorgaande ontwikkellijn, waarbij we in Zwolle altijd blijven ontwikkelen en het heel normaal is dat ook volwassenen bij-, her- en omscholen.

Vervolgaanpak VSV 2020-2025 2020

Jeugdigen hebben recht op onderwijs om zich te ontwikkelen en te ontplooien. Zo kunnen zij zich voorbereiden op de maatschappij en de arbeidsmarkt. Vanuit dit uitgangspunt is het regionaal programma Vervolgaanpak Voortijdig Schoolverlaten (VSV) opgesteld.

Meerjarenbeleidsplan Leerplicht & Doorstroompunt 2021-2025 2020

In dit plan hebben gemeenten in de Doorstroompunt-regio en het onderwijs samenwerkingsafspraken gemaakt om schoolaanwezigheid te stimuleren in het kader van preventie, en schoolverzuim terug te dringen, en om nazorg en toeleiding van jongeren naar duurzaam werk beter te organiseren.

Meerjarige strategische regio agenda 2024-2028 2023

We willen een vitale regio zijn én blijven. De actuele en toekomstige vraagstukken op het gebied van economie, arbeidsmarkt, klimaat en duurzaamheid maken dat we deze opgaven gezamenlijk willen oppakken, zodat we duurzaam en in balans kunnen groeien.

Portefeuillehouder(s)

Michiel van Willigen
Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Doorontwikkeling van inzicht in de beschikbare data om meer datagedreven beleid mogelijk te maken. We ontwikkelen het bestaande dashboard van Leerplicht-Doorstroompunt regio IJssel-Vecht door om beter inzicht te krijgen in de beschikbare data.
- We stellen een position paper met een visie op 'Zwolle Onderwijsstad' op.

Lopende activiteiten

- Als Doorstroompuntregio IJssel-Vecht en gemeente Zwolle voeren we onze wettelijke taken uit in het kader van de regionale Vervolgaanpak VSV.
- Als Doorstroompuntregio IJssel-Vecht en gemeente Zwolle organiseren we netwerkenbijeenkomsten, coachingsessies, intervisie, trainingen, ondersteuning bij productontwikkeling, werkplekken en financiering.
- Gemeente en onderwijs communiceren dezelfde boodschap gericht op gelijkwaardig waarderen.
- Door studentenbijeenkomsten te organiseren zet de gemeente het beleid gericht op gelijkwaardige waardering van mbo-studenten voort en wordt input verzameld voor bij de verdere uitwerking van beleid.
- We verbinden leerteams (vanuit de Campus Kind en Educatie) aan de wijkgerichte opgaven.
- We stimuleren partners, beleidsmakers en werkgevers om het belang van het mbo en de mbo-student te erkennen.
- Gemeente, onderwijs en bedrijfsleven ontwikkelen gezamenlijk een aanbod met de universiteit van Twente ter versterking van het academisch klimaat en het vergroten van het innovatievermogen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 2.1.1 Onderwijs en aansluiting met de arbeidsmarkt	4.281	3.310	971	0	0	971

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 2.1.2 Arbeidsparticipatie

Inwoners die kunnen werken, worden ondersteund om naar eigen vermogen aan het werk te gaan

Beschrijving

We willen dat iedere inwoner die kan werken, naar vermogen meedoet op de arbeidsmarkt. Om dit te realiseren, bieden we ondersteuning aan inwoners die dat nodig hebben om toe te werken naar (betaald) werk. Dit kan zelfstandig ondernemerschap zijn of een betaalde baan. Voor inwoners met een arbeidsbeperking en/of grote afstand tot de arbeidsmarkt kunnen we verschillende instrumenten inzetten. Denk hierbij aan Loonkostensubsidie of Beschut Werk.

We helpen inwoners door hen te ondersteunen in het ontwikkelen van (arbeids)vaardigheden en het opbouwen van een netwerk. Wanneer de afstand tot de arbeidsmarkt kleiner is, zetten we onder andere Tiem in, ons sociaal werk- en ontwikkelbedrijf dat mensen in de bijstand helpt om weer aan werk te komen. Tiem biedt beschutte werkplekken en werkervaringsplaatsen, en schakelt met andere werkgevers wanneer dit nodig is voor een passende arbeidstoeleiding.

In de regionale Human Capital Agenda maken we afspraken om mensen die zich willen omscholen, de mogelijkheden te bieden om dat te doen wanneer dat nodig is.

Statushouders behoren tot de groep bijstandsgerechtigden die extra ondersteuning nodig hebben om volwaardig deel uit te maken van de arbeidsmarkt en de Zwolse samenleving. Deze ondersteuning bieden we door begeleiding naar werk, de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), de B1-route en de Zelfredzaamheidsroute (Z-route).

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Bijstandsuitkeringen (aantal)	**2024**	**2025**	**2028**
	3626	3741	Lager
Het aantal bijstandsuitkeringen. Bron: gemeente Zwolle			
Aantal bijstandsuitkeringen langer dan 5 jaar (aantal)	**2024**	**2025**	**2028**
	Niet bekend	1898	Lager
Aantal bijstandsuitkeringen die langer dan 5 jaar lopen. Bron: gemeente Zwolle			
Loonkostensubsidie (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	340	381	Hoger
Totaal aantal verstrekte loonkostensubsidies. Bron: gemeente Zwolle/Tiem			
Beschut werk (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	75	85	Hoger
Totaal aantal indicaties beschut werk. Bron: Tiem			
Bijstandsdichtheid (percentage)	**2022**	**2024**	**2028**
	6,6	6,9	Lager
Huishoudens in bijstand gedeeld door alle huishoudens 18-65 jaar. Bron: Divosa Benchmark			

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Wet Inburgering 2021	2021

De Wet Inburgering uit 2021 beschrijft onder andere:

- welke onderdelen elke gemeente verplicht is om uit te voeren;
- hoe de specifieke uitkering om de wet uit te voeren is opgebouwd;
- de verdeelsleutel aan de hand waarvan asielstatushouders over de gemeenten worden verdeeld.

Participatiewet 2014

De Participatiewet regelt dat mensen met arbeidsvermogen maar zonder werk een bijstandsuitkering kunnen krijgen en ondersteunt hen bij het vinden van werk. Het doel is om zoveel mogelijk mensen aan het werk te krijgen, ook degenen met een

arbeidsbeperking, door middel van verschillende vormen van ondersteuning en subsidies. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet, waaronder het verstrekken van bijstand en het bieden van re-integratietrajecten.

Uitvoeringsplan SUWI 2023-2024 2023
Iedere inwoner in de arbeidsmarktregio Zwolle die van een uitkering afhankelijk is om in het bestaansminimum te voorzien en die zijn of haar baankansen wil vergroten, krijgt advies en ondersteuning (werkzoekendendienstverlening). Hierdoor bouwen we aan de grootste mogelijke baankans voor onze inwoners en de grootst mogelijke kandidaat kans voor onze werkgevers. Het wettelijke kader voor deze activiteiten is het door de deelnemende gemeenten en UWV vastgestelde Uitvoeringsplan SUWI 2023 – 2024. Er wordt op dit moment gewerkt aan een vernieuwd Uitvoeringsplan arbeidsmarkt 2025 Regio Zwolle, maar deze is nog niet vastgesteld door de Regio en de gemeenten.

Koers Sociaal Domein 2024
Met de Koers Sociaal Domein 2024-2030 streven we naar een inclusieve samenleving met gelijke kansen en bestaanszekerheid voor iedereen, voortbouwend op de bestaande aanpak. We richten ons op sterke sociale verbanden, verkleinen van kansenverschillen, en bevorderen van een gezonder en actiever leven. Belangrijke principes zijn verschuivingen in het sociaal domein van apart naar gewoon, deelprobleem naar totaaloplossing, zorgen voor naar zorgen dat, en individuele zorg naar samenbrengen van vragen.

Visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid 2024
De visie op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid beschrijft de uitgangspunten en doelen, die de gemeente Zwolle de komende periode wil hanteren op het gebied van arbeidsparticipatie en arbeidsmarktbeleid. In deze visie ligt de focus op naar eigen vermogen meedoen in de arbeidsmarkt.

Uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt 2025 – 2028 2025
De uitvoeringsagenda Arbeidsparticipatie en arbeidsmarkt beschrijft de acties die we de komende jaren gaan doen, om invulling te geven aan onze visie. Met deze uitvoeringsagenda werken we de komende vier jaar intensief samen met ketenpartners, onderwijs, en werkgevers aan een inclusieve arbeidsmarkt en aan een toekomst waarin iedereen mee kan doen.

Portefeuillehouder(s)
Dorrit de Jong
Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten
- Wegens nieuwe ontwikkelingen op het gebied van dataregistratie en rapportage zal het huidige proces van monitoren en rapporteren in 2026 worden vervangen door een efficiënter en flexibeler proces, welke beter in staat is om een actuele weergave te bieden van de staat van de inburgering voor al haar gebruikers.
- We gaan bezig met de implementatie van de wetswijziging Participatiewet in Balans. Deze wetswijziging heeft invloed op de gehele keten werk en inkomen.
- We gaan bezig met de implementatie van de wetswijziging van School naar Duurzaam werk waarmee we extra begeleiding aan jongeren bieden tijdens hun opleiding en na de diplomering.
- We zijn bezig met het ontwikkelen van een managementinformatie systeem en ketenvolgsyteem. Hiermee kunnen we een actuele weergave bieden van de samenstelling van ons bijstandsbestand en kunnen de tijdig trends signaleren.
- We gaan bezig met de implementatie van het Regionaal Werkcentrum waarmee we één regionaal loket voor werkenden, werkzoekenden en werkgevers terecht kunnen voor arbeidsmarktvragen realiseren.
- Samen met ons Werkontwikkelbedrijf Tiem is het werkgeverscollectief Statushouders gestart

Lopende activiteiten

- We bevorderen de uitstroom bijstand naar loondienst en ondernemerschap.
- We geven uitvoering aan de Re-integratieverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ gemeente Zwolle waarmee we de arbeidsmarktkansen voor inwoners met een arbeidsbeperking vergroten.
- We voeren het regionale SUWI-uitvoeringsplan voor de arbeidsmarktregio uit. Op grond hiervan bieden we op regionaal niveau een gezamenlijke werkgeversdienstverlening.
- We stemmen actief af met het onderwijs ten aanzien van kwetsbare leerlingen die van school komen en begeleiden hen waar nodig naar duiurzaam werk
- We hebben een fysiek regionaal werkcentrum (i.o.) waar inwoners en werkgevers terecht kunnen met alle vragen op het gebied van werk en scholing.
- We versterken de regionale ondernemersdienstverlening.
- We verbeteren de samenwerking tussen het GGZ-domein en werk & inkomen. Dat doen we lokaal en regionaal. Extra kennis over geestelijke gezondheidszorg in de uitvoering is noodzakelijk voor het kunnen begeleiden van deze groep inwoners.
- We voeren regie op inburgering en participatie voor statushouders.
- We voeren het Uitvoeringskader Inburgering uit. De focus ligt op het duurzame arbeidsparticipatie en zelfredzaamheid van statushouders, gezins- en overige migranten.
- In het kader van het Asiel, Migratie en Integratiefonds (AMIF-subsidie) faciliteren we extra duaal trajecten voor statushouders.
- We verbeteren onze registratie- en administratieprocessen.
- Vanaf 2026 worden de inburgeringsvoorzieningen aanbesteed
- In 2024 hebben we een nieuwe uitvoeringsovereenkomst met Tiem gesloten. Daarnaast maken we jaarlijks prestatieafspraken. We monitoren de voortgang. De afspraken gaan over:
    - Het matchen van kandidaten aan werkgevers die willen bijdragen aan een inclusieve arbeidsmarkt. Kandidaten kunnen aan de slag op een werkervaringsplek, in een proefplaatsing of met een arbeidscontract (met ondersteuning). Steeds vaker bieden werkgevers een leerwerktraject;
    - Afspraken over aantal inwoners die uitstromen naar werk, aantallen Beschut Werk en Loonkostensubsidies;
    - Het adviseren van werkgevers over inclusief werkgeven. Het Werkgeverservicepunt geeft advies over bijvoorbeeld loonkostensubsidie en jobcoaching. Maar bijvoorbeeld ook over jobcarving en functiecreatie, waarmee een functie voor een werknemer passend wordt;
    - Het begeleiden van medewerkers van de sociale werkvoorziening. Zodat zij kunnen blijven werken, ondanks (toenemende) beperkingen. Tiem zorgt voor beschutte werkplekken, die passen bij de mogelijkheden van de medewerkers.
- We voeren het kamerbewoningsproject uit:
    - Er zijn drie woningen waar jonge asielstatushouders woonbegeleiding krijgen vanaf dag een van huisvesting. Begeleiding bestaat uit:
        - Groepsbegeleiding is onder andere gericht op zaken zoals de taakverdeling in huis;
        - Individuele begeleiding is onder andere gericht op financiele zelfredzaamheid, mentale gezondheid en administratie.
- De leerroutes zijn regionaal ingekocht. De gemeente Zwolle is penvoerder namens, en voorzitter, van het bestuurlijk overleg van de deelnemende gemeenten uit de arbeidsmarktregio. Het contractmanagement ligt in handen van SSC-ONS.

Activiteiten waar we mee stoppen

- In 2023 en 2024 publiceerden we de Monitor Statushouders. Deze wijze van monitoren en rapporteren wordt op termijn vervangen door een nieuw proces (zie nieuwe activiteiten).

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 2.1.2 Arbeidsparticipatie	31.337	3.031	28.306	0	150	28.156

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
ESF React-EU AMR	4.910	4.157	753	753		
Totaal 2.1.2 Arbeidsparticipatie	**4.910**	**4.157**	**753**	**753**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 2.1.3 Inkomensondersteuning

We bieden ondersteuning aan inwoners die terecht een beroep doen op het gemeentelijk vangnet, zodat ze niet onder de Zwolse armoedegrens hoeven te leven

Beschrijving

We willen dat niemand in Zwolle in armoede of met problematische schulden leeft. Geldzorgen veroorzaken vaak stress en eenzaamheid. Ze belemmeren mensen om volwaardig mee te doen in de samenleving. Dit kan leiden tot problemen op andere gebieden, zoals gezondheid, onderwijs, wonen, werk, opvoeding en veiligheid.

Ons doel is financiële bestaanszekerheid voor meer Zwollenaren. Financiële bestaanszekerheid betekent dat inwoners kunnen voorzien in hun basisbehoeften, mee kunnen doen in de samenleving, financieel redzaam zijn en geen problematische schulden hebben. We ondersteunen inwoners die tijdelijk niet voldoende voor hun eigen inkomen kunnen zorgen of in financiële problemen zitten. Onze gemeentelijke inkomensregelingen dragen bij aan sociale participatie van inwoners en zorgen voor voldoende financiële buffers om tegenvallers op te vangen. Als er onvoldoende geld is om mee te doen, zijn er verschillende regelingen. We willen dat deze regelingen en de ondersteuning makkelijker te vinden en aan te vragen zijn.
Daarnaast zetten we sterk in op schuldpreventie. We willen schulden vroegtijdig signaleren en inwoners waar nodig ondersteunen om (weer) financieel gezond te worden. Bij problematische schulden bieden we snel passende hulp. Deze hulp is gericht op het oplossen van schulden én op het bieden van perspectief, door te werken aan duurzame financiële redzaamheid. Dit doen we samen met onze partners in de stad. De ondersteuning is altijd tijdelijk, totdat iemand het weer zelf kan.
Het Rijk heeft met het nieuwe Nationaal Programma Armoede en Schulden (NPAS) het doel om een toename van (kinder)armoede te voorkomen en zo mogelijk verder terug te dringen, de langetermijneffecten van kinderarmoede tegen te gaan en mensen in armoede helpen vooruit te komen. Ook willen ze problematische schulden voorkomen. En als er schulden ontstaan, moeten drie dingen beter: een kleine vordering moet klein blijven, mensen met schulden moeten overzicht houden, en er moet snelle en goede schuldhulpverlening beschikbaar zijn. In het NPAS zit extra focus op werkenden, jongeren en kinderen. Relatief veel werkenden en zzp'ers hebben een inkomen op of onder de armoedegrens. De helft van de groep mensen die leeft in armoede of met problematische schulden heeft kinderen. We delen deze ambitie.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Kindregeling (aantal huishoudens)	**2022**	**2023**	**2026**
	824	1098	Meer

We streven ernaar om zoveel mogelijk huishoudens met kinderen te bereiken die recht hebben op de Kindregeling. Een aanvraag kan voor meerdere kinderen in een huishouden zijn gedaan. In 2024 ging het om 1.940 kinderen. Bron: gemeente Zwolle.

Individuele inkomens toeslag (IIT) (aantal huishoudens)	**2022**	**2023**	**2026**
	2592	2609	Meer

Deze regeling is voor inwoners die langdurig een laag inkomen hebben. Huishoudens waarvan de hoofdaanvragen tussen de 21 jaar en AOW-gerechtigde leeftijd is, met minimaal 3 jaar een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Bron: gemeente Zwolle.

Zorgkostenregeling (aantal)	**2022**	**2023**	**2026**
	3795	3396	

Aantal inwoners die een toekenning heeft voor de Zorgkostenregeling. De zorgkostenregeling is voor inwoners met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum om tegemoet te komen in hoge zorgkosten en/of verbruikt eigen risico. We streven ernaar dat zoveel mogelijk inwoners met recht gebruik maken van deze vergoeding. Bron: gemeente Zwolle.

Aanmeldingen schulddienstverlening (aantal)	**2022**	**2023**	**2026**
	270	308	

We meten het aantal inwoners dat zich heeft gemeld bij het schulddienstverleningsloket. Inwoners met geldzorgen kunnen schulddienstverlening aanvragen bij de gemeente.Een aanmelding schulddienstverlening kan leiden tot verschillende producten zoals een schuldsaneringsregeling of een sociaal krediet. Het streven is dat onze schulddienstverlening bekend is en inwoners tijdig hulp zoeken. Bron: gemeente Zwolle.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Beleidsplan Schulddienstverlening 2021-2025	2020

De wet gemeentelijk schuldhulpverlening (Wgs) verplicht gemeenten om elke vier jaar een beleidsplan op te stellen. Het huidige beleidsplan is in 2020 door de raad vastgesteld. Dit plan is in 2023 verlengd met een jaar. Het huidige beleidsplan loopt tot eind 2025. Het nieuwe beleidsplan Financiële Bestaanszekerheid wordt in het najaar 2025 aan de Raad voorgelegd.

Koers sociaal domein
Met de Koers SD 2024-2030 streven we naar een inclusieve samenleving met gelijke kansen en bestaanszekerheid voor iedereen. Financiële bestaanszekerheid van inwoners is een essentieel onderdeel van bestaanszekerheid.

Portefeuillehouder(s)
Michiel van Willigen

Activiteiten

Nieuwe activiteiten
Preventie en vroegsignalering
- We gaan meer inwoners persoonlijk benaderen om hulp aan te bieden bij beginnende schulden; we intensiveren de vroegsignalering.
- We bieden, naast begeleiding en nazorg, budgetcoaching aan inwoners die schuldhulpverlening ontvangen.
- We benaderen jongeren met een outreachende en integrale aanpak om hulp te bieden bij beginnende schulden en overige problematiek.

Verbeteren toegang en vereenvoudigen inkomensregelingen
- We kennen de inkomensregelingen Participatiefonds, Kindregeling en Zorgkostenregeling, ambtshalve toe aan inwoners met een bijstandsuitkering die deze regeling al een keer hebben aangevraagd.
- We blijven de online dienstverlening verbeteren door middel van gebruikersonderzoeken.

Lopende activiteiten

Preventie en vroegsignalering

- We bieden preventief budgetbeheer aan inwoners van wie we verwachten dat hun uitgaven instabiel zijn.
- We overleggen met professionals in de stad over ontwikkelingen rond inkomen en schulden. We geven voorlichting aan onze partners in de stad over schuldpreventie en financiële redzaamheid.
- We werken samen met ervaringsdeskundigen om de doelgroep beter te bereiken en begrip te vergroten.
- De inkomensregelingen brengen we regelmatig onder de aandacht bij onze inwoners. Dat doen we onder andere via www.zwolle.nl, www.SWTZwolle.nl, Facebook, LinkedIn, de Swollenaer, wijkkranten en de informatieschermen bij de balies op het stadskantoor.
- We informeren inwoners met een laag inkomen via de ‘laat geen geld liggen’-gids, zijn aanwezig op evenementen in wijken en buurten met informatie.
- We bieden Verzekeren op maat aan. Inwoners met een laag inkomen krijgen ondersteuning bij het vinden van een zorgverzekering die aansluit bij hun zorgbehoefte. Dat doen we via een digitaal keuzetool en in het najaar met spreekuren in de wijk.
- Inwoners van wie we weten dat ze een betalingsachterstand hebben, bieden we vroegtijdig hulp.

Meer inwoners hebben voldoende inkomen

- We verstrekken bijstanduitkering, bijstandsverlening zelfstandigen (Bbz), inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) voor de kosten van levensonderhoud.
- We verstrekken bijzondere bijstand voor noodzakelijke, onvoorziene kosten.
- We verstrekken subsidie aan partijen voor armoedebestrijding. Bijvoorbeeld laagdrempelige hulp bij (enkelvoudige) financieel administratieve vragen. Maar ook materiële of financiële bijdragen in schrijnende gevallen.
- We bieden kwijtschelding van gemeentelijke heffingen voor inwoners met een inkomen tot 100% van het sociaal minimum.
- We verstrekken een zorgkostenregeling. Die bestaat uit twee onderdelen. Namelijk een financiële vergoeding voor hoge zorgkosten voor inwoners met een chronische ziekte, of voor inwoners met een beperking en een laag inkomen. En een financiële tegemoetkoming voor een deel van het verbruikte eigen risico voor alle inwoners met een laag inkomen.
- We verstrekken een individuele inkomenstoeslag.
- We verstrekken een individuele studietoeslag.
- We voeren de Kindregeling uit. Deze regeling is voor kinderen van 4 tot en met 17 jaar. Ouders kunnen dit geld gebruiken voor meedoen op school, culturele activiteiten of uitjes.
- Rbz Zwolle helpt bijstandsgerechtigden die (parttime) ondernemer willen worden.
- We brengen in 2026 een Armoede- en schuldenmonitor uit.

Minder inwoners komen in een schuldencrisissituatie

- Als dat nodig is, stabiliseren we direct de financiële situatie om meer problemen te voorkomen.
- We organiseren oplossingen voor inwoners met beginnende of niet- problematische schulden.
- We organiseren het minnelijke traject voor schuldregeling voor alle inwoners. Dus ook voor zelfstandigen.
- We overtuigen schuldeisers van de noodzaak om mee te werken aan het minnelijke traject. Zo nodig dwingen we ze hiertoe.
- We begeleiden inwoners naar het wettelijk traject.
- Rbz Zwolle en team Ondernemers en Geldzaken bieden hulp aan ondernemers met schulden. We proberen te voorkomen dat ze hun bedrijf moeten stoppen. Moeten ze toch hun bedrijf stoppen, dan zorgen we ervoor dat ook zij kunnen meedoen aan een minnelijk of wettelijk traject.
- We verlenen nazorg aan mensen die een schuldregeling hebben doorlopen.
- We ondersteunen gedupeerden van de toeslagenaffaire via het Steunpunt Toeslagenaffaire Zwolle
- Het Steunpunt voert sinds 2021 brede ondersteuning uit op grond van de Wet herstel toeslagen. Het Steunpunt biedt ondersteuning op vijf leefgebieden, te weten wonen, werk/participatie, gezin, financiën en zorg/gezondheid. Brede ondersteuning richt zich op de toekomst, op het faciliteren van een nieuwe start in het kader van herstel voor gedupeerde ouders, kinderen, ex-toeslagpartners en nabestaanden van de Toeslagenaffaire.

Project verbeteren toegang en vereenvoudigen inkomensregelingen

- We blijven inzetten op het verbeteren van de toegankelijkheid en de vereenvoudiging van de inkomensregelingen. Dit gebeurt door middel:
    - Plateau 1. Vereenvoudigen van het beleid en verbeteren van de dienstverlening binnen bestaande systemen en begroting (afgerond).
    - Plateau 2. Het ontwikkelen van een alles in één keer aanvragen formulier, sneller en eenduidig uitbetalen en het onder de aandacht brengen van het inkomensregelingen in bestaande gesprekken met de doelgroep.

Activiteiten waar we mee stoppen

- MoneyWays is een programma dat financiële educatie biedt aan jongeren in het voortgezet onderwijs, met als doel hen meer financiële kennis bij te brengen. De pilot Money Ways in Zwolle liep ruim twee jaar en is succesvol afgerond. Jongeren waardeerden het programma met gemiddeld een 6,5–7,4; docenten gaven structureel een 8 of hoger.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 2.1.3 Inkomensondersteuning	89.093	65.376	23.717	0	217	23.500

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 2.2.1 Toezicht en handhaving Sociaal Domein

We zorgen dat inwoners de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben met de afgesproken kwaliteit. Daarnaast voorkomen en bestrijden we fraude of onrechtmatigheid

Beschrijving

Toezicht en handhaving binnen het sociaal domein zijn wettelijke kerntaken. We voeren ze uit voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Jeugdwet en Participatiewet. Doel is om te toetsen of:

- Inwoners de ondersteuning ontvangen die ze nodig hebben.
- De ontvangen ondersteuning de afgesproken kwaliteit heeft.
- Het geld aan de afgesproken ondersteuning wordt uitgegeven.

Daarmee gaan we zorg- en bijstandsfraude tegen. We zetten in op preventie. We doen steekproeven (binnen Wmo en Jeugdwet) en reageren op signalen die we ontvangen. Wanneer blijkt dat iets niet goed gaat, reageren we hierop. We geven eerst ruimte voor verbetering. Volgt er geen verbetering? Dan vragen we het geld terug, laten we geen nieuwe cliënten bij die aanbieder toe of stoppen we de samenwerking.

We werken steeds meer samen aan de voorkant dan alleen te handhaven aan de achterkant. Dat is in lijn met de beweging naar meer preventief werken in het sociaal domein. Onze aanpak is erop gericht dat (zorg)aanbieders en inwoners de regels en verplichtingen meer vanuit zichzelf naleven.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Onderzoeken jeugd rechtmatigheid (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	0	0	meer

Aantal rechtmatigheidsonderzoeken binnen de jeugdwet. Aantallen in 2025 gaan over het eerste halfjaar. Bron gemeente Zwolle.

Onderzoeken WMO rechtmatigheid (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	19	20	meer

Aantal rechtmatigheidsonderzoeken binnen de WMO. Aantallen in 2025 gaan over het eerste halfjaar.Bron gemeente Zwolle.

Onderzoeken Participatiewet (aantal)	**2024**	**2025**
	600	333

Aantal onderzoeken binnen de Participatiewet. Aantallen in 2025 gaan over het eerste halfjaar. Bron gemeente Zwolle.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Beleidsvisie Integrale Handhaving	2021

Toezicht en Handhaving in het Sociaal Domein draagt bij aan de brede dienstverlening aan de inwoner. De doel is het zoveel mogelijk voorkómen van handhaving en het opleggen van maatregelen bij de inwoner en/of aanbieder. We doen dit door heldere communicatie aan de voorkant over wat wij verwachten. Daarnaast toetsen we in een zo vroeg mogelijk stadium in welke mate aan de voorwaarden wordt voldaan.

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Samen met de andere IJssel-Vecht gemeenten zorgen we voor een verbeterde dienstverleningsovereenkomst voor het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoek Wmo.
- We volgen de ontwikkelingen van de nieuwe Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg. We voeren de noodzakelijke aanpassingen van het beleid en in de praktijk uit.
- We volgen het landelijke kwaliteitstoetsingskader. We voeren de noodzakelijke aanpassingen van het beleid en in de praktijk uit.

Lopende activiteiten

- Onze toezichthouders houden toezicht op de kwaliteit en rechtmatigheid van de ondersteuning aan onze inwoners. Dit is een wettelijke taak. De toezichthouders werken regionaal. Waar nodig handhaven wij. Wij voeren de beleidsvisie Integrale Handhaving uit.
- Binnen team handhaving zijn ook medewerkers aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar (BOA). Zij zetten in op het opsporen van strafbare feiten.
- We zetten in op het bevorderen van bewuste naleving van de regels bij bijstandsuitkeringen of persoonsgebonden budgetten (pgb)
- We assisteren bij de intake van bijstands- en pgb-aanvragen om fouten en onbewuste fraude te voorkomen
- We adviseren in re-integratietrajecten om te zorgen dat medewerkers en inwoners goed op de hoogte zijn van de regels en verwachtingen.
- We investeren in de ontwikkeling van onderzoek op rechtmatigheid binnen de Jeugdwet.
- Samen met de andere IJsselland-gemeenten hebben we een dienstverleningsovereenkomst met GGD IJsselland voor het uitvoeren van kwaliteitstoezicht Wmo.
- Samen met de andere IJssel-Vecht gemeenten hebben we een dienstverleningsovereenkomst voor het uitvoeren van rechtmatigheidsonderzoek Wmo.
- We hebben een Gemeenschappelijk regeling (GR) met de andere IJssel-Vecht gemeenten voor de inzet van Sociale recherche.
- We nemen deel aan casustafels, werkgroepen van Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Regionaal Informatie en Expertise Centrum om (regionale) samenwerking, kwaliteit en kennis te versterken.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 2.2.1 Toezicht en handhaving Sociaal Domein	2.276	710	1.566	0	0	1.566

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle

Beschrijving

Zwolle staat aan de vooravond van een belangrijke transformatie. Als groeiende stad in het hart van de regio, met een sterke historische identiteit en een ondernemend karakter, zetten we vol in op een toekomstbestendige ruimtelijke ontwikkeling. We bouwen aan een stad die aantrekkelijk is om in te wonen, werken, ondernemen en recreëren – voor huidige én toekomstige generaties.
Onze ambitie is helder: we willen een stad zijn die in balans is. Een stad die ruimte biedt aan groei, maar die tegelijkertijd haar menselijke maat, groene karakter en culturele rijkdom behoudt en versterkt.

Wonen en leefomgeving
Zwolle groeit. We realiseren duizenden nieuwe woningen in diverse woonmilieus, passend bij de behoeften van onze inwoners. In Holtenbroek voegen we (sub)urbane woonmilieus toe die bijdragen aan kansengelijkheid, bestaanszekerheid en een gezond leven in alle levensfasen. Stadshagen ontwikkelt zich door tot een toekomstbestendige wijk met voorzieningen voor 32.000 inwoners in 2030. In Oosterenk transformeren we het gebied tot een gemengd stedelijk woon-werkgebied met een bruisend centrum en een toekomstbestendig leefklimaat.

Economie, cultuur en beleving
Zwolle versterkt haar positie als winkel-, uitgaans- en evenementenstad. We trekken bezoekers aan en stimuleren bestedingen, wat de lokale economie ten goede komt. Tegelijkertijd investeren we in cultuur als autonome, maatschappelijke én economische kracht. Het cultuurbeleid 2025–2028 richt zich op drie pijlers: Cultuur dichtbij, een Makersklimaat en Talentontwikkeling. We versterken onze culturele infrastructuur en maken erfgoed zichtbaar en beleefbaar, onder andere via ANNO Stadsmuseum en de Erfgoedhotspot.

Mobiliteit en Bereikbaarheid
Mobiliteit is geen doel op zich, maar een middel om bredere maatschappelijke ambities te realiseren. Zwolle werkt aan een mobiliteitstransitie: schoner, veiliger en slimmer. We geven meer ruimte aan voetgangers, fietsers, openbaar vervoer en deelmobiliteit, en beperken de rol van de auto. Dit draagt bij aan gezondheid, duurzaamheid, verkeersveiligheid en sociale verbondenheid.

Gebiedsprogramma’s als motor van verandering
De gebiedsprogramma’s vormen de motor achter onze ruimtelijke ambities.

- Spoorzone Zwolle ontwikkelt zich tot een innovatieve en creatieve hotspot waar wonen, werken, leren en ontspannen samenkomen. We realiseren 3.000–4.000 woningen, een innovatiedistrict en een toekomstbestendig mobiliteitssysteem. Het station transformeert tot het groenste van Nederland en verbindt de Spoorzone met de historische binnenstad.
- Ons Stadshart van Morgen zet in op binnenstedelijke groei en een completer, veerkrachtiger Stadshart. Met 2.500 nieuwe woningen, uitbreiding van het culturele aanbod en nieuwe mobiliteitsoplossingen maken we de sprong over de singel en verbinden we omliggende wijken met de binnenstad.
- Oosterenk wordt een hoogwaardig gemengd stedelijk gebied met een herkenbaar centrum, ruimte voor ontmoeting en sociale verbinding, en een inrichting die de identiteit van de deelgebieden versterkt.
- Holtenbroek krijgt nieuwe woonmilieus die aansluiten op de wijk en bijdragen aan een gezond en actief leven voor iedereen.
- Stadshagen groeit door tot een goed verbonden wijk met een gevarieerd woningaanbod en voorzieningen voor een groeiende populatie.

Met een integrale aanpak bouwen we aan een Zwolle dat klaar is voor de toekomst: een stad die groeit in kwaliteit, niet alleen in omvang. Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en bezoekers geven we vorm aan een stad die uitnodigt, verbindt en inspireert.

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	2.289	75	2.214	350	0	2.564
Doel 3.1.2 Wonen	7.275	6.530	745	558	78	1.225
Doel 3.1.3 Grondbeleid	92.596	92.817	-221	0	0	-221
Doel 3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad	3.283	1.656	1.627	0	53	1.574
Doel 3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad	22.777	0	22.777	159	93	22.843
Doel 3.2.3 Erfgoed	1.078	0	1.078	0	0	1.078
Doel 3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	12.188	13.132	-944	3.808	4.380	-1.516
Doel 3.4.1 Spoorzone	2.438	0	2.438	2.097	645	3.890
Doel 3.5.1 Stadshart	1.543	0	1.543	0	55	1.488
Doel 3.6.1 Oosterenk	429	66	363	0	0	363
Doel 3.7.1 Holtenbroek	341	0	341	0	0	341
Doel 3.8.1 Stadshagen	0	0	0	0	0	0
Totaal	146.237	114.276	31.961	6.972	5.304	33.629

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	58.196	22.816	35.380	12.962	7.472	14.946
3.1.2 Wonen	100.527	54.607	45.920	45.386	378	156
3.1.3 Grondbeleid	100	0	100	100	0	0
3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad	4.341	4.250	91	91	0	0
3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad	3.315	2.418	896	896	0	0
3.2.3 Erfgoed	585	360	225	225	0	0
3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	16.986	6.704	10.282	6.433	1.894	1.955
3.4.1 Spoorzone	112.926	95.690	17.236	15.298	1.482	456
3.5.1 Stadshart	141.715	16.159	125.555	22.551	15.545	87.459
3.6.1 Oosterenk	13.741	3.181	10.560	1.294	194	9.072
3.7.1 Holtenbroek	16.340	3.906	12.434	1.541	2.708	8.185
3.8.1 Stadshagen	715.986	642.193	73.793	73.793	0	0

Totaal	**1.184.757**	**852.285**	**332.472**	**180.571**	**29.673**	**122.229**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 3.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling

We werken aan een toekomstbestendig Zwolle door het versterken van de fysieke leefomgeving binnen het kader van de Omgevingswet

Beschrijving

Demografische prognoses geven aan dat Zwolle de komende tientallen jaren groeit. Een sterkere groei is niet ondenkbaar, omdat Zwolle steeds meer in trek is als aantrekkelijke gemeente om te wonen, te werken en te recreëren. Dat betekent dat we in Zwolle een slimme strategie nodig hebben om die (extra) groei letterlijk ruimte te kunnen bieden en ervoor te zorgen dat tegelijktertijd wordt bijgedragen aan een duurzame samenleving. We zorgen daarbij voor de juiste balans tussen groei, het behouden van de menselijke maat en het borgen van de vele ruimtelijke kwaliteiten die Zwolle rijk is, zowel in de stad als het buitengebied. Het behouden en versterken van de Zwolse brede welvaart staat daarbij centraal. Behalve de toename van het aantal inwoners, leiden ook andere trends en ontwikkelingen tot kansen en opgaven op stedelijk en regionaal niveau. Economische ontwikkelingen, veranderingen in het klimaat, energiegebruik en technologie hebben gevolgen voor de fysieke leefomgeving. We gebruiken de instrumenten uit de Omgevingswet om te sturen op de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Zwolle.

In 2021 is de Zwolse Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen' Zwolle vastgesteld. De visie wordt aangevuld met de keuzes die in het Ruimtelijk Toekomstperspectief zijn gemaakt. Daarmee krijgt de Omgevingsvisie een planhorizon van 2040 met een doorkijk naar 2050. Met de Omgevingsvisie als basis zetten we het komende decennium in op een volgende stap in kwalitatieve verstedelijking, de economische ontwikkeling van Zwolle, een aantrekkelijke buitenruimte en het versterken van de relatie tussen stad en landelijk gebied. Locatie- en gebiedsontwikkelingen geven hier invulling aan, waarbij we nauw samenwerken met ontwikkelaars, woningbouwcorporaties en maatschappelijke organisaties die Zwolle rijk is. Participatie met inwoners en ondernemers speelt een cruciale rol bij ruimtelijke planvorming.

Het omgevingsplan biedt het juridische kader voor ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. De Omgevingswet legt ons de verplichting op om voor 1 januari 2032 een omgevingsplan in werking te laten treden. Wij werken eraan dat dit ruim voor die datum gereed is. Het opstellen van een Zwols Omgevingsplan duurt in ieder geval tot eind 2026. We doen dat zo veel mogelijk 'beleidsarm' op basis van de inhoud die we in bestemmingsplannen hadden opgenomen.

Op 1 januari 2024 trad de Omgevingswet in werking. We doen nu ervaring op met het werken ermee. Die ervaring leidt ertoe dat we:

- Planologische procedures bijstellen;
- Goede afspraken maken over het in samenhang gebruiken van de instrumenten van de omgevingswet (Omgevingsvisie, -programma en -plan);
- Leren werken met de nieuwe software voor het opstellen en raadplegen van Omgevingsvisie, programma's en plan via het 'Digitaal Stelsel Omgevingswet' (DSO), voorheen ruimtelijkeplannen.nl.

De instrumenten uit de Omgevingswet (omgevingsvisie, -programma en -plan) vormen een belangrijke basis voor vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Tot slot zetten we ons binnen dit doel vanuit onze gemeentelijk rol in voor het op orde houden van de 'Basisregistratie Adressen en Gebouwen' (BAG).

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen'	2021
De omgevingsvisie 'Ons Zwolle van morgen' beschrijft de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de gemeente Zwolle	
Ruimtelijk toekomstperspectief	2025
Het 'Ruimtelijke Toekomstperspectief' (RTP) beschrijgt de gewenste ontwikkeling van Zwolle na 2030 tot 2040 met een doorkijk naar 2050. Het RTP nemen we op in een aangevulde Zwolse Omgevingsvisie.	
Hoofdlijnen en besluiten over Omgevingswet en omgevingsplan	2022
In de nota 'Hoofdlijnen en besluiten met het oog op de Omgevingswet en specifiek het omgevingsplan' staan richtinggevende uitspraken voor het opstellen van het Zwolse Omgevingsplan. Ook worden voorstellen toegelicht, die vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treed in moeten gaan. De nota gaat ook over het invulling van het bindend adviesrecht door de raad bij vergunningsaanvragen, waarvoor niet voorzien is het in het omgevingsplan. Ook kan de gemeenteraad in een omgevingsplan een lijst vastleggen met categorieën van gevallen, waarin participatie alsnog verplicht gesteld wordt. Het moet dan wel gaan om die gevallen dat van het omgevingsplan dient te worden afgeweken met een zogenaamde (buitenplanse) Omgevingsvergunning. De lijst waarin participatie verplicht wordt gesteld, komt overeen met de lijst van gevallen waarin ook bindend advies voor de raad wordt voorgesteld.	

Nota van uitgangspunten Omgevingsplan Zwolle 2023
Nota van uitgangspunten Omgevingsplan Zwolle(nadere uitwerking): Elke gemeente is verplicht tot het opstellen van één omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente. Daarmee is in Zwolle al een start gemaakt. Het is een complexe opgave die vraagt om de vaststelling van enkele uitgangspunten om voortvarendheid verder te werken aan het Omgevingsplan Zwolle. Op 7 februari 2022 heeft de raad ingestemd met een drietal uitgangspunten op hoofdlijnen voor het opstellen van het Omgevingsplan Zwolle. Deze nota bevat een nadere uitwerking van 2 uitgangspunten: er wordt gewerkt aan één gebiedsdekkend Omgevingsplan Zwolle en de actuele bestemmingsplannen worden benut als basis voor het omgevingsplan Zwolle, waarbij ook relevante beleidsnota's worden geanalyseerd en voor zover mogelijk benut.
Daarnaast gaat de nota over het delegeren van besluitvorming naar het college van B&W wanner er aanpassingen van het Omgevingsplan nodig zijn die geen invloed hebben op de inhoud ervan.

Vergunning, Toezicht en Handhaving beleidsplan Wabo thuistaken 2021
Vergunningen, Toezicht en Handhaving Beleidsplan Wabo thuistaken 2021-2022: Dit beleidsplan beschrijft het strategisch en operationeel beleidskader voor de uitvoering van de taken op het vlak van vergunningverlening, toezicht en handhaving in de fysieke leefomgeving. In dit beleidsplan zijn ook onze prioriteiten en keuzes ten aanzien van de uitvoering onze VTH-taken opgenomen. Dit beleidsplan wordt in 2025 en 2026 in delen geactualiseerd.

Portefeuillehouder(s)
Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten
Omgevingsbeleid
- We gaan het 'KGO'-beleid (Kwaliteits Impuls Groene Omgeving) voor het Zwolse buitengebied op orde brengen/ actualiseren.
- We gaan voor de vijf sleutelgebieden uit het Ruimtelijke Toekomstperspectief een startnotitie opstellen.
- We gaan de verdere samenwerking in de regio NOVEX, Stedelijk Zwolle versterken. Zonder deze inzet loopt steun en (financiële) inzet van het Rijk mogelijk terug. We willen sneller en beter afspraken maken en deze voor de langere termijn kunnen bestendigen (onder andere in de Regionale Investeringsagenda – RIA).
- We gaan verder inzetten op de stedelijke regio op de bereikbaarheid van de stad. Met het project 'Zwolle bereikbaar' doen we onderzoek en implementeren we een Zwolse manier om onze projecten centraal te toetsen op de impact van een project op de bereikbaarheid in de stad en de relatie tot andere projecten en de onderlinge relatie van projecten op gebied van bereikbaarheid en mogelijk faseringsvoorwaarden die hier spelen.

Locatie- en gebiedsontwikkeling
- We gaan een integrale gebiedsvisie op stellen voor de Goertjesweg en omgeving.
- We gaan het Oldenelerpark opknappen.

Lopende activiteiten

Omgevingsbeleid

- Met de Zwolse omgevingsvisie en het Ruimtelijk Toekomstperspectief als kader werken we samen aan de gewenste ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Zwolle. We anticiperen op verandering. Toekomstgerichtheid is een randvoorwaarde.
- We dragen zorg voor een actuele en integrale Omgevingsvisie op basis van nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen.
- We geven input op het nationale en provinciale beleid op het gebied van de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving (onder andere Nationale en Provinciale Omgevingsvisie). Daarmee borgen we het Zwolse belang.
- We stemmen omgevingsvisies af met regiogemeenten.
- Eén van de programma's van de Regionale Verstedelijkingsstrategie is 'Stedelijk Zwolle'. In dit kader werken aan de ontwikkeling van Zwolle in de context van de regionale ontwikkelopgaven: onder andere wonen, mobiliteit en water(veiligheid).
- Met 'Stedelijke Regie' zorgen we voor samenhang in de stedelijke ontwikkeling van Zwolle, het aanpakken van complexe dilemma's en het benutten van kansen die de grenzen van Zwolle overstijgen.
- De Zwolse 'Stadsbouwmeester' adviseert op stedelijke programmatische samenhang, de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en zorgt voor verbinding (op inhoud en tussen partijen).

Locatie- en Gebiedsontwikkeling

- We wegen strategisch en integraal nieuwe ruimtelijke initiatieven (NRI) af, waarbij de Omgevingsvisie als uitgangspunt geldt.
- We begeleiden nieuwe ruimtelijke initiatieven (stad en buitengebied). Dit kan in de vorm van gebiedsontwikkelingen, locatieontwikkelingen en bouwplannen.
- We pakken de begeleiding van complexe nieuwe ruimtelijke initiatieven projectmatig op, conform de Zwolse 'Routekaart locatie- en gebiedsontwikkeling'.
- We hebben de mogelijkheid plannen te bespreken in de Omgevingstafel IJsselland. De provincie, het waterschap, de GGD, de veiligheidsregio, de omgevingsdienst en Rijkswaterstaat maken onderdeel uit van de Omgevingstafel. Door nieuwe plannen vroegtijdig te bespreken kunnen aandachtspunten bij verder ontwerp en uitwerking worden meegegeven aan de initiatiefnemer.

Omgevingsrecht (inclusief Omgevingsplan)

- We werken conform de eisen van de Omgevingswet aan één nieuw Omgevingsplan voor de gehele gemeente Zwolle
- We begeleiden en behandelen aanvragen (inclusief 'klantvragen') gericht op de fysieke leefomgeving volgens het van toepassing zijnde Omgevingsrecht.
    - Wij verwachten dat het aantal aanvragen in 2026 onverminderd groot blijft. De hoeveelheid ervan is afhankelijk van de doorgang van geplande (woningbouw)plannen. Bij het vaststellen van het VTH-jaarverslag 2025 en VTH-jaarprogramma 2026 komen we hier nader op terug.
    - De gemeente ontvangt klantvragen en verzoeken tot vooroverleg, wanneer er een mogelijk initiatief ligt voor een ingreep in de fysieke leefomgeving. Er blijkt behoefte aan deze dienstverlening van de gemeente aan initiatiefnemers van een ruimtelijk plan in een vroeg stadium. In 2026 gaan we hier mee door.
    - Wanneer van toepassing werken we mee aan ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving via een 'partiële herziening van het 'Omgevingsplan van rechtswege'. Dit volgens de Omgevingswet voorgeschreven standaard hiervoor. Dat is nu het 'Standaard toepassingsprofiel'. We werkte voorheen met een 'Tijdelijke alternatieve maatregel'.
    - Het was de bedoeling dat 'verbouwactiviteiten' met ingang van 1 januari 2025 ook onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zouden worden gebracht. De inwerkintreding is door het Rijk voorlopig opgeschort, omdat er nog geen passende en betaalbare systematiek is die daadwerkelijk tot betere kwaliteit leidt. Voor de gemeente betekent dit dat we onze interne processen en systemen nog niet hoeven aan te passen. De huidige situatie, waarbij de gemeente toezicht houdt op bouwactiviteiten, blijft daarmee gehandhaafd.
- We ronden de planologische procedure voor bestemmingsplantrajecten, voortkomend uit de 'oude' Wet ruimtelijke ordening af. Er lopen nog enkele beroepen tegen vastgestelde bestemmingsplannen op grond van het overgangsrecht bij de Raad van State. Hiertegen voeren wij verweer. De uitspraken van de Raad van State verwerken we.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH)

- Voor het uitvoeren van de VTH-thuistaken (hebben betrekking op de thuissituatie of lokale omgeving) is in 2021 uitvoeringsbeleid vastgesteld. In verband met de invoering van de Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb), het huidige coalitieakkoord en de noodzaak de risicotool voor de uitvoering van VTH-taken te actualiseren, zijn wij in 2022 gestart met het vernieuwen van het beleidskader voor de thuistaken. Als tussenproduct is in 2023 een concept-handhavingsbeleid Wkb opgesteld, waarvan de uitgangspunten zijn opgenomen in een bijlage bij het VTH omgevingsrecht jaarverslag 2023 & programma 2024. In 2025 doen we meer ervaringen op om dit beleid in 2026 definitief op te kunnen nemen in het VTH-beleid.
- Om de beleids- en uitvoeringscyclus nog beter zichtbaar sluitend te maken, leggen wij in het VTH-programma en jaarverslag daar waar mogelijk een koppeling met het VTH-beleid

- In traject om illegale situaties te onderzoeken loopt vanuit 2025 door in 2026 en naar verwachting ook in 2027.

Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)

- De BAG is een register waarin alle adressen en gebouwen in Nederland zijn geregistreerd. Gemeenten, dus ook Zwolle, zijn bronhouders van de BAG en verantwoordelijk voor het correct opnemen van gegevens en de kwaliteit ervan. De Basisregistratie Adressen en Gebouwen is via de Landelijke Voorziening beschikbaar voor diverse afnemers. Organisaties met een publieke taak zijn verplicht de authentieke gegevens uit de registraties te gebruiken. Zij moeten kunnen vertrouwen op de juistheid van de gegevens in de BAG.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	2.289	75	2.214	350	0	2.564

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Woningbouw Kranenburg	497	315	182	182	0	0
Harculo herbestemming	1.375	812	563	563	0	0
Ovingterrein	320	300	20	20	0	0
Herijk dorpsplan Wijthmen	257	132	125	125	0	0
Aanvull Omgevingsvisie 2030-40	2.012	1.257	755	755	0	0
Voorb krediet Nieuwe Veemarkt	234	160	74	74	0	0
Kop van Oost	268	196	72	72	0	0
Geert Groote / Ruusbroecstr	191	169	22	22	0	0
Gebiedsvisie Noorden vd Vecht	50	60	-10	-10	0	0
Start voor de start RI	40	0	40	40	0	0
Verkenning Golfclub Zwolle	110	50	60	60	0	0
Stadsbouwmeester	950	367	583	583	0	0
Progr. Stedelijk Zwolle	1.059	656	403	403	0	0
Regie Stedelijk Ontwikkeling	1.828	483	1.345	295	350	700
Mobihubs Nieuwe Veemarkt	28.500	10	28.490	7.122	7.122	14.246
IJsselvizier	35	36	-1	-1	0	0
Stadsbroek	420	80	340	340	0	0
Bomhofsplas	14	14	0	0	0	0
Gebiedsontw Makersfabriek	296	2	294	294	0	0
Uitvoeringsagenda Omgevingsvis	105	63	42	42	0	0
Veemarkt 23-Deltawonen	8	7	1	1	0	0
Tolhuislanden AOK	120	0	120	120	0	0
Tennet Berkummerbr.weg AOK	37	0	37	37	0	0
Uit-Locatieontw De Pol	20	0	20	20	0	0

	Begroting 2026					
Nota Ruimtelijke Kwaliteit	50	0	50	50	0	0
Bouw - Ruimt. initiatieven VRG	1.572	1.339	233	233	0	0
Gemeentelijke grondexploitaties:						
* Beers Stork locatie	10.660	10.142	518	518	0	0
* Voorsterpoort Retail	7.168	6.166	1.002	1.002	0	0
Totaal 3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	**58.196**	**22.816**	**35.380**	**12.962**	**7.472**	**14.946**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.1.2 Wonen

We versterken de aantrekkelijkheid van Zwolle als woonstad en realiseren in de periode 2024-2030 9000 woningen in diverse woningtypen en woonmilieus met een verdeling van 30% sociaal, 40% midden en 30% duur

Beschrijving

Zwolle is een inclusieve stad omdat wij bewoners uit alle doelgroepen een (t)huis bieden. Ons woonbeleid is erop gericht om inclusieve wijken te maken. Wij hebben extra aandacht voor senioren, starters, studenten en onze opgaven in wonen & zorg. Wij bouwen in onze wijken diverse woningtypen in verschillende prijssegmenten, waaronder ook nultreden-, geclusterde en zorggeschikte woningen, en zorgen voor een stadsbrede verdeling van 30% sociaal, 40% middelduur, 30% duur, waarbij we indien noodzakelijk op wijkniveau afwijken.
De Wet versterking regie Volkshuisvesting wordt naar verwachting in 2025 vastgesteld. Wij anticiperen op deze wet door onze ambitie te borgen in een Volkshuisvestingsplan (VHP). Met dit VHP actualiseren wij de Woonvisie 2017-2024 en maken wij de doorvertaling van de Omgevingsvisie en het RTP. Aan de basis van het VHP ligt een actueel woonbehoefteonderzoek dat enerzijds rekening houdt met de demografische ontwikkeling en anderzijds met onze groeiambities vanuit het economisch perspectief. We spannen ons in om doelgroepen aan te trekken die het profiel van de stad versterken.
Het VHP:

- bevat zowel een kwantitatieve áls kwalitatieve woningbouwprogrammering met de bestaande Zwolse wijken als vertrekpunt. De opgave kan per wijk verschillen, we sluiten aan bij de bestaande kwaliteiten en opgaven van de wijken en buurten met als doel inclusieve en vitale wijken te creëren met een goede leefkwaliteit;
- bevat concrete, integrale, toepasbare en uitvoerbare beleidskaders met een uitvoeringsagenda voor 5 jaar;
- borgt dat we de juiste woningen op de juiste plek programmeren.

Om daadwerkelijk te kunnen sturen op een eerlijke verdeling van de betaalbare woningvoorraad werken we vanaf 2026 met een Huisvestingsverordening en een regionale urgentieregeling. Daarmee borgen we dat de woningen -met name de betaalbare woningen- ook bij de beoogde doelgroepen terecht komen. Hiermee anticiperen wij ook op de Wet versterking regie Volkshuisvesting.

Wij vertalen ons beleid naar wijken en gebiedsontwikkeling. Dit betekent dat we naast de stedelijke programmering nadrukkelijk oog hebben voor de kwalitatieve opgaven per wijk en dat we de uitvoerbaarheid in de praktijk bewaken, met randvoorwaarden als financierbaarheid, tempo van grondexploitaties en capaciteit bij corporaties. Wij brengen daarbij de stem van de woningzoekenden in en zorgen dat thema's als seniorenhuisvesting, nieuwe woonvormen en aandachtsgroepen in de uitvoering landen.

Om van Zwolle een aantrekkelijke stad te maken om in te wonen én de beoogde woningaantallen ook daadwerkelijk te realiseren is een goede samenwerking met corporaties, ontwikkelaars, bouwbedrijven, investeerders en andere overheden onontbeerlijk. Samenwerken gaat over vertrouwen, respecteren van elkaars kennis en kunde, eerlijkheid, elkaars belangen kennen, elkaar iets gunnen, open naar elkaar durven zijn, veiligheid en verantwoordelijkheid (krijgen en nemen).
Op basis van deze waarden blijven wij actief met elkaar in gesprek, we sturen op productie, draagvlak en kwaliteit. Goed opdrachtgeverschap van de gemeente zowel intern als extern en het (her)nemen van regie op het realiseren en versnellen van de nieuwbouwopgave is eveneens helpend. Daarnaast doen we al datgene wat binnen onze mogelijkheden ligt om de realisatiekracht van marktpartijen te benutten en de leveringszekerheid door marktpartijen te vergroten opdat de beoogde aantallen ook daadwerkelijk worden gebouwd.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Gerealiseerde nieuwbouwwoningen (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	470	729	821

De ambitie is tot 2030 9000 woningen te realiseren. Bron: Gemeente Zwolle

Afgegeven bouwvergunningen (aantal)	**2024**	**2025**	**2026**
	921		1000

De ambitie is om per jaar 1000 bouwvergunningen af te geven. Bron: Gemeente Zwolle

Sociale huur nieuwbouwwoningen (percentage)	**2024**	**2025**	**2026**
	56%	30%	30%

We streven naar 30% sociale huur van het totaal aantal nieuwbouwwoningen. Bron: Gemeente Zwolle

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Woonvisie Zwolle	2017
In de Zwolse woonvisie staat hoe de gemeente, samen met partners, wil sturen op de gezamenlijke ambities voor wonen in Zwolle.	
Ontwikkelstrategie Wonen	2019
De ontwikkelstrategie laat zien hoe de gemeente de ambities uit de Zwolse woonvisie 2017-2027 realiseert met een scope van 5 jaar. De strategie gaat uit van samenwerking met partners, is adaptief en gebiedsgericht.	
Zwols Actieplan Woningbouw	2023
Het Zwols Actieplan Woningbouw is erop gericht door middel van 5 in te zetten strategieën de woningbouwproductie op gang te houden.	
Betaalbaarheidsagenda	2021
In de Betaalbaarheidsagenda staat een overzicht met alle maatregelen die we al in gang gezet hebben de afgelopen jaren vanaf het instellen van de Ontwikkelstrategie Wonen. Daarnaast worden een aantal nieuwe maatregelen binnen de bestaandembeleidskaders voorgesteld.	
Prestatieafspraken Zwolle	2024
Met deze afspraken zetten partijen alles op alles om de forse volkshuisvestingsopgave te realiseren. Dat lukt alleen door de pijlen gelijk te richten en door dingen anders te doen. Dit betekent keuzes maken in wat meer en minder belangrijk is, prioriteit geven aan het realiseren van nieuwbouw en het beter benutten van de bestaande voorraad. Kortom focus op uitvoeringskracht.	

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

In 2026 leggen we de nadruk op de uitvoering van de ambities en gemaakte afspraken (van ‘wat naar 'hoe'):
1. Processen
- We betrekken de woningcorporaties vroegtijdig bij planvoorbereiding sociale huur (en eventueel middenhuur).
- We geven een 'stem aan de woningzoekende’ in het planproces.
- We scherpen het opdrachtgeverschap woningbouw aan door onder andere concrete afspraken over de programmering met een duidelijk tijdpad.
- We bewaken de voortgang van projecten in relatie tot Rijkssubsidies.
- We verkennen effectievere werkwijzen, processen en innovaties voor gebiedsontwikkeling en locatieontwikkeling passen deze en zo mogelijk toe (zoals Parallel Plannen of parametrische gebiedsontwikkeling).

2. Producten
- Anticiperend op vaststelling en de Wet versterking regie volkshuisvesting zijn wij gestart met het opstellen van een Volkshuisvestingsprogramma. Wij leveren in 2026 het Volkshuisvestingsprogramma met uitvoeringsagenda op, inclusief kwalitatief programma voor bestaande wijken, de nieuwe uitleggebieden en de opgave vanuit wonen&zorg/aandachtsgroepen.
- Anticiperend op vaststelling van de Wet versterking regie Volkshuisvesting werken wij aan de oplevering van een Zwolse Huisvestingsverordening en de regionale urgentieregeling.
- Wij leveren duidelijke programma's van eisen op voor bijzondere doelgroepen.
- Wij leggen afspraken vast met de top 5 ontwikkelaars en/of bouwers over de productie.
- Wij werken van de monitoring woningbouw verder uit, aansluitend op rapportagestructuur Woondeals, afgestemd met Domiportal en bruikbaar voor sturing van voortgang realisatie woningbouw.

3. Samenwerking
- Wij verbeteren de samenwerking met (collectieven van) marktpartijen, corporaties en andere overheden, ondere andere door samen concreet invulling te geven aan een effectievere sturing ten behoeve van een voorspelbare productie en wij evalueren de samenwerking(en) en de belemmeringen regelmatig.
- Wij geven in samenwerking met de corporaties uitvoering aan de Stadsdeal.

Lopende activiteiten

1. Processen
- Wij sturen in samenwerking met de programmamanager stedelijke regie op de stedelijke programmering met als doel te komen tot een continu en gelijkmatig programma.
- Wij leveren de gewenste bijdrage aan de gebiedsontwikkeling en projecten om zo voldoende en de juiste woningen toe te voegen aan de woningvoorraad.
- Wij ontwikkelen nieuw beleid en implementeren (Rijks)wetgeving, zoals de Wet Goed verhuurderschap, de Wet betaalbare huur en de Wet versterking regie op de Volkshuisvesting.
- Wij sturen op de opgaven vanuit Regionale WoonZorgvisie.

2. Producten
- Tot heden lag het accent in de programmering vooral op de kwantitatieve woningvraag. In 2025 zijn we gestart met een kwalitatieve analyse van de bestaande wijken om op basis daarvan naast de kwantitatieve programmering ook de kwalitatieve programmering te formuleren. De inzichten van de Stadsbouwmeester worden hierbij eveneens gebruikt. Het kwalitatieve programma wordt geborgd in het Volkshuisvestingsprogramma. In de nieuwbouw geven we aandacht aan levensloopbestendigheid.
- We ontwikkelen WoonInzicht door voor intern gebruik om ook te kunnen sturen op de stedelijke programmering en de productie.
- Domiportal is in 2024 ingezet door provincie en Concilium om tot gedragen cijfers te komen en om knelpunten in de voortgang van de productie op te lossen. Zwolle participeert hierin als partner binnen het Concilium. In Domiportal geven de markpartijen zelf hun productie voor de komende jaren aan. Knelpunten in de voortgang worden besproken. Hiermee ontstaat er een eenduidig en gedragen beeld voor alle betrokken partijen.
- We sturen op de realisatie van nieuwe woonvormen. In de gebiedsontwikkeling Nieuwe Veemarkt creëren we ruimte voor een Wooncoöperatie.
- We geven uitvoering aan de Woondealafspraken.

3. Samenwerking
- We werken samen aan een integrale aanpak wonen, welzijn en zorg. Afgelopen jaren is in een overkoepelend programma Wonen en Zorg samengewerkt met externe partners. Het programma is in een drietal hoofdlijnen uiteengezet, te weten: Voldoende geschikte woningen, Passende zorg & ondersteuning, Vitale, solidaire en gezonde stadsdelen. Het programma is geïntegreerd in de lijn.
- We geven in samenwerking met onze partners uitvoering aan het Actieplan Beter Benutten van de bestaande voorraad en het Actieplan Seniorenhuisvesting.
- We geven intern en samen met onze partners uitvoering aan Blijven Bouwen: Zwols Actieplan Woningbouw (ZAW) om te zorgen dat de woningbouwproductie op pijl blijft. We zetten hierbij tevens in op het op orde brengen van het instrumentarium.
- We stimuleren de ontwikkeling van nieuwe initiatieven en woonvormen. Enerzijds om de instroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang te beperken en de uitstroom te versnellen. Anderzijds zijn er nieuwe woonvormen voor senioren nodig om het gat tussen regulier wonen en het verpleeghuis te dichten. We werken samen met de corporaties om hiermee te experimenteren.
- In de stuurgroep Woonruimteverdeling sturen wij mee op een eerlijke verdeling van de sociale voorraad en op de afgesproken slagingskans voor spoedzoekers. Huisvesting van statushouders en het voldoen aan de landelijke taakstelling zijn hierbij een belangrijk aandachtspunt.
- We werken door aan de aan synergie tussen het platform WWZ038 en het Concilium. Dit met als doel de effectiviteit van onze interventies op het gebied van Wonen en Zorg te vergroten.
- We werken samen met de corporaties en de huurdersorganisaties aan de uitvoering van de prestatieafspraken, we zetten in op groei van de sociale woningvoorraad en hanteren daarbij de uitgangspunten 'Sociale huur'.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.1.2 Wonen	7.275	6.530	745	558	78	1.225

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Investeringsagenda wonen	1.936	665	1.271	1.037	78	156
Wijthmen, ant.overeenkomst	1.573	553	1.020	1.020	0	0
Wonen met zorg	2.951	926	2.025	2.025	0	0
Westenholte Stins	556	351	205	205	0	0
Voorbereidingskrediet Stilohal	1.455	978	477	477	0	0
Voorber aanvr Volkshuisv.fonds	150	75	75	75	0	0
Flex wonen	168	168	0	0	0	0
Stim.reg.flex&transformatiewon	3.456	0	3.456	3.456	0	0
Blijven bouwen Zwols actie	908	182	727	727	0	0
Flexwonen voorber. div loc	1.764	939	825	525	300	0
Wet versterking Volkshuisv	30	0	30	30	0	0
Actualisering bestemmingspl.	5.412	5.338	74	74	0	0
Diezerpoort, Fysiek	2.489	1.978	511	511	0	0
Versnellingsactie sociale huur	5.026	3.673	1.353	1.353	0	0
Semi-permanent / flex wonen	650	487	163	163	0	0
Woonimpuls	150	148	2	2	0	0
Bouw - omgevingswet	7.323	5.619	1.704	1.704	0	0
Gemeentelijke grondexploitaties:						
* Oude Mars	30.810	26.035	4.775	4.775	0	0
* Nieuwe Veemarkt	32.168	5.122	27.046	27.046	0	0
* Bos & Buitenplaats	1.553	1.372	181	181	0	0
Totaal 3.1.2 Wonen	**100.527**	**54.607**	**45.920**	**45.386**	**378**	**156**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.1.3 Grondbeleid

We ondersteunen de ruimtelijke ontwikkeling van de stad met een passend grondbeleid

Beschrijving

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen te verwezenlijken. Het grondbeleid van de gemeente Zwolle is opgenomen in de paragraaf grondbeleid van de begroting. Het grondbeleid is niet leidend maar volgend op de ruimtelijke doelstellingen.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Kadernota vastgoedmanagement	2025
Om goed te sturen op de gemeentelijke vastgoedportefeuille stelt het college periodiek een nota vastgoedmanagement vast.	
Meerjaren prognose Vastgoed	2025
In de Meerjaren Prognose Vastgoed (MPV) leggen we de financiële verantwoording af van de uitwerking van de door de Raad gestelde kaders, het lopende boekjaar 2024 en geven daarbij inzicht in het financiële toekomstperspectief met inbegrip van de lopende risico's.	
Nota van uitgangspunten MPV	2024
Jaarlijks leggen wij u de Nota van Uitgangspunten voor als kaderstelling voor de MPV. De door de Raad vastgestelde uitgangspunten worden gebruikt bij het opstellen van de MPV.	
Nota risicomanagement en weerstandsvermogen	2018
De nota bevat het Zwolse beleid op het gebied van risicomanagement en weerstandsvermogen.	
Grondprijzenbrief	2024
Jaarlijks stelt het college de Grondprijzenbrief vast. In de Grondprijzenbrief staan de prijzen voor de verschillende gronden in de gemeente Zwolle.	

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

- We opereren proactief samen met de markt om een mogelijke versnelling in de woningbouw te bewerkstelligen.
- We toetsen nieuwe initiatieven en ontwikkelingen van derden.
- We blijven alert met betrekking tot mogelijke landelijke experimenteerruimte bij het maken van grondexploitaties in complexe gebieden.
- We geven in het verlengde van het proces van het RTP invulling aan het te voeren grondbeleid (gemeentelijk handelingsperspectief).
- We maken een integrale financiële verantwoording van ruimtelijke initiatieven (actief en facilitair) mogelijk.
- We werken het instrumentarium van het grondbeleid verder uit.
- We voeren risicodragende grondexploitaties (in exploitatie genomen gronden) uit.
- We faciliteren initiatieven vanuit de markt.
- We beheren in voorraad zijnde gronden (niet in exploitatie genomen gronden, verhuurde gronden, erfpachtgronden en gronden met recht van opstal).
- We faciliteren initiatieven vanuit de markt
- We nemen belemmeringen bij initiatieven en ontwikkelingen weg, vooral binnenstedelijk.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.1.3 Grondbeleid	92.596	92.817	-221	0	0	-221

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	R
Nota Grondbeleid	100	0	100	
Totaal 3.1.3 Grondbeleid	**100**	**0**	**100**	

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad

We versterken Zwolle als aantrekkelijke winkel-, uitgaans- en evenementen stad zodat er in 2030 meer bezoekers komen en we inwoners binden met hun bestedingen aan de stad

Beschrijving

Door het versterken van Zwolle als winkel, uitgaans- en evenementenstad zorgen we ervoor dat meer bezoekers naar Zwolle komen, zowel dagjesmensen als mensen voor een meerdaags verblijf. Meer bezoekers, die als het even kan ook nog langer blijven, betekent meer bestedingen bij bedrijven en instellingen, wat goed is voor de continuïteit van de bedrijven en instellingen. Door een aantrekkelijk en levendig aanbod binden we ook onze eigen inwoners met hun bestedingen aan onze stad. Het gaat hierbij om de (wijk)winkels, de horecagelegenheden, de vrijetijdsvoorzieningen, maar ook de evenementen. Daarbij beschouwen we de stad als geheel met de binnenstad als speerpunt

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Aantal overnachtingen in Zwolle (aantal)		**2024**	**2026**
		318.658	Meer
Aantal geregistreerde overnachtingen. Bron: Gemeente Zwolle			
Waardering wijkwinkelcentra (% tevreden inwoners)		**2024**	**2026**
		84%	Gelijk gebleven
Dit is een algemene waardering over gemiddeld genomen alle wijkwinkelcentra. Bron: Buurt-voor-Buurt onderzoek			

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.	2024

In 2021 is het toeristisch perspectief vastgesteld, waarin we de volgende ambitie hebben gesteld: “Iedere Zwollenaar ervaart in 2030 profijt van toerisme en is trots op haar Hanzestad. Zwolle ontwikkelt zicht daarvoor als duurzame, jaarrond, experimentele hotspot die ook bijdraagt aan de ambitie en profilering van de stad en regio. In de uitvoeringsagenda van 2024-2026 wordt concreet benoemd welke projecten momenteel onderwerp van onderzoek en realisatie zijn om verder invulling te geven aan de lijnen uit het toeristisch perspectief 2030.

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs
Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Uitvoeren, na vaststelling, van het ‘Omgevingsprogramma Horeca’ - Nieuwe horeca voegen we toe op plekken waar dit het meest bijdraagt aan de ambities van de stad. We inspireren ondernemers bij welke doelgroepen de meeste kansen liggen. Ruimtelijke uitgangspunten uit het Omgevingsprogramma worden uiteindelijk opgenomen in Omgevingsplannen.
- Uitvoeren uitgiftestrategie en aanbesteden uitbreiding Woonboulevard - Na het onherroepelijk worden van het omgevingsplan zullen we starten met de uitvoering van 'Selectieleidraad t.b.v. de aanbesteding Verkoop grond Retail Voorsterpoort Zwolle" en de aanbestedingsprocedure.
- Start voorbereiding "Zwolle 800" - In 2030 heeft Zwolle 800 jaar stadsrechten. In hetzelfde jaar is Zwolle gastheer van de Internationale Hanzedagen (“IHD”). De raad heeft bij de behandeling van de PPN besloten hiervoor 'te sparen', zodat tijdig met de voorbereiding kan worden begonnen.
- Versterken winkelgebied Berkum- In 2026 zal de supermarkt worden vergroot. Ook zal op beperkte schaal de openbare ruimte worden aangepakt.

Lopende activiteiten

- We geven in 2026 verder uitvoering aan de Uitvoeringsagenda 2024 – 2026 van ‘het toeristisch perspectief’. Hierbij gaat er meer aandacht uit naar spreiding en balans, dus meer aanbodontwikkeling in wijken, de rand van de stad en samenwerking met de regio.
- Continueren Citymarketing - Binnen de domeinen Wonen, Werken en Vrije Tijd werken we aan aanbodontwikkeling om meer kenniswerkers en pioniers naar de stad te trekken.
- Naast het uitvoeren van het bestaande evenementenbeleid gaan we in 2026 werken aan een beleidsstuk “Regie op evenementen”. Doel daarvan is het creëren van een robuuste structuur met een structurele organisatiekracht zowel binnen de gemeente als bij de marktpartijen/organisatoren.
- Mede zorgen voor een aantrekkelijke en levensvatbare zomerkermis - Om de kermis aantrekkelijk te maken, is het nodig dat in 2026 geïnvesteerd wordt in sfeerbepalende zaken in het park (aankleding, horeca, communicatie, verblijfsklimaat).
- We faciliteren het ZwolleFonds bij de continuering van de BedrijvenInvesteringsZone Binnenstad. In 2026 moet een nieuwe draagvlakpeiling onder de ondernemers plaatsvinden om de voortzetting van de BedrijvenInvesteringsZone Binnenstad voor de jaren 2027-2031 mogelijk te maken.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad	3.283	1.656	1.627	0	53	1.574

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Toerisme en promotie (BIN)	1.120	1.023	97	97		
Versterking Wijkcentra	285	198	87	87		
Pilot onderst retail-horeca se	24	24	0	0		
Hanzejaar 2023	2.747	2.866	-119	-119		
Faciliteren SR	95	71	24	24		
Mobiliseren SR	70	69	1	1		
Gemeentelijke grondexploitaties:						
* Voorsterpoort Oost	8.547	2.657	5.890	5.890		
Totaal 3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad	**12.888**	**6.907**	**5.981**	**5.981**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad

We streven naar een groter en meer divers cultureel aanbod van goede kwaliteit, passend bij de groei van de gemeente Zwolle

Beschrijving

Het Zwolse cultuurbeleid gaat uit van Zwolle als levendige culturele en experimentele Hanzestad. De stad groeit en zal de komende jaren blijven groeien. Daarbij hoort een passend aanbod, in kwalitatieve en kwantitatieve zin. Kunst en cultuur zijn belangrijk voor de stad vanuit verschillende perspectieven. Kunst en cultuur hebben een autonome waarde voor inwoners en bezoekers, maar kunnen ook een middel zijn voor het aanpakken van een maatschappelijk vraagstuk, bijvoorbeeld door het in te zetten in de zorg of welzijnswerk. Daarnaast hebben kunst en cultuur een economische waarde; het maakt Zwolle daarmee een bruisende en aantrekkelijke stad voor zowel eigen inwoners als bezoekers. Al deze perspectieven spelen mee in het gemeentelijk cultuurbeleid voor de periode 2025 - 2028. De Uitvoeringsagenda Cultuur 2025 – 2028 bevat de doelen en acties op kunst- en cultuur, en kent drie pijlers: Cultuur dichtbij, Makersklimaat, en Talentontwikkeling. Naast het borgen van onze Culturele Basisinfrastructuur, richten wij ons in de komende periode op deze pijlers.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Cultureel Perspectief Met het Cultureel Perspectief Zwolle 2040 wil Zwolle de culturele infrastructuur versterken en een rol van betekenis geven bij de strategische positionering van de stad.	2021
Kompas Zwolle Het Zwolle Kompas heeft als doel Zwolle te ontwikkelen als een aantrekkelijke stad voor kenniswerkers, pioniers, eigen inwoners en studenten. Het kompas dient als een richtingwijzer voor de aanbodontwikkeling in de domeinen wonen, werken en vrije tijd	2021
Subsidieregeling Cultuur Zwolle 2023 Overzicht van alle subsidieregelingen cultuur binnen Zwolle, inclusief de BIS.	2023
Uitgangspunten BIS/ Besluitvorming BIS De Zwolse Basisinfrastructuur (BIS) voor culturele instellingen vormt het fundament voor het Zwolse culturele ecosysteem en sluit aan op het landelijke en provinciale meerjarige financieringsinstrumentarium.	2024
Atelierbeleid Begin 2025 is het Zwolse atelierbeleid aangenomen door de gemeenteraad. Dit beleid gaat uit van het realiseren van meer ateliers, en presentatieruimte tot aan 2040.	2024
Uitvoeringsagenda 2025-2028 De uitvoeringsagenda bevat de doelen en acties op kunst- en cultuurbeleid voor de periode 2025 - 2028.	2025

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Onlangs is de Uitvoeringsagenda Cultuur 2025-2028 vastgesteld met focus op de pijlers cultuur dichtbij, makersklimaat, talentontwikkeling en sterke basisinfrastructuur. Hieruit volgen enkele activiteiten specifiek voor 2026:

- In samenwerking met Stadkamer en het sociaal domein ontwikkelen we meerjarig bibliotheekbeleid, conform de nieuwe wettelijke verplichtingen.
- We gaan uitvoering geven aan het in najaar 2025 vast te stellen beleid met betrekking tot community art, samen met welzijnspartners en culturele partners.
- We gaan het beleid Kunst in de Openbare Ruimte (KOR) actualiseren.

Lopende activiteiten

- We geven uitvoering aan het in 2025 vastgestelde atelierbeleid. De verhuurorganisatie van ateliers in Zwolle versterkt en geprofessionaliseerd. In de tijdelijkheid starten we in 2025 met het ontwikkelen van maak – en expositieruimte in het Hudson’s Bay pand. Voor de tweede helft van 2026 verwachten we ook maak- en expositieruimte te kunnen realiseren in de Rode Hal.
- De Rode Hal is in 2025 aangekocht en krijgt een culturele functie; de uitwerking van de programmering volgt in 2025 – 2026. Naar verwachting zal de openstelling in de tweede helft van 2026 plaatsvinden.
- We onderzoeken in 2025/2026 de toekomstige huisvesting van Hedon. Het is aan een nieuw college om te besluiten over uitbreiding en/of nieuwbouw op de locatie achter het Belastingdienstkantoor in het Noorderkwartier.
- In 2022 is Stadsmuseum ANNO geopend met een nieuw museaal concept. In 2025 is het museum doorgelicht. De instelling heeft tot eind november 2025 de gelegenheid haar meerjarenplan aan te scherpen. Op basis van hiervan vindt besluitvorming over verlening van de BIS-subsidie voor de periode 2026-2028 plaats.
- In 2025 is de Culturele Basisinfrastructuur Zwolle 2025 – 2028 (hierna BIS) van start gegaan. Na twee jaar vinden er visitatiegesprekken plaats met de onafhankelijke BIS-commissie. In 2026 treffen we hiervoor voorbereidingen.
- Daarnaast starten we in 2026 met een analyse van het integrale financieringsinstrumentarium van de gemeente, zodat deze zo efficiënt mogelijk zal aansluiten/matchen op de doelen voor de cultuurperiode vanaf 2029.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad	22.777	0	22.777	159	93	22.843

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Cultuur basis	3.315	2.418	896	896		
Totaal 3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad	**3.315**	**2.418**	**896**	**896**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.2.3 Erfgoed

We onderzoeken het Zwolse erfgoed en houden het in stand, we maken het Zwolse erfgoed toegankelijker voor publiek en geven ontwikkelingen identiteit door historische waarden te benutten

Beschrijving

Zwolle heeft een rijke historie en veelzijdig erfgoed dat diep verweven is met de identiteit en het karakter van de stad en het buitengebied. Naast Rijks- en gemeentelijke monumenten omvat dit erfgoed ook talloze andere waardevolle gebouwen, structuren en objecten die bijdragen aan het karakter van Zwolle. Daarnaast zijn de historische binnenstad en de aangrenzende singelrand aangewezen als beschermd stadsgezicht. Archeologisch en bouwhistorisch onderzoek leveren onmisbare inzichten op in de ontstaansgeschiedenis van Zwolle en het leven van haar vroegere bewoners. In veel gevallen vormen deze onderzoeken de enige beschikbare bron van informatie over ons verleden.

Het erfgoed dat we in Zwolle onderzoeken en behouden, draagt bij aan historisch besef én dient als inspiratiebron. Ons erfgoed biedt kansen binnen ruimtelijke ontwikkelingen en draagt bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Zwolle kent een toekomstgerichte omgang met erfgoed. Door het erfgoed niet alleen in stand te houden maar waar mogelijk ook te herbestemmen en te verrijken met nieuwe functies, blijft het relevant en levendig. In samenwerking met maatschappelijke partners zetten we in op duurzaam behoud, door restauratie, regulier onderhoud, passende functies en zorgvuldige aanpassingen te stimuleren.

Tegelijkertijd maken we erfgoed zichtbaar en beleefbaar voor een breed publiek – onder andere via de Erfgoedhotspot in ANNO Stadsmuseum Zwolle en activiteiten zoals Open Monumentendag. Op deze manier houden we het Zwols erfgoed niet alleen in stand, maar versterken we het als dynamisch onderdeel van onze stad, nu en in de toekomst.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Monumentenbeleid	2000
De algemene doelstelling van het monumentenbeleid is het instandhouden van historisch waardevolle objecten, complexen, openbare ruimte, stedenbouwkundige en landschappelijke structuren.	
Archeologiebeleid	2008
Het centraal thema van het archeologiebeleid is om ´archeologische waarden waar nodig beschermen, zonder meer maatschappelijke lasten in het leven te roepen dan strikt noodzakelijk.´	

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- In Zwolle staan veel bijzondere gebouwen. Sommige zijn aangewezen als monument, maar een deel nog niet. We werken in een meerjarig programma aan een representatieve lijst van gemeentelijke monumenten. We zetten dit jaar in op het thema historische winkelpuien, starten het thema boerderijen op en inventariseren volgende thema's.
- We actualiseren het oude monumenten- en archeologiebeleid en werken aan een nieuw Zwols programma Erfgoed.

Lopende activiteiten

- We bieden advies en ondersteuning aan eigenaren van monumenten en cultuurhistorisch waardevolle objecten in Zwolle. Dit omvat onder meer hulp bij bouwplannen, advies over wijzigingen aan monumenten en advies over het behoud en versterken van archeologische en cultuurhistorische waarden. We begeleiden restauratiewerkzaamheden aan monumenten en houden toezicht. De laatste jaren adviseren we steeds meer monumenteigenaren en eigenaren van cultuurhistorisch waardevolle gebouwen over verduurzamingsmogelijkheden. We adviseren het gemeentebestuur over beleidszaken en voeren taken als archeologisch bevoegd gezag uit (beoordelen van programma's van eisen, rapporten, enz.). Ook verstrekken we onderhoud- en restauratiesubsidies voor gemeentelijke monumenten en subsidies aan particuliere eigenaren in geval van excessieve opgravingskosten. We voeren archeologisch, bouwhistorisch en cultuurhistorisch onderzoek uit om beter inzicht te krijgen in onze historie en om erfgoedwaarde te benutten bij bouwplannen en in ruimtelijke ontwikkelingen. We werken samen met buurgemeenten Hattem, Zwartewaterland en Kampen om het archeologisch erfgoed in een breder gebied te begrijpen en te beschermen. Voor de archeologische kwaliteitsaudits (BRL 4000) werken we samen met de gemeenten Deventer en Zutphen. We beheren de vondsten in ons archeologisch en in ons bouwhistorisch depot waar we werken aan digitale toegankelijkheid. Zou houden we erfgoedwaarden in stand en vullen de geschiedenis van Zwolle aan met de resultaten van onze onderzoeken.
- Eigenaren van gemeentelijke monumenten in Zwolle kunnen financiële ondersteuning krijgen voor onderhoud en restauratie. Ook stimuleren we historisch kleurgebruik door subsidie voor monumenteigenaren voor kleurhistorisch onderzoek. Particulieren met de verplichting tot archeologisch onderzoek kunnen financiële ondersteuning krijgen in de vorm van de excessieve kostenregeling archeologie.
- Sinds 2012 brengen we de cultuurhistorische waarden in kaart en verankeren we ze in bestemmingsplannen (nu het omgevingsplan). In 2026 richten we ons verder op de pilot over de vraag hoe erfgoed in het nieuwe omgevingsplan moet worden opgenomen. Daarbij betrekken we ook de nieuwe plicht vanuit artikel 5.130 van het Besluit kwaliteit leefomgeving om de de aantasting van de omgeving van het monument te voorkomen. Ook onderzoeken we de manier waarop de inventarisatie naar gevelensembles (raad 13 juni 2022) een uitwerking kan krijgen. Daarnaast willen we erfgoed beter betrekken en integreren in ruimtelijke ontwikkelingen. Bij gebiedsontwikkelingen kan erfgoed een belangrijke rol spelen om identiteit en kwaliteit te geven en te dienen als inspiratiebron.

Samen met onze partners delen we onze kennis over het Zwolse erfgoed met Zwollenaren en bezoekers zodat iedereen van ons erfgoed kan genieten.

- Open Monumentendag - De bekendste activiteit is Open Monumentendag dat jaarlijks op de tweede zaterdag in september plaatsvindt. Op deze landelijke dag zijn ook in Zwolle veel monumenten gratis toegankelijk voor het publiek. Het inspirerend en divers activiteitenprogramma laat bezoekers genieten van het Zwolse erfgoed. Het gratis Monumentenmagazine bevat mooie artikelen die dieper ingaan op het thema van de dag.
- Nationale Archeologiedagen - Tijdens de Nationale Archeologiedagen in juni kunnen bezoekers van ANNO Stadsmuseum Zwolle gratis kennismaken met de Zwolse archeologie. Er is een gevarieerd programma voor diverse doelgroepen, inclusief een kinderprogramma.
- Avonden verhalen over Zwolle en ander publieksbereik - We organiseren de avonden "Verhalen over Zwolle" in samenwerking met de partners van het Erfgoedplatform Zwolle. Deze avonden vinden meestal plaats bij Van der Velde in de Broeren. Het publiek geniet van afwisselende presentaties over historische onderwerpen en van muziek en zang. De muzikale begeleiding wordt vaak verzorgd door studenten van ArtEZ Conservatorium. Ook verzorgen we de tweeweekelijkse reeks 'onZichtbaar Zwolle' in de Swollenaer, exposities zoals over Dieze in de Stadkamer, erfgoedberichten op social media, rapporten en artikelen.
- Erfgoedprijs Zwolle-Kampen - Deze prijs erkent inspanningen voor het goed beheren, restaureren en behouden van cultureel erfgoed. De prijs wordt jaarlijks afwisselend in Zwolle en Kampen uitgereikt. In 2026 vindt de uitreiking in Kampen plaats. Naast een oorkonde wordt een geldbedrag van €1.000 toegekend.
- Beiaardier - De Zwolse beiaardier promoot het beiaardspel in het algemeen en specifiek in Zwolle. Het carillon wordt standaard bespeeld in de Peperbustoren op donderdagavond en zaterdagochtend en bij bijzondere gelegenheden. In aanloop naar het jubileumjaar 2030 gaan we onderzoeken hoe de Peperbustoren toegankelijker kan worden voor publiek. Dit omvat plannen zoals het zichtbaar maken van het uurwerk en het openstellen van de verdieping van het carillon en de beiaardkamer.
- Erfgoedhotspot in ANNO Stadsmuseum Zwolle – In de Erfgoedhotspot maken bezoekers op een actieve en toegankelijke manier kennis met de archeologie, bouwhistorie en monumenten van Zwolle. Dit gebeurt onder meer middels de archeologische en bouwhistorische collectie, interactieve spellen en praktische workshops. Het Zwolse erfgoed met haar vondsten, verhalen en betekenis staat hier centraal.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.2.3 Erfgoed	1.078	0	1.078	0	0	1.078

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Ov projecten Monumentenzorg	186	178	8	8		
Excessieve uitgaven archelogie	254	82	171	171		
Beeldengr.Van der Capellen	145	99	46	46		
Totaal 3.2.3 Erfgoed	**585**	**360**	**225**	**225**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit

Zwolle blijft een gastvrije, veilige en bereikbare stad, waarbij iedereen de keuze heeft in vervoersmogelijkheden

Beschrijving

Vanuit haar centrale ligging in het land en de regio is Zwolle een belangrijk knooppunt voor fiets-, spoor- en wegverkeer. Dagelijks reist een groot aantal mensen van, door of naar Zwolle om te werken, studeren of recreëren. En de stad groeit: het aantal inwoners neemt toe, het bedrijfsleven groeit en het aantal bezoekers stijgt. Maar ruimte is schaars en er moeten scherpe keuzes gemaakt worden hoe we deze benutten. Zwolle wil een stad zijn die bereikbaar is voor iedereen. Maar ook een stad die leefbaar blijft, met schone lucht, verkeersveiligheid en ruimte voor ontmoeting. Mobiliteit is dus geen doel op zich, maar een middel om bredere maatschappelijke ambities te realiseren - op het gebied van gezondheid, veiligheid, duurzaamheid, economische kansen en sociale verbondenheid. En om bij te dragen aan de forse opgave op het gebied van woningbouw. Om deze ambities waar te maken, werkt Zwolle aan een fundamentele verandering in het denken over mobiliteit: de mobiliteitstransitie. We willen mobiliteit schoner, veiliger en slimmer maken door meer ruimte te geven aan voetganger, fiets, openbaar vervoer en deelmobiliteit en minder ruimte voor de auto.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Mobiliteitsvisie 'Mobiliteit brengt Zwolle verder'	2019
In de mobiliteitsvisie zetten we in op drie pijlers: een gastvrije en bereikbare stad, een veilige en toegankelijke stad en een innovatieve en vitale wereldfietsstad. Met deze pijlers willen we de kracht van Zwolle behouden en de groei van de stad mogelijk maken.	
Parkeerstrategie Zwolle 2040	2023
De parkeerstrategie biedt uitgangspunten hoe we omgaan met de ruimte die nodig is voor stilstaande voertuigen, zowel voor parkeren in de openbare ruimte als in collectieve parkeervoorzieningen en binnen gebiedsontwikkelingen en in de bestaande stad.	
Strategie Verkeersveiligheid	2024
De verkeersveiligheidsstrategie zet een pad uit om het aantal verkeersslachtoffers terug te dringen met als doel om de dalende trend van eerdere jaren te kunnen voortzetten.	
Actieplan Zwolle Wereldfietsstad 2030	2024
In het actieplan Zwolle Wereldfietsstad staan concrete uitvoeringsmaatregelen om fietsen aantrekkelijker, veiliger en comfortabeler te maken en daarmee met fietsgebruik te verhogen.	
Adaptieve Ontwikkelstrategie Hubs	2024
Deze strategie biedt richting voor de gefaseerde uitrol van verschillende typen hubs in en rond de stad: van microhubs in de wijken tot stadsrandhubs en regionale overstappunten. De AOS markeert het kantelpunt naar een meer systematische aanpak van hubs als integraal onderdeel van het mobiliteitssysteem.	

Portefeuillehouder(s)

Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- We starten met het opstellen van een Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP). Dit is een strategisch plan dat wordt opgesteld om de mobiliteitsbehoeften van een stad of regio op een duurzame manier in te vullen. Vanaf 31 december 2027 is dit verplicht voor steden met meer dan 100.000 inwoners die zijn aangesloten op het Trans-Europese vervoersnetwerk. De SUMP wordt daarmee een update van de Mobiliteitsvisie.
- We stellen een bewegwijzeringsplan op voor de Ring en inprikkers én een plan voor een nieuw parkeerverwijssysteem.
- Als uitwerking van het Ruimtelijk Toekomstperspectief doen we onderzoeken/analyses naar de optimalisatie van de Ring en de toekomst van de Ceintuurbaanzone.

Lopende activiteiten

- Wij behouden de leefbaarheid in Zwolle door autoverkeer en de aanwezigheid van geparkeerde auto’s op straat te verminderen en lopen, fietsen en openbaar vervoer te stimuleren.
- We realiseren mobiliteitshubs met aanbod van deelvoertuigen en openbaar vervoer, zowel binnen de stad als aan de randen van de stad.
- Ook gaan we het gereguleerde parkeergebied uitbreiden met betaald parkeren en parkeervergunningen.
- We investeren in duurzame mobiliteit door het realiseren van een dekkend netwerk van laadpalen en hebben een zero-emissiezone voor logistiek vervoer in de binnenstad.
- Zwolle investeert in innovatieve verkeersoplossingen door beschikbare (openbare) databronnen te gebruiken en zelf ook haar openbare data en kennis te delen.
- Wij willen slimme doorstromingsmaatregelen gebruiken om de nog altijd toenemende verkeersdruk op de bestaande hoofdwegen te kunnen verwerken.
- We gaan de verkeersveiligheid verbeteren door verschillende projecten en maatregelen uit te voeren, in samenwerking met de politie te handhaven op verkeersonveilig gedrag, door gedragscampagnes uit te voeren en door monitoring aan de hand van beleving van weggebruikers en data.
- We zetten in op lobby en netwerken, inclusief gericht deelnemen aan (Europese, landelijke, regionale en lokale) samenwerkingsverbanden, waaronder F10, MegaBITS, Citydeals en DMI.
- We leggen een juridische basis onder de te nemen verkeersmaatregelen: voorbereiden, publiceren en uitvoeren van verkeersbesluiten inclusief de bezwaarprocedures.
- We versterken de communicatie en participatie ten behoeve van de mobiliteitsstrategie/-transitie.

Activiteiten waar we mee stoppen

- We heroverwegen fysieke projecten die onvoldoende bijdragen aan de kwaliteit van de stad. De keuzes leggen we vast in de Mobiliteitsagenda 2026-2027.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	12.188	13.132	-944	3.808	4.380	-1.516

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Bicycle ITS	1.010	969	41	41	0	0
VCN-N340	678	713	-36	-36	0	0
Voorsterpoort	3.075	798	2.277	563	1.714	0
Bushaltes nieuwe concessie	875	910	-35	-35	0	0
Versnelling plaatsen laadpalen	200	161	39	39	0	0
Eli Heimanslaan	780	348	432	432	0	0
Zwolle Wereldfietsstad	712	419	293	293	0	0
I-Centrale	250	24	226	226	0	0
Bisschop Willebrandlaan	400	26	374	374	0	0
Rhijnvis Feithlaan	400	17	383	383	0	0
OR Voorsterpoort-Oost	1.955	0	1.955	0	0	1.955
Fietspad Nieuwleusenerdijk	1.000	856	144	144	0	0
Uitwerking Kroesenallee	350	256	94	94	0	0
2022-Dyn parkeerverwijssysteem	41	0	41	41	0	0
Herinrichting Industrieweg	1.389	130	1.259	1.259	0	0
Van 50 naar30: Hogenkampsweg	300	0	300	300	0	0
2023-Verv app kentekenparkeren	148	103	45	45	0	0
Rotonde Hanekamp - Wipstrikker	300	53	247	247	0	0
Zero-emissie stadslog.	1.206	523	682	682	0	0
MegaBITS	294	116	178	178	0	0
Parkeerregulering Hogenkmp	120	0	120	120	0	0
2024-Pas de Deux camerasyst.	34	17	17	17	0	0
2024-Parkeerverwijs 2G n 4G	47	3	44	44	0	0
2025 Verv. Kenteken-parkeren	146	0	146	146	0	0
	120					

	Begroting 2026					
2025-Dijkstraat kentekencamera	6	0	6	6	0	0
2025-Noordereiland camera's	50	0	50	50	0	0
2025-Schrobmachine - Lubeck	68	0	68	68	0	0
2025-Lubeckplein camera server	47	0	47	47	0	0
2025-Dijkstraat verlichting	57	0	57	57	0	0
Dutch Metropolian Innovations	400	0	400	220	180	0
Bagijnesingel-Turfmarkt	300	0	300	300	0	0
Actieplan fietspark b-stad	349	261	88	88	0	0
Totaal 3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	**16.987**	**6.704**	**10.282**	**6.433**	**1.894**	**1.955**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.4.1 Spoorzone

We ontwikkelen de Spoorzone tot een woon-, werk-, en leeromgeving gericht op de toekomst, het innovatie en creatieve hart van (Regio) Zwolle

Beschrijving

De Spoorzone Zwolle ontwikkelt zich richting de nieuwe innovatieve en creatieve hotspot waar over gesproken wordt in het Ontwikkelkader Spoorzone. Een gebied waarin wonen – leren – werken – ontspannen – spelen en ontmoeten centraal staat, met de mens als middelpunt. Met het aanleggen van de benodigde infrastructurele werken zorgen we voor woningbouwontwikkeling in de stad met hoogwaardige ruimtelijke kwaliteit.

Doelen:
1. Realiseren van 3.000 - 4.000 woningen in 15 jaar en ca 95.000m aan overig programma (bedrijven, maatschappelijk vastgoed en voorzieningen).
We werken samen met (coalitie)partners aan de ontwikkelingen (op basis van de vastgestelde Nota's van Uitgangspunten) in de deelgebieden. Ook bereiden we besluiten over vraagstukken op het gebied van wonen, mobiliteit, warmte, grondbeleid/rol en positie gemeente ten behoeve van woningbouwproductie en overig programma voor.

2. Realiseren van een Innovatiedistrict waarin onderwijs, ondernemers en overheid de optimale mix van onderzoek, onderwijs en toegepaste innovatie realiseren.
We laten Stichting Innovatiedistrict Spoorzone Zwolle (SISZ) de verbinding tussen de innovatiehubs binnen het Innovatiedistrict verzorgen. De stichting kan ook de (tijdelijke) exploitatie van de gebouwen verzorgen om de opstart van programma's en faciliteiten te kunnen realiseren. SISZ verzorgt daarnaast ook de profilering van het Innovatiedistrict als onderdeel van de gehele gebiedsontwikkeling, via branding en placemaking.

3. Het realiseren van een toekomstbestendig mobiliteitssysteem (op basis van STOMP).
Hiermee maken we de ambities uit het ontwikkelkader Spoorzone mogelijk waaronder de bouw van 3.000 – 4.000 woningen in een nieuw en aantrekkelijk woon- en leefklimaat, de realisatie van autoluwe gebieden met de nadruk op hoge verblijfskwaliteit en de realisatie van het innovatiedistrict.

4. Metamorfose van het tweede OV-knooppunt van Nederland tot het groenste station van Nederland en die de oude binnenstad verbindt met de Spoorzone.
We organiseren daartoe (co)financiering met de spoorpartners voor de tijdige realisatie van het laatste plan voor stationsvernieuwing. Het Rijk draagt bij aan de MIRT afspraken. We blijven betrokken bij de voor Spoorzone Zwolle relevante OV-ontwikkelingen, in netwerken met de spoorpartners en de betrokken overheden. Voor de overige deelgebieden stellen we een maatwerk aanpak op die bijdraagt aan de gebiedsbrede opgaven. Dit doen we in afstemming met de deelcoalities en volgens een integrale aanpak.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ontwikkelkader Spoorzone	2020
Het Ontwikkelkader stelt de inhoudelijke kaders vast waarbinnen de Spoorzone kan transformeren tot een stedelijk centrumgebied met nieuwe gemengde woon-werkmilieus. Dit zijn kaders op het gebied van stedelijkheid, mobiliteit, duurzaamheid (energietransitie, klimaatadaptatie, circulariteit) en programma (wonen, economie, onderwijs, cultuur en gezondheid).	
Investeringsbesluit Spoorzone 2021	2021
Het beschikbaar stellen van het krediet voor benodigde investeringen in de Spoorzone. (Update investeringsvoorstel 2018).	
Investeringsvoorstel gebiedsontwikkeling Spoorzone Zuidzijde 2023	2023
Het beschikbaar stellen van het krediet voor benodigde investeringen in de Spoorzone. (Update investeringsvoorstel 2021).	
Investeringsvoorstel Spoorzone 2025	2025
Het beschikbaar stellen van het krediet voor benodigde investeringen in de Spoorzone. (Update investeringsvoorstel 2023).	

Portefeuillehouder(s)

Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Doel 1
- We starten met de aanbesteding ‘De Portier’, een plotontwikkeling in het Spoorkwartier op eigen grond.
- We starten met de bouw van het bouwblok 1 Gildenhof in Hanze Oost.
- We sluiten samenwerkingsovereenkomsten af met partijen omtrent plots Hanzeplein, Noordzeelaan en campus Windesheim.
- We werken verder aan de voorbereiding met NS en ontwikkelaar AM aan de plannen van het project Wärtz (Spoorkwartier) om in 2027 te kunnen starten met bouw.

Doel 2:
- Voor de verdere doorontwikkeling van het gebied gaan we samen met onze partners werken aan een geactualiseerde aanpak voor de samenwerking en sturing in het gebied.
- We realiseren de tijdelijke programmering van de Wärtz hallen en de Rode Hal.
- We breiden de samenwerking met de UT uit.
- We bereiden de tijdelijke vestiging van Cibap en Artez voor.
- We breiden gezamenlijk de innovatie activiteiten van innovatiehubs Perron 038, Biltin, DDZ en Creative Works uit.

Doel 3:
- We zorgen dat de dynamische parkeerbalans voor de Spoorzone gereed is.
- We zorgen dat het herijkt mobiliteitsbeleid voor de Spoorzone wordt vastgesteld.
- We zorgen dat het technisch Programma van Eisen van de mobiliteitshubs in de Spoorzone gereed is.
- Het toewijzingsmodel parkeerplekken wordt in werking gebracht.
- We gaan grondverwerving en realisatieovereenkomsten tekenen voor onderdoorgangen Koggetunnel en Hanzetunnel.
- We laten de voorkeursvariant voor de Nieuwe Veerallee vaststellen en gaan het omgevingsplan hiervoor opstellen.

Doel 4:
- We starten met de voorbereidingen voor de vernieuwde stationsentree aan noordzijde.
- We gaan verder met de voorbereidingen met NS omtrent verplaatsen P&R naar Westerlaan garage.

Lopende activiteiten
- We treffen voorbereidingen on de deelgebieden Spoorkwartier, Hanzekwartier, Hanze-Oost en Willemskwartier met betrekking tot de woningbouwplannen.
- We bereiden de planvorming en realisatie van infrastructurele maatregelen voor, ten behoeve van de woningbouwproductie volgens afspraken gemaakt in de WBI aanvraag.
- We gaan verder met het realiseren van het innovatiedistrict Spoorzone in samenwerking met de Stichting Innovatiedistrict Spoorzone Zwolle (SISZ).
- We werken aan de afbouw van de stationsomgeving in samenwerking met de Spoorse partners.

Activiteiten waar we mee stoppen
Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.4.1 Spoorzone	2.438	0	2.438	2.097	645	3.890

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
SZ Ontwikkeling deelgebieden	9.982	7.875	2.107	1.301	350	456
SZ Programma-management	5.877	3.007	2.870	2.870		
SZ Passerelle	32.757	27.632	5.125	5.125		
Voorbereidingskrediet Hanzebad	2.075	811	1.264	632	632	
SZ Plankosten	6.564	2.841	3.723	3.223	500	
SZ Koggepark fase 1	2.432	2.491	-59	-59		
Spoorzone 2	53.239	51.032	2.207	2.207		
Totaal 3.4.1 Spoorzone	**112.926**	**95.689**	**17.237**	**15.299**	**1.482**	**456**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.5.1 Stadshart

We realiseren een toekomstbestendig Stadshart. We zorgen we voor een gevarieerd woningaanbod en een levendige mix van functies, met ruimte voor cultuur, ontmoeting en voorzieningen. Dit doen we met aandacht voor gezondheid, leefruimte en groen, én met respect voor de Zwolse historie en kernwaarden

Beschrijving

Het realiseren van een toekomstbestendig Stadshart, dat is de centrale ambitie van het ontwikkelprogramma 'Ons Stadshart van Morgen, dat op 23 mei 2022 door de raad is vastgesteld. Een Stadshart dat in balans is; dat talent aantrekt, een gevarieerd woningaanbod heeft en waar zowel overdag als 's avonds altijd iets te beleven valt, maar waarin ook aandacht is voor gezondheid, leefruimte en groen. Een Stadshart dat groeit naar een nieuwe vorm van stedelijkheid, met behoud van de belangrijkste kenmerken en kernwaarden van Zwolle: een historische stad, een groene deltastad, een ondernemende stad, een culturele stad, een compacte, gastvrije en bereikbare stad, die toegankelijk is voor iedereen. Met 'Ons Stadshart van Morgen' wordt ingezet op binnenstedelijke groei, dat wil zeggen dat we meer gaan wonen, werken en recreëren in hetzelfde stukje stad. Om een completer en veerkrachtiger Stadshart te realiseren, maken we de 'sprong' over de singel en wordt de binnenstad vergroot door de omliggende wijken beter te verbinden en hier diverse gemengde buurten te ontwikkelen. Een programma met onder andere circa 2500 woningen, uitbreiding van het culturele aanbod, nieuwe mobiliteitsoplossingen en een aantrekkelijk werkprogramma. Hierbij staan vijf ontwikkelprincipes centraal:

1. De gezonde, groene en waterrobuuste deltastad
2. De duurzame en circulaire stad
3. De ondernemende en creatieve stad
4. De stad met de menselijke maat
5. De bereikbare stad

Het ontwikkelprogramma is vertaald naar een strategische uitvoeringsagenda voor de komende vijf jaar, die op 13 februari 2023 door de raad is vastgesteld. We hebben de ambitie van het ontwikkelprogramma omgezet in concrete projecten en acties. Daarbij houden we rekening met wat er al speelt en bouwen we voort op de bestaande karakteristiek van de verschillende wijken en plekken binnen het Stadshart. Op basis van een goed onderbouwde prioritering en fasering gaan we aan de slag om het beste uit het Stadshart te halen. Dit doen we samen met de inwoners, ondernemers en bezoekers van het Stadshart.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ontwikkelprogramma Stadshart Ontwikkelprogramma Stadshart, een visie voor tien jaar (2022-2032)	2022
Uitvoeringsagenda Stadshart Uitvoeringsagenda Stadshart, een strategische uitvoeringsagenda met concrete projecten voor 5 jaar (2022-2027)	2023

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs
Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

In het Stadshart werken we in 2026 door aan de volgende projecten:

Gebiedsontwikkeling Noorderkwartier:
- We maken een omgevingsplan;.
- We werken aan de eerste bouwplanontwikkeling.
- We gaan het Noordereiland bouwrijpmaken.
- We maken een ontwerp voor de openbare ruimte van het Singelpark.
- We werken aan het ontwerp en aanbesteding voor de centrumhub (Diezerpoortgarage).

Broerenkwartier:
- We gaan een tender uitzetten voor de voormalig Hudson's Bay locatie en het omgevingsplan voorbereiden.
- We gaan bezig met het ontwerp voor het Fraterhuis en het omgevingsplan voorbereiden.
- Voor diverse locaties begeleiden we de bouwplanontwikkeling voor.
- We gaan bezig met het ontwerp en de aanbesteding van de openbare ruimte.

Gebiedsontwikkeling Roelenkwartier:
- We werken aan het Ruimtelijk Ontwikkelplan en het omgevingsplan.

Zuidwestelijk kwadrant:
- We werken aan het ontwerp en de realisatie van fase 1;
- We starten fase 2 met het ontwerp en zal ter besluitvorming worden aangeboden.

Mobiliteitshub Weezenlanden-Noord:
- We werken aan het ontwerp en het omgevingsplan.

Gebiedsontwikkeling Weezenlanden-Noord:
- We gaan verder met het gefaseerd realiseren van de woningbouw en de openbare ruimte.

Singel van Zwolle:
- We verwachten dat de visie eind 2025 is vastgesteld;
- We gaan bezig met het ontwerp en de besluitvorming voor de Burgemeester van Roijensingel.

Herinrichting Diezerkade:
- We gaan de Diezerkade aanbesteden en aansluitend realiseren.

Kop Assendorp fase 2:
- we gaan de laatste afrondende werkzaamheden voor de realisatie uitvoeren en aansluitend volgt de oplevering.

Herinrichting Assendorperstraat:
- We ronden het ontwerp met bijbehorende besluitvorming af en aansluitend wordt de herinrichting gerealiseerd.

Schuttevaerkade 80-88:
- We begeleiden de bouwplanontwikkeling, het gebied wordt bouwrijp gemaakt en aansluitend gerealiseerd.

Locatie de Bolster:
- We begeleiden het Ruimtelijk Ontwikkelplan van de ontwikkelaar en maken het omgevingsplan.

Locatie Parkstraat:
- We begeleiden het Ruimtelijk Ontwikkelplan van de ontwikkelaar en maken het omgevingsplan.

Activiteiten waar we mee stoppen
Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.5.1 Stadshart	1.543	0	1.543	0	55	1.488

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Noorderkwartier	2.303	1.219	1.084	1.084	0	0
Weezenl.N buitenruimte	700	316	384	384	0	0
Broerenkwartier openb. ruimte	4.900	526	4.374	884	1.080	2.410
Herinrichting Nieuwstraat	1.400	38	1.362	302	1.060	0
Grote Kerkplein	1.116	203	913	113	150	650
Integr.aanp.Zuid West kwadrant	6.700	518	6.182	232	1.690	4.260
Herinrich Assendorperstr dl 1	1.277	185	1.092	592	500	0
Herinrichting Potgietersingel	150	0	150	150	0	0
Binnenstad invest. NTB	196	0	196	196	0	0
Shart - Fietsbereikbaarheid	2.700	401	2.299	419	1.300	580
Lichtvisie Binnenstad	2.000	173	1.827	927	900	0
Broerenkwartier kostenverhaal	2.853	1.384	1.470	1.470	0	0
SHart Willemsknoop loc Bolster	168	151	17	17	0	0
SHart Parkstraat	116	114	2	2	0	0
Voorber.kred. Noorderkwartier	1.716	1.435	281	281	0	0
SHart Roelenkwartier	1.390	360	1.030	1.030	0	0
Nieuwbouw Fraterhuis	30.300	0	30.300	300	400	29.600
MobiliteitsHub Weezenlndn Nrd	45.424	1.148	44.275	4.235	3.640	36.400
Singel van Zwolle	10.027	1.016	9.011	957	2.200	5.854
SHart Singlzone kop Assendorps	4.134	2.654	1.480	1.480	0	0
SHart MobiliteitsHub Oost inpr	3.112	13	3.099	199	100	2.800
SHart onderzoeken en visies	555	264	291	291	0	0
SHart voorb.krediet. Diezstr	200	0	200	200	0	0
SHart herinricht. 100 parkeerp	500	0	500	70	125	305

	Begroting 2026					
Shart HUB WZLN schadeloosstell	5.500	2.495	3.005	3.005	0	0
Shart OR Weezenl. 2e fase	8.400	0	8.400	1.400	2.400	4.600
SHart Weezenlanden N plot OCNE	1.685	1.267	418	418	0	0
SHart Singel Herinr Diezerkade	1.897	0	1.897	1.897		
SHart Schuttevaerkade 80-88	295	280	15	15	0	0
Totaal 3.5.1 Stadshart	**141.714**	**16.160**	**125.554**	**22.550**	**15.545**	**87.459**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.6.1 Oosterenk

We ontwikkelen Oosterenk tot een hoogwaardig, prettig en leefbaar gemengd stedelijk gebied, waarin zowel gewerkt als gewoond wordt

Beschrijving

In november 2020 heeft de gemeenteraad de gebiedsvisie ‘sterk, groen en gezond Oosterenk’ vastgesteld. We streven de volgende doelen na:

1. We transformeren Oosteren tot een hoogwaardig, prettig en leefbaar gemend stedelijk woon- en werkgebied.
2. We creëren een aantrekkelijk, herkenbaar en bruisend centrum in het gebied. Een kloppend hart in Oosterenk.
3. We creëren een toekomstbestendig leef- en werkklimaat in Oosterenk met een uitnodigende uitstraling, ruimte voor ontmoeting en (sociale) verbinding.

Ad.1 Voor inwoners en bedrijven is het aantrekkelijk om zich in Oosterenk te vestigen of te verblijven. Er is in het gebied een grote diversiteit aan functies en ruimtelijke kwaliteit. Binnen ieder deelgebied in Oosterenk ontwikkelen we een eigen identiteit en functie.

Ad.2 We willen bevorderen dat bezoekers van het gebied langer blijven hangen en meer kwaliteiten van Oosterenk ontdekken. In het kloppend hart bevinden zich diverse voorzieningen voor het gebied. Een plek die voor het hele gebied en voor alle aanwezige functies. Het hart ligt op een logische, makkelijk te vinden en goed bereikbare plek, zo dicht mogelijk bij de (toekomstige) woongebieden.

Ad.3 De inrichting van de openbare ruimte draagt bij aan de herkenbaarheid en identiteit van de deelgebieden. We benutten de openbare ruimte efficiënt zodat we de schaarse ruimte optimaal kunnen benutten. Eveneens benutten we de nabijheid van het landschap en creëren doorgaande groenzones vanuit de Westerveldse Aa. We bevorderen niet alleen fysieke verbindingen maar ook sociale verbinding in het gebied.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Gebiedsvisie Oosterenk In de Gebiedsvisie Oosterenk zijn de ambities voor het gebied nader uitgewerkt.	2020
Ruimtelijk ontwikkelplan centrumgebied Oosterenk In het Ruimtelijk Ontwikkelplan Centrumgeied Oosterenk zijn de ruimtelijke kaders voor het cenntrumgebied Oosterenk vastgesteld.	2024

Portefeuillehouder(s)

Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Om beter te sturen op de vastgestelde ambities en om de volgende stappen in de ontwikkeling van Oosterenk te kunnen zetten, hebben we in 2025 een ontwikkelkader opgesteld. Het Ontwikkelkader Oosterenk geeft richting aan de verdere ontwikkeling en transformatie van het gebied en dient als instrument om investeringen, beleid en besluitvorming te sturen. Hiervoor zijn ruimtelijke, programmatische, economische en kaders nodig. In 2026 wordt de verdere uitwerking van de volgende stap zoals uitgewerkt in dit ontwikkelkader opgepakt.

Lopende activiteiten

- Voor de deellocatie Stadsrand in het centrumgebied van Oosterenk streven we naar vaststelling van het omgevingsplan eind 2026 door de gemeenteraad.
- Voor de deellocatie Kop van de Boulevard in het centrumgebied van Oosterenk staat 2026 in het teken voor het voorbereiden van de wijziging omgevingsplan welke naar verwachting in het eerste kwartaal 2027 door de raad wordt vastgesteld.
- We geven uitvoering aan de mobiliteitsaanpak 2025 - 2028 Oosterenk met als doel de lessen uit de pilot slim parkeren uit te breiden naar de rest van het gebied en het stimuleren van mobiliteitsmanagement in het gebied.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.6.1 Oosterenk	429	66	363	0	0	363

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Oosterenk-Anterieure ovk	191	166	25	25	0	0
WBI Ooster-Herinr.OR Dr.Spanj	3.480	18	3.462	0	0	3.462
WBI Oostere-Herinr.Dr.Thienen	2.724	11	2.713	0	0	2.713
WBI Oostere-Herinr.Heesweg	702	4	698	0	0	698
WBI Oostere-Uitbr.wandelnOost	807	32	775	194	194	388
WBI Oostere-Zuid Aansl.fietsnw	589	1	588	0	0	588
WBI Oostere-Nrd Aansl.fietsnw	492	0	492	0	0	492
WBI Oosterenk-Verwerving grond	732	2	730	0	0	730
Centrumontwikkeling Oosterenk	521	66	455	455	0	0
Transformatie Oosterenk	3.503	2.882	621	621	0	0
Totaal 3.6.1 Oosterenk	**13.741**	**3.181**	**10.560**	**1.294**	**194**	**9.072**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.7.1 Holtenbroek

We bevorderen dat Holtenbroek zich onderscheid als sub-urbaan woonmilieu met ruim opgezette woonbuurten, met aandacht voor groen, duurzaamheid en een veilig woonkarakter

Beschrijving

Wij voegen aanvullende (sub)urbane woonmilieus toe in aansluiting op de woonbehoefte in Zwolle. We zorgen voor aansluiting van deze nieuwe woonmilieus op de gehele wijk Holtenbroek en dat de toevoeging bijdraagt aan het vergroten van kansengelijkheid, bestaanszekerheid en een gezond en actief leven in alle levensfasen (toekomstperspectief Holtenbroek).

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ruimtelijk Ontwikkelplan Havezate	2024

Het ROP betreft een plan van deltaWonen en betreft de bouw van in totaal 272 betaalbare huurappartementen. 168 bestaande appartementen worden vervangen en aanvullend worden 104 sociale huurappartementen toegevoegd. De nieuwbouw betreft serviceflats bestemd voor senioren in de leeftijd boven 55 jaar waarbij zorg op afroep beschikbaar is en voor cliënten van het RIBW Overijssel.

Gebiedsvisie centrum Aa-landen 2025

Gebiedsvisie centrum Aa-landen is door de raad in het begin van 2025 vastgesteld. Deze visie is de start van deze gebiedsontwikkeling.

Gebiedsvisie Zwartewaterallee 2021

De initiatiefnemers hebben samen onderzocht hoe de Zwartewaterallee kan bijdragen aan de ambitie van de gemeente Zwolle om duurzaam te groeien. Het resultaat is de ‘Gebiedsvisie Zwartewaterallee’.

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong
Gerdien Rots

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Naar aanleiding van het toekomstperspectief verkennen we op welke wijze we - over sectorale grenzen heen samen met inwoners en (maatschappelijke) partners - in slimme maatschappelijke oplossingen kunnen investeren. We doen een voorstel op welke wijze we vervolg kunnen geven aan het toekomstperspectief.
- Gemeente Zwolle en woningcorporaties deltaWonen, SWZ en Openbaar Belang ondertekenden in juli 2025 de Stadsdeal. Hierin staan afspraken met het voornemen om de komende 5 jaar 500 extra betaalbare huurwoningen in het stedelijk gebied te realiseren. We verkennen welke projecten in Holtenbroek landen en de eerste projecten zullen starten.

Lopende activiteiten

- Voor het project Zwartewaterkwartier streven wij in 2026 naar vaststelling van het Ruimtelijk Ontwikkelingsplan door de gemeenteraad.
- Voor het project Winkelcentrum Aa-landen streven we in 2026 naar het opstellen van een overkoepelend Ruimtelijk Ontwikkelingsplan door de gemeenteraad.
- Voor het deelgebied Zwartewaterzone zetten wij in op gefaseerde deelontwikkeling, waarbij per zone wordt gekeken naar haalbare en rendabele initiatieven. Voor deze locatie-ontwikkeling(en) zetten wij in 2026 de eerste stappen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.7.1 Holtenbroek	341	0	341	0	0	341

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
HB-Integr geb aanpak Hbr/Aa	1.040	809	231	231	0	0
HB-Zwartewaterallee-AO	2.858	1.979	878	878	0	0
HB-Diverse initiatieven	310	254	56	56	0	0
HB-Zwartewaterallee	1.051	0	1.051	-60	500	611
HB-Van de Capellen	90	76	14	14	0	0
HB-ZWA-B-Aansl ZwKw-Middelw.	550	38	512	12	0	500
HB-ZWA-C-Kruisp Middelw-Bachln	1.191	117	1.074	0	1.074	0
HB-ZWA-E-Krp.Montev-Zw.Allee	630	46	584	0	0	584
HB-ZWA-G-Herinrich OR Zw.Allee	4.580	146	4.434	0	0	4.434
HB-ZWA-I-Klimaatadaptieve mtr	2.105	373	1.733	0	866	866
HB-ZWA-A-Herinr krp Mozart/ZWA	545	10	534	267	267	0
HB-Heroriënt Zwartewaterzone	100	30	70	70	0	0
HB-ZWA-D Rotonde Rijnl-Eeml	1.289	27	1.262	73	0	1.189
Totaal 3.7.1 Holtenbroek	**16.339**	**3.906**	**12.433**	**1.541**	**2.707**	**8.184**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 3.8.1 Stadshagen

Stadshagen groeit door tot een toekomstbestendige en goed verbonden wijk met een gevarieerd woningaanbod en voorzieningen voor 32.000 inwoners in 2030

Beschrijving

In Stadshagen worden ruim 2000 woningen en bijbehorende voorzieningen gerealiseerd, waaronder de uitbreiding van het winkelcentrum in de periode van 2017 t/m 2028. Dit gaan we realiseren conform de afbouwstrategie Stadshagen (12 maart 2018) en binnen de kaders van de Ontwikkelstrategie Wonen (2019). De woningen worden gerealiseerd in Breecamp, Werkeren, Breezicht, De Tippe, Breecamp-West en de Scholtensteeg.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ontwikkelplan de Tippe In deze vergadering is het ontwikkelplan De Tippe vastgesteld door de raad.	2020
Bestemmingsplan uitbreiding Winkelcentrum Stadshagen In deze vergadering is het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het winkelcentrum Stadshagen vastgesteld door de raad. In juni 2025 door de Raad van State onherroepelijk verklaard.	2022
Voorzieningenplan Stadshagen In deze vergadering is het voorzieningenplan Stadshagen vastgesteld door de raad.	2023
Ruimtelijke ontwikkelplan Breecamp-West In deze vergadering is het Ruimtelijk Ontwikkelplan Breecamp-West vastgesteld.	

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

- Het ‘voorzieningenplan Stadshagen’ werken we verder uit in concrete verkenningen en plannen voor de diverse kavels. Per locatie wordt een uitgiftestrategie opgesteld. Tevens stellen we per ontwikkeling een kavelpaspoort met ruimtelijke/stedenbouwkundige voorwaarden op, evenals het te ontwikkelen programma. Tot slot stellen we een planning per te ontwikkelen locatie op.
- In 2025 zijn de voorbereidende werkzaamheden voor de bouw gestart voor de uitbreiding van het winkelcentrum Stadshagen. De daadwerkelijke bouw van het winkelcentrum start in 2026.
- De planvorming en verkenning voor de kavels in De Tippe ronden we af. Oplevering van ruim 450 woningen en bijbehorende voorzieningen is voorzien in 2026. De planvorming voor de opvanglocatie krijgt een vervolg na de besluitvorming in juli. De planning is dat dit jaar een overeenkomst wordt gesloten en de vergunning wordt aangevraagd.
- Als vervolg op het vaststellen van het ROP Breecamp-West stellen we het omgevingsplan op en brengen we deze in procedure. De besluitvorming hierover is voorzien medio 2026, waarna het bouwrijp maken start. De bouw vangt aan begin 2027. In totaal worden circa 650 woningen en circa 1.640 m² voorzieningen gerealiseerd.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 3.8.1 Stadshagen	0	0	0	0	0	0

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Buckhorstlaan 64	73	79	-6	-6		
Versnelling ontw Breecamp-West	1.175	270	905	905		
Scholtenserf	75	63	12	12		
Kruising Scholtensteeg-Zwolsew	207	0	207	207		
Oud Frankhuis-Hasselterdijk	321	0	321	321		
SBI Tippe & Knarrenhof	854	69	785	785		
H.I.S. (hoofdinfra S.H.)	85.726	85.435	291	291		
Gemeentelijke grondexploitaties:						
* Stadshagen I + II	462.751	454.225	8.526	8.526		
* Breezicht Zuid	37.912	27.652	10.260	10.260		
* Breecamp Noord	17.813	16.885	928	928		
* Stadshagen I, fase 1	426	339	87	87		
* Stadshagen de Tippe	70.606	36.094	34.512	34.512		
* Stadshagen Breezicht Noord	38.047	21.082	16.965	16.965		
Totaal 3.8.1 Stadshagen	**715.986**	**642.193**	**73.793**	**73.793**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 4. Duurzame toekomst

Beschrijving

Zwolle staat voor de opgave om haar groeiende stad duurzaam, gezond en toekomstbestendig vorm te geven. In een tijd waarin klimaatverandering, uitputting van natuurlijke hulpbronnen en maatschappelijke ongelijkheid steeds zichtbaarder worden, kiest Zwolle bewust voor een integrale benadering van duurzaamheid. We bouwen aan een stad waarin natuurlijke systemen, circulaire economie, energietransitie en brede welvaart elkaar versterken – met het welzijn van onze inwoners als kompas.

Een duurzaam Zwolle begint bij een robuuste leefomgeving. Gezonde bodem-, water- en ecosysteemfuncties zijn essentieel voor onze veiligheid, drinkwatervoorziening, biodiversiteit en veerkracht tegen klimaatverandering. Klimaatadaptatie betekent dat we bestand zijn tegen extremen zoals plensbuien, hitte en droogte en veilig tegen overstroming. Dit vraagt om slimme inrichting van de stad, waarin stedelijk groen niet alleen bijdraagt aan natuurdoelen, maar ook aan wateropvang, verkoeling en gezondheid. We bouwen anders: in harmonie met het bodem- en watersysteem, en met oog voor toekomstige generaties. Hierbij is de voorwaarde dat lokale, regionale en landelijke systemen samenwerken en als een geheel worden gezien.

Tegelijkertijd maken we werk van de transitie naar een circulaire economie. Met de in 2024 vastgestelde Visie Zwolle Circulair versnellen we deze beweging. We richten ons op vier terreinen: circulair bouwen, circulair ondernemen, afval en grondstoffen, en duurzame gemeentelijke bedrijfsvoering. Door integrale samenwerking tussen afdelingen en partners groeien we van “circulair waar het kan” naar “circulair tenzij”, met als einddoel een volledig circulaire stad in 2050.

Ook op het gebied van energie zetten we grote stappen. De raad heeft met het ambitiepakket Energietransitie en de besluiten in de Perspectiefnota 2024-2027 de koers uitgezet. In lijn met het landelijke beleid en het ambitiepakket streven we in Zwolle naar 55% reductie van CO2 in 2030. Met het uitvoeringspakket isolatie zetten we volop in op besparen met de inwoners, initiatieven en bedrijven. We ontwikkelen een Warmteprogramma om Zwolle aardgasvrij te maken en zetten in de wijken Holtenbroek, Aalanden, Berkum, Dieze en Assendorp concrete stappen hierin. We werken aan een energievisie en grootschalige opwek van duurzame energie. Daarnaast zetten we in op energiebeschikbaarheid en doen we er alles aan om de gevolgen van netcongestie voor de Zwolse opgaven te beperken.

Duurzaamheid is ook een economische opgave. Met het geactualiseerde Economisch Perspectief 2025 geven we richting aan een economie die bijdraagt aan brede welvaart. We versterken het transitievermogen van onze economie en bouwen aan een robuust ecosysteem waarin ondernemerschap, innovatie en maatschappelijke waarde centraal staan. We onderscheiden drie hoofdopgaven:

- Mens: investeren in talentontwikkeling en een inclusieve arbeidsmarkt;
- Ruimte: toekomstbestendige werklocaties en duurzame gebiedsontwikkeling;
- Innovatie: stimuleren van vernieuwend ondernemerschap en samenwerking.

Deze opgaven worden gerealiseerd in nauwe samenwerking met inwoners, regionale partners, ondernemers, onderwijsinstellingen en maatschappelijke organisaties. En vragen om het stimuleren van duurzaam gedrag in de eigen leefomgeving.

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 4.1.1 Energietransitie	4.008	0	4.008	0	0	4.008
Doel 4.2.1 Klimaatadaptie en blauwgroene systemen	3.029	375	2.654	433	557	2.530
Doel 4.3.1 Circulaire economie	203	0	203	0	0	203
Doel 4.3.2 Duurzame economie	2.403	275	2.128	300	22	2.406
Totaal	9.643	650	8.993	733	579	9.147

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
4.1.1 Energietransitie	15.675	4.388	11.287	11.287	0	0
4.2.1 Klimaatadaptatie en blauwgroene systemen	25.185	17.610	7.575	6.575	400	600
4.3.1 Circulaire economie	2.555	2.191	364	364	0	0
4.3.2 Duurzame economie	312.186	289.637	22.549	22.249	300	0
Totaal	**355.601**	**313.825**	**41.776**	**40.475**	**700**	**600**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 4.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 4.1.1 Energietransitie

We werken samen met bewoners en bedrijven aan een energieneutraal Zwolle door het verminderen van energieverbruik, het gebruik van duurzame energiebronnen en het inrichten van slimme energiesystemen

Beschrijving

In 2024 heeft de gemeenteraad via de Perspectiefnota de financiële kaders en hoofdambities voor 2025-2030 (Ambitiepakket Energietransitie 2025-2030) vastgesteld. Aan dit ambitiepakket werken we programmatisch. We volgen het landelijk beleid om in 2030 55% CO2 minder te hebben ten opzichte van 1990 waarbij we de volgende subdoelen nastreven voor 2030:

- 1.750 TJ van de energie die in Zwolle wordt verbruikt wordt duurzaam opgewekt per jaar.
- 13.500 woningen zijn aardgasvrij, waarvan 5.000 op een collectieve warmte-oplossing zijn aangesloten.
- Tussen 2025 en 2030 is in 1 op de 3 woningen in de bestaande stad een energiebesparende maatregel genomen.
- Alle kantoren in Zwolle hebben minimaal label B.
- 1.000 utiliteitsgebouwen in Zwolle zijn aardgasvrij.
- Uitwerken aanpak ondersteuning verduurzaming maatschappelijke instellingen.
- Het elektriciteitsnet is toekomstbestendig als de laagspannings-, middenspannings- en hoogspannings-(HS) infrastructuur verzwaard is. De doelen voor 2030 zijn:
  - Voor het laagspanningsnet betekent dit het toevoegen van 75 nieuwe stations;
  - Voor het middenspanningsnet betekent dit het toevoegen van 10 nieuwe stations;
  - Voor het hoogspanningsnet betekent dit:
    - In 2032 is station Berkummerbroekweg in bedrijf genomen.
    - In 2026 is duidelijk of en waar station ‘Zwolle-west’ moet komen en welke 110 kV verbindingen moeten worden versterkt of erbij komen (ondergronds) en is duidelijk of er nog een extra 110 kV hoogspanningsstation komt in Zwolle-Zuid en eventueel nieuwe koppelstations.
- Realiseren van 2 smart energy hubs op bedrijventerreinen en 2 'slimme’ energiesystemen in gebiedsontwikkelingen met inzet van datagedreven werken.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Aardgasverbruik gebouwde omgeving (TJ)	**2015**	**2023**	
	3147	2221	
Hoeveelheid aardgasverbruik in TeraJoule. Bron: Gemeente Zwolle			
Aardgasverbruik woningen (TJ)	**2015**	**2023**	
	2063	1509	
Hoeveelheid aardgasverbruik woningen in TeraJoule. Bron: Gemeente Zwolle			

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ambitiepakket 2025-2030	2024
Het ambitiepakket 2025-2030 is een inhoudelijke onderbouwing van de financiële reservering in de PPN 2025 voor het energieprogramma 2025-2030	
RES	2024
RES, energietafel. Er is een routekaart ontwikkeld	
Ontwikkelkader Warmtebedrijf Zwolle	2024
In het ontwikkelkader zijn de kaders en beleidsuitgangspunten (de scope, rechtsvorm, de organisatiestructuur en taken) vastgelegd voor een 100% publiek Zwols warmtebedrijf.	
Zwolse Warmtestrategie (onderdeel Warmteprogramma)	2025
De basis voor het Warmteprogramma is de strategie. Hierin staan leidende principes en uitgangspunten die bepalend voor het vormgeven van de warmtetransitie	
Zwolse isolatieaanpak	2025
In deze aanpak zijn de doelen en de aanpak voor het deel besparen opgenomen.	

Portefeuillehouder(s)
Arjan Spaans

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Warmteprogramma
- We voeren een aantal haalbaarheidsonderzoeken naar duurzame warmtebronnen uit.
- Op- en inrichten WKO bv onder de holding Warmtebedrijf Zwolle.
- We voeren een aantal warmteplannen uit.

Berkum
- We geven uitvoering aan de energiebesparings- en aardgasvrij-activiteiten zoals beschreven in het warmteplan.

Holtenbroek en Aa-landen
- Daar waar de realisatie van een grootschalig warmtenet niet mogelijk is onderzoeken we alternatieve (collectieve) duurzame bronnen.

Dieze
- De uitkomst van het ontwerpend onderzoek zijn bouwstenen en spelregels voor verdere verduurzaming en verdichting van de wijk.
- We brengen de aanpak in dit project in als onderdeel van het programma Wijkgericht werken, zodat de lessen uit dit experiment gebruikt kunnen worden voor een reguliere werkwijze voor bewonersinitiatieven.
- We zoeken verbinding met vergelijkbare initiatieven bij andere gemeenten voor uitwisseling van ervaringen.

Assendorp
- We adviseren over het ontwerp voor de openbare ruimte en ten aanzien van het ontwerp, exploitatie en beheer van het warmtenet.
- We bereiden de besluitvorming voor over het ontwikkelplan.

Energiebesparing wonen
- We versterken van zichtbaarheid in wijken, door onder andere fysiek (mobiel) informatiepunt en sterkere verankering in lokale netwerken.
- We breiden ondersteuning aan verschillende doelgroepen uit, waaronder financiële ondersteuning voor hen die het nodig hebben, VvE-ondersteuning (coaches), aanpak monumenten/ erfgoed en meldpunt voor huurders.
- We bieden van extra ondersteuning in geprioriteerde gebieden, in lijn met de Warmtetransitiekaart.
- We voeren de subsidieregeling Bewonersinitiatieven in de warmtetransitie uit.

Duurzame werklocaties
- We helpen door de ontwikkeling van dataproducten bedrijven en instellingen om inzicht te krijgen de (collectieve) verduurzamingsmogelijkheden.
- We verkennen de mogelijkheden voor de bedrijventerreinen Marslanden en OVB (Oosterenk, De Vrolijkheid en Berkum) om collectief de bedrijventerreinen te verduurzamen.
- We starten met het opstellen een warmteplan voor bedrijventerrein Voorst.
- We evalueren de aanpak Meerjarenverduurzamingsplannen in brede zin.

Grootschalige energievoorziening
- We ontwikkelen decentraal energiesysteem regio Zwolle; verkennen hoe het energiesysteem van de toekomst ontwikkeld kan worden, waarbij lokale energiesysteem slimme met elkaar worden gekoppeld waardoor energie meer lokaal wordt opgewekt, opgeslagen en verbruikt.

Van lokaal eigendom naar lokaal eigenaarschap
- Veel windenergie projecten worden op de grens van buurgemeentes Staphorst, Dalfsen, en Zwartewaterland ontwikkeld. Daarom gaan we met deze gemeenten eenduidig grens ontkennend beleid voor lokaal eigendom opstellen.

Aanpak netcongestie
Verzwaren:
- We bepalen de doorwerking RTP op HS-infrastructuur en voeren het gesprek met Enexis en TenneT.
- We duiden de opgave vanuit het investeringsplan 2026 van TenneT en vertalen dit naar wat dit betekent voor Zwolle.
- We bereiden een reconstructieverzoek Harculo voor (HS-leidingen).

Verslimmen:
- We ontwikkelen een digital twin om gebiedsontwikkelingen te ondersteunen. De digital twin zorgt voor inzichten, simulaties en optimalisaties die bijdragen aan een duurzamer energiesysteem.

Lopende activiteiten

Warmteprogramma
- We stellen Warmteprogramma inclusief MER 2026-2036 vast.
- We stellen Warmtetransitiekaart + Uitvoeringsagenda Warmteprogramma 2026-2031 vast.
- We stellen 2 aantal warmteplannen op.

Berkum
- We stellen samen met het bewonersinitiatief Berkum Energie Neutraal en andere stakeholders, het warmteplan voor Berkum, Brinkhoek en Veldhoek op. Dit plan zal eind 2025 worden vastgesteld.

Holtenbroek en Aa-landen
- We gaan door met het opstellen en uitvoeren van de warmteplannen in de wijken Holtenbroek en Aa-landen.
- We onderzoeken de haalbaarheid en realiseerbaarheid van een 1e warmte eiland.
- We blijven inzetten op een actuele bronnenstrategie voor Zwolle-Noord en nemen daarin de gevolgen van en effecten op Netcongestie mee.
- We zetten in op het vergroten van het aantal aansluitingen op een collectieve warmte oplossing.

Dieze
- We ondersteunen het Wijbedrijf in het proces van wijkverbetering in de Hogenkamp (Dieze).
- We starten met het opstellen van een ontwikkelkader waarbinnen de ontwikkelingen in Hogenkamp vorm kunnen krijgen. Dit ontwikkelkader wordt in co-creatie met de buurt opgesteld.
- Het WijBedrijf gaat op drie plekken in de wijk aan de slag met ontwerpend onderzoek. Gezamenlijke besluitvorming staat centraal. We helpen met het vinden van Rijks- en Europese financiering voor dit initiatief.
- We betrekken Rijk, provincie en eventueel kennisplatforms/-instituten voor ondersteuning en voorbeeldstelling voor anderen.

Assendorp
- Vanuit het initiatief wordt een ontwikkelplan voor het buurtinitiatief opgesteld, op basis van het ‘buurtenergieplan plus’.

Energiebesparing wonen
- We geven ondersteuning van woningeigenaren en VvE’s bij verduurzaming door:
    - onafhankelijke informatievoorziening Energieloket;
    - stimuleren van energiecoaches en (inkoop)acties van buurtinitiatieven;
    - subsidies voor maatregelen aan slechtst geïsoleerde woningen met lage WOZ.
- We bieden hulp aan hen die verduurzaming niet kunnen betalen of financieren door:
    - gratis maatregelen en ontzorging via Warm Thuis aan koopwoningeigenaren en huurders.
- We stimuleren van lokale bewonersinitiatieven door:
    - Uitvoering van subsidieregeling voor Basisfinanciering;
    - Steunen Platform Duurzaam Zwolle.
- Zichtbaarheid door communicatiecampagnes stadsbreed en in de wijken (offline en online)

Duurzame werklocaties
- We blijven bedrijven en instellingen ondersteunen met het Energieloket voor bedrijven en instellingen, dat we uitbreiden met kennis en informatie over netcongestie, ontwikkeling smart energy hubs en logistiek laden.
- We ondersteunen maatschappelijke instellingen, ze kunnen bij de gemeente terecht met alle vragen over het verduurzamen van hun gebouw, zodat voor deze maatschappelijke instellingen helder is welke mogelijke stappen ze kunnen nemen en welke (financiële) ondersteuning ze daarvoor kunnen krijgen.
- We werken samen met de Omgevingsdienst IJsselland om bedrijven energie te laten besparen. Dit doen we met advisering, toezicht en handhaving uit te voeren op bedrijven en instellingen die moeten voldoen aan de energiebesparingsplicht en kantoren die verplicht label C moeten hebben.
- We werken op bedrijventerrein Voorst samen om het aardgasvrij te krijgen. Op korte termijn zetten we in op gezamenlijk energie besparen en de ontwikkeling van een Smart energy hub.

Grootschalige energievoorziening
- Haerst; We hebben een subsidie verstrekt aan een energiecoöperatie om een goed projectvoorstel in te kunnen dienen bij de provincie Overijssel. Het initiatief dat we ondersteunen is coöperatief ingericht. De provincie is bevoegd gezag. Conform de gemaakte programmeringsafspraken worden op 31 augustus 2025 de initiatieven aangeleverd bij de provincie.
- Tolhuislanden; De afspraken tussen de gemeente en de gebiedscoöperatie Tolhuislanden zijn definitief gemaakt. We gaan samenwerken met Tolhuislanden om de businesscase rond te maken.
- Groengasinstallatie; Voor de groengasinstallatie doorlopen we de onderzoeksfase voor het Ruimtelijk Ontwikkel Plan (ROP). Daartoe hoort een m.e.r. procedure en daaraan gerelateerde ruimtelijke onderzoeken. Parallel doorlopen wij de

aanbestedingsprocedure om te komen tot selectie van een marktpartij die binnen de kaders van het ROP tot ontwikkeling en exploitatie van een groengasinstallatie kan komen. We sluiten een erfpachtovereenkomst en een concessieovereenkomst met deze marktpartij. De marktpartij kan als vervolg op het ROP een omgevingsvergunning aanvragen.
- Windenergie Hessenpoort; Het windinitiatief van het Waterschap WDODelta is geselecteerd door de provincie binnen de gemaakte programmeringsafspraken. 2026 willen we gebruiken om het initiatief verder uit te werken tot een daadwerkelijk plan.
- OER (opwerk energie op rijksvastgoed): De gemeente Zwolle verkent samen met Rijkswaterstaat of gronden langs de A28-A32 ingezet kunnen worden voor de opwekking van hernieuwbare energie. Het project verkeert nog in de verkenningsfase. Medio 2026 zal er een GO/NO GO besluit genomen worden over de fase erna. Vooraf is in beeld gebracht aan welke Zwolse randvoorwaarden en eisen een zonneveld moet voldoen, is er helderheid over de financiële participatie, ligt er een uitwerking over de marktbenadering en ligt vast hoe invulling te geven aan participatie en communicatie.

Aanpak netcongestie
Algemeen:
- De lobby om de netcongestie-problematiek effectief aan te pakken wordt doorgezet. We versterken contacten op verschillende niveaus tussen Enexis, TenneT en Zwolle.
- We zetten in op een verdere versterking van de samenwerking met Enexis en TenneT. Reguliere overleggen worden doorgezet en waar nodig verder opgezet en versterkt.
- Extra aandacht krijgt de weerbaarheid en continuïteit van het elektriciteitsnet. Samen met de netbeheerder onderzoeken we hoe hierop versterking mogelijk is
- De data verzameling en uitwisseling met netbeheerders scherpen we aan; gerekend moet worden met de juiste en meest actuele data.

Verzwaren:
- We blijven inzetten op de buurtaanpak (verzwaring laagspanningsnet). De organisatie die we hiervoor ingericht hebben blijft bestaan, de overlegstructuren met Enexis wordt doorgezet en waar mogelijk versterkt.
- De verzwaring van het middenspanningsnet krijgt meer nadruk. Het aantal stations in voorbereiding neemt toe. De processen worden aangescherpt en gestroomlijnd en de overlegstructuur met Enexis wordt versterkt. De betrokkenheid van de gemeente bij de tracékeuze voor het kabelnetwerk wordt geïntensiveerd.
- Meer aandacht gaat uit naar de verzwaring van het hoogspanningsnet. De contacten met TenneT worden geïntensiveerd. De lopende verzwaringen van de stations worden doorgezet.

Verslimmen:
We blijven inzetten in op het slimmer gebruik maken van het elektriciteitsnetwerk. Dit zorgt ervoor dat inwoners, bedrijven en instellingen met elkaar moeten gaan samenwerken om de beschikbare capaciteit van het netwerk met elkaar te verdelen. We willen op verschillende manieren werken om de energie infrastructuur efficiënter te gebruiken. Deze zijn:
- Ontwikkeling smart energy hubs (SEH) bedrijventerreinen (aanpak duurzame werklocaties); De daadwerkelijke uitvoering is onderdeel van de aanpak energietransitie werklocaties;
- Batterijen en energieopslag (Integraal onderdeel van netcongestie 2.0);
- Balanswijken; woonwijken waar slim gebruik wordt gemaakt van de energie infrastructuur;
- Mobiliteitshubs; die slim gebruikt kunnen worden om het elektriciteitsnetwerk optimaal te gebruiken;
- Oplossingen achter de meter, optimaliseren processen bij bedrijven en instellingen.
- Opzetten communicatieplatform om bedrijven en inwoners van Zwolle te informeren over netcongestie en de gevolgen daarvan.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 4.1.1 Energietransitie	4.008	0	4.008	0	0	4.008

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Energiearmoede 100% BTW	4.079	2.293	1.786	1.786		
PAW Berkum	3.975	745	3.230	3.230		
Lokale Aanpak Isolatie (NIP1)	4.780	348	4.432	4.432		
Inrichting Warmtebedrijf	750	0	750	750		
Wijkuitvoeringsplan Dieze	750	431	319	319		
Energiearmoede BCF	666	380	286	286		
1e Warmte-eiland	315	0	315	315		
Buurtenergieplan+ Assendorp	360	191	169	169		
Totaal 4.1.1 Energietransitie	**15.675**	**4.388**	**11.287**	**11.287**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 4.2.1 Klimaatadaptatie en blauwgroene systemen

De gebouwde omgeving, buitengebied, natuurlijke systemen en samenleving van Zwolle zijn veerkrachtiger tegen klimaatverandering en gezonder voor mens, plant en dier

Beschrijving

Voor een toekomstbestendig Zwolle met een blijvend aantrekkelijk woon- en vestigingsklimaat hebben we robuuste en gezonde (grond)water-, bodem- en ecosystemen nodig. De combinatie van natuurlijke systemen zijn essentieel voor onze veiligheid, voedsel- en drinkwatervoorziening, gezondheid en veerkracht tegen klimaatverandering. Hierbij is de voorwaarde dat lokale, regionale en landelijke systemen samenwerken en als een geheel worden gezien.

Aanpassing aan klimaatverandering betekent ook bestand zijn tegen extreem weer (plensbuien, hitte, droogte) en draagt bij aan duurzaam gedrag van inwoners en ondernemers in hun eigen omgeving.

De verschillende werkvelden binnen dit doel hebben specifieke opgaven die in samenhang moeten worden benaderd. Denk bijvoorbeeld aan:

- Groen in de stad, dat zowel bijdraagt aan natuurdoelen als aan opvang van plensbuien en gezondheid voor inwoners.
- (Grond)waterkwaliteit die ook van belang is voor waterleven en zoetwatervoorziening.
- Anders bouwen/ontwikkelen in samenspel met extremer weer en het water- en bodemsysteem.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Aantal gerealiseerde open bodemenergiesystemen (aantal)	**2013** 0	**2025** 48	

Met het programma bodem, ondergrond en grondwater willen we het gebruik van bodemenergie stimuleren en mogelijk maken. In de WKO tool WKO-Bodemenergietool is te volgen hoeveel open bodem energiesystemen er gerealiseerd zijn. Dit gebruiken we dan ook als indicator om te monitoren hoe het gaat met het aantal gerealiseerde bodemenergiesystemen in Zwolle. Bron: Gemeente Zwolle, peildatum 1 april 2025

Aantal saneringsmeldingen (aantal)	**2023** 34	**2024** 9	

Bij de omgevingsdienst IJsselland wordt bijgehouden hoeveel saneringsmeldingen er zijn in Zwolle. Met een sanering wordt de bodemkwaliteit verbeterd. We kunnen deze indicator dan ook gebruiken om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de bodemkwaliteit in Zwolle. Het aantal meldingen hangt sterk samen met de ontwikkelingen in Zwolle (waarbij gegraven wordt in de bodem). Dit betekent dat een toename niet hoeft te betekenen dat de bodemkwaliteit achteruitgaat, maar dat er wellicht veel locaties ontwikkeld zijn in dat jaar waardoor de bodemkwaliteit juist verbeterd is. Op de langere termijn, 2050 verwachten we uiteindelijk een afname in het aantal meldingen omdat alle saneringen zijn uitgevoerd of maatregelen zijn genomen waardoor de sanering niet meer nodig is. Vanaf 2026 worden deze gegevens jaarlijks opgevraagd bij de Omgevingsdienst IJsselland, momenteel is dat nog geen standaard praktijk. Bron: Gemeente Zwolle

Aantal toekomstbomen (aantal)		**2025** 23	

Het groenbeleid heeft de ambitie om in elke (woon)straat 2 bomen te hebben/krijgen, die boven- en ondergrondse ruimte hebben om 80 jaar of langer te kunnen groeien. Dit is een langjarige opgave, waar we jaarlijks op inzetten. Bron: Gemeente Zwolle

Aantal bodemverbeteringsprojecten bij bestaande bomen (aantal)		**2025** 5	

Verschillende bestaande bomen hebben de omstandigheden om toekomstboom te worden, maar hebben nu nog onvoldoende geschikte ondergrondse groeiplaats. Door de groeiplaats te verbeteren kan de boom een toekomstboom worden. Dit is een langjarige opgave waar we jaarlijks op inzetten. Bron: Gemeente Zwolle

Aantal straten waarin inwoners maatregelen hebben genomen voor klimaat en groen (aantal)	**2018** 0	**2025** 172	

Met Climate Campus / Team Klimaat Aktief hebben we bewoners en buurten geactiveerd om in hun eigen omgeving maatregelen te nemen voor klimaatadaptatie. Denk daarbij aan vergroening, regentonnen, etc. Het aantal bedrijventerreinen is nog niet volledig meegenomen in de tellingen. We gaan voor de monitoring van klimaatadaptatie in 2026 nadere monitoring en indicatoren opstellen. Bron: Gemeente Zwolle

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Ruimtelijk Toekomstperspectief Ons Zwolle van Morgen	2025

In dit perspectief keuzes gemaakt voor de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van Zwolle tot 2040 met een doorkijk naar 2050. Vanuit klimaatadaptatie hebben we het Rijksbeleid "water en bodem sturend" daarbij zoveel mogelijk toegepast voor een klimaatrobuust Zwolle van Morgen. Een blauwgroen Zwolle. op verschillende samenhangende schaalniveaus, is leidend principe in het Ruimtelijk Toekomstperspectief.

Omgevingsprogramma bodem en ondergrond 2024

In het omgevingsprogramma bodem en ondergrond staat hoe wij vanuit bodem en ondergrond meehelpen aan een gezonde stad. Bodem en ondergrond dragen bij aan energietransitie (bodemenergie), klimaatadaptatie (bijvoorbeeld sponswerking) en kwaliteit van de bodem is mede bepalend voor gezondheid en stedelijke ontwikkelingen.

Groen en recreatiebeleidsplan 2025

Dit beleid geeft in 10 ambities aan hoe we groen toepassen om de leefbaarheid voor mens en dier te borgen.

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs
Gerdien Rots
Arjan Spaans

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

In 2026 pakken we de volgende nieuwe activiteiten op:

- Uitwerken programma klimaat Water en Klimaat: voor water en klimaat is er behoefte aan een vertaling van lange termijn doelen naar middellange en korte termijn doelen en bijbehorende indicatoren.
- Uitvoeren Regio Deal project Regiolab Wijk van Morgen (indien gehonoreerd): met 22 partners is een aanvraag gedaan voor een Regio Deal Regio Zwolle project waarin de (integrale) duurzame wijk centraal staat.

Lopende activiteiten

Wij werken doorlopend, in samenhang met opgaven voor wonen, mobiliteit, economie en energie aan:

- Het benutten van gebiedsontwikkelingen en beheer om Zwolle klimaatbestendiger te maken en de blauwgroene structuren te versterken;
- Ruimte voor groen en natuur als basis voor het toekomstige Zwolle (zie Ruimtelijk Toekomst Perspectief), waarbij stad en landelijk gebied elkaar versterken;
- Gezonder water- en bodemsysteem;
- Duurzaam gebruik van de ondergrond;
- Ruimtelijke Adaptatie en Meerlaagsveiligheid;
- Veiligheid tegen overstroming en hitte;
- Het informeren, activeren en faciliteren van de samenleving;
- Brede samenwerking met overheden, onderwijs- en onderzoeksinstellingen, ondernemers en initiatieven van onderop (5 O's).

Een voorbeeld van een project waar dit alles samen komt is Stadsbroek, waar invulling wordt gegeven aan de verschillende opgaven van wonen, recreatie, bodem, water, klimaat en groen (nader te bepalen hoe en wanneer).

Activiteiten vanuit water en klimaat
Samen met partners maken wij onze stad en delta weerbaar en veerkrachtig tegen hogere waterpeilen en extreem weer (stortbuien, droogte, hitte). En op de langere termijn tegen de gevolgen van zeespiegelstijging en het smelten van de gletsjers die onze rivieren voeden. Ter ondersteuning van snelheid in (woningbouw)projecten en gebiedsontwikkelingen vertalen we landelijk -en regionaal beleid water&bodem concreet en zo voorkomen we discussie met andere overheidspartners. Samen met regionale partners en het Rijk werken we aan samenhangende maatregelen op gebied- en systeemniveau. De opgave is complex, onder andere doordat er sterke afhankelijkheden zijn tussen de verschillende schaalniveaus: van internationale watersystemen tot regentonnen. We investeren daarom in een goede samenwerking met agendering en borging van Zwolse belangen, zoals bijvoorbeeld binnen NOVEX, RIVUS, Climate Campus en Team Klimaat actief. Doorlopend werken we aan het borgen van water en bodem sturend in beleid (onder andere Omgevingsvisie) en uitvoering (ruimtelijke ontwikkelingen en projecten) en belangenbehartiging. Voor de bestaande stad zetten we in op tegengaan van hittestress, wateroverlast en droogte en meerlaagsveiligheid.
Concrete activiteiten waar we in 2026 aan werken:

- Met gebiedspartners de Regionale Sponsstrategie uitwerken tot een gebiedsvisie voor een toekomstig robuust regionaal watersysteem Sallandse Weteringen (inclusief Keersluis) in samenhang met ruimtelijke opgaven.
- Daar waar mogelijk agenderen, beïnvloeden en benutten we de herijking van deltabeslissingen voor een lange termijn aantrekkelijk Zwolle. De herijking loopt tot december 2026.
- Zwolse pilot voor het Interregproject DISCO (samen met beheer, ontwerpers en inwoners leefstraten ontwerpen in een digital twin).

Activiteiten vanuit bodem en (grond)water
We zorgen ervoor dat de ondergrond bijdraagt aan een veerkrachtig Zwolle dat gezonder is voor mens plant en dier. Dat doen we door duurzaam gebruik van de ondergrond te stimuleren en te werken aan een veilig en gezonder bodem- en grondwatersysteem. We dragen actief bij aan de opgaves energietransitie, klimaatadaptatie, een gezonde leefomgeving en stedelijke ontwikkeling.
Enkele concrete activiteiten waar we in 2026 aan werken:

- Inzicht opgave zoetwater- en drinkwaterbeschikbaarheid;
- Verplaatsen helofytenfilter Spoorzone (groene sanering en bescherming drinkwaterwinning);
- Sanering Noordereiland voor woningbouw;
- Ontwikkelen WKO+ Noorderkwartier waarbij we energie en grondwaterkwaliteit aan elkaar koppelen;
- Onderzoek naar gezonde bodem;
- Onderzoek naar PFAS en niet genormeerde stoffen;
- Gebruik en ordenen van de ondergrond voor bodemenergie en aardwarmte.

Activiteiten vanuit groen:
We willen het groen behouden en ruimte creëren voor nieuw groen, in onze stad, in de directe omgeving van inwoners en in ons buitengebied, in de vorm van landschapselementen. Daarmee geven we invulling aan de ambitie 'Groen dicht bij' uit het groen en recreatiebeleidsplan . Dit doen we in combinatie met het vergroten van de biodiversiteit en het verbeteren van recreatieve mogelijkheden. We starten met het invullen van de ambitie 'Groen groeit mee met de groei van de stad' door kaders te stellen en een plan van aanpak op te stellen voor de aanleg van een nieuw stadspark. De aanleg van nieuw groen doen we als gemeente zelf, maar we zoeken ook bewust naar samenwerking met onze inwoners, ondernemers en partners. De beschikbare jaarlijkse middelen in de Natuur InvesteringsAgenda (NIA) zijn bepalend voor de uitvoering van de ambities.
Concrete activiteiten waar we in 2026 aan werken:

- Aanplant toekomstbomen;
- Aanleg nieuw groen;
- Optimalisatie groeiplaatsen bestaande bomen;
- Verhelpen ecologische knelpunten;
- Versterken blauwgroene structuren;

- Realiseren recreatieve voorzieningen en routes;
- Ondersteuning vergroening bedrijventerreinen en particulier terrein.

Activiteiten voor maatschappelijke beweging en samenwerking
Door brede, maatschappelijke samenwerking kunnen we belangen en opgaven bij elkaar brengen, tot nieuwe oplossingen komen en werk met werk maken Onze opgave gaat verder dan de ruimtelijke aanpassing van onze stad en delta. We hebben nieuwe kennis en innovatieve oplossingen nodig en een actieve samenleving die maatregelen neemt in eigen omgeving en gedrag. Daarnaast willen we bouwen aan draagvlak is opgebouwd voor (moeilijke) keuzes die gemaakt moeten. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het terugdringen van ons drinkwaterverbruik. Daarom werken we aan:

- een slimme samenwerking tussen overheden, onderzoekers, onderwijsinstellingen, ondernemers en maatschappelijke (bewoners-) initiatieven.
- Informeren, aanjagen en faciliteren van de bottom-up beweging voor vergroenen, gezonde bodems en klimaatmaatregelen zoals afkoppelen en ontstenen.

Activiteiten waar we mee stoppen

- Voor Climate Campus hebben we in 2025 2 subsidieprojecten afgerond. Beide projecten beoogden betere samenwerking voor klimaatadaptatie en een advies voor het vervolg:
    - Het project Regio Deal Regio Zwolle I - project Climate Campus.
    - De inhoudelijke activiteiten voor het LIFE IP project Climate Campus (in 2026 en verder hebben we alleen nog enkele verplichtingen ten aanzien van delen van de opgedane kennis en communicatie).
- Het Groen en recreatiebeleidsplan hebben we in 2025 afgerond. In 2026 geven we daar uitvoering aan (zie lopende activiteiten).

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 4.2.1 Klimaatadaptie en blauwgroene systemen	3.029	375	2.654	433	557	2.530

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Structuurvisie VCN Fase1	6.719	6.515	204	204		
Gebiedsontwikkeling IJssel-Vechtdelta	4.873	4.396	477	477		
Klimaatadaptatie 2021 e.v	4.216	2.908	1.308	408	300	600
Interreg Disco Leadpartner	2.869	26	2.843	2.843		
LIFE IP	1.185	992	193	193		
HWBP-meekoppelkansen	830	172	658	658		
HWBP Plankosten	830	508	322	222	100	
Regio deal Climate Campus	813	813	0			
Interreg project Catch	690	669	21	21		
Interreg Disco Zwolle	607	0	607	607		
Groen- & recreatiebeleid	493	424	69	69		
SMP natuurvriendelijk isoleren	443	7	436	436		
Omgevingpr. bodem/ondergrond 25-29	411	0	411	411		
Waterneutraal Zwolle-Noord	205	179	26	26		
Totaal 4.2.1 Klimaatadaptatie en blauwgroene systemen	**25.184**	**17.609**	**7.575**	**6.575**	**400**	**600**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 4.3.1 Circulair

Ondernemers, inkopers, initiatiefnemers en medewerkers van de gemeente Zwolle denken en handelen steeds meer circulair. Zodat we in 2030 voor 50% en uiterlijk in 2050 in een volledig circulaire stad leven

Beschrijving

De transitie van een lineaire economie (mensen kopen een product, gebruiken het en gooien het uiteindelijk weg) naar een circulaire economie (mensen gebruiken een product zo lang mogelijk via delen, huur, hergebruik, herstel, recycling) is onvermijdelijk.
Met de Visie Zwolle Circulair, die in maart 2024 is vastgesteld, laten we zien waar we staan in de transitie en hoe we die in de komende jaren gaan versnellen. Daarbij richten we ons op vier terreinen, te weten: bouw, economie, afval en grondstoffen, bedrijfsvoering. Voor elk terrein is een uitvoeringsagenda of plan opgesteld waar uitvoering aan wordt gegeven. Zo groeien we van ‘circulair waar het kan’ (nu), via ‘versnelling en focus’(vervolgfase), naar 'circulair tenzij’ (voorbereiding op 2030) en ‘100 procent circulair’ (einddoel).
Binnen gebiedsontwikkelingen wordt het ambitieweb gebruikt om de ambitie te bepalen waardoor steeds vaker circulariteit een concrete uitwerking krijgt. Hierdoor zijn er steeds vaker goede voorbeelden van circulaire gebiedsontwikkeling te zien. Dit wordt met de deelname aan de City Deal toekomstbestendige gebiedsontwikkeling verder uitgebouwd. Ook bij inkoop speelt circulariteit vaker een rol die ook steeds groter wordt.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Circulaire Toekomstvisie	2024
Met de Visie Zwolle Circulair laten we zien waar we staan in de transitie naar een circulaire economie en hoe we die in de komende jaren gaan versnellen. Ten opzichte van eerdere plannen voor een circulair Zwolle brengen we focus aan: we gaan ons richten op vier terreinen. We beschrijven in grote lijnen wat er op die vier terreinen moet gebeuren.	
Uitvoeringsagenda Circulair Bouwen	2025
Gemeentelijk Grondstoffenplan 2025-2030	2024

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- We werken aan herijking van onze afschrijvingssystematiek om circulariteit in bouw te stimuleren.
- We ontwikkelen en versterken de circulaire keten in de grond weg en waterbouw.
- We zorgen voor grondstoffenhubs om hergebruik mogelijk te maken.

Lopende activiteiten

- We zetten het circulair inrichten van verkiezingen voort.
- We nemen deel aan de City Deal Toekomstbestendige gebiedsontwikkeling en implementeren de leerervaringen.
- We continueren onze inzet bij WaardeRing.
- We zetten de activiteiten uit de diverse uitvoeringsagenda’s voort.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 4.3.1 Circulaire economie	203	0	203	0	0	203

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Circulaire economie	2.555	2.191	364	364		
Totaal 4.3.1 Circulaire economie	**2.555**	**2.191**	**364**	**364**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 4.3.2 Duurzame economie

Wij helpen ondernemers in de stad en regio om op een duurzame, inclusieve en economische houdbare manier te ondernemen. Daarmee dragen we bij aan de vitaliteit van bedrijven en de vitaliteit van onze stad

Beschrijving

De kern van ons economisch beleid is dat ondernemerschap een dragende bouwsteen is voor een waarde(n)volle samenleving. Economie “betaalt” brede welvaart en economie geeft ook invulling aan brede welvaart (inclusieve arbeidsmarkt, klimaatneutraal en natuur inclusief).
In 2025 is het aangepaste Economisch Perspectief vastgesteld. Met dit geactualiseerde Economisch Perspectief geven we richting aan de economische toekomst van Zwolle. We bouwen voort op de ingezette lijnen uit het Economisch Perspectief van 2021, maar leggen meer nadruk op het versterken van de brede welvaart van onze inwoners en het vergroten van het transitievermogen van onze economie. De economische ambities van Regio Zwolle zijn hierin leidend en met dit Economisch Perspectief willen wij als gemeente Zwolle hier maximaal aan bijdragen.
We onderscheiden drie hoofdopgaven: Mens, Ruimte en Innovatie.
Belangrijke hierbij is dat we onze ondernemersdienstverlening op orde hebben en daar waar mogelijk versterken om een goed werkend economisch ecosysteem te krijgen.
Dit alles doen we in gezamenlijkheid met onze partners in de regio, ondernemers, kennis- en onderwijsinstellingen en andere maatschappelijke organisaties.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Actualisatie Economisch Perspectief 2025 Met dit geactualiseerde Economisch Perspectief geven we richting aan de economische toekomst van Zwolle. We bouwen voort op de ingezette lijnen uit het Economisch Perspectief van 2021 maar leggen meer nadruk op het versterken van de brede welvaart van onze inwoners en het vergroten van het transitievermogen van onze economie. De economische ambities van Regio Zwolle zijn hierin leidend en met dit Economisch Perspectief willen wij als gemeente Zwolle hier maximaal aan bijdragen.	2025
Raadsbrief Toekomstbestendige Bedrijventerreinen Huidige stand van zaken en ontwikkelingen toekomstbestendige bedrijventerreinen	2025
Raadsbrief innovatie en transitiebeleid economie Zwolle Huidige stand van zaken en ontwikkelingen innovatie en transitiebeleid economie	2025
Stimuleringsagenda Impact Ondernemen Uitvoeringsprogramma Stimuleringsaanpak Impact Ondernemen 2023-2025	2024

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Ruimte

- We verkennen samen met de provincie Overijssel de planologische inpasbaarheid van een railterminal voor goederenvervoer op Hessenpoort.
- We gaan, na vaststelling, uitvoering geven aan het omgevingsprogramma kantoren.
- We gaan aan de aan de slag met het aanpassen van ons juridisch planologisch instrumentarium voor intensivering op en herstructurering van onze bedrijventerreinen.

Innovatie

- We maken een Ruimtelijk Ontwikkelingsplan voor De Makersfabriek (voormalige Philipsterrein). Het betreft de ontwikkeling van een binnenstedelijke innovatieve werklocatie voor start-up en scale-ups in de slimme maakindustrie.

Lopende activiteiten

Ruimte

- We voeren het programma Bedrijventerreinen uit:
    - In 2026 gaan we verder met de verkenning van Hessenpoort 4 en starten we een verkenning naar Marslanden Zuid.
    - Op Voorst gaan we aan de slag met het creëren van ruimte voor de energietransitie, klimaatadaptatie en vergroening.
    - Op Hessenpoort zullen we aansluiten op het energiecollectief om dit verder te versterken.
    - Op Marslanden gaan we aan de slag met het identificeren van kansenzones en starten we met onze inzet ter verbetering van de omgevingskwaliteit. We starten met het creëren van de benodigde strakke planologische kaders
- We voeren de uitgiftestrategie Hessenpoort III uit. In 2025 is de verkoop van kavels op Hessenpoort III gestart wat een doorloop heeft naar de komende jaren. Dit zal gebeuren conform de vastgestelde uitgiftestrategie met inzet op duurzaam, circulair en innovatief.
- We stimuleren duurzaam ruimtegebruik door bedrijven: in 2026 willen een uitvraag doen aan de markt voor realisatie van een meerlaagse productiegebouw op een van de bedrijventerreinen in Zwolle.
- We voeren het Masterplan Toekomstbestendige bedrijventerreinen uit.
- We nemen deel aan het project van de verbreding van de Kornwerderzandsluizen in het IJsselmeer.
- We stimuleren en dragen bij aan de verdere ontwikkeling van Port of Zwolle (samenwerking tussen Zwolle, Meppel en Kampen ten aanzien van de havens). Vanaf 2026 werkt Port of Zwolle met een nieuwe, robuustere organisatie en aanvullend takenpakket.

Innovatie

- We ondersteunen de verdere ontwikkeling van het Innovatiedistrict Spoorzone. We dragen financieel en inhoudelijk bij aan het versterken van de kennisclusters rondom starters en sociaal ondernemerschap, Zwolle Incubator (ZWINC), Perron038, Biltin, kenniscentrum voor de gebouwde omgeving, Creative Works en Digital District Zwolle.
- Wij werken samen met onderwijsinstellingen rondom innovatie- en transitievraagstukken en versterken van Zwolle als onderwijsstad.
- We intensiveren de samenwerking met Universiteit Twente op slimme maakindustrie, klimaatvraagstukken en health.

Mens

- We werken mee aan de uitvoering van de Human Capital Agenda Regio Zwolle: aanpak van de arbeidsmarktkrapte.
- We dragen bij aan de ontwikkeling van initiatieven op het gebied van sociaal ondernemerschap om meer ondernemers te ondersteunen die een bijdrage te leveren aan een inclusieve samenleving.
- We werken samen met TIEM om te komen tot meer plaatsingen van mogelijke kandidaten.

Versterken ondernemers-dienstverlening en goed werkend ecosysteem

- We geven lokaal uitvoering aan de aanpak ondernemersdienstverlening die regionaal is vastgesteld. Dat betekent dat we, in samenwerking met ondernemersverenigingen, ondernemers actief zullen bevragen naar de uitdagingen die ondernemers ervaren op het gebied van personeel, circulariteit en energietransitie.
- We werken samen met ondernemersverenigingen om themagerichte en vraaggestuurde bijeenkomsten te organiseren en ondernemers te informeren en te activeren over relevante innovatiethema's (energietransitie, circulariteit, innovatie, personeel, etc).
- Wij faciliteren een adequate follow-up door samen te werken met Kennispoort, Zwolse Innovatieclusters, onderwijsinstellingen en andere (regionale) kennispartners.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 4.3.2 Duurzame economie	2.403	275	2.128	300	22	2.406

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Human Capital 2019-2023	18.850	18.850	0			
Human Capital 2024	8.863	2.185	6.678	6.678		
Topinnovatiecentra	1.367	1.246	121	121		
Economisch Perspectief	1.200	871	329	329		
Aanpak bedrijventerreinen	1.200	330	870	570	300	
Economische ontwikkeling logistiek	1.095	845	250	250		
Tijdelijke voorziening parkeren / evenement Voorsterpoort	695	660	35	35		
Verkenning Hessenpoort 4	510	502	8	8		
Europees prg leader	82	34	48	48		
Gemeentelijke grondexploitaties:						
* Hessenpoort	264.977	262.201	2.776	2.776		
* Hessenpoort 3	13.347	1.913	11.434	11.434		
Totaal 4.3.2 Duurzame economie	**312.186**	**289.637**	**22.549**	**22.249**	**300**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 5. Vitale wijken

Beschrijving

Zwolle streeft naar vitale wijken, die nu én in de toekomst aantrekkelijk zijn om in te leven. Wijken waar mensen zich thuis voelen, wonen, werken en vrije tijd doorbrengen. In een vitale wijk hebben betrokken inwoners contact met elkaar, bewegen, sporten en spelen ze, voelen ze zich veilig en zijn ze beschermd tegen gezondheidsrisico's. Onze inzet op 'buitengeluk' en een gezonde leefomgeving draagt daar nu al aan bij. Vitale Wijken zijn goed toegankelijk en hebben passende woningen en goede voorzieningen. Een vitale wijk ontstaat door wijkgerichte samenwerking van diverse partners zoals gemeente, woon-, zorg- en welzijnsorganisaties, ondernemers én inwoners in de wijk. Een vitale wijk is er voor álle inwoners; voor mens, plant én dier.
We koppelen de grote stedelijke opgaven en ambities aan de behoeften en wensen van bewoners. We hebben oog voor de specifieke behoeften van een wijk (wijkgericht). De 'menselijke maat' is daarbij ons uitgangspunt: de transities rondom klimaat of energiegebruik raken uiteindelijk elke bewoner en ondernemer in Zwolle. We werken aan een omgeving waarin inzet op circulariteit bijdraagt aan een duurzame wijk. Niet alleen door minder afval en grondstoffen te verbranden. Ook door materialen in de buitenruimte circulair toe te passen en te beheren.
Het tweejaarlijkse Buurt-voor-buurtonderzoek is een belangrijke bron om te weten wat er in de wijk speelt. Wij vertalen die data naar onze wijkopgaven. Met behulp van de analyse van leefstijlen van de bewoners maken wij wijkprofielen.
In de integrale meerjarenopgave-programmering (MJOP) stemmen we verschillende opgaven op elkaar af. De buitenruimte staat onder druk, boven én onder de grond. Grote opgaven – zoals de verstedelijking, klimaat en energie - hebben namelijk allemaal ruimte nodig. Ruimte die we ook nodig hebben voor ontmoeten, bewegen, sporten, spelen en groen. Daarom stemmen we via de programmeertafels de opgaven voor onderhoud, vervangingen, mobiliteit, (verkeers)veiligheid, gezondheidsrisico's en wijkopgaven en -profielen op elkaar af. Zo maken we werk met werk en koppelen we fysiek en sociaal aan elkaar.
Wij stimuleren inwonersinitiatieven. Het verzilveren van bijvoorbeeld vergroeningskansen brengt thema's bij elkaar als gezondheid, klimaat, biodiversiteit en sociale cohesie. Via het platform MijnWijk maken inwoners de kansen zichtbaar. Als er draagvlak is, bespreekt wijkmanagement met de initiatiefnemers wat kan en wat daarvoor nodig is.
We werken dagelijks aan de veiligheid in de stad. Niet alleen aan de verkeersveiligheid maar ook omgevingsveiligheid. Daarnaast werken we aan het verminderen van gezondheidsrisico's die samenhangen met luchtkwaliteit en geluid. We werken samen met onze partners en inwoners werken aan veiligheidsthema's zoals jeugd, cybercrime, ondermijnende (drugs)criminaliteit en mensenhandel. We dragen bij aan het veilig laten verlopen van evenementen en betogingen.
Scholen, wijkcentra, sportaccommodaties en andere voorzieningen maken het mogelijk dat inwoners elkaar ontmoeten. Waar mogelijk ondersteunen we met ons gemeentelijk vastgoed ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen en activiteiten. Ook dragen we bij aan de energietransitie. Per wijk bekijken we wat daarvoor nodig is (wijkgericht).

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.1.1 Gezonde samenleving	7.680	170	7.510	67	106	7.471
Doel 5.1.2 Gezond milieu	2.862	0	2.862	0	0	2.862
Doel 5.2.1 Veiligheid	18.572	184	18.388	0	0	18.388
Doel 5.3.1 Vastgoed	13.191	14.563	-1.372	1.387	1.347	-1.332
Doel 5.3.2 Onderwijshuisvesting	15.755	724	15.031	0	12	15.019
Doel 5.4.1 Beheer openbare ruimte	40.733	12.114	28.619	332	10	28.941
Doel 5.5.1 Afval en grondstoffen	18.027	20.639	-2.612	0	0	-2.612
Totaal	116.820	48.394	68.426	1.786	1.475	68.737

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
5.1.1 Gezonde samenleving	4.351	2.352	1.999	1.999	0	0
5.1.2 Gezond milieu	1.261	833	428	428	0	0
5.2.1 Veiligheid	2.387	320	2.067	909	634	523
5.3.1 Vastgoed	101.801	24.595	77.206	24.017	25.317	27.872
5.3.2 Onderwijshuisvesting	45.355	34.059	11.296	11.296	0	0
5.4.1 Beheer openbare ruimte	41.427	18.190	23.237	15.296	7.016	925
Totaal	**196.582**	**80.349**	**116.234**	**53.945**	**32.967**	**29.321**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 5.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de structurele bestedingsvoorstellen en incidentele bestedingsvoorstellen zijn in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de structurele bestedingsvoorstellen en de incidentele bestedingsvoorstellen .

Doel 5.1.1 Gezonde samenleving

Inwoners en organisaties ervaren steeds meer betrokkenheid en eigenaarschap bij de inrichting van hun leefomgeving waarin het prettig wonen, werken en recreëren is en die uitnodigt tot gezond gedrag

Beschrijving

Samenwerken met inwoners in Zwolle is belangrijk want er schuilt veel kracht in de stad. We luisteren, met onze partners, naar wat er speelt en vertalen dat naar concrete en samenhangende acties. Samen met de uitkomsten van het Buurt-voor-Buurt onderzoek actualiseren we tweejaarlijks per stadsdeel de wijkopgaven. Zo maken we zichtbaar dat we differentiëren en maatwerk per wijk leveren.

Groen en water in of dichtbij woon- en werkgebieden zijn daarbij essentieel. We geven bewoners de ruimte om hun eigen leefomgeving te vergroenen en hier bijvoorbeeld gezamenlijk een ontmoetingsplek of buurttuintje te ontwikkelen. Zo vergroten we de betrokkenheid en eigenaarschap van onze inwoners. Ook kan men op de volks- en nutstuinen groente verbouwen.

We zetten in op bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de buitenruimte (BOSS). Dit doen we door in de wijken aan te sluiten bij de behoeften die er zijn. We verbreden hiermee de inzet van onze ruim 380 speelterreinen. door in te zetten op bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de buitenruimte dragen we bij aan de vitaliteit en gezondheid van inwoners.

Zwolle heeft tal van recreatielocaties, denk aan de recreatieplassen, de uiterwaarden, de stadsboerderijen en buurttuinen maar ook de veerpontjes en de recreatieve fietsroutes. Ook met deze locaties proberen we zoveel mogelijk aan te sluiten bij de behoeften van de inwoners.

Wij hechten waarde aan Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE). Onderzoek heeft aangetoond dat wanneer kinderen op jonge leeftijd in aanraking komen met NDE zij op latere leeftijd meer bereid zijn om duurzame maatregelen te treffen en positief gedrag te vertonen. Dit draagt direct bij aan een vitale en gezonde leefomgeving.
Kinderen kunnen met tuinieren kennismaken bij de gemeentelijke jeugdtuincomplexen, ook kunnen zij op pad met de Zwolse schaapskudde. Daarnaast spelen de stadsboerderijen, dierenweides en Park de Nooterhof een grote rol bij NDE.

Wij werken aan een optimaal welzijn voor gezelschaps- en wilde dieren binnen de gemeentegrenzen. We voeren hierbij zoveel mogelijk de wettelijke (noodopvang)taken uit en ondersteunen daarbij onze uitvoerende partners. Ook nemen we dierenwelzijn actief mee in ter zake doende besluitvorming. Denk hierbij aan advisering over het welzijn van vleermuizen bij de bouw en/of isolatie van woningen.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Raadsbesluit doorontwikkeling wijkgericht werken	2012
Nota dierenenwelzijn	2025
BOSS-beleid	2025

Portefeuillehouder(s)

Anja Roelfs

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Wijkmanagement
- We voeren in 2026 opnieuw het Buurt-voor-Buurt onderzoek uit en gebruiken de uitkomsten voor de actualisatie en monitoring van de huidige wijkopgaven 2025-2028..
- Binnen het kader van 'Versterken wijkgericht werken' werken we aan nieuwe wijkcyclus waarbij meer aandacht is voor een lange termijnvisie op basis van een domein overstijgende analyse, met een gezamenlijke en eenduidige wijze van sturing en uitvoering.
- Met de uitkomsten van de evaluatie werken aan een doorontwikkeling van de website MijnWijk.
- We zetten in op integraal programmeren in de wijk (sociaal en fysiek) waardoor budgetten meer aan elkaar gekoppeld kunnen worden.
- We starten een experiment met een platform Bewonersinitiatieven in één of twee wijken in Zwolle.
- We introduceren de tool "leefstlijlen" in de organisatie met als doel het beter leren kennen en begrijpen van onze inwoners waardoor we nog klantgerichter kunnen communiceren en participeren.

Recreatiebeleid
- Qua recreatie wordt volop gewerkt aan een doorontwikkeling recreatief bezien. Zo is het afgelopen jaar ook gestart met een campagne voor het bevorderen van zon- en zwemveiligheid. Op de Wijthmenerplas is getart met Wingfoilen en ook het aantal SUP'pers zien we toenemen. Daar waar ook dieren aanwezig zijn, wordt ingezet op actieve afstemming tussen mensenwelzijn en dierenwelzijn.
- We nemen deel -of motiveren deelname van partijen- aan het provinciale programma “Natuur voor Elkaar” door het inbrengen van kansrijke pilots en projecten, zoals:
    - Natuur en gezondheid, waarbij fysiek en sociaal domein meer verbonden raakt. Bijvoorbeeld eetbaar groen bij zorginstellingen en tuinen en hier gezamenlijk mee gaan koken;
    - Natuurateliers organiseren waarbij grotere bewonersinitiatieven (20+ bewoners) door provincie en gemeente in ‘proven’ concept begeleid worden;
    - Bedrijventerreinen samen met ondernemers aan de slag (natuur voor elkaar en werklandschappen van de toekomst komen hier samen richting gemeente).

Dierenwelzijn
In 2025 is het dierenwelzijnsbeleid herijkt. In dit beleid is aangegeven welke zaken in 2026 uitgewerkt gaan worden. Dit zijn:
- Het opstellen van een uitvoeringsprogramma voor de jaren 2026-2028;
- Het actualiseren van het hondenbeleid;
- Het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek naar de samenwerking met/tussen de diverse dierenwelzijnsorganisaties;
- Het herijken van de procedure voor de neutralisatie van zwerfkatten;
- Het doorontwikkelen in het werken met de keurmerken Dier-OK en vSKBN;
- Actieve afstemming opzoeken tussen ecologie en dierenwelzijn.

Gezonde buitenactiviteiten
- In 2025 is het beleid gericht op bewegen, ontmoeten, spelen en sporten vastgesteld (BOSS-beleid). Het BOSS-beleid wordt in 2025 en 2026 beproefd en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren.
- We zetten in om inzicht in en draagvlak te verkrijgen voor deze beweging (gezondheid te bevorderen in de leefomgeving) en investeren in de samenwerking en het maken van concrete afspraken met andere regiogemeenten, de zorgverzekeraar en partners in de stad. Kansen benutten voor preventiecoalities.
- We versterken de sociale veerkracht door toegang te hebben tot sociale hulpbronnen en hulpbronnen uit de omgeving zoals sociale participatie, toegankelijkheid voorzieningen en mobiliteit.
- We zetten interventies in de leefomgeving in die een sociaal effect hebben.

Natuur-en Duurzaamheidseducatie (NDE)
- We gaan aan de slag om het NDE-beleid robuuster en in meer samenhang met de partijen neer te zetten. Op basis van de uitkomsten van het NDE onderzoek uit 2025 geven we verder invulling aan de stedelijke organisatie van NDE.
- We verkennen de nieuwbouw op, en inrichting van, Park de Nooterhof nader.

Lopende activiteiten

Wijkmanagement
- We onderhouden een netwerk van bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties en de regisseren de samenwerking tussen deze partijen en de gemeente.
- We voeren de wijkopgaven 2025-2028 in de vijf stadsdelen uit.
- We stimuleren (kleinschalige) leefbaarheidsinitiatieven van bewoners onder andere via het digitale platform MijnWijk (https://mijnwijk.zwolle.nl/) en het budget Premie op Actie.
- Initiatiefrijk Zwolle - We hebben een loketfunctie voor maatschappelijk vernieuwende en wijkoverstijgende initiatieven en zetten daarvoor het Stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle in.
- We voeren regie in (acute) situaties omtrent leefbaarheid en veiligheid in de wijken.
- We onderhouden een dashboard met wijkdata (https://cijfersoverzwolle.nl/dashboard/wijkdata) en andere digitale wijkinformatie zoals wijkprofielen en leefstijlen.
- Wijkservicepunten - door middel van wijkservicepunten (op stadsdeelniveau) zijn we laagdrempelig toegankelijk voor bewoners en in de wijk actieve organisaties.
- We reageren adequaat op meldingen omtrent de openbare ruimte.

Recreatiebeleid
- We beheren en onderhouden de water gerelateerde-, groene -en recreatieve kapitaalgoederen, zoals beschreven in de Nota Kapitaalgoederen.
- We beheren speeltoestellen (inspectie speeltoestellen), recreatieplassen, veerdiensten en fiets- en wandelroutes.
- We hebben meer aandacht voor bewegen in de buitenruimte middels het BOSS-beleid (geactualiseerd speelbeleid), met aandacht voor inclusief spelen.
- We voeren het jaarlijks onderhoudsprogramma Waterwerken uit; onderhoud beschoeiing en waterwerken, fonteinen, sluizen en remmingswerken, onderhoud havens, kaden en bruggen.

Dierenwelzijn
- We stimuleren de samenwerking en de afstemming tussen beleid en uitvoering met de ketenpartners Dierenwelzijn. De uitvoering van het beleid wordt grotendeels door de partners in de stad vormgegeven. Wij maken afspraken over de taken die de partners voor ons uitvoeren.
- We subsidiëren het dierenasiel, de dierenambulance en Stichting Flappus.
- We behandelen gewonde dieren uit de openbare ruimte door dierenartsen.

Gezonde buitenactiviteiten
- We ondersteunen initiatieven die aanzetten tot bewegen en een gezonde leefstijl, bijvoorbeeld middels speelaanleidingen en eetbaar groen. In bestaande wijken en in gebiedsontwikkeling met (toekomstige) bewoners nadenken over ruimtelijke aanpassingen ten behoeve van gezonde buitenactiviteiten.
- We versterken de sociale veerkracht door toegang te hebben tot sociale hulpbronnen en hulpbronnen uit de omgeving zoals sociale participatie, toegankelijkheid voorzieningen en mobiliteit.

Natuur- en duurzaamheidseducatie (NDE)
- We zetten de vastgestelde koers NDE uit 2021 voort, en versterken we NDE in de wijk verder. Hierbij sluiten we aan op de BECK-agenda (Biodiversiteit, Energie, Circulariteit en Klimaat).
- We ondersteunen en subsidiëren verschillende partijen, onder andere ten behoeve van recreatie en NDE;
    - De stadsboerderijen en buurtweiden
    - Stichting Nooterhof
    - De Milieuraad
- We zetten de informatievoorziening van NDE voort door nieuwsbrieven te publiceren en de NDE-website actueel te houden.
- De schaapskudde graast zowel in Holtenbroek als Stadshagen.
- Op de jeugdtuincomplexen in de Aa-landen/Holtenbroek, Stadshagen en Zwolle Zuid maakt een groot aantal kinderen weer kennis met het zelf kweken van groenten.

Activiteiten waar we mee stoppen

Natuur- en Duurzaamheidseducatie (NDE)
- Per 2026 zijn de incidentele gelden die zijn verstrekt bij het vaststellen van de visie in 2021 en bij de begroting van 2025 geeindigd. Op basis van het NDE-onderzoek wordt bepaald hoe de structurele NDE-gelden in 2026 het beste kunnen worden ingezet.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.1.1 Gezonde samenleving	7.680	170	7.510	67	106	7.471

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Diezerpoort, Sociaal	1.084	925	159	159		
2023 Vervangingsinvestering spelen	585	187	398	398		
2022 Skateb Wezenlandenpark vloer	435	39	396	396		
2022 Spelen	425	411	14	14		
2025 Vervangingsinvestering spelen	415	0	415	415		
BBR Paars (doel 713)	292	148	144	144		
2024 Vervangingsinvestering spelen	265	52	213	213		
2023 Leefbaarheid Kamperpoort	200	154	46	46		
Werkplan kleurrijk Holtenbroek	120	108	12	12		
2023 Hekwerk e.d. weides/openbaar	114	114	0			
2025 Vervangingsinvestering hekwerk e.d. weides	110	0	110	110		
2022 Wandelroutenetwerk	100	73	27	27		
2024 Hekwerk e.d. weides/openbaar	85	27	58	58		
2022 Hekwerk e.d. weides openbaar	72	72	0			
2024 Vervangingsinvestering snipperpad	48	42	6	6		
Totaal 5.1.1 Gezonde samenleving	**4.350**	**2.352**	**1.998**	**1.998**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.1.2 Gezond milieu

We verminderen gezondheidsrisico's die samenhangen met luchtkwaliteit, geluid en omgevingsveiligheid

Beschrijving

We streven naar het beschermen, bevorderen en faciliteren van een betere gezondheid van alle bewoners en bezoekers van Zwolle. Een gezonde leefomgeving is daarvoor een belangrijke randvoorwaarde. Een gezonde leefomgeving nodigt uit tot gezond gedrag, stimuleert beweging en ontmoeting en beschermt tegen gezondheidsrisico's. Een slechte luchtkwaliteit of een hoge geluidbelasting vormen een risico voor de gezondheid. Ook brengen het transport en opslaan van en het werken met gevaarlijke stoffen risico's met zich mee. Met goede afwegingen en beleid verminderen we de gezondheidsrisico's voor onze inwoners en draagt de leefomgeving bij aan een gezonde stad.

Een belangrijk deel van de milieutaken is belegd bij Omgevingsdienst IJsselland (ODIJS). Dit is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland, Zwolle en de provincie Overijssel.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Geluidoverlast door verkeer (%)	**2022**	**2024**	**2026**
	16	17	Lager

Percentage inwoners in Zwolle dat aangeeft overlast te ervaren door verkeer. Bron: Gemeente Zwolle.

Knelpuntlocaties vanwege geluid langs gemeentelijke wegen (aantal)	**2017**	**2022**	**2027**
	geen data	224	Minder

In het kader van EU-richtlijn Omgevingslawaai stelt de gemeente Zwolle elke 5 jaar geluidbelastingkaarten vast. Hierop is aangegeven hoe de objectieve geluidsituatie is vanwege wegverkeer, railverkeer en industrielawaai. In vervolg op de geluidkartering stelt het college van B&W een actieplan vast voor de gemeentelijke wegen. Hiervoor wordt het aantal knelpuntlocaties langs gemeentelijke wegen bepaald. 1 locatie = 1 woning of andere geluidgevoelige bestemming waar de geluidbelasting hoger is dan 65 dB. De data uit de vorige kartering (2017) zijn niet representatief, omdat de door de EU voorgeschreven rekenmethodiek is gewijzigd. Bron: Gemeente Zwolle

Luchtkwaliteit	**-**	**-**	**-**
	-	-	-

Voor de begroting 2026 is voor het thema luchtkwaliteit nog geen indicator opgenomen. Landelijk zijn er indicatoren voor gezonde leefomgeving in ontwikkeling, waaronder luchtkwaliteit. TNO en RIVM werken hieraan. Wij willen graag aansluiten bij deze ontwikkeling.

Kwetsbare bestemmingen binnen 10-6 risico-contour (aantal)	**2023**	**2024**	**2026**
	0	0	0

kwetsbare bestemmingen, zoals woningen mogen zich niet bevinden binnen de 10-6 risicocontour van activiteiten, opslag en hoofdtransportassen met gevaarlijke stoffen. Bron: Gemeente Zwolle.

ODIJS: uitvoering gemaakte afspraken over VTH en advies (%)	**2023**	**2024**	**2026**
	85	93,4	>95

Omgevingsdienst IJsselland (ODIJS) monitort urenbesteding en aantal gerealiseerde producten. ODIJS maakt ieder jaar een jaarverslag waarin de resultaten van het afgelopen jaar worden vergeleken met het voor dat jaar opgestelde uitvoeringsprogramma en de daarop gebaseerde individuele jaaropdracht per deelnemer. Bron: jaarverslag ODIJS

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Omgevingsvisie Ons Zwolle van Morgen 2030	2021

In het najaar 2025 wordt er naar verwachting door de Raad een aanvulling op de omgevingsvisie vastgesteld.

Actieplan Geluid 2018-2023	2018

In het kader van de EU-richtlijn Omgevingslawaai stelt de gemeente Zwolle elke 5 jaar geluidbelastingkaarten vast. Hierop is

aangegeven hoe de objectieve geluidsituatie is vanwege wegverkeer, railverkeer en industrielawaai. In vervolg op de geluidkartering stelt het college van B&W een actieplan vast voor de gemeentelijke wegen. In het najaar 2025 wordt er naar verwachting het nieuwe Actieplan vastgesteld.

Gebiedsgericht beleidskader externe veiligheid 2009
Link naar deze nota is binnen ibabs niet beschikbaar. Het beleidskader is openbaar en kan worden opgevraagd bij het team milieuplanologie.

Regionaal uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving 2024
Milieutaken Omgevingsdienst IJsselland

Portefeuillehouder(s)
Arjan Spaans

Activiteiten

Nieuwe activiteiten
- We gaan aan de slag met het Schone Lucht Akkoord en stellen daarvoor een uitvoeringsprogramma op.

Lopende activiteiten
- We begeleiden de omzetting van de milieuthema's geluid, luchtkwaliteit, geur en omgevingsveiligheid naar het definitieve omgevingsplan.
- We handelen geluidsklachten wegverkeerslawaai af.
- We stellen geluidskaarten op en voeren het Actieplan geluid uit. Dit is een Europese verplichting. Elke 5 jaar stelt Zwolle de kaarten en het Actieplan vast.
- We handelen luchtverontreinigingsklachten af.
- We adviseren over milieuthema's in projecten.
- We volgen de landelijke ontwikkelingen, leveren beleidsinput, voeren beleidsevaluaties en -actualisaties uit en beantwoorden vragen over specifieke onderwerpen zoals straling 5G netwerken, gezondheidseffecten geluid/lucht etc..
- Voor omgevingsveiligheid bewaken we dat het groepsrisico past binnen de grenswaarden van het gebiedstype en zorgen dat dit openbaar, verklaarbaar en aanvaardbaar is.

Omgevingsdienst IJsselland (ODIJS)
Omgevingsdienst IJsselland geeft voor Zwolle invulling aan taken op het gebied van omgevingsrecht milieu en draagt zo bij aan de kwaliteit van de leefomgeving. Het afgesproken takenpakket staat beschreven in een bijlage bij de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst IJsselland. ODIJS voert de volgende activiteiten uit:
- Uitvoeren vergunningverlening, toezicht en handhavingstaken (VTH-taken) op basis van het regionaal uniform beleid voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving – Milieutaken Omgevingsdienst IJsselland (2024) en het jaarlijkse regionaal uitvoeringsprogramma uitvoering milieutaken Omgevingsdienst IJsselland .
- Preventieve handhaving door voorlichting, communicatie, advisering, stimulering, zichtbaar optreden en persoonlijke benadering.
- Waar nodig wordt repressief opgetreden.
- Specialistische werkzaamheden op het gebied van bodem, geluid, lucht en omgevingsveiligheid

Activiteiten waar we mee stoppen
Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.1.2 Gezond milieu	2.862	0	2.862	0	0	2.862

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Geluidsanering	1.105	708	397	397		
Airport Lelystad	156	125	31	31		
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**1.261**	**833**	**428**	**428**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.2.1 Veiligheid

We versterken de leefbaarheid en veiligheid in de openbare ruimte door het voorkomen en tegengaan van criminaliteit, overlast en andere veiligheidsvraagstukken

Beschrijving

Zwolle is een veilige stad voor iedereen. Een veilig Zwolle maken we samen met onze inwoners, ondernemers en professionals, zoals toezicht en handhaving, wijkmanagement- en beheerders, het sociaal wijkteam en de politie. We hebben elkaar nodig om de stad leefbaar en veilig te houden. We kijken op welke manieren we overlast, crimineel gedrag of fysieke onveiligheid kunnen voorkomen en welke effectieve vormen van preventie en handhaving hier aan bijdragen. Preventie is een belangrijk onderdeel in het voorkomen van veiligheidsvraagstukken.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Strategische Veiligheidsagenda 2023-2026	2023
Deze agenda richt zich op sociale veiligheidsvraagstukken. Hoewel Zwolle gekenmerkt kan worden als overwegend veilige stad, is er – op basis van een brede en integrale veiligheidsanalyse – in toenemende mate sprake van ontwikkelingen die de openbare orde en veiligheid raken. Deze ontwikkelingen vormen de basis voor de Strategische Veiligheidsagenda.	
Handhavingsnota veiligheid en openbare ruimte	2024
In deze nota wordt omschreven op welke manier we handhaven in de openbare ruimte.	
Strategische Beleidsagenda 2023-2026 Veiligheidsregio IJsselland	2023
Bij incidenten of crises kan iedereen altijd op de Veiligheidsregio IJsselland rekenen. In de strategische beleidsagenda 2023-2026 staat waar de Veiligheidsregio IJsselland als organisatie zich de komende jaren op richt en welke ambities zij hebben.	

Portefeuillehouder(s)

Peter Snijders

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Het coffeeshopbeleid is geëvalueerd en wordt als input gebruikt voor het nieuwe coffeeshopbeleid. Er wordt voor dit nieuwe beleid een participatietraject gehouden met stakeholders. Na vaststelling van het nieuwe beleid starten we de procedure voor een nieuw te vestigen coffeeshop.
- We zetten een bewustwordingscampagne in tegen het gebruik en de handel van harddrugs.
- We versterken de weerbaarheid van de samenleving, zodat inwoners zelfredzaam zijn, de basisbehoeften van inwoners vervuld blijven, en de continuïteit van de maatschappij wordt gewaarborgd.

Lopende activiteiten

- We handhaven de openbare orde of herstellen deze door specifieke maatregelen te nemen of (bestuurlijke) bevoegdheden in te zetten.
- We geven uitvoering aan de Strategische Veiligheidsagenda 2023-2026 en zetten in de op de geprioriteerde thema's
  1. Zorg en Veiligheid,
  2. Digitale Veiligheid,
  3. Drugs,
  4. Jeugd en Veiligheid en
  5. Polarisatie en extremisme.
- We verlenen vergunningen, houden toezicht en handhaven op basis van wijk- en risicogerichte aanpak. Onze aandachtsgebieden variëren van openbare orde en ruimte tot kinderopvang en de aanpak van georganiseerde ondermijnende criminaliteit.
- We blijven streven naar een integrale aanpak van toezicht in de openbare ruimte. De BOA's werken thema- en wijkgericht (in alle wijken van één stadsdeel) en bepalen samen met partners welke knelpunten prioriteit krijgen. De Handhavingsnota openbare ruimte en veiligheid (vastgesteld in 2024) vormt hierbij ons uitgangspunt.
- We continueren het duiden van signalen van ondermijnende criminaliteit, het integraal werken aan casuïstiek en het blijvend versterken van onze informatiepositie. Onze inwoners en ondernemers, partners en interne collega's kunnen signalen melden bij het meldpunt.
- We blijven de veiligheid en leefbaarheid bevorderen bij specifieke locaties, zoals maatschappelijke opvang en coffeeshops, door samen te werken aan veiligheid rond kwetsbare locaties.
- We werken samen in verschillende samenwerkingsverbanden, waarbij sommige van deze verbanden financiële steun van ons ontvangen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.2.1 Veiligheid	18.572	184	18.388	0	0	18.388

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Preventie met gezag	1.368	58	1.310	628	459	223
Zwolle vuurwerkvrij	702	0	702	227	175	300
Infra camera's binnenstad	317	261	56	56		
Totaal 5.2.1 Veiligheid	**2.387**	**319**	**2.068**	**911**	**634**	**523**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.3.1 Vastgoed

Het gemeentelijk vastgoed biedt toegankelijke en duurzame huisvesting aan maatschappelijke voorzieningen, met de bedoeling de leefbaarheid, vitaliteit en sociale cohesie in de wijken, dorpen en stad te versterken

Beschrijving

De gemeente Zwolle heeft vastgoed in eigendom, waarin partijen zijn gehuisvest die van waarde zijn voor haar inwoners en de aantrekkingskracht van Zwolle versterken. Voorbeelden van maatschappelijke voorzieningen in gemeentelijk eigendom zijn wijkcentra, theaters en sportgebouwen. Daarnaast hebben we de huisvesting van onze eigen organisatie in bezit, de brandweerkazernes en een relatief groot aandeel van onze portefeuille is monumentaal. We zien ons gemeentelijk vastgoed als een middel om ruimtelijke, maatschappelijke en economische ontwikkelingen en activiteiten te ondersteunen of aan te jagen. We onderzoeken met het programma Maatschappelijke voorzieningen gebiedsgericht aan welke voorzieningen de bewoners behoefte hebben. Dit vertalen we naar een concrete huisvestingsbehoefte. Daarnaast werken we eraan dat ons vastgoed duurzaam en toegankelijk is.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Kadernota Vastgoedmanagement	2025

De Kadernota Vastgoedmanagement geeft aan hoe wij omgaan met onze vastgoedportefeuille. Er zijn 23 kaders in opgenomen in de nota die richtlijnen en houvast bieden bij het beantwoorden van bijvoorbeeld de volgende vragen: waarom hebben we welk vastgoed, welke rol heeft afdeling Vastgoed bij het beheren en ontwikkelingen van vastgoed, hoe verhuren en onderhouden wij ons vastgoed en welke rol kan de samenleving hierin hebben? Het is door deze nota voor alle betrokkenen helder hoe wij ons vastgoed onderhouden, verhuren, aankopen, verkopen en ontwikkelen. Ook is opgenomen welke eisen wij stellen op het gebied van duurzaamheid en toegankelijkheid.

Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed 2024

Deze routekaart geeft antwoord op de vraag wat nodig is om te voldoen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord en haar eigen ambities op het gebied van de energietransitie te behalen.

Portefeuillehouder(s)

Dorrit de Jong
Michiel van Willigen

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

- De Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed is gedeeld met de raad. Hierin is opgenomen wat nodig is om te voldoen aan Europese en landelijke regelgeving en onze eigen ambities te halen. Het beschikbare budget is te weinig om het tempo in de routekaart te kunnen halen. Momenten in het onderhoud grijpen we aan om te verduurzamen en door de rijksubsidie Dumava aan te vragen, proberen we zoveel mogelijk tempo te maken in het verduurzamen van ons vastgoed.
- In het programma Maatschappelijke Voorzieningen geven we uitvoering aan een nieuwe manier van werken:
    - Van focus op stenen/vastgoed, naar focus op de maatschappelijke opgave en voorzieningen in de wijken;
    - Van versnippering van kennis en ervaring op het gebied van maatschappelijke organisatie binnen de gemeente Zwolle, naar bundeling van kennis en ervaring binnen één programma;
    - Van zicht op de voorzieningenopgave per sector, naar zicht op de totale opgave;
    - Van zicht op de huidige behoefte aan voorzieningen naar zicht op de behoefte over 10 tot 15 jaar.

  We pakken dit gebiedsgericht op, samen met partijen werkzaam in de wijk. Een interactief proces. We voeren brede verkenningen uit in verschillende wijken, met als doel om te komen tot toekomstgerichte, samengestelde voorzieningen in aansluiting op de leefstijl en de sociale behoeften.
- In de kadernota vastgoedmanagement zijn onze kaders vastgelegd. Het professionaliseren van onze werkzaamheden is een doorlopend proces. De geactualiseerde kadernota geeft ons richting om hierin vervolgstappen te zetten. In 2026 stellen wij bijvoorbeeld een Strategische Portefeuilleplan op.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.3.1 Vastgoed	13.191	14.563	-1.372	1.387	1.347	-1.332

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Uitg Stadsfoyer Stadshagen	20.922	46	20.876		10.400	10.476
Bruisend Trefpunt Zwolle Zuid	10.450	27	10.423	1.025	1.200	8.198
Vervangingsinvestering verhuurde panden	10.213	0	10.213	6.495	3.193	525
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed 2e tranche	10.000	0	10.000		5.000	5.000
Verbouwing ANNO - Melkmarkt 41	9.667	9.626	41	41		
Herinrichting Bogenhal	8.669	54	8.615	871	4.116	3.628
Statenzaalcomplex-Diezerstraat 80	5.907	5.546	361	361		
Aankoop bewegingshuis Stadshagen	4.500	3.332	1.168		1.168	
Verduurzaming Marsweg 39	3.710	68	3.642	3.642		
Verduurzaming Zerboltstraat 63	2.388	1.302	1.086	1.086		
Kulturhus Wijthmen	1.900	0	1.900	1.900		
Verduurzaming Bagijneweide 15-17	1.603	63	1.540	1.540		
Renovatie de Wheeme	1.600	26	1.574	1.574		
Voorbereidingskrediet Turfmarkt 5	1.400	213	1.187	1.187		
Verduurzaming Koewegje 4	1.256	87	1.169	1.169		
Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	1.200	259	941	701	240	
Verduurzaming Gouwe 10	1.142	71	1.071	1.071		
Renovatie dak Ossenkamp 7, Zwembad	950	0	950	950		
Aankoop Radewijnstraat 2	845	831	14	14		
Aankoop voedselbank	765	756	9	9		
Programma maatschappelijke voorzieningen	480	159	321	321		
Huisvesting de Nooterhof	286	286	0			
Voorbereidingskrediet De Pol	180	146	34	34		
Vervangingsinvestering Vastgoed	1.581	1.581	0			

	Begroting 2026					
Voorbereiding de Wheeme	100	69	31	31		
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed	50	45	5	5		
2021 Westerlaan verlichting vervanging LED	36	0	36	36		
Totaal 5.3.1 Vastgoed	**101.800**	**24.593**	**77.207**	**24.063**	**25.317**	**27.827**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.3.2 Onderwijshuisvesting

We realiseren toekomstbestendige, gezonde en goed verankerde onderwijsvoorzieningen in nauwe samenwerking met schoolbesturen

Beschrijving

In Zwolle zijn 11 schoolbesturen actief die onderwijs verzorgen verspreid over 98 gebouwen, waarvan 59 voor basisonderwijs, 19 voor speciaal basisonderwijs en 21 scholen voor voortgezet onderwijs. De gemeente heeft de wettelijke taak om te voorzien in voldoende en adequate capaciteit (huisvesting). De schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het beheer, exploitatie en onderhoud van de schoolgebouwen. De Gemeente Zwolle en de schoolbesturen zijn hiermee gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren en instandhouden van de onderwijsgebouwen. Iedere partij heeft hierin zijn eigen taak en verantwoordelijkheid.

In 2020 is het huidige Integraal Huisvestingsplan (IHP) vastgesteld. Daarmee is een start gemaakt voor het ontwikkelen van plannen voor renovatie of vervangende nieuwbouw van bestaande schoolgebouwen. Veel schoolgebouwen zijn sterk verouderd en voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd. Een integrale aanpak maakt het mogelijk om te investeren in duurzame, gezonde en energiezuinige gebouwen die voorbereid zijn op het onderwijs van de toekomt. Per wijk worden de plannen inzichtelijk gemaakt in nauwe afstemming met de betrokken schoolbesturen. Het belangrijkste uitgangspunt daarbij is de samenwerking tussen de scholen en de verbinding met andere partijen binnen de wijk. In aanvulling op het Integraal Huisvestingsplan blijven we uitvoering geven aan de overige taken die onder onze zorgplicht vallen zoals het huren van onderwijsgebouwen ten behoeve van capaciteitsvraagstukken, het stimuleren van de brede inzet van onderwijsgebouwen, het afsluiten van verzekeringen en het vergoeden van vandalismeschade.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Integraal Huisvestingsplan	2020

Dit IHP bevat een concrete uitvoeringsagenda voor de periode 2020-2023 en een doorkijk naar de vraagstukken die tot 2035 op het gebied van onderwijshuisvesting gaan spelen.

Portefeuillehouder(s)

Michiel van Willigen

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Samen met de schoolbesturen hebben we belangrijke stappen gezet in de voorbereiding van het nieuwe Integrale huisvestingsplan (IHP). Het nieuwe IHP zal nu in 2025 aan de raad wordt aangeboden ter besluitvorming
- Vanuit een wijkgerichte benadering wordt door de schoolbesturen gezamenlijk gekeken naar de onderwijsvoorzieningen die nodig zijn voor de toekomst. Daarbij wordt verbinding maakt met maatschappelijk partners voor de ontwikkeling van scholen naar (integrale) kindcentra en het rijksbeleid aangaande de ‘rijke schooldag’.

Lopende activiteiten

Voor de komende jaren zetten we in op het realiseren van moderne onderwijsvoorzieningen waarbij:

- Onderwijs sterk, innovatief en op de juiste plek verankerd is in de wijk,
- Gezonde, duurzame en energiezuinige onderwijsvoorzieningen een randvoorwaarde is,
- We in nauwe samenwerking met schoolbesturen uitvoering geven aan toekomstbestendige huisvestingsvraagstukken gericht op samenwerking tussen scholen en maatschappelijke partners binnen de wijk

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.3.2 Onderwijshuisvesting	15.755	724	15.031	0	12	15.019

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Veiligheidseisen/vervanging beveiligingsvoorzieningen	4.007	2.975	1.032	1.032		
Onvoorziene aanpassingen en voorzieningen	400	166	234	234		
TrioMundo voorbereiding aanpassing schoolgebouw	200	0	200	200		
Facet aanpassingen schoolgebouw	275	0	275	275		
uitbr.huisvesting Capellen sch.gem.schap OVO	24.583	23.682	901	901		
Het Atelier voorbereiding nieuwbouw	7.425	4.149	3.276	3.276		
Emmaschool voorbereiding vervangende nieuwbouw	600	600	0	0		
Geert Grote school voorbereiding vervangende nieuwbouw	430	430	0	0		
Aanpassing Festival voorbereiding vervangende nieuwbouw	2.730	0	2.730	2.730		
Eliëzer en Obadjaschool startkrediet vervangende nieuwbouw	1.150	230	920	920		
Meander College startkrediet vervangende nieuwbouw	500	500	0	0		
SUVIS ventilatie schoolgebouwen	660	587	73	73		
Elbertsschool tijdelijke huisvesting leerlingen ROL	734	0	734	734		
Overige kleinere investeringen onderwijs	1.661	739	922	922		
Totaal 5.3.2 Onderwijshuisvesting	**45.355**	**34.059**	**11.296**	**11.296**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.4.1 Beheer openbare ruimte

We werken aan (be)leefbare wijken door instandhouding en toekomstbestendige herinrichting van de buitenruimte

Beschrijving

Een groene, toegankelijke en veilige openbare ruimte is één van de randvoorwaarden voor een vitale en levendige stad. De kapitaalgoederen die wij beheren zijn essentieel voor de (be)leefbaarheid in de wijken. De bereikbaarheid en toegankelijkheid in een steeds meer verstedelijkende omgeving moeten blijven borgen dat de bewoners zich kunnen ontspannen en tot rust kunnen komen in de (groene) verblijfsgebieden en op of langs het water. We vinden het belangrijk dat mensen gestimuleerd worden om te bewegen en te spelen; groen en water in of dichtbij woon- en werkgebieden zijn essentieel voor een gezond leefklimaat. Voldoende groene ruimte voor mens, plant en dier staat onder druk in de steeds stedelijker wordende omgeving. Wij koesteren onze groenblauwe structuren met ecologisch beheer en een volwassen bomenbestand, mede omdat die bijdragen aan een klimaat bestendige stad. Waar ontwikkelingen zijn, nemen we de kansen en knelpunten toe.
Het beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen (onder andere wegen, verkeerslichten, de lantaarnpalen, bruggen, fonteinen, water, riolering, bomen, perken, tunnels en kabels en leidingen) draagt bij aan de leefbaarheid in de wijken. Dit doen we door elk jaar een onderhouds- en vervangingsplanning op te stellen. De basis is voldoen aan de geldende wet- en regelgeving, landelijke normen en richtlijnen. We zorgen hiermee dat ons areaal veilig is, de technische kwaliteit in orde is en op het juiste moment het benodigde onderhoud uit te voeren (voorkomen kapitaalvernietiging).
We kijken steeds verder vooruit. Dit doen we om de kostenstijgingen als gevolg van het ouder wordende areaal aan te zien komen. Hiermee voorkomen we verrassingen en kunnen we op tijd geld aanvragen. Ook kunnen we onze werkzaamheden beter aan laten sluiten op de opgaven en ontwikkelingen. Het geeft ons ook de tijd om bij vervanging en herinrichting aan te sluiten bij de opgaven van de stad om een toekomstbestendige buitenruimte te realiseren.
De beheerstrategie is vastgelegd onze beheerplannen en de Nota Kapitaalgoederen Buitenruimte 2023-2026. De Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte 2027-2032 bieden we in 2026 ter besluitvorming aan.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Kwaliteit openbare ruimte stadshart (niveau beeldkwaliteit A, B+, B)	**2024**	**2025**	**2026**
	A	A	A

We onderhouden de stad in lijn met de omgevingsvisie. Dit omschrijft een hoge ambitie voor het centrumgebied. Bron: Gemeente Zwolle

Kwaliteit openbare ruimte stationsgebied (niveau beeldkwaliteit A, B+, B)	**2022**	**2023**	**2026**
	B	B+	B+

We onderhouden de stad in lijn met de omgevingsvisie. Bij het vaststellen van de Nota Beheer Kapitaal Goederen Buitenruimte 2023-2026 is besloten (gezien de kosten) om het stationsgebied iets lager dat A te onderhouden. Bron: Gemeente Zwolle

Kwaliteit openbare ruimte overige gebieden (niveau beeldkwaliteit A, B+, B)	**2024**	**2025**	**2026**
	B	B	B

We onderhouden de stad in lijn met de omgevingsvisie. Dit betekent dat voor de gebieden -niet zijnde centrum en station- het basisniveau (B) wordt gehanteerd. Met dit niveau voldoen we aan landelijke wet- en regelgeving voor het borgen van veiligheid en het voorkomen van kapitaalvernietiging. Bron: Gemeente Zwolle

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Omgevingsvisie Ons Zwolle van Morgen 2030
In de omgevingsvisie is de koers en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving in Zwolle in de periode tot 2030 beschreven.

Concept Nota beheer kapitaalgoederen Buitenruimte 2023-2026
De nota beschrijft hoe de kapitaalgoederen erbij liggen. Ook hoeveel geld we nodig hebben voor onderhoud en uiteraard wat we beschikbaar hebben. De kapitaalgoederen zijn in lijn met de paragraaf ‘Onderhoud kapitaalgoederen’ en betreffen enkel de kapitaalgoederen in de openbare ruimte.

Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022 - 2026
Goede riolering is nodig voor de bescherming van de volksgezondheid, het milieu en het tegengaan van wateroverlast. Het is daarmee een belangrijk onderdeel van de leefomgeving, waarmee er een directe relatie ligt met andere vakgebieden. Als gemeente hebben we de taak om voor die riolering te zorgen: we hebben de zorgplicht voor stedelijk afvalwater, voor afvloeiend hemelwater en voor grondwater maatregelen. In dit GRP beschrijven we hoe wij onze gemeentelijke watertaken uitvoeren.

Groen- en recreatiebeleid “(Be)leefbaar voor iedereen d.d. feb 2025
Inclusief de bijlagen:

- Bomenbeleidsplan;
- Puntensysteem natuurinclusief bouwen en ontwerpen;
- Natuurwaardenkaart;
- Adviesrapport recreatiebehoefte Zwolle in 2030 en 2040.

Het groen- en recreatiebeleid geeft kaders voor het beheren van het groen in Zwolle.

De bomenverordening 2021 (als onderdeel in het omgevingsplan) i
Inclusief de lijst Bijzondere Bomen

De bomenverordening is een gemeentelijke verordening met als doel het beschermen van de bomen. Dit betreft zowel de gemeentelijke als de particuliere bomen. Om de bescherming te garanderen moeten zowel de gemeente als de bewoners voldoen aan regels.

Portefeuillehouder(s)

Arjan Spaans

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Activiteiten met betrekking tot strategische plannen

- Na de evaluatie van de Nota Kapitaalgoederen 2023-2026 in 2025, leveren we in 2026 de Nota Kapitaalgoederen 2027-2032 aan.
- We stellen het Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2027-2032 op.
- Het bestendig borgen van het veilig werken aan installaties is in het concept handboek installatieverantwoordelijkheid NEN3140 opgenomen. Deze is in 2023 opgesteld en nog niet geïmplementeerd. Hier starten we in 2026 mee.
- De systemen zijn aangepast voor cyber security. Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden. Hier starten we in 2026 mee.

Lopende activiteiten

Activiteiten MeerJarenOpgaveProgrammering (MJOP)

- We voeren structureel inspecties en schouwen uit, waarbij we de uitkomsten toetsen aan landelijke normen en richtlijnen (als CROW, CUR, BVR). Dit leidt tot een geprioriteerde jaarlijkse onderhouds- en vervangingsplanning. Deze planning is input voor het MJOP.
- We voeren jaarlijks onderhoud uit aan onze kapitaalgoederen en houden rekening met klimaatadaptatie en circulariteit (bijvoorbeeld nieuw circulair groot onderhoudscontract wegen) (koppeling met doelen 4.2.1 en 4.3.1). Als we onderhoud uitvoeren, stemmen dit af met de wijken. We voeren Ecologisch groenbeheer en leveren een bijdrage aan biodiversiteit in de stad samen met ROVA.
- We werken volgens het proces van het MJOP en werken actief aan het integraal programmeren en positioneren ervan. Wij zijn verantwoordelijk voor het proces van integraal programmeren van de onderhouds- en vervangingsopgave.
- We stemmen in het MJOP de onderhouds- en mobiliteitsopgaven op elkaar af, wat leidt tot investeringsprojecten. Ook stemmen we af met andere programma's via het MJOP, zoals de afstemming met de wijken (de wijkopgave) voor aanhaking bij de sociale aspecten in de wijk. Hiermee kunnen we bij vervanging en herinrichting een toekomstbestendige buitenruimte opleveren en een actieve bijdrage leveren aan sociale wensen in de wijk.
- Wij leveren de onderhouds- en vervangingsopgaven vanuit beheer op basis van actuele informatie in het beheersysteem en we ontsluiten de informatie via het Geo-informatieportaal.

Activiteiten met betrekking tot een veilig gebruik van openbare ruimte (koppeling met doel 5.2.1.)

- We houden toezicht bij activiteiten en projecten in de openbare ruimte conform richtlijnen voor Veilig Werken langs, aan en op de weg.
- We prioriteren in het uitvoeren van onderhoud en/of investeringsprojecten gericht is op het borgen van de constructieve veiligheid van de kapitaalgoederen.
- De doorkijk en onderbouwing van de onderhoudsplannen leggen we vast in jaarlijks geactualiseerde beheerplannen. Hierin prioriteren we risicogestuurd op het borgen van de veiligheid (en het voorkómen van kapitaalvernietiging).
- We houden ons aan actuele landelijke richtlijnen (zoals bijvoorbeeld de Arbo- en Machinerichtlijn) om veilig aan de kapitaalgoederen te kunnen werken. Indien dit niet het geval is voeren we aanpassingen door aan de kapitaalgoederen.
- We onderzoeken en voeren zo nodig aanpassingen door vanuit het perspectief cyber security voor alle objecten met procesautomatisering.
- Het bestendig borgen van het veilig werken aan installaties is in het concept handboek installatieverantwoordelijkheid NEN3140 opgenomen. Deze is in 2023 opgesteld en nog niet geïmplementeerd.
- Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn is onderkend maar moet nog ingeregeld worden.

Activiteiten met betrekking tot het optreden als regisseur en het leveren van maatwerk

- We voeren regie op ondergrondse infrastructuur door interne en externe afstemming in planning en oplossingen, onder andere m.h.o.o. energie- en wateropgaven (koppeling met doel 4.1.1. en 4.2.1.).
- We benutten meekoppelkansen in gebiedsontwikkelingen zoals Dieze, de Spoorzone/Nieuwe Veemarkt voor vergroenen, natuurinclusiviteit en klimaatadaptatie.
- We benutten en faciliteren bewonersinitiatieven (vergroenen, stadslandbouw, etc)
- We werken samen met diverse partners (Provincie, RWS, het Natuurorganisaties, WDOD, particulieren) en daaraan gelieerde partijen voor het onderhouden van onze kapitaalgoederen en het versterken van de groen blauwe structuren
- We zoeken verbinding en maken een koppeling met investeringen vanuit onder andere bereikbaarheid en mobiliteit (koppeling met doel 3.3.1), de strategische agenda binnenstad (koppeling met doel 3.5.1) en de Spoorzone (koppeling met doel 3.4.1.). Dit doen we door het jaarlijkse MJOP proces actief te trekken en uit te voeren.
- We regisseren dat behoeften uit de wijk (wijkopgave) zoveel mogelijk meegenomen worden in het jaarlijks uitvoeringsprogramma. Dit geldt zowel voor de daadwerkelijke onderhoudsplannen als ook als input voor het MJOP.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.4.1 Beheer openbare ruimte	40.733	12.114	28.619	332	10	28.941

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Ombouw openbare verlichting naar LED	7.563	7.407	156	156		
Gemeentelijke rioleringsplan 2016-2020	6.604	4.177	2.427	2.427		
Vervangingsinvestering Bomen en Beplanting	3.229	1.749	1.480	1.480		
2023 Vervangingsinvestering asfalt > elementen/beton	2.475	0	2.475	998	1.223	254
2024 Vervangingsinvestering bruggen	2.071	165	1.906	900	1.006	
2024 Vervangingsinvestering asfalt>beton	1.698	0	1.698	548	1.150	
2019 Wegen reconstructies	1.695	166	1.529	1.529		
Herinrichting Stinspark	1.495	1.396	99	99		
2025 Vervangingsinvestering bruggen	1.353	0	1.353	300	1.053	
OH elementenverharding (incid)	1.200	166	1.034	734	300	
2023 Vervanging VRI	1.111	1.025	86	86		
Oneigenlijk grondgebruik (BCF)	1.100	178	922	422	300	200
2022 Vervanging asfalt element/beton	1.025	161	864	272	121	471
2023 Vervangingsinvestering asfalt	783	215	568	68	500	
2025 Vervangingsinvestering elementen	777	0	777	422	355	
2024 Vervangingsinvestering asfalt>asfalt	709	0	709	79	630	
2023 Vispoortenbrug aandrijving	444	433	11	11		
2025 Vervangingsinvestering VRI	440	0	440	440		
2023 Pelserbrug elektr install	416	93	323	162	161	
2024 Vervangingsinvestering VRI	362	299	63	63		
2023 Vaste bruggen verv houten	346	234	112	112		
2025 Vervangingsinvestering asfalt	247	0	247	200	47	
2023 Pelserbrug aandrijving	220	0	220	110	110	
Ombouw bakken Lubeckplein	210	0	210	210		

	Begroting 2026					
2024 Vervangingsinvestering keersluizen	175	129	46	46		
2025 beschoeiingen&waterwerken	160	0	160	160		
2025 Vervangingsinvestering fonteinen	150	0	150	150		
Vervangen speelveld Maaslaan	115	0	115	115		
2022 Bruggen voegovergangen	101	31	70	70		
2023 Pelserbrug slagbomen	90	0	90	45	45	
Veiligheid en gezondheid	90	60	30	30		
2023 kademuren paalfundatie	77	24	53	53		
2024 kademuren paalfundatie	2.300	0	2.300	2.300		
2025 Vervangingsinvestering brugbediening	100	0	100	100		
2022 Beschoeiingen & waterwerken	75	36	39	39		
2023 beschoeiingen & waterwerken	60	19	41	41		
2024 beschoeiingen & waterwerken	60	0	60	60		
2023 Vervanging borden bebouwde kom	50	0	50	50		
2025 Vervangingsinvestering ombouw woonstraten	50	0	50	50		
2021 Pelserbrug vervanging cilinder	44	0	44	44		
2020 AOW brug vervanging houten leun	43	16	27	27		
2023 Pelserbrug verkeersseinen	33	0	33	16	17	
2020 AOW brug conserveren	21	10	11	11		
2021 Pelserbrug besturingskast	21	0	21	21		
2025 Vervangingsinvestering wegafsluitingen	11	0	11	11		
2023 Spoolderb.brug kast/pomp	11	0	11	11		
2020 AOW brug MRL	10	0	10	10		
2022 Hanekampbr landvkrseinen	8	0	8	8		
Totaal 5.4.1 Beheer openbare ruimte	**41.428**	**18.189**	**23.239**	**15.296**	**7.018**	**925**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 5.5.1 Afval en grondstoffen

We werken aan een beweging van afval naar grondstoffen waarbij we in 2030 minimaal 20% (kg) reductie willen realiseren voor de verbranding van huishoudelijke grondstoffen

Beschrijving

In Zwolle streven we naar het terugdringen van de hoeveelheid restafval. Immers, hoe minder restafval, hoe beter voor het milieu en de portemonnee. De landelijke doelstelling voor 2050 is om volledig circulair te zijn. Er is dan geen restafval meer. Al het restafval wordt als grondstof voor nieuwe producten gebruikt.
De gemeente Zwolle heeft als tussendoel de ambitie om in 2030 minimaal 20% (kg) reductie van voor verbranding aan te bieden huishoudelijke grondstoffen door in te zetten op preventie, zuiverheid van ingezamelde grondstoffen en meer grondstoffen uit het restafval halen in vergelijking met het jaar 2023. Dit willen we realiseren door in te zetten op drie doelen:

- Verminderen hoeveelheid fijn huishoudelijk afval.
- Vergroten zuiverheid aangeboden grondstoffen.
- Vergroten circulariteit en duurzame verwerking van grof huishoudelijk restafval.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Hoeveelheid restafval (kilogram/inwoner)	**2024**	**2025**	**2026**
	95 kg/inw	95 kg/inw	93 kg/inw

In 2023 was de hoeveelheid restafval 97 kg/inw. We verwachten dat vanaf 2026 de resultaten van de maatregelen meer zichtbaar worden. De verwachting is 83 kg/inw in 2030. Bron: Gemeente Zwolle

Vervuiling grondstof pmd (%)	**2024**	**2025**	**2026**
	38%	38%	34%

We werken aan zo min mogelijk vervuiling van grondstoffen. Deze indicator gaat over de vervuiling van pmd. We streven naar maximaal 30% vervuiling in 2030. Bron: Gemeente Zwolle

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Gemeentelijk Grondstoffenplan 2025-2030
In het GGP 2025-2030 geven we de nieuwe ambitie weer voor 2030. Om de ambitie waar te maken zetten we in op drie doelen:
1. Verminderen hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval door preventie en vermindering grondstoffen in restafval
2. Vergroten zuiverheid aangeboden grondstoffen door vermindering vervuiling van met name pmd, gft, opk, textiel
3. Vergroten circulariteit en duurzame verwerking van grof huishoudelijk restafval

Visie Zwolle Circulair
De ambitie uit het GGP 2025-2030 hebben we ook opgenomen in de brede visie van Zwolle Circulair.

Omgevingsvisie Ons Zwolle van Morgen
De Omgevingsvisie geeft de basis voor onze beleidsdoelstelling, ook op het gebied van afval en grondstoffen.

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

In 2026 willen we de volgende activiteiten en projecten uitvoeren die zijn gebaseerd op de doelen uit de Kadernota:

Doel 1: Verminderen hoeveelheid fijn huishoudelijk restafval
- We bieden een zindelijkheidstraining aan.
- We vergroten kennis op het scheiden van afval door inzet van een bewustwordingscampagne.
- We gaan de afvalscheiding bevorderen bij maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen; het uitgevoerde onderzoek wordt in de praktijk getoetst.
- In de binnenstad onderzoeken wij hoe we het bedrijfsafval goed kunnen scheiden van het huishoudelijk afval. Daarnaast stimuleren wij het afvalscheiden bij bedrijven.
- We ondersteunen vaakaanbieders en anderen bij vragen op het gebied van afvalscheiden met hulp van afvalcoaches.
- Nieuwe inwoners van Zwolle ondersteunen we met een verhuisservice, waarbij wij hen informeren over de manier waarop afval en grondstoffen worden gescheiden en aangeboden in Zwolle.
- We rusten verzamelcontainers van oud papier en karton (opk) uit met kartonverkleiner zodat grote kartonnen dozen kunnen worden verkleind.

Doel 2: Vergroten zuiverheid aangeboden grondstoffen
- We zetten blijvend in op het vergroten van de zuiverheid van aangeboden grondstoffen door onze uitvoering te monitoren en hierop bij te sturen. ·We voeren controles uit naar kwaliteit van grondstoffen door voorlopers en afvalcoaches.
- We onderzoeken het gebruik en verstrekken van composteerbare zakjes voor groente, fruit en tuinafval en etensresten (gft/e).
- De aanpak nulaanbieders wordt verder uitgewerkt en ter besluitvorming voorgelegd.
- We monitoren de kwaliteit van grondstoffen onder andere door sorteerproeven uit te laten voeren.

Doel 3: Vergroten circulariteit en duurzame verwerking van grof huishoudelijk afval
- We verlagen het gratis brengen van grofvuil in 2026 naar 200kg per huishouden. Dit limiet is voldoende voor driekwart van de huishoudens. Hiermee worden de kosten eerlijker verdeeld door de grootverbruiker zelf meer te laten betalen (slechts 5,7% van alle huishoudens brengt 500kg grofvuil).
- We voeren het besluit uit ten aanzien van een verdere aanpassing van het haal- en brengbeleid grof huishoudelijk afval (gha) en grof huishoudelijk tuinafval (gta).
- Met de ROVA en de BOA’s werken we aan een goede taakverdeling op het aangeboden grofvuil buiten in de wijken.
- Naast de genoemde activiteiten blijven we inzetten op het invloed uitoefenen op landelijk beleid afval en grondstoffen en bij Circulaire Economie. In 2025 wordt een nieuwe ketenovereenkomst gesloten met het verpakkende bedrijfsleven. Deze heeft invloed op onze taak-uitvoering in 2026 en verder. Daarnaast brengt dit mogelijk financiële risico's met zich mee.

Lopende activiteiten
- We stellen halfjaarrapportages Gemeentelijk Grondstoffenplan 2025-2030 op voor de gemeenteraad.
- We werken verder aan de genoemde maatregelen uit het uitvoeringsplan 2025-2026.
- We ondersteunen vaakaanbieders en mensen met hulpvragen door inzet van afvalcoaches hierop.
- We optimaliseren de inzameling zakkenroutes plastic verpakkingen, metalen verpakkingen en drankenkartons (pmd). Met name richten wij ons op het optimaliseren van de grondstoffelinzameling bij de compacte bouw en hoogbouw.
- We blijven inzetten op de aanpak bijplaatsingen en verfijnen deze.
- We stellen in 2026 een uitvoeringsplan op voor de jaren 2027-2028.

Activiteiten waar we mee stoppen
Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 5.5.1 Afval en grondstoffen	18.027	20.639	-2.612	0	0	-2.612

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 6. Betrouwbare overheid

Beschrijving

De inwoner staat centraal in alles wat we doen. De toeslagenaffaire heeft ons als overheid wakker geschud: we moeten beter luisteren, duidelijker communiceren en menselijker handelen. Daarom hebben we in 2024 onze visie op dienstverlening vernieuwd. We willen een overheid zijn die betrouwbaar is, die vertrouwen geeft en die in verbinding staat met haar inwoners.

In Zwolle betekent dat: werken vanuit de menselijke maat. We sluiten aan bij wat inwoners en ondernemers nodig hebben, communiceren helder en zorgen dat onze dienstverlening toegankelijk is voor iedereen. Met het programma Menselijke Maat geven we hier concreet invulling aan, onder andere via begrijpelijke communicatie en het werk van het Versimpelteam.

Maar betrouwbaarheid gaat verder dan dienstverlening alleen. Het vraagt om een sterke organisatie die wendbaar is, samenwerkt over domeinen heen en anticipeert op maatschappelijke en technologische ontwikkelingen. We investeren in mensen, kennis en technologie om onze digitale transformatie vorm te geven. Daarbij houden we oog voor ethiek, privacy en het vertrouwen van onze inwoners.

Binnen onze bedrijfsvoering bouwen we aan een stevig fundament: voorspelbaar, efficiënt en eenvoudig. We zorgen voor heldere kaders, betrouwbare informatie en continuïteit in onze processen. Zo blijven we als gemeente regie voeren in een snel veranderende samenleving.

Het begrotingsprogramma *Betrouwbare Overheid* verbindt deze ambities. Het is onze gezamenlijke opdracht om als organisatie mensgericht, toekomstbestendig en betrouwbaar te zijn – voor alle Zwollenaren.

Klik hier voor alle programma's en doelen.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.1.1 Raad	2.993	0	2.993	0	0	2.993
Doel 6.1.2 College	5.674	0	5.674	0	0	5.674
Doel 6.2.1 Regio	567	567	0	0	0	0
Doel 6.3.1 Dienstverlening	10.725	5.174	5.551	361	381	5.531
Doel 6.4.1 Vitale organisatie	20.735	1.422	19.313	730	1.670	18.373
Doel 6.4.2 Efficiënte bedrijfsvoering	28.573	448	28.125	0	102	28.023
Doel 6.4.3 Informatievoorziening	22.746	0	22.746	247	300	22.693
Totaal	92.013	7.611	84.402	1.338	2.453	83.287

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
6.3.1 Dienstverlening	321	3	318	318	0	0
6.4.1 Vitale organisatie	4.482	801	3.681	3.681	0	0
6.4.3 Informatievoorziening	250	0	250	250	0	0
Totaal	**5.053**	**804**	**4.248**	**4.249**	**0**	**0**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 6.
In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.1.1 Raad

De raad geeft als vertegenwoordiging van de inwoners richting aan het gemeentelijk beleid middels een transparant democratisch besluitvormingsproces en controleert de uitvoering van dat beleid

Beschrijving

De Zwolse gemeenteraad bestaat uit 39 raadsleden. Zij zijn de gekozen volksvertegenwoordigers van Zwolle en vormen het algemeen bestuur van de gemeente. De gemeenteraad stelt de kaders voor en geeft richting aan de beleidsuitvoering en controleert deze beleidsuitvoering.

De raad vergadert op maandag tijdens de zogenaamde 'raadspleinen'. Tijdens de vergaderingen worden voorstellen besproken en worden besluiten genomen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen voorbereidende vergaderingen in de vorm van rondetafelgesprekken en debatten en besluitvormende vergaderingen, die eens in de drie weken plaatsvinden.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Reglement van Orde Raadsplein	2023
Gedragscode raadsleden en burgerleden	2025
Verordening rechtspositie raadsleden en burgerleden	2023
Verordening ambtelijke bijstand en fractieondersteuning	2022

Portefeuillehouder(s)

Presidium

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

In maart 2026 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Daarna wordt de nieuwe raad geïnstalleerd, waarna het proces van coalitievorming zal plaatsvinden.

Lopende activiteiten

Niet van toepassing.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.1.1 Raad	2.993	0	2.993	0	0	2.993

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	R
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**0**	**0**	**0**	

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.1.2 College

Het college versterkt de samenwerking om tot toekomstbestendige oplossingen voor maatschappelijke opgaven te komen

Beschrijving

In het nieuwe begrotingsjaar 2026 zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Met deze begroting bereiden we een nieuwe raad en een nieuw college voor op de opgaven waarmee ze aan de slag gaan. Zoals in de Perspectiefnota reeds aangegeven is er veel onzekerheid rondom de gemeentelijke financiën. Dit zal ook iets betekenen voor de eventuele nieuwe ambities van een nieuwe raad en college. Desondanks blijven de opgaven rondom onder andere wonen en verduurzaming onverminderd van kracht. We zullen dan ook qua financiën, daar waar mogelijk, een beroep doen op rijksmiddelen. Voor onze lobby is het belangrijk dat ook het nieuwe college goed vertegenwoordigt is in G40 en VNG netwerken.
Na de vaststelling van het nieuwe raad en/of coalitieakkoord ligt er een ambitie om dit te vertalen in een uitvoeringsprogramma, zodat voor een ieder, waaronder ook de inwoners van Zwolle duidelijk is waar het nieuwe college mee aan de slag gaat.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Coalitieakkoord 2022 - 2026	2022

Portefeuillehouder(s)

Peter Snijders

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen zullen factsheets worden voorbereid ten aanzien van de grote opgaven in de stad, die gebruikt kunnen worden bij de coalitieonderhandelingen. Zodra er een raad en/of coalitieakkoord is vastgesteld, is de ambitie dit te vertalen in een uitvoeringsprogramma.
- Na benoeming van de nieuwe collegeleden zullen onze lobbymedewerkers zich inzetten om opnieuw een goede vertegenwoordiging te hebben in landelijke netwerken, zoals G40 en de VNG.

Lopende activiteiten

- We blijven met de ontwikkeling van onze stad en de opgaven die we hebben inzetten op participatie, met onze Hanza! aanpak. Deze aanpak wordt steeds belangrijker om het draagvlak in de samenleving bij (onontkoombare) ontwikkelingen te vergroten.
- Ook geven we verdere uitvoering aan het programma Menselijke Maat om ervoor te zorgen dat het vertrouwen in de overheid, specifiek in de gemeente Zwolle, wordt versterkt.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.1.2 College	5.674	0	5.674	0	0	5.674

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	R
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**0**	**0**	**0**	

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.2.1 Regio

We willen een vitale regio zijn én blijven die op een duurzame manier en in balans groeit

Beschrijving

In Regio Zwolle werken we, 22 gemeenten, 4 provincies, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties, samen aan brede welvaart voor alle huidige en toekomstige inwoners en ondernemers. Vanaf 2018 heeft de samenwerking een schaalsprong gemaakt. In 2020 werd de regionale samenwerking door het Rijk erkend en bekrachtigd met de Regio Deal 3e tranche en in 2021 werd de regio benoemd als NOVI-gebied en in 2022 aangewezen tot één van de landelijke NOVEX-gebieden: de klimaatbestendige groeiregio Zwolle. In 2023 is de meerjarige agenda 'Regio Zwolle stapt door voor 2024-2028' vastgesteld. Hierop volgend is in 2024 een Regiodeal gesloten in de 5e tranche met het Rijk, waarmee zo'n 30 miljoen wordt geïnvesteerd in onze regio. Regio Zwolle staat voor duurzame groei in balans en wil zo ook bijdragen aan goed evenwicht tussen stad en platteland. Door met oog voor kwaliteiten en eigenheid van gebieden te zorgen voor nabijheid van werk en voorzieningen, een goede mix van woonsegmenten in de regio en beschikbaarheid van mobiliteit. Stad en platteland hebben elkaar hard nodig. Juist deze wederkerigheid maakt onze regio krachtig.
In de meerjarige agenda zijn de focusgebieden: 1) Economie & arbeidsmarkt en 2) Duurzame groei en leefkwaliteit. En er wordt ingezet op public affairs en communicatie. Met de provincies en regio’s in Oost-Nederland werken we in het kader van het Think East Netherlands programma aan een betere profilering van onze innovatiekracht in Brussel. Daarnaast participeren we in de grensoverschrijdende samenwerkingen van Noord-Nederland met de Duitse deelstaat Nedersaksen en de provincie Overijssel met Noordrijn Westfalen onder andere om een snelle en doorgaande spoorverbinding tussen Zwolle-Twente en Münster te realiseren. De uitvoering van de Regiodeal 5e tranche is gestart.
Regionale samenwerking is voor gemeente Zwolle een belangrijke pijler. Daarom faciliteert de gemeente Zwolle, als gastheer-gemeente, het samenwerkingsverband.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Meerjarige agenda 2024-2028 'Regio Zwolle stapt door'	2023

Portefeuillehouder(s)

Peter Snijders

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

We geven uitvoering aan de meerjarige agenda 2024-2028 op de pijlers:

Economie & arbeidsmarkt
In een regionaal uitvoeringsplan Economie en arbeidsmarkt is afgesproken dat we ons richten op de volgende opgaven:
- Ondernemers-ecosysteem en dienstverlening programma uitvoeren, Regio Zwolle geeft daarmee invulling aan het landelijke actieplan MKB-dienstverlening.
- Krachtige en toegankelijke kennis- en innovatiestructuur faciliteren gericht op de transitie van onze economie.
- Ruimtelijk economische visie – uitvoering van onderzoek mogelijkheden corridor A-28 als vestigingsplek voor grootschalige bedrijven (in samenhang met NOVEX/Stedelijk Zwolle).
- Binnen arbeidsmarkt programma's die onderdeel zijn van de Regiodeal 5e tranche inzetten op Leven Lang Ontwikkelen, leercultuur, inclusie en verhoging arbeidsproductiviteit.

Duurzame groei en leefkwaliteit
In een regionaal uitvoeringsplan Ruimtelijke ontwikkeling hebben we afgesproken dat de volgende mijlpalen zijn gesteld:
- NOVEX Regio Zwolle: uitvoering geven aan programmalijnen, waaronder: Regionale Sponsstrategie (onder andere sponsuitwerking in het deelgebied van de Sallandse wetering), Regionale Mobiliteitstransitie: Uitvoering programma regionale bereikbaarheid en de samenhang van de transities in de regio in relatie tot de ontwikkeling van stedelijk Zwolle.
- Ruimtelijk economische visie – uitvoering van onderzoek mogelijkheden corridor A-28 als vestigingsplek voor grootschalige bedrijven (in samenhang met andere opgaven NOVEX/Stedelijk Zwolle).
- Vitale Kernen en Gezonde Buurten: uitvoering programma.
- Regiodeal uitvoering aan programma's: Vitale kernen, gezonde buurten, Klimaatadaptatie en Natuurinclusief.
- Kennisdeling in regionaal verband.

Activiteiten waar we mee stoppen
Niet van toepassing

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.2.1 Regio	567	567	0	0	0	0

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	R
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**0**	**0**	**0**	

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.3.1 Dienstverlening

Onze dienstverlening is vertrouwd en duidelijk en draagt bij aan meer vertrouwen van inwoners en ondernemers in de overheid

Beschrijving

Onze inwoner staat centraal

In 2024 hebben we onze visie op dienstverlening vernieuwd, de aanleiding hiervoor was de landelijke toeslagenaffaire. Een belangrijke les daaruit was om in verbinding te blijven met inwoners. We willen passend reageren op hun behoeften, vragen en zorgen. Zo bouwen we samen aan een menselijke en inclusieve stad.

Dat betekent dat de gemeente Zwolle goed wil aansluiten bij dat wat Zwolse inwoners en ondernemers willen. We willen werken vanuit een cultuur van vertrouwen, waarbij helderheid, eerlijk zijn en betrouwbaar zijn centraal staan. Deze visie op dienstverlening hebben we opgeschreven in het programma Menselijke Maat.

Programma Menselijke maat

De gemeente Zwolle biedt vele vormen van dienstverlening aan inwoners, ondernemers en organisaties. Deze dienstverlening is vaak onderdeel van de begrotingsdoelen.
Inwoners willen dat we er voor hen zijn. Dat wij deskundig zijn en afspraken nakomen. Dat wij ons in hen inleven en dat wij ze verder helpen.
Met het programma Menselijke maat willen we ervoor zorgen dat we dit nog vaker doen. Het programma kent twee hoofdlijnen:

- Vertrouwd: met onze communicatie en dienstverlening sluiten we aan op de vragen, zorgen en behoeften van inwoners. Mensen die hulp nodig hebben in het contact met de overheid weten waar en hoe ze met de gemeente contact kunnen opnemen.
- Duidelijk: we communiceren duidelijk en begrijpelijk en zijn helder over verwachtingen en afspraken. We zorgen dat inwoners en ondernemers gebruik kunnen maken van diensten en producten van de gemeente Zwolle, ongeacht hun vaardigheden, beperkingen of achtergrond.

Indicatoren

Indicator	Verleden	Heden	Toekomst
Percentage van 50 meest gebruikte webpagina's dat taalniveau B1 of A2 scoort (%)	**2024**	**2025**	**2026**
	94%	88%	90%
Percentage van 50 meest gebruikte webpagina's dat taalniveau B1 of A2 scoort. Bron: Gemeente Zwolle			
Klanttevredenheid inwoners balie Stadskantoor		**2025**	**2026**
		8,6	8,6
Gemiddelde cijfer dat inwoners geven aan hun bezoek aan de balie. Bron: Gemeente Zwolle			
Informele afhandeling van klachten (%)	**2023**	**2024**	**2026**
	91%	93%	93%
Percentage klachten dat we oplossingsgericht (voorheen genoemd informeel) afhandelen. Bron Gemeente Zwolle			

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
Programmaplan Menselijke Maat	2024
Met het programma Menselijke Maat 'Vertrouwd en duidelijk' werken we aan het versterken van het vertrouwen in de overheid. Dit doen we door met onze dienstverlening en communicatie te werken vanuit vertrouwen, helder en duidelijk te communiceren, en mensen te bereiken die ondersteuning nodig hebben. We willen dat inwoners zich gezien, gehoord en begrepen voelen. Het programma heeft een looptijd tot en met 2027	
Kaders dienstverlening 2024-2027	2023
In deze kaders (vastgesteld door het college op 14 november 2023) staat onder andere 7,5 als minimumwaarde voor klanttevredenheid.	

Portefeuillehouder(s)

Peter Snijders

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

Servicebeloften
- Een belangrijk onderdeel van het programma Menselijke Maat is het maken van duidelijke afspraken voor menselijk handelen. Dit noemen we servicebeloften. In 2025 hebben we ervaringen opgedaan met servicebeloften op verschillende plekken in de organisatie.
- In 2026 en 2027 werken we verder aan menselijke dienstverlening vanuit de gehele organisatie op basis van servicebeloften. We ontwikkelen een dashboard om goed te kunnen leren van de signalen van inwoners.

Inwonersonderzoek
- We voeren periodieke gebruikerstesten uit.
- We stellen een meerjarenagenda voor inwonersonderzoek op.

Overheidsbrede dienstverlening financiële hulp
- We willen de samenwerking op het gebied van financiële hulp tussen gemeenten en landelijke instanties verbeteren. Samen met Op Orde werken we aan het verbeteren van telefoonverbindingen door professionallijnen en een goede overdracht

Telefonische bereikbaarheid
- We voeren periodiek onderzoek uit naar onze telefonische bereikbaarheid (2024 en eind 2025). In 2026 gaan we aan de slag met nieuwe verbeterpunten.

Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV)
- In 2025 hebben we ons voorbereid op de WMEBV door te onderzoeken welke kanalen het beste zijn voor het ontvangen, versturen en verwerken van officiële berichten. In 2026 gaan we verder met het verbeteren van het elektronisch berichtenverkeer tussen onze gemeente en de inwoners.

Versimpelen
- We gaan verder met het verbeteren van de tekstkwaliteit en communicatie op taalniveau B1 of lager door schrijftrainingen, aangepaste werkwijzen, digitale schrijfhulpmiddelen (Klinkende taal, AI) en lezerspanels.
- We maken het testen van webteksten en formulieren makkelijker door hiervoor een praktische handleiding te ontwikkelen.
- We monitoren het taalniveau van de 50 meest bezochte pagina’s op Zwolle.nl.

Klachten
- We willen beter leren van klachtafhandeling, dat doen we door de ontwikkeling van dashboards van managementinformatie op basis van de klachtbehandeling.
- We willen in 2026 de klachtbehandeling verder professionaliseren waarbij het doel is om 70% oplossingsgericht te behandelen en 45% af te handelen binnen 2 weken. Ook willen we (blijven) voldoen aan wettelijke termijnen.

Bezwaren
- We zetten in op een snelle en oplossingsgerichte (informele) afhandeling van bezwaren. Het doel is om 40% af te handelen zonder vervolgprocedure en 90% hoorzittingen met mondelinge toelichting bij een onpartijdige ambtenaar.
- We blijven de klanttevredenheid monitoren.

Mediation Zwolle
- We bieden een training voor gesprekstechnieken aan voor medewerkers.

Verbetering Zwolle.nl
- We werken aan de informatievoorziening op onze website vanuit inwonerperspectief door analyse van de websitekwaliteit en centraal beheer van de website.

Digitale toegankelijkheid
- We werken samen met leveranciers en auditbureau’s aan de digitale toegankelijkheid van onze websites en app’s. Zodat we een B- of A-status hebben op toegankelijkheidsverklaring.nl.

Online participatie
- In 2025 hebben we OpenStad verder ontwikkeld en geïntegreerd binnen Zwolle.nl. Komend jaar willen we deze vorm van online participatie vaker inzetten.

Social media
- We stellen huisregels op voor online contact

Adreskwaliteit en woonfraude

- We intensiveren in 2026 de samenwerking met interne en externe partners om onjuiste bewoning te beperken.
- We voeren bewustwordingsacties uit om woonfraude te voorkomen.
- We pakken administratief leegstaande woningen aan en handhaven zowel strafrechtelijk als bestuurlijk.

Verkiezingen

- We organiseren op 18 maart 2026 de gemeenteraadsverkiezingen. Waarbij we zorgen voor minstens één stemlokaal met een stemmal voor blinde en slechtziende kiezers.
- We bieden inwoners met een lichte verstandelijke beperking de mogelijkheid om, met begeleiding, stembureaulid te zijn.
- We onderzoeken uitbreiding van de digitale stemhulp voor sneltelling en live opkomstcijfers.
- We letten tijdens het organiseren van verkiezingen op circulariteit.
- We leiden in 2026 nieuwe leden van het projectteam op om kennis te borgen.

Reisdocumenten

- We verwachten in 2026 1.000 meer paspoorten uit te geven dan in 2025 en meer ID-kaarten af te geven. Met de inzet van meer collega’s spelen we in op de ‘reisdocumentenpiek’ (2024-2029) dit bekostigen we uit de legeopbrengsten.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.3.1 Dienstverlening	10.725	5.174	5.551	361	381	5.531

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
2023 Bomen & beplanting begraafplaatsen	321	3	318	318		
Totaal 6.3.1 Dienstverlening	**321**	**3**	**318**	**318**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.4.1 Vitale organisatie

Wij werken aan een wendbare en slagvaardige organisatie die toegerust is voor huidige en toekomstige opgaven en uitdagingen

Beschrijving

Zwolle is een groeiende stad met grote ambities. De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het versterken van onze organisatie, om ambities en beloften waar te maken. We hebben geïnvesteerd in professionalisering, inclusie, effectieve vormen van samenwerking en versterken van leiderschap en sturing. Dit zetten we voort en verankeren we.
Waar we eerder vooral focusten op individuele ontwikkeling, ligt de nadruk nu op het versterken van het collectief. De opgaven waar Zwolle voor staat – op het gebied van wonen, duurzaamheid, zorg, veiligheid én digitalisering – vragen om organisatiebreed en -overstijgend samenwerken. Dat vraagt van ons dat we onze maatschappelijke opdracht kennen, onze collectieve ontwikkelopgaven expliciet maken en gezamenlijke verantwoordelijkheid nemen.
Tegelijkertijd verandert de wereld om ons heen snel. De groeiende mogelijkheden van kunstmatige intelligentie, automatisering en digitale technologieën verandert niet alleen onze dienstverlening, maar ook de aard van werk zelf. De arbeidsmarkt verandert, taken verschuiven en nieuwe vaardigheden worden gevraagd. Wendbaarheid wordt daarmee meer dan flexibiliteit in werkwijze: het vraagt om een fundamenteel andere manier van denken, organiseren en ontwikkelen.
Als organisatie moeten we niet alleen inspelen op veranderingen, maar ze ook mede vormgeven. Daar hebben we iedereen en al het talent in onze organisatie voor nodig. Onze leidinggevenden hebben hierin nadrukkelijk een verantwoordelijkheid. We versterken hun rol in het ontwikkelen de teams en de leiderschapsteams waar ze zelf deel van uitmaken. Dit alles vraagt om leiderschap, leervermogen en het vermogen om te anticiperen op wat we nu nog niet weten of er nog niet is. Daarom richten we ons in de komende periode op een aantal strategische thema's die samen richting geven aan onze ontwikkelagenda – met aandacht voor mens én systeem, voor vandaag én morgen.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Wij ontwikkelen een aanbod voor teamontwikkeling passend bij organisatie- en leiderschapsontwikkeling.
- We ontwikkelen vitaliteitsbeleid gericht op duurzame inzetbaarheid.
- Wij vernieuwen onze arbeidsmarktcommunicatie gericht op onze toegevoegde waarde voor de stad om talent en vaardigheden voor de toekomst aan ons te verbinden.
- Wij moderniseren onze visie op integriteit en gedrag.
- We bouwen verder aan een diverse en inclusieve organisatie.
- Wij ontwikkelen een periodiek en structureel medewerkeronderzoek, waarin we aandacht hebben voor betrokkenheid, eigenaarschap en het samenspel tussen werkgever en werknemer.

Lopende activiteiten

- Wij blijven ons leiderschap versterken met een focus op effectieve leiderschapsteams en het equiperen van de tactische managementlaag.
- We blijven werken aan organisatieontwikkeling.
- We blijven uitvoering geven aan gerichte loopbaanontwikkeling en -beleid om talent te ontwikkelen en behouden.
- We blijven Zwolle op kracht -het aantrekken, behouden en ontwikkelen van medewerkers- gericht uitvoeren, regelmatig updaten en onze inspanningen erop aanpassen.
- We blijven onze gezamenlijke basis en sturing eenduidig en congruent ontwikkelen met onze sturende rollen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.4.1 Vitale organisatie	20.735	1.422	19.313	730	1.670	18.373

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Stadskantoor vervangingsinvestering 2022	2.100	600	1.500	1.500		
Verbouwing Raad-/ TAK zaal	1.500	0	1.500	1.500		
Wagenpark 2025	544	0	544	544		
Stadhuis vervangingsinvestering 2022	150	107	43	43		
Aanpassing afzuiging Stadskantoor	115	21	94	94		
Vervangingsinvestering huisvesting Stadhuis (Vastgoed)	44	44	0	0		
Vervangingsinvestering huisvesting Stadskantoor (Vastgoed)	29	29	0	0		
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**4.482**	**801**	**3.681**	**3.681**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.4.2 Efficiënte bedrijfsvoering

We werken aan een meer voorspelbare, efficiëntere en simpelere bedrijfsvoering

Beschrijving

De behoefte en noodzaak om vanuit logica en samenhang te organiseren en uit te voeren is juist door de veelheid aan inhoudelijke ambities, de toename in complexiteit van de vraagstukken en de groei van de stad, waardoor ook onze eigen organisatie groeit, toegenomen.
Binnen bedrijfsvoering werken we aan de versterking van ons fundament vanuit de ambitie om een meer voorspelbare, efficiëntere en simpelere bedrijfsvoering voor onze organisatie te zijn.
Hierdoor werken we nog meer als een regievoerende bedrijfsvoering waarin sprake is van heldere bedrijfsvoeringskaders, betrouwbare sturingsinformatie en waarbij kwaliteit, effectiviteit en continuïteit van bedrijfsvoeringsfuncties gewaarborgd is en blijft.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Wij implementeren het Bedrijfsvoeringsdashboard.
- Wij versterken de positionering van bedrijfsvoering in de organisatie ten behoeve van een goede dienstverlening: kwalitatief, integraal en efficiënt.
- Teamontwikkeltraject MT Bedrijfsvoering & Dienstverlening ten behoeve van effectieve samenwerking en sturing vanuit het management Bedrijfsvoering en dienstverlening.
- Wij dragen bij aan het versterken van de sturing op en de kwaliteit van een belangrijke samenwerkingspartner in de Bedrijfsvoering: SSC ONS

Lopende activiteiten

- Wij geven inhoud aan de Zwolse proceskaart, waarin (op termijn) alle bedrijfsprocessen in onze organisatie opgenomen zijn.
- Wij continueren en borgen onze aanpak verder rondom een werkcultuur van continu verbeteren (Plan, Do, Check, Act) op onze bedrijfsprocessen.
- We ontwikkelen het bedrijfsvoeringsdashboard.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.4.2 Efficiënte bedrijfsvoering	28.573	448	28.125	0	102	28.023

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2026 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	R
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Krediet			0	
Totaal doelnummer + korte naam van doel	**0**	**0**	**0**	

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Doel 6.4.3 Informatievoorziening

Onze informatievoorziening is solide en draagt bij aan de digitale transformatie

Beschrijving

We investeren in mensen, kennis en technologie om de digitale transformatie van de organisatie blijvend te ondersteunen. Er is een breed besef in de organisatie dat data, digitale vaardigheden en opkomende toepassingen zoals kunstmatige intelligentie steeds bepalender zijn voor onze maatschappelijke en organisatorische slagkracht. Een robuuste en betrouwbare informatievoorziening vormt hiervoor de stevige basis, zodat continuïteit en beveiliging van gegevens en dienstverlening gewaarborgd blijven. De groei van data en AI biedt daarnaast kansen voor betere voorspellende analyses, doelgerichtere dienstverlening en effectievere samenwerking met maatschappelijke partners.

Tegelijkertijd vraagt dit om een zorgvuldige balans tussen innovatie, ethiek en privacy, zodat het vertrouwen van inwoners in de gemeente behouden en versterkt wordt. Een nieuwe digitale strategie (2025) geeft richting aan dit proces en biedt handvatten om technologie verantwoord en waardevol in te zetten. Centraal hierbij staat dat data en informatie niet alleen ondersteunend zijn, maar steeds meer een strategische rol krijgen in besluitvorming en uitvoering. Om dit mogelijk te maken investeren we in het ontwikkelen van kennis, vaardigheden en nieuwe functies rond data en digitale vraagstukken. Deze inzet zorgt ervoor dat onze partners en inwoners blijvend kunnen vertrouwen op de digitale dienstverlening van Zwolle en borgt dat de gemeente haar regierol blijft vervullen in de informatiesamenleving.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

- Algoritmeregister - Over de toepassing van algoritmes en de (ethische) weging ervan, willen we transparant zijn naar inwoners. Daarom is Zwolle in 2025 aangesloten bij het nationale algoritmeregister. Daar publiceren we vanaf 2025 alle risicovolle en impactvolle algoritmes. De inventarisatie voor deze algoritmes is gestart. En een algoritmeboard is inmiddels opgericht om de besluiten over publicatie te nemen. We verwachten begin 2026 voor de eerste algoritmes een besluit over publicatie te nemen.
- Data Rollen - Datagedreven werken is een speerpunt voor Zwolle. Om data effectief, veilig en verantwoord te benutten, zijn specifieke datafuncties nodig. We voorzien een grote hoeveelheid extra/nieuw werk op ons afkomen in de toekomst. Mede door groeiende inzet op het gebied van AI en procesautomatisering worden aanvullende eisen gesteld aan de hoeveelheid en kwaliteit van onze data. Daarom hebben we nieuwe functies nodig om onze datastromen te sturen en beheersen.
- Digitale weerbaarheid - Met het toenemende belang van onze digitale middelen neemt ook het risico op incidenten toe. Onder de noemer digitale weerbaarheid (ook wel digitale veiligheid) verstaan we zowel de weerbaarheid van onze gemeente als de weerbaarheid in de gemeente Zwolle. In samenwerking met team Veiligheid zetten we daarom stappen op het gebied van versterking op beide vlakken.

Lopende activiteiten

- Uitbreiding informatiebeheer - We willen een moderne, efficiënte en transparante informatiehuishouding realiseren die niet alleen voldoet aan wettelijke eisen maar ook de kwaliteit van dienstverlening en interne processen verbetert. Er wordt steeds meer gewerkt in netwerken en op uiteenlopende platforms, zowel binnen de overheid als in interactie met burgers en ondernemers. De stroom aan informatie maakt de informatiehuishouding moeilijker te beheersen en op orde te houden. Op basis van een risico gebaseerde aanpak en met nieuw op te stellen informatiebeheerplannen werken we aan de verbetering van onze archieven.
- Digitale strategie doorontwikkeling - In 2025 hebben we een nieuwe digitale strategie Zwolle opgeleverd. Deze strategie richt zich niet alleen op inhoudelijk strategische keuzes maar stelt ook een wendbare aanpak voor die zorgt voor continue strategische afwegingen in de organisatie. We blijven hier in investeren om deze werkwijze verder te consolideren in de organisatie.
- Beyond23 - Het programma Beyond23 richt zich op het ontwikkelen van een eigentijdse digitale dienstverleningsoplossing voor gemeenten, gebaseerd op de landelijke Common Ground-principes. Dit programma vervangt de huidige e-Suite software en omvat zowel technische vernieuwingen als organisatorische veranderingen, zodat gemeenten flexibel en toekomstbestendig kunnen blijven inspelen op maatschappelijke behoeften. De voortzetting van het programma Beyond23 in de begroting is essentieel voor het waarborgen van de continuïteit en innovatie van de digitale dienstverlening in Zwolle.

Activiteiten waar we mee stoppen

- Ondersteuning vervanging financieel systeem - Op 1 januari 2026 nemen we ons nieuwe financiële systeem in gebruik. Hier is meer dan een jaar aan voorbereiding vooraf gegaan gezien de grootte en complexiteit van de verandering. Het oude OneWorld heeft meer dan 30 jaar gewerkt voor onze gemeente en was aan vernieuwing toe. De overgang is zorgvuldig voorbereid en omvat nog een periode van nazorg.
- Programma Datagedreven werken - Het programma Datagedreven Werken wordt beëindigd, omdat de organisatie grote stappen heeft gezet richting een cultuur waarin data een vanzelfsprekend hulpmiddel is bij sturing, uitvoering en besluitvorming. Dankzij het programma beschikken we nu over meer kennis, vaardigheden en infrastructuur om op een structurele en effectieve manier met data te werken. Data is daarmee niet langer een projectmatig onderwerp, maar een integraal onderdeel van onze dagelijkse werkzaamheden en strategische processen. Het belang van data blijft groeien en zal mede door uitbreiding van data-teams steeds meer gebruikt worden.
- Extra inzet Enterprise Architectuur - Mede door het uitbreiden van het informatie-architectenteam beëindigen we de extra inzet hierop. Het stevige fundament staat waarbij vaardigheden en onze gereedschapskist zijn uitgebreid. Dit was onder andere zichtbaar in de IDEA-plaat voor Nederlandse gemeenten waar Zwolle een voortrekkersrol in heeft gehad. Door het krijgen van overzicht is ons inzicht vergroot waardoor we beter kunnen bepalen waar IV-inzet noodzakelijk is.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 6.4.3 Informatievoorziening	22.746	0	22.746	247	300	22.693

Overzicht kredieten

Het overzicht kredieten geeft een totaalbeeld van de lopende (reeds vastgestelde) projectkredieten en de als onderdeel van de Begroting 2025 voorgestelde kredieten.

Overzicht kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027 en verder
Werkplekhardware 23/24	250		250	250		
Totaal 6.4.3 Informatievoorziening	**250**	**0**	**250**	**250**	**0**	**0**

In bovenstaande overzichten baten en lasten en kredieten zijn de mutaties vanuit de bestedingsvoorstellen niet verwerkt. Een tabel met de bestedingsvoorstellen is in het hoofdstuk Algemeen opgenomen. Dit geldt ook voor de toelichting op de bestedingsvoorstellen.

Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen

Beschrijving

In het programma Algemene dekkingsmiddelen begroten we de inkomsten die geen specifieke bestemming hebben. Deze inkomsten kunnen we op verschillende manieren gebruiken om de activiteiten in de overige programma's te financieren.

De belangrijkste inkomstenbronnen zijn de gemeentefondsuitkering die we ontvangen van het Rijk, en de opbrengst uit de onroerende zaakbelasting (OZB). Ook ontvangen we andere belastinginkomsten en winstuitkeringen.

In dit programma zijn ook het renteresultaat, de algemene reservemutaties, de post onvoorzien, de vennootschapsbelasting en de concernstelposten geraamd.

Financiën programma

Overzicht baten en lasten

De raad stelt de programmabudgetten vast. In het overzicht baten en lasten zijn de programmabudgetten met een onderverdeling naar ambities en doelen opgenomen.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Doel 7.1.1	15.321	517.672	-502.351	38.203	38.733	-502.881
Totaal	**15.321**	**517.672**	**-502.351**	**38.203**	**38.733**	**-502.881**

Voor het financiële meerjarenbeeld van dit programma, verwijzen wij u naar het onderdeel meerjarenoverzicht programma 7.

Doel 7.1.1 Solide financieel beleid

Beschrijving

In het programma Algemene dekkingsmiddelen begroten we de inkomsten die geen specifieke bestemming hebben. Deze inkomsten kunnen we op verschillende manieren gebruiken om de activiteiten in de overige programma's te financieren.

De belangrijkste inkomstenbronnen zijn de gemeentefondsuitkering die we ontvangen van het Rijk, en de opbrengst uit de onroerende zaakbelasting (OZB). Ook ontvangen we andere belastinginkomsten en winstuitkeringen.

In dit programma zijn ook het renteresultaat, de algemene reservemutaties, de post onvoorzien, de vennootschapsbelasting en de concernstelposten geraamd.

Kaderstellende nota('s)

Beleidsdocument	Vastgesteld
artikel 212 financiële verordening	2024

Met de verordening regelt de raad op hoofdlijnen de spelregels voor het financieel beleid, financieel beheer en de financiële organisatie van de gemeente.
Met de financiële verordening creëert de raad waarborgen voor de kwaliteit van de financiële functie van de gemeente. Ook geeft de verordening een nadere invulling aan de (financiële) verantwoording van het college aan de raad.

Portefeuillehouder(s)

Paul Guldemond

Activiteiten

Nieuwe activiteiten

Niet van toepassing.

Lopende activiteiten

We willen een financieel gezonde gemeente zijn en voeren daarom een solide financieel beleid. Dat betekent dat we snel kunnen reageren op veranderingen in de samenleving en de gevolgen voor onze financiën. Elk half actualiseren we financieel meerjarenperspectief en maken een risico-inventarisatie. Aan de hand daarvan beoordelen we of ons weerstandsvermogen op orde is en of we onze begroting moeten bijsturen.

Inwoners en bedrijven die producten en diensten van ons afnemen, betalen ons daarvoor vastgestelde tarieven. In de **Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.** staat in hoeverre deze tarieven kostendekkend zijn. De meeste inkomsten ontvangen we echter uit het gemeentefonds. Het bedrag dat we daaruit ontvangen, bepaalt voor een groot deel de hoogte van onze algemene dekkingsmiddelen. Een hoger of lager bedrag uit het gemeentefonds heeft dan ook direct invloed op ons financieel meerjarenperspectief.

Het financieel beleid over de lokale heffingen, financiering, winstuitkeringen, ons weerstandsvermogen en de risico's staat in onderstaande teksten uitgelegd.

Financiën algemeen
Hoewel we een structureel sluitende begroting/meerjarenraming aanbieden zien we dat de toekomstige financiële ruimte onvoldoende is om al onze ambities en het verder op orde brengen van de bedrijfsvoering te kunnen realiseren. Via een programmadoorlichting onderzoeken we of er mogelijke budgetruimte in de bestaande begroting is te creëren.

Gemeentefondsuitkeringen
De meeste inkomsten krijgen we uit het gemeentefonds. Dit geld ontvangen we van het Rijk. Hoeveel we ontvangen bepaalt voor een belangrijk deel onze financiële ruimte.
Alle gemeenten ontvangen op drie momenten in het jaar informatie over de gemeentefondsuitkeringen: in mei op basis van de Voorjaarsnota, in september op basis van de Miljoenennota en in december, als afronding van het lopende jaar, op basis van de Najaarsnota.

Uit het gemeentefonds ontvangen we verschillende uitkeringen:
- Algemene uitkering: Dit is de uitkering die elke gemeente ontvangt. Dit geld komt in de algemene middelen van de gemeente.
- Integratie-uitkeringen: Een gemeente ontvangt een integratie-uitkering als het een taak erbij krijgt die niet gedekt is in de algemene uitkering. Meestal gaat de integratie-uitkering geleidelijk over naar de algemene uitkering. De termijn waarop dit gebeurt, staat van tevoren vast.
- Decentralisatie-uitkeringen: Deze uitkeringen lijken op integratie-uitkeringen, maar van tevoren is er géén termijn vastgesteld. Het kan gaan om specifieke uitkeringen. Of budget dat slechts tijdelijk beschikbaar is, of budget dat voor slechts enkele gemeenten is.

We mogen zelf bepalen waaraan we de algemene uitkering en integratie-uitkeringen uitgeven. Dat geldt niet in alle gevallen voor de decentralisatie-uitkeringen. Die bestaan soms uit diverse andere uitkeringen die gekoppeld zijn aan prestatieafspraken. Zwolle ontvangt een aantal decentralisatie-uitkeringen. Sommige decentralisatie-uitkeringen ontvangen we omdat we centrumgemeente zijn.

De inkomsten uit het gemeentefonds zijn in 2026 geraamd op € 447 miljoen. De extra middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld hebben grotendeels een incidenteel karakter, 2026 en 2027.

De ontwikkeling van het gemeentefonds is één van de grootste risico's binnen onze begroting. Door de invoering van bovenstaande financieringsystematiek neemt de onzekerheid van de ontwikkeling van het gemeentefonds af.

Gemeentelijke belastingen
Van inwoners, toeristen en ondernemers ontvangen we OZB, toeristenbelasting en precariobelasting. Dit geld gaat naar de algemene dekkingsmiddelen. De totaalopbrengst is ongeveer € 67 miljoen. Daarvan komt 98% uit de OZB. In programma 3 staat een toelichting op de parkeerbelastingen.

Tarievenbeleid
Het tarievenbeleid staat in de paragraaf lokale heffingen en de tarievennota 2026. In 2026 stijgt het OZB-tarief voor woningen en niet-woningen en precariotarief met 3,18%. De stijging is gebaseerd op de verwachte inflatieontwikkeling in 2026.
In het coalitieakkoord is opgenomen een hogere bijdrage van bezoekers en gebruikers van de (binnen)stad te vragen. Bij de begroting 2024 is besloten om de toeristenbelasting in de komende jaren gefaseerd te verhogen tot en met 2027.

Woonlastenontwikkeling
De OZB en rioolbelasting stijgen in 2026 met de inflatieaanpassing van 3,18%. De tarieven voor de afvalstoffenheffing stijgen gemiddeld voor vast- en variabeldeel met ***2,7%.*** De totale gemiddelde woonlastenstijging is € 67 en komt hiermee in 2025 op € 920 (Atlas van de lokale lasten 2025, COELO, de gegevens voor 2026 komen pas later beschikbaar)

Innen en kwijtschelden van lokale belastingen
GBLT zorgt voor het opleggen, innen en kwijtschelden van onze OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting en uitvoering van de WOZ (waardering onroerende zaken).
Ook voor 2026 blijft de huidige koers van GBLT het uitgangspunt. Door verbetering van kwaliteit en toegankelijkheid van producten neemt bij klanten het vertrouwen toe en de inspanning af. De strategie van GBLT blijft dan ook gericht op een goede dienstverlening aan onze burgers en bedrijven, eenvoudig als het kan en persoonlijke als het nodig is. Om dit te kunnen realiseren wordt ingezet op een flexibele organisatie met deskundige medewerkers.
Zeker nu de financiële druk bij gemeenten toeneemt blijft GBLT inzetten op verdere efficiency met minimaal maatschappelijk effect wat kan leiden tot een verlaging van de deelnemersbijdrage. De kosteloze betalingsherinnering is een goede service aan onze burgers maar geeft wel minder invorderopbrengsten vanaf 2026, waardoor de deelnemersbijdrage iets stijgt.
Er wordt verder gewerkt aan verdere automatisering (robotisering en AI). De ontwikkelingen in externe wetten en regels over belastingen, de uitvoering van de wet WOZ en veranderende verhoudingen tussen overheid en burgers gaan over veel meer dan alleen het proces van lokale belastingen. Ze raken maatschappelijke vragen zoals participatie, gemeenschappelijke ICT-architecturen en menselijke maat. Transparantie, rechtsbescherming en informatieveiligheid bij het gebruik van gegevens bepalen meer en meer het langetermijnperspectief voor GBLT.

Winstuitkeringen
We ontvangen winstuitkeringen (dividenden) omdat we aandelen hebben van de Bank van Nederlandse gemeenten, Enexis, Rova en Wadinko. De verwachte opbrengst is € 1,1 miljoen. Voor Vitens is de winstuitkering de komende jaren op nul gesteld, omdat zij de komende jaren grote investeringen moeten doen. De toelichting staat in de paragraaf verbonden partijen.

Renteresultaat en financieringsfunctie
In de paragraaf financiering zijn onze financieringsfunctie, geldleningen en rentekosten toegelicht. Het renteresultaat is ***€ 6.000 nadelig***. Het renteresultaat is het saldo van te betalen en te ontvangen rente en interne rentetoerekening aan de diverse investeringen.
In 2026 is de omslagrente over investeringen en grondexploitaties 0,4%. Als onderdeel van de financieringsfunctie ramen we ook rentebaten van verstrekte geldleningen op dit programma. Het gaat dan onder andere om geld dat woningbouwcorporaties van ons geleend hebben. Deze leningen bouwen we komende jaren verder af.

Vennootschapsbelasting
Volgens de Wet modernisering vpb-plicht overheidsondernemingen zijn we verplicht om vennootschapsbelasting te betalen over onze ondernemingsactiviteiten. Voor Zwolle gaat het om de grondexploitatie en het slagboom parkeren. De grondverkoop verloopt positief. In de begroting hebben we de vennootschapsbelasting geraamd op ***€ 0,18 miljoen***. In de risicoparagraaf nemen we het risico op een eventuele hogere verschuldigde vennootschapsbelasting mee.

Post onvoorzien
In het Besluit Begroting en Verantwoording staat dat iedere gemeente een post onvoorzien in haar begroting moet opnemen. De post onvoorzien (incidenteel) ramen wij op € 0,2 miljoen. Dit bedrag is onderdeel van ons weerstandsvermogen. De toelichting staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risico's.

Concern brede stelposten
We hebben concern brede stelposten begroot. Het gaat om budget dat gedurende het begrotingsjaar op basis van onderbouwde voorstellen ingezet kan worden voor de uitvoering van de begrotingsprogramma's.

- Voor volumegroei sociaal domein houden we in 2026 en verder rekening met een jaarlijkse toename van € 1,5 miljoen.
- Op de concernstelpost hebben we diverse uitkeringen uit het gemeentefonds geparkeerd in afwachting van nadere besluitvorming.
- We hebben € 150.000 gereserveerd om beheer- en onderhoudslasten bij inbreidingslocaties te kunnen bekostigen.

Reserve verrekeningen
De algemene verrekeningen met de concernreserves ramen we via het programma algemene dekkingsmiddelen. Specifieke stortingen of onttrekkingen aan reserves voor programma-uitgaven ramen we direct op het betreffende programma.
In 2026 is de incidentele vrijval uit het structurele budget voor de Strategische Investeringsagenda (SIA) van € 2,4 miljoen toegevoegd aan het Investeringsfonds voor de strategische investeringen.

Activiteiten waar we mee stoppen

Niet van toepassing.

Overzicht baten en lasten

In het overzicht baten en lasten is het budget per doel weergegeven.

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat
Lokale heffingen	1.817	66.615	-64.798	0	0	-64.798
Algemene uitkeringen	0	447.163	-447.163	0	0	-447.163
Dividend	505	1.100	-595	0	0	-595
Saldo financieringsbehoefte	2.793	2.474	319	0	0	319
Overige baten en lasten	9.817	320	9.497	0	0	9.497
Heffing vennootschapsbelasting	189	0	189	0	0	189
Onvoorzien	200	0	200	0	0	200
Reservemutaties	0	0	0	38.203	38.733	-530
Totaal	15.321	517.672	-502.351	38.203	38.733	-502.881

Lokale heffingen

In deze paragraaf geven wij inzicht in de verschillende belastingen en heffingen die we als gemeente heffen, zoals de onroerendezaakbelasting (OZB), afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en burgerzaken. Ook lichten we toe in hoeverre sprake is van kostendekkendheid bij de heffingen. Het beleidskader voor de lokale heffingen is de Tarievennota 2026, die door de gemeenteraad gelijktijdig met de Begroting 2026 wordt vastgesteld. De Tarievennota bevat een overzicht van de tarieven die door de gemeente Zwolle worden gehanteerd, inclusief de onderbouwing van de manier waarop de tarieven zijn bepaald.
In deze paragraaf geven we ook inzicht in de vergelijking met andere gemeenten en de gevolgen voor de woonlasten van inwoners. Tot slot geven we ook informatie over kwijtschelding van de belastingen.

Leges en heffingen

Het beleidskader voor de lokale heffingen is de Tarievennota 2026, die door uw Raad gelijktijdig met de Begroting 2026 wordt vastgesteld. De Tarievennota bevat een overzicht van de tarieven die door de gemeente Zwolle worden gehanteerd, inclusief de onderbouwing van de manier waarop de tarieven zijn bepaald. Het gaat hierbij om zowel publiekrechtelijke als privaatrechtelijke heffingen en belastingen.
Bij leges en heffingen worden de gemeentelijke kosten maximaal kostendekkend doorberekend in de tarieven. Bij belastingen is deze wettelijke bepaling van 100% kostendekking niet van toepassing.
De belastingen komen ten gunste van de algemene middelen van de gemeente.
Belastingen (geen 100% kostendekking) zijn OZB, parkeerbelasting. precariobelasting en toeristenbelasting.
Leges en heffingen (maximaal 100% kostendekking) zijn afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges, begraafplaatsrechten, marktgelden en havengelden.
De indirecte kosten worden centraal geraamd op het programma bedrijfsvoering. Vanuit dit programma wordt er een bedrag berekend aan indirecte kosten per directe fte, zie hiervoor het onderdeel "berekening overheadtarief" in deze begroting. Op basis van de geraamde fte's worden de indirecte kosten toegerekend aan de leges en heffingen.
De Tarievennota bevat verschillende onderdelen. De gemeente Zwolle streeft er naar dat er tussen deze onderdelen geen kruissubsidiëring plaats vindt. Dit houdt in dat de leges van Burgerzaken bijvoorbeeld niet bijdragen aan de leges voor een omgevingsvergunning. Binnen onderdelen van de Tarievennota vindt mogelijk wel kruissubsidiëring plaats. De omvang hiervan is niet exact te bepalen. De onderdelen waar er waarschijnlijk sprak is van kruissubsidiëring, zijn:
Leges Burgerzaken
Veel tarieven zijn gemaximeerd. Hierdoor zijn sommige onderdelen iets minder dan 100% kostendekkend zoals reisdocumenten, uittreksels en Burgerlijke stand (uittreksels Burgerlijke stand en huwelijken) en sommige onderdelen iets meer dan 100% kostendekkend zoals Rijbewijzen.
Leges omgevingsvergunning
Over het algemeen zijn grote bouwwerken meer dan kostendekkend en kleine bouwwerken minder dan kostendekkend. De mate van kruissubsidiëring is afhankelijk van het type aanvraag.
Leges juridische zaken
Gezien het kostendekkendheidspercentage is kruissubsidiëring hier niet waarschijnlijk.
Als algemene regel geldt dat de gemeentelijke heffingen met het inflatiepercentage worden aangepast.
Het inflatiepercentage voor 2026 is vastgesteld op 3,18%. Het percentage voor loonkostenstijging 2026 van 3,25% wordt voor 50% meegenomen en het percentage voor prijzen van derden van 3,10% ook voor 50%, (loonkosten 3,25% + prijzen van derden 3,10%) : 2 = 3,18%. IUitzonderingen op deze regel zijn:

- De tarieven voor de parkeerbelasting worden aangepast conform de nota parkeren, vastgesteld door de raad op 31 maart 2025.
- Voor de afvalstoffenheffing het vaste tarief te verlagen naar € 217,78 voor eenpersoonshuishoudens en € 272,22 voor meerpersoonshuishoudens. Het variabele tarief blijft € 1,80 per aanbieding op een inzamelmiddel van 60 liter.
- Waar de leges een percentage van de bouwsom zijn worden deze niet verhoogd. Door de gestegen bouwkosten stijgen de legesinkomsten al.
- De toeristenbelasting wordt verhoogd naar € 1,30 voor campings en € 3,50 voor overige overnachtingen.
- De dwangsom voor het afhalen van een fiets bij AFAC niet te verhogen. In 2026 zal de AFAC verhuizen naar een andere locatie. Daardoor wordt het lastiger om de fiets op te halen. Een gelijktijdige verhoging van de tarieven zal daarbij niet helpend zijn in de communicatie met de klant. Ook wordt onderzoek gedaan naar de kostenstructuur die gehanteerd wordt ter onderbouwing van de hoogte van het tarief.
- Tarieven binnensportaccommodaties worden voor 2026 niet verhoogd.

Begrote kostendekkendheid

Bij leges en heffingen mogen de begrote opbrengsten niet meer bedragen dan 100% van de begrote kosten. Bij belastingen is er geen relatie tussen opbrengsten en kosten. In onderstaande tabel is de kostendekkendheid per onderdeel opgenomen.

Soort leges / heffing	Kostendekkendheid
Afvalstoffenheffing	100%
Rioolheffing	100%
Leges Burgerzaken	99%
Leges Omgevingsvergunning	98%
Leges Milieu	100%
Leges Juridische zaken	34%
Leges Ondergrondse leidingen	99%
Leges gedoogbeschikkingen	100%

Begraafplaatsrechten	95%
Havengelden	69%
Marktgelden	69%

Bij afvalstoffenheffing, rioolheffing, rijbewijzen en begraafplaatsrechten worden eventuele tekorten of overschotten verrekend met de daarvoor gevormde voorziening of reserve. Voor 2026 gaat het om de volgende begrote bedragen:
Afvalstoffenheffing, onttrekking aan de egalisatievoorziening van € 302.500
Rioolheffing, onttrekking aan egalisatievoorziening van € 326.567
Leges Burgerzaken (rijbewijzen), geen onttrekking of storting reserve rijbewijzen
Begraafplaatsrechten, storting in de egalisatievoorziening begraafplaatsen van € 88.133

Een overzicht van de geraamde inkomsten op basis van de opgelegde heffingen is hieronder opgenomen.

Soort belasting / tarief	Raming begroting 2024	Volume-mutaties	Tariefmutatie Inflatiecorrectie	Overige mutaties	Raming begroting 2025
1. Onroerende zaakbelasting	61.012.000	2.093.818	1.940.182		65.046.000
2. Precariobelasting	550.708		18.266		568.974
3. Toeristenbelasting	1.006.000		100.000		1.106.000
4. Leges Juridische zaken en veiligheid (APV)	137.615		4.376		141.991
5. Leges Burgerzaken	1.971.427	53.675	62.691		2.087.793
6. Leges omgevingsvergunningen	6.079.976	225.000	193.343		6.498.319
7. Gebruiksvergunningen	8.500			-8.963	0
8. Havengelden	366.758		11.663		378.421
9. Warenmarktrechten	217.439		6.915		224.354
10. Rioolrechten	8.835.150	160.192	280.958		9.276.300
11. Begraafplaatsrechten	1.558.935	-200.198	49.574		1.408.311
12. Parkeergelden	11.676.394		-460.162		11.216.232
13. Afvalstoffenheffing	18.911.371	-38.488	-189.114		18.683.769
14. Fiscalisering parkeerboetes	1.183.130	-70.995	18.017		1.130.152
15. Sporttarieven	1.276.933		40.606		1.257.539
16. Overige leges/rechten	1.110.216	144.081	35.305		1.289.602
Totale opbrengst gemeentelijke tarieven	115.903.015	2.367.085	2.112.620	-8.963	120.373.757

De leges burgerzaken zijn exclusief de rijksleges
De Leges gebruiksvergunningen is vanaf 2026 opgenomen onder leges omgevingsvergunningen

Onroerende zaakbelasting (OZB)
Bij de onroerende zaakbelastingen is de herwaardering als gevolg van de wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ) van belang. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld en voor het belastingjaar 2026 gaat het daarbij om de waarde per peildatum 1 januari 2025. De uitkomsten van deze herwaardering zijn mede bepalend voor de definitieve tarieven onroerende zaakbelastingen voor 2026 die de raad medio december 2025 vast zal stellen.
Als de gemiddelde waarde een stijging laat zien dan dalen de tarieven en als de gemiddelde waarde een daling laat zien stijgen de tarieven. Dit voorkomt dat eigenaren en gebruikers gemiddeld genomen meer of minder gaan betalen dan de inflatie aanpassing.
De definitieve OZB tarieven worden in december aangeboden aan de raad ter vaststelling samen met de andere leges en tarieven.

Het tarief voor OZB stijgt met het vastgestelde inflatiepercentage, te weten 3,18%.
De opbrengsten in 2026 stijgen naast de inflatie aanpassing door de verwachte areaal uitbreiding in 2025 die vanaf 2026 op aanslag gaat.

Afvalstoffenheffing
Afvalstoffenheffing wordt geïnd ter afdekking van de kosten die gemaakt worden om huishoudelijke afval in te zamelen en te (laten) verwerken. Bij de afvalstoffenheffing wordt het principe van 100% kostendekking toegepast. Eventuele voor- of nadelen worden verrekend met de voorziening afval. Voor 2026 wordt er een bedrag onttrokken van € 302.500.

De totale (netto) lasten waarop de afvalstoffenheffing wordt berekend is gestegen met 0,5%. Dit wordt verklaard door:

- Een stijging door indexatie van o.a. de ambtelijke inzet (3,25%) en de kosten van ROVA (4,35%);
- Een nieuw verwerkingscontract voor het restafval en het grof huisafval en ook lagere kosten voor CO2-heffing doordat de verbrander nu in Nederland is gevestigd en niet meer in Duitsland;
- Lagere kosten voor de nieuwe inzameling (PMD, GFT en luiers) dan vorig jaar was gedacht, zoals ook in Berap 2025-1 gemeld;
- Lagere kosten voor ambtelijke inzet door een reorganisatie bij de gemeente en een herberekening van de kosten van GBLT;
- Hogere inkomsten vanuit Verpact voor het verpakkingsafval;
- Lagere kosten door de verdere verlaging van de grens van het brengen van grof huisafval (GHA) en grof tuinafval (GTA) van 350 kg per huishouden in 2025 naar 200 kg per huishouden in 2026 (in 2024 was het 500 kg per huishouden);
- Verhoging van de kosten voor het Gemeentelijke Grondstoffenplan (GGP), zoals reeds besloten door de raad (dit wordt gedekt door de voorziening);

- Hogere kosten voor diverse afvalprojecten;
- Meer extracomptabele Btw die kan worden toegerekend aan de afvalstoffenheffing;
- Hogere kosten voor de afkeur van GFT door verscherpte controle en het uitblijven van een voordeel op de plaatsing van GFT-huisjes.

De extra kosten voor het GGP worden gedekt vanuit een onttrekking aan de voorziening. De onttrekking is hoger dan de stijging in de (netto) lasten. Daardoor zijn er dus minder inkomsten vanuit de afvalstoffenheffing nodig en dalen deze met 0,76% vergeleken met vorig jaar. Het aantal aansluitingen stijgt ligt door de groei van de stad. Daarmee wordt de opbrengst per aansluiting € 308,60.

De afvalstoffenheffing bestaat uit twee onderdelen:
- Het variabel tarief: het tarief op de aanbieding restafval dat per 1-1-2023 is ingevoerd;
- Het vaste tarief: het overige deel van de afvalstoffenheffing dat aan het begin van het jaar wordt opgelegd.

Bovenstaande zorgt voor de volgende ontwikkeling;
- Het tarief op restafval kan gelijk blijven op € 1,80 voor een aanbieding van 60 liter
- Het vaste tarief kan met 1,25% worden verlaagd naar € 217,78 voor een éénpersoonshuishoudens (EPH) en € 272,22 voor een meerpersoonshuishoudens (MPH).

De tarieven voor 2026 bedragen:

Categorie	Bedrag
Eenpersoonshuishouden	217.78
Meerpersoonshuishouden	272.22
aanbieding 30 liter restafval per keer (pilot)	0,90
aanbieding 60 liter restafval per keer	1,80
aanbieding 80 liter restafval per keer (binnenstad)	2,40
Aanbieding restafval minicontainer per keer (240 liter, buitengebied)	10,80

Rioolheffing
Het Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022 - 2026 is door de Raad eind 2021 vastgesteld en bevat de uitgangspunten voor de rioolheffing.

De rioolheffing is bedoeld als dekking voor de kosten van aanleg, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke voorzieningen bedoeld voor inzameling en transport van afval- en hemelwater. Ook de negatieve gevolgen van grondwateroverlast worden beperkt middels de inkomsten uit de rioolheffing.

Uitgangspunt bij de rioolheffing is 100% kosten dekking. Eventuele tekorten of overschotten worden verrekend met de daarvoor gevormde voorziening. Voor 2026 is een onttrekking van € 326.567 begroot. Deze onttrekking is iets lager dan de begrote onttrekking voor 2025. Naast het vervangen/relinen van de rioolbuizen zal er in 2026 verder worden geïnvesteerd in het kader van klimaatadaptie. De gemeente Zwolle, het waterschap Drents Overijsselse Delta en de gemeenten binnen dit beheersingsgebied werken nauw samen in Rivus (gezamenlijk afvalwaterbeheer west-Overijssel) om kennis, kunde te versterken, kwetsbaarheid te verminderen en kosten- en investeringenontwikkelingen in de afvalwaterketen te matigen.

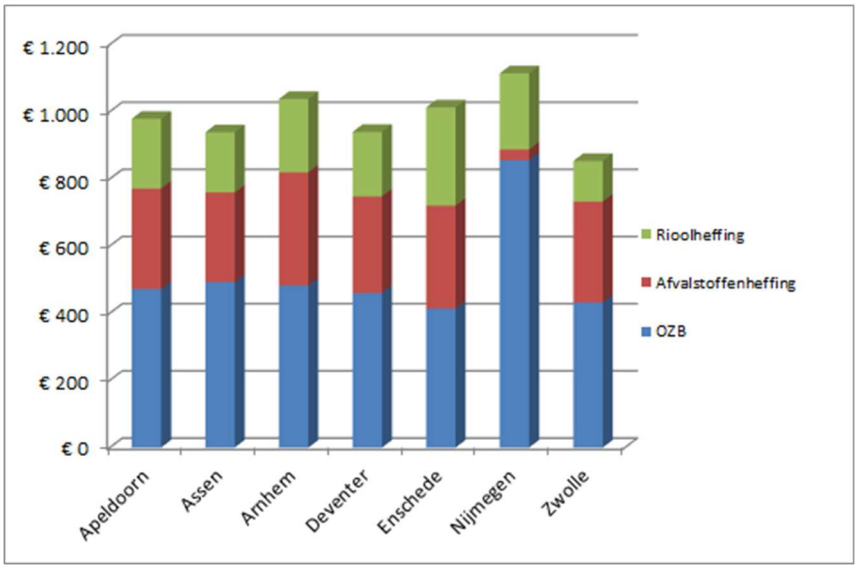
Het tarief voor de rioolheffing wordt verhoogd voor 2026 met het inflatiepercentage van 3,18% en wordt daarmee € 131,79.

Woonlasten
Wanneer wij spreken over woonlasten, dan worden de gezamenlijke kosten voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing bedoeld. Woonlasten worden bepaald aan de hand van de waarde van een woning en het type gebruiker.

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) een vergelijkend onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is erop gericht om de gemeentelijke tarieven, belastingopbrengsten, belastingdruk en woonlasten per gemeente te vergelijken. Zwolle stond in 2025 (gegevens 2026 komen pas begin 2026) op de 38e plek van de 44 grootste gemeenten (G40 + G4). Dat betekent dat er 37 gemeenten hogere lokale woonlasten hebben en zes gemeenten lagere lokale woonlasten. De totale woonlasten binnen Zwolle van € 920,47 zit ruim onder het gemiddelde. Als we kijken naar de procentuele stijging, 2025 ten opzichte van 2024, van de woonlasten dan zit Zwolle net iets onder het gemiddelde.

Bij de berekening van de afvalstoffenheffing gaat het Coelo uit van een gemiddeld aantal aanbiedingen van restafval, deze wijkt af van het aantal van 14 bij eenpersoonshuishoudens en 42 bij meerpersoonshuishoudens waar we binnen Zwolle voorlopig mee hebben gerekend

Lokale lastendruk meerpersoonshuishouden eigenaar en bewoner 2025 (Coelo)

WOZ - waarde	Eenpersoons-huishouden gebruiker of huurder mutatie in euro's	Eenpersoons-huishouden gebruiker of huurder mutatie in procenten	meerpersoons-huishouden gebruiker of huurder mutatie in euro's	meerpersoons-huishouden gebruiker of huurder mutatie in procenten	Eigenaar geen gebruiker mutatie in euro's	Eigenaar geen gebruiker mutatie in procenten
200.000	-2.75	-1.12%	-3.44	-0.98%	10.26	3,16%
350.000	-2.75	-1.12%	-3,44	-0.98%	14.91	3,15%
500.000	-2.75	-1.12%	-3.44	-0.98%	19.56	3.15%

WOZ - waarde	Eenpersoons-huishouden eigenaar en gebruiker mutatie in euro's	Eenpersoons-huishouden eigenaar en gebruiker mutatie in procenten	meerpersoons-huishouden eigenaar en gebruiker mutatie in euro's	meerpersoons-huishouden eigenaar en gebruiker mutatie in procenten
200.000	7.51	1.32%	6.82	1.01%
350.000	12.16	1.69%	11.47	1.39%
500.000	16.81	1.94%	16.12	1.66%

Bij afvalstoffenheffing is voor zowel 2025 als 2026 bij eenpersoonshuishoudens uitgegaan van 14 aanbiedingen en bij meerpersoonshuishoudens van 42 aanbiedingen.

Bedrijven investeringszone
De landelijke Wet op de bedrijveninvesteringszones uit 2014 maakt het mogelijk dat, op verzoek van de ondernemers, de gemeente meewerkt aan de totstandkoming van een BIZ. Dit door een extra belasting te heffen op onroerende zaken (niet zijnde woningen) in bepaald winkelgebied c.q. op een bedrijventerrein. De inkomsten via deze belastingheffing vloeien vervolgens in de vorm van een subsidie terug naar de samenwerkende ondernemers die daarmee activiteiten kunnen uitvoeren om de winkelgebieden c.q. bedrijventerrein te versterken. Op dit moment telt Zwolle drie verschillende bedrijveninvesteringszones te weten de binnenstad, Diezerbrink en op bedrijventerrein Hessenpoort.

In 2025 loopt de BIZ Diezerbrink af en in 2026 die van de binnenstad en Hessenpoort. Er zal dan weer een draagvlakmeting plaatsvinden.

Kwijtschelding
Voor mensen met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van een gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de geheven belasting. De gemeente Zwolle hanteert de 100% bijstandsnorm als uitgangspunt. Vanaf 2015 kunnen kleine ondernemers ook kwijtschelding aanvragen. Vanaf 2016 worden de kosten van kinderopvang meegenomen in de beoordeling van de aanvraag. Vanaf 2023 is de vermogensgrens verhoogd en wordt er gerekend met de hogere inkomensgrens AOW.
Om in aanmerking te komen voor kwijtschelding, moet worden voldaan aan de voorwaarden van de invorderingswet. Sinds 2018 heeft GBLT haar kwijtscheldingsproces vereenvoudigd. Door deze administratieve lastenverlichting, hoeven aanvragers minder gegevens aan te leveren en doorloopt de klant met minder moeite het aanvraagproces.
Kwijtschelding is mogelijk voor OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafplaatsrechten. Aangezien afvalstoffenheffing een gebruikersbelasting is heeft ongeveer 98% van de kwijtschelding betrekking hierop.

Voor 2026 verwachten wij 10.000 aanvragen, waarvan 6.000 toewijzingen. Op basis van deze aanname is in de begroting een bedrag van € 1.110.000 voor kwijtschelding opgenomen.

Weerstandsvermogen en risico's

De paragraaf weerstandsvermogen en risico's gaat over de risico's die uitvoering van het gemeentelijk beleid met zich meebrengen. De nota weerstandsvermogen en risicomanagement 2018 is het beleidskader voor deze paragraaf. Hierin liggen de te hanteren uitgangspunten bij het opstellen van de risico-inventarisatie en de kaders voor het beoordelen van het weerstandsvermogen vast. Deze paragraaf geeft inzicht in het beleidskader. Ook is een inventarisatie van de risico's en een inventarisatie van de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit in deze paragraaf te vinden. Tot slot geven we ook de financiële kengetallen die verplicht vanuit de BBV in deze paragraaf moeten worden opgenomen.

Algemene en specifieke uitgaafrisico's

Renteramingen

De invloed van rentemutaties op onze begroting is met name gerelateerd aan de omvang van de kort geld financiering en de omvang van te herfinancieren langlopende leningen en van leningen waarvoor renteherziening gaat plaatsvinden. In de meerjarenraming wordt rekening gehouden met een gefaseerd toenemend rentepercentage. Onze huidige liquiditeitspositie geeft aan dat we op korte termijn (< 1 jaar) geen of geen grote leningen hoeven aan te trekken. Voor de middellange termijn is dit nog lastig te beoordelen en is de liquiditeitspositie van diverse variabelen afhankelijk (investeringsvolume, bijdragen Rijk etc.). De kans op tegenvallers t.a.v. renteramingen neemt toe, vooral indien de volgende situaties zich gelijktijdig gaan voordoen: stijgende renteniveaus, afnemende omvang van financiering met eigen vermogen en toename en/of snellere besteding van verleende investeringskredieten. Een stijging van de rentelasten zal - zeker in de eerste jaren - een gefaseerde beperkte doorwerking hebben op de begroting, omdat de rentestijging alleen effect heeft op kort geld financiering en nieuw aan te trekken geldleningen. Gelet op de huidige kapitaalmarkt houden we rekening met een renterisico van 2% tegen een midden kans (50%) dat het risico zich voor zal doen.

Inflatie

Loon- en prijsontwikkeling aan de uitgavenkant van de begroting. In de risicomatrix is het effect van 1% additionele stijging van lonen en prijzen voor de algemene middelen verwerkt (post van € 6,6 mln.). Gezien de blijvende instabiele marktontwikkelingen kwantificeren we dit als een hoog risico.

BTW verrekenbaar

Het is denkbaar dat in de toekomst btw op investeringen waarbij meerdere partijen betrokken zijn, niet altijd en geheel verrekenbaar is. Begin 2020 zijn hierover signalen van de belastingdienst ontvangen. Het gaat met name om situaties waarin de gemeente voor een prestatie enerzijds een vergoeding van een derde ontvangt met btw en anderzijds tenminste een gelijk bedrag aan die derde betaalt (subsidieert) waardoor per saldo geen vergoeding voor een prestatie wordt betaald en dus geen sprake kan zijn van btw. Mocht dit landelijk voor alle gemeenten gaan gelden dan heeft dit stevige financiële gevolgen. We onderzoeken en volgen de landelijke ontwikkelingen op de voet waarbij ingeschat wordt dat dit risico de komende 5 jaar zal blijven bestaan. Temeer daar de Belastingdienst hiervan op de hoogte is maar hierop nog geen actie onderneemt.

Compensabele BTW

De belastingdienst heeft voor de jaren tot en met 2018 in 2019 de controle afgerond. Het risico op terugbetalingen bij toekomstige controles schatten wij in op € 100.000 per jaar tegen een middenrisico.

Meerwaardebeding - vennootschapsbelasting

Gemeente heeft als het ware een toekomstige vordering op de woningeigenaar in de vorm van het meerwaardebeding. De belastingdienst kan zich op het standpunt stellen dat gezien het hier een contractuele verplichting betreft gemeente deze vordering moet beschouwen als een gerealiseerde inkomst. Het risico wordt geschat op €600.000 met een midden risico.

Meerwaardebeding - overdrachtsbelasting

Gemeente heeft medewerking verleend aan een verkoop onder voorwaarden waarbij een koperskorting wordt verleend. Het gevolg hiervan is dat de woningen in feite onder de marktprijs worden verkocht, waardoor de staat belasting misloopt. Onder strikte voorwaarden worden dergelijke verkopen onder de marktprijs gehonoreerd. Mocht belastingdienst zich op het standpunt stellen dat niet aan alle voorwaarden is voldaan kan aan de kopers een strafheffing worden opgelegd (2% overdrachtsbelasting over de marktwaarde). Het risico wordt geschat op €400.000 met een midden risico van 50%

Inhuur ZZP constructie

Aan de hand van het Deliveroo-arrest (april 2023) zijn er nadere eisen gesteld aan het inhuren van ZZP'ers. Daarbij heeft de rechter aangegeven dat bepaalde zaken nader geregeld moeten worden door aanpassing van wetgeving door het Ministerie. Wel is er een winstwaarschuwing gegeven dat de belastingdienst en pensioenfondsen aan de hand van dit arrest bij werkgevers een claim kunnen neerleggen als zij veronderstellen dat de ZZP constructie feitelijk een arbeidsovereenkomst had moeten zijn. In 2024/ 2025 loopt er een intern onderzoek bij HR om de eventuele risico's voor de gemeente nog nader in beeld te brengen. Belastingdienst heeft aangekondigd om te handhaven vanaf 2025, vraag is of dat bij Zwolle gaat gebeuren. Financiële consequenties kunnen groot zijn als de belastingdienst een vordering voor loonbelasting en volksverzekeringen indiend en het pensioenfonds de pensioenpremies gaat innen. De wet VBAR is uitgesteld tot 2026. De hoogte van deze consequenties zijn nu nog niet te overzien, daarom is het risico als PM ingeschat.

RVU Regeling

In de cao Gemeenten is opgenomen dat medewerkers die voldoen aan de gestelde voorwaarden vanaf 1 januari 2024 gebruik zouden kunnen maken van een RVU-regeling. Hierin is opgenomen dat medewerkers maximaal 2 jaar voor hun AOW gerechtigde leeftijd vervroegd kunnen uittreden en vervolgens van de werkgever maandelijks een bedrag ontvangen dat gelijk staat aan de RVU-drempelvrijstelling. In de cao gemeenten 2024 is het aantal ABP dienstjaren verlaagd van 43 naar 41 jaar, daardoor is het aantal mogelijke deelnemers verhoogd van circa 40 naar circa 47 medewerkers die er op recht hebben en op basis van de RVU-

drempelvrijstelling 2024 zal het ongeveer € 1.100.000 gaan kosten verdeeld over de jaren 2024 tot en met 2028. Het risico wordt laag ingeschat.

Aansprakelijkheidszaken
Er zijn nu nog twee lopende aansprakelijkheidszaken in het kader van asbest. Het gaat om voormalige brandweerlieden. De uitkomst is nu nog onzeker. De zaken lopen via het instituut asbestslachtoffers. Indien we aansprakelijk zijn, dan ligt dat per persoon op een bedrag tussen de € 60.000 en € 65.000. Hiervoor zijn we niet verzekerd. Voor de toekomstige gevallen, waarbij de oorzaak van de aansprakelijkheid na 2011 valt, is een verzekering afgesloten. Oude gevallen blijven vallen onder het eigen risico van de gemeente.

Vennootschapsbelasting (Vpb)
Tot en met 2022 is een definitieve aanslag opgelegd door de Belastingdienst. De toekomstige vennootschapsbelastinglast voor het grondbedrijf is sterk afhankelijk van factoren zoals de marktontwikkeling en timing van de verkopen binnen de grondexploitaties. Specifieke risico's voor de vpb bevinden zich in de lopende procedures van andere gemeenten die doorwerken naar de gemeentelijke positie van de reclame inkomsten. Voor beide typen risico's ouden we € 1 miljoen aan als risicobedrag met een midden risico van 50%.

Rechtspositie brandweervrijwilligers
In de nieuwe CAO voor Veiligheidsregio, welke op 1 augustus 2025 is ingegaan zijn er afspraken gemaakt over vergoedingen, verzekeringen en relatie met de hoofdwerkgever. Vooruitlopend op deze nieuwe CAO is er een structurele loonsverhoging van 6,4% overeengekomen, met terugwerkende kracht vanaf 1 mei 2024. Er loopt ook een landelijk programma Vrijwilligheid om uitdagingen zoals het werven en het behouden van vrijwilligers aan te pakken. Echter is er geen duidelijk besluit genomen over hoe nu verder. Het wachten is op een nieuw kabinet. Tot die tijd ligt het dossier stil.

Wijze van subsidiëren
De ontwikkeling van de CAO-index sociaal werk van gesubsidieerde partijen is hoger van de door ons gehanteerde subsidie-index. Bij de PPN 2026 - 2029 zijn aanvullende financiële middelen toegekend. Deze middelen worden onder andere ingezet om de stijgende indexatiekosten en weggevallen Rijksmiddelen van onze partners te compenseren. Dit risico kan na het vaststellen van de begroting 2026 komen te vervallen.
Beschermd wonen
De taak beschermd wonen is een regionale taak waarvoor de centrumgemeenten een decentralisatie-uitkering van het Rijk ontvangen. Het historisch bepaalde budget dat Zwolle als centrumgemeente ontvangt voor bestaande cliënten, wordt (zoals het nu lijkt) vanaf 2027 of later omgezet naar een objectief bepaald budget voor deze taak. Zoals nu lijkt wordt daarin een korting verwerkt van 20% of meer ten opzichte van het huidige regionale budget. Mede gezien deze verandering is het van belang dat meer wordt ingezet op beschermd thuis en ambulante ondersteuning. Het risicoprofiel is beoordeeld op laag aangezien er al gewerkt wordt aan de omschakeling naar beschermd thuis en er is nog een reserve beschikbaar. De hoogte van risicobedrag van € 1,75 miljoen is gebaseerd op externe calculaties rondom de potentiële invoering van de decentralisatie.

Vluchtelingen en asielzoekers
We verkennen opvanglocaties voor vluchtelingen en statushouders en bouwen verder aan een inclusieve samenleving waarin we nieuwe Zwollenaren betrekken. De impact op zorg-, onderwijs en participatievoorzieningen nemen we mee in onze keuzes. Bij keuzes over huisvesting en opvang houden we rekening met de draagkracht van inwoners en organisaties en hierover voeren we gesprek in en met de stad. De wettelijke verplichtingen zijn leidend voor ons beleid en dit betekent dat wij ook de komende jaren tijdelijke en permanente locaties zoeken voor opvang en huisvesting. De verwachting is dat de middelen naar de toekomst toe niet toereikend zijn. We nemen een bedrag van 1,925 miljoen met midden risico.

Locatie Kegelhuis
Het gerechtshof heeft op 25 juni 2024 uitspraak gedaan in de hoger beroepszaak tussen de gemeente Zwolle en Stichting Zwols Kegelhuis. Het gerechtshof heeft bepaald dat Stichting Zwols Kegelhuis de percelen moest ontruimen per 1 september 2024. Daarnaast is stichting Zwols Kegelhuis door de rechter veroordeeld tot betaling van de proceskosten aan de gemeente. De stichting heeft aangegeven op dit moment niet voldoende financiële middelen te hebben daarvoor. De gemeente is bereid een betalingsregeling te treffen. De Stichting Zwols Kegelhuis heeft geen cassatie ingesteld tegen de uitspraak van het Hof.
Wel heeft de Stichting Zwols Kegelhuis een kortgedingprocedure gestart, onder meer met als eis dat de gemeente de uitspraak van het gerechtshof niet mocht uitvoeren. De vorderingen in kort geding zijn op 6 december 2024 afgewezen. Stichting Zwols Kegelhuis heeft daartegen hoger beroep ingesteld. Dit stond niet in de weg aan het ten uitvoer brengen van de uitspraak van het gerechtshof. Daartoe is de ontruiming in gang gezet. Met ontvangst van de sleutels, op 4 februari 2025, was de ontruiming formeel afgerond. In mei/juni 2025 is het gebouw gesloopt. De kortgedingprocedure in hoger beroep loopt nog. Het gerechtshof bepaalt hoe en wanneer dit traject verder gaat.

Hoog water
De binnenstad van Zwolle ligt buitendijks en heeft een open verbinding naar het IJsselmeer. Hoge waterstanden komen steeds vaker voor. Bij waterstanden vanaf 1.50 meter boven NAP dienen we maatregelen te nemen ter bescherming. Vanaf 1.70 meter boven NAP dienen we maatregelen te treffen om te voorkomen dat voorzieningen zoals elektra, drinkwater en riolering uitvallen. Hiervoor wordt gebruikt gemaakt van de Zwolse hoogwaterbrigade. De verwachting is dat hoogwater, zoals in 2023, vaker gaat voorkomen. We monitoren deze trend en de onvoorziene kosten die dit met zich mee kunnen brengen.

Algemene en specifieke opbrengstrisico's
Risico's rondom ontwikkeling algemene uitkering / gemeentefonds
De nieuwe financieringssystematiek die gekoppeld is aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (8-jaars historisch gemiddelde) is per 2024 al ingevoerd in plaats van per 2027.

Nu er meer duidelijkheid is over de nieuwe financieringssystematiek, de onzekerheid over het financiële beleid van het nieuw te vormen kabinet blijft, houden we rekening met een structureel risico van 1%, zijnde
€ 5,8 miljoen met een laag risico.

Met ingang van 2023 is een herverdeling van het gemeentefonds doorgevoerd. De budgettaire effecten zijn in de begroting 2024 en verder verwerkt. De komende jaren vindt er een verfijning plaats van de doorgevoerde herverdeling, waar het risico van herverdelingseffecten ontstaat. Naast deze herverdelingseffecten is jaarlijks sprake van verdeelrisico's in het gemeentefonds als gevolg van bijstellingen in de toegestane verdeelmaatstaven (zoals aantal inwoners en woningen). Wij houden rekening met een structureel (midden) risico van 1%, zijnde € 5,8 miljoen.

De verrekening van de onder- of overuitputting op het btw compensatiefonds wordt via het gemeentefonds met de gemeenten verrekend. Anders gezegd, het risico bestaat dat gemeenten in gezamenlijkheid meer btw declareren dan er in het fonds aan budget beschikbaar is. De afgelopen jaren is sprake geweest van onderuitputting. Het risico wordt pro memorie geraamd.

Volumerisico´s opbrengstramingen
Deze doen zich voor bij de OZB en bij diverse eigen heffingen zoals bouwleges en markt-/havengelden. Het risicodeel op deze posten is in de risicomatrix gesteld op 10% van de geraamde bedragen en heeft een structureel karakter. In de risicocalculatie is in totaal circa € 3,3 miljoen als risicobedrag opgenomen (als middenrisico).

Programma Aanpak Stikstof (PAS)
De afgelopen jaren konden Zwolse plannen en projecten op basis van project specifiek maatwerk wat betreft stikstof doorgang vinden. Als gemeente zijn we daarin afhankelijk van de kaders die de provincie en het Rijk stellen. Duidelijk is dat het voor een meer stabiele situatie in het stikstofdossier nog steeds nodig is, dat er effectieve landelijke en provinciale maatregelen genomen worden voor stikstofvermindering en natuurverbetering van beschermde Natura 2000-gebieden.

Daar zijn het Rijk en de provincies verantwoordelijk voor. Niet uitgesloten is dat stikstof de komende jaren beperkingen oplevert voor Zwolse plannen en projecten met een grotere omvang en/of dichtbij Natura 2000. Vanuit de vakgroep stikstof sturen wij erop dit vroegtijdig in beeld te blijven krijgen, zodat er op geanticipeerd kan worden binnen de mogelijkheden die er zijn. Die mogelijkheden zijn de afgelopen jaren beperkter geworden. Aanknopingspunten voor verruimingen zijn vooralsnog niet te zien, eerder risico’s op verdere beperkingen.

Dat is afhankelijk van het nieuwe kabinet (na Tweede Kamerverkiezingen 29 oktober 2025), mogelijke nieuwe gerechtelijke uitspraken en in hoeverre er in Zwolse plannen en projecten bezwaar gemaakt gaat worden op het vlak van stikstof. Van Zwolse ontwikkelingen die nu in beeld en bekend zijn, wordt plan- en project specifiek verkend hoe tot een wat stikstof betreft inpasbaar plan of project gekomen kan worden.

Vanuit de vakgroep stikstof blijft gestuurd worden op basis van de landelijke ontwikkelingen, in gesprek en afstemming met de provincie Overijssel. Daarbij blijft gekeken worden naar mogelijke beheersmaatregelen binnen de beschikbare kaders.

Omgevingsvergunningen
De omgevingswet inclusief wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB), ingevoerd per 01-01-2024, zal gevolgen (kunnen) hebben voor de dienstverlening maar ook voor de inkomsten en uitgaven. Deze zijn zo goed mogelijk verwerkt in de begroting 2026 maar het zal enige jaren duren voor dit voldoende inzichtelijk is. We werken vanaf medio 2025 aan een herijking van de urenbegroting om de nieuwe situatie en de gevolgen in beeld te brengen. Het risico wordt pro memorie geraamd.

Woningbouw
We zijn afhankelijk van marktpartijen voor het starten met bouw en de verdere realisatie. Dit omdat de ontwikkelingen plaatsvinden op grond die niet in ons bezit is. De business cases van de afzonderlijke ontwikkelingen staan daarbij onder druk door de hogere bouw- en civiele kosten in combinatie met stijgende rentes. Dit in combinatie met onzekerheid rondom thema’s zoals stikstof en netwerkcongestie heeft gemaakt dat ontwikkelaars en beleggers een afwachtende houding aannemen
In 2025 zijn tot nu toe 291 woningen gerealiseerd en formeel opgeleverd. Het betreft woningen in het goedkope, middeldure en dure segment, zowel koop als huur. Een klein deel daarvan, 22 woningen, betreft sociale huurwoningen. De productie in de koopsector betreft 229 woningen. Ten behoeve van de productie in de komende jaren zijn er belangrijke stappen gezet in ruimtelijke procedures en ontwerpen naar een volgende fase gebracht. Momenteel koersen we op een productie van ca. 729 woningen in 2025. Waarvan 221 sociale huur, 40 overige huur en 468 koopwoningen. Van de 729 woningen komen er 168 vanuit locaties buiten de gebiedsprogramma's.
Het risico is dat de beoogde woningbouwproductie achter blijft en dat we de ambitie niet halen om het gewenste aantal woningen te bouwen in de periode 2020-2030. Om dit risico te verkleinen zijn er een aantal beheersmaatregelen getroffen:
a. Interventies gericht op de voortgang van de woningbouw zoals vermeld in het Zwols Actieplan Woningbouw.
b, Versterken van stedelijke regie om zodoende tijdig prioriteiten te stellen en keuzes te maken
c, Voeren van gesprekken met het Rijk over het voldoen aan de subsidievoorwaarden bij een achterblijvende woningbouwproductie. Zwolle is hierin niet uniek. Deze gesprekken verlopen positief en we merken een meer coulante opstelling vanuit het Rijk als het gaat om het voldoen aan de subsidievoorwaarden.
d. Gezien de marktontwikkelingen kunnen we in bepaalde gebieden niet of moeizaam ontwikkelen (aanbieden) van een woning passend in de betreffende prijsklasse (30-40-30). Het Zwolse beleid ten aanzien van de betaalbaarheidsgrens is scherper dan het Rijksbeleid. Op projectniveau worden noodzakelijke afwijkingen onderbouwd en ter besluitvorming voorgelegd.

Ondanks de genomen beheersmaatregelen blijft het risico bestaan dat reeds ontvangen subsidies (WBI) terugbetaald moeten worden. Dit risico is berekend op € 18,3 miljoen en wordt, op dit moment, laag ingeschat.

Open eind risico's
Participatiewet inkomensdeel (BUIG)
Gemeenten ontvangen voor de bijstand een specifieke uitkering van het Rijk (BUIG). Voor 2026 is het tekort op dit budget geraamd op € 4 miljoen (7 % van het rijksbudget). Voor de risicomatrix wordt uitgegaan van het begrote tekort versus het maximale financiële risico van de verwachte rijksbijdrage BUIG inclusief Vangnetuitkering ad € 5 miljoen Het financiële risico van een toename van de bijstandsuitgaven tot het maximale niveau in de risicomatrix gewogen op hoog, zijnde € 1,75 miljoen.

Armoedebeleid
Het armoedebeleid bestaat uit diverse open einde regelingen waaronder vergoedingen voor beschermingsbewind, kinderparticipatie regelingen, regelingen voor chronisch zieken en diverse inkomenstoeslagen. Voor een deel van deze regelingen is de doelgroep uitgebreid naar 130% van de bijstandsnorm. En er is fors geïnvesteerd in vereenvoudigen van de toegang van de armoederegelingen. De financiële effecten hiervan zijn grotendeels verwerkt in de Berap-2 2025 en PPN 2026-2029. Door het ophogen van het armoedebudget is de weging van dit risico in de risicomatrix laag, zijnde € 1,75 miljoen.

Leerlingenvervoer.
Het aantal leerlingen dat gebruik maakt van het leerlingenvervoer kan jaarlijks fluctueren. Echter, de afgelopen jaren zijn de lasten binnen budget gebleven en er komt een nieuwe aanbesteding aan, waarin eea financieel zal worden geregeld. Om deze redenen kan dit risico na vaststelling van de begroting komen te vervallen.

Wmo verstrekkingen
Wmo dagbesteding en thuisondersteuning zijn open einde regelingen. Risico's als vergrijzing, afwenteling vanuit de Wet Langdurige Zorg, toename zorgbehoefte, druk vanuit wachtlijsten, wijzigingen in landelijke beleid waaronder invoering abonnementstarief, komen hierin tot uitdrukking. De uitgaven voor Wmo verstrekkingen zijn al enige tijd stabiel en blijven binnen budget. Inmiddels worden effecten van CAO ontwikkelingen bij aanbieders op dit onderdeel voelbaar. Vanwege vorenstaande zetten wij dit risico op middel.

Jeugdzorg
De activiteiten die de gemeente uitvoert in het kader van de Jeugdwet kenmerken zich door het open einde karakter. Voor jeugdzorg is een landelijke hervormingsagenda opgesteld die moet leiden tot besparingen op de uitgaven voor jeugdzorg bij gemeenten. Er is onzekerheid over het financieel effect voor gemeenten van landelijke interventies. Het is de vraag in hoeverre de in de hervormingsagenda voorgenomen maatregelen bijdragen aan de realisatie van deze besparing. Daarnaast zijn met landelijke SPUKmiddelen groepsaccommodaties omgebouwd naar kleinschalige woonvoorzieningen, wat leidt tot minder beschadigende effecten van uithuisplaatsingen, maar ook tot tariefstijgingen. We zien tevens dat een zeer klein aantal, zeer dure cases een groeiende impact heeft op de totale uitgaven. De verwachting is dat dit momenteel piekt en na verloop van tijd weer afneemt. Anderzijds treffen wij structurele maatregelen om de uitgaven te beheersen. De weging van deze risico's in de risicomatrix is midden, zijnde € 10,6 miljoen.

Arbeidsparticipatie
Op 1 januari 2019 zijn alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratieactiviteiten overgegaan naar Tiem. Deze middelen worden ingezet voor begeleiding en de inzet van (loonkosten)subsidies voor met name de bijstandsgerechtigden die al langer tijd in de bijstand zitten. Daarnaast wordt al enige jaren extra middelen ingezet voor de begeleiding van statushouders. Hier kunnen nog financiële knelpunten ontstaan. De weging in de risicomatrix voor arbeidsparticipatie is midden, zijnde € 1,5 miljoen.

Sociale werkvoorziening
Gemeenten ontvangen van het Rijk een specifieke uitkering voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). De toegang tot de Wsw is per 1 januari 2015 afgesloten en het rijksbudget wordt in 40 jaar afgebouwd. Door het teruglopend aantal Wsw-medewerkers en omdat het steeds moeilijker wordt om het vergrijzende bestand van Wsw-medewerkers te detacheren lopen de opbrengsten uit Wsw-activiteiten terug en daarmee de dekking van de vaste kosten zoals gebouw en overhead. Hierdoor is het exploitatieresultaat van Tiem toenemend negatief en nemen de kosten voor de gemeente op de uitvoering van de Wsw steeds meer toe. Het totale risico uitvoering Wsw gewogen op midden, zijnde € 2,4 miljoen.

Kwijtschelding
De risico's zijn zeer beperkt en hebben vooral betrekking op de afvalstoffenheffing. Deze risico's zijn afgedekt via de reserve afvalstoffenheffing. Bij OZB en rioolheffing is de kwijtschelding qua omvang bijna te verwaarlozen. Het beperkte risico is in de risicomatrix op pm gesteld.

Risico's bezwaarschriften en schadeclaims
In de vertrouwelijke risicoparagraaf wordt een overzicht gegeven van ingediende bezwaarschriften en planschadeverzoeken. Voor lopende zaken zal de onafhankelijke schadebeoordelingscommissie komen met een conceptadvies waarop beide partijen een reactie mogen geven. Na het uitbrengen van het conceptadvies door deze commissie is er meer zicht op de te verwachten uit te betalen bedragen. Deze komen als regel niet ten laste van de algemene middelen.

Garantstellingen, verstrekte leningen, deelnemingen
Verbonden partijen

Tiem BV
De gemeente is 100% eigenaar van de aandelen van de Tiem BV. De gemeente Zwolle staat bij de BNG voor € 15,0 miljoen garant voor alle korte en langlopende geldleningen van de BV. Per heden (augustus 2025) bedraagt het saldo van de langlopende

leningen € 4,6 miljoen. De limiet op rekening courant bedraagt € 7,8 miljoen, per 31 december 2024 bedroeg het saldo € 3,5 miljoen. De totale schuld per 31 december bedroeg € 8,2 miljoen. Het maximale risico per ultimo 2025 bedraagt € 12,3 miljoen. Er is sprake van enig risico ingeval de BV niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Daar staat echter een zekerheidstelling in de vorm van onderpand van al het onroerend goed van de BV tegenover.

Deelnemingen in aandelenkapitaal
De gemeente Zwolle participeert in een aantal, overheidgeliëerde, bedrijven. In de vorm van deelname in het aandelenkapitaal geschiedt dit ultimo 2024 tot een bedrag, onze boekwaarde, van circa € 1,0 miljoen. Deze aandelen zijn niet vrij verhandelbaar. In het algemeen is de werkelijke waarde van dit aandelenkapitaal op dit moment aanzienlijk hoger. Er zijn geen redenen die doen twijfelen aan een ongestoorde voortgang van betreffende bedrijven. Derhalve is het risico op deze deelnemingen vrijwel nihil.

Dividenduitkeringen
De gemeente ontvangt jaarlijks dividenduitkeringen van een aantal verbonden partijen. In de risicocalculatie wordt rekening gehouden met een daling van 10%. Het totaalbedrag aan risico van € 193.000 op de dividendopbrengst zetten we op een middenrisico.

Overige verstrekte leningen

Verstrekte leningen aan twee woningcorporaties
De schuldrest van de verstrekte leningen aan twee woningcorporaties, Delta Wonen en Openbaar Belang, bedraagt per eind 2025 € 6,1 miljoen. Dit bedrag wordt jaarlijks lager vanwege reguliere aflossingen. Een eerste analyse van de financiële kengetallen van onze corporaties geeft aan dat zij keurig aan de normen van het WSW voldoen. Onderhavige geldleningen vallen onder de vrijwaring door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Dat betekent dat de aflossing door het WSW zal plaatsvinden, indien de corporatie zelf niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen. Pas wanneer het WSW in financiële problemen raakt en haar garantievermogen ontoereikend is, zijn gemeenten (samen met het Rijk), gehouden naar rato bij te dragen in een achtergestelde renteloze lening aan het WSW. Het actuele risico op deze leningen kwalificeren we als verwaarloosbaar. Als de rente die de gemeente betaalt voor aan te trekken leningen toeneemt, neemt ook het absolute risico toe.

Verstrekte leningen als economische deelnemingen
Het betreft hier achtergestelde leningen, in het kader van economische deelneming aan bedrijven met een karakter van publieke taak (energie, water, afvalverwijdering). Ultimo 2025 bedraagt het schuldrest van deze leningen € 3,4 miljoen. Het betreft hier ROVA (€ 2,6 mln), Enexis (€ 0,8 mln.) Een risico op deze investeringen blijft altijd aanwezig.
Enexis heeft voor de energietransitie een grote kapitaalsbehoefte, die door de huidige aandeelhouders niet kan worden ingevuld. Verwacht wordt dat Enexis voor de middellange termijn (huidige reguleringsperiode, tot 2027) aan de vastgestelde ratio's zal blijven voldoen.

Verstrekte leningen bijstand
Als pm risico opgenomen in de matrix. Verstrekte leningen BBZ worden voor 75% gedeclareerd bij het Rijk. Voor het gemeentelijk aandeel wordt een vaste vergoeding ontvangen. Om deze reden wordt voor BBZ leningen geen voorziening getroffen.
Voor leenbijstand en (fraude)vorderingen bijstand wordt een voorziening gevormd berekend op basis van het historisch gemiddeld % oninbaarheid per vorderingssoort. De hoogte van de voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd. Het risico is laag want de voorziening is toereikend.

Verstrekte leningen lokale organisaties
Schuldrest bedraagt € 1.385 miljoen. Dit betreft onder andere leningen verstrekt aan enkele organisaties op het terrein van sport, energietransitie, particulieren (voor riolering) en scholen (ten behoeve van zonnepanelen). In 2023 is een ontwikkellening verstrekt aan Tolhuislanden BV. Het gaat om een hoofdsom van € 1 miljoen. Op dit moment is het volledige bedrag getrokken. Het risicoprofiel is hoog, omdat alleen terugbetaling mogelijk is wanneer de uiteindelijke bouw gerealiseerd en gefinancierd kan worden. Het risico voor het tijdig ontvangen van rente en aflossing op de verstrekte leningen in deze categorie ligt volledig bij onze gemeente. Ons zijn op dit moment geen signalen bekend dat geldnemers niet aan hun verplichtingen zouden kunnen voldoen.

Leningen via stimuleringsfonds volkshuisvesting
De leningen die via het SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland) zijn verstrekt (per ultimo 2024 was dit 0,4 miljoen euro), hebben alle Nationale Hypotheek Garantie (NHG). Mocht het onverhoopt tot een gedwongen verkoop komen, dan kan het SVN een beroep doen op deze garantie. Het eigen risico hierbij is 10% voor het SVN. Zij hebben een kapitaalbuffer voor die 10%. Voor onze gemeente is het dus een latent risico.

Overige verstrekte garanteleningen

Garantie leningen aan woningcorporaties
Dit betreft de garantie van leningen aan woningcorporaties en landelijk toegelaten instellingen. Het WSW rapporteerde voor de Zwolse corporaties een schuldrestant van € 926,4 miljoen per ultimo 2024. Zwolle staat voor 25% van dit bedrag aan de lat, dus het netto schuldrestant dat aan Zwolle wordt toegerekend is € 231,6 mln. Er is geen prognose voor de stand per ultimo 2025.
Deze leningen zijn in eerste instantie gegarandeerd door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Ten aanzien hiervan hebben deelnemende gemeenten, samen met het Rijk, een achtervangfunctie. Indien er financiële problemen ontstaan, zullen eerst het WSW en de deelnemende corporaties bijdragen. Indien het vermogen van het WSW niet toereikend is, verstrekken het Rijk en de betreffende gemeenten renteloze leningen aan het WSW, tot de situatie zodanig is dat WSW kan terugbetalen.
Een aantal corporaties heeft volgens de huidige methode onvoldoende borgingsruimte om de behoefte van nieuwbouw volledig te kunnen financieren. Daarom wil het WSW maatwerk toepassen indien nodig.

Het risico blijft laag. Wel is het toegenomen als gevolg van gestegen rente (dus meer derving wanneer een gemeente een renteloze lening moet verstrekken) en de mogelijk hogere leensom in relatie tot de woningwaardes.

Garantie leningen via nationale hypotheek garantie
Per ultimo 2024 bedroeg het schuldrestant van leningen die tot en met 2010 zijn verstrekt € 463 miljoen, waarvan Zwolle € 231,5 miljoen garandeerde (50% van het totaal). Het betreft garanties op hypothecaire leningen aan particulieren in het kader van woningbouw cq. woningverbetering. Het risico op deze categorie leningen is in de risicomatrix als pm-post verwerkt. Het betreft leningen die t/m 2010 via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) aan inwoners van onze gemeente zijn verstrekt. Het rijk en de gemeenten vervullen ook hier de achtervangfunctie; zij kunnen ieder voor 50% worden aangesproken op financiële tekorten van dit waarborgfonds, voor zover het leningen betreft die t/m 2010 onder deze garantie zijn verstrekt. Voor leningen die in 2011 of later zijn verstrekt staat het rijk volledig garant. Het uitstaande saldo van door Zwolle gegarandeerde leningen zal dus alleen nog afnemen.

Overige garanties hypothecaire leningen woningen
Het gaat hier om oude garanties, verstrekt tot 1995, ten behoeve van particulieren ten aanzien waarvan we het risico zeer gering achten. Het schuldrestant bedroeg per eind 2024 nog € 655.000 en wij staan voor 50% garant, dus € 327.500. De stijging van de huizenprijzen in de loop der jaren moet ruim voldoende geweest zijn om, bij (gedwongen) verkoop in voorkomend geval, het schuldrestant van meestal slechts enkele tienduizenden euro’s te dekken. Het schuldrestant van door onze gemeente gegarandeerde geldleningen verstrekt aan particulieren door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) bedroeg per ultimo 2024 bijna € 110.000. Ook hiervoor geldt dat het risico erg laag is. Vanwege het zeer geringe risico zijn deze posten als pm-posten opgenomen.

Gemeentegarantie dierenasiel
Het risico ten aanzien van het dierenasiel schatten we op laag in.

Gemeentegarantie st kringloop
Het risico ten aanzien van st Kringloop schatten we op laag in.

Garanties sportsector
Betreft garanties op leningen aan diverse sportverenigingen. Wij beschouwen het risico met betrekking tot deze garanties als laag.

Garantie SWZ tbv verbouw vm Jenapleinschool
Laag risico, de gemeente heeft recht van eerste hypotheek en betaalt aan SWZ huur ten behoeve van aflossing.

Garantie tbv Stadkamer (onderdeel van Stichting overO), ivm inrichting
Laag risico, de gemeente heeft tevens een subsidierelatie.

Garantie Academiehuis (Grote Kerk)
Midden risico, het blijft nog lastig een reëel beeld te vormen van de exploitatieontwikkeling voor de komende jaren. Er zitten erg veel aannames in, zowel qua lasten als qua baten. Er zijn nog geen recente cijfers beschikbaar. Zwolle heeft vanaf 2025 de subsidiebijdrage verhoogd. De financiële situatie van Stichting Academiehuis Grote Kerk zal nauwlettend in de gaten worden gehouden.

Verzekeringsrisico's
Openbare ruimte
Met name bij voorzieningen in de openbare ruimte is er sprake van een risico op financiële schade die niet door een verzekering wordt gedekt. In dit verband zijn vooral de volgende risicogebieden te noemen: onderhoud wegen, verharding, bruggen, verlichting, bebording, gladheidbestrijding, onderhoud havens, watergangen, bermen, onderhoud bomen, speelwerktuigen, riolering, kabels en leidingen in de openbare ruimte. De gemeente is verzekerd voor die gevallen, waarin de gemeente naar derden onrechtmatig handelt, of in het geval van wegbeheer, wegmeubilair een gevaarlijke situatie laat ontstaan of heeft laten ontstaan. Voor wegbeheer, leidingbeheer geldt risico aansprakelijkheid, hetgeen betekent dat als er zich een gevaar voordoet en men hiervan schade lijdt, de gemeente in beginsel aansprakelijk is. Voor zaak- en letselschade is het eigen risicobedrag € 5.000 per gebeurtenis. Voor vermogensschade is dit € 12.500 per gebeurtenis.
Onveilige situaties kunnen bij ons onbekend zijn. Zodra wij er kennis van nemen, worden deze met voorrang opgeheven. In de afgelopen jaren hebben zich geen calamiteiten voorgedaan. De gemeente is eigen risicodrager waar het gaat om technische kunstwerken (tunnels, viaducten etc.). Alle technische kunstwerken worden minimaal eens per 2 jaar geïnspecteerd op de aspecten heel en veilig. De parkeerapparatuur van de gemeentelijke parkeergarages/terreinen is onder de brand- c.q. uitgebreide gevarenverzekering meegenomen. De betaalautomaten voor straatparkeren zijn niet verzekerd. In de budgetten is een post opgenomen voor kosten van vandalisme/schade.

Risico Duurzaamheid
De extra kosten voor duurzaam herstel / herbouw worden voor zover er sprake is van een gedekt evenement onder de brandverzekering slechts voor een deel vergoed. Dit risico doet zich voor bij de panden van Vastgoed en bij onderwijsgebouwen.

Ontwikkelingen brandverzekeringsmarkt
Per 1 januari 2025 is onze brandverzekering aanbesteed met een positief resultaat (een premiedaling van ruim 30%). Van onze brandverzekering is uitgesloten schade veroorzaakt door overstroming ten gevolge van het bezwijken of overlopen van dijken, kaden, sluizen, oevers of andere waterkeringen ongeacht of deze overstroming werd veroorzaakt door storm.
Funderingsproblemen door droogte zijn ook niet verzekerbaar

Nieuwe aanbesteding verzekeringen

Per 1 januari 2026 moet onze aansprakelijkheidsverzekering en ons wagenpark aanbesteed worden. Voor beide geldt dat er een premiestijging wordt verwacht door: 1. Inflatie (verhoogde prijzen als het gaat om schadeherstel, materiaal- en onderdeelkosten, loonkosten, hulpverlening, vervangend vervoer); 2. Complexiteit van schades (onder andere in sociaal domein, geavanceerde rijhulpsystemen in auto's); 3. Gemiddelde schadelast bij letselschaden neemt verder toe (door onder andere hogere advocaatkosten en toenemende ziekte- en medische kosten). 4, Herverzekeringskosten nemen toe met name door het veranderende klimaat waardoor er meerdere natuurrampen zijn en het herverzekeren van calamiteiten in de aansprakelijkheidssfeer is duurder geworden.
Voor onze aansprakelijkheidsverzekering geldt dat er (vermoedelijk) slechts nog één speler in de Nederlandse markt is, wat een premieverhogend effect kan hebben.

Cybercrime en Cyberverzekering
De kans dat cyber gerelateerde incidenten de gemeentelijk organisatie beïnvloeden wordt steeds groter terwijl ook de impact op de organisatie steeds groter wordt. Dit risico is nagenoeg niet verzekerbaar.

Risico's grondexploitaties
De projectgebonden risico's zijn door middel van een vastgesteld format bepaald en gewogen. In de voortgangsrapportage projecten (VP) wordt inhoudelijk verslag gedaan over de economische risico's.
De economische risico's worden berekend over de totale cijfers van de MPV, dit conform besluitvorming over de parameters in de Nota van Uitgangspunten voor de MPV.
De variabelen waarmee de economische risico's worden bepaald zijn; planning, kostenontwikkeling, opbrengstenontwikkeling en rente. Zoals in de Nota van Uitgangspunten reeds is vermeld is door de voortgang en realisatie binnen de projecten met name op de variabele planning zorgt voor een vermindering van het totale risicobedrag.

Vastgoedrisico's (Peilmaand maart 2024, bedragen x € 1.000)	Kans Hoog	Kans Midden	Kans Laag	Totaal
A. Projectgebonden risico's	2.263	17.190	4.776	
B. Economische risico's (kosten, opbrengsten, programmering en rente)	4.271	0	0	
Totalen	**6.534**	**17.190**	**4.776**	
Kanspercentage (hoog = 75%, midden = 50%, laag = 25%)	75%	50%	25%	
Gekwantificeerd risicobedrag grondexploitaties	**4.900**	**8.595**	**1.194**	**14.689**
Procentuele aandelen hoog, midden en laag	33%	59%	8%	

Risico's kredietprojecten

Het volgende overzicht geeft de risico's van de lopende projecten weer waarbij de risico's, geclassificeerd naar hoog, midden en laag, opgenomen moeten worden in het weerstandsvermogen.

Peilmaand augustus 2025, bedragen x € 1.000	Hoog	Midden	Laag
Programma Holtenbroek	4.200	-	-
Kop van Oost	-	60	-
Nieuwe Veemarkt	800	1208	-
Woningbouw Kranenburg	-	5	30
Totalen	5.000	1.273	30
Kanspercentage	75%	50%	25%
Restant totaal	**3.750**	**636**	**8**
Procentuele verdeling	85%	15%	0%

De beheersing van de risico's van projecten blijft een stevige aandacht behouden conform voorgaande jaren. In de voortgangsrapportage projecten wordt hier op projectniveau uitgebreid op ingegaan.

Risico's welke te maken hebben met het mogelijk terug moeten betalen van woningbouwsubsidies (WBI) zijn niet in bovenstaand overzicht opgenomen maar zijn meegenomen bij de risico's bij Woningbouw in de paragraaf Algemene en specifieke opbrengst risico's.

In het voorgaande overzicht staan voor de belangrijkste projecten, indien aanwezig, risicobedragen genoemd. Mochten deze risico's optreden dan dienen de posten onvoorzien en eventuele bestemmingsreserves als eerste en tweede budgettaire dekkingsmogelijkheden. Dat is echter niet geheel dekkend.

Overige risico's
Ziektes en plagen groenbeheer
De afgelopen jaren worden we door de klimaatverandering steeds vaker geconfronteerd met boomziektes, stormschade en dierplagen. Daarnaast is er ook altijd sprake van een onderhoudsopgave waarin dit eventueel wel of niet kan worden meegenomen.

- Het bestand van de straatbomen "vergrijst". Het bestaande boombestand wordt zoveel mogelijk planmatig vervangen op basis van het Meerjarenopgavenplan (MJOP).
- Droogte speelt een steeds grotere rol in de afname van de conditie van de bomen. Lange droogteperiodes en de stenige omgeving van de stad maakt dat veel bomen, soms ook jonge bomen, eerder vervangen moeten worden. Dit geldt ook voor heesterbeplantingen en hagen. Door de verminderde conditie zijn bomen gevoeliger voor ziekten en plagen.
- Iepen, essen, kastanjebomen, populieren en risicobomen worden frequent gecontroleerd op ziektes. Vanwege kans op infectie van gezonde bomen worden zieke iepen direct verwijderd en vervangen. De schade als gevolg van de kastanjebloedingsziekte neemt toe. Bij monumentale bomen worden maatregelen genomen om de boom waar mogelijk te sparen. Andere zieke bomen worden gekapt en vervangen.
- De potentiële risicobomen worden om de 2 jaar geïnspecteerd (VTA-inspectie); de risicobomen met een hoog risicoprofiel worden elk jaar geïnspecteerd. Op basis van de inspectie wordt snoei toegepast en wordt het meerjarige vervangingsplan opgesteld.
- Voor bestrijding van de eikenprocessierups is direct optreden noodzakelijk vanwege de gezondheidsrisico's voor onze burgers. De verspreiding hangt sterk af van de weersomstandigheden. Maatregelen zijn gericht op beheersing van de eikenprocessierups en het verhogen van biodiversiteit om zo meer natuurlijke bestrijding te stimuleren. We zien hierin de kosten wat afvlakken, terwijl op andere vlakken denk aan de boomcontroles en de plaagdieren de kosten juist toenemen.
- De Essentakkensterfte in Zwolle heeft ertoe geleid dat al meer dan 2.500 essen gekapt zijn. Uit de tweejaarlijkse inspecties blijkt dat de ziekte gematigd doorzet. De essen in de bosgebieden zijn ook geïnspecteerd en ook hier zijn maatregelen op genomen. Vanaf 2021 proberen we deze kosten zoveel mogelijk binnen bestaande budgetten op te vangen.
- De overlast door "lekkende bomen" blijft groot. Door warmere zomers, hebben bomen meer last van luizen, die daardoor vaker hinderlijk gaan "druipen". Naast lindes geven ook andere boomsoorten deze overlast. Alleen bij extreme hinder worden extra maatregelen genomen.

Schades
- Stormschade wordt veelal veroorzaakt door bomen, die in hun val of bij takbreuk hun omgeving beschadigen. Het blad blijft tegenwoordig langer aan de bomen, waardoor deze langere tijd gevoelig zijn voor stevige stormen (een boom zonder blad kan veel meer wind verdragen). Bovendien vinden er nu meer stormen plaats in de periode dat de bomen nog bladdragend zijn.
- Het groeiseizoen is langer als gevolg van warmere winters. Waar de groei van onkruid eerder stopte in de wintermaanden, is de trend dat onkruid langer doorgroeit. Bepaalde onkruiden groeien zelf vrijwel jaarrond door. Dit heeft tot gevolg dat steeds meer plantvakken beschadigd raken door onkruid. Zeker bepaalde onkruiden zoals kweek en winde kunnen ervoor zorgen dat plantvakken overwoekerd raken en daardoor in verval raken.
- Tot slot verhalen we ook schades aan bomen en groen als deze toegebracht zijn door derden (veelal aannemers). Dit zorgt voor inkomsten die helaas niet in verhouding staan tot het schade-verhaal en schade-herstel.

Plaagdieren
Helaas zien we dat ook de hoeveelheid plaagdieren in onze gemeente toeneemt. Dit komt enerzijds door het veranderende klimaat (denk aan plaagmieren, Aziatische hoornaar of de tijgermug) en anderzijds door een verbod op bestrijdingsmiddelen (denk hierbij aan een toename van ratten). De kosten op dit vlak nemen toe.
We voeren ten aanzien van de plaagmieren pilots uit om te ontdekken wat de beheer- en onderhoudskosten van de toekomst zijn. De plaagdieren zijn nieuw, het effect van deze mieren op de volksgezondheid (tot dusverre alleen materiële schade) en op ons straatwerk (verzakkingen) is nog niet volledig in beeld. We verwachten in 2026 hiervan een beter beeld te krijgen.

Het risico op overschrijdingen op het product "ziektes en plagen", "schades" en "plaagdieren" ramen wij als pm-post en maakt onderdeel uit van de algemene risicopost van € 5 miljoen (voor alle pm-posten).

Japanse duizendknoop
Japanse duizendknoop (JDK) is een schadelijke, invasieve exoot die civieltechnische constructies en vooral biodiversiteit door overwoekeren van gewenste vegetaties ondermijnt. Om de schade en schadeclaims door JDK te voorkomen heeft de gemeente Zwolle maatregelen genomen. Door intensieve interne en externe communicatie hoe om te gaan met de JDK is getracht verdere verspreiding van de plant te voorkomen. Ondanks deze inspanningen is de effectieve manier van bestrijding van de plant nog niet in zicht. Ook voor 2026 wordt de structurele aanpak van bestrijden gecontinueerd.

Fiscalisering Woon- werkverkeer
Vanwege de corona-maatregelen werkte iedereen sinds 13 maart 2020 zoveel mogelijk thuis. Het reispatroon van de medewerkers is daardoor sterk veranderd. Normaliter heeft dit gevolgen voor de reiskostenvergoeding. Wanneer er minder daadwerkelijke reisdagen zijn, is er minder te fiscaliseren. De bijzondere corona-omstandigheden waren echter voor de Rijksoverheid aanleiding om de regeling voor 2020 en 2021 tijdelijk te versoepelen. De belastingdienst heeft gaande 2020 de voorwaarden aangescherpt. Daarbij is voor de gemeente het risico ontstaan van een naheffing in geval medewerkers tussen 13 maart en 10 november 2020 alle fiscaliseringshandelingen hebben verricht. In het geval hier eindheffing over betaald moet worden heeft gemeente Zwolle dit risico gekwantificeerd op € 281.000 (risico laag).

De gemeente Zwolle (en VNG en externe fiscaal deskundigen) is het oneens met het standpunt van de Belastingdienst en neemt stappen om dit risico te elimineren, met een eventuele rechtsgang. Dit risico beperkt zich tot het jaar 2020.

Bedrijfsvoering
Binnen het programma Bedrijfsvoering spelen zich diverse risico's af. Het gaat onder andere om de onderstaande risico's.

De huidige kwaliteit van de infrastructuur en kantoorautomatisering vormen een risico voor de continuïteit van de bedrijfsprocessen. Door de doorgevoerde transitie naar Windows11 en Cloudoplossingen wordt dit risico functioneel kleiner.

De beheersing van de loonsom, in relatie tot de werkdruk, blijft een continu aandachtspunt. Overschrijdingen kunnen optreden. In toenemende mate wordt het steeds moeilijker om goed gekwalificeerd personeel aan te trekken om bij de gemeente Zwolle te werken. In specifieke functies is al sprake van krapte en deze krapte zal naar verwachting toenemen. We voeren hiertoe actief beleid.

Met betrekking tot de verwerking en beheer van persoonsgegevens bestaat het risico dat er (menselijke) fouten gemaakt worden en/of onvolkomenheden worden geconstateerd door toezichthouders. Dit kan tot boetes leiden en bij datalekken lopen inwoners kans dat hun gegevens misbruikt worden. Het beheer en de verwerking van persoonsgegevens is een blijvend punt van aandacht. Door de toename van het gebruik van ICT en de digitalisering lopen we ook in toenemende mate risico op het gebied van informatieveiligheid. De kans op en de impact van cybercriminaliteit kan de gemeente Zwolle kwetsbaar maken. Risico's zijn breed en omvatten bijvoorbeeld een terugval in de bedrijfscontinuïteit, financiële schadeclaims en het kwijtraken van belangrijke gegevens.

Door de snelle groei van de organisatie, passen de contracten niet altijd meer, wat kan leiden tot onrechtmatigheid.

De wereld om ons heen verandert en dat vraagt steeds meer aandacht naar het voorkomen van ongenode gasten in onze panden. We zijn alerter op toegang van personen, maar ook op onze toegangssystemen.

Binnen de context van het programma worden beheersmaatregelen getroffen om de financiële impact van de risico's zo veel mogelijk te kunnen absorberen.

Beschikbare weerstandscapaciteit
De weerstandscapaciteit is het totaal aan middelen waarover de gemeente beschikt om niet begrote financiële tegenvallers op te vangen. Net als tegenvallers kan ook de weerstandscapaciteit worden onderverdeeld in incidenteel en structureel. Incidentele weerstandscapaciteit is aanwezig in de vorm van begrotingsposten voor onvoorzien en aanwezige reserves met een weerstandsfunctie. Structurele weerstandscapaciteit betreft de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van bestaande taken. Het gaat dan - naast de mogelijkheid van herschikking binnen bestaande budgetten - om de onbenutte belastingcapaciteit en heffingscapaciteit van de gemeente.
De omvang van de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit worden hieronder gepresenteerd

Incidentele weerstandscapaciteit	Beschikbaar per 31.12.2024	Begroot voor 2026
Post onvoorzien	500.000	200.000
Algemene concernreserve	113.500.000	79..300.000
Onttrekking ten gunste van incidentele bestedingsruimte en SIA 2025	-48.500.000	
Reservering storting parkeren	-3.000.000	
Totaal incidentele weerstandscapaciteit	**62.500.000**	**79.500.000**

Structurele weerstandscapaciteit	Beschikbaar per 31.12.2024	Begroot voor 2026
Onbenutte ruimte OZB	p.m.	p.m.
Onbenutte ruimte leges en heffingen	542.000	953.000
Heroverweging bestaand beleid	p.m.	p.m.
Totaal structurele weerstandscapaciteit	**542.000**	**953.000**
	+p.m.	+p.m.
De opbouw van de structurele weerstandscapaciteit is als volgt:		
Leges omgevingsvergunningen	0	165.000
Leges burgerzaken	6.000	24.000
Leges juridische zaken en veiligheid	144.000	291.000
Ondergrondse leidingen	0	9.000
Begraafplaatsrechten	71.000	77.000
Havengelden	151.000	230.000
Marktgelden	170.000	157.000

Onbenutte ruimte OZB
Voor wat betreft de Onroerend Zaak Belasting is het bepalen van de hoogte van de Onroerend Zaak Belastingtarieven een gemeentelijke verantwoordelijkheid.

Onbenutte ruimte leges en heffingen
Voor zover de hoogte van leges en andere heffingen niet gebonden is aan landelijk vastgestelde tarieven, is het beleid zoveel mogelijk gericht op 100% kostendekking. Zowel bedrijfseconomische factoren (vraaguitval), draagvlak (relatieve hoogte tarieven in vergelijking tot andere gemeenten) en beleidsinhoudelijke argumenten geven in de praktijk een begrenzing aan het volledig benutten van de aanwezige onbenutte capaciteit.

Heroverweging bestaand beleid
Door bestaand beleid te heroverwegen zijn er mogelijkheden om de structurele nadelen in de begroting op te vangen.

Beoordeling weerstandsvermogen
Conform de door de raad vastgestelde beleidskaders – nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2018 van 9 november 2018 - heeft een calculatie plaatsgevonden van de geïnventariseerde risico's met september 2025 als peilmaand. In totaliteit is een risicobedrag gecalculeerd van circa € 55,8 miljoen. Bij de berekening van dit bedrag zijn de uitgangspunten gehanteerd zoals vastgelegd in de hierboven genoemde door de raad vastgestelde nota weerstandsvermogen en risicomanagement.

In vergelijking tot de peiling in de voorgaande risico-inventarisaties is de volgende ontwikkeling waar te nemen:

Peilingsmaand	Risico Bedrag	Dekkingspercentage gerealiseerd met beschikbare weerstandscapaciteit	Procentuele aandelen posten met:		
			Hoog risico	Midden risico	Laag risico
Maart 2019	33,0 miljoen	82%	28%	51%	21%
Augustus 2019	34,8 miljoen	87%	33%	51%	16%
Maart 2020	44,0 miljoen	109%	33%	42%	15%
Augustus 2020	48,1 miljoen	96%	40% 1)	51% 1)	9% 1)
Maart 2021	56,3 miljoen	110%	25% 1)	67% 1)	8% 1)
Augustus 2021	57,9 miljoen	81%	28% 1)	49% 1)	23% 1)
Maart 2022	48,4 miljoen	119%	46%	45%	9%
September 2022	51,4 miljoen	120%	39%	51%	10%
Maart 2023	49,9 miljoen	132%	50%	38%	12%
Augustus 2023	59,4 miljoen	137%	56%	28%	16%
Maart 2024	61,8 miljoen	125%	49%	44%	7%
September 2024	56,1 miljoen	137%	35%	53%	11%
Maart 2025	51.8 miljoen	121%	31%	58%	11%
September 2025	55,8 miljoen	142%	28%	54%	18%

1) Dit zijn de verhoudingspercentages exclusief het risicobedrag € 5 miljoen voor corona. In het dekkingspercentage is dit risico wel meegenomen.

De beschikbare weerstandscapaciteit in de algemene concernreserve en post onvoorzien bedraagt € 79,5 miljoen. De weerstandsratio wordt berekend door de risico's te delen door de beschikbare weerstandscapaciteit. Op basis van de beschikbare weerstandscapaciteit van € 79,5 miljoen en € 55,8 miljoen aan risico's komt de weerstandsratio uit op 142% en ligt daarmee boven de afgesproken normratio van 80%. Bij de PPN 2025-2028 is besloten de weerstandsratio op 100% te stellen.

In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is de motivering opgenomen hoe de normratio is bepaald. De belangrijkste overwegingen om van 0,8 (80%) uit te gaan en niet van 1,0 (100%), zijn dat we alleen de algemene concernreserve en de post onvoorzien als beschikbare weerstandscapaciteit aanmerken en niet de nog niet aangewende middelen uit de diverse bestemmingsreserves. Ook laten we de stille reserves buiten beschouwing. Verdere overwegingen zijn door proactief op de risico's te sturen beperken we de daadwerkelijke risico's en niet alle risico's zullen zich tegelijk in één jaar voordoen. De ervaringen uit het verleden bevestigen dit beeld.
In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen is een bandbreedte van 0,2 ten opzichte van de normratio vastgelegd waarbinnen de weerstandscapaciteit zich kan bewegen. Bij overschrijving van de bandbreedtes geldt het volgende:

- Bij een ratio beneden de 0,6 zal het college een voorstel doen hoe binnen een halfjaar de ratio weer binnen de bandbreedte kan worden gebracht.
- Bij een ratio boven de 1,0 zal het college een voorstel doen of het noodzakelijk is de middelen als weerstandsvermogen aan te houden of dat het surplus kan worden toegevoegd aan de incidentele bestedingsruimte.

Weerstandsvermogen en BBV kengetallen

Gemeenten zijn verplicht in de paragraaf weerstandsvermogen een zestal financiële kengetallen op te nemen voor het laatste rekeningjaar, het lopende begrotingsjaar en het nieuwe begrotingsjaar.
In onderstaande tabel zijn de betreffende kengetallen opgenomen en vervolgens voorzien van een beoordeling. De definities van de betreffende kengetallen vindt u hier.

Financiële kengetallen	2022 Rekening	2023 Rekening	2024 Begroting	2024 Rekening	2025 Begroting	2026 Begroting	B
1a. Netto schuldquote	27%	23%	33%	12%	20%	22%	
1b Netto Schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen	25%	21%	31%	11%	19%	20%	
2. Solvabiliteitsratio	42%	47%	44%	44%	46%	47%	
3. Kengetal grondexploitatie	6%	6%	6%	1%	1%	2%	
4. Structurele exploitatieruimte	2%	2%	2%	1%	2%	1%	
5. Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoons huishoudens	89%	91%	91%	86%	87%	87%	

De houdbaarheid van de gemeentefinanciën kenmerkt zich door de mate van weerbaarheid en flexibiliteit van de begroting. Weerbaarheid betreft de mogelijkheden om op korte termijn financiële klappen te kunnen incasseren zonder direct in de begroting en daarmee in de beleidsambities te hoeven ingrijpen. Flexibiliteit van de begroting geeft de snelheid aan waarmee de lasten kunnen worden verlaagd en de baten kunnen worden verhoogd.

Op basis van de uitkomsten van de kengetallen, de aanwezige weerstandscapaciteit en de spreiding in aan te trekken geldleningen (waarmee wij het risico op rentestijgingen beperken) ziet de financiële positie van Zwolle er goed uit. De weerbaarheid en de flexibiliteit van de begroting kunnen we als voldoende beschouwen.

Netto schuldquote:
De schuldquote is, onder andere als gevolg van de forse bedragen die vanuit het Rijk zijn voorgeschoten en vertragingen in de uitgaven aan investeringen, aanzienlijk gedaald. Waar de netto schuldquote in 2020 nog boven de 50% lag, daalt deze in 2026 tot 22%. Erg laag ten opzichte van de norm van 100%. Wel dient er rekening mee te worden gehouden dat investeringen die nog moeten plaatsvinden, al deels zijn voorgefinancierd door middel van subsidies. Dit zorgt ervoor dat de schuldquote de komende jaren iets zal stijgen.

Solvabiliteitsratio:
De solvabiliteit, de verhouding tussen eigen vermogen en schulden, ligt al sinds 2020 ruim boven de 30%. Deze stijgende lijn zet de komende jaren door. Ook na 2026, het ravijnjaar, zien wij nog een lichte toename van de solvabiliteit. Bij een solvabiliteit van 20% of hoger spreekt men van een gezonde financiële situatie. Vanaf 2029 is de solvabiliteit hoger dan 50%. De investeringen in de komende jaren zullen wel nog van invloed zijn op de ontwikkeling van de solvabiliteit, maar er is ruim voldoende speling.

Kengetal grondexploitaties:
Het kengetal grondexploitaties geeft weer hoe de boekwaarde van de grondexploitaties zich verhoudt tot de totale baten van de gemeenten. Het betreft niet alleen de baten vanuit de grondexploitaties, maar alle baten van de gemeente. Dit kengetal is in de afgelopen jaren gedaald van 14% naar 1%, onder andere door afgenomen boekwaardes van de grondposities, in combinatie met relatief hogere gemeentelijke exploitatiebaten. Het risico bij grondexploitaties is onderdeel van de totaal geïnventariseerde risico's van de gemeente en wordt afgedekt via de algemene reserve.

Structurele exploitatieruimte:
Een positieve structurele exploitatieruimte geeft aan dat de structurele inkomsten hoger zijn dan de uitgaven. Evenals in 2025 wordt ook in 2026 en de jaren erna uitgegaan van een beperkte structurele exploitatieruimte. Deze bedraagt naar verwachting 0,7% in het begrotingsjaar 2026..

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoons huishoudens:
De belastingcapaciteit geeft weer hoe de lokale lastendruk in de gemeente Zwolle zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Hieruit blijkt dat de lastendruk in Zwolle beneden het landelijk gemiddelde ligt. We zien dat in 2023 en 2024 de relatieve lastendruk iets steeg ten opzichte van eerdere jaren, maar dat deze vanaf 2026 zal dalen en naar verwachting stabiel blijft tot 2029.

Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf geven we inzicht in het onderhoud van de kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn het bezit van de gemeente. Deze bezittingen vergen regelmatig onderhoud. Voorbeelden zijn wegen, bruggen, riolering, gebouwen, speelvoorzieningen en groen. Het uitvoeren van onderhoud is noodzakelijk voor een bereikbare, toegankelijke en veilige stad. Dit zijn randvoorwaarden voor vitaliteit en (be)leefbaarheid. Dit staat onder druk in een steeds meer verstedelijkende omgeving en vraagt steeds meer aandacht.

Algemeen onderhoud kapitaalgoederen

De paragraaf kapitaalgoederen geeft inzicht in het onderhoud van de kapitaalgoederen. Kapitaalgoederen zijn het bezit van de gemeente. Deze bezittingen vergen regelmatig onderhoud. Voorbeelden zijn wegen, bruggen, riolering, gebouwen, speelvoorzieningen en groen. Het uitvoeren van onderhoud is noodzakelijk voor hun functie. We dragen zo bij aan bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid van de stad.

Het algemene beleidskader ligt vast in de door de Raad vastgestelde documenten:

- Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van Morgen, 2030’ (2021)
- Kadernota vastgoedmanagement (2025) en Routekaart verduurzaming gemeentelijk vastgoed Zwolle (2022)
- Nota beheer Kapitaalgoederen buitenruimte 2023-2026 (2023).

De onderhouds- en vervangingswerken in de openbare ruimte en de gebouwen voeren in lijn van deze nota's uit. We bepalen de werkzaamheden voor het komende jaar en kijken meerdere jaren vooruit. We actualiseren periodiek ook onze beheerplannen. Deze zijn input voor de nota’s. Inspecties en monitoring geven inzicht in de staat van de kapitaalgoederen. En ook wanneer welk onderhoud en/of vervanging nodig is. Dit om te voldoen aan de gestelde beleidskaders. De Nota beheer Kapitaalgoederen Buitenruimte actualiseren we in 2026.

De buitenruimte van de bestaande stad verdient meer aandacht. Vanuit Stadsbeheer programmeren we jaarlijks het onderhoud en de vervangingen. We stemmen dit af met andere opgaven en ontwikkelingen, de integrale Meer Jaren Opgave Programmering (MJOP). Deze programmering maakt duidelijk welk onderhoud en vervangingen in de bestaande stad nodig zijn. Nodig om de ambitie van de gehele stad te borgen. We geven dit vorm door de programmeertafels in de wijken. Programmeren tussen alle opgaven, projecten en gebiedsontwikkelingen. We houden ook rekening met behoeften in de wijk (wijkopgave) en leggen de verbinding tussen het fysieke en het sociale domein. Het integrale MJOP is een continu en jaarlijks terugkerend proces. Het vraagt terugkijken en vooruitkijken. Daarom evalueren en rapporteren we de resultaten van deze programmeertafels jaarlijks. We willen ook de doorkijk van de opgaven van internen en externen steeds verder oprekken (liefst 10 jaar).

De beschrijving uit de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen heeft veel raakvlakken met de ambities en doelen uit programma 5. Vitale Wijken.

Indeling paragraaf:

De paragraaf kapitaalgoederen geeft per onderdeel inzicht in:

- Beleidskader
- Stand van zaken
- Financiën
- Actuele risico inschatting

Wegen

Beleidskader

- Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van morgen 2030‘.
- CROW Wegbeheersystematiek 2019 en CROW Kwaliteitscatalogus 2018 (beeldkwaliteit).
- Nota beheer Kapitaalgoederen Buitenruimte 2023-2026.

Stand van zaken

Wij beheren de wegen op basis van de landelijke CROW systematiek voor Wegbeheer. Tweejaarlijks inspecteren we de gehele stad, waarmee we objectieve input krijgen voor het MJOP en inzicht krijgen in de kwaliteit. De gegevens van de wegen staan in ons beheersysteem Obsurv. De gegevens omvatten:

- Het areaal (wat hebben we in beheer?)
- De kwaliteit (hoe ligt het er bij?)
- De meerjaren onderhoudsopgave (wat hebben we te doen?).

De onderhouds- en vervangingsopgave stemmen binnen beheer af en via het integrale MJOP. Het resultaat voor de verhardingen is het jaarlijkse programma voor (groot) onderhoud en vervangingen. We prioriteren dit binnen de budgetruimte. We houden rekening met koppelkansen vanuit andere opgaven / clusters. En we stellen onderhoud uit. Met klein onderhoud borgen we de veiligheid en voorkomen we vooralsnog kapitaalvernietiging. We kunnen niet volledig voldoen aan de gestelde beleidskaders:

- De kwaliteit van de elementenverhardingen (tegels, klinkers) blijft achter, er is sprake van achterstallig onderhoud. Op basis van Nota beheer Kapitaalgoederen Buitenruimte 2023-2026 is besloten de achterstanden weg te werken via een groeimodel. En ook het benodigde bedrag voor groot onderhoud stijgt via een groeimodel. Dat betekent dat we ieder jaar achterstanden wegwerken en onderhoud kunnen doen. Naar verwachting hebben we rond 2030 de huidige achterstand weggewerkt. We kunnen niet voorkomen dat er nieuwe achterstanden ontstaan.
- De inspectie van 2025 laat zien dat de achterstanden nog niet ingelopen zijn. We borgen de veiligheid door klein onderhoud (plaatselijk repareren) tot het moment dat we groot onderhoud uitvoeren.
- De kwaliteit van de asfaltverhardingen loopt in de pas met de ambitie.

De huidige strategie voor zowel elementen – als asfaltverhardingen staat in de Nota beheer Kapitaalgoederen Buitenruimte 2023-2026. In de volgende nota (2027-2032) rapporteren we de voortgang in de kwaliteit. Als voorbereiding hierop actualiseren we in 2025 de beheerstrategie voor de verhardingen en de beheerplannen van 2021.

Financiën

In 2026 is € 10,6 miljoen exclusief nieuwe begrotingsaanvragen gemoeid met het product wegen, waarvan € 6,3 miljoen voor het onderhoud van Zwolse wegen en een deel voor straatreiniging, onkruidbeheer en gladheidsbestrijding. Er wordt € 2,8 miljoen ingezet ten behoeve van vervangingsinvesteringen.

Actuele risico-inschatting

- De ouder wordende stad maakt ons kwetsbaarder en de veroudering van het areaal neemt toe. Veroudering leidt tot het sneller ontstaan van schades, onder andere door hitte, vorst en zware belasting. Dit kan leiden tot een meer onderhoud en zelfs kapitaalvernietiging (en daarmee een toenemende vervangingsopgave).
- Onvoldoende inzicht in de technische ouderdom en daarmee de toekomstige vervangingsopgaven.
- Onvoldoende aandacht in de organisatie voor de bestaande stad, waardoor de ambitie in het geding kan komen.
- Als wegbeheerder zijn wij aansprakelijk voor materiële –en letselschade. Deze kan ontstaan als gevolg van gebreken aan de wegen, fiets- en voetpaden (achterstallig onderhoud). Wij sturen op veiligheid. We hebben echter niet alle onveilige situaties in beeld. Ons meldingssysteem helpt ons hierbij. Zodra er een melding binnen is, verhelpen we deze direct (veiligstellen).
- Het uitvoeren van het onderhoud en de vervangingen is lastig vanwege de lange levertijden en de beperkte capaciteit. Dit is zowel intern als extern (marktpartijen).

Riolering

Beleidskader

Het Gemeentelijk Rioleringsprogramma 2022 - 2026 geeft aan hoe wij invulling geven aan onze wettelijke zorgplichten (Waterwet) voor het inzamelen en transporteren van afvalwater, afstromend hemelwater en grondwater.

Uitvoering

Om de uitgaven van onderhoud, energiekosten, adviezen, verbetermaatregelen en kapitaallasten te dekken innen we rioolheffing. De opbrengst van de rioolheffing en de overige inkomsten (bijdragen derden) dekken de uitgaven 100%. Om sterke schommelingen in de hoogte van de jaarlijks vast te stellen rioolheffing op te vangen, maken wij sinds 1996 gebruik van de egalisatievoorziening riolering. De financiering van de aanleg van riolering in nieuw te ontwikkelen woon- en werkgebieden vindt

geheel plaats via de grondexploitatie. In 2026 stellen wij een geactualiseerd programma (GRP) op en stemmen dit af met de op te stellen Nota Kapitaalgoederen.

Er is geen achterstallig onderhoud.

Relevante ontwikkelingen
Geen

Risico's
- Het implementeren van de installatieverantwoordelijkheid NEN3140 stagneert. Hierdoor is geen eenduidigheid in het veilig werken aan de installaties.
- Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden.

Financiën
Uitgangspunt bij uitvoering van het Gemeentelijk Rioleringsprogramma is dat de uitgaven kostendekkend zijn. De egalisatievoorziening is positief, zodat wij een onvoorziene tegenvaller op kunnen vangen.

Voor wat betreft de tariefontwikkeling in 2026 en de egalisatievoorziening wordt verwezen naar de Tarievennota 2026.
Voor 2026 worden investeringsuitgaven ad € 1.225.000 exclusief btw begroot. Voor het dagelijks beheer / onderhoud wordt € 9,3 miljoen begroot (inclusief kapitaallasten ad € 1,5 miljoen).

Water

Dit betreft watergangen, sloten, bermen, bermsloten, beschoeiingen, kades, havens, sluizen, remmingswerken, waterkeringen en fonteinen.

Beleidskader
- Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van Morgen, 2030’.
- Legger oppervlaktewatergangen 2022
- Maaibestekken (beleid voor Zwolse snijschouw)
- Landelijke en / of Europese richtlijnen en diverse landelijke aanbevelingsdocumenten.

Uitvoering
Water: De meeste Zwolse watergangen en sloten moeten voldoen aan de zogenaamde schouwplicht (snijschouw) van het waterschap.
Kunstwerken: Het technische onderhoud van de waterkunstwerken gebeurt op basis van de CUR 117.

De onderhoudskosten verschillen sterk per object / kunstwerk. Een gedetailleerde inspectie op basis van de CUR 117 geeft richting aan het benodigde onderhoud (technisch). Alle objecten / kunstwerken inspecteren minimaal eens per drie jaar op de aspecten 'heel' en 'veilig'. Op grond van de geconstateerde “schadebeelden” stellen we maatregelen vast. ‘Veiligheid’ bepaalt de prioriteit van de maatregel(en). De onderhoudsmaatregelen voeren we uit binnen het jaarlijks beschikbare onderhoudsbudget. Voor grootschalige renovaties vragen we via het reguliere begrotingsproces investeringsmiddelen aan. Er is geen achterstallig onderhoud.

Relevante ontwikkelingen
Geen.
Financiën
Voor het technisch onderhoud van beschoeiing en waterwerken is circa € 348.000 (inclusief circa € 119.000 aan kapitaallasten) beschikbaar. Voor onderhoud aan sluizen, remmingswerken en kademuren is in 2026 circa € 139.000 (inclusief circa € 87.000 aan kapitaallasten) beschikbaar en voor fonteinen circa € 35.000 (inclusief circa € 17.000 kapitaallasten). Aan vervangingsinvesteringen is in 2026 voor blauw beheer € 4,1 miljoen exclusief btw beschikbaar.

Risico's
geen op het functioneren van de kapitaalgoederen. Maar Zwolle ligt eigenlijk buitendijks met een open verbinding naar het IJsselmeer waardoor bij hoog water tot overlast en schade kan gaan leiden. De verwachting dat dit als in 2023 vaker gaat voorkomen.

Civiele kunstwerken
Het onderdeel civiele kunstwerken betreft vaste en beweegbare bruggen en tunnels.

Beleidskader
- Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van morgen 2030’.
- Landelijke en / of Europese (machine)richtlijnen en diverse landelijke aanbevelingsdocumenten.

Stand van zaken
We maken de onderhouds- en vervangingsplanning op basis onderhoudsfrequenties en aanlegjaren. Om de werkzaamheden concreet te maken voeren we een gedetailleerde inspectie uit volgens de CUR 117 op de bruggen en tunnels. We kijken dan naar 'heel' en 'veilig'. De inspecties en schouwen voeren wij periodiek uit (jaarlijks schouwen, jaarlijks inspectie technische installaties, 3-jaarlijks inspectie civieltechnische onderdelen). Dit geeft ons een goed beeld van de staat van onze de bruggen.

De technische installaties van de 14 beweegbare bruggen inspecteren we jaarlijks op functionaliteit, veiligheid- en storingsrisico. In 2019 hebben we ze ook geïnspecteerd op de machine- en arbeidsmiddelenrichtlijn, wat geleid heeft tot investeringen. Een 4-tal bruggen zijn nog in uitvoering.
We hebben procedureel de installatieverantwoordelijkheid nog niet geregeld. Het basis handboek is in concept gereed en wacht op implementatie.
Grootschalige renovaties financieren we als vervangingsinvestering. Eventuele vernieuwing van onderdelen van het kunstwerk of het geheel vindt plaats vanuit specifieke kredieten (na raadsbesluit).

Landelijk is er zorg over de constructieve veiligheid van bruggen. Dit komt door de ouder wordende stad en het zwaardere verkeer. In 2022 hebben we alle kunstwerken risicogestuurd onderzocht op draagvermogen (constructieve veiligheid). Hieruit blijkt dat de veiligheid van onze meeste bruggen geen gevaar loopt. Voor de monumentale, handbediende Schoenkuiperbrug loopt momenteel een extern onderzoek naar de treffen maatregelen (renovatie of vervanging) en de renovatie van de bruggen bij Katerveersluis is gepland in 2027.
We hebben goede documentatie over de algehele constructie en over het gebruik (verkeersklassen, intensiteiten e.d.).

De Europese regelgeving (bv arbomiddelen- en de machinerichtlijn) leidt een hogere investeringen en meer onderhoud. In 2024/2025 zijn inmiddels 6 beweegbare bruggen aangepast aan de Machinerichtlijn en voorzien van een EG-Verklaring van Overeenstemming en een CE-keuring. In 2026/2027 passen we nog 4 bruggen aan.

Naast het uitvoeren van onderhoud en vervanging vragen ondersteunende systemen steeds meer aandacht. Dit gaat dan met name over de aansturing van de gemalen en bruggen (de procesautomatisering). Ze moeten het niet alleen blijven doen, maar ook de veiligheid vraagt steeds meer. Veilig aan de machines kunnen werken als bestendig zijn voor cyber aanvallen. Het veilig werken verbetert door wettelijke ARBO aanpassingen en het voldoen aan de machinerichtlijn. Het bestendig borgen van het veilig werken aan installaties is in het concept handboek installatieverantwoordelijkheid NEN3140 opgenomen. Deze is in 2023 opgesteld en nog niet geïmplementeerd. De systemen zijn wel aangepast voor cyber security. Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden.

In 2026 starten we met het herzien van de bestuursovereenkomst Brugbediening op Afstand “BopA” (samenwerking tussen Rijkswaterstaat, gemeente Zwolle en Meppel en provincie Overijssel).

Actuele risico inschatting
- Het implementeren van de installatieverantwoordelijkheid NEN3140 stagneert. Hierdoor is geen eenduidigheid in het veilig werken aan de installaties.
- Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden.
- Risico voor renovatie/vervanging monumentale Schoenkuiperbrug (financieel en openen van de brug – veiligheid is niet in het geding).
- Toenemende graffiti bekladding van de kunstwerken wat leidt tot meerkosten en een verminderde beeldkwaliteit
- Het uitvoeren van het onderhoud en de vervangingen is lastig vanwege de lange levertijden en de beperkte capaciteit. Dit is zowel intern als extern (marktpartijen).

Financiën
In 2026 is voor kunstwerkenonderhoud circa € 2,9 miljoen (inclusief € 672.000 voor kapitaallasten) beschikbaar. Hiervoor wordt het dagelijks en groot onderhoud uitgevoerd. Binnen het huidige budget is zeer beperkte financiële ruimte voor esthetische verzorging van de kunstwerken (het aspect 'schoon'). De beschikbare middelen worden ingezet om gevaarlijke situaties te voorkomen en (aanstootgevende) graffiti te verwijderen. Voor 2026 is € 0,3 miljoen exclusief btw beschikbaar voor vervangingsinvesteringen voor kunstwerken (bruggen).

Speelvoorzieningen

Beleidskader
BOSS-beleid vastgesteld in juni 2025. Dit beleid gaat over Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten in de buitenruimte. De Nota Speelruimte uit 2000 inclusief de aanvulling op natuurspelen uit 2010 en de speelruimtekaarten uit 2004 zijn in dit beleid opgegaan. Warenwetbesluit Attractie en Speeltoestellen (WAS 2023).

Uitvoering
Jaarlijks worden in het voorjaar alle speeltoestellen geïnspecteerd door een onafhankelijk bureau op de veiligheid volgens de WAS. Op grond van de uitkomsten van de inspectie vindt reparatie plaats. Als een toestel niet door de WAS-keuring komt wordt deze 1 op 1 vervangen. Er kunnen ook onaangekondigde controles op veiligheid worden uitgevoerd door de Voedsel- en Warenautoriteit.

Relevante ontwikkelingen
Het BOSS-beleid wordt in 2025 en 2026 beproefd en uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren. De financiële kaders voor dit uitvoeringsprogramma landen in de Nota Kapitaalgoederen van 2027. Het BOSS-uitvoeringsprogramma wordt naar verwachting eind 2026 opgeleverd.
Bij de PPN 2026 is een motie aangenomen om in 2026 en 2027 in alle Zwolse wijken een (meer) toegankelijke speelvoorziening te creëren.

Risico's
Er zijn geen actuele risico's.

Financiën
In de begroting 2026 is circa € 868.000 opgenomen voor onderhoud waarvan € 278.000 voor kapitaallasten. In 2026 is € 753.500 exclusief btw beschikbaar voor vervangingsinvesteringen voor het onderdeel BOSS (Spelen).

Straatmeubilair
Het gaat hier om fysieke voorzieningen als openbare verlichting, verkeersregelinstallaties (VRI's), bebording en wegmarkering.
Beleidskader
- de beslisnota ‘Versnelling ombouw energiezuinige openbare verlichting 2020-2023’ (25 november 2019)
- de Omgevingsvisie ‘Ons Zwolle van morgen 2030’
- landelijke en Europese kaders en richtlijnen.

Stand van zaken
Zwolle streeft naar een duurzame en (verkeers)veilige inrichting en gebruik van de openbare ruimte. Duurzaam en energiezuinig en tegelijkertijd een veilige en leefbare openbare ruimte bij duisternis. De visuele neveneffecten voor mens, dier en plant beperken wij tot een minimum. Onze verlichting is energiebesparend en innovatief en voldoet aan de geldende Nederlandse richtlijnen. Bij nieuwe projecten en reconstructies ontwerpen wij de verlichting eveneens conform deze richtlijnen.
Daarnaast sluiten wij aan bij het Energieakkoord (2013) en het daaropvolgende Klimaatakkoord (2019). Deze afspraken stellen dat het energieverbruik van openbare verlichting in 2030 met 50% moet zijn verminderd ten opzichte van 2013. Dit doel realiseren wij door de overstap naar de energiezuinige LED-verlichting die automatisch dimt. Daarmee verlagen wij het energieverbruik en dragen wij bij aan een veilige, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving. De uitvoering van de beslisnota ‘Versnelling ombouw energiezuinige openbare verlichting 2020-2023’ is in 2025 afgerond.

Betrouwbaarheid is belangrijk bij de verkeersregelinstallaties (VRI’s). Daarom inspecteren we ze jaarlijks op technisch en functioneel functioneren. Twee keer per jaar voeren we een schouw uit om eventuele schades vast te stellen. In Zwolle beheren we 65 VRI’s. De gemiddelde technische levensduur bedraagt 15 jaar. Jaarlijks vervangen we gemiddeld twee tot drie installaties door nieuwe (i)VRI’s. Zo blijft het areaal betrouwbaar en voldoen de installaties aan de dan geldende landelijke softwarestandaard.
Het moment van vervanging bepalen we op basis van leeftijd, ICT waardigheid, functioneren, betrouwbaarheid en eventuele geplande reconstructies. Daarbij stemmen we af met ITS- en mobiliteitsprogramma’s zoals Beter Benutten en Slim en Duurzaam. Dankzij innovatieve ontwikkelingen, met name op het gebied van software, ontsluiten we inmiddels continu en realtime data. Met deze data optimaliseren we de verkeersstromen en modellen.

Naast het uitvoeren van onderhoud en vervanging vragen ondersteunende systemen steeds meer aandacht. Dit gaat met name om de aansturing van de verkeersregelinstallaties. De installaties moeten niet alleen blijven doen, maar ook veilig en bestendig zijn tegen cyberaanvallen. Voor het veilig werken aan installaties werken we via het principe van de landelijke normen zoals de CROW96B, CROW400 en de NEN3140. Ook voor cybersecurity passen we de systemen aan. Daarnaast zetten we de

verbindingen om naar glasvezel en moderne netwerken. Dit draagt bij aan een toekomstbestendige, veilige en stabiele communicatie-infrastructuur voor onze verkeersregelinstallaties.

Voor bebording en wegmarkering gelden de landelijke richtlijnen (ontwerp en beheer). Het onderhoud voeren we uit via een onderhoudscontract, met ROVA voor reiniging en klein onderhoud.

Innovatieve toepassingsmogelijkheden volgen elkaar momenteel in rap tempo op. Op dit moment hebben we een koploperspositie in Nederland. Dit hebben wij met juiste prioritering in onderhoudsmiddelen en vervangingsinvesteringen kunnen realiseren. Toenemende complexiteit in techniek, sensoring en software vraagt om veranderende expertise en functioneel beheer. Doordat steeds meer koppeling (in the cloud) plaatsvindt, is de impact bij storingen mogelijk groter. Bijvoorbeeld bij een storing in onze verkeerslichten. Hierdoor kan de verkeersafwikkeling en verkeersveiligheid onder druk komen te staan. We anticiperen hier zoveel mogelijk op door eigen technische kennis in huis te hebben (en up-to-date te houden). Daarnaast werken we met calamiteitenplan bij storingen (en / of stroomuitval).

We hebben een handboek installatieverantwoordelijkheid opgesteld en deze moeten we nog implementeren. Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden.

We hebben in 2025 hebben we een deel van de bebording in beeld gebracht. In 2026 gaan we hier mee verder.

Financiën
Voor het technisch onderhoud van straatmeubilair is in 2026 € 3,9 miljoen beschikbaar, inclusief € 691.000 aan kapitaallasten. Voor vervangingsinvesteringen van straatmeubilair is in 2026 € 830.000 exclusief btw beschikbaar.

Actuele risico inschatting

- Het implementeren van de installatieverantwoordelijkheid NEN3140 stagneert. Hierdoor is geen eenduidigheid in het veilig werken aan de installaties.
- Het jaarlijks uitvoeren van een risicoanalyse op de netwerk- en informatiesystemen conform de nieuwe NIS2-richtlijn moet nog ingeregeld worden.
- Het uitvoeren van het onderhoud en de vervangingen is lastig vanwege de lange levertijden en de beperkte capaciteit. Dit is zowel intern als extern (marktpartijen).

Groen

Beleidskader

- Groen- en recreatiebeleid “(Be)leefbaar voor iedereen d.d. feb 2025, inclusief de bijlagen:

    a. Bomenbeleidsplan;
    b. Puntensysteem natuurinclusief bouwen en ontwerpen;
    c. Natuurwaardenkaart;
    d. Adviesrapport recreatiebehoefte Zwolle in 2030 en 2040.

- Omgevingsvisie "Zwolle van Morgen 2030"
- De bomenverordening 2021 (als onderdeel in het omgevingsplan) inclusief de lijst Bijzondere Bomen

Uitvoering
In de beleidskaders is vastgelegd hoe het groen in de stad beheerd wordt en welke onderhoudsniveau waar toegepast wordt. Het onderhoud van het groen wordt uitgevoerd door ROVA. In een dienstverleningsovereenkomst zijn de afspraken en onderhoudsniveaus van het groen vastgelegd. Als gemeente hebben wij de opdrachtgevende rol en houden toezicht op de uitvoering van het onderhoud. De areaal- en kwaliteitsgegevens van de beheerobjecten zijn vastgelegd in ons beheersysteem. De kwaliteitsgegevens worden door frequente inspecties geïnventariseerd en vastgelegd. Jaarlijks inspecteren wij 1/5 deel van het areaal van de heesters en hagen naar voorbeeld van de NEN2767-richtlijn voor groen. Voor inspecties van de bomen volgen we de methode conform de CROW-boomveiligheidsrichtlijn. Dit komt erop neer dat we jaarlijks 1/3 deel van de bomen inspecteren op veiligheid.
Op plekken waar de kwaliteit van het groen slechter wordt, worden vervangingen verricht. De vervangingsinvesteringen voor 2026 worden onder andere ingezet op vervanging van deze plekken en op het vervangen van bomen die in de fase van einde

levensduur verkeren, zoals populieren, acacia's en essen. Vervangingen worden, waar mogelijk, gekoppeld met andere vervangingen, zoals vervangingen van wegen en riool.
Ook monitoren wij de klimaateffecten op groen, zoals droogteschades, plagen en ziekten.

Relevante ontwikkelingen
Betrouwbare beheerdata voor het beheersysteem heeft veel aandacht. Voor de bosplantsoenen en oevers brengen we momenteel beter in beeld wat we hebben en wat we met deze beheergroepen willen. Dit om de biodiversiteit te versterken.
Daarnaast voeren we een marktoriëntatie uit op de benodigde aanvullingen op ons boombeheersysteem.
Eind dit jaar is de Maaipilot na 5 jaar afgerond. In 2026 gaan we de resultaten daarvan analyseren. Een voorzichtige doorkijk is dat er een advies komt om het huidige maaibeleid op onderdelen aan te passen ter bevordering van de biodiversiteit.
Over de jaren heen zien we veel vergroeningprojecten in de stad. Deze vergroeningen moeten beter doorgezet worden naar beheer.

Risico's
Al een aantal jaren is een toename in het aantal en de ernst van boomziektes en uitdroging van bomen en planten geconstateerd. Ook is er een toename van het aantal plaagdieren denk hierbij aan de plaagmier die recent in Zwolle op verschillende locaties waargenomen is en bestreden wordt. De inzet hierop en de inzet op de bestrijding van ziektes en plagen neemt toe. Zie ook de paragraaf weerstandsvermogen en risico's. Dit heeft al een aantal jaren geleid tot kostenoverschrijdingen.
Met betrekking tot de bestrijding van de Japanse Duizendknoop is het overgrote deel van de locaties inmiddels aangepakt. De aandacht ligt nu met name op de nazorg van aangepakte locaties. De inzet aan bestrijding van eikenprocessierups is door verminderde plaagdruk naar beneden bijgesteld.
Voor het bestrijden van de plaagmieren is een melding aangemaakt in Berap1 van 2025, waarbij structureel extra capaciteit vrijgemaakt is. Ook de advieskosten van (ingehuurde) professionele inzet hierop, zoals het centrum van Plaagdierbestrijding, nemen toe. De Aziatische hoornaar vraagt inmiddels ook om actieve bestrijding. In samenwerking met de provincie en vrijwilligersgroepen vindt de bestrijding hiervan plaats. Vrijwilligers lokaliseren de nesten van de Aziatische hoornaar. De provincie zorgt voor de verdelging van deze nesten. Ook zien we dat de tijgermug meer en meer waargenomen wordt, dit vraagt in de toekomst ook om extra inzet.
Financiën
In 2026 wordt circa € 11,2 miljoen besteed aan regulier beheer en groenonderhoud inclusief kapitaallasten. Daarnaast wordt rekening gehouden met circa € 608.000 aan bestrijding van plagen en ziektes in het groen. Voor vervangingsinvesteringen voor groen is €955.000 beschikbaar.

Gebouwen

Onderwijsgebouwen

Beleidskader
De gemeente heeft de zorgplicht (wettelijke taak) om te voorzien in voldoende huisvestingscapaciteit voor de scholen van het primair - en voortgezet onderwijs. Hieronder vallen ook de gymzalen voor het bewegingsonderwijs. De schoolbesturen zijn daarnaast verantwoordelijk voor het onderhoud en de exploitatie van de schoolgebouwen. Gezamenlijk zijn de gemeente en de schoolbesturen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de huisvesting. Samen trekken we op daarin de doorontwikkeling van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) waar afspraken worden gemaakt over uitbreiding, vervangende nieuwbouw of renovatie van schoolgebouwen en gymzalen.

Uitvoering
Vanaf 1 januari 2015 zijn de schoolbesturen van het primair- en voortgezet onderwijs volledig verantwoordelijk voor het beheer, exploitatie en onderhoud van de schoolgebouwen. Zij ontvangen daarvoor rechtstreeks middelen van de rijksoverheid via de materiële instandhouding (lumpsum). Het groot onderhoud van de gymzalen voor het primair onderwijs is hierop een uitzondering.

Relevante ontwikkelingen
Het onderhoud van de gymzalen wordt jaarlijks uitgevoerd. Daarbij wordt ook gekeken naar lange termijn ontwikkelingen wat betreft vervangende nieuwbouw van gymzalen. Wanneer een gymzaal binnen een termijn van 5 jaar wordt vervangen dan wordt hiermee rekening gehouden bij het nog uit te voeren onderhoud. Investeringen in vervangende nieuwbouw van gymzalen maken onderdeel uit van het Integraal Huisvestingsplan (IHP).

Risico's
Geen.

Financiën
De bedragen die gemoeid zijn met het groot onderhoud van de gymzalen voor het primair onderwijs zijn gebaseerd op een MeerJaren OnderhoudsPlan (MJOP). Dit MJOP wordt voor alle gymzalen opgesteld door de gemeentelijke afdeling Beheer, Erfgoed en Gebouwen. Het onderhoud aan de gymzalen is voor 2026 op basis van de MJOP geprognosticeerd op € 28.600,- .
Voor de dekking van de kapitaallasten van deze werkzaamheden zijn structurele middelen beschikbaar.

Overige gebouwen

Beleidskader
In de Kadernota Vastgoedmanagement zijn de beleidskaders vastgelegd voor het ontwikkelen en beheren van de gemeentelijke vastgoedportefeuille. In het hoofdstuk Onderhouden is opgenomen dat wij meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) opstellen voor

ons kernbezit. De gebouwen in ons kernbezit voldoen minimaal aan conditieniveau 3 op basis van de NEN2767. Eén keer per drie jaar worden alle MJOP's geactualiseerd. Het niet-kernbezit wordt risico gestuurd onderhouden, waarbij als uitgangspunt wordt genomen dat het functioneel en veilig moet zijn, het moet voldoen aan de wettelijke eisen en bruikbaar is voor de functie waarvoor het wordt ingezet. Als er voor een af te stoten gebouw geen MJOP gemaakt wordt, controleert de beheerder periodiek met een risico-scan of een gebouw nog veilig is aan de wettelijke eisen voldoet en of er onderhoudsrisico's zijn waar de komende periode keuzes in gemaakt moeten worden.

Het onderhoud van de verhuurde gebouwen van Vastgoed vindt plaats op basis van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP). Jaarlijks wordt naast het dagelijks onderhoud, het planbare onderhoud behorende bij een jaarschijf, met de jaaropdracht opgedragen aan de afdeling Leefbaarheid en vitale wijken, welke de uit te voeren werkzaamheden uitbesteed. Het dagelijks onderhoud wordt gedekt vanuit structureel geld. Het planbare onderhoud wordt verrekend met de onderhoudsreserves D06 "Onderhoud wijk- en buurtcentra", D08 "Onderhoud verhuurde panden" en D09 "Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden". Dit zorgt voor een consistente structurele last in de begroting. Een deel van het onderhoud uit het MJOP wordt als Vervangingsinvesteringen (VVI) gekenmerkt. Dit onderhoud komt niet meer ten laste van de onderhoudsreserves, maar resulteert het jaar erop in kapitaallasten. Voor deze kapitaallasten is een structurele dekking, die de komende jaren ieder jaar oploopt. De storting en onttrekking uit de onderhoudsreserves zijn gebaseerd op een tienjarig gemiddelde. Deze worden ieder jaar bij de eerste bestuursrapportage aangepast op basis van de jaaropdracht van dat jaar.

Samenstelling vastgoedportefeuille	Aantal	m2 BVO
Kernbezit	**151**	**253.968**
Huisvesting gemeentelijke organisatie	**9**	**28.736**
Maatschappelijk vastgoed	**96**	**213.170**
Monumentaal vastgoed	**18**	**4.165**
Overig vastgoed	**28**	**7.897**
Niet kernbezit	**31**	**46.467**
Overig vastgoed	**24**	**19.549**
Strategisch vastgoed	**7**	**26.918**
Totaal	**182**	**300.435**

Uitvoering
Het actueel houden van de onderhoudsplanningen is een continu proces. Nieuwe onderhoudsplanningen voor de komende jaren geven een doorkijk naar de benodigde onderhoudsbudgetten en de verwachte kapitaallasten vanuit de VVI. De staat van onderhoud van de verhuurde gebouwen kan worden getypeerd als redelijk tot goed. Door de grote diversiteit van de gebouwen, zowel in omvang als naar bouwaard en de toegepaste bouwmaterialen, zijn er echter verschillen waar te nemen. Alle gebouwen zijn verzekerd door middel van een Uitgebreide Gevaren Verzekering.

Risico's
Het planbare onderhoud wordt gebaseerd op een MJOP. Door prijsstijgingen zijn de lasten die zijn opgenomen in het MJOP het afgelopen jaar flink gegroeid. Zoals het nu lijkt zijn de reserves D06 "Onderhoud wijk- en buurtcentra", D08 "Onderhoud verhuurde panden" en D09 "Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden" op dit moment voldoende gevuld voor gedegen onderhoud tot en met 2029. Het risico bestaat dat deze lasten de komende jaren nog verder stijgen, waardoor de onderhoudsreserves onder druk komen te staan. De storting in de onderhoudsreserves zou daar op aangepast moeten worden. Als gevolg hiervan kunnen ook de VVI hoger uitvallen, wat zal leiden tot hogere kapitaallasten in het jaar erop.

Financiën
Op basis van het planning van het meerjarig onderhoud wordt er een langdurige prognose van de ontwikkeling van de onderhoudskosten gemaakt. Deze langjarige prognose vormt de basis van een in de begroting vast te stellen onderhoudsbudget. Voor het gemeentelijk deel is voor 2026 een bedrag van € 1.297.780 begroot. Op dit moment is de hoogte van de vervangingsinvestering (VVI) nog niet bekend. Deze wordt bij de eerste bestuursrapportage gemeld op basis van de jaaropdracht. Het budget voor de kapitaallasten is in 2026, als gevolg van de VVI in 2026, € 170.000. We constateren dat dit bedrag te laag is om structureel goed onderhoud te kunnen doen aan onze gebouwen. Met deze reden is bij de begroting 2026 een structurele, cumulatieve verhoging van de stelpost kapitaallast aangevraagd van € 35.000.

Buitensportaccommodaties; gebouwen

Beleidskader
Voor het groot onderhoud aan de kleedkamers en het Openluchtbad (gemeente is eigenaar en verhuurder van het bad) is een meerjarenonderhoudsplan (MJOP) opgesteld dat jaarlijks wordt geactualiseerd. Vanaf 2026 wordt dit meegenomen in de MJOP van de afdeling Vastgoed. Dit betreft dan het gebouw gedeelte. De exploitatiebijdrage aan het Openluchtbad gaat via Sport.

Voor de buitensportaccommodaties geldt dat elk jaar worden de in het MJOP opgenomen werkzaamheden beoordeeld en in het geval van noodzakelijkheid in overleg en samenwerking met de verenigingen uitgevoerd.
Vanaf 2026 zal de privatisering van de kleedkamers van het onderdeel van de wijkaccommodatie het Kulturhus in Wijthmen, worden doorgezet en van de MJOP verdwijnen. De begrote middelen worden (deels) ingezet ter compensatie van het onderhoud ten behoeve van Stichting Kulturhus Wijthmen.

Uitvoering

De gemeente is op onderdelen verantwoordelijk voor dagelijks onderhoud aan bijvoorbeeld (veld)verlichting, beregeningsinstallaties c.a. Hiervoor is een structureel budget gereserveerd op de gemeentelijke begroting, uitvoering van werkzaamheden gebeurt op basis van (storings)meldingen.
Verenigingen zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren en financieren van klein dagelijks onderhoud aan kleedkamers.
Jaarlijkse schouwen worden uitgevoerd om te controleren of de verengingen de verplichtingen op een goede wijze uitvoeren.

Relevante ontwikkelingen
Voor wat betreft het uitvoeren van de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden valt op te merken dat de reserve op basis van het meest recente MOP voor de komende jaren voldoende gevuld is.
Voor het dagelijks onderhoud zijn voldoende structurele middelen beschikbaar op de sportbegroting.
Daar waar mogelijk onderzoeken we of het meerjaren onderhoud kan worden overgedragen naar de verenigingen, inclusief de daarvoor beschikbare middelen.

Risico's
Er zijn geen risico's als de bij de begroting 2026 ingediende budgetaanvragen worden gehonoreerd.

Financiën
Voor de uitvoering van de bouwkundige en installatietechnische werkzaamheden fluctueert het te besteden bedrag van jaar tot jaar. In de reserve D07 onderhoud sportaccommodaties zijn de financiële gevolgen meerjarig vertaald.
Voor het gemeentelijk deel is op de sportbegroting 2026 een bedrag van € 172.554 begroot.

De verantwoording van de kosten valt binnen het programma Samen sterk in Zwolle, doel 1.1.2 Vitaal en gezond.

Buitensportaccommodaties; groen

Beleidskader
Het cultuurtechnisch onderhoud op de buitensportaccommodaties vindt plaats op basis van jaarplannen. De uitvoering van deze plannen wordt gedekt door structureel geld. Op basis van analyse van voorgaand jaar wordt het nieuwe jaarplan gemaakt (waarbij kleine accentverschuivingen mogelijk zijn).

Uitvoering
De gemeente beschikt over ongeveer 30 (natuur/kunst)gras sportvelden. Ieder jaar wordt in ieder geval één natuurgras sportveld gerenoveerd middels een uitgebreide onderhoudsbeurt, die verder gaat dan het reguliere onderhoud aan het veld zoals dat door de ROVA wordt uitgevoerd. In samenspraak met de ROVA wordt begin van het betreffende jaar bepaald welk veld een uitgebreide onderhoudsbeurt moet krijgen.
Vanaf 2006 heeft de gemeente Zwolle op (bijna) alle Zwolse buitensportaccommodaties kunstgrasvelden aangelegd om de kwaliteit en de capaciteit van de sportparken te vergroten. Gezien de vervang cyclus van ongeveer twaalf jaar zijn de eerste vervangingen in 2017 gerealiseerd. In samenspraak met de ROVA en de afdeling beheer wordt begin van het betreffende jaar bepaald welk veld moet worden gerenoveerd

Relevante ontwikkelingen
Bij de vervanging van de toplagen van de kunstgrasvelden moet jaarlijks rekening gehouden worden met het aanbestedingsbeleid van de gemeente Zwolle, zodat pas na de aanbesteding kan worden vastgesteld of de vervanging binnen de gestelde financiële mogelijkheden kan plaatsvinden. De vervangingen tot en met 2020 zijn uitgevoerd binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. De budgetten 2021 en 2022 waren beschikbaar gesteld voor de vervanging van de toplagen van vier velden, maar bleken slechts toereikend voor drie velden. Bij de Begroting 2023 is extra krediet aangevraagd voor de vervangingen in 2023 en verder gezien de sterk gestegen kosten en hogere kosten van andere infill.
In 2026 wordt er 1 veld vervangen (we hebben in 2025 1 extra veld vervangen). De toplaag is voorzien van 2x zand infill en 1 x non infill. Hiermee starten we het de uitfasering van infill van microplastics.

Risico's
De uitvoering van de cultuurtechnische werkzaamheden brengt geen risico’s met zich mee.

Financiën
Voor 2026 is voor de reguliere cultuurtechnische werkzaamheden een bedrag van € 1.266.417 excl. BTW begroot (de kostenverhogende BTW wordt gecompenseerd vanuit de SPUK), dit is het budget voor 2022 verhoogd met de jaarlijkse inflatiecorrectie.
Voor het renoveren van een natuurgrasveld zijn structureel middelen beschikbaar op de sportbegroting, voor 2025 is hiervoor een bedrag van € 48.187 excl. BTW begroot (de kostenverhogende BTW wordt gecompenseerd vanuit de SPUK).
Voor vervanging van de toplagen van de kunstgrasvelden zijn vanaf 2017 structureel middelen gereserveerd op de gemeentelijke begroting waardoor het mogelijk is vanaf dat moment minimaal twee toplagen van de kunstgrasvelden per jaar te vervangen.

De verantwoording van de kosten valt binnen het programma Samen sterk in Zwolle, doel 1.1.2 Vitaal en gezond.

Financiering

De paragraaf Financiering gaat over de manier waarop activiteiten en projecten worden gefinancierd en de manier waarop de gemeente Zwolle liquiditeiten beheert. De Wet Financiering Decentrale Overheden verplicht overheden tot het transparant en inzichtelijk maken van het lokale treasurybeheer. Het actuele beleidskader voor de gemeentelijke financiering is het Treasurystatuut 2024. Daarnaast is er een treasurycomité die jaarlijks ter vaststelling een treasuryplan aan ons als College aanbiedt. Via het treasuryplan wordt het financieringsbeleid van de gemeente bepaald.

In lijn met de wettelijke voorschriften geeft deze paragraaf inzicht in:

- De beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.
- De financieringsbehoefte.
- De rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend.

Ontwikkelingen

Rentevisie 2026

Er is nog altijd sprake van een forse overliquiditeit en de verwachting is dat die minimaal tot en met 2026 zal blijven bestaan.

De overliquiditeit die wij de afgelopen jaren kenden is er nog steeds. Daardoor blijft sprake van een erg lage omslagrente. De omslagrente zal de komende jaren wel gaan stijgen, omdat de overliquiditeit op den duur zal afnemen en er uiteindelijk weer financieringsbehoefte zal gaan ontstaan. Daarnaast worden er de komende periode ook leningen afgelost die een lager contractpercentage hebben dan de gemiddelde rente op de leningenportefeuille, waardoor deze licht zal toenemen. Dit effect is echter marginaal.

De huidige 1-jaars rente ligt op 2,10%, inclusief een liquiditeitsopslag van 0,03%. De 10-jaars rente bedraagt 3,10%, inclusief een opslag van 0,49%. 30 jaar lenen kost 3,70% (inclusief 0,80% opslag) en dit tarief voor het aantrekken van een lening blijft nagenoeg gelijk wanneer de looptijd oploopt naar 50 jaar (waarbij de basisrente ongeveer 0,10% daalt en de opslag 0,10% stijgt). Kijken we naar de verwachting van analisten voor over een jaar, dan zien we 10-jaars tarieven tussen 3,00% en 3,5%. Deze verwachting is gebaseerd op het verder verlagen van de rente door de ECB omdat de inflatie verder afneemt. De geopolitieke onzekerheden kunnen er echter voor zorgen dat de lange rente toeneemt. De conflicten in Oekraïne en het Midden-Oosten kunnen de inflatie en het renteverloop beïnvloeden. Wat voor gemeenten nog een risico vormt is het feit dat de Nederlandse staat relatief veel betaalt voor lange leningen. Wanneer de beschikbare liquiditeit afneemt, kan dat betekenen dat beleggers liever een lening verstrekken aan de staat dan aan een gemeente. Staatsleningen hebben een looptijd van maximaal 30 jaar bij aanvang, dus voor beleggers die langere looptijden willen aanbieden is dit geen alternatief.

In de paragraaf Weerstandsvermogen en Risico's wordt er rekening mee gehouden dat de feitelijke rente anders kan verlopen. In de alinea over renterisicobeheer is te zien dat de kosten van een eventuele rentestijging zeer ruim gedempt worden, doordat sprake is van een grotere spreiding van de leningenportefeuille dan de wettelijke kaders voorschrijven. In de doorrekening van de begroting gaan wij in het jaar 2026 voor de korte rente uit van gemiddeld 1,0%, waarbij dit een rente is die wij ontvangen omdat wij verwachten dat er het gehele jaar sprake zal zijn van een positieve liquiditeit. Dat houdt ook in dat wij verwachten in 2026 geen lange leningen te hoeven aantrekken. Op dit moment (september 2025) ligt de korte rente voor leningen rond de 2%, en ontvangen wij circa 1,9% op de rekening courant bij de schatkist. De laatste rentevergadering heeft de ECB de tarieven ongewijzigd gelaten op 2% en de verwachting is dat in september eveneens geen mutatie wordt doorgevoerd.
Als gevolg van de rente die wij op onze liquiditeit ontvangen blijft de omslagrente laag. Voor 2026 gaan wij uit van [0,4%]. Indien toch besloten wordt voor bepaalde projecten financiering aan te trekken, dan moet rekening worden gehouden met een tarief van 3,5 a 4,0%.
Waar wij de afgelopen jaren een inverse rentestructuur zagen (hierbij is de korte rente hoger dan de lange rente) kent de rentecurve op dit moment weer een gebruikelijk verloop. Voor een lening gedurende 2 jaar geldt een prijs van ongeveer 2,20% en voor een 10 jarige lening moet op dit moment 3,20% worden betaald. Het tarief voor leningen van 25 tot 50 jaar ligt momenteel tussen 3,75 en 3,80%. Dit is inclusief een liquiditeitsopslag van 0,75 tot 0,85%.
Algehele verwachting is dat lange leningen het komende jaar nog iets duurder zullen worden (door hogere basistarieven en hogere liquiditeitsopslagen) en korte leningen juist iets in prijs zullen dalen.

Overige ontwikkelingen
Gemeenten maken verplicht gebruik van Schatkistbankieren (het plaatsen van overtollige liquide middelen op een rekening bij het Ministerie van Financiën). De tarieven die het ministerie hanteert volgen het ECB tarief voor de depositofaciliteit (het tarief dat banken ontvangen wanneer zij deposito's plaatsen bij de centrale bank). Banken weten vooraf niet of de ECB de tarieven zal verhogen of dat ze die gelijk zal houden. Een verhoging is vaak 0,25% of 0,50%. Zelfs vlak voor een vergadering van de ECB wordt er nog gespeculeerd over een eventuele verhoging en hoe hoog een mutatie zal zijn. Dat betekent dat verwachte rendementen voor kasgelden, die lopen gedurende een periode waarin de ECB rentevergaderingen heeft, op basis van verschillende interpretaties uiteen kunnen lopen. Wij plaatsen onze overtollige middelen deels bij gemeenten die korte financieringsbehoefte hebben. Bij het bepalen van een prijs moeten ook wij een inschatting maken van het verloop van de korte rente, om zo te kunnen berekenen of het aantrekkelijker zal zijn om geld bij de centrale bank aan te houden of om geld bij een gemeente te plaatsen. De actuele ECB depositorente (deze vormt de basis voor de rekening courant tarieven van de ECB) ligt op 2,00%. Verwachting is dat deze rente de komende maanden niet zal wijzigen, maar daarna wellicht nog iets verder zal dalen.

De overliquiditeit die wij per ultimo 2025 verwachten bedraagt 238 miljoen euro. Daarover wordt nog een substantieel bedrag aan renteontvangsten verwacht gedurende de tweede helft van 2025 en het jaar 2026. Wij verwachten dat de omslagrente in 2025 op 0,00% uitkomt. Voor 2026 gaan wij uit van 0,4%.

Om de nationale schuld en het Nederlandse begrotingstekort te beheersen zijn er afspraken gemaakt tussen het Rijk en de gemeenten. Deze afspraken zijn in een wet vastgelegd, de zogenaamde Wet HOF (Houdbare overheidsfinanciën). Binnen de rijksbegroting zorgen de loonkosten voor een behoorlijke stijging. De kosten voor de opvang van ontheemden zijn fors afgenomen, maar de uitgaven aan defensie zullen de komende jaren toenemen. Los van het volume van de staatsschuld, die zal toenemen als gevolg van de hogere uitgaven, zullen de rentelasten progressief stijgen omdat de tarieven van nieuw aan te trekken financiering fors hoger zullen zijn dan de tarieven die overheden de afgelopen jaren over hun schuld moesten betalen. Wij zien ook dat gemeenten niet veel minder betalen dan het Rijk. Dat is financieel aantrekkelijk, maar heeft wel tot gevolg dat een aantal beleggers haar beschikbare middelen liever aan het Rijk uitleent dan aan gemeenten. Dit zou een prijsverhogend effect kunnen hebben op toekomstige leningen voor gemeenten.

Eind 2014 is de Regeling Uitzettingen en Derivaten Decentrale Overheden (RUDDO), als onderdeel van de Wet Financiering Decentrale Overheden (FiDO), aangepast. Intussen is dat bijna 10 jaar geleden. De ratingeisen die in deze regeling worden aangegeven zijn intussen achterhaald nu verplicht gebruik moet worden gemaakt van schatkistbankieren, maar zijn binnen de wet nog niet geactualiseerd. Wel is er een kleine drempel, die buiten deze verplichting geldt. Daarom hanteren wij in ons treasurystatuut voorlopig nog een ondergrens van AA-.

De administratieve organisatie van de treasuryfunctie is georganiseerd conform het door uw Raad op 21 mei 2024 vastgestelde Treasurystatuut. Het statuut is in werking getreden per 1 januari 2024. Het bevat geen wijzigingen ten aanzien van de administratieve organisatie.

Treasurystatuut 2024 | Lokale wet- en regelgeving (overheid.nl)

Risico's

Renterisico over de vlottende schuld
Kasgeldlimiet:
Normaliter is kortlopende financiering (looptijd < 1 jaar) goedkoper dan langlopende financiering, maar heeft als risico dat de rentelasten sterk kunnen fluctueren. Daarom gelden er met betrekking tot het financieren met kortlopende middelen wettelijke voorschriften. Zo wordt de maximale gemiddelde omvang waarvoor gemeenten kortlopende leningen en schulden in rekening courant mogen aangaan begrensd door de kasgeldlimiet.

Deze limiet wordt volgens de Wet Financiering decentrale overheden (FiDO) berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal aan lasten per 1 januari van enig jaar. De totale omvang hiervan bedraagt voor 2026 € 791,7 miljoen. Derhalve bedraagt de kasgeldlimiet in 2026 € 67,3 miljoen. In 2026 verwachten wij echter vanwege (tijdelijke) overliquiditeit helemaal nog geen gebruik te hoeven maken van kortlopende financiering.

Zolang de rente van leningen voor korte looptijden lager is dan de rente voor langere looptijden streven wij normaliter ernaar de kasgeldlimiet optimaal te benutten. Echter in situaties van lage rente voor langlopende leningen kan het soms verstandig zijn eerder leningen met een korte looptijd om te zetten in leningen met een langere looptijd. In het Treasurycomité zijn spelregels afgesproken voor het moment waarop we normaliter korte schuld omzetten in lange schuld (consolideren). Daarbij spelen rentevisie en liquiditeitsprognose een belangrijke rol.

Berekening kasgeldlimiet (bedragen x € 1.000)	
Begrotingstotaal aan lasten	791.705
Toegestane percentage volgens ministeriële regeling	8,5%
Kasgeldlimiet	**67.295**

Renterisico over de vaste schuld

Renterisiconorm:

Ook voor langlopende financiering (looptijd > 1 jaar) is in de Wet FiDO een norm ingesteld om een enigszins stabiele rentelast over de verschillende jaren te bewerkstelligen. Hierbij geldt een limiet van maximaal 20% per jaar over het begrotingstotaal. Dit houdt in dat wij in enig jaar niet meer dan een bedrag ter grootte van 20% van het begrotingstotaal aan herfinanciering dan wel renteherziening mogen hebben. De omvang van de komende begroting, in dit geval dus 2026, geldt volgens de Wet FiDO ook als grondslag voor de toetsing van de daaropvolgende jaren.

Uit onderstaand meerjarig overzicht blijkt dat voor de komende jaren het renterisico zeer beperkt is, er wordt dan ook geen overschrijding voor deze jaren verwacht. Naast deze norm kijken wij naar de meerjarige financieringsbehoefte om de looptijd van nieuwe langlopende leningen te bepalen.

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Be
Renterisico				
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	0	0	0	
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	0	0	0	

1 Saldo renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	0	0	0
2 Aflossingen	16.257	21.303	17.352
3 Renterisico op vaste schuld (1+2)	**16.257**	**21.303**	**17.352**
Renterisiconorm			
4 Begrotingstotaal 2026	791.705	791.705	791.705
5 Toegestane percentage volgens ministeriële regeling	20%	20%	20%
6 Renterisiconorm (4 x 5)	**158.341**	**158.341**	**158.341**
7 Ruimte onder renterisiconorm (6 - 3)	**142.084**	**137.038**	**140.989**
ofwel renterisico in percentage van het begrotingstotaal	**2,05%**	**2,69%**	**2,19%**

Kredietrisico
Risico verstrekte langlopende leningen
Hieronder vindt u een prognose van de verstrekte langlopende geldleningen per 1 januari 2026 en 31 december 2026 met per categorie het bijbehorende risicoprofiel voor de gemeente. De verstrekte leningen voldoen aan de eisen gesteld door de Wet Fido en het Treasurystatuut 2024 of zijn expliciet door uw Raad goedgekeurd.

Een gedetailleerd overzicht van de verstrekte langlopende geldleningen vindt u hier.

Categorie (bedragen x €1.000)	Risicoprofiel	Verstrekt bedrag per 1 januari 2026	3
Woningcorporaties	miniem	6.140	
(Achtergestelde) leningen aan economische deelnemingen	laag	3.386	
Verstrekte leningen vanuit Sociale Zaken	laag	2.222	
Overige instelling	hoog	1.000	
Overige instellingen	laag	386	
Startersleningen via het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland	laag	383	
Totaal verstrekte leningen		**13.518**	

Risico gewaarborgde geldleningen

Borgstellingen kunnen via directe borgstelling of via achtervang plaatsvinden. Betrokkenheid van waarborgfondsen betekent dat de borgstelling en hiermee ook het risico wordt gedeeld. In deze gevallen is het netto geborgde bedrag, dus het werkelijke procentuele deel waar Zwolle risico over loopt, lager dan de restant hoofdsom van de gewaarborgde leningen.

Blijkens onderstaande tabel is de prognose dat er eind 2026 een totaal netto geborgd bedrag is opgenomen van bijna € 453 miljoen, waarvan € 435,2 miljoen middels achtervang waarborgfondsen en € 17,8 miljoen middels directe borgstelling. Hierbij aangetekend dat in onderstaande tabel in de prognose voor 2026 inzake Tiem B.V. de maximaal mogelijke borgstelling van € 7,8 miljoen voor krediet in rekening courant is meegenomen.

Een gedetailleerd overzicht van de gewaarborgde geldleningen vindt u hier.

Categorie (bedragen x €1.000)	Risicoprofiel	Netto geborgd restant per 1 januari 2025	Prognose netto geborgd restant per 1 januari 2026	Prognose ne resta 31 decem
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	laag	231.591	233.610	
Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)	miniem	231.500	216.500	
Hypotheekgaranties tot 1995	miniem	328	178	
Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF)	laag	110	85	
Sportsector	laag	1.349	1.203	
Tiem B.V.	laag	8.188	12.000	
Overige maatschappelijke instellingen	laag/midden	5.734	5.493	
Totaal waarborgfondsen / directe garanties		**478.800**	**469.070**	

Prognose staat van gewaarborgde leningen

Soort waarborgfonds/garantstelling (bedragen x € 1.000)	Oorspronkelijk bedrag restant garantstelling per 01-01-2025	Procentueel deel risico Zwolle	Oorspronkelijk bedrag deel risico Zwolle per 01-01-2025	Restant geborgd per 01-01-2025 deel risico Zwolle	Prognose restant geborgd per 01-01-2026 deel risico Zwolle	Prognose aflossing in 2026 deel risico Zwolle	Prognose restant geborgd per 31-12-2026 deel risico Zwolle
Achtervang waarborgfondsen							
Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)							
Woningstichting SWZ	371.998	25%	92.999	92.038	93.000		93.000
Stichting Openbaar Belang	145.552	25%	36.388	31.968	32.000		32.000
Stichting deltaWonen	393.372	25%	98.343	89.348	90.000		90.000
Stichting Habion	3.582	25%	896	434	450		450
De Woonplaats	22.586	25%	5.647	5.547	5.600		5.600
Woonzorg Nederland	42.620	25%	10.655	8.483	8.500		8.500
Stichting Wetland Wonen Groep	11.235	25%	2.809	2.809	3.000		3.000
SSH Utrecht	3.686	25%	921	905	1.000		1.000
Vechtdal Wonen	236	25%	59	59	60		60
Totaal waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	**994.868**		**248.717**	**231.591**	**233.610**	**0**	**233.610**
Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW)							
Nationale hypotheek garantie 1995 t/m 2010	463.000	50%	231.500	231.500	216.500	15.000	201.500
Totaal waarborgfonds eigen woningen (WEW)	**463.000**		**231.500**	**231.500**	**216.500**	**15.000**	**201.500**
Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF)							
NRF Revolving fund en NRF Monumentenzorg	1.049	100%	1.049	110	85	25	60
Totaal Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF)	**1.049**		**1.049**	**110**	**85**	**25**	**60**
Totale achtervang waarborgfondsen	**1.458.917**		**481.266**	**463.201**	**450.195**	**15.025**	**435.170**
Garanties sportsector							
Z.L.T.B.	182	100%	182	15	7	7	0
Golfcourse Zwolle Exploitatie Maatschappij B.V.	937	100%	937	609	562	47	515
Stichting TC 91 Stadshagen	700	100%	700	103	75	28	47
Stichting TC 91 Stadshagen (samen met SWS)	175	50%	88	13	4	4	0
Stichting Hockey Accommodatie De Blauwe Hand (samen met SWS)	1.350	72%	975	454	411	42	369

V.V. Berkum (samen met SWS)	200	50%	100	55	50	5	45
Tennisvereniging Zwolle 750 (samen met SWS)	280	50%	140	101	94	8	86
Totaal garanties sportsector	**3.823**		**3.121**	**1.349**	**1.203**	**142**	**1.062**
Tiem B.V.							
Tiem B.V.	7.000	100%	7.000	4.720	4.200	520	3.680
Tiem B.V. (garantstelling krediet rekening courant max. € 7,8 mln)	3.468	100%	3.468	3.468	max. 7.800		max. 7.800
Totaal garanties Tiem B.V.	**10.468**		**10.468**	**8.188**	**12.000**	**520**	**11.480**
Overige maatschappelijke instellingen							
Stichting Zwols Dierenasiel	1.212	100%	1.212	432	399	33	365
Stichting Kringloop Zwolle	1.052	100%	1.052	573	516	57	458
Stichting Stadkamer Zwolle (onderdeel van Stichting overO	600	100%	600	180	120	60	60
Stichting Academiehuis De Grote Kerk	1.300	100%	1.300	1.127	1.083	43	1.040
Woningstichting SWZ	3.924	100%	3.924	3.422	3.376	46	3.330
Totaal garanties overige maatschappelijke instellingen	**8.088**		**8.088**	**5.734**	**5.493**	**240**	**5.253**
Hypotheekgaranties tot 1995	6.326	50%	3.163	328	178	150	28
Totale hypotheekgaranties tot 1995	**6.326**		**3.163**	**328**	**178**	**150**	**28**
Totaal waarborgfondsen/directe garanties	**1.487.623**		**506.106**	**478.800**	**469.070**	**16.077**	**452.993**

Toelichting achtervang waarborgfondsen / hypotheekgaranties en directe garanties:

Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW):
Het WSW staat borg voor leningen zodat corporaties leningen tegen een lagere rente kunnen aantrekken. Gemeenten en Rijk kunnen in laatste instantie worden aangesproken, dat wil zeggen: als er geen geld meer in het fonds zit. Rijk en gemeenten zijn samen achtervang als het vermogen van het waarborgfonds tekortschiet. Zij moeten dan renteloze leningen verstrekken (het Rijk en de gemeenten ieder 50 procent). Schadegemeenten betalen 25 procent. De andere 25 procent moet worden opgebracht door alle gemeenten, inclusief de schadegemeenten. Dit is overigens nog nooit gebeurd. De som van de geborgde leningen waarvoor een gemeente een achtervangpositie inneemt bij het WSW mocht tot augustus 2021 maximaal gelijk zijn aan 50% van de som van de laatst bekende WOZ-waarden van bezit in die gemeente. Sinds augustus 2021 wordt de maximale leencapaciteit en het bijbehorende borgingsvolume voor een corporatie bepaald aan de hand van onder andere ratio's als ICR (>1,4), LTV (<85%) en solvabiliteit (>15%). En er mag niet meer geleend worden dan 70% van de waarde in verhuurde staat van het als onderpand ingebrachte vastgoed. Op deze wijze wordt de financiële gezondheid van de individuele corporaties door het WSW vastgesteld.

Het risico dat gemeenten lopen bestaat uit het verstrekken van een relatief kleine en renteloze lening, die het WSW te zijner tijd terugbetaalt. Dit speelt pas als een corporatie niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen EN het garantievermogen van het WSW niet toereikend blijkt. De gemeente wordt dan aangesproken voor het genoemde percentage (zie vorige alinea) afhankelijk van waar de problemen zich voordoen. Dit kan dus ook zijn als er zich problemen voordoen bij een corporatie elders in het land. Financiële problemen bij Zwolse corporaties kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest). De marktrente voor leningen is de afgelopen periode opgelopen. Dat betekent dat de kosten die aan het verstrekken van een renteloze lening zijn verbonden ook hoger zijn geworden, mocht dit ooit noodzakelijk zijn. Het gaat dan in principe om leningen met een relatief korte looptijd.

Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW):
Het Waarborgfonds eigen woningen (WEW) staat garant voor de onder Nationale hypotheek garantie (NHG) afgegeven hypotheken aan particulieren. Per 1-1-2011 is er geen achtervang meer voor gemeenten bij nieuwe NHG hypotheken. De achtervangpositie voor de NHG hypotheken van voor 1-1-2011 blijft bestaan.

Het WEW kan bij dreigende liquiditeitstekorten in verband met tot en met 31 december 2010 afgegeven borgtochten een beroep doen op achtergestelde, renteloze leningen van het Rijk (50%) en van de gemeenten (50%). Ten aanzien van per 1 januari 2011 of later afgegeven borgtochten wordt de volledige achtervangfunctie door het Rijk vervuld. Tot ongeveer 2009 stegen de huizenprijzen waardoor de risico's op reeds afgegeven borgtochten afnamen. Daarnaast is de regel om voor NHG in aanmerking te komen dat de waarde van het onderpand niet volledig mag worden gefinancierd. De meeste risico's zitten in de NHG garanties tussen 2009 en 2011 vanwege waardedaling door de economische crisis. Indien het om nu nog lopende garanties gaat, wordt deze waardedaling echter goedgemaakt door de stijging die de vastgoedprijzen de afgelopen jaren hebben doorgemaakt en de aflossingen die intussen op de leningen hebben plaatsgevonden.

Stichting Nationaal Restauratiefonds (NRF):
Gemeente Zwolle staat garant voor de door het Nationaal Restauratiefonds (NRF) verstrekte laagrentende restauratiehypotheken van onroerende goederen in de gemeente Zwolle ('Revolvingfund, restaurantiefonds (oud)'). Daarnaast verstrekt de gemeente Subsidies op termijn'. Hierbij gaat het NRF er vanuit dat de gemeente tot een bepaald maximum 100 % subsidie verleent in de goedgekeurde kosten van voorzieningen t.b.v. monumenten c.q. stadsvernieuwingspanden. Deze subsidie wordt echter pas na 15 jaar uitgekeerd. Voor het bedrag van de op termijn uit te betalen subsidie kan de eigenaar een aflossingsvrije lening met een, voor restauratiehypotheken, gunstig rentepercentage bij het NRF aantrekken.

Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Financiële problemen bij de geldnemer kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest). De leningen zijn verstrekt na onderzoek van kredietwaardigheid door het NRF, er is een notariële akte opgesteld en er is hypotheek gevestigd. Het NRF zal slechts een beroep doen op gemeentegarantie als de eigenaar niet aan de betalingsverplichting voldoet en executoriale verkoop van het pand vervolgens onvoldoende oplevert om de restschuld te voldoen. Hierbij moet in aanmerking worden genomen dat de huizenprijzen sinds 1996 aanmerkelijk zijn gestegen. Mocht het NRF zelf in financiële problemen komen, dan staat het Rijk garant. Sinds 2002 worden geen nieuwe garantstellingen meer verstrekt door gemeente Zwolle.

Sportverenigingen en Stichting Waarborgfonds Sport (SWS):
Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) is een onafhankelijke stichting die actief is in heel Nederland. Het belangrijkste doel van SWS is het stimuleren van bezit van kwalitatief goede accommodaties door sportorganisaties. SWS doet dit door borgstellingen te verstrekken aan banken. Leningen tot 75.000 euro kunnen met ingang van 1 januari 2019 volledig door SWS worden geborgd. Bij grotere leningen doet SWS dit in samenwerking met de gemeente waarin de club of sportorganisatie is gevestigd.

Hypotheekgaranties:
Tot 1995 hebben gemeenten garanties verleend ter bevordering van het eigen woningbezit. Het Rijk staat voor 50% garant en de gemeente voor 50%. Er worden geen nieuwe garanties meer verstrekt.

Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door een geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Het gaat dan om de helft van het restant van de betreffende lening, voor de andere helft staat het Rijk garant. Sinds 2002 worden geen nieuwe garantstellingen meer verstrekt door gemeente Zwolle. Over het algemeen zal de waarde van de woningen fors gestegen zijn t.o.v. de periode van voor 1995 en is op de leningen afgelost, wat zich vertaalt in een erg laag risico.

Tiem B.V.:

In het laatste kwartaal van 2015 is gemeente Zwolle 100% eigenaar geworden van Wezo N.V. Hierdoor staan wij garant voor de kort- en langlopende geldleningen en voor een maximum bedrag aan rekening courant krediet van deze NV richting de BNG. Per 1 januari 2019 is Wezo N.V. gefuseerd tot Tiem B.V.

Er is sprake van enig risico, ingeval Tiem B.V. niet aan haar verplichtingen kan voldoen. Daar staat tegenover een zekerheidsstelling in de vorm van een eerste recht van hypotheek op al het onroerend goed van de B.V.

Overige maatschappelijke instellingen:
De gemeente fungeert als achtervang voor de geldverstrekker wanneer de geldnemer niet aan zijn verplichtingen voldoet. Bij het niet nakomen van de betalingsverplichtingen door de geldnemer loopt de gemeente financieel risico. Financiële problemen bij de geldnemer kunnen ook politiek gevoelig liggen (bijvoorbeeld als er onvoldoende gemeentelijk toezicht is geweest).

Financieringsbehoefte
De financieringsbehoefte wordt bepaald door financieringen ten behoeve van (netto-) investeringen in materieel, aankopen van gronden en gebouwen, het verstrekken van geldleningen en uitvoering van projecten, waaronder bouwgronden in exploitatie. Daar tegenover staan financieringsbronnen bestaande uit het eigen vermogen, voorzieningen, kort-en langlopende geldleningen en het netto geïnduceerd vermogen.

De opbouw van de financieringsbehoefte en aanwezige financieringsbronnen tot en met ultimo 2026 vindt u hier. Uit dit overzicht blijkt dat er naar verwachting tot en met ultimo 2026 geen aanvullende kort-en langlopende geldleningen aangetrokken hoeven te worden.

Omdat de ervaring leert dat een bepaalde omvang van investeringen doorgaans trager verloopt dan op begrotingsbasis wordt voorzien is ervoor gekozen om in deze opbouw alleen rekening te houden met bestedingsrechten en nog geen rekening te houden met bestedingsvoornemens.

Verloop opgenomen langlopende geldleningen (excl. leningen Sociale Zaken)

De actuele verwachting, conform de hierboven op begrotingsbasis verwachte weergegeven financieringsbehoefte, is dat we in 2026 geen langlopende leningen behoeven aan te trekken en derhalve per 31 december 2026 op een langlopende schuld gaan uitkomen van € 176,3 miljoen. Omdat reguliere wordt afgelost op relatief goedkope leningen, zien wij dat de gemiddelde rente op de portefeuille in 2025 en 2026 iets toeneemt.

Een gedetailleerd overzicht van de opgenomen langlopende geldleningen vindt u hier.

Het verloop van de opgenomen langlopende geldleningen tot en met ultimo 2026 verwachten wij derhalve als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag	Gemiddeld rentepercentage
Stand per 31 december 2024 conform jaarrekening	213.873	2,24%
Vermoedelijke stand per 31 december 2025	192.603	2,42%
Bij: (vermoedelijk) aan te trekken in 2026	0	n.v.t.
Af: reguliere aflossingen in 2026	16.257	1,20%
Renteaanpassing conform oude percentage	0	n.v.t.
Renteaanpassing conform geschat nieuw percentage	0	n.v.t.
Vermoedelijke stand per 31 december 2026	176.346	2,54%

Verloop verstrekte langlopende geldleningen (excl. leningen Sociale Zaken)

Per 31 december 2026 is de verwachting voor bijna € 9,4 miljoen aan langlopende leningen te hebben verstrekt. Een gedetailleerd overzicht van de verstrekte geldleningen vindt u hier.

Het verloop van de verstrekte langlopende geldleningen in 2026 verwachten wij derhalve als volgt:

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Bedrag	Gemiddeld rentepercentage
Stand per 31 december 2024 conform jaarrekening	12.206	5,28%
Vermoedelijke stand per 31 december 2025	11.296	5,33%
Bij: (vermoedelijk) te verstrekken in 2026	0	n.v.t.
Af: reguliere aflossingen in 2026	1.944	5,65%
Renteaanpassing conform oude percentage	0	n.v.t.
Renteaanpassing conform geschat nieuw percentage	0	n.v.t.
Vermoedelijke stand per 31 december 2026	9.351	5,26%

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren is bedoeld voor instellingen die een wettelijke of publieke taak uitvoeren en hiervoor gelden van het Rijk ontvangen. Dit houdt in dat ook gemeenten (tijdelijke) overtollige gelden in de schatkist bij het Ministerie van Financiën moeten onderbrengen. Een beperkte hoeveelheid geld mag de gemeente op haar eigen bankrekeningen aanhouden. Dit bedrag wordt bepaald op basis van het begrotingstotaal van een gemeente in het verslagjaar.

De berekening van het drempelbedrag is als volgt: 2% van het begrotingstotaal tot € 500 miljoen en 0,2% over het eventueel hogere bedrag. Uit onderstaande tabel blijkt dat het drempelbedrag in 2026 bijna € 10,6 miljoen zal bedragen. Naar verwachting zal ook in 2026 nog sprake zijn van (tijdelijk) overtollige middelen, die dus in ieder geval boven het drempelbedrag in de schatkist geplaatst dienen te worden. Als alternatief voor het aanhouden van overtollige middelen in de schatkist kunnen decentrale overheden ervoor kiezen deze middelen in te zetten om aan elkaar leningen te verstrekken.

Berekening drempelbedrag (bedragen x € 1.000)		
Begrotingstotaal aan lasten	791.705	
500.000 * 2,00%		10.000
291.705 * 0,20%		583
Drempelbedrag schatkistbankieren 2026		**10.583**

Meerjarige opbouw van de financieringsbehoefte de financieringsbronnen.

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Werkelijk bedrag per 31 december 2024	Begroot bedrag per 31 december 2025	Begroot bedrag per 31 december 2026
Financieringsbehoefte:			
Boekwaarde investeringen en verstrekte geldleningen	511.350	558.550	580.600
Voorraden, waaronder bouwgronden in exploitatie	4.600	5.600	-3.250
Voorzieningen Vastgoed	-20.600	-20.950	-21.350
Totaal financieringsbehoefte	**495.350**	**543.200**	**556.000**
Financieringsbronnen:			
Eigen vermogen (op basis van bestedingsrechten)	366.500	372.000	368.750
Voorzieningen	25.900	25.350	24.750
Reeds aangetrokken (langlopende) geldleningen	215.500	194.400	178.050
Netto geïnduceerd vermogen (crediteuren - debiteuren + overlopende passiva - overlopende activa)	133.100	133.100	133.100
Liquide middelen	-350	0	0
Totaal financieringsbronnen	**740.650**	**724.850**	**704.650**
Saldo financieringsbehoefte - financieringsbronnen	**-245.300**	**-181.650**	**-148.650**
Uitzetting overtollige middelen in Rijk's schatkist	210.400	113.650	148.650
Verstrekte kasgeldleningen aan gemeenten	35.000	68.000	0
Afronding	-100	0	0
Totaal saldo inclusief verstrekte kasgeldleningen en uitzetting in Rijk's schatkist	**0**	**0**	**0**

Voorgestelde financiering financieringstekort	Werkelijk bedrag per 31 december 2024	Begroot bedrag per 31 december 2025	Begroot bedrag per 31 december 2026
Aantrekken kortlopende leningen	0	0	0
Aantrekken langlopende leningen	0	0	0

Overzicht opgenomen langlopende geldleningen

Geldgever en leningnummer (bedragen x €1.000)	Oorspronkelijk bedrag van de lening	Type lening	Jaar van laatste aflossing	Huidig renteper-centage	Eventuele herzienings-datum	Restantbedrag van de lening op 1 januari 2026	Prognose van de in de loop van 2026 aan te trekken geldleningen	Rente ten laste van 2026	Aflossing in 2026	Restantbedrag van de lening op 31 december 2026
Algemene financiering:										
NWB 1W0024574	10.000	30 jr. fixe	2036	4,125		10.000		413		10.000
BNG 10.102419	5.000	40 jr. fixe	2047	4,068		5.000		203		5.000
BNG 40.102583	5.000	40 jr. fixe	2047	4,297		5.000		215		5.000
BNG 40.102366	5.000	50 jr. fixe	2058	4,040		5.000		202		5.000
BNG 40.102365	5.000	50 jr. fixe	2059	4,045		5.000		202		5.000
NWB 1W0026665 (basisrentelening)	10.000	50 jr. fixe	2061	3,518	febr '27	10.000		352		10.000
BNG 40.105414 (basisrentelening)	15.000	50 jr. fixe	2062	3,410	okt '25	15.000		512		15.000
BNG 40.107721	10.000	15 jr. fixe	2027	3,300		10.000		330		10.000
SparkassenVersicherung Gebäudeversicherung	5.000	20 jr. fixe	2032	3,380		5.000		169		5.000
SparkassenVersicherung Lebensversicherung	10.000	20 jr. fixe	2032	3,380		10.000		338		10.000
Süddeutsche Lebensversiecherung	5.000	20 jr. fixe	2032	3,380		5.000		169		5.000
NWB 1W0025401TR	8.745	50 jr. lineair	2058	4,760		5.772		268	175	5.597
NWB 1 29030	7.500	10 jr. fixe	2026	0,927		7.500		17	7.500	0
NWB 1 29031	7.500	10 jr. fixe	2026	0,927		7.500		17	7.500	0
BNG 40.110773	10.000	15 jr. fixe	2031	1,007		10.000		101		10.000
BNG 40.110854	10.000	12 jr. fixe	2028	1,063		10.000		106		10.000
Medium Term Note 12343925	10.000	12 jr. fixe	2029	1,195		10.000		120		10.000
Provincie Gelderland	7.500	12 jr. fixe	2030	1,300		7.500		98		7.500
BNG 40.113340	10.000	10 jr. fixe	2029	0,173		10.000		17		10.000
Medium Term Note 14858177	10.000	10 jr. fixe	2030	0,330		10.000		33		10.000
Projectfinanciering Stadskantoor:										
BNG 40.88278.01	9.983	50 jr. ann.	2050	3,140	jul '35	6.822		211	184	6.638
Projectfinanciering Theater de Spiegel:										
BNG 40.111043	10.000	10 jr. fixe	2027	1,050		10.000		105		10.000
Medium Term Note 12846158	6.000	10 jr. fixe	2028	1,000		6.000		60		6.000

Doorlening aan Woningcorporaties:									
BNG 40.69232 t.b.v. Openbaar Belang	2.087	annuïteit	2034	2,590	802		21	80	722
BNG 2 leningen t.b.v. Delta Wonen	16.909	annuïteit	2031	4,870	5.338		260	787	4.551
Doorlening aan Sporthal Zwolle Zuid:									
BNG 40.86510.01	1.231	40 jr. lineair	2037	3,860	369		14	31	339
Subtotaal opgenomen geldleningen	**212.456**				**192.603**	**0**	**4.552**	**16.257**	**176.346**
Opgenomen geldleningen Sociale Zaken									
Opgenomen (rente-)leningen BBZ					1.300	300		300	1.300
Opgenomen leningen TOZO					500			75	425
Totaal opgenomen geldleningen Sociale Zaken					**1.800**	**300**	**0**	**375**	**1.725**
Totaal opgenomen langlopende geldleningen	**212.456**				**194.403**	**300**	**4.552**	**16.632**	**178.071**

Overzicht verstrekte langlopende geldleningen

Geldnemer (bedragen x €1.000)	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Type lening	Jaar van de laatste aflossing	Huidig renteper-centage	Eventuele herzie-ningsdatum	Restantbedrag van de lening op 1 januari 2026	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar te verstrekken geldleningen	Bedrag van afwaardering wegens waarde-vermindering	Te ontvangen rente in 2026	Te ontvangen aflossing in 2026	Restantbe van de ler 31 decem 2026
Woningcorporaties											
Openbaar Belang	2.087	annuïtair	2034	2,59		802			21	80	
deltaWonen 2 leningen	16.909	annuïtair	2031	4,87		5.338			260	787	
Deelnemingen											
ROVA	2.603	achterg.lng		8,00	2031	2.603			208		
Enexis Holding N.V.	783	conv.teerb.	2080	1,40	2030	783			11		
Overige langlopende leningen											
Sporthal Zwolle-zuid	1.231	lineair	2037	4,16		369			15	31	
ZLTB	47	lineair	2031	4,95		9			0	2	
a.v. PEC	36	annuïtair	2028	5,40		7			0	2	
Verstrekte startersleningen Stimuleringsfonds	3.680	annuïtair		divers		383			15	42	
Lening riolering aan 1 particulier	3	annuïtair	2035	4,30		1			0	0	
Tolhuislanden Duurzame Energie B.V.	1.000	fixe	2026	6,56		1.000			65	1.000	
Totaal leningen aan	**28.379**					**11.296**	**0**	**0**	**596**	**1.944**	
Verstrekte geldleningen vanuit Sociale Zaken											
Uitstaande leningen leenbijstanden						230	90	20		100	
Uitstaande (rente-) leningen BZ/BBZ						1.300	300	25		275	
Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (TOZO)						500				75	
Krediethypotheken nABW						500	60			50	
Voorziening risico oninbaar bijstandsleningen						-308	-170	-45		-120	
Kredietnemers SchuldHulpVerlening						450	15			20	
Voorziening risico oninbaar schuldhulpverlening						-450	-15			-20	
Totaal verstrekte geldleningen vanuit Sociale Zaken						**2.222**	**280**	**0**	**0**	**380**	
Totaal verstrekte langlopende geldleningen						**13.518**	**280**	**0**	**596**	**2.324**	

Renteschema
Renteresultaat

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven hoe wij de doorberekening van de rente dienen te verantwoorden. Het te hanteren renteomslagpercentage dient op een éénduidige wijze berekend te worden door alle gemeenten, zodat onderlinge vergelijkbaarheid toeneemt en beter aansluit bij de werkelijke rentekosten. Hieronder is het schema opgenomen dat inzicht verschaft tussen de rentekosten en rentedekking binnen de begroting 2026.

Onderdeel	Renteschema (bedragen x € 1.000)	Erbij of eraf	Begroting 2026
a	Externe rentelasten over de lange en korte financiering	+	4.554
b	Externe rentebaten over de lange en korte financiering	-	2.770
	Saldo rentelasten en rentebaten		**1.784**
c1	Rente aan facilitaire grondexploitaties (kostenverhaal) doorberekend	+	0
c2	Rentelasten van projectfinanciering die aan de betreffende taakvelden moet worden toegerekend	-	671
c3	Rentebaten van doorverstrekte leningen die aan de betreffende taakvelden moet worden toegerekend	+	295
		-	376
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		**1.408**
d1	Rentevergoeding over eigen vermogen (reserve Gebiedsbeheerplan)	+	38
d2	Rentevergoeding over contante waarde voorziening (bouwgronden in exploitatie)	+	377
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		**1.823**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	1.555
	Renteresultaat op het taakveld treasury	**+**	**268**

Toelichting renteresultaat begroting 2026

Het in deze begroting gehanteerde rentepercentage (renteomslag) ten laste van de integraal gefinancierde activa bedraagt 0,40%, waarmee wordt voldaan aan de voorgeschreven berekeningswijze uit de notitie Rente (2023).

Ten aanzien van de rentetoerekening aan grondexploitaties is de notitie rente in 2023 gewijzigd. Vanaf 2016 was in verband met de invoering van de Vennootschapsbelasting voor grondexploitaties de rentetoerekening gebaseerd op het gemiddelde rentepercentage over het vreemde vermogen, met een correctie voor de verhouding vreemd en eigen vermogen en zonder daarin de ontvangen rente te betrekken. In de praktijk hanteert de Belastingdienst een andere toerekening van rente aan de grondexploitaties. Hiermee is de noodzaak voor een afwijkend rentepercentage voor grondexploitaties vervallen en is het met ingang van het begrotingsjaar 2025 verplicht de reguliere rente-omslag (voor 2026 dus 0,40%) ook aan de grondexploitaties toe te rekenen.

Het verschil tussen de begrote toegerekende rente aan de taakvelden (renteomslag) en de geraamde toe te rekenen rentelast op het taakveld Treasury bedraagt € 268.000. Dit is een rentenadeel voor treasury. Als de toegerekende rente aan de taakvelden te veel afwijkt (≥ 25%) van de toe te rekenen rente (de werkelijke rentelast), dient het rentepercentage in 2026 achteraf aangepast te worden.

Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie en haar bedrijfsvoering besproken. Zwolle, als sterk groeiende stad, streeft naar een wendbare, toekomstbestendige en inclusieve organisatie. Door te investeren in leiderschap, digitalisering, en circulaire bedrijfsvoering, wil de gemeente haar ambities waarmaken. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de versterking van informatievoorziening, -beveiliging en rechtmatigheidsverantwoording, om zo de betrouwbaarheid en effectiviteit van de gemeentelijke diensten te waarborgen. Ook zijn in deze paragraaf informatie over rechtmatigheid en de BBV-indicatoren opgenomen.

Organisatieontwikkeling

Organisatieontwikkeling 'Met elkaar verbonden en goed georganiseerd'

Zwolle is een groeiende stad met grote ambities. De strategische koers van de ambtelijke organisatie maakt duidelijk waar we aan moeten werken om als organisatie waar te maken wat we aan bestuur en samenleving beloven. De koers laat zien langs welke lijnen we onze organisatie moeten ontwikkelen en focust op hoe wij het werk goed organiseren en hoe we daarin effectief samenwerken met elkaar en de samenleving.

Als organisatie werken wij aan onze ambitie:

- ***samen met de samenleving***
  wij weten wat er speelt in de samenleving en trekken gezamenlijk op bij opgaven, ontwikkelingen en initiatieven.
- ***aan mensgerichte en excellente dienstverlening***
  wij stellen de inwoner en samenleving centraal in ons (dagelijks) handelen en de keuzes die we maken. Wij werken continu aan de verbetering van onze producten, diensten en houding. Luisteren sensitief en maken het mogelijk.
- ***als een lerende organisatie***
  wij zijn een adaptieve organisatie, zodat we telkens blijven doen wat er nodig is in de stad en in de organisatie. Wij investeren continu in leren en ontwikkelen, zodat we professioneel, vitaal en met plezier werken aan, met en voor de stad.

Effectieve organisatie: wendbaarheid, samenwerken en uitvoeringskracht

De afgelopen jaren is hard gewerkt aan het versterken van onze organisatie, om ambities en beloften waar te maken. We hebben geïnvesteerd in professionalisering, inclusie, effectieve vormen van samenwerking en versterken van leiderschap en sturing. Dit zetten we voort en verankeren we.

Waar we eerder vooral focusten op individuele ontwikkeling, ligt de nadruk nu op het versterken van het *collectief*. De opgaven waar Zwolle voor staat – op het gebied van wonen, duurzaamheid, zorg, veiligheid én digitalisering – vragen om organisatiebreed en -overstijgend samenwerken. Ondertussen verandert de wereld om ons heen snel. De groeiende mogelijkheden van kunstmatige intelligentie, automatisering en digitale technologieën verandert niet alleen onze dienstverlening, maar ook de aard van werk zelf. De arbeidsmarkt verandert, taken verschuiven en nieuwe vaardigheden worden gevraagd. Het vraagt om een fundamenteel andere manier van denken, werken, organiseren en ontwikkelen.

Als organisatie moeten we niet alleen inspelen op veranderingen, maar ze ook mede vormgeven. Daar hebben we iedereen en al het talent in onze organisatie voor nodig. Onze leidinggevenden hebben hierin nadrukkelijk een verantwoordelijkheid. Dit alles vraagt om leiderschap, leervermogen en het vermogen om te anticiperen op wat we nu nog niet weten of er nog niet is. Leiderschap en sturing blijven wij versterken.

In 2026 bouwen wij door aan een sterke organisatie. We houden onze vijf ontwikkeldoelen tegen het licht van de huidige tijd en toekomstverkenning. Samen werken we aan de koers voor de komende jaren. Thema's als digitale transformatie, arbeidsmarkt, uitvoeringskracht, leren en ontwikkelen en samenwerken zijn en blijven randvoorwaardelijk voor de organisatieontwikkeling en -effectiviteit.

Concreet zetten wij onder andere in op teamontwikkeling, persoonlijk leiderschap en talentontwikkeling, aantrekkelijke werkgeverschap en Zwolle op Kracht, digitale vaardigheden en bewustzijn, vitaliteit en duurzame inzetbaarheid, diversiteit, integriteit en inclusie.

Van Inzicht naar Focus (VinF)

In 2026 zetten we het traject Van Inzicht naar Focus voort. Doel van dit traject is ruimte te vinden binnen onze bestaande begroting en capaciteit. Ruimte die nodig is voor het realiseren van (toekomstige) ambities. We zien namelijk dat onze financiële middelen hiervoor onvoldoende zijn. Dat vereist keuzes maken en effectiever en soms anders werken. Ook zien we dat de druk op de organisatie groot is. Die willen we verminderen. We brengen de ruimte onder meer in kaart via focusweken en door het opstellen van een lijst met ombuigingsmogelijkheden. Zodat de nieuwe coalitie hier weloverwogen keuzes kan maken.

Strategische huisvesting

Daarnaast starten we een belangrijke opgave in het versterken van onze strategische huisvesting. Een goed ingerichte werkomgeving is niet alleen een randvoorwaarde, maar ook een middel om onze organisatiedoelen te ondersteunen, samenwerking te bevorderen en de vitaliteit en tevredenheid van medewerkers te versterken.

Rechtmatigheid

Sinds het verslagjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd waarbij het college van B&W een rechtmatigheidsverantwoording dient af te geven, als oordeel over de eigen jaarstukken. Met de rechtmatigheids-verantwoording in de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarstukken geeft het college aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in het door de raad vast te stellen

normenkader 2026 waarin de relevante wet- en regelgeving is opgenomen. In de paragraaf Bedrijfsvoering bij de jaarstukken 2026 wordt een nadere toelichting gegeven op alle afwijkingen die in de rechtmatigheidsverantwoording zijn opgenomen voor zover deze de rapportagegrens overschrijden. De raad heeft de verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording gesteld op 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en de rapporteringstolerantie voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden op 10% van de verantwoordingsgrens. In de toelichting bij de rechtmatigheidsverantwoording zal worden ingegaan op het begrotingscriterium, voorwaardencriterium, en misbruik en oneigenlijk gebruikscriterium.

Indicatoren
Uiteraard worden ook in 2026 de 5 verplichte BBV-indicatoren gebruikt. Het verloop van de indicatoren van jaar tot jaar kunt u hier vinden.

Deze indicatoren geven inzicht in de omvang en kosten van het ambtelijk apparaat. De kosten hebben betrekking op alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie en die het realiseren van de ambities van de stad faciliteren.
Formatie en bezetting geeft inzicht in het aantal fte per 1.000 Zwolse inwoners die hiervoor nodig zijn voor wat betreft personele capaciteit. Binnen Zwolle wordt niet gewerkt met een formatieplan, waardoor geldt bezetting = formatie.
De indicator inhuur betreft alle werkzaamheden uitgevoerd door personen waarmee geen arbeidsovereenkomst is afgesloten. Het kan gericht zijn op zowel uitvoeringskracht als op specifieke expertise of deskundigheid.
De apparaatskosten en overhead hebben betrekking op kosten die gemaakt zijn vanuit de sturing en ondersteuning van het primaire proces (de beheertaken en ambities van de stad). Kapitaallasten (mits gerelateerd aan het functioneren van de organisatie) zijn onderdeel van de apparaatskosten, evenals direct toewijsbare kosten en overheadkosten.

Indicator	
Formatie	7,5 fte per 1.000 inwoners
Bezetting	7,5 fte per 1.000 inwoners
Inhuur	16,7% van de totale loonsom
Apparaatskosten	€ 828,- per inwoner
Overhead	8,9% van de totale lasten

Verbonden partijen

We werken op verschillende terreinen samen met andere overheden, instellingen en organisaties via zogenaamde verbonden partijen. Dit zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft, zoals gemeenschappelijke regelingen, vennootschappen en stichtingen. Via deze samenwerkingsverbanden wordt uitvoering gegeven aan beleidsterreinen die gemeentegrensoverschrijdend zijn of waarvoor bundeling van kennis en middelen doelmatiger is. In deze paragraaf geven wij een overzicht van de verbonden partijen waarmee we een relatie hebben, inclusief hun doelstellingen, de financiële en beleidsmatige belangen van de gemeente, en de risico’s die hieruit voortvloeien.

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijke GezondheidsDienst IJsselland (GGD) - Zwolle			
Relatie met programma	1 Samen sterk in Zwolle		
Oorsprong verbonden partij	Zwolle neemt deel in de GR GGD IJsselland op basis van verlengd lokaal bestuur. Belangrijkste beleidsterrein betreft de publieke gezondheidszorg. Daartoe voert de GGD een aantal wettelijke taken uit (wet Publieke Gezondheid) en een aantal taken 'in vrijwillige samenwerking' (zoals bijv. lijkschouwing).		
Openbaar belang	Beschermen en bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. Daarbij richt de GGD zich op het verminderen van ongelijkheid in de kans op goede gezondheid onder inwoners. GGD IJsselland is daarnaast onderdeel van een samenhangend aanbod van publieke gezondheid in Nederland. GGD IJsselland voert de taken uit zoals deze in de wet Publieke gezondheid aan gemeenten zijn opgedragen, zoals Jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding, monitoring van gezondheid en advies over gezondheidsbeleid gemeenten, zorg voor publieke gezondheid bij crisis en rampen.		
Beleidsvoornemens	GGD IJsselland is partner waarmee gemeente Zwolle samen optrekt in het beschermen, bewaken en bevorderen van gezondheid van de inwoners van Zwolle. Vanuit de lokale gezondheidsagenda zetten we sterk in op gezondheidsbevordering en preventie. Uitgangspunt daarin is positieve gezondheid met focus op gezondheidsverschillen terugdringen en samenwerking met partners en inwoners.		
Bestuurlijk belang	De portefeuillehouder gezondheid is voorzitter van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur van GGD IJsselland		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 6.819.000	Op basis van de primitieve begroting 2026 van de GGD IJsselland
	31-12-2026	€ 6.819.000	Op basis van de primitieve begroting 2026 van de GGD IJsselland
Toelichting	Betreft de gemeentelijke inwonersbijdrage aan de gemeenschappelijke regeling (€ 6.585.000) en het voorschot toezicht kinderopvang (€ 234.000).		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 2.495.000	Op basis van de primitieve begroting 2025 van de GGD IJsselland, stand per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 3.081.000	Op basis van de primitieve begroting 2026 van de GGD IJsselland, stand per 31-12-2026
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 3.742.000	Op basis van de primitieve begroting 2025 van de GGD IJsselland, stand per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 3.331.000	Op basis van de primitieve begroting 2026 van de GGD IJsselland, stand per 31-12-2026
Verwacht financieel resultaat	Op basis van de primitieve begroting 2026 van de GGD IJsselland wordt een resultaat verwacht van € 0.		
Risico's	Elke gemeente geeft een bijdrage per inwoner voor de basisproducten die voor alle gemeenten gezamenlijk worden uitgevoerd (inwonersbijdrage). GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Aanvullende producten en diensten worden gefinancierd door de gemeenten die deze afnemen. Voor de risico's voor incidentele aanvullende diensten (maatwerk en projecten) is een aparte voorziening getroffen. Risico's voor structureel aanvullende producten kunnen niet ten laste komen van alle gemeenten in de Gemeenschappelijke regeling. Indien de weerstandscapaciteit niet voldoet, kunnen gemeenten - naar rato van het inwonertal - worden aangesproken op een eventueel exploitatietekort. Op basis van de meerjarenraming van GGD IJsselland is het risico voor de deelnemende gemeenten klein.		

Veiligheidsregio IJsselland - Zwolle			
Relatie met programma	05 - Vitale wijken		
Oorsprong verbonden partij	De Veiligheidsregio is ontstaan uit de verplichting, zoals vastgesteld in artikel 9 en volgende van de Wet veiligheidsregio's. Die wet is op 1 oktober 2010 van kracht geworden om daarmee de slagkracht van de overheid bij rampen en zware ongevallen te verbeteren.		
Openbaar belang	Uitvoering van de veiligheidstaken op basis van de Wet veiligheidsregio's		
Beleidsvoornemens	De beleidsvoornemens van de Veiligheidsregio IJsselland zijn verwoord in de Strategische Beleidsagenda 2023-2026. Daarin komen de wettelijke taken uiteraard nadrukkelijk aan bod maar ook de aanvullende ambities vanuit de veiligheidsregio. Er wordt geïnvesteerd in vakmanschap, samenwerking en flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen. In de Programmabegroting 2026 worden de volgende thema's/ontwikkelingen benoemd: financiële uitdagingen door 10% korting op de BduR-uitkering(Brede Doeluitkering Rampenbestrijding), Transitie Meldkamer Oost-Nederland, Vergroten burgerkrachten organisatorische en juridische- financiële consequenties van het dossier brandweerstelsel. Er zal altijd gemonitord worden op actuele risico's op basis van het geactualiseerde risicoprofiel, daarbij is er continue risicomonitoring in combinatie met de verdere ontwikkeling van informatiemanagement. Tevens loopt het programma 'Vandaag, voorbereid op morgen' waarbij de crisisorganisatie zich prepareert op de toekomst en de weerbaarheid van de maatschappij nadrukkelijk in betrokken gaat worden.		
Bestuurlijk belang	De Veiligheidsregio bestaat uit elf gemeenten. De burgemeester van Zwolle is voorzitter van zowel het dagelijks bestuur als het algemeen bestuur. Elke deelnemers heeft één stem in het algemeen bestuur.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 11.981.389	26,1%
	31-12-2026	€ 11.981.389	26,1%
Toelichting	Dit is de jaarlijkse bijdrage aan de Veiligheidsregio		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	5.702.000	geprognosticeerde balans uit begroting 2025
	31-12-2026	3.960.000	geprognosticeerde balans uit begroting 2026
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	40.449.000	geprognosticeerde balans begroting 2025 geprognosticeerde balans begroting 2025 geprognosticeerde balans uit begroting 2025
	31-12-2026	38.138.000	geprognosticeerde balans uit begroting 2026
Verwacht financieel resultaat	0		
Risico's	Er is een risicoprofiel opgesteld om de risico's van de organisatie in kaart te brengen. Deze zijn in een rapportage vastgelegd. De tien risico's met de meeste invloed op de hoogte van de benodigde weerstandscapaciteit zijn o.a.: Interne risico's: Taakdifferentiatie, cyberveiligheid/digitalisering waarbij een aanval impact heeft op de continuïteit van de organisatie, strategisch vastgoedbeleid, krapte op de arbeidsmarkt en een tekort aan gekwalificeerd, deskundig en ervaren personeel, aansprakelijkheidsrisico met betrekking tot risico's die niet verzekerd zijn en de VRIJ zelf draagt. Externe risico's: Wijzigingen in beleid of financiering van de Rijksoverheid dan wel het Veiligheidsberaad, grootschalige/langdurige inzet, veranderingen in wet- en regelgeving zonder financiële dekking (duurzaamheid, privacy WOO etc.), klimaatverandering/extreem weer en inflatie hoger dan de jaarlijkse index. 2026 brengt grote financiële uitdagingen door een korting van 10% op de BDuR-uitkering, voor Veiligheidsregio IJsselland gaat dat om circa 900.000 euro. Dit betekent dat er bij de VRIJ in 2026 gekozen wordt voor een lagere indexatie en het uitstellen van vacatures en investeringen in het materieel. Daarnaast wordt een deel van de beschikbare extra BDuRgelden voor informatievoorziening en crisisbeheersing bevroren. Deze maatregelen zullen invloed hebben op de taken van de veiligheidsregio en zou onder andere kunnen leiden tot vertragingen in projecten en de extra taken in het kader van het verhogen van de maatschappelijke weerbaarheid komen in de knel.		

Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek - Zwolle			
Relatie met programma	2. Werken aan bestaanszekerheid		
Oorsprong verbonden partij	De Gemeenschappelijke Regeling is in 1992 ontstaan met toentertijd 12 regiogemeenten. In verband met herindeling en wijzigingen bestaat de nieuwe GR sinds 2012 uit 8 gemeenten. De GR is ontstaan uit het oogpunt van effectiviteit. In een groter dienstverband kan een betere kwaliteit en dienstverlening worden geboden. Daarnaast is specifieke kennis op gebied van sociale zekerheidsfraude vereist en eenheid in de uitvoering.		
Openbaar belang	De gemeenschappelijke regeling is ontstaan om redenen van efficiency, kwaliteitsborging en uniforme aanpak met betrekking tot de bestrijding van sociale zekerheidsfraude en handhaving in bredere zin.		
Beleidsvoornemens	Door deelname in de verbonden partij 'Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek' wordt in regionaal verband gewerkt aan de bestrijding van sociale zekerheidsfraude en handhaving. Nadruk ligt op zichtbaarheid en dienstbaarheid en het leveren van maatwerk richting deelnemende gemeenten. Prioriteit ligt bij de meest schade veroorzakende typen van fraude en inspanningen plegen waar dit naar verwachting het meest oplevert (samenlevingsfraude levert het meest op voor de gemeenten). De decentralisatie van de zorg heeft ertoe geleid dat de gemeenten meer taken en verantwoordelijkheden omtrent de zorg hebben gekregen. Voor een aantal gemeenten voeren wij deze taak uit.Door deelname in de verbonden partij 'Sociale Recherche IJssel-Vechtstreek' wordt in regionaal verband gewerkt aan de bestrijding van sociale zekerheidsfraude en handhaving. Nadruk ligt op zichtbaarheid en dienstbaarheid en het leveren van maatwerk richting deelnemende gemeenten. Prioriteit ligt bij de meest schade veroorzakende typen van fraude en inspanningen plegen waar dit naar verwachting het meest oplevert (samenlevingsfraude levert het meest op voor de gemeenten). De decentralisatie van de zorg heeft ertoe geleid dat de gemeenten meer taken en verantwoordelijkheden omtrent de zorg hebben gekregen. Voor een aantal gemeenten voeren wij deze taak uit.		
Bestuurlijk belang	8 gemeenten nemen deel aan deze gemeenschappelijke regeling. De stemverhouding is het Bestuurlijk Overleg (het beslissingsbevoegdheid forum van portefeuillehouders, waarvan Zwolle voorzitter is.) is bepaald op basis van het aantal uitkeringsgerechtigden per gemeenten, met een maximum van 3 stemmen . Zwolle heeft 3 stemmen van de 15. De uitvoering van de sociale recherche is in handen van de gemeente Zwolle. De kosten worden verrekend o.b.v. het aantal uitkeringsgerechtigden per 31-12 en daadwerkelijke ingezette uren.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 747.752	Begroting maakt deel uit van de begroting gemeente Zwolle
	31-12-2026	€ 747.752	Begroting maakt deel uit van de begroting gemeente Zwolle
Toelichting	De uitvoering van de sociale recherche is in handen van de gemeente Zwolle. De kosten worden verdeeld op basis van het aantal uitkeringsgerechtigden per 31-12 en daadwerkelijk ingezette uren.		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	0	Resultaat wordt direct afgerekend met gemeenten
	31-12-2026	0	Resultaat wordt direct afgerekend met gemeenten
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	0	Begroting maakt deel uit van de begroting gemeente Zwolle
	31-12-2026	0	Begroting maakt deel uit van de begroting gemeente Zwolle
Verwacht financieel resultaat	Begroting Sociale Recherche maakt onderdeel uit van totale begroting Inkomens Ondersteuning Totale kosten Sociale Recherche 2026 zijn € 1.185.279. Kosten gemeente Zwolle naar ratio € 747.752.		
Risico's	Geen		

Shared Service Centrum Bedrijfsvoering (SSC) - Zwolle			
Relatie met programma	Bedrijfsvoering, programma 6		
Oorsprong verbonden partij	In 2012 hebben de gemeenten Kampen, Zwolle en de provincie Overijssel het besluit genomen om het Shared Service Centrum Bedrijfsvoering (SSC) op te richten. Het SSC is een samenwerking tussen de gemeente Kampen, gemeente Zwolle en provincie Overijssel op het gebied van personeels- en salarisadministratie, ICT en inkoopadvisering. Vanaf 1 januari 2013 is het SSC gestart en verleent het de genoemde diensten aan de drie partnerorganisaties.		
Openbaar belang	Efficiëntere uitvoering van diensten op het gebied van personeels- en salarisadministratie, ICT en inkoop.		
Beleidsvoornemens	Het programmaplan heeft de volgende missie als basis: *het leveren van de beste bedrijfsvoeringsoplossing voor overheidsorganisaties in de regio Zwolle, zodat zij zich kunnen focussen op een goede dienstverlening richting de samenleving.* Deze missie wordt nagestreefd met behulp van vier pijlers: 1. Hoge kwaliteit en continuïteit van onze dienstverlening met de beste prijs-kwaliteitverhouding. 2. Sterk partnerschap. 3. Transformatie bedrijfsvoering. 4. Aantrekkelijke organisatie.		
Bestuurlijk belang	De Provincie Overijssel en gemeenten Zwolle, Kampen, Dalfsen, Westerveld, Zwartewaterland en Ommen, participeren in een Gemeenschappelijke Regeling t.b.v. bedrijfsvoeringstaken (HR-PSA, ICT en Inkoop).		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 14.280.000	aandeel Zwolle van de totale ONS-begroting is 36%
	31-12-2026	€ 14.280.000	aandeel Zwolle van de totale ONS-begroting is 36%
Toelichting	Het aandeel t.o.v. van 2025 is (nagenoeg) gelijk gebleven. Dit, ondanks de verdere groei van Zwolle.		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 7.020.000	algemene -en egalisatiereserve, en binnenlandse banken
	31-12-2026	€ 7.020.000	algemene -en egalisatiereserve, en binnenlandse banken
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 8.180.000	
	31-12-2026	€ 8.180.000	
Verwacht financieel resultaat	saldo nul		
Risico's	De GR ONS voert cruciale basistaken (ICT, Personeels -en salarisadministratie) voor de bedrijfsvoering van de gemeente uit. Alle partners sturen hierop, inclusief de risico's met een risicomanagementwerkwijze.		

Collectie Overijssel (CO) - Zwolle			
Relatie met programma			
Oorsprong verbonden partij	Eind jaren 90 is er een landelijke tendens geweest dat in elke provincie een historisch centrum is geopend. De samenstellingen van deze historische centra verschilt. Vrijwel altijd is het historisch centrum ook in de provinciehoofdstad gevestigd. Gedachte destijds was vooral dat het archief beter en breder beschikbaar moest zijn (toegankelijkheid) en daarop is de wetgeving aangepast zodat de historische centra er kwamen.		
Openbaar belang	HCO voert voor de gemeente de wettelijke archieftaak uit. Daarnaast zijn er publiekstaken gericht op ontsluiting van de archieven, zoals tentoonstellingen, websites e.d. Dit is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling, aanvullend in een vierjarig activiteitenplan.		
Beleidsvoornemens	CO heeft de beleidsvoornemens geformuleerd in het Meerjarenbeleidsplan 2025-2029. CO heeft hierin de ambitie uitgesproken uit te willen groeien tot dé collectiebeherende organisatie in Overijssel. Uitgangspunten hierbij zijn: iedereen drempelloos toegang tot de collectie verlenen en het duurzaam innoveren van de organisatie (de huisvesting en het beheer en de ontsluiting van de collectie). Hiervoor zijn de volgende strategieën zijn ontwikkeld: • groeistrategie: gericht op de bouw van een nieuw collectiecentrum, uitbouw van het e-depot, dienstverlening van de archivaris voor gemeenten; • productiviteitsstrategie: verbeteren van de datakwaliteit, digitaliseren en toegang tot de data, verbeteren van de infrastructuur voor het beheer van de collectie; • versterken van het onderscheidend vermogen door het aanbrengen van diversiteit in de collectie en het verbeteren van de duurzaamheid; • aandacht voor de ondersteunende processen en overige projecten. Het nieuwe collectiecentrum wordt naar verwachting in 2028 gerealiseerd in Deventer. Gemeente Zwolle zal slechts gebruik blijven maken van de archieffunctie en niet van de publieksfunctie van het nieuwe archief. Vooralsnog wordt het gemeentelijk archief en de museale collectie naar het nieuwe collectiecentrum overgebracht.		
Bestuurlijk belang	De directeur CO is de gemeentearchivaris van Zwolle. CO voert voor Zwolle de wettelijke archieftaak uit en beheert de museale collectie van Zwolle.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 2.017.000	Op basis van de begroting 2026 van Collectie Overijssel
	31-12-2026	€ 2.017.000	Op basis van de begroting 2026 van Collectie Overijssel
Toelichting	Betreft de bijdrage voor de gemeenschappelijke regeling aangaande het historisch archief (€ 1.884.000) en die kosten voor de museale collectie (€ 133.000).		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 1.692.000	Op basis van de herziene begroting 2025 van Collectie Overijssel, stand per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 974.000	Op basis van de begroting 2026 van Collectie Overijssel
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 1.187.000	Op basis van de herziene begroting 2025 van Collectie Overijssel, stand per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 1.187.000	Op basis van de begroting 2026 van Collectie Overijssel
Verwacht financieel resultaat	In 2026 wordt, na bestemming van de reserve, een resultaat verwacht van € 0.		
Risico's	Risico's Niet of nauwelijks.		

Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn (GBLT) - Zwolle			
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen		
Oorsprong verbonden partij	GBLT voert de belastingheffing en inning plus de Wet WOZ uit voor haar leden.		
Openbaar belang	Doelstelling van GBLT is het zorgdragen voor een efficiënte en effectieve heffing en invordering van belastingen en WOZ uitvoering		
Beleidsvoornemens	GBLT zorgt voor het opleggen, innen en kwijtschelden van onze OZB, afvalstoffenheffing en rioolbelasting en uitvoering van de WOZ (waardering onroerende zaken). Ook voor 2026 blijft de huidige koers van GBLT het uitgangspunt. Door verbetering van kwaliteit en toegankelijkheid van producten neemt bij klanten het vertrouwen toe en de inspanning af. De strategie van GBLT blijft dan ook gericht op een goede dienstverlening aan onze burgers en bedrijven, eenvoudig als het kan en persoonlijke als het nodig is. Om dit te kunnen realiseren wordt ingezet op een flexibele organisatie met deskundige medewerkers. Zeker nu de financiële druk bij gemeenten toeneemt blijft GBLT inzetten op verdere efficiency met minimaal maatschappelijk effect wat kan leiden tot een verlaging van de deelnemersbijdrage. De kosteloze betalingsherinnering is een goede service aan onze burgers maar geeft wel minder invorderopbrengsten vanaf 2026, waardoor de deelnemersbijdrage iets stijgt. Er wordt verder gewerkt aan verdere automatisering (robotisering en AI). De ontwikkelingen in externe wetten en regels over belastingen, de uitvoering van de wet WOZ en veranderende verhoudingen tussen overheid en burgers gaan over veel meer dan alleen het proces van lokale belastingen. Ze raken maatschappelijke vragen zoals participatie, gemeenschappelijke ICT-architecturen en menselijke maat. Transparantie, rechtsbescherming en informatieveiligheid bij het gebruik van gegevens bepalen meer en meer het langetermijnperspectief voor GBLT.		
Bestuurlijk belang	In totaal nemen 5 waterschappen en 10 gemeenten deel aan GBLT. Het DB bestaat uit 1 lid van de gemeenten en 1 lid vanuit de waterschappen en een voorzitter vanuit de waterschappen. Zwolle is met één lid vertegenwoordigd in zowel het DB en het AB. Binnen het AB heeft elke deelnemer 1 stem		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 2.438.000	10,17%
	31-12-2026	€ 2.438.000	10,17%
Toelichting	Dit is de jaarlijkse bijdrage aan GBLT.		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 0	
	31-12-2026	€ 0	
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 5.916.000	
	31-12-2026	€ 5.916.000	
Verwacht financieel resultaat	€ 0 een eventueel positief resultaat wordt volledig terug gegeven aan de deelnemers waardoor er geen eigen vermogen is.		
Risico's	De ontwikkeling van de proceskosten is onzeker. Door de aanpassingen van de proceskostenvergoedingen voor WOZ-zaken, onder andere vanwege uitspraken van de Hoge Raad en een aangepaste WOZ-factor per 1 januari 2025, blijft de hoogte van de proceskosten (NCNP-kosten) een risico. Daarnaast is de hoogte van de totale proceskostenvergoeding sterk afhankelijk van het aantal bezwaren en beroepen dat wordt ingediend en het toekenningspercentage daarvan.		

Omgevingsdienst IJsselland - Zwolle

Relatie met programma			
Oorsprong verbonden partij	In 2009 zijn door de VNG, het IPO en het Rijk afspraken gemaakt over structurele verbetering van de uitvoering van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving op het gebied van het omgevingsrecht. Op basis van deze afspraken zijn er Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD) ontstaan. In Overijssel is destijds met als uitgangspunt “lokale binding, regionale bundeling” gekozen voor een netwerkvorm op basis van een Bestuursovereenkomst. In 2018 is gestart met Omgevingsdienst IJsselland als Gemeenschappelijke Regeling.		
Openbaar belang	Het doel van deze samenwerking is een aantoonbare verbetering bereiken in de uitvoeringskwaliteit van de taken op het gebied van Vergunningen, Toezicht en Handhaving voor wat betreft de basistaken milieu. Het oorspronkelijke uitgangspunt van de netwerk-RUD blijft ook in de nieuwe GR van kracht. Om de kwaliteit te kunnen bewaken is hiervoor in de RUD, op basis van de kwaliteitscriteria, een takenpakket bepaald.		
Beleidsvoornemens	De begroting 2026 gaat in op de route naar een robuuste omgevingsdienst (als opvolging van het landelijke programma op het gebied van het IBP-VTH (Interbestuurlijk Programma Versterking VTH-stelsel)). De robuustheidseisen vanuit dit landelijke programma hebben impact hebben op de ontwikkeling van onze omgevingsdienst. Het doel is om de dienstverlening verder door te ontwikkelen, efficiënter te werken en te blijven anticiperen op toekomstige maatschappelijke ontwikkelingen. In het beleid van de Omgevingsdienst staan de volgende thema's vermeld: • Energie en duurzaamheid • Klimaat (incl.CO2-reductie) • Circulaire economie • Bodem en water • Zeer Zorgwekkende stoffen • Ondermijning		
Bestuurlijk belang	De omgevingsdienst bestaat uit 11 gemeenten en de Provincie. Het DB kent 4 leden, Zwolle heeft zitting in het DB. Zwolle heeft ook zitting in het AB waarin elke deelnemer één stem heeft. Door middel van het vaststellen van het regionale uitvoeringsprogramma en de eigen beleidskeuzen geeft Zwolle sturing aan de uitvoeringstaken van de Omgevingsdienst.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	2.556.323 euro	13,1%
	31-12-2026	2.556.323 euro	13,1%
Toelichting	Het gaat hierbij om de jaarlijkse bijdrage aan de Omgevingsdienst IJsselland		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	316.000 euro	
	31-12-2026	316.000 euro 316.000 euro 316.000 euro	
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	3.440.780 euro	
	31-12-2026	3.440.780 euro 3.440.780 euro 3.440.780 euro 3.440.780 euro	
Verwacht financieel resultaat	0 euro		
Risico's	De uitkomsten van het op rijksniveau vastgestelde Interbestuurlijk Programma Vergunningverlening Toezicht en Handhaving (IBT-VTH) hebben gevolgen voor de bijdrage van gemeente Zwolle. structureel maar ook incidenteel. Binnen het programma heeft langs zes lijnen een herijking plaatsgevonden van o.a. de rol, positie en omvang van de Omgevingsdiensten. Deze lijnen zijn: 1. Robuuste omgevingsdiensten en financiering 2. Bestuursrechtelijke en strafrechtelijke handhaving en vervolging 3. Informatievoorziening VTH 4. Kennisinfrastructuur en arbeidsmarkt 5. Onafhankelijke uitvoering van toezicht en handhaving 6. Monitoring kwaliteit milieutoezicht. Het verwachte financieel resultaat van 0 euro is m.n. gebaseerd op een werkelijke inzet van uren op 100%. De afgelopen jaren heeft de Omgevingsdienst voor gemeente Zwolle, en ook als geheel, een lagere werkelijke inzet van uren gehad (<95%), hiermee kreeg gemeente Zwolle geld terug bij de afrekening. Om achterstanden in te lopen, kan deze inzet ook hoger uitvallen waardoor er door gemeente Zwolle moet worden bijbetaald. Een afwijking van 5% in uren, kan hierin een afrekening van ca. 120.000 euro betekenen.		

Gemeenschappelijke Regeling Archeologie - Zwolle			
Relatie met programma	3. Groeiend en levendig Zwolle		
Oorsprong verbonden partij	Het betreft een gemeenschappelijke regeling met het doel tot samenwerking tussen de gemeenten waarbij de archeologische beleids- en opgravingsexpertise van de gemeente Zwolle wordt ingezet in de buurgemeenten en aldus tevens bij wordt gedragen aan het vergroten van inzicht in de regionale archeologische informatie en in de samenhangende bewoningsgeschiedenis van dit gebied.		
Openbaar belang	(Beleids)advisering en archeologisch onderzoek voor buurgemeenten indien dat noodzakelijk is.		
Beleidsvoornemens	Vanwege gewijzigde wetgeving is voor deze samenwerking de (lichte) gemeenschappelijke regeling niet meer noodzakelijk. Daarom is besloten om de (lichte) gemeenschappelijke regelingen in te trekken en de samenwerking voort te zetten met ‘reguliere’ samenwerkingsovereenkomsten.		
Bestuurlijk belang	Zwolle heeft al jarenlang archeologische samenwerking met buurgemeenten Hattem, Zwartewaterland en Kampen. Op grond hiervan worden de buurgemeenten geadviseerd en wordt er archeologisch onderzoek in de buurgemeenten gedaan. De diensten/kosten van uitgevoerde beleidsadvisering en archeologisch onderzoek worden bij de gemeenten in rekening gebracht en dragen bij aan de dekking van de Zwolse archeologische dienst.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	0	-
	31-12-2026	0	-
Toelichting			
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	0	-
	31-12-2026	0	-
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	0	-
	31-12-2026	0	-
Verwacht financieel resultaat	nvt		
Risico's	Het financiële risico wordt gering geacht. De diensten/kosten van uitgevoerde beleidsadvisering en archeologisch onderzoek worden bij de gemeenten in rekening gebracht en dragen bij aan de dekking van de archeologische dienst. De gemeente Zwolle draagt er zorg voor dat de sectie archeologie over voldoende capaciteit en middelen beschikt om de benodigde archeologische werkzaamheden en de (beleids)advisering te kunnen uitvoeren. Daarmee is het risico gering.		

Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland			
Relatie met programma	1 Samen sterk in Zwolle		
Oorsprong verbonden partij	Het Regionaal Serviceteam Jeugd IJsselland is opgericht door 11 gemeenten (Dalfsen, Deventer, Hardenberg, Kampen, Olst-Wijhe, Ommen, Raalte, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle). De samenwerking op het terrein van de inkoop van (specialistische) jeugdzorg is tot stand gekomen om continuïteit van zorg, efficiency, kwaliteit en doelmatigheid te bieden en vanwege het feit dat dit (deels) door de nieuwe Jeugdwet wordt voorgeschreven.		
Openbaar belang	De BVO heeft als missie om zich te ontwikkelen tot een stabiele, effectieve en efficiënte organisatie die in opdracht van de 11 samenwerkende gemeenten verantwoordelijk is voor de inkoop, contractbeheer, facturatie en financiële monitoring van de jeugdhulp. Per 1 juni 2019 is de facturatie overgegaan naar de deelnemende gemeenten		
Beleidsvoornemens	1. Ondersteuning aan gemeenten en aanbieders in het kader van het nieuwe inkoopmodel jeugdhulp, dat per 2023 is gestart. Inhoudelijke doelen zijn het tegengaan van medicalisering (normaliseren), kostenbeheersing, administratieve lastenverlichting en versterken vertrouwen in professionals. 2. Monitoring en contractmanagement in afstemming met gemeenten, steeds meer gericht op kwaliteitsbevordering van de jeugdhulp. 3. Op basis van Rijksmiddelen wordt in RSJ verband regionaal doorgewerkt aan de inhoudelijke transformatie van de jeugdhulp. 4. Samenwerking met andere regio's inzake hoogspecialistische jeugdhulp.		
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning en uitvoering van de taken van de colleges in het kader van de Jeugdwet. Dit omvat de inkoop van specialistische jeugdhulp, contractmanagement, monitoring en de uitvoering van regionale inhoudelijke thema's.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 584.311	Zwolle draagt 27.6% bij in de totale kosten
	31-12-2026	€ 584.311	Zwolle draagt 27.6% bij in de totale kosten
Toelichting	DIt betreft het aandeel van Zwolle in de totale (concept) begroting 2026 van het RSJ.		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 0	Het RSJ heeft geen Eigen vermogen
	31-12-2026	€ 0	Het RSJ heeft geen Eigen vermogen
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 568.222	Laatst bekend bedrag uit jaarrekening 2024 per 31/12/2024
	31-12-2026	€ 568.222	Laatst bekend bedrag uit jaarrekening 2024 per 31/12/2024
Verwacht financieel resultaat	€ 0		
Risico's	Per 1 januari 2026 gaat het RSJ onderdeel uitmaken van de GGD. Intentie is dat dit geen financiële gevolgen heeft. Het risico is wel aanwezig, ook op het gebied van bedrijfsvoering.		

Vennootschappen

BNG Bank N.V. – Den Haag			
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen		
Oorsprong verbonden partij	De BNG Bank N.V. is in 1914 opgericht door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (onder de naam 'Gemeentelijke Credietbank'). De bank is een structuurvennootschap. Klanten van BNG Bank zijn overwegend overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs en openbaar nut. BNG Bank biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, advies, betalingsverkeer, elektronisch bankieren en vermogensbeheer. Ook participeert de bank in publiek-private samenwerking. Verreweg het grootste deel van de kredietverlening van de bank is kredietrisicovrij, omdat deze aan of onder garantie van overheden plaatsvindt.		
Openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. Doelen voor de gemeente Zwolle zijn : • invloed op dienstverlening en kostenniveau • rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging		
Beleidsvoornemens	BNG Bank geeft aan dat ze haar kerntaak goed uitvoert. Die bestaat primair uit het verstrekken van financiering tegen aantrekkelijke condities. Zo kunnen de klanten hun maatschappelijke taken uitvoeren en de door hen gewenste impact maken.		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. Gemeente Zwolle heeft via stemrecht een belang van 0,27%.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 372.743	
	31-12-2026	€ 372.743	
Toelichting	149.097 aandelen à € 2,50 nominale waarde per aandeel		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 4.777.000.000	1-1-2025
	31-12-2026	n.n.b.	
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 123.614.000.000	1-1-2025
	31-12-2026	n.n.b.	
Verwacht financieel resultaat	n.n.b. de BNG doet hierover geen voorspelling.		
Risico's	Risico voor de gemeente Zwolle is gering.		

Enexis Holding N.V. - 's Hertogenbosch			
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen		
Oorsprong verbonden partij	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Zwolle in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van Enexis Holding N.V. Het netwerkbedrijf van Essent, Enexis, is buiten de verkoop aan RWE gelaten en daarmee is Enexis Holding N.V. in 2009 een zelfstandig bedrijf geworden, waarvan de diverse overheden aandeelhouder zijn. Enexis beheert het energienetwerk in noord-, oost- en zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,7 miljoen huishoudens, bedrijven en overheden. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met onder andere toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. De vennootschap heeft ten doel: • het distribueren en het transporteren van energie, zoals elektriciteit, gas, warmte en (warm) water; • het in stand houden, beheren, exploiteren en uitbreiden van distributie en transportnetten met annexen voor energie; • het doen uitvoeren van alle taken die ingevolge de Elektriciteitswet 1998 en de Gaswet zijn toebedeeld aan een netbeheerder zoals daarin bedoeld; • het binnen de wettelijke grenzen ontplooien van andere operationele en ondersteunende activiteiten. Enexis speelt een belangrijke rol in de energietransitie: het netwerk dient gereed te zijn voor decentrale energieopwekking, teruglevering en datacommunicatie over de energiestromen. In de 20e eeuw zijn provinciale en gemeentelijke energiebedrijven opgegaan in de rechtsvoorgangers van Enexis. Enexis is sinds 30 september 2009 een zelfstandig bedrijf.		
Openbaar belang	Doelen van de deelneming: • invloed op dienstverlening en tarieven • rendement • grip op de uitvoering van een publiek belang. Met het aandeelhouderschap worden publieke belangen behartigd. De infrastructuur voor energie is een vitaal onderdeel voor onze economie en voor onze samenleving. Dit belang wordt nog verder versterkt doordat Enexis de transitie naar duurzame energie faciliteert.		
Beleidsvoornemens	Strategisch plan Enexis met zeven doelen: 1. Wij sturen aan op maatschappelijk optimale keuzes 2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie 3. Onze klanten weten wat ze aan ons hebben 4. Veilig werken 5. Elkaar versterken 6. Duurzame impact maken 7. Financieel solide blijven Naast het uitbreiden van de netcapaciteit wordt het bestaande net beter benut, onder andere door maximaal gebruik te maken van de technische capaciteit en optimalisatie van het gebruik van flexcontracten. Hierdoor dragen klanten bij aan het oplossen van de nestcongestie. De hiermee gecreëerde capaciteit ligt op schema.		
Bestuurlijk belang	Gemeente Zwolle heeft via stemrecht een belang van 0,16% (234.419 aandelen).		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 234.419	
	31-12-2026	€ 234.419	
Toelichting	234.419 aandelen à € 1 nominale waarde per aandeel		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 5.538.000.000	1-1-2025
	31-12-2026	n.n.b.	
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 5.949.000 .000	1-1-2025
	31-12-2026	n.n.b.	
Verwacht financieel resultaat	Vanaf boekjaar 2025 is het dividendbeleid aangepast naar 505 van de nettowinst uit gewone bedrijfsvoering met een maximum van € 100 miljoen. Dit plafond wordt vanaf 2026 jaarlijks geïndexeerd. De winst over de eerste helft van 2025 bedraagt € 192 miljoen, dit is € 70 miljoen hoger dan in de eerste helft van 2024.		

Risico's	De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico’s neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

CSV Amsterdam B.V. - 's Hertogenbosch	
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen
Oorsprong verbonden partij	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Zwolle in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van CSV Amsterdam B.V. In 2008 zijn Essent en Essent Nederland B.V., met toestemming van de publieke aandeelhouders, een procedure begonnen tegen de Staat der Nederlanden waarin zij een verklaring voor recht vragen dat bepaalde bepalingen van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON). Een eventuele schadevergoedingsvordering wordt gecedeerd aan de verkopende aandeelhouders die deze vordering gebundeld gaat ouden via de deelneming Claim Vennootschap B.V. Daarnaast hebben de verkopende aandeelhouders een aantal garanties en vrijwaringen gegeven aan Waterland bij de verkoop van Attero. De CSV beheert de daartoe geopende escrow-rekening. Op 9 mei 2014 is de naam van Claim Staat Vennootschap B.V. gewijzigd in CSV Amsterdam B.V.. De statuten zijn gewijzigd, zodat de nieuwe organisatie nu drie doelstellingen vervult: • namens de verkopende aandeelhouders van Essent een eventuele schadeclaimprocedure voeren tegen de Staat als gevolg van de Wet onafhankelijk netbeheer (Won): de Hoge Raad heeft besloten dat de Splitsingswet niet in strijd is met het recht van de Europese Unie. Met deze uitspraak van de Hoge Raad zijn de vorderingen van Essent op de Staat definitief afgewezen. Voor de vennootschap is de procedure daarmee geëindigd. • namens de verkopende aandeelhouders eventuele garantieclaim procedures voeren tegen RECYCLECO B.V. (“Waterland”); • het geven van instructies aan de escrow-agent wat betreft het beheer van het bedrag dat op de escrow-rekening n.a.v. verkoop Attero is gestort.
Openbaar belang	Afwikkelen van de verkoop van Essent aan RWE
Beleidsvoornemens	Met de afwikkeling van de gerechtelijke procedure tegen de Belastingdienst naheffingsaanslag afvalstoffenbelasting in 2014 resteren er geen rechten en plichten meer die zijn voortgekomen uit de verkoop van Attero. Inmiddels is het besluit genomen in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 17 april 2025, de vennootschap op te heffen en te liquideren. De resterende liquide middelen van ongeveer € 8,5 miljoen is naar rato van het aandelenbelang aan de aandeelhouders uitgekeerd.
Bestuurlijk belang	
Verwacht financieel belang	**1-1-2026** **31-12-2026**
Toelichting	
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026** **31-12-2026**
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026** **31-12-2026**
Verwacht financieel resultaat	
Risico's	

Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. - 's Hertogenbosch	
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen
Oorsprong verbonden partij	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent per 30 juni 2009 gesplitst in een netwerkbedrijf (Enexis) en een productie- en leveringsbedrijf (Essent). In 2009 is het productie- en leveringsbedrijf verkocht aan RWE. Daarnaast heeft Zwolle in 2014 de aandelen in het afvalverwerkingsbedrijf Attero (voormalig Essent Milieu) verkocht aan Waterland. Uit beide verkopen vloeit de deelneming voort waarin wij aandeelhouder zijn van Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.(PBE) PBE is één van de onderdelen van Essent en heeft 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ), onder andere eigenaar van de kerncentrale in Borssele. PBE heeft de aandelen ondergebracht bij Energy Resources Holding (ERH). Bij de verkoop van Essent aan RWE zouden de aandelen in EPZ ook worden overgedragen. Dit is door het bedrijf Delta NV bij de rechter aangevochten. In 2011 is het bemiddelingstraject dat daaruit voortkwam succesvol afgerond en zijn de aandelen alsnog aan RWE geleverd. PBE blijft bestaan met een beperkt takenpakket, waaronder het afwikkelen van zaken die uit de verkoop van de aandelen voortkomen. Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. had, via Energy Resourches Holding (ERH) een 50% aandeel in N.V. Elektriciteits Productiemaatschappij Zuid-Nederland (EPZ). Dit aandeel is in 2011, na een juridisch- en een bemiddelingstraject, geleverd aan RWE, als onderdeel van de gehele verkoopprocedure van Essent aan RWE. PBE heeft nu nog een beperkt takenpakket. PBE zal de zaken afwikkelen die uit de verkoop voortkomen. Daarnaast is PBE verplichtingen aangegaan in het kader van het Convenant borging publiek belang kerncentrale Borssele (2009). Hiermee is een termijn van 8 jaar na verkoop gemoeid.
Openbaar belang	Afwikkelen van de verkoop van Essent aan RWE
Beleidsvoornemens	Het bestuur van de vennootschap heeft met het Ministerie van Klimaat en Energie, ZEH Energy BV en Energy Resources Holding BV in februari 2024 overeenstemming bereikt over de terugtreding van PBE als contractpartij uit het Convenant Borging Publiek Belang Kerncentrale Borssele uit 2009. Daarmee resteren er geen openstaande contractuele verplichting meer en is de PBE als vennootschap ontbonden. De resterende liquide middelen zijn uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang.
Bestuurlijk belang	
Verwacht financieel belang	**1-1-2026** **31-12-2026**
Toelichting	
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026** **31-12-2026**
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026** **31-12-2026**
Verwacht financieel resultaat	
Risico's	

Vitens N.V. - Zwolle			
Relatie met programma	7. Algemene dekkingsmiddelen		
Oorsprong verbonden partij	Overal in ons land werden drinkwaterbedrijven opgezet; uiteindelijk telde Nederland er zo'n 220. In de jaren daarna fuseerden steeds meer drinkwaterbedrijven tot de huidige tien, waarvan Vitens er één is. Vitens bestaat in haar huidige vorm sinds 2006 en richt zich op het maken van drinkwater.		
Openbaar belang	• invloed op dienstverlening en tarieven • rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging		
Beleidsvoornemens	Vitens geeft aan dat een fundamenteel andere visie op ons drinkwatersysteem nodig is. Een visie gestoeld op een duurzame benadering van dit systeem. Belangrijke thema's: waterbesparing, klimaatbestendigheid, toekomstbestendige organisatie, (digitale) veiligheid. Insteek: elke druppel duurzaam. Dat betekent een enorme verandering in het denken over hoe water wordt vastgehouden, hoe wordt omgegaan met drinkwaterbronnen, hoe water wordt gewonnen en gezuiverd, maar ook in de manier waarop we als samenleving ons drinkwater gebruiken. Dit alles roept de vraag op hoe we dit alles met elkaar doen, zodat er binnen 10 jaar een 100% duurzaam drinkwatersysteem staat, met een positieve impact op mens en natuur. De aangescherpte focus uit zich oa in een herijkte prioritering van Vitens. Klimaatadaptatie en waterschaarste staat nu met stip op 1 als prioritair thema. Voorgaande betekent ook dat er de komende jaren flink moet worden geïnvesteerd door Vitens in haar infrastructuur en organisatie. Het investeringsniveau zal de komende jaren sterk stijgen. Dit geld wordt onder andere ingezet: Om verouderde infrastructuur (leidingwerk) versneld te vervangen. Ter bestrijding tekort drinkwaterreserves en intensievere zoektocht strategische voorraden. Ter verbetering van ICT-voorzieningen (naar een datagestuurd waterbedrijf) Voor de verdere uitrol van het programma Beveiliging (gericht op beter beveiligen van key-assets tegen fysieke en digitale bedreigingen). Toekomstbestendig maken van de organisatie (veel werknemers met pensioen/ vervanging, andere competenties).		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: 0,802%. Gemeente Zwolle vertegenwoordigt de Overijsselse gemeenten bij de Commissie van Aandeelhouders en bij de Algemene vergadering van Aandeelhouders.		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 46.329	
	31-12-2026	€ 46.329	
Toelichting	46.329 aandelen à € 1 per aandeel		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 713.600.000	1-1-2025
	31-12-2026		
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 1.684.800.000	1-1-2025
	31-12-2026		
Verwacht financieel resultaat	Uitgangspunt is het realiseren van maximale winst binnen de kades van de WACC.		
Risico's	De groei aan investeringsvolume en de financiële beperkingen van de WACC (maximale rendement over het geïnvesteerde vermogen van drinkwaterbedrijven) zorgen voor druk op de financierbaarheid van Vitens. De solvabiliteit (verhouding EV/VV) staat onder druk, evenals de bankratio's. Consequentie voor de aandeelhouders is dat er geen dividend wordt uitgekeerd. Door het AvA is hiermee ingestemd met als voorwaarde dat Vitens toewerkt naar herstel van een duurzaam gezond rendement voor de aandeelhouders. De verwachting is dat dit zeker nog enkele jaren gaat duren. Mocht de solvabiliteit verder onder druk komen te staan en daarmee de financierbaarheid kunnen de aandeelhouder gevraagd worden kapitaal bij te storten.		

Wadinko N.V. - Zwolle			
Relatie met programma	7. Agemene dekkingsmiddelen		
Oorsprong verbonden partij	Wadinko is in 1992 ontstaan vanuit de Waterleidingmaatschappij Overijssel. De gemeente Zwolle is één van de 25 aandeelhouders. De overige aandeelhouders zijn 23 gemeenten en de Provincie Overijssel.		
Openbaar belang	Het stimuleren van gezonde bedrijvigheid (vooral stuwende sectoren, zoals zakelijke dienstverlening en industrie) en daarmee de groei en het behoud van werkgelegenheid in de regio. Doelstelling is 5000 arbeidsplaatsen in 2021 bij Wadinko participaties.		
Beleidsvoornemens	Het stimuleren van gezonde bedrijvigheid (vooral stuwende sectoren, zoals zakelijke dienstverlening en industrie) en daarmee de groei en het behoud van werkgelegenheid in de regio. Doelstelling is 5000 arbeidsplaatsen in 2021 bij Wadinko participaties.		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen 4,18%		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 10.000	
	31-12-2026	€ 10.000	
Toelichting	100 aandelen van nominaal €100		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 85.006.904	jaarrekening 2024
	31-12-2026		
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 10.249.145	jaarrekening 2024
	31-12-2026		
Verwacht financieel resultaat	n.n.b.		
Risico's	Wadinko verstrekt risicokapitaal aan ondernemingen. Deze kunnen in het slechtste scenario failliet gaan. In dat geval is Wadinko het verstrekt kapitaal kwijt. Dit past bij de aard van de verstrekking van risicokapitaal.		

ROVA N.V. - Zwolle			
Relatie met programma	5.5.1 Afval & Grondstoffen		
Oorsprong verbonden partij	Gemeente Zwolle heeft samen met de overige gemeenten uit de regio IJsselvecht op 28 mei 1996 NV ROVA Holding opgericht. Hiermee is de gemeenschappelijke regeling omgezet naar een publieke NV en is de gemeente Zwolle aandeelhouder A (oprichters) geworden. De gemeenschappelijke opdracht is om te zorgen voor een professionele en efficiënte uitvoering van de gemeentelijke afvalbeheertaken en enkele reinigingstaken. En hiermee de gemeentelijke belangen te borgen van een doelmatige, milieuhygiënisch en economisch verantwoorde verwijdering van afvalstoffen. In 2012 is afdeling Uitvoering van de Gemeente en de groenafdeling van WEZO samen onder de paraplu van ROVA gebracht. De gemeente is hiermee ook aandeelhouder C (Beheer Buiten Ruimte) geworden.		
Openbaar belang	Doelen van de deelneming: • invloed op strategische koers en daarmee samenhangende dienstverlening, kostenniveau en tarieven; • zorgen voor solide en continue basis voor de dienstverlening voor gemeente Zwolle en collectieve belangenbehartiging op landelijk niveau; • rendement op aandelen en daarmee een duurzame belegging.		
Beleidsvoornemens	De gemeente Zwolle en ROVA hebben de volgende beleidsvoornemens: • Bijdragen aan uitvoering Grondstoffenbeleidsplan 2025-2030 • Belangenbehartiging aangesloten gemeenten bij nieuwe verwerkingsafspraken over kwaliteit en vergoeding van grondstoffen • Gezamenlijke inwonerscommunicatie over afval- en grondstoffenscheiding in Zwolle uitvoeren • Verdere elektrificatie van het ROVA-wagenpark • Voorbereidingen nieuw milieubrengstation Hessenpoort • Afronding nieuwe verrekenmodel Reiniging vertaald in product- en taakbladen • Afronding nieuwe verrekenmodel Reiniging en Beheer Buitenruimte (BBR)		
Bestuurlijk belang	Via stemrecht op aandelen: huidig aandeel, aandelen A (afval) * totaal 21,2%. In 2013 heeft uitbreiding plaatsgevonden met het aandelenpakket (C) i.v.m. overgang van het onderhoud van het groen in de openbare ruimte naar ROVA x totaal A+C: 31,7% van de aandelen		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	€ 308.016,75	1.490 aandelen A + 1.225 aandelen C à € 113,45
	31-12-2026	€ 308.016,75	idem
Toelichting	Via stemrecht op aandelen: 1.490 aandelen A (afval), zijnde 21,2%. In 2013 heeft uitbreiding plaatsgevonden met 1.225 aandelen C in verband met de overgang van het onderhoud van openbare ruimte naar ROVA.		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	€ 44.040.000	Cf. balansprojectie ROVA per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 44.894.000	Cf. balansprojectie ROVA per 31-12-2026
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	€ 64.794.000	Cf. balansprojectie ROVA per 31-12-2025
	31-12-2026	€ 69.392.000	Cf. balansprojectie ROVA per 31-12-2026
Verwacht financieel resultaat	Voor het jaar 2026 wordt een resultaat verwacht van € 4.542.000 (zie pagina 27 uit de Begroting 2024).		
Risico's	Risico bestaat uit het niet kunnen terugbetalen van achtergestelde lening van € 2,3 miljoen en het geïnvesteerde bedrag in aandelen van € 308.015,75. Gezien de activiteiten van ROVA (zij opereert vrijwel alleen voor gemeenten) en de financiële positie van ROVA (een eigen vermogen van € 44 miljoen) wordt dit risico gering geacht.		

TIEM BV	
Relatie met programma	2. werken aan bestandszekerheid
Oorsprong verbonden partij	TIEM BV is het resultaat van de samenvoeging van Wezo NV (het Sw-bedrijf) en de afdeling Werk, Re-integratie en Arbeidsontwikkeling van gemeente Zwolle per 1 januari 2019.
Openbaar belang	Uitvoeren van (delen van) de Participatiewet en de Wet sociale werkvoorziening op basis van de uitvoeringsovereenkomst.
Beleidsvoornemens	Tiem is het sociaal werk en ontwikkelbedrijf van de gemeente Zwolle voor arbeidstoeleiding voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt ten behoeve van de inclusieve arbeidsmarkt. Voor de gemeente Zwolle is Tiem een belangrijke schakel in de keten van arbeidsparticipatie. Tiem heeft de expertise om in het bijzonder kwetsbare inwoners, te begeleiden naar passend werk. In 2024 is met Tiem een uitvoeringsovereenkomst overeengekomen voor een periode van vijf jaar. In deze overeenkomst zijn op hoofdlijnen afspraken vastgelegd over de samenwerking. Daarnaast is de opdracht aangescherpt in prestatieafspraken. Deze afspraken specificeren wat er concreet van Tiem wordt verwacht, zowel in termen van meetbare resultaten als op het gebied van kwalitatieve doelen. De prestatieafspraken worden jaarlijks geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.
Bestuurlijk belang	Tiem is een besloten vennootschap. De gemeente Zwolle is enig aandeelhouder van Tiem. De belangrijkste verantwoordelijkheden als enig aandeelhouder zijn het nakomen van de statutaire verplichtingen en het deelnemen aan de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA). In de AVA kan de gemeente Zwolle invloed uitoefenen op beslissingen over onder andere de begroting, jaarrekening, benoeming van bestuurders, winstuitkering en wijziging van de statuten.
Verwacht financieel belang	**1-1-2026** € 2.000 **31-12-2026** € 2.000
Toelichting	Gemeente Zwolle is enig aandeelhouder van Tiem BV. Aandelen zijn op de balans van de gemeente Zwolle gewaardeerd op € 2.000.
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026** € 0 **31-12-2026** € 0
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026** € 13.222.000 **31-12-2026** € 13.222.000
Verwacht financieel resultaat	n.n.b.
Risico's	Gemeente Zwolle staat als enig aandeelhouder garant voor de exploitatietekorten van Tiem en voor de geldleningen die door Tiem zijn aangegaan.

Port of Zwolle coöperatie UA - Zwolle			
Relatie met programma	4. Duurzame toekomst		
Oorsprong verbonden partij	Gemeentelijke samenwerking op het gebied van logistiek en havens, Zwolle, Kampen en Meppel. Oprichting heeft begin 2016 plaatsgevonden.		
Openbaar belang	Gezamenlijke profilering en acquisitie, uniformiteit in verordening en regelgeving. Hierdoor stimuleren en vergroten ladingstromen over water.		
Beleidsvoornemens	De samenwerking binnen Port of Zwolle is de afgelopen jaren geïntensiveerd. Dit is in lijn met het in de ALV vastgestelde Plan van Aanpak Doorontwikkeling Port of Zwolle. Komend jaar wordt de organisatie versterkt, door havengerelateerde taken over te hevelen van de gemeentes naar de Port of Zwolle. Het gaat zowel om nautische taken als commerciële taken.		
Bestuurlijk belang	Alle partners zijn voor 1/3 aandeelhouder in de coöperatie		
Verwacht financieel belang	**1-1-2026**	203.000	bijdrage aan Port of Zwolle
	31-12-2026	203.000	bijdrage aan Port of Zwolle
Toelichting	Zelfde bijdrage als andere partners		
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**	199.000	saldo jaarrekening 2024
	31-12-2026	nnb	
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**	277.000	saldo jaarrekening 2024
	31-12-2026	nnb	
Verwacht financieel resultaat	0		
Risico's	De nieuwe organisatie moet budgetneutraal opereren ten opzichte van de huidige situatie. Het inregelen van de nieuwe organisatie kan frictiekosten met zich meebrengen.		

Stichtingen en verenigingen

Coöperatieve vereniging Dimpact UA	
Relatie met programma	Betrouwbare overheid
Oorsprong verbonden partij	Sinds 2005 is Zwolle lid van de coöperatieve vereniging Dimpact. Een vereniging met als doel het gezamenlijk inkopen van dienstverleningssoftware. Deze doelstelling is inmiddels uitgebreid met het thema standaardisatie van overheidsdienstverlening.
Openbaar belang	Vereenvoudigen van digitale (dienstverlenings)processen en digitale aanvragen. Verbeteren digitale dienstverlening.
Beleidsvoornemens	Door gebruik van de software van Dimpact wordt de dienstverlening aan inwoners verbeterd.
Bestuurlijk belang	Zwolle levert afvaardiging in kerngroep, stuurgroep, expert- en werkgroepen en is een betrokken lid. Besluitvorming vindt plaats in de ALV.
Verwacht financieel belang	**1-1-2026** 1.164.000 **31-12-2026** 1.207.000
Toelichting	Het financiële belang is de jaarlijkse bijdrage voor het gebruik van de software en het lidmaatschap van Dimpact in 2026.
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026** 753.000 **31-12-2026** 1.403.000
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026** niet begroot **31-12-2026** niet begroot
Verwacht financieel resultaat	Nihil
Risico's	Als de leden tussentijds besluiten de vereniging op te heffen, bijvoorbeeld door een crisis, zullen de individuele leden zelf een contract moeten afsluiten voor continuïteit van hosting, ontwikkeling en beheer. Er is dan een risico op hogere kosten omdat er dan niet meer als collectief over de prijs onderhandeld wordt. Het gaat hier om primaire procesondersteuning die cruciaal zijn voor onze dienstverlening. Door het project Beyond 23 en het verlies over het boekjaar 2024 is er ingeteerd op het eigen vermogen. Het benodigde weerstandsvermogen in 2026 is € 2.520.000 terwijl het eigen vermogen in 2026 maar € 1.403.000 bedraagt. Vanaf 2027 is de verwachting dat het eigen vermogen hoger is dan het benodigde weerstandsvermogen.

WWZ038	
Relatie met programma	1. Samen sterk in Zwolle
Oorsprong verbonden partij	Op 19 januari 2011 is de vereniging Platform Wonen Welzijn en Zorg Zwolle (WWZ038) opgericht. De vereniging stelt zich ten doel het leveren van een bijdrage aan de ontwikkeling en de leefbaarheid van Zwolle en het bevorderen van de maatschappelijke participatie van inwoners van Zwolle.
Openbaar belang	Ontwikkelen leefbaarheid van de stad en bevorderen maatschappelijke participatie van inwoners.
Beleidsvoornemens	Bouwen aan fijne wijken waarin inwoners omzien naar elkaar, waarin wonen, welzijn en zorg afgestemd zijn op de behoeften van die inwoners, waarin bewoners actief zijn in hun wijk en het leven daardoor aangenaam is. Aan de slag te gaan met concrete projecten die bijdragen aan de maatschappelijke ambitie, waarbij we voorrang geven aan samenwerking tussen partijen met verschillende invalshoeken en expertises.
Bestuurlijk belang	Gemeente Zwolle is samen met woningcorporaties en zorgaanbieders lid van de vereniging en heeft stemrecht. De wethouder WMO is voorzitter van het bestuur.
Verwacht financieel belang	**1-1-2026** € 5.250
	31-12-2026
Toelichting	
Verwacht eigen vermogen	**1-1-2026**
	31-12-2026
Verwacht vreemd vermogen	**1-1-2026**
	31-12-2026
Verwacht financieel resultaat	
Risico's	geen risico's

Grondbeleid

Deze paragraaf Grondbeleid gaat in op het te voeren grondbeleid en de te verwachten resultaten. De inhoud van deze paragraaf is in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) en bevat:

- De visie op het grondbeleid;
- De manier waarop het grondbeleid wordt uitgevoerd;
- Een prognose van de resultaten van de totale grondexploitaties;
- Een onderbouwing van de geraamde winstneming;
- Risico's in relatie tot het weerstandsvermogen.

De gemeente stelt momenteel een Nota Grondbeleid op. Indien de nota Grondbeleid voor 2026 is vastgesteld zal het daarin opgenomen handelingskader (visie en uitvoering) leidend zijn voor het te voeren grondbeleid.

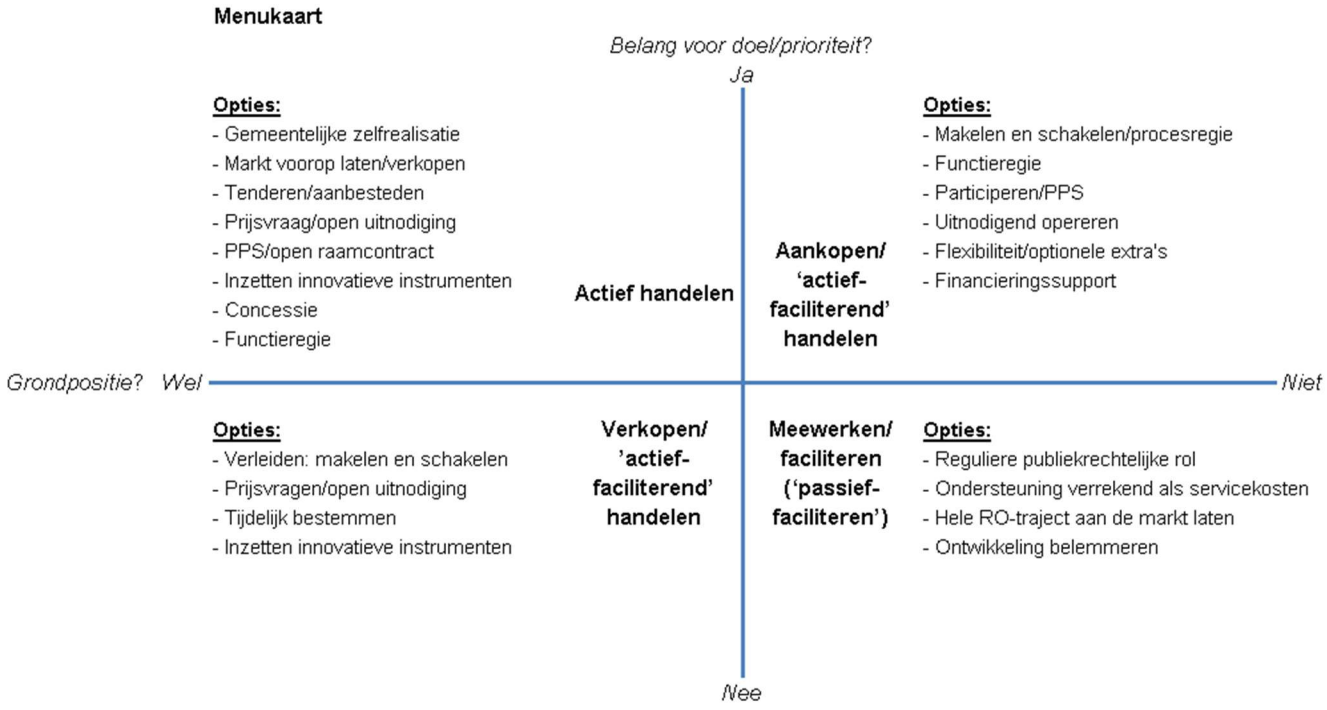
Visie

Doel van het grondbeleid

Het doel van het grondbeleid blijft onveranderd: grondbeleid ondersteunt de ruimtelijke ontwikkeling van de stad. De missie is om direct en indirect met inzet van financiële en juridische instrumenten bij te dragen aan een evenwichtige en duurzame ontwikkeling van Zwolle.

Uitvoering

De gemeente Zwolle heeft sinds jaren een situationeel grondbeleid, waarbij de gemeente in projecten haar rol bepaalt met behulp van de Menukaart Grondbeleid. Dit is niet vastgelegd in een nota grondbeleid, maar in de paragraaf grondbeleid van de begroting en jaarrekening.

(De figuur geeft een schematische weergave van de 4 typen grondbeleid en de mogelijke opties waarop de gemeente het betreffende type grondbeleid kan uitvoeren)

Zwolle heeft met de uitvoering van de actieve grondexploitaties de laatste jaren hele goede financiële resultaten behaald. Veel van deze grondexploitaties worden in de komende jaren echter afgerond. Nieuwe gebiedsontwikkelingen waar de gemeente een actieve rol gaat vervullen liggen op complexe binnenstedelijke locaties en de gemeente heeft hoge ambities voor deze ontwikkelingen. Dat maakt dat de winstgevendheid van het grondbedrijf de komende jaren onder druk komt te staan. Het grondbeleid zal daarmee (op middellange termijn) niet langer jaarlijks grote winsten afdragen aan de SIA en de algemene middelen. In de afgelopen periode heeft de gemeente invulling gegeven aan een actievere rol vanuit het grondbeleid o.a. middels het vestigen van een voorkeursrecht en het vaststellen van nieuwe grondexploitaties.

Integraal handelingsperspectief

Om tegemoet te komen aan de dynamiek in de markt en de grote opgave in het fysiek domein, is behoefte aan een integraal handelingsperspectief. Naast de inhoudelijke beleidskaders dienen ook expliciet de financiële kaders meesturend zijn. Er zijn namelijk grote financiële belangen gemoeid met bijvoorbeeld reeds ingenomen grondposities. Dit vraagt een duidelijk(er) afwegingskader voor de inzet van gemeentelijke middelen en een zorgvuldig besluitvormingsproces waarin ambities en kosten / financiële haalbaarheid continue kunnen worden afgewogen. In geval van een onhaalbare stapeling van eisen of bij conflicterende eisen moeten afgewogen keuzes worden gemaakt.

De ondersteunde rol die het grondbeleid kan spelen is relevant voor diverse strategische verkenningen en beleidsproducten die we

maken, zoals bijvoorbeeld Omgevingsvisies, gebiedsvisies, groeistrategieën, ontwikkelstrategieën, stedelijke investeringsstrategieën en programma-uitwerkingen. Afstemming tussen en met dergelijke verkenningen in relatie tot het te voeren grondbeleid is belangrijk.

Financiën en risico's
Voor de Begroting geldt de Meerjaren Prognose Vastgoed als uitgangspunt. Hierbij dient te worden opgemerkt dat de MPV slechts inzicht geeft in het financieel kader behorende bij de uitvoering van actief grondbeleid.

In exploitatie genomen complexen
Het totaalresultaat van alle onderhanden complexen becijferd op € 39,4 miljoen positief.

Reserve Vastgoed
Per 31 december 2024 is vanuit de Reserve Vastgoed € 28,5 miljoen afgedragen aan de Algemene Concernreserve. In de MPV 2024, conform Raadsbesluit van 7 juli 2025, is een uitgebreide toelichting opgenomen.
De stand van de Reserve Vastgoed per 1 januari 2025 is € 0,1 miljoen positief. De Reserve Vastgoed is niet vrij besteedbaar maar is ten behoeve van diverse claims.

Ontwikkeling Reserve Vastgoed komende vier jaar
De Reserve Vastgoed wordt gevormd door stortingen in en onttrekkingen aan de reserve. Het saldo van de reserve wordt jaarlijks verrekent met de Algemene Concernreserve. We verwachten dat de komende jaren sprake zal zijn van stortingen door de winsten uit complexen.

Winstname uit onderhanden complexen	*Bedrag*
Prognose Jaarrekening 2025	€ 14,2 miljoen

Bij de MPV wordt jaarlijks een berekening uitgevoerd binnen alle lopende complexen om te bepalen of sprake is van (tussentijdse) winstname. En dat conform de BBV-regelgeving (Percentage of Completion methode). Opgemerkt moet worden dat het afsluiten van lopende grondexploitaties en het openen van nieuwe grondexploitaties ten behoeve van nieuwe ontwikkelingen invloed zullen hebben op de toekomstige jaarresultaten van de vastgoedportefeuille, zowel positief als negatief.

Materieel vaste activa (MVA)
De hoeveelheid gronden binnen de MVA is 548 hectare. De hoeveelheid grond met een stellig voornemen (9 hectare) heeft een totale boekwaarde van € 1,9 mln. Het overige strategisch grondbezit heeft een totale oppervlakte van 539 hectare en een totale boekwaarde van € 22,7 miljoen.

Risico's
Het beleidskader voor risicomanagement is de vigerende Nota risicomanagement en weerstandsvermogen. De vereiste weerstandscapaciteit ten behoeve van Vastgoed betreft een optelsom van de economische risico's en de projectgebonden risico's van de MPV. De vereiste weerstandscapaciteit is als volgt:

Vereiste weerstandscapaciteit	*Bedrag*
Economische risico's	€ 3,2 miljoen
Projectgebonden risico's	€ 11,5 miljoen
Totaal vereiste weerstandscapaciteit	€ 14,7 miljoen

Voorzieningen
Conform wettelijke voorschriften moeten we voorzieningen treffen bij negatieve grondexploitaties of wanneer de boekwaarde van de voorraad gronden (MVA) hoger is dan de marktwaarde.
Het niveau van de te treffen voorziening is als volgt:

Omschrijving	*Bedrag*
In exploitatie genomen gronden	€ 17,6 miljoen
Voorziening MVA	€ 9,3 miljoen
Voorziening Vastgoed	€ 26,9 miljoen

Openbaarheidsparagraaf

Transparantie en toegankelijkheid van informatie zijn kernwaarden in het handelen van de gemeente. Met de invoering van de Wet open overheid (Woo) is het belang van actieve en passieve openbaarmaking van overheidsinformatie verder versterkt. In deze paragraaf lichten wij toe hoe we invulling geven aan onze verantwoordelijkheid om informatie actief openbaar te maken, hoe wij omgaan met verzoeken op grond van de Woo, en welke stappen we zetten om openbaarheid structureel te borgen in processen en systemen.

Aanpak

Voordat informatie openbaar gemaakt kan worden, dient deze als eerste geanonimiseerd te worden. In 2025 is de nieuw aangeschafte en slimme anonimiseringstool geïmplementeerd. De kwaliteit van het anonimiseren wordt daarmee verder gewaarborgd.

De komende jaren dienen meerdere informatie categorieën openbaar gemaakt te worden, wat impliceert dat veel documenten geanonimiseerd worden en openbaar worden. Het plaatsen van deze documenten als pdf op Zwolle.nl is geen duurzame optie. Daarom wordt een andere wijze van beschikbaar stellen van documenten in 2026 gerealiseerd; namelijk via het zogenaamde publicatieplatform. Om het publicatieplatform in 2026 te realiseren is € 150.000 begroot.

Daarnaast wordt om het behandelen van Woo-verzoeken verder te professionaliseren een cluster Woo opgezet. Dit cluster zal een deel van de behandeling van Woo-verzoeken oppakken, met name het anonimiseren van documenten die verzameld zijn voor de beantwoording van een Woo-verzoek. Hiermee waarborgen wij dat er altijd met de juiste juridische kennis wordt gekeken naar Woo-verzoeken en welke informatie daarin geanonimiseerd mag of moet worden.

Investeringen

In deze paragraaf geven we inzicht in alle gemeentelijke investeringen, behalve de investeringen in grondexploitaties. In de paragraaf gaan we nader in op de volgende categorieën van investeringen:

- Strategische investeringsagenda
- Voorgenomen investeringen waarover nog besluitvorming moet plaatsvinden
- Vervangingsinvesteringen 2025
- Vastgestelde investeringen waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden.

Strategische investeringsagenda

1.1 Algemeen

Bij de Perspectiefnota 2022-2025 heeft de raad besloten tot het instellen van een Strategische Investeringsagenda (SIA) met de daarbij behorende uitgangspunten en voorwaarden. Bij de begroting 2022 is besloten daar de voorwaarde aan toe te voegen dat een investering minimaal € 5 miljoen moet bedragen. Dat betekent dat investeringen die gefinancierd worden uit de SIA moeten voldoen aan de volgende voorwaarden:

- Het moet gaan om fysieke investeringen;
- Met een minimale omvang van € 5 miljoen;
- De investering moet in de omgevingsvisie (huidig of toekomstig) zijn benoemd of te linken zijn aan de gewenste voorzieningen die in de omgevingsvisie staan;
- Bij voorkeur moet sprake zijn van cofinanciering (niet strikt noodzakelijk).

Concreet betekent dit dat de raad heeft ingestemd dat de volgende investeringen uit de SIA bekostigd kunnen worden:

- Grootschalige gebiedsontwikkelingen in verband met wonen en werken> € 5 miljoen (bruto) Spoorzone, Binnenstad/Stadshart, Zwartewaterallee/-zone, Oosterenk, Weezenlanden-Noord, IJsselhallocatie, Eventvoorziening Voorsterpoort. Grondexploitaties vallen er buiten tenzij sprake is van een onrendabele top bij nieuwe gemeentelijke grondexploitaties.
- (Nieuwe) investeringen in mobiliteit en bereikbaarheid > € 5 miljoen (bruto): zoals transformatie binnenring-buitenring, mobiliteitshubs, hoofdinfrastructuur wegen, station Zwolle-Zuid, spoorterminal Hessenpoort, overdekte fietsenstallingen.
- Gebiedsinvesteringen bij iconische- of bijzondere projecten die een groot gebiedsversterkend karakter hebben, zoals nieuw museum of universiteit.
- Investeringen in duurzaamheid (klimaat, energie en circulair) zijn integraal onderdeel van de kosten van een project of gebiedsontwikkeling en worden daarmee bekostigd vanuit de SIA als het project of de gebiedsontwikkeling onder de voorwaarden van de SIA vallen. De afweging tot welk kwaliteitsniveau de duurzaamheidsinvesteringen in de projecten en gebiedsontwikkelingen wordt meegenomen is een bestuurlijke afweging bij de behandeling van het desbetreffende raadsvoorstel en staat daarmee los van de instrument SIA.

NB Programmakosten vallen buiten de reikwijdte en worden afgewogen binnen de reguliere begrotingscyclus.

1.2 Investeringsvraag/benodigde investeringsruimte

We verwachten dat in de komende periode tot en met 2035 € 150 - € 175 miljoen aan investeringsruimte gevonden moet worden binnen gemeentelijke begroting om de groei van de stad verder tot uitvoering te brengen. In de begroting 2026 -2029 wordt om die reden een eerste stap gezet hierin. Samen met het bestaande financieel kader in de strategische investeringsagenda (SIA) en de (aanvullende) bijdragen van partners verwacht Zwolle de cofinanciering voor deze aanvraag rond te krijgen en zal zich hier de komende periode voor inspannen (met voorbehoud van bestuurlijke instemming).

In het voorjaar 2025 heeft er weer een actualisatie en prioritering van de SIA plaatsgevonden, met name voor de nog te dekken investeringen en is de raad daarover geïnformeerd. De vrije bestedingsruimte op dat moment bedroeg € 40 miljoen (later in de PPN kwam dat bedrag uit op € 51 miljoen). Hiervan is er voor € 27 miljoen met prioriteit toegekend. Deze toegekende investeringsaanvragen zijn met name businesscase Noorderkwartier, 3 kleine fietsenstallingen, Singelpark Noord, herinrichting Gombertstraat, WKC Aalanden, businesscase Aa-landen, realiseren nieuwe Kroesenallee en voorbereidingskrediet Holtenbroekerbrug. De toegekende investeringen worden nu als B categorie geclassificeerd, namelijk toegekend en financieel gedekt, maar moeten nog wel met een investeringsvoorstel aan de raad worden voorgelegd. Daarnaast is voor € 13 miljoen aan investeringsvoorstellen gereserveerd. Hiervoor dient een nadere onderbouwing uitgewerkt te worden, voordat een definitieve toekenning wordt afgewogen. Deze investeringsvoorstellen zijn Stadshart inprikkers en waterkant Roelenkwartier, Oosterenk parkeeroplossing, Spoorzone businesscases diverse plots.

Ontwikkelingen

Na het vaststellen van de PPN 2026-209 door de raad heeft zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan:

1. Spoorzone

Recentelijk is een raadsvoorstel met een kredietaanvraag voor onderdoorgangen Spoorzone ingediend. Dit voorstel betreft de variantkeuze en de financiering van de ontwerpopgave van twee doorgangen onder het spoor, de Koggetunnel en de aan te leggen Hanzetunnel. De raad wordt gevraagd een krediet beschikbaar te stellen van € 68,3 miljoen waarvan € 24,5 miljoen ten laste komt van de SIA. Dit bedrag past binnen de kaders van de SIA.

2. Actualisatie prijsinflatie

Veel investeringsbedragen waren nog gebaseerd op prijspeil 2021-2022. In de SIA is een bedrag van € 13 miljoen gereserveerd voor prijsontwikkelingen van zowel reeds vastgestelde als nog vast te stellen kredieten. In de aanloop naar de begroting 2026 is een globale analyse uitgevoerd om inzichtelijk te maken of het bedrag van € 13 miljoen toereikend is. In het zogenaamde GWW1+ scenario, waarbij gerekend is met gemiddeld 5% prijsstijging, is sprake van een bandbreedte van € 10,2 miljoen (prijsontwikkeling t/m 2025) tot € 25,0 miljoen (prijsontwikkeling t/m 2026). Uitgaande van deze bandbreedte, stellen we voor om het gereserveerde bedrag van € 13 miljoen voor prijsontwikkelingen te verhogen tot € 18 miljoen.

3. Actualisatie exploitatiemodel AOS

In de SIA is een bedrag van € 20 miljoen gereserveerd voor ontwikkeling parkeerhubs (AOS). Bij de vaststelling van de AOS (oktober 2024) is geconstateerd dat tijdelijk sprake is negatieve exploitatieresultaten (‘financiële badkuip’) van € 16,1 miljoen. Dit bedrag vormde de basis voor de SIA-reservering van € 20 miljoen. Wanneer we het hebben over een ‘financiële badkuip’ dan

doelen we op de som van de jaarlijkse kasstromen van de eerste 10 jaar van het stadsbrede parkeerexploitatiemodel. De prognoses zijn bijgesteld van € 16,1 naar € 19,0 miljoen, nog altijd binnen de reservering.

De verandering ten opzichte van het voorgaand exploitatiemodel wordt met name veroorzaakt het toevoegen van - c.q. in beeld hebben van - diverse (aanvullende) kostenposten, waaronder voor tijdelijk parkeren, stelpost t.b.v. investeringen vanuit spoor 2 en 3, organisatiekosten implementatie AOS, kosten onrendabele top deelmobiliteitsaanbieders en tijdelijke energiemaatregelen (i.v.m. netcongestie). Ook wordt momenteel voor Weezenlanden-Noord verwacht dat deze hubontwikkeling niet binnen het beschikbare krediet past, maar wel past binnen het totale stedelijke financiële perspectief van de AOS. Daarnaast zijn er diverse planningen aangepast en is ook de methodiek doorgelicht (rondom kapitaallasten en afschrijving).

Het totaal van al deze voortschrijdende inzichten leidt tot een gewijzigd financieel perspectief, passend bij het adaptieve karakter van deze ontwikkelstrategie. Waarbij er nog afdoende sturingsmogelijk zijn en blijven om het risicoprofiel aanvaardbaar te houden en ook binnen de door uw raad vastgestelde financiële kaders te blijven. In een afzonderlijk raadsbrief die is toegevoegd aan de begrotingsstukken wordt dit nader toegelicht. En er is in voorzien om op korte termijn na de begrotingsbehandeling deze onderwerpen (AOS + Hub Weezenlanden Noord) in samenhang te agenderen om daarmee de raad verdiepend van informatie te voorzien en de gelegenheid te bieden hierover nader in gesprek te gaan.

1.3 Beschikbare investeringsruimte SIA

Bovenstaande ontwikkelingen leiden tot een gewijzigd beeld van de investeringsruimte SIA. De vrije investeringsruimte – bovenop de prioritering uit het voorjaar – bedraagt op dit moment € 38 miljoen (zie onderstaande tabel). Hierin is rekening gehouden met het voorstel om 50% van het surplus in de weerstandscapaciteit (zijnde € 11,7 miljoen) toe te voegen aan de SIA.

Investeringsruimte SIA (Stand begroting 2026-2029)

Investeringsruimte SIA (bedragen x € 1 miljoen)	Bedrag
Investeringsruimte bij begroting 2026 (stand PPN)	84
Bij: Structurele reservering van € 1 miljoen structureel vanaf 2029	20
Bij: Surplus weerstandscapaciteit, begroting 2026 (50%)	12
Totaal beschikbaar	116
(Voorlopige) inzet investeringsruimte:	
1. Toegekende investeringsvoorstellen (prioritering voorjaar 2025)	-27
2. Reservering voor aanvullende investeringsvoorstellen	-13
3. In reserve houden voor ontwikkeling parkeerhubs (AOS)	-20
4. Beschikbaar houden voor prijsontwikkelingen	-18
Totaal (voorlopige) inzet	-78
Vrije investeringsruimte	**38**

Het bedrag van € 38 miljoen aan vrije investeringsruimte moet nog worden toegewezen met het oog op de toekomstige investeringsopgave van € 150 tot € 175 miljoen tot en met 2035 waarvoor nog geen dekking beschikbaar is.

Zeer recent is een subsidieaanvraag ingediend voor rijkssubsidie uit de zogenaamde programma Woningbouw en Mobiliteit (WOMO) & Woningbouw op Korte Termijn (WoKT)- gelden. In de subsidieaanvraag is een relatie gelegd met onze SIA: *De gemeenteraad van Zwolle heeft in de Perspectiefnota van 2026 – 2029 vastgesteld dat er voldoende investeringsruimte is om tot investeringsbesluiten te komen tot en met 2028. Dit is niet het geval voor de investeringsvraag in de toekomst. We verwachten dat in de komende periode tot en met 2035 € 150 - € 175 miljoen aan investeringsruimte gevonden moet worden binnen gemeentelijke begroting om de groei van de stad verder tot uitvoering te brengen. In de begroting 2026 -2029 wordt om die reden een eerste stap gezet hierin. Samen met het bestaande financieel kader in de strategische investeringsagenda (SIA) en de (aanvullende) bijdragen van partners verwacht Zwolle de cofinanciering voor deze aanvraag rond te krijgen en zal zich hier de komende periode voor inspannen (met voorbehoud van bestuurlijke instemming).*
Bij toekenning van deze subsidieaanvraag zal meer cofinanciering beschikbaar komen voor de projecten die in de SIA zijn opgenomen.

Voorgenomen investeringen

Naast de investeringen vanwege strategische nieuwe ontwikkelingen in de stad zijn er ook investeringen nodig om de bestaande stad in stand te houden en onderhouden. Onder punt 3 gaan we in op de jaarlijkse vervangingsinvesteringen. Onder de voorgenomen investeringen geven wij inzicht in de investeringen waarvoor in de begroting 2026 en verder structurele ruimte is opgenomen, maar waarover nog een afzonderlijk investeringsbesluit door de Raad moet plaatsvinden.

Voor de volgende investeringen is budgetruimte in de begroting 2026 en/of meerjarenraming opgenomen:

- Integraal Huisvestingplan (IHP) onderwijshuisvesting: bij de behandeling van het eerste IHP bij de begroting 2018 zijn structurele middelen gereserveerd in de begroting. Op 29 juni 2020 is het (bijgestelde) Integraal Huisvestingsplan voor onderwijsvoorzieningen door de raad vastgesteld, waarbij is besloten dat op een later moment besluitvorming zal plaatsvinden over de investeringen met bijbehorende dekking van de rente en afschrijvingslasten. Via afzonderlijke raadsvoorstellen zal een beroep op de beschikbare stelpost kapitaallasten onderwijshuisvesting worden gedaan.
  Er zijn scholen die in wijken staan waar plannen zijn voor gebiedsontwikkelingen. Sommige scholen kunnen vervangen worden door nieuwbouw. Dit speelt concreet in de wijk Aa-landen. De gebiedsvisie Centrum Aa-landen is door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is de realisatie van een nieuw onderwijsgebouw voor het Meander opgenomen. Het voorstel in voorliggende begroting is om € 1,6 miljoen kapitaallasten vanaf 2029 beschikbaar te stellen om de nieuwbouw van het Meander te realiseren (investering van € 40 miljoen). Hierdoor kan op de huidige locatie van de school nieuwbouw gerealiseerd worden.
- Verduurzaming maatschappelijk vastgoed: bij de PPN 2025-2028 is structureel budget in de meerjarenraming opgenomen oplopend naar € 500.000. In deze begroting wordt voor de periode 2026–2029 voorgesteld het investeringskrediet van in totaal €10 miljoen te continueren t/m 2029 om de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed de komende jaren verder vorm te geven. Wij vragen jaarlijks de DuMaVa subsidie aan bij het Rijk, waarmee we bij honoreren meer tempo kunnen maken met het verduurzamen van onze maatschappelijk vastgoed en daarmee zoveel mogelijk extra middelen te verkrijgen om de opgave te realiseren.
- Fietsenstalling Binnenstad: bij de begroting 2021 is structurele ruimte gereserveerd voor de beheerskosten van een tweede fietsenstalling in de Binnenstad. In de jaarschijf 2027 is hiervoor een stelpost van € 250.000 opgenomen. In maart 2025 heeft uw raad besloten om dit beschikbaar budget in te zetten voor de tijdelijke fietsparkeervoorziening in het voormalig Hudson bay pand.
- In het coalitieakkoord 2022-2026 zijn gelden gereserveerd voor de ontwikkelingen van warmtenetten. Het restantbedrag bedraagt circa € 6,9 miljoen.

Vervangingsinvesteringen 2026
Vervangingsinvesteringen zijn investeringen die gedaan worden om de effecten van (economische) veroudering zoals bijvoorbeeld slijtage op te vangen. Vervangingsinvesteringen kunnen financieel worden opgevangen via daarvoor ingestelde onderhoudsreserves of via nieuw aangevraagde investeringskredieten die ten laste gaan van beschikbare vervangingsbudgetten.

In deze begroting wordt u om instemming gevraagd voor netto € 12,0 miljoen aan vervangingsinvesteringen. Dit bedrag is als volgt te specificeren:

Onderwerp	Netto investeringsbedrag in 2025	Voorgestelde dekking
Beheer openbare ruimte	9.846.000	uit jaarlijks vervangingsbudget
Toplagen twee kunstgrasvelden	351.000	uit jaarlijks vervangingsbudget
Parkeren	142.000	uit reserve en gemeentelijke tarieven
(Klimaatadaptie) riolering	1.228.000	uit reserve en gemeentelijke tarieven
Wagenpark	177.000	uit bedrijfsvoeringsbudget
Meerjarig Programma ICT	250.000	uit jaarlijks vervangingsbudget
	11.994.000	

Onderstaand overzicht toont een verdere detaillering van de voorgestelde vervangingsinvesteringen:

Vervangingsinvesteringen	Prijspeil 2024 inclusief btw	Btw-compensatie	Netto investeringsbedrag	Afschrijvingstermijn	Afschrijvingsbedrag	Rentebedrag 0,4%	Totale Kapitaal-lasten
ONRENDABEL:							
Doel 1.1.2 vitaliteit sportver.sportaccommodaties							
Toplagen 2 kunstgrasvelden	425.000	73.760	351.240	10	35.124	1.405	36.529
Doel 5.1.1 Gezonde samenleving							
Paars							
Vervangen BOSS (spelen)	911.735	158.235	753.500	15	50.233	3.014	53.247
Vervanging hekwerken e.d. weides/openb.ruimte	149.435	25.935	123.500	15	8.233	494	8.727
Doel 5.4.1 beheer openbare ruimte							
Grijs							
Vervanging asfalt door asfalt	2.095.599	363.699	1.731.900	25	69.276	6.928	76.204
Vervangen asfalt door elementen	889.713	154.413	735.300	30	24.510	2.941	27.451
Vervangen asfalt door beton	369.171	64.071	305.100	30	10.170	1.220	11.390
Verkeersregelinstallaties	520.300	90.300	430.000	15	28.667	1.720	30.387
Openbare verlichting	484.000	84.000	400.000	30	13.333	1.600	14.933
Civiele kunstwerken	398.086	69.089	328.997	divers	17.948	1.316	19.264
Blauw							
Vervangen hanepoten en steigers	338.800	58.800	280.000	20	14.000	1.120	15.120
Vervangen beschoeiing	332.750	57.750	275.000	20	13.750	1.100	14.850
Vervangen fundatie kademuren	4.268.880	740.880	3.528.000	40	88.200	14.112	102.312
Groen							
Vervanging bomen en beplanting	1.155.550	200.550	955.000	30	31.833	3.820	35.653
Subtotaal vervangingsinvesteringen onrendabel	**12.339.019**	**2.141.483**	**10.197.537**		**405.278**	**40.790**	**446.069**
RENDABEL:							
Doel 3.3.1 Bereikbaarheid en mobilteit							
Diezerpoort camerasysteem	117.370	20.370	97.000	7	13.857	388	14.245

van Rooyensingel kentekencamera's	21.780	3.780	18.000	8	2.250	72	2.322
van Rooyensingel camerasysteem	32.670	5.670	27.000	9	3.000	108	3.108
Doel 5.4.1 Beheer openbare ruimte							
Klimaatadaptatie riolering (o.a. infiltratievoorzieningen)	968.000	168.000	800.000	40	20.000	3.200	23.200
Vervangingen riolering	491.938	64.033	427.905	40	10.698	1.712	12.409
Doel 6.3.1 Dienstverlening							
Vervanging wagenpark	214.170	37.170	177.000	10	17.700	708	18.408
Subtotaal vervangingsinvesteringen rendabel	**1.845.928**	**299.023**	**1.546.905**		**67.505**	**6.188**	**73.692**
Totaal vervangingsinvesteringen exclusief Meerjarenprogramma ICT	**14.184.947**	**2.440.506**	**11.744.441**		**472.783**	**46.978**	**519.761**

Meerjarenprogramma ICT

Omschrijving	Investering	Ten laste van reserve	Netto investeringsbedrag	Afschrijvings termijn	Afschrijvings bedrag	Rente bedrag	totaal kapitaallasten
Werkplekhard	150.000	0	150.000	5	30.000	600	30.600
Software On-promise	100.000	0	100.000	5	20.000	400	20.400
Totaal	**250.000**	**0**	**250.000**	**10**	**50.000**	**1.000**	**51.000**

Vastgestelde investeringen waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden

Vastgestelde investeringen zijn alle investeringen waarover uw raad reeds een besluit heeft genomen. De beschikbaar gestelde bedragen voor de investeringen kunnen de komende jaren worden ingezet ter financiering van projecten. Het overzicht van alle begrote activa en kapitaallasten 2026 vindt u hier. Het overzicht van alle vastgestelde investeringen vindt u hier.
In bijgevoegde tabel is per doel opgenomen het oorspronkelijk krediet, het deel dat tot en met 2024 is gerealiseerd, het daarmee resterend krediet en de raming van de verwachte uitgaven over de jaren vanaf 2025. De omvang van de kredieten zijn de resterende kredieten per 31 december 2024, zoals verantwoord in de Jaarstukken 2024, aangevuld met de besluiten uit 2025.

In de jaarrekening 2024 bedroegen de restantkredieten exclusief bouwgronden in exploitatie € 367 miljoen. De toename is vooral het gevolg van krediet voor opvang vluchtelingen Oekraïne/Rijnlaan, verduurzaming maatschappelijke vastgoed en onderhoud verhuurde panden.

Staat van vaste activa

Omschrijving (bedragen x €1.000)	Boekwaarde 1-1-2026	investeringen	des-investeringen	afschrij-vingen	aflos-singen	bijdragen van derden direct gerelateerd	afwaard. wegens waarde-vermind.	boekwaarde 31-12-2026	toe te rekenen rente	kapitaal-lasten
Immateriële vaste activa										
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een eventuele grondexploitatie	3.816	232		-123		-435		3.490	15	138
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	2.439			-319				2.120	10	329
Totaal immateriële vaste activa	**6.255**	**232**		**-442**		**-435**		**5.610**	**25**	**467**
Materiële vaste activa										
Investeringen economisch nut, waarvoor een heffing kan worden geheven										
Gronden en terreinen	1.116			-87				1.028	4	92
Bedrijfsgebouwen	14			-2				12	0	2
Grond- weg en waterbouwkundige werken	23.933			-1.262				22.671	96	1.358
Machines, apparaten en installaties	160			-117				43	1	118
Overige materiële vaste activa	243			-12				231	1	13
Totaal economisch nut met heffingen	**25.467**			**-1.481**				**23.986**	**102**	**1.583**
Investeringen met economisch nut										
Gronden en terreinen	70.265			-3				70.262	292	294
Correctie gevormde voorziening(en)	-9.257							-9.257		0
Woonruimten	209			-25				184	1	26
Bedrijfsgebouwen	274.373	29.815		-11.293		-3.640		289.256	1.361	12.654
Grond- weg en waterbouwkundige werken	530	125		-49				606	2	51
Vervoermiddelen	1.583			-191				1.392	6	197
Machines, apparaten en installaties	28.967	6.424		-3.573		-3.500		28.318	123	3.696
Overige materiële vaste activa	14.561			-1.362				13.199	58	1.420
Totaal investeringen economisch nut	**381.233**	**36.364**		**-16.496**		**-7.140**		**393.961**	**1.843**	**18.339**

Investeringen met maatschappelijk nut								
Grond- weg en waterbouwkundige werken	97.242	19.022	-3.158	-3.263		109.844	394	3.551
Machines, apparaten en installaties	9.231	1.934	-513			10.652	32	545
Overige materiële vaste activa	11.443	187	-750			10.880	46	796
Totaal investering maatschappelijk nut	**117.916**	**21.143**	**-4.420**	**-3.263**		**131.376**	**472**	**4.892**
In erfpacht uitgegeven	3.894					3.894	16	16
Totaal materiële vaste activa	**528.510**	**57.507**	**-22.397**	**-10.403**		**553.217**	**2.432**	**24.829**
Financiële vaste activa								
Kapitaalverstrekkingen aan								
Deelnemingen	974					974	4	4
Leningen aan								
Woningbouwcorporaties	6.140			-868		5.273	281	281
Deelnemingen	3.386					3.386		
Totaal leningen aan	**9.527**			**-868**		**8.659**	**281**	**281**
Overige langlopende leningen	4.796	465		-1.555	-45	3.662	14	14
Correctie gevormde voorziening(en)	-758	-185	45	140		-758		
Totaal overige langlopende leningen	**4.038**	**280**	**45**	**-1.415**	**-45**	**2.904**	**14**	**14**
Totaal financiële vaste activa	**14.539**	**280**	**45**	**-2.282**	**0**	**-45**	**12.536**	**299**	**299**
Totaal vaste activa	**549.304**	**58.019**	**45**	**-22.839**	**-2.282**	**-10.838**	**-45**	**571.364**	**2.756**	**25.595**

Vastgestelde investeringen

Overzicht vastgestelde kredieten (bedragen x €1.000)	Omvang krediet	Gerealiseerd tot en met 2024	Resterend krediet	Raming 2025	Raming 2026	Rami er
1.1.1 Sociale contacten daginvulling	1.094	965	129	129	0	
1.1.2 Vitaal en gezond	7.482	4.286	3.196	3.196	0	
1.1.3 Gelijke kansen	58.847	41.749	17.099	16.939	160	
1.2.1 Juiste ondersteuning	1.140	1.012	128	128	0	
Totaal programma 1. Samen sterk in Zwolle	**68.563**	**48.011**	**20.552**	**20.392**	**160**	
2.1.2 Arbeidsparticipatie	4.910	4.157	753	753	0	
Totaal programma 2. Werken aan bestaanszekerheid	**4.910**	**4.157**	**753**	**753**	**0**	
3.1.1 Ruimtelijke ontwikkeling	58.196	22.816	35.380	12.962	7.472	
3.1.2 Wonen	100.527	54.607	45.920	45.386	378	
3.1.3 Grondbeleid	100	0	100	100	0	
3.2.1 Economisch aantrekkelijke stad	12.888	6.907	5.981	5.981	0	
3.2.2 Cultureel aantrekkelijke stad	3.315	2.418	896	896	0	
3.2.3 Erfgoed	585	360	225	225	0	
3.3.1 Bereikbaarheid en mobiliteit	16.986	6.704	10.282	6.433	1.894	
3.4.1 Spoorzone	112.926	95.690	17.236	15.298	1.482	
3.5.1 Stadshart	141.715	16.159	125.555	22.551	15.545	
3.6.1 Oosterenk	13.741	3.181	10.560	1.294	194	
3.7.1 Holtenbroek	16.340	3.906	12.434	1.541	2.708	
3.8.1 Stadshagen	715.986	642.193	73.793	73.793	0	
Totaal programma 3. Groeiend en levendig Zwolle	**1.193.305**	**854.942**	**338.363**	**186.461**	**29.673**	
4.1.1 Energietransitie	15.675	4.388	11.287	11.287	0	
4.2.1 Klimaatadaptatie en blauwgroene systemen	25.185	17.610	7.575	6.575	400	
4.3.1 Circulaire economie	2.555	2.191	364	364	0	
4.3.2 Duurzame economie	312.186	289.637	22.549	22.249	300	
Totaal programma 4. Groeiend en levendig Zwolle	**355.601**	**313.825**	**41.775**	**40.475**	**700**	
5.1.1 Gezonde samenleving	4.351	2.352	1.999	1.999	0	
5.1.2 Gezond milieu	1.261	833	428	428	0	
5.2.1 Veiligheid	2.387	320	2.067	909	634	
5.3.1 Vastgoed	101.801	24.595	77.206	24.063	25.317	
5.3.2 Onderwijshuisvesting	45.355	34.059	11.296	11.296	0	
5.4.1 Beheer openbare ruimte	41.427	18.190	23.237	15.296	7.016	
Totaal programma 5. Vitale wijken	**196.582**	**80.349**	**116.234**	**53.991**	**32.967**	
6.3.1 Dienstverlening	321	3	318	318	0	
6.4.1 Vitale organisatie	4.483	801	3.681	3.681	0	
6.4.3 Informatievoorziening	250	0	250	250	0	
Totaal programma 6. Betrouwbare overheid	**5.053**	**804**	**4.249**	**4.249**	**0**	
Totaal	**1.824.014**	**1.302.088**	**521.926**	**306.323**	**63.500**	
Bouwgronden in exploitatie	996.785	871.885	124.900	124.900	0	
exclusief Bouwgronden In Exploitatie	827.229	430.203	397.026	181.423	63.500	
Totaal	**1.824.014**	**1.302.088**	**521.926**	**306.323**	**63.500**	

Algemeen

Overzicht lasten stadsuitbreiding

Het overzicht lasten stadsuitbreiding is geactualiseerd op basis van bestaande afspraken, conform het rapport Evaluatie normen en systematiek lasten stadsuitbreiding' d.d. 28 maart 2008 en op basis van de bij de PPN 2013-2016 genomen besluitvorming om de automatismen inzake lasten stadsuitbreiding terug te dringen.

Categorieën:
De lasten stadsuitbreiding worden onderscheiden in categorieën A t/m F, te weten:

A.	Lasten nodig voor instandhouding van voorzieningen in uitbreidingsgebieden, waarvan de investeringen reeds zijn aanvaard en gedekt binnen vastgestelde grondexploitaties.
B.	Volumegroei van verplichte bijdragen aan landelijke of regionale samenwerkingsverbanden.
C.	Gesaldeerde volume-effecten van begrotingsposten die de uitvoering van wettelijke taken omvatten en de uitvoering van vastgestelde gemeentelijke verordeningen.
D.	Stelposten voor het in stand houden van voorzieningen binnen inbreidings- en herstructureringsgebieden, waarvan de investeringen reeds zijn aanvaard en gedekt binnen vastgestelde grondexploitaties.

*Programmanummer: nummer conform programmabegroting 2025
*Concernmaatstaf: Voorgestelde maatstaf per eenheid volumegroei, uitgedrukt in o.a.: bedrag per woning, per inwoner, per m2/ha. Vermenigvuldigd met de verwachte groei van het aantal woningen, inwoners of m2/ha geeft dit de opgenomen bedragen in de laatste vier kolommen. Gehanteerde groei-aannames, gerelateerd aan de gehanteerde concernmaatstaven zijn per categorie afzonderlijk weergegeven.
*Bedragen meerjarenraming: Bedragen in duizenden euro's. Structurele bedragen, additioneel weergegeven.

CATEGORIE A

Gehanteerde groei-aannames, voorzover gerelateerd aan de gehanteerde concernmaatstaven (excl. stelposten):

		2026	2027	2028	2029
* toename aantal woningen	1)	400	400	400	0
* toename aantal ha bedrijfsterreinen	2)	5	5	5	5
* toename m2 open verharding industrieterreinen	2)	2.000	2.000	2.000	2.000
* toename m2 groen industrieterreinen	2)	4.000	4.000	4.000	4.000
* toename m2 groen bedrijfsterreinen/kantoorterreinen	2)	2.000	2.000	2.000	2.000
* toename verkeerslichten		0	0	0	0
* toename aantal onderkomens		0	0	0	0

1) betreft steeds het aantal woningen dat in het voorafgaande jaar erbij is gekomen.
2) toename indicatief. (de toename werkt met 1 jaar vertraging door in de budgetten)

Volgnummer	Programma	Omschrijving	Bedrag	eenheid	2026	2027	2028	2029
A01	5	straatnaamborden	1,30	p/won.	1	1	1	0
A02	6	geo informatie	5,15	p/won	2	2	2	0
A04	5	wegonderhoud (excl. bedrijfsterreinen)	117,25	p/won.	47	47	47	0
A05	5	wegonderhoud bedrijfsterreinen	1041,56	p/ha.	5	5	5	5
A06	5	straatreiniging, incl. veegvuil	60,08	p/won.	24	24	24	0
A07	5	gladheidsbestrijding	8,89	p/won.	4	4	4	0
A08	5	onderhoud rijwielklemmen + beweg-wijzering etc. (excl. hoofdinfrastructuur)	1,96	p/won.	1	1	1	0
A09	5	onderhoud wijkbruggen	20,21	p/won.	8	8	8	0
A10	5	straatverlichting wijk	26,65	p/won.	11	11	11	0
		straatverlichting bedrijfsterreinen	699,23	p/ha	3	3	3	3
A11	5	onkruidbestrijding:						
		* open verharding stadshagen	12,34	p/won.	5	5	5	0
		* open verharding industrieterreinen	0,17	p/m²	0	0	0	0
A12	5	verkeerlichten:	16751,70	p/vri	0	0	0	0
A13	5	waterkering/schouw	4,63	p/won.	2	2	2	0
A14	5	groenonderhoud:						
		* wijk/stadsdeelgroen	167,22	p/won.	67	67	67	0

		* onderkomens	4,68	p/won.	2	2	2	0
		* groen industrieterreinen	1,08	p/m²	4	4	4	4
		* groen bedrijfs-/kantoorterreinen	1,72	p/m²	3	3	3	3
		* topsegment woningbouw De Oude Mars			pm	pm	pm	pm
A15	5	onderhoud brandkranen	1,93	p/won.	1	1	1	0
		TOTAAL LASTEN CATEGORIE A			**190**	**190**	**190**	**17**

CATEGORIE B

Gehanteerde groei-aannames, voorzover gerelateerd aan de gehanteerde concernmaatstaven (excl. stelposten):

	2026	2027	2028	2029
* toename aantal woningen 1)	900	900	900	900
* toename aantal inwoners 1)	1.800	1.800	1.800	1.800

1) betreft steeds het aantal inwoners en woningen dat in het voorafgaande jaar erbij is gekomen.

Volgnummer	Programma	Omschrijving	Bedrag	eenheid	2026	2027	2028	2029
B01	6	bijdrage regio algemeen bestuur	3,22	p/inw.	6	6	6	6
B02	1	bijdragen GGD-voorzieningen	17,24	p/inw.	31	31	31	31
		TOTAAL LASTEN CATEGORIE B			**37**	**37**	**37**	**37**

CATEGORIE C

Gehanteerde groei-aannames, voorzover gerelateerd aan de gehanteerde concernmaatstaven (excl. stelposten):

	2026	2027	2028	2029
* toename aantal inwoners 1)	1.800	1.800	1.800	1.800
* toename aantal woningen 1)	900	900	900	900
* toename leerlingen basisscholen (9% inwoners)	162	162	162	162
* toename leerlingen speciaal onderwijs (0,8% inwoners)	14	14	14	14
* toename leerlingen voortgezet onderwijs (5% inwoners)	90	90	90	90
* toename leerlingen leerlingenvervoer (0,7% inwoners)	13	13	13	13
* toename cliënten bijzondere bijstand (1,3% inwoners)	23	23	23	23
* toename aanvragen declaratieregeling (4,6% inwoners)	83	83	83	83

1) betreft steeds het aantal inwoners en woningen dat in het voorafgaande jaar erbij is gekomen.

Volgnummer	Programma	Omschrijving	Bedrag	eenheid	2026	2027	2028	2029
C01	6	burgerzaken, niet gedekt door leges per 750 inw. 0,1 fte schaal 6	8,81	p/inw.	16	16	16	16
C02	1	huisvesting speciaal onderwijs	483,11	p/leerl.	7	7	7	7
C03	1	huisvesting voortgezet onderwijs	314,35	p/leerl.	28	28	28	28
C04	1	leerlingenvervoer	1.558,22	p/leerl.				
C05	2	c. volumegroei bijzondere bijstand + declaratieregeling minima	2.773,03	p/cliënt				
C06	1	a. volumegroei vervoersvoorz. Wmo	69,27	p/inw.				
		b.volumegroei woonvoorziening Wmo	25,07	p/inw.				
C07	1	Jeugdgezondheidszorg 0 - 4 jarigen	17,65	p/inw.				
		TOTAAL LASTEN CATEGORIE C			**51**	**51**	**51**	**51**

CATEGORIE D

Categorie D betreft: instandhoudingslasten direct gerelateerd aan voorzieningen binnen inbreidings- en herstureringsgebieden waarvan de kosten van aanleg/bouw tlv grondexploitaties zijn gekomen.

Volgnummer	Programma	Omschrijving	Bedrag	eenheid	2026	2027	2028	2029
D	7	Stelposten totaal categorie E. De feitelijke toewijzing uit deze stelpost vindt plaats op basis van afzonderlijk in te dienen concrete voorstellen.; procedureel af te stemmen op de momenten van behandeling van begroting en berap.			75	75	75	75

TOTAAL LASTEN CATEGORIE D	75	75	75	75
TOTAAL GENERAAL LASTEN STADSUITBREIDING	353	353	353	180

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving activa	Afschrijvingstermijn in jaren	Type nut
Apparatuur / voorzieningen (roerend)		
Marktkasten	10	Economisch nut
Automatisering		
Beeldscherm	4	Economisch nut
Laptop	4	Economisch nut
Overige hardware, waaronder centrale hardware	5 à 7	Economisch nut
Software, waaronder software centrale systemen	5 à 7	Economisch nut
Boten		
Kunststof boten	10	Economisch nut
Stalen boten	25	Economisch nut
Bruggen		
Aandrijving (mechanisch)	25	Maatschappelijk nut
Aanleg bruggen (beton / staal)	40	Maatschappelijk nut
Aanleg bruggen hout	15	Maatschappelijk nut
Aanpassen voegovergangen MRL (machinerichtlijnen)	20	Maatschappelijk nut
Camera’s en software brugbediening	7	Maatschappelijk nut
Elektrische installaties	20	Maatschappelijk nut
Epoxy deklaag	15	Maatschappelijk nut
Hydro unit	10	Maatschappelijk nut
Intercom en veldintercom-installatie	10	Maatschappelijk nut
Remmingswerken bruggen	15	Maatschappelijk nut
Renovatie bruggen beton / staal	30	Maatschappelijk nut
Slagbomen	15	Maatschappelijk nut
Stalen hangkabels	10	Maatschappelijk nut
Verfsystemen/geheel conserveren	12	Maatschappelijk nut
Cameratoezicht binnenstad		
Camera's en software	7	Maatschappelijk nut
Overige hardware	12	Maatschappelijk nut
Gebouwen / schoolgebouwen		
Schoolgebouwen t/m 2016	50	Economisch nut
Schoolgebouwen vanaf 2017	40	Economisch nut
Schoolgebouwen 2017-2020	40	Economisch nut
Schoolgebouwen vanaf 2021	50	Economisch nut
Nieuwbouw bij scholen voor niet-onderwijsgebruik	40	Economisch nut
Schoolgebouwen bouwkundige aanpassingen	20	Economisch nut
Schoolgebouwen beveiligingsvoorzieningen	15	Economisch nut
Renovatie schoolgebouwen	25	Economisch nut
Tijdelijke units	5	Economisch nut
1e inrichting schoolgebouwen (vervanging via het Rijk)	15	Immaterieel
Meubilair schoolgebouwen	15	Immaterieel
Onderwijsleermethoden	10	Immaterieel
Gebouwen / bouwkundig		
Sporthallen: fundering, (niet) dragende muren, constructies, trappen, hellingen, (systeem) plafonds, harde vloeren (tegels, giet), dakpannen, dakbedekkingen	40	Economisch nut
Sporthallen: sportvloeren	20	Economisch nut
Sporthallen: retopping vloer	15	Economisch nut

Overige gebouwen: fundering, dragende muren en andere onderdelen die niet vervangen kunnen worden (enkel bij herbouw)	50	Economisch nut
Overige gebouwen: muren, constructies, trappen, hellingen, (systeem)plafonds, harde vloeren (tegels, giet), dakpannen, dakbedekkingen	40	Economisch nut
Sporthallen en overige gebouwen: kozijnen, ramen en deuren, bestrating terrein	30	Economisch nut
Sporthallen en overige gebouwen: hang- en sluitwerk, scheidingswanden, daken plat/rond, zachte vloeren (tapijt, hout), afvoeren	20	Economisch nut
Gebouwen / technische installaties-en voorzieningen		
Riolering, cv-leidingen, waterleidingen, warmteafgifte-elementen (radiatoren, convectoren etc.)	40	Economisch nut
Zonnepanelen	20 a 25	Economisch nut
Brandblusinstallatie (sprinkler), lift-installatie	20	Economisch nut
Beveiligingsinstallaties, warmte installaties, koelmachines, verlichting (incl. bedrading), luchtbehandeling, zonwering, klimaatinstallaties, centr.elektr.voorz., waterinstallaties	15	Economisch nut
Slagbomen, lift-onderdelen, keukenapparatuur, regel- en besturingsinstallaties	10	Economisch nut
Geluidsinstallaties	8	Economisch nut
Ventilatoren	15	Economisch nut
Gebouwen / vaste inventaris en- voorzieningen		
Vaste inventaris (zwembaden), keukenblok, sanitair, raambekleding, vaste meubilair	20	Economisch nut
Gebouwen / overige inrichting		
Meubilair gymzalen/sporthallen, los meubilair kantoren (stoelen en tafels), toestellen gymzalen/sporthallen	10	Economisch nut
Toestellen gymzalen / sporthallen - valmatten	5	Economisch nut
Gebouwen / overige		
Gebouwen semipermanent	20	Economisch nut
Fietsenstalling steen	20	Economisch nut
Fietsenstalling hout	10	Economisch nut
Hekwerk	15	Economisch nut
Loodsen/opslagplaatsen	20	Economisch nut
Houten onderkomens	10	Economisch nut
Units voor huisvesting	12	Economisch nut
Gebouwen / verbouwingen en vervangingsinvesteringen		
Grote verbouwingen (verlenging levensduur gebouw) **t/m 2023**	20 á 30 jaar	Economisch nut
Grote verbouwingen (verlenging levensduur gebouw) **vanaf 2024** Afhankelijk van ingeschatte verlenging levensduur, nader te splitsen in afzonderlijk te vervangen componenten conform afschrijvingstabel	Maximaal 40 jaar	Economisch nut
Kleine verbouwingen **t/m 2023**	10 á 15 jaar	Economisch nut
(Vervangings-)investeringen afzonderlijke componenten	Conform afschrijvingstabel, tenzij kortere ingeschatte levensduur pand	Economisch nut
Grond		
Geen afschrijving	-	Niet van toepassing
Havens		
Aanleg / nieuwbouw	30	Economisch nut

Meerstoel / dukdalf - hout	20	Economisch nut
Meerstoel / dukdalf	40	Economisch nut
Reconstructies / verbeteringen	20	Economisch nut
Havenkasten	10	Economisch nut
Walstroomvoorziening	15	Economisch nut
Immateriële activa		
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	Maximaal gelijk aan die van de activa activa waarvoor de bijdrage wordt verstrekt	Immaterieel
Kosten verbonden aan sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	Direct t.l.v. resultaat	Geen activering
Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een evt. toekomstige grondexploitatie	5	Immaterieel
Openbaar groen, recreatieplassen, speeltuin-/plein, begraafplaatsen		
Aanleg/herinrichting plantsoenen e.d.	30	Economisch nut voor wat betreft begraafplaatsen, overig maatschappelijk nut
Banken	10	Economisch nut voor wat betreft begraafplaatsen, overig maatschappelijk nut
Kunstwerk	30	Maatschappelijk nut
Speelwerktuigen	10 à 15	Maatschappelijk nut
Speeltuinen / -pleinen	10	Maatschappelijk nut
Zandstranden, recreatieplassen	10	Maatschappelijk nut
Houten keerwanden / geluidsschermen	15	Maatschappelijk nut
Rieten dak aula	30	Economisch nut
Parkeervoorzieningen		
Aanleg parkeerterreinen	20	Economisch nut
Bouw parkeergarages	40	Economisch nut
Bouw ondergrondse fietsenstalling	40	Economisch nut
Camera's / systeemmonitoren e.d.	7	Economisch nut
Kenteken camera's	7	Economisch nut
Parkeerapparatuur parkeergarages (Slagbomen, betaalautomaten, inrijstations, uitrijstations, managementstations, intercomsysteem, volsignalering)	12	Economisch nut
Parkeerautomaten	10	Economisch nut
Dynamische verkeersafsluiting (bollards)	10	Economisch nut
Parkeerverwijssysteem	10	Economisch nut
Vervanging LED verlichtingsarmaturen	10	Economisch nut
Brandveiligheidsvoorzieningen parkeergarages / -dekken	15	Economisch nut
Rijdend materieel		
Aanhangwagen	10	Economisch nut
Bestelauto	9	Economisch nut
Personenauto	6	Economisch nut
Riolen en gemalen		
Gemalen (gebouwen)	40	Economisch nut
Riolering	40	Economisch nut
Installaties	15	Economisch nut
Sportparken en terreinen		
Aanleg speelvelden, tennisvelden e.d.	50	Economisch nut
Afrastering/ballenvangers	15	Economisch nut
Drainage	20	Economisch nut
Kleedkamers	40	Economisch nut
Kuipstoelen tribunes	10	Economisch nut

Kunstgrasveld fundering	30	Economisch nut
Kunstgrasveld toplaag	10	Economisch nut
Kunststofbaan	15	Economisch nut
LED verlichting buitensportparken	20	Economisch nut
Toplagen verharding sportparken	20	Economisch nut
Straatmeubilair		
Interlokale bewegwijzering	20	Maatschappelijk nut
Mast interlokale bewegwijzering	30	Maatschappelijk nut
Rijwielklemmen en –blokken	10	Maatschappelijk nut
Straatnaamborden	10	Maatschappelijk nut
Verkeersborden	10	Maatschappelijk nut
Wegwijzers	10	Maatschappelijk nut
Inzinkbare palen	10	Maatschappelijk nut
Straatverlichting		
Armaturen	30	Maatschappelijk nut
Masten (ijzer, aluminium)	30	Maatschappelijk nut
Sfeerverlichting	10	Maatschappelijk nut
Tunnels, viaducten		
Aanleg viaduct	40	Maatschappelijk nut
Dillitatievoegen	15	Maatschappelijk nut
Nieuwbouw tunnel	40	Maatschappelijk nut
Technische installaties	15	Maatschappelijk nut
Verfsystemen	25	Maatschappelijk nut
Verkeersregulering		
Rotonde	30	Maatschappelijk nut
Schakelkast verkeersregelinstallatie (computer)	12	Maatschappelijk nut
Verkeersregelinstallatie (compleet)	15	Maatschappelijk nut
Verkeerslichtbakken	12	Maatschappelijk nut
Verkeerslichtportalen	25	Maatschappelijk nut
(Vervanging) grondkabels verkeersregelinstallatie	30	Maatschappelijk nut
Waterbouwkundige werken		
Betongording	30	Maatschappelijk nut
Fonteinen	15	Maatschappelijk nut
Houten beschoeiing	20	Maatschappelijk nut
Reconstructies / verbeteringen	20	Maatschappelijk nut
Drijvende steigers	20	Maatschappelijk nut
Vijvers	15	Maatschappelijk nut
Kademuren	40	Maatschappelijk nut
Wegen, straten en pleinen		
Asfaltering	25	Maatschappelijk nut
Bermverbetering buitengebied	30	Maatschappelijk nut
(Her-)bestrating wegen	30	Maatschappelijk nut
Grasbetonstenen	30	Maatschappelijk nut
Betonnen en asfalt fietspaden	30	Maatschappelijk nut

Berekening overheadtarief

De berekening van het overheadtarief is als volgt:

Omschrijving	Bedrag
Saldo taakveld Overhead structureel basis	67.962.946
Begrote dekking via gestalde capaciteit	7.869.280
Basisbedrag	**75.832.226**
Omvang directe formatie 2026 (exclusief sociale werkvoorziening)	1.042
Plus omvang verwachte inhuur	26
Totale omvang formatie overhead	**1.068**
Basisbedrag / omvang directe formatie inclusief inhuur (per fte)	71.020
Basisbedrag / omvang directe formatie inclusief inhuur (afgerond per uur)	54

De berekening van het bedrag per uur is gebaseerd op 1.320 declarabele uren.

In de Tarievennota 2026 wordt een overheadtarief van € 53 per uur gehanteerd.
Bij het opstellen van de tarievennota is uitgegaan van het tarief 2025 omdat het overheadtarief voor 2026 pas later vastgesteld kan worden.

Arbeidsgerelateerde lasten

Huidig personeel	Totale formatie 2025	Totale formatie 2026	Totale loonkosten 2025	Totale loonkosten 2026
Bestuur:				
Raad	39,0	39,0	1.049.789	1.073.582
Burgemeester en wethouders	7,0	7,0	1.028.503	1.118.000
Totaal Bestuur	**46,0**	**46**	**2.078.292**	**2.191.582**
Ambtelijke organisatie:				
Indirecte afdelingen (via programma bedrijfsvoering)				
Management	57,4	61,0	7.780.684	9.206.229
Communicatie	10,9	10,9	1.118.410	1.121.221
Concernstaf	28,5	27,5	3.132.661	3.130.635
Financiën	54,4	52,4	5.403.707	5.499.885
Human Resources	28,2	27,2	2.911.478	2.890.908
Informatievoorziening	57,0	57,0	5.744.673	5.915.254
Juridische Zaken	29,2	29,2	3.318.521	3.315.845
TOP/Services	61,5	54,6	3.965.178	3.956.208
Frontoffice KCC	20,0	24,8	1.429.682	1.476.147
Ondernemingsraad	4,2	4,2	393.461	406.248
Verlofharmonisatie			624.000	644.280
Stelpost toekomstbestendige organisatie			306.213	316.165
WIA/WGA			98.256	108.341
subtotaal programma bedrijfsvoering	**351,2**	**349**	**36.226.923**	**37.987.366**
Directe afdelingen (via overige programma's/projecten):				
Raadsgriffie	7,4	7,4	833.234	833.234
Communicatie	33,3	33,3	3.520.339	3.520.339
Informatievoorziening	37,0	37,0	3.705.893	3.705.893
Juridische Zaken	11,0	11,0	1.292.622	1.292.622
Inwonerszaken	49,1	44,1	3.787.035	3.821.835
Beiaardier	0,4	0,4	44.206	45.643
Beheer en Gebouwen (vervallen)	69,2	0,0	5.118.199	0
Civiel & Groen (vervallen)	37,0	0,0	3.813.916	0
Veiligheid	58,6	59,6	5.109.548	5.279.477
Vluchtelingen (nieuw)	0,0	14,2	0	1.418.436
Leefomgeving en Mobiliteit	33,3	34,1	3.191.713	3.322.494
Proces- Programma- en Projectmanagement	105,5	112,0	9.808.871	11.339.128
Stadsbeheer en vitale wijken (nieuw)	4,0	125,9	409.158	10.380.192
Stadsingenieurs (nieuw)	0,0	53,6	0	5.355.985
Ruimte en Economie	44,2	46,7	5.324.148	5.515.061
Ruimtelijke Planvorming	63,8	63,5	6.282.147	6.486.316
Vastgoed	28,8	29,5	3.153.239	3.184.877
Wijk- en Beheermanagement (vervallen)	32,5	0,0	3.194.342	0
Inkomens Ondersteuning	134,1	143,0	11.845.727	12.811.526
Maatschappelijke Ontwikkeling	47,1	37,6	5.202.102	4.368.643
Sociale Wijkteams	194,6	188,6	16.402.575	16.480.686
Regio Zwolle	5,3	0,0	631.216	0
subtotaal overige programma's	**996,2**	**1.041,6**	**92.670.229**	**99.162.387**
Totaal ambtelijke organisatie	**1.347,4**	**1.390,4**	**128.897.152**	**137.149.753**

Sociale Werkvoorziening			12.966.453	13.988.863
Totaal	**1.393,4**	**1.436,4**	**143.941.897**	**153.330.198**

Voormalig personeel	Totale loonkosten 2025	Totale loonkosten 2026
Uitkering v/m wethouders	352.785	364.251
FPU/FLO v/m personeel	73.869	76.270
Totaal voormalig personeel	**426.654**	**440.521**

Totaal baten en lasten 2024 - 2029

Het is wettelijk voorgeschreven om een overzicht van lasten en baten te hebben. Wanneer wij spreken over baten dan bedoelen wij inkomsten en wanneer wordt gesproken over lasten dan bedoelen wij uitgaven. Dit overzicht is verplicht voor het huidige begrotingsjaar, alsook voor de laatste jaarrekening en de vier jaren uit de meerjarenbegroting. De voorgeschreven indeling is die van de gemeentelijke begrotingsprogramma's. Voor een verdere specificatie van de bedragen van 2026, verwijzen wij u naar de overzichten die zijn opgenomen bij de begrotingsprogramma's. Daar wordt de informatie gespecificeerd naar de ambities en doelen.

Structureel begrotingssaldo (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029
Saldo baten en lasten	-3.241	5.057	-474	2.834
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	3.241	2.743	-1.226	-3.234
Begrotingssaldo na bestemming	**0**	**7.800**	**-1.700**	**-400**
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	5.266	-709	-194	0
Structureel positief begrotingssaldo	**5.266**	**7.091**	**-1.894**	**-400**
Bestedingsvoorstellen	500	500	500	500
Structureel positief begrotingssaldo (incl. bestedingsvoorstellen)	**5.766**	**7.591**	**-1.394**	**100**

Overzicht baten en lasten (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Gera resu
Jaarrekening 2024	813.695	839.000	25.305	155.576	142.666	
Begroting 2025	759.051	764.566	5.516	92.880	87.364	
Begroting 2026	791.705	788.463	-3.241	49.452	52.694	
Meerjarenbegroting 2027	796.368	801.425	5.057	12.635	15.378	
Meerjarenbegroting 2028	808.092	807.618	-474	12.635	11.409	
Meerjarenbegroting 2029	821.054	823.888	2.834	12.285	9.051	

Jaarschijf 2026 (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat	Bestedings-voorstellen	Geraamd res. incl. voorstellen
Programma 1. Samen Sterk in Zwolle	284.686	27.435	-257.251	420	3.782	-253.889		-253.889
Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid	126.987	72.426	-54.561	0	367	-54.194		-54.194
Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle	146.236	114.276	-31.960	6.972	5.305	-33.627		-33.627
Programma 4. Duurzame toekomst	9.643	650	-8.993	733	578	-9.148		-9.148
Programma 5. Vitale wijken	116.820	48.393	-68.427	1.786	1.475	-68.738		-68.738
Programma 6. Betrouwbare overheid	92.013	7611	-84.402	1.338	2.453	-83.287		-83.287
Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen	15.320	517.672	502.352	38.202	38.733	502.883		502.883
Totaal	**791.705**	**788.463**	**-3.241**	**49.452**	**52.694**	**0**	**0**	**0**

Jaarschijf 2027 (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat	Bestedings-voorstellen	Geraamd res. incl. voorstellen
Programma 1. Samen Sterk in Zwolle	282.389	27.309	-255.080	420	1.105	-254.395	-4.873	-259.268
Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid	124.709	72.202	-52.507	-	217	-52.290	-1.367	-53.657
Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle	146.103	114.276	-31.827	5.922	5.305	-32.444	-1.220	-33.664
Programma 4. Duurzame toekomst	8.890	650	-8.240	733	578	-8.395	-1.010	-9.405
Programma 5. Vitale wijken	116.286	48.393	-67.893	1.786	1.475	-68.204	359	-67.845
Programma 6. Betrouwbare overheid	89.516	6.885	-82.631	1.338	2.203	-81.766	-4.089	-85.855
Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen	28.475	531.710	503.235	2.436	4.495	505.294	12.700	517.994
Totaal	**796.368**	**801.425**	**5.057**	**12.635**	**15.378**	**7.800**	**500**	**8.300**

Jaarschijf 2028 (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat	Bestedings-voorstellen	Geraamd res. incl. voorstellen
Programma 1. Samen Sterk in Zwolle	282.677	27.309	-255.368	420	-506	-256.294	-4.943	-261.237
Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid	123.206	72.350	-50.856	-	-	-50.856	-989	-51.845
Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle	146.261	114.210	-32.051	5.922	5.305	-32.668	-854	-33.522
Programma 4. Duurzame toekomst	8.497	375	-8.122	733	578	-8.277	-960	-9.237
Programma 5. Vitale wijken	117.189	48.393	-68.796	1.786	1.475	-69.107	423	-68.684
Programma 6. Betrouwbare overheid	88.346	6.885	-81.461	1.338	1.953	-80.846	-3.089	-83.935
Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen	41.916	538.096	496.180	2.436	2.604	496.348	10.912	507.260
Totaal	**808.092**	**807.618**	**-474**	**12.635**	**11.409**	**-1.700**	**500**	**-1.200**

Jaarschijf 2029 (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves	Geraamd resultaat	Bestedings-voorstellen	Geraamd res. incl. voorstellen

			Begroting 2026					
Programma 1. Samen Sterk in Zwolle	282.922	27.309	-255.613	420	-506	-256.539	-4.903	-261.442
Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid	123.374	72.350	-51.024	-	-	-51.024	-989	-52.013
Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle	145.031	114.210	-30.821	5.572	5.305	-31.088	-910	-31.998
Programma 4. Duurzame toekomst	8.097	275	-7.822	733	578	-7.977	-460	-8.437
Programma 5. Vitale wijken	117.694	48.393	-69.301	1.786	1.475	-69.612	-1.502	-71.114
Programma 6. Betrouwbare overheid	88.242	6.885	-81.357	1.338	1.800	-80.895	-2.089	-82.984
Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen	55.694	554.466	498.772	2.436	399	496.735	11.353	508.088
Totaal	**821.054**	**823.888**	**2.834**	**12.285**	**9.051**	**-400**	**500**	**100**

Incidentele baten en lasten

Begrotingsaldo (bedragen x € 1.000)	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Saldo baten en lasten	-3.241	5.057	-474	2.834
Saldo toevoegingen en ontrekkingen reserves	3.241	2.743	-1.226	-3.234
Begrotingssaldo na bestemming	0	7.800	-1.700	-400
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	**5.266**	**-709**	**-194**	**0**
Structureel begrotingssaldo	5.266	7.091	-1.894	-400
Bestedingsvoorstellen	500	50	500	500
Structureel begrotingssaldo (incl. bestedingsvoorstellen)	5.766	7.141	-1.394	100

Specificatie incidentele baten en lasten

Programma 1 Samen Sterk in Zwolle		
Lasten		
Ondersteuningsteam SWT 0-4 jarige	250	
Stelpost IPA Inburgering	1.361	1.538
Stelpost IPA ROL	290	
Doorontwikkeling Sociaal Wijkteam	449	449
Lokale investeringen Beschermd Thuis	1.800	
Baten		
Dekking reserve incidentele bestedingen Sociaal Cultureel Werk	-372	-73
Dekking reserve NUTVW stelpost IPA inburgering	-1.361	-1.538
Dekking resreve NUTVW stelpost IPA ROL	-290	
Dekking reserve Beschermd wonen	-1.800	

	Begroting 2026		
Dekking reserve NUTVW budgetcoaching	-232		
Programma 2 Werken aan bestaanszekerheid			
Lasten			
Opvang kansrijke vluchtelingen en statushouders	240		
Compensatie regioinkomens	217	217	
Arbeidsparticipatie	1.300	500	300
Baten			
Reserve NUTVW curatie	-217	-217	
Programma 3 Groeiend en levendig Zwolle			
Lasten			
Ons Stadshart van Morgen (programmakosten en placemaking)	500		
Programmakosten Spoorzone	400		
Flexwoningen	300		
Stedelijke regie	350	350	350
Ondersteuning evenementen	410	410	410
Cultuurbeleid	400	400	400
ECO-team	350		
Capaciteit Wonen	251	251	251
Baten			
Programma 4 Duurzame toekomst			
Lasten			
Aanpak bedrijventerreinen	300		
Klimaatadaptatie	300	300	300
Innovatiedistrict Spoorzone	240		
Ondergrond bodem SPUK PFAS & ZZS/NGS	375	375	100
Baten			

	Begroting 2026		
Ondergrond bodem SPUK PFAS & ZZS/NGS	-375	-375	-100
Programma 5 Vitale wijken			
Lasten			
Beheer buitenruimte op orde, onderdeel achterstallig onderhoud	300		
Onderhoud elementenverharding wegen	300		
Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	240		
Bewonersinitiatieven	200		
Baten			
Programma 6 Betrouwbare overheid			
Lasten			
Regio Zwolle, meerjarige agenda 2024-2028	750	800	
Penvoerderschap netwerkorganisatie Ruimte voor de Vecht	567		
WOO, Archiefwet en Duurzame toegangelijkheid	300		
Vervanging financieel systeem	900		
Transitie dienstverleningsplatform Dimpact	225		
Interne huisvesting	200		
E-suite	150	250	
Baten			
Penvoerderschap netwerkorganisatie Ruimte voor de Vecht	-567		
Dekking bedrijfsvoeringsreserve (interne huisvesting / E-suite)	-350	-250	
Programma 7 Algemene dekkingsmiddelen			
Lasten			
WOO, Archiefwet en Duurzame toegankelijkheid	-289		
Storting in reserve incidentele bestedingen	2.000		
Storting saldo begroting 2026	7.066		
Baten			
Verrekening met CA budget flexwonen (reserve incidentele bestedingen)	-300		
Verrekening met CA budget bedrijventerreinen (reserve incidentele bestedingen)	-300		

	Begroting 2026		
Stelpost nog functioneel te ramen uitgaven (kapitaalgoederen)	-300		
Vrijval restant stelpost onderhoud kapitaalgoederen	50		
Verrekening met reserve incidentele bestedingen (bestedingsvoorstel BG 2023)	-1.854		
Verrekening met reserve incidentele bestedingen (bestedingsvoorstel BG 2024)	-2.832	-968	
Verrekening met reserve incidentele bestedingen (bestedingsvoorstel BG 2025)	-4.348	-3.128	-2.205
Onttrekking uit algemene reserve	-2.000		
Inzet stelpost Coalitieakkoord sociale basis	-278		

Structurele reservetoevoegingen en reserveonttrekkingen

Naam reserve (bedragen x €1.000)	2026 - lasten	2026 - baten	2027 - lasten	2027 - baten	2028 - lasten	2028 - baten	2029 - lasten	2029 - baten
Onderhoud sportaccommodaties	345	173	345	958	345	354	345	154
Onderhoud wijk- en buurtcentra	99	99	29	29	45	45	13	13
Dekkingsreserve kapitaallasten	0	44	0	44	0	44	0	44
Subtotaal programma 1 Samen Sterk in Zwolle	**444**	**316**	**374**	**1.031**	**390**	**443**	**358**	**211**
-	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal programma 2 Werken aan bestaanszekerheid	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Parkeren	3.715	3.970	3.285	3.970	3.285	3.970	3.285	3.970
Spoorzone	1.346	466	1.346	466	1.346	466	1.346	466
Bestemmingsplannen	180	180	180	180	180	180	180	180
Dekkingsreserve kapitaallasten	0	767	0	767	0	767	0	767
Subtotaal programma 3 Versterken stedelijkheid	**5.241**	**5.383**	**4.811**	**5.383**	**4.811**	**5.383**	**4.811**	**5.383**
Gebiedsbeheersplan	0	500	0	500	0	500	0	500
Dekkingsreserve kapitaallasten	0	78	0	78	0	78	0	78
Subtotaal programma 4 Duurzame toekomst	**0**	**578**	**0**	**578**	**0**	**578**	**0**	**578**
Onderhoud beheer openbare ruimte	32	13	33	10	34	2	34	2
Onderhoud Kleine Veer	48	42	50	46	52	25	53	88
Onderhoud recreatieplassen	18	0	18	0	18	0	18	0
Onderhoud verhuurde panden	1.147	1.210	1.147	1.210	1.147	1.210	1.147	1.210
Dekkingsreserve kapitaallasten	0	167	0	167	0	167	0	167
Subtotaal programma 5 Vitale wijken	**1.245**	**1.431**	**1.248**	**1.433**	**1.251**	**1.404**	**1.252**	**1.467**
Bedrijfsvoeringsreserve algemeen	52	0	52	0	52	0	52	0
ICT-investeringen	247	0	247	0	247	0	247	0
Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden	224	224	151	151	151	151	151	151
Verkiezingen	361	381	361	381	361	381	361	381
Onderhoud panden gemeentelijke organisatie	345	1.162	356	371	367	460	378	333
Dekkingsreserve kapitaallasten	0	64	0	64	0	64	0	64
Subtotaal programma 6 Bestuur, Regio, Dienstverlening ...	**1.230**	**1.831**	**1.167**	**967**	**1.178**	**1.056**	**1.189**	**929**
Gebiedsbeheersplan	39	0	39	0	39	0	39	0
Subtotaal programma 7 Solide financieel beleid	**39**	**0**	**39**	**0**	**39**	**0**	**39**	**0**
Totale omvang reserves	**8.199**	**9.539**	**7.640**	**9.392**	**7.670**	**8.864**	**7.650**	**8.568**

Overzicht taakvelden

Taakvelden (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	**160.683**	**596.974**
Bestuur	9.198	567
Mutaties reserves	42.386	52.694
Burgerzaken	9.160	3.726
Beheer overige gebouwen en gronden	12.845	14.584
Overhead	72.054	1.870
Treasury	3.297	3.614
OZB woningen	707,803	23.845
OZB niet-woningen	707,803	41.201
Parkeerbelasting	12,48	6.380
Belastingen overig	400,974	1.332
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	447.163
Overige baten en lasten	9.725	0
Vennootschapsbelasting (VpB)	188,883	0
Veiligheid	**20.330**	**173**
Crisisbeheersing en brandweer	12.446	0
Openbare orde en veiligheid	7.884	173,192
Verkeer, vervoer en waterstaat	**33.736**	**9.744**
Verkeer en vervoer	24.647	2.573
Parkeren	8.159	6.608
Recreatieve havens	114,496	58,614
Economische havens en waterwegen	612,152	398,485
Openbaar vervoer	203,357	105,584
Economie	**7.129**	**2.168**
Economische ontwikkeling	2.110	0
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	138,1	0
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	895,75	907
Economische promotie	3.985	1.261
Onderwijs	**30.188**	**8.826**
Onderwijshuisvesting	15.361	32
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	14.827	8.795
Sport, cultuur en recreatie	**50.521**	**2.209**
Sportbeleid en activering	1.690	89
Sportaccommodaties	8.016	1.737
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	11.574	0
Musea	5.359	0
Cultureel erfgoed	764	0
Media	6.159	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	16.959	383
Sociaal domein	**384.010**	**89.925**

Samenkracht en burgerparticipatie	31.081	13.667
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	1.829	252
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	1.473	0
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	14.936	0
Inkomensregelingen	93.920	65.907
WSW en beschut werk	15.794	0
Arbeidsparticipatie	16.869	2.956
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8.593	99
Dagbesteding (WMO)	1.896	0
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	29.554	1.071
Jeugdhulp ambulant lokaal	5	0
Jeugdhulp ambulant regionaal	17.798	0
Jeugdhulp ambulant landelijk	1.295	0
Jeugdhulp met verblijf regionaal	35.579	0
PGB WMO	1.919	0
PGB Jeugd	1.143	0
Beschermd wonen (WMO)	79.009	882
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	25.075	5.091
Jeugdbescherming	4.017	0
Jeugdreclassering	624	0
Coördinatie en beleid Wmo	1.350	0
Coördinatie en beleid Jeugd	252	0
Volksgezondheid en milieu	**42.376**	**32.084**
Volksgezondheid	6.956	19
Riolering	7.608	9.603
Afval	16.929	20.639
Milieubeheer	9.277	375
Begraafplaatsen en crematoria	1.607	1.448
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	**105.117**	**99.054**
Ruimte en leefomgeving	2.009	31
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	92.432	92.070
Wonen en bouwen	10.676	6.953
Taakvelden	**834.091**	**841.157**

Meerjarenoverzicht Programma 1. Samen Sterk in Zwolle

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	287.024	39.374	-247.650	3.915	19.896
Begroting 2025	260.779	13.113	-247.666	388	2.636
Begroting 2026	284.686	27.435	-257.251	420	3.782
Begroting 2027	282.389	27.309	-255.080	420	1.105
Begroting 2028	282.677	27.309	-255.368	420	-506
Begroting 2029	282.922	27.309	-255.613	420	-506

Ontwikkelingen 2026 - 2029

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Stadsuitbreiding onderwijs		35	70	105	
Stadsuitbreiding GGD		30	60	90	
Vervangingsbudget kunstgrasvelden		140	298	478	
Besparing jeugd hervormingsagenda		-700	-700	-700	
Trefpunt bruisend Zwolle		0	410	410	
Leerlingenvervoer		-90	-90	-90	
Stelpost onderwijsinv. PPN 2025-2028		1.500	3.250	3.250	

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Diversiteit en inclusie beleid	115				Najaar 2022
Uitvoeringsplan gezondheid 2022-2026	163				Najaar 2022
Sportakkoord	65				Voorjaar 2023
Dekking rijksbijdrage sportakkoord	-65				Voorjaar 2023
Projectorganisatie vluchteling	135				Najaar 2023
Dekking reserve NUTVW Sociaal	-135				Najaar 2023
Think op school	70				Najaar 2023
Ondersteuningsteam SWT 0-4 jarige	250				Najaar 2023
Investeren in gewone leven	100				Najaar 2023
Stelpost IPA ROL	290				Begroting 2024
Dekking reserve NUTVW stelpost IPA ROL	-290				Begroting 2024
Stelpost IPA Inburgering	1.361	1.538			Begroting 2024
Dekking reserve NUTVW stelpost IPA Inburgering	-1.361	-1.538			Begroting 2024
Koers Sociaal domein 2025-2028	108	108			Begroting 2025
Doorontwikkeling SWT	449	449			Begroting 2025
Behouden sociaal cultureel werk	100				Begroting 2025
Lokale investeringen Beschermd Thuis	1.800				Voorjaar 2025
Dekking reserve Beschermd wonen	-1.800				Voorjaar 2025
Indexering GALA 2025-2026	61				Voorjaar 2025
SPUK GALA	-61				Voorjaar 2025
Budgetcoaching	169				RB 20-01-2025
Dekking reserve NUTVW budgetcoaching	-232				RB 20-01-2025

Outreachende aanpak	71		RB 20-01-2025
Dekking reserve NUTVW Outreachende aanpak	-98		RB 20-01-2025
Dekking reserve incidentele bestedingen Sociaal Cultureel Werk	-372	-73	Najaar 2023

Meerjarenoverzicht Programma 2. Werken aan bestaanszekerheid

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	126.432	73.651	-52.781	1.967	3.498
Begroting 2025	111.479	61.177	-50.302	0	519
Begroting 2026	126.987	72.426	-54.561	0	367
Begroting 2027	124.709	72.202	-52.507	0	217
Begroting 2028	123.206	72.350	-50.856	0	0
Begroting 2029	123.374	72.350	-51.024	0	0

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Besparing bijstandslasten		-500	-1.500	-1.500	
Participatie via Tiem (nieuwe begeleiding)		66	132	132	
Subsidieresultaat WSW/Wezo		-300	-600	-600	

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Opvang kansrijke vluchtelingen en statushouders	240				Najaar 2022
Beroepsonderwijs (zwolse) & arbeidsmarkt	130				Najaar 2023
Compensatie regioinkomens	217	217			Najaar 2023
Reserve NUTVW curatie	-217	-217			Najaar 2023
Nonformeel taalaanbod	150				Najaar 2023
Dekking reserve NUTVW taalaanbod	-150				Najaar 2023
Duale projecten AMIF statushouders	167	69			Begroting 2025
Dekking duale projecten AMIF statushouders	-167	-69			Begroting 2025
Arbeidsparticipatie	1300	500	300		Begroting 2025
Uitvoering OZAA	126				Najaar 2024
Bijdrage regio OZAA	-126				Najaar 2024

Meerjarenoverzicht Programma 3. Groeiend en levendig Zwolle

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	176.463	170.183	-6.280	47.315	44.265
Begroting 2025	166.347	137.424	-28.924	10.727	5.285
Begroting 2026	146.236	114.276	-31.960	6.972	5.305
Begroting 2027	146.103	114.276	-31.827	5.922	5.305
Begroting 2028	146.261	114.210	-32.051	5.922	5.305
Begroting 2029	145.031	114.210	-30.821	5.572	5.305

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
RB Weezenlanden Noord (vanaf 2025)		329	329	329	
Stadsuitbreiding		184	368	395	
Vervanging camera's		0	10	10	

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Ons Stadshart van Morgen (programmakosten en placemaking)	500				Najaar 2022
Uitbreiding formatie team Ruimte (afdeling Ruimte en Economie)	113				Najaar 2022
Programmakosten Spoorzone	400				Najaar 2022
Flexwoningen	300				Najaar 2023
Eco-team	350				Najaar 2023
Slim Parkeren	69	36			RB 13-02-2024
Abonnementsopbrengsten	-66	-66			RB 13-02-2024
Stedelijke regie	350	350	350		Begroting 2025
Cultuurbeleid	400	400	400		Begroting 2025
Ondersteuning evenementen	410	410	410		Begroting 2025
Programma transformatie Oosterenk	196	196	196		Begroting 2025
Capaciteit Wonen	251	251	251		Najaar 2024

Meerjarenoverzicht Programma 4. Duurzame toekomst

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	14.485	7.439	-7.046	5.042	3.947
Begroting 2025	11.174	2.384	-8.790	1.133	668
Begroting 2026	9.643	650	-8.993	733	578
Begroting 2027	8.890	650	-8.240	733	578
Begroting 2028	8.497	375	-8.122	733	578
Begroting 2029	8.097	275	-7.822	733	578

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking

n.v.t.

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Personeelskosten HWBP	100				Najaar 2022
Aanpak bedrijventerreinen	300				Najaar 2022
Ruimte voor de Vecht 2023-2026	33				Najaar 2022
Bijdrage Port of Zwolle	118	118			Najaar 2023
Ruimtelijke- en klimaatadaptie	300	300	300		Begroting 2025
Stichting innovatiedistrict Spoorzone Zwolle	240				Begroting 2025
Samen met vrijwillige verenigingen verduurzamen	80				Begroting 2025
Ondergrond SPUK bodem PFAS	175	175			Voorjaar 2025
Rijksbijdrage SPUK	-175	-175			Voorjaar 2025
Ondergrond SPUK bodem ZZS en NGS	200	200	100		Voorjaar 2025
Rijksbijdrage SPUK	-200	-200	-100		Voorjaar 2025

Meerjarenoverzicht Programma 5. Vitale wijken

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	109.425	47.625	-61.800	4.733	4.089
Begroting 2025	111.873	47.065	-64.808	2.088	1.802
Begroting 2026	116.820	48.393	-68.427	1.786	1.475
Begroting 2027	116.286	48.393	-67.893	1.786	1.475
Begroting 2028	117.189	48.393	-68.796	1.786	1.475
Begroting 2029	117.694	48.393	-69.301	1.786	1.475

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed		100	265	265	
Stelpost kapitaallasten vvi BOR		277	566	867	
FLO overgangsrecht		-191	-299	-275	
Stadsfoyer		0	187	187	
Bogenhal		0	245	245	
vvi verhuurde panden		170	345	525	

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Onderhoud elementenverharding wegen	300				Najaar 2022
Bewonersinitiatieven	200				Berap 22/23
Stimuleringsfonds initiatiefrijk Zwolle	50				Najaar 2023
Eikenprocessierups	150	150			Najaar 2023
Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	240				Najaar 2023
Subsidie Engelse Werk	21	21	21	21	Voorjaar 25
Rijksbijdrage Engelse Werk	-21	-21	-21	-21	Voorjaar 25
Aanpak oneigenlijk grondgebruik		-100			Najaar 2023

Meerjarenoverzicht Programma 6. Betrouwbare overheid

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	89.935	13.695	-76.240	6.170	8.677
Begroting 2025	89.829	7.997	-81.832	1.246	3.131
Begroting 2026	92.013	7611	-84.402	1.338	2.453
Begroting 2027	89.516	6.885	-82.631	1.338	2.203
Begroting 2028	88.346	6.885	-81.461	1.338	1.953
Begroting 2029	88.242	6.885	-81.357	1.338	1.800

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opme
Stelpost kapitaallasten vervangingsinvesteringen		24	49	75	
Stadsuitbreiding		21	42	63	
Wet Open Overheid		106	106	106	
-					

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
Content creator sociale media t.b.v. het bestuursinformant	82				Najaar 2022
Public Affairs	112				Najaar 2022
Dekking bijdrage public affairs	-49				Najaar 2022
Uitbreiding formatie team Ruimte (afdeling Ruimte en Economie)	15				Najaar 2022
WOO, Archiefwet en Duurzame toegangelijkheid	300				Begroting 2022
Transitie dienstverleningaplatform Dimpact	225				Najaar 2022
Vervanging financieel systeem	900				Najaar 2023
Regio Zwolle, meerjarige agenda 2024-2028	750	800			Najaar 2023
Penvoerderschap netwerkorganisatie Ruimte voor de Vecht	567				Najaar 2023
Dekking regio Zwolle	-567				Najaar 2023
Subsidieverwerving	25				Najaar 2023
E-Suite	150	250			Begroting 2025
RPA	150				Begroting 2025
MJOP	108				Begroting 2025
Interne huisvesting	200				Begroting 2025
Dekking bedrijfsvoeringsreserve	-608	-250			Begroting 2025
Programma transformatie Oosterenk	99	99	99		Begroting 2025
SWT (overhead)	166	166			Najaar 2024
Budgetcoaching (overhead)	63				RB 20-01-2025
Outreachende aanpak (overhead)	27				RB 20-01-2025
Dutch Metropolitan Innovations (DMI) ecosysteem traject	110				Voorjaar 2025
Spuk + innovatiebudget	-110				Voorjaar 2025
Opvang kansrijke vluchtelingen (overhead)	22				Najaar 2022

Capaciteit Wonen (overhead)	52	52	52	Begroting 2025
Dekking capaciteit Wonen	-153	-153	-153	Voorjaar 2025

Meerjarenoverzicht Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen

Meerjarenoverzicht (bedragen x €1.000)	Lasten	Baten	Saldo van baten en lasten	Toevoeging aan reserves	Onttrekking aan reserves
Jaarrekening 2024	9.930	487.033	477.103	86.433	58.294
Begroting 2025	7.570	495.408	487.838	77.298	73.324
Begroting 2026	15.320	517.672	502.352	38.202	38.733
Begroting 2027	28.475	531.710	503.235	2.436	4.495
Begroting 2028	41.916	538.096	496.180	2.436	2.604
Begroting 2029	55.694	554.466	498.772	2.436	399

Ontwikkelingen 2025 - 2026

Mutaties meerjarenraming:

Reeds vastgestelde mutaties (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opn
Stadsuitbreiding		75	150	225	
Gemeentefondsuitkering		-10.648	-13.843	-26.037	
Integratie uitkering participatie/wajong		-66	-132	0	
OZB areaal		-1.762	-3.036	-5.289	
Stelposten gerelateerd aan gemeentefonds		0	0	0	
Stelpost inflatie gemeentelijke tarieven		-1.767	-3.684	-5.607	
Stelpost loon- en prijsontwikkeling		9.765	20.227	30.598	
Stlelpost volumeontwikkeling Sociaal domein		1.500	3.000	4.500	
Stelpost budgetruimte SIA (incl. Coalitieakkoord)		0	0	0	
Stelpost kapitaalgoederen		-170	-170	-170	
Renteresultaat		1.500	3.000	4.500	
Mutatie kapitaallasten gerealiseerde investeringen		-100	-100	100	
Hogere toeristenbelasting		-150	-150	-150	

Incidenteel gehonoreerde bestedingen (bedragen x €1.000)	2026	2027	2028	2029	Opmerking
WOO, Archiefwet en Duurzame toegankelijkheid	-289				Begroting 2022
Verrekening met CA budget flexwonen (reserve incidentele bestedingen)	-300				Najaar 2023
Stelpost vrijval kapitaalgoederen	50				Najaar 2023
Verrekening met CA budget bedrijventerreinen (reserve incidentele bestedingen)	-300				Najaar 2023
Dekking najaarsmoment 2022 via reserve incidentele bestedingen	-1.854				Najaar 2022
Dekking najaarsmoment 2023 via reserve incidentele bestedingen	-2.832	-968			Najaar 2023
Dekking najaarsmoment 2024 via reserve incidentele bestedingen	-4.348	-3.128	-2.205		Najaar 2024
Storting in reserve incidentele bestedingen	2.000				Begroting 2025
Onttrekking uit algemene reserve	-2.000				Begroting 2025
Stelpost nog functioneel te ramen uitgaven (kapitaalgoederen)	-300				Najaar 2024
Slim parkeren	-3	30			RB 13-02-2024
Toevoeging aan reserve SIA (surplus	13.350				PPN 26-29

algemene reserve)		
Toevoeging aan reserve incidentele bestedingen (surplus algemene reserve)	13.350	PPN 26-29
Onttrekking uit algemene reserve	-26.700	PPN 26-29
Inzet stelpost Coalitieakkoord sociale basis	-278	Najaar 2024
Stelpost sociale basis	-90	Najaar 2024

Overzicht reserves

Naam reserve (bedragen x €1.000)	Maakt onderdeel uit van programma	Stand per 1 januari 2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand per 31 december 2026	Waarvan budgettaire ruimte waarover nog besluitvorming moet plaats vinden
Algemene reserve	7	87.085	20.868	52.100	55.853	
Subtotaal type weerstands- en risicoreservering		**87.085**	**20.868**	**52.100**	**55.853**	**0**
Egalisatiereserve rijbewijzen en eigen verklaringen	6	161			161	
Subtotaal type reservering gekoppeld aan kostendekkend beginsel		**161**	**0**	**0**	**161**	**0**
ICT investeringen	6	297	247		544	
Kapitaallasten wagenpark	6	36			36	
Algemene bedrijfsreserve Vastgoed	3	-	12.700	12.700	-	
Dekkingsreserve kapitaallasten	div.	29.952		1.117	28.835	
Onderhoud panden gemeentelijke organisatie	6	2.060	345	1.162	1.243	
Onderhoud Recreatieplassen	5	312	18	18	312	
Onderhoud Kleine Veer	5	21	48	42	27	
Onderhoud wijk- en buurtcentra	1	-	99	99	-	
Onderhoud sportaccommodaties	1	800	345	193	952	
Onderhoud verhuurde panden	5	3.579	1.387	1.450	3.515	
Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden	6	74	151	151	74	
Onderhoud beheer openbare ruimte	5	161	32	13	181	
Bedrijfsvoeringsreserve raad en raadsgriffie	6	19			19	
Bedrijfsvoeringsreserve algemeen	6	1.481	52	660	874	360
Subtotaal type ter dekking van kapitaal- en exploitatielasten		**38.792**	**15.424**	**17.605**	**36.612**	**360**
Nog uit te voeren werken sociaal	1-2	5.863		3.477	2.385	
Nog uit te voeren werken fysiek	3-5	1.666	1.728	2.942	452	500
Nog uit te voeren werken bestuur en organisatie	6	879		579	300	
Reserve incidentele bestedingen	div.	39.089	16.431	20.216	35.304	20.749
Parkeren bereikbaarheidsfonds	3	11.070	3.715	4.724	10.061	1.334
Bestemmingsplannen	3	631	180	180	631	
Gebiedsbeheersplan	4	9.386	37	500	8.923	9.500
Spoorzone	3	12.517	2.096	816	13.797	

		Begroting 2026				
Voorsterpoort	3	265			265	
Verkiezingen	6	336	361	381	316	
Beschermd wonen	1	10.353		1.800	8.553	5.400
Investeringsfonds strategische investeringen	7	75.085	35.061	66.908	43.238	
Nieuwe Veemarkt	3	12.000			12.000	
Subtotaal type overige bestemmingsreserves		**179.140**	**59.609**	**102.523**	**136.225**	**37.483**
Stelpost inschatting hogere reservering bij jaarrekening						
Totale omvang reserves		**305.178**	**95.901**	**172.228**	**228.851**	**37.843**

Algemene reserve

Aard van de reserve: Weerstand- en risicoreservering

Doel: De algemene concernreserve dient als weerstandscapaciteit voor het opvangen van verliezen door calamiteiten en andere éénmalige financiële tegenvallers. In de nota risicomanagement en weerstandsvermogen van 2018 is het beleid aangaande het weerstandsvermogen vastgelegd. voor de dekkingsgraad van afdekking van de gewogen risico's is afgesproken een normratio aan te houden van 0,8. Dit houdt in dat tegenover het totale risicobedrag 80% als weerstandsvermogen als norm beschikbaar moet zijn. Daarbij is vastgelegd dat indien de ratio zich tussen 0,6 en 1,0 bevindt geen directe actie vereist is. Worden deze grenzen overschreden dan dient het college met een voorstel te komen hoe het weerstandsvermogen aan te vullen of hoe om te gaan met het surplus aan beschikbare middelen.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari			100.297	87.085	55.853	55.853
Toevoegingen						
Saldo begr. 2025	7.1.1	Begroting 2025	16.713			
Voordelig jaarrekeningresultaat 2024		RB 20-05-25	10.495			
inc. saldo Berap 2024-1, 2025	7.1.1	Begroting 2025	120			
Voordeel beschermd wonen BW	7.1.1	PPN 2025	3.000			
Resultaat dec. circulaire	7.1.1	December circ.	719			
Resultaat mei circulaire 2025	7.1.1	Mei circulaire 2025	1.968			
Resultaat sept. circulaire 2024	7.1.1	Sept. circulaire 2024	1.722			
Saldo Berap 2025-1	7.1.1	Berap 2025-1	4.408			
Resultaat begroting 2026	7.1.1	Begroting 2025		7.066 *		
Winsafdracht MPV 25% (voorlopig 2025)	7.1.1	Berap 2025-2	3.550			
Resultaat Berap II 2025	7.1.1	Berap 2025-2	2.593	6.502		
Structureel perspectief	7.1.1.	Begroting 27-29		7.300		
Totaal toevoegingen			**45.288**	**20.868**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten						
Raad perspectiefnota 2025-2028	7.1.1	Perspectiefnota 25-28	10.000			
Inc. ruimte, struct resultaat	7.1.1	Begroting	24.500	2.000		
Toev. bijdrageregeling AOS	7.1.1	RB 20-05-25	3.000			
Toev. surplus 50% aan SIA	7.1.1	BW besl. begr. 2025	10.500			
Toev. surplus 50% aan reserve Inc. Bestedingen	7.1.1	BW besl. begr. 2025	10.500			
Onttrekking surplus t.b.v. SIA	7.1.1	PPN 26-29		13.350		
Onttrekking surplus t.b.v. reserve Inc. Bestedingen	7.1.1	PPN 26-29		13.350		
Onttrekking surplus t.b.v. SIA		Begroting 2026		11.700		
Onttrekking surplus t.b.v. reserve Inc. Bestedingen		Begroting 2026		11.700		
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**58.500**	**52.100**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens						
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**58.500**	**52.100**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**87.085**	**55.853**	**55.853**	**55.853**

Toelichting:
** Dit is exclusief het voorstel vorming voorziening FLO Brandweer waardoor er structureel een voordeel van € 500.000 ontstaat.*

Bij de begroting 2024 is besloten dat 25% van het jaarlijks MPV resultaat wordt afgedragen aan de algemene concernreserve. De overige 75% gaat naar het Investeringsfonds van de Strategische Investeringsagenda.
De resultaten van de berap 2025-2 en de begroting 2026 zijn in het overzicht verwerkt.
Op basis van een actuele risico-inventarisatie is sprake van een surplus in de weerstandscapaciteit van € 23,4 miljoen, zijnde het verschil tussen de bij de PPN 2025-2028 afgesproken weerstandsratio van 100% een actuele ratio van 142%.
Het voorstel is het surplus van € 23,4 miljoen voor 50% toe te voegen aan de reserve incidentele bestedingen en voor 50% aan het Investeringsfonds SIA.

Egalisatiereserve rijbewijzen en eigen verklaringen

Aard van de reserve:	Reservering gekoppeld aan kostendekkingbeginsel
Doel:	De reserve vangt de grote verschillen per jaar binnen de tienjaarscyclus van rijbewijzen op en maakt het mogelijk jaarlijks nagenoeg 100% kostendekkend te zijn.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	Begroting 2017

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			180	161	161	147	134
Toevoegingen							
				-	-	-	
Totaal toevoegingen			**-**	**-**	**-**	**-**	
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Tekort rijbewijzen				-	14	13	12
	6.3.1	Begroting 2025	19				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**19**	**-**	**14**	**13**	**12**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	
Totaal onttrekkingen			**19**	**-**	**14**	**13**	**12**
Stand per 31 december			**161**	**161**	**147**	**134**	**122**

Toelichting:
De reserve wordt gebruikt om 100% kostendekkendheid op het onderdeel rijbewijzen te krijgen. Voor 2026 zijn de rijbewijzen kostendekkend en is geen onttrekking nodig.

Nog niet toegewezen middelen:
Rijbewijzen hebben een geldigheid van 10 jaar. De jaarlijkse aantallen verlengingen schommelen in deze 10 jaar. Het restant in de reserve kan de komende jaren aangewend worden voor de kostendekkendheid van het tarief.

ICT-investeringen

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Deze reserve is bedoeld als een egalisatiereserve. Uit deze reserve kunnen incidentele overschrijdingen van de ICT-bandbreedte worden gedekt. Het niet benutte deel van de ICT-bandbreedte wordt jaarlijks aan deze reserve toegevoegd. Op basis van het raadsbesluit inzake ICT investeringen (uitvoering motie 3 en motie 101) van 7 juni 2004 is besloten voor deze reserve aan maximum niveau te hanteren van 25% van de ICT-bandbreedte. Als gevolg van het raadsbesluit van 26 maart 2007 is het hanteren van een maximum niveau losgelaten.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			199	297	544	544	544
Toevoegingen							
Reservemutaties	6.4.3	Begroting 2025	35				
Overboekingswijziging rente	6.4.3	Berap 25-1	3				
Overboekingswijziging afschrijving	6.4.3	Berap 25-1	60				
Reservemutaties	6.4.3	Begroting 2026		247	PM	PM	PM
Totaal toevoegingen			**98**	**247**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**297**	**544**	**544**	**544**	**544**

Toelichting:
De ICT-investeringen drogen langzamerhand op, dit als gevolg van het verSAASen van de software. Vanaf 2025 zullen de kapitaalslasten afnemen en lager zijn dan de Bandbreedte. Dit leidt tot stortingen in de ICT-reserve. De komende periode zal nagedacht worden hoe en met hoeveel de ICT-Bandbreedte verlaagd en wellicht afgebouwd kan worden. Een verschuiving naar onderhoud ICT en implementatiekosten lijkt voor de hand liggend, zodat (kapitaals)lasten niet meer via de reserve ICT gaan lopen.

Nog niet toegewezen middelen:
zie toelichting

Kapitaallasten wagenpark

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Jaarlijkse tegenvallers kapitaallasten/boekwaarde wagenpark worden verrekend met deze egalisatiereserve kapitaallasten wagenpark.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			36	36	36	36	36
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			36	36	36	36	36

Toelichting:
Jaarlijkse tegenvallers van de kapitaallasten of de boekwaarde van het wagenpark worden verrekend met deze egalisatiereserve kapitaallasten wagenpark. Op dit moment zijn er geen tegenvallers voorzien.

Nog niet toegewezen middelen:
Het resterende saldo dient ter egalisatie van toekomstige kosten.

Algemene bedrijfsreserve Vastgoed

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Verrekeningen en stortingen uit bouwgronden in exploitatie (winstname) en onttrekkingen voor het treffen van voorzieningen. Eén keer per jaar wordt de hoogte van de reserve bepaald en wordt bij de vaststelling van de jaarlijkse MPV vastgesteld of de reserve moet worden aangevuld vanuit het concern of dat een bedrag kan worden afgedragen aan het concern.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	d.d.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			100	0	0	0	0
Toevoegingen							
Tussentijdse winstneming 2025	3.1.3	Berap 25-2	14.200				
Verwachte tussentijdse winstneming tussentijdse MPV 2025	3.1.3.	MPV 2025		12.700	13.100	7.700	5.700
Totaal toevoegingen			**14.200**	**12.700**	**13.100**	**7.700**	**5.700**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Jaagpad langs Zwarte Water		Berap 2022-1	11				
Westenholte Stins	3.1.2	Rb 29-6-2020	89				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**100**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Verwachte winstafdracht aan algemene reserve (25%)			3.550	3.175	3.275	1.925	1.425
Verwachte winstafdracht aan reserve strategische investeringen (75%)			10.650	9.525	9.825	5.775	4.275
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**14.200**	**12.700**	**13.100**	**7.700**	**5.700**
Totaal onttrekkingen			**14.300**	**12.700**	**13.100**	**7.700**	**5.700**
Stand per 31 december			**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting:
Vanuit de BBV regelgeving is het verplicht om jaarlijks via de percentage of completion (POC) methode winst te nemen. Dit om te voorkomen dat een hoge winst op een grondexploitatie pas aan het einde van de looptijd, bij het afsluiten van een complex tot uitdrukking komt.

De inschatting van de te verwachten winstnemingen op basis van de MPV 2025
2026: € 12,7 mln
2027: € 13,1 mln
2028: € 7,7 mln
2029: € 5,7 mln

Op basis van de tussentijdse MPV is bij de Berap 2025-2 een winstafdracht voor 2025 verwerkt van € 14,2 miljoen. De verwachte winstafdrachten voor de jaren 2026 - 2029 zullen bij de Jaarrekening 2025 op basis van de MPV 2026 opnieuw worden doorgerekend en verwerkt in deze reserve.

Vanaf begroting 2024 wordt 75% van het resultaat uit de MPV afgedragen aan de reserve Investeringsfonds Strategische Investeringen en 25% aan de algemene concernreserve

Dekkingsreserve kapitaallasten

Aard van de reserve: Reservering voor dekking voor kapitaal- en exploitatielasten
Doel: Via diverse besluiten zijn éénmalige gemeentelijke middelen ingezet voor de financiering van onderstaande investeringen. Op grond van wettelijke regeling mogen de gemeentelijke middelen niet ineens op een actief worden afgeboekt. De middelen zijn in deze reserve gestort en jaarlijks worden de kapitaallasten van de investeringen uit deze reserve gedekt.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			34.685	29.952	28.834	27.612	26.323
Toevoegingen							
Bijdrage bewonerswerkplaats	7.1.1	BW 1-5-24	50				
Verbouwing Raad- en TaKzaal	7.1.1	RB 25-11-24	250				
Totaal toevoegingen			**300**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Dekking afschrijvingslasten			1.200	1.117	1.223	1.289	1.271
Overboekingswijziging afschrijving			-129				
Diezerpoort fysiek (naar NUTVW fysiek)	7.1.1	Berap 2025-1	51				
Vrijval reserve Eli Heimanslaan	3.3.1	Berap 2025-1	650				
Nieuwe Fraterhuis (naar NUTVW fysiek)	7.1.1	RB 31-3-25	3.262				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**5.033**	**1.117**	**1.223**	**1.289**	**1.271**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**5.033**	**1.117**	**1.223**	**1.289**	**1.271**
Stand per 31 december			**29.952**	**28.834**	**27.612**	**26.323**	**25.052**

Dekking kapitaallasten	t/m jaar	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Stadhuis/Stadskantoor	2024-2025	47	5	5	5	5
Vlasakkers	2026	8	0	0	0	0
Kunstgrasvelden	2020-2040	534	490	447	403	359
Almeloos Kanaal	2034	62	55	48	41	35
Investeringen met maatschappelijk nut vanaf 2017:						
Toekomst Kamper Lijn	2062	3627	3425	3222	3019	2817
Hoofdinfra Stadshagen	2076	388	374	361	348	335
Belvederelaan VV hoofdfietsroute	2046	163	155	148	141	133
Doorstroming OV (lange termijn)	2060	664	635	606	577	549
Binnenstad	2039	945	900	856	811	767
Rembrandtlaan-knelpunt verkeersveiligheid	2044	177	168	159	151	142
Shellterrein herontwikkeling	2044	148	140	132	124	116
Diezerpoort, Fysiek	2052	1669	1610	1552	1493	1435
Herinrichting park Weezenlanden	2052	120	116	112	108	104
Broerenkwartier - Weeshuispassage	2043	256	245	235	224	213
Recreatieplassen investeringsplan	2028	55	36	18	0	0
Verduurzamen gemeentelijke vastgoedportefeuille	2036/2046	1868	1815	1762	1709	1656
Semi-permanente huurwoningen Oosterenk	2038	142	131	120	109	98
Brandveiligheidsvoorzieningen scholen CCC	2038	164	152	140	129	117
Toegankelijkheid Stadhuis	2033	376	376	376	376	376
P+R terrein aan de Tippezijde bij station	2040	92	85	78	72	65
Herinrichting Punterweg (Voorst)	2048	497	475	453	432	410

SFR Zwolle-Dalfsen	2044	19	18	17	16	16
IJsselallee rechtsafvak	2045	145	138	130	123	116
Versterken Diezerbrink	2050	1368	1316	1263	1210	1158
Karnebeektunnel	2050	123	120	116	113	109
Fietsroute Koggelaan-Hattem	2034	286	274	262	249	237
Fietsroute Zuid-Hessenpoort	2034	258	248	237	226	216
N340-Vechtdal	2051	471	457	442	428	414
Verbouw vm. SMZ	2046	1028	983	939	894	849
Voorsterpoort	2045	1543	1543	1420	1297	1174
Bushalte Stadshagen	2045	79	75	71	67	63
Bushalte Stadshagen nieuwe consessie	2027	337	324	311	298	285
Wipstrikkerallee	2046	199	191	182	173	165
Herinrichten Stinspark	2051	1200	1160	1120	1080	1040
De Basis Luttekestraat	2046	172	165	158	151	144
Statenzaalcomplex	2046	796	760	724	688	651
Spoorzone	2061	4687	4507	4327	4147	3968
Rhijnvis Feithlaan	2053	100	97	93	90	87
Bisschop Willebrandlaan	2056	250	242	233	225	217
SFR Zwolle-Nijverdal	2047	105	100	95	90	85
Voorsterpoort-Oost	2052	1210	1210	1210	1145	1080
Klimaatbestendig Azaleapark	2053	138	133	128	124	119
Wandeldoorgang Ruimte voor de Vecht	2053	214	206	199	191	183
Industrieweg	2055	290	280	271	261	251
Fietspad Nieuwleusenerdijk	2050	338	329	320	311	303
Hogenkampsweg	2056	400	390	380	370	360
Stadshart Kop Assendorp		495	495	462	430	398
Verduurzaming 5 panden		870	870	870	870	870
Skatepark Weezenlanden		35	35	35	35	35
Scholtenserf		174	168	162	157	151
Oud Frankhuis		321	310	300	289	278
Verbouwing Raad/TAK zaal		250	250	250	250	250
Verbouwing bewonerswerkplaats		50	50	50	50	50
		29.952	**28.834**	**27.612**	**26.323**	**25.052**

Onderhoud panden gemeentelijke organisatie

Aard van de reserve: Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten

Doel: Egalisatie van de planbare onderhoudslasten in de loop der jaren.Ten laste van de exploitatierekening wordt jaarlijks een vast bedrag toegevoegd aan deze reserve.
Alle werkelijke planbare onderhoudslasten in enig jaar komen ten laste van deze reserve.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			2.577	2.060	1.243	1.228	1.135
Toevoegingen							
Stadhuis en Stadskantoor	6.4.1	begroting 2025	148	309	319	328	339
Sociale Wijkteams	6.4.1	begroting 2025	37	26	27	28	28
Wijkservicepunten	6.4.1	begroting 2026		10	10	11	11
Totaal toevoegingen			**185**	**345**	**356**	**367**	**378**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Stadhuis en Stadskantoor	6.4.1	begroting 2025	677	1.121	333	402	287
Sociale Wijkteams	6.4.1	begroting 2025	25	26	35	55	43
Wijkservicepunten	6.4.1			14	3	3	3
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**703**	**1.162**	**371**	**460**	**333**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**703**	**1.162**	**371**	**460**	**333**
Stand per 31 december			**2.060**	**1.243**	**1.228**	**1.135**	**1.180**

Toelichting:
De uitgaven in de reserve komen vanuit het Meer Jaren Onderhouds Plan (MJOP), daarin zit de planning van het onderhoud voor de komende jaren. De aankomende jaren moet er het nodige onderhoud aan de panden gepleegd worden. In een extra storting gedaan zodat er voldoende geld aanwezig om het geplande onderhoud uit het MJOP de komende jaren uit te voeren.

Nog niet toegewezen middelen:
Het saldo van deze reserve dient ter afdekking van jaarlijkse verschillen in onderhoudslasten en egalisatie van toekomstige onderhoudslasten. In de periode 2027 t/m 2032 zijn er diverse grote kostbare onderhoudsactiviteiten gepland, het gaat met name om binnenafwerking, verlichting en vloerbedekking

Onderhoud recreatieplassen

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Instandhouding, beheer en onderhoud van de recreatieplassen. Voornamelijk gebouwen, terrein en verharding. De reserve is bedoeld is voor dekking van kapitaallasten en exploitatielasten. De voeding is een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			312	312	312	312	312
Toevoegingen							
Jaarlijkse dotatie Wijthmenerplas	5.1.1	Begroting '25	58				
Jaarlijkse dotatie Wijthmenerplas parkeren	5.1.1	Begroting '25	18	18		-	-
Basis op orde recreatieplassen	5.1.1	Beslisnota	-58				
Totaal toevoegingen			**18**	**18**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Planmatig onderhoud	5.1.1	Begroting '25	10				
Basis op orde recreatieplassen	5.1.1	Beslisnota	-10				
Jaarlijke onttrekking Wijthmenerplas parkeren	5.1.1	Begroting '25	18	18		-	-
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**18**	**18**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**18**	**18**	**-**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**312**	**312**	**312**	**312**	**312**

Toelichting:
In het raadsbesluit van 20-3-2024 'Stand van zaken basis op orde recreatieplassen' is besloten om de storting in de onderhoudsreserve ten aanzien van de Wythmenerplas te laten vervallen. Dit budget is vervolgens ingezet voor dekking van de beheeradviseur recreatie.

Deze storting was namelijk niet meer nodig. Het onderhoud van de diverse onderdelen van de recreatieplassen is echter belegd bij de andere clusters (groenvoorziening bij groen, wegen bij grijs en parkeren bij parkeren), zoals is opgenomen in de Nota Kapitaalgoederen. Hierdoor wordt daarom al een aantal jaren geen onttrekking aan de reserve gedaan. Deze onttrekking (en de begrote onderhoudskosten) komen daarmee ook te vervallen.

Nog niet toegewezen middelen:
Het restant van € 312.000 blijft voorlopig beschikbaar in de onderhoudsreserve. Dit zal worden ingezet voor achterstallige werkzaamheden met betrekking tot de recreatieplassen.

In het raadsbesluit van 20-3-2024 'Stand van zaken basis op orde recreatieplassen' wordt bijvoorbeeld voorgesteld om het restant van deze reserve beschikbaar te stellen voor het verhogen van de toegankelijkheid binnen de recreatieplassen en de stadsboerderijen. Het gaat hierbij om het verhogen van de toegankelijkheid van de padstructuren en het waar nodig toevoegen van invalidetoiletten.

Onderhoud Kleine Veer

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Instandhouding, beheer en onderhoud van de veerverbinding "het Kleine Veer". De reserve is bedoeld is voor dekking van kapitaallasten en exploitatielasten. De voeding is een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			31	21	27	31	58
Toevoegingen							
Jaarlijkse dotatie Kleine veer	5.1.1	Begroting '25	26				
Verhoging dotatie reserve veerdiensten	5.1.1	Begroting '25	22				
Jaarlijkse dotatie Kleine veer	5.1.1	Begroting '26		27	*28*	*29*	*29*
Jaarlijkse dotatie Haersterveer	5.1.1	Begroting '26		8	*8*	*9*	*9*
Jaarlijkse dotatie Schellerveer	5.1.1	Begroting '26		13	*14*	*14*	*15*
Totaal toevoegingen			**48**	**48**	**50**	**52**	**53**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Planning groot onderhoud Kleine Veer	5.1.1	Begroting '25	46				
Planning groot onderhoud Haesterveer	5.1.1	Begroting '25	2				
Planning groot onderhoud Schellerveer	5.1.1	Begroting '25	10				
Planning groot onderhoud Kleine Veer	5.1.1	Begroting '26		28	*32*	*10*	*28*
Planning groot onderhoud Haesterveer	5.1.1	Begroting '26		2	*4*	*4*	*28*
Planning groot onderhoud Schellerveer	5.1.1	Begroting '26		12	*10*	*11*	*32*
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**58**	**42**	**46**	**25**	**88**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**58**	**42**	**46**	**25**	**88**
Stand per 31 december			**21**	**27**	**31**	**58**	**23**

Toelichting:
In de Begroting'26 is vastgesteld om ook de Haersterveer en Schellerveer meer te nemen in de onderhoudsreserve. Er is destijds uitgegaan van jaarlijks 22k. Op basis van de MJOP Veerdiensten is er in 2026 voor deze twee veerdiensten 21k nodig. Samen met de storting voor 't Kleine Veer komt je daarmee op 48k.

De onttrekkingen zijn gebaseerd op de MJOP Veerdiensten, waarbij die in 2026 ook wordt vastgesteld bij de begroting. De overige jaren zijn schuingedrukt en zijn nog niet vastgesteld. Om inzicht te geven in de ontwikkeling van de onderhoudsreserve t/m 2029, zijn deze bedragen al wel meegenomen. Met name in 2029 stijgen de bedragen eenmalig vanwege een aantal grote onderhoudswerkzaamheden.

Nog niet toegewezen middelen:
Het restant van € 35.000 per 31 december 2028 wordt conform de MJOP Veerdiensten ingezet voor de onderhoudskosten van 't Kleine Veer, de Schellerveer en de Haersterveer in de jaren daarna.

Onderhoud wijk- en buurtcentra

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Dekking van de kosten voor groot onderhoud aan wijk- en buurtcentra. Voeding: jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			-	-	-	-	-
Toevoegingen							
Volume planbaar onderhoud	1.1.1	Begroting '25	43	99	29	45	13
Totaal toevoegingen			**43**	**99**	**29**	**45**	**13**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Groot onderhoud	1.1.1	Begroting '25	43	99	29	45	13
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**43**	**99**	**29**	**45**	**13**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**43**	**99**	**29**	**45**	**13**
Stand per 31 december			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Toelichting:
De bedragen voor planbaar onderhoud zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Dit onderhoudsplan is in 2023 geactualiseerd. in 2026 worden er hogere onderhoudskosten verwacht. Gemiddeld voor 4 jaar is dit rond de 46K euro.

Onderhoud sportaccommodaties

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	De onderhoudsreserve sportaccommodaties is bestemd voor onderhoud sporthallen en (groot) onderhoud buitensportaccommodaties en openluchtbad. De voeding is een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			929	800	952	319	290
Toevoegingen							
Jaarlijkse storting begroting	1.1.2	Begroting 26	345	345	345	345	345
Totaal toevoegingen			**345**	**345**	**345**	**345**	**345**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Onderhoud	1.1.2	Begroting 26	454	173	958	354	154
Kapitaallasten investering kleedkamers	1.1.2	Begroting 26	20	20	20	20	20
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**474**	**193**	**978**	**374**	**174**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**474**	**193**	**978**	**374**	**174**
Stand per 31 december			**800**	**952**	**319**	**290**	**461**

Toelichting:
De bestedingen tot en met de jaren 2029 zijn ingevuld conform de actuele MJOP's.

Onderhoud verhuurde panden

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Planbaar en dagelijks onderhoud van verhuurde eigendommen kunnen jaarlijks sterk fluctueren. Door deze lasten in een reserve onder te brengen wordt een meer egale exploitatie verwacht en zullen budgetten beschikbaar blijven, zodat het onderhoud flexibeler kan worden uitgevoerd. Door een verbeterde meerjarenplanning is er wel sprake van een verschuiving van dagelijks naar planbaar onderhoud. De voeding is een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			3.643	3.579	3.515	3.452	3.388
Toevoegingen							
Jaarlijkse storting	5.3.1	Begroting '25	1.450	1.147	1.147	1.147	1.147
Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	5.3.1	Berap 2023-2	240	240			
Totaal toevoegingen			**1.690**	**1.387**	**1.147**	**1.147**	**1.147**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Planbaar onderhoud	5.3.1	Begroting '25	926	914	914	914	914
Planbaar onderhoud, monumenten	5.3.1	Begroting '25	359	82	82	82	82
Pland onderhoud, gymzalen	5.3.1	Begroting '25	165	150	150	150	150
Kosten vastgoedmanagement	5.3.1	Begroting '25	64	64	64	64	64
Toegankelijkheid gemeentelijk vastgoed	5.3.1	Berap 2023-2	240	240			
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**1.754**	**1.450**	**1.210**	**1.210**	**1.210**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**1.754**	**1.450**	**1.210**	**1.210**	**1.210**
Stand per 31 december			**3.579**	**3.515**	**3.452**	**3.388**	**3.324**

Toelichting:
De bedragen voor planbaar onderhoud zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Dit onderhoudsplan is in 2025 geactualiseerd.

Nog niet toegewezen middelen:
Per 31-12-2029 is de stand van de reserve € 3.324.018. Dit is nodig voor het onderhoud in de jaren daarna. Dit is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) die in 2025 is geactualiseerd.

Onderhoud gemeentelijke huisvestingspanden

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Bij de jaarrekening 2007 is de reserve onderhoud gemeentelijke panden gesplitst in een deel bij de afdeling Services (zie D01) en een deel via de afdeling Vastgoed. Via deze reserve wordt het planmatig onderhoud van de gemeentelijke huisvestingspanden (Stadhuis en Stadskantoor - Vastgoed) bekostigd. Jaarlijks wordt een vast bedrag voor onderhoud ten laste van de exploitatie gebracht en toegevoegd aan deze reserve. Alle zich werkelijk manifesterende onderhoudslasten komen ten laste van deze reserve. Aan de hand van een meerjarige onderhoudsplanning zal worden bepaald of de jaarlijkse dotatie toereikend is.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			74	74	74	74	74
Toevoegingen							
Jaarlijkse storting	6.4.1	Begroting '25	224	151	151	151	151
Totaal toevoegingen			**224**	**151**	**151**	**151**	**151**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Planbaar onderhoud	6.4.1	Begroting '25	224	151	151	151	151
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**224**	**151**	**151**	**151**	**151**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**224**	**151**	**151**	**151**	**151**
Stand per 31 december			**74**	**74**	**74**	**74**	**74**

Toelichting:
De bedragen voor planbaar onderhoud zijn gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Dit onderhoudsplan is in 2025 geactualiseerd.

Nog niet toegewezen middelen:
Per 31-12-2029 is de stand van de reserve ad € 73.519. Dit is nodig voor het onderhoud in de jaren daarna. Dit is gebaseerd op het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) die in 2025 is geactualiseerd.

Onderhoud beheer openbare ruimte

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	Reserve voor instandhouding, beheer en onderhoud van objecten/voorzieningen in de Openbare Ruimte. De reserve is bedoeld voor dekking van kapitaallasten en exploitatielasten. De voeding kan bijvoorbeeld bestaan uit een jaarlijkse storting ten laste van de exploitatie of een ontvangen afkoopsom.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	Berap 2021-2

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	202
Stand per 1 januari			145	161	181	203	23
Toevoegingen							
Beheer en exploitatie reizigerstunnel en busstations	5.4.1	Begroting '25	31				
	5.4.1	Begroting '26		32	33	34	3
Afkoopsommen BOR		Rekening '25	5				
Totaal toevoegingen			**36**	**32**	**33**	**34**	**3**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Afkoopsommen BOR	5.4.1/5.1.1	Begroting '25	20				
	5.4.1/5.1.1	Begroting '26		13	10	2	
Groot onderhoud ProRail	5.4.1						14
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**20**	**13**	**10**	**2**	**15**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	
Totaal onttrekkingen			**20**	**13**	**10**	**2**	**15**
Stand per 31 december			**161**	**181**	**203**	**234**	**1**

Toelichting:

Voor het onderhoud van de reizigerstunnel en busstation wordt jaarlijks een bedrag in de reserve gestort om toekomstige kosten te kunnen dekken van groot onderhoud en vervangingen uitgevoerd door ProRail; dit bedrag is gebaseerd op het Meerjaren Onderhoudsplan (MOP) in de overeenkomst met ProRail. Door ProRail in rekening gebrachte kosten voor groot onderhoud en vervangingen worden aan de reserve onttrokken.

Ontvangen afkoopsommen voor meerjarig onderhoud van een aantal objecten worden jaarlijks ingezet ter dekking van de exploitatiekosten ervan.

Nog niet toegewezen middelen:

Door ProRail in rekening gebrachte kosten voor groot onderhoud en vervangingen worden aan de reserve onttrokken.

Ontvangen afkoopbedragen voor meerjarig onderhoud van een aantal objecten worden jaarlijks ingezet ter dekking van de exploitatiekosten ervan

Bedrijfsvoeringsreserve Raad en Raadsgriffie

Aard van de reserve:	Reservering voor dekking van kapitaal- en exploitatielasten
Doel:	De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten. Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	Jaarrekening 2010

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			19	19	19	19	19
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			19	19	19	19	19

Bedrijfsvoeringsreserve algemeen

Aard van de reserve:	Egalisatiereserve exploitatielasten programma Bedrijfsvoering
Doel:	De bedrijfsvoeringsreserve (BVR) dient primair ter egalisatie van de financiële bedrijfsvoeringsresultaten in de bedrijfsvoeringsdoelen (doelen 6.4.1, 6.4.2 en 6.4.3) binnen het programma Betrouwbare overheid. Daarnaast kan - binnen vastgestelde marges en concernregels - de BVR gebruikt worden voor incidentele bestedingen, die de kwaliteit van de bedrijfsvoering bevorderen.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	Jaarrekening 2015

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari			3.811	1.481	874	676
Toevoegingen						
Reservemutaties	6.4.1	Begroting 2025	50	52	52	52
Totaal toevoegingen			**50**	**52**	**52**	**52**
Onttrekkingen - bestedingsrechten						
Reservemutaties	6.4.2	Begroting 2025	297			
Overhead Regio Zwolle	6.4.2	Begroting 2024	-101			
E-Suite	6.4.3	PPN 24-2	300	150	250	
GEO	6.4.3	PPN 24-2	50			
IAM-IDU	6.4.1	PPN 24-2	100			
RPA 25-26	6.4.3	PPN 24-2	300	150		
Werkplek	6.4.3	PPN 24-2	200			
Int. huisvesting	6.4.1	PPN 24-2	200	200		
Koers Sociaal Domein	1.1.3	PPN 24-2	500			
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**1.846**	**500**	**250**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens						
Arbeidsmarkt/loonsom			534			
MTO / PMO				160		
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**534**	**160**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**2.380**	**660**	**250**	**-**
Stand per 31 december			**1.481**	**874**	**676**	**728**

Toelichting:
De maximum omvang van de reserve (excl. Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO/PMO)) bedraagt in 2026 € 3,3 miljoen. Dit wordt jaarlijks bijgesteld met de inflatiecorrectie.

Binnen deze reserve wordt jaarlijks vanuit exploitatie een bedrag (€ 52.000 inclusief index) gereserveerd voor het 3-jaarlijks medewerkersonderzoek (MTO/Vitaliteitscheck). Volgens schema zou er in 2025 een Medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO/PMO) plaatsvinden; dat is na overleg één jaar doorgeschoven naar 2026.

In 2024 is incidenteel € 1 miljoen extra toegekend om knelpunten op de arbeidsmarkt (loonsom) te kunnen opvangen. Daarvan is inmiddels bijna € 466.000 verdeeld en uitgegeven. Verwachting is dat de resterende € 534.000 in 2025 grotendeels wordt toegekend.

In 2024 zijn voor de periode 2025-2027 de volgende onttrekkingen begroot:

- **Interne huisvesting**: Op dit moment spelen er diverse issues over het veranderen van ons huisvestingsconcept. De behoefte om o.a. meer vergaderruimtes te creëren door ‘inbreiding’, vragen de nodige investeringen. We verwachten daar de komende 2 jaar, jaarlijks, € 200.000 voor nodig te hebben.
- **Transitie eSuite, 2025-2027** - Dimpact is een vereniging van, voor en door gemeenten, waarbij de leden eigenaar zijn en de ontwikkelingen aansturen. Gezamenlijk wordt gezorgd voor goede gemeentelijke dienstverlening door het ontwikkelen en verbeteren van softwareoplossingen. Dimpact stimuleert en faciliteert innovaties bij gemeenten en deelt kennis en inspiratie tijdens evenementen. Een belangrijke aankomende verandering betreft de transitie van het ICT-systeem voor het zaaksysteem, de eSuite. Dit zaaksysteem wordt door alle afdelingen gebruikt en is cruciaal voor onze (digitale) dienstverlening aan onze inwoners. De transitie wordt uitgevoerd door Dimpact, een essentiële partner vanwege de doorontwikkeling van het systeem op basis van de Common Ground-gedachte, wat onze continuïteit in dienstverlening waarborgt. In 2021 was reeds een incidenteel budget aangevraagd, maar dit is niet toereikend. Na herberekening is een minimale kostenvariant in beeld gebracht voor deze transitie, wat betekent dat er de komende jaren € 700.000 (2025 € 300.000, 2026 € 150.000 en 2027 € 250.000) extra nodig is om deze onontkoombare ontwikkeling mogelijk te maken en volgens planning deze transitie in 2027 af te ronden.
- **Modernisering Werkplek/applicatielandschap** € 200.000: het moderniseren van de Werkplek -en applicatielandschap vraagt externe inzet/expertise. Dit moderniseren betreft o.a. het buiten VM-ware gebruik maken van de werkplek; dit vraagt aanpassing van de nodige applicaties.
- **Robotisering (RPA) 2025-2027** – de noodzaak voor het in stand houden van RPA - Het is uit te leggen om de volgende fase van RPA voor de eerste jaren te dekken uit de bedrijfsvoeringreserve (€ 300.000 in 2025 en € 150.000 in 2026) en op termijn te financieren vanuit voordelen die in de business ontstaan. Hierover worden afspraken gemaakt met de betreffende afdelingen.
- **Identity and Access Management (IAM)** € 100.000: Het verder tot uitvoer brengen van het IAM-proces/project (in -en doorstroomproces) wordt al een aantal jaren gefinancierd vanuit het organisatie -en ontwikkelbudget HR. In 2025 is extra inzet, naast de inzet van HR, noodzakelijk van de afdeling IV en ONS.
- **Toekomst geoplatform** € 50.000: Voor het naar de cloud (SAAS) brengen van de GEO-applicatie, is een incidentele investering (extern advies) nodig voor het begeleiden van dit proces. Dit verSAASen maakt de gemeente minder afhankelijk van externe leveranciers.
- **Koers Sociaal domein** € 500.000: In de PPN 25-28 is besloten dat er incidentele financiering vanuit de Bedrijfsvoeringreserve komt om extra stappen in de doorontwikkeling van de koers Sociaal domein te zetten.

<u>Nog niet toegewezen middelen:</u>
Deze zijn, naar verwachting, minimaal, en worden gebruikt ter egalisatie van eventuele tekorten op het Bedrijfsvoeringresultaat (doel 641 t/m 643).

Nog uit te voeren werken sociaal

Aard van de reserve: Overige bestemmingsreserve
Doel: Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd voor omschreven doelen die nog steeds actueel zijn.

Reserve	Doel	Besluit	2025	2026	2027
Stand per 1 januari			24.013	5.863	2.385
Toevoegingen					
Totaal toevoegingen			**0**	**0**	**0**
Onttrekkingen - bestedingsrechten					
Programma 1 Samen sterk in Zwolle					
Collectiveringsvoorz. HervormingsAgenda	1.1.1	Begr.2021/Begr. 2022	129		
SHP Opbouwerk Travers	1.1.1	Rb. 12/11/21punt 8	130		
Implementatie aanbevelingen onderzoek Wijkaccommodaties	1.1.1	Begroting 2022/per.wijz.24	29		
Projectassistente MO 2022	1.1.1	Begroting 2022/per.wijz.24	47		
Projectassistenten MO 2023	1.1.1	Begroting 2023/per.wijz.24	60		
Beleidscapacteit Hervormingsagenda	1.1.1	PPN 2021/per.wijz.2024	94		
Incidentele capaciteit HVA 2023	1.1.1	PPN20-23/per.wijz.24	138		
Overige capaciteit MO	1.1.1	Begr.2021/per.wijz.24	145		
Jeugdburgemeester	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2022	68		
Vindbaarheid sociaal domein	1.1.1	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	25		
Pilot sport en bewegen	1.1.2	Rek.20/per.wijz.24	21		
Innovatiefonds sport	1.1.2	PPN 20-23/per.wijz.24	50		
Overlopende opdrachten 2023 Sportvoorzieningen	1.1.2	Jaarrek.2023/per.wijz.24	51		
Onderzoek Marslanden	1.1.2	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	26		
Uitv.plan 22-26 Gezondheid	1.1.2	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2022	93		
Infill kunstgrasvelden	1.1.2	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-2	150		
Begeleiding en nazorg 2025	1.1.3	RB 22-01-2024	214		
Begeleiding naar werk	1.1.3	Berap 2024-2	350		
Projectorganisatie vluchteling	1.1.3	Begroting 2024	210	135	
Regionale aanpak LHBTI	1.1.3	Berap 2019-2/2020-1	76		
Programma vliuchtelingen Projectorganisatie	1.1.3	RB 2025=01-20	685	685	480
Programma vluchtelingen tekort exploitatie	1.1.3	RB 2025=01-20	150	150	150
IPA ROL	1.1.3	Begroting 2024	290	290	
IPA Inburgering	1.1.3	Begroting 2024	1.276	1.361	1.538
ROL opvang Meeuwenlaan	1.1.3	Begroting 2024	320	160	
Regionale opvang Meeuwenlaan (rijksbijdrage 2023)	1.1.3	Jaarrek.2023	592		
Mensenrechten	1.1.3	Begroting 2023/per.wijz.24	23		
Inclusie	1.1.3	Begroting 2023/per.wijz.24	20		
Bestaanszekerheid	1.1.3	RB 10-10-22/per.wijz.24	1.441		
Nu niet zwanger	1.1.3	Begroting 2023	44		
Gelijke kansen agenda	1.1.3	Cbsl 19 /per.wijz.24	29		

Onderwijshuisv. brandveiligheidsvoorzieningen	1.1.3	PPN 2009	43	
Publiek Toegankelijk Toilet	1.1.3	Jaarrekening 2024/ 1e peridodiek	74	
Preventiemiddelen (meicirculai	1.1.3	Meicirculaire 2024	19	
Culturele Verschillen	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	33	
Mensenrechten coördinator	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2022	20	
Gendergelijkheid	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2022	23	
Herdenking Keti Koti	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	130	
Slavernijverleden (decembercir	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Decembercirculaire	50	
Verbinding samenleving	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	33	
DU laaggeletterdheid 2022 (regionaal)	1.1.3	RB 12-11-2021/per.wijz.24	88	
DU laaggeletterdheid 2023 (regionaal)	1.1.3	Sept.circ.2021/per.wijz.24	48	
DU Laaggeletterdheid 2024	1.1.3	Jaarrekening 2024/ Septembercirculaire	141	
Budgetcoaching	1.1.3	RB 24-01-2022	99	
Formatie educatie	1.1.3	Berap 2024-1/Berap 2024-2	58	
Formatie educatie (overhead)	9.1.4	Berap 2024-1/Berap 2024-2	22	
Flankerend energie (meicirculaire 2023)	1.1.3	Meicirc.2023	98	330
Samenspel	1.2.1	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	75	
Project sturingsinformatie jeugdzorg	1.2.1	Sept.circ.2021	25	
Voorbereiding SWT	1.2.1	Begroting 2023	112	
Doorbraakmethode SWT	1.2.1	Berap 2023-1/per.wijz.24	90	
SHP capaciteit beleidsadviseur veiligheid	1.2.1	Rb. 12/11/21punt 8/per.wijz.24	345	
Aanpak problematiek jeugd - relatiemanager	1.2.1	Begroting 2022/per.wijz.24	293	
Aanpak problematiek jeugd - relatiemanager	9.1.4	Begroting 2022/per.wijz.24	15	
Herijking hervormingsmaatregelen jeugdzorg	1.2.1	Rb. 12/10/21	16	
Data analist sociaal wijkteam	1.2.1	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	47	
Kwaliteitsmedewerker sociaal wijkteam	1.2.1	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	99	
Doorbraak sociaal wijkteam	1.2.1	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	52	
Rellatie en scheidingsteam	1.2.2	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	69	
Systeemtherapeut	1.2.2	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	70	
Leerlingenvervoer	1.2.3	Begroting 2024	47	
Ex gedetineerden	1.2.3	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	43	
Woonunites	1.3.1	Jaarrekening 2024/ Meicirculaire	128	
VWS middelen regionaal	1.3.1	Dec.circ.2020/per.wijz.24	47	
Beleidsadviseur huiselijk geweld	1.3.1	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	42	
6 uur mensenhandel 24	1.3.1	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	18	
Onder de pannen	1.3.1	Begr.2021/Begr. 2022	25	
Veilgthuis - coronacompensatie Vrouwenhandel	1.3.1	Rek.20/per.wijz.24	107	
Veiligthuis - adviespunt kindermishandeling	1.3.1	Rek.20/per.wijz.24	41	
DU Vrouwenopvang CSG schadelijke praktijken	1.3.1	Rek.20/per.wijz.24	114	
Corona decemberciculaire 2021 Vrouwenopvang	1.3.1	Dec.circ.2021/per.wijz.24	8	
DUVO middelen 2021 (regionaal)	1.3.1	meicirc. 2021/per.wijz.24	112	
DUVO middelen 2022 Toekomstscenario (regionaal)	1.3.1	meicirc. 2022/per.wijz.24	289	
DUVO middelen 2023 Toekomstscenario (regionaal)	1.3.1	Meicirc.2023/per.wijz.24	494	
DUVO 2024 toekomstscenario	1.3.1	Jaarrekening 2024/ Septembercirculaire	494	
Winteropvang	1.3.1	Begroting 2023/per.wijz.24	293	
DU dak- en thuisloosheid (regionaal)	1.3.1	Mei.circ.2022/per.wijz.24	579	

VWS middelen 2021 (regionaal)	1.3.1	Dec.circ.2020/per.wijz.24	15		
Corona middelen MO (regionaal)	1.3.1	Dec.circ.21/22per.wijz.24	1.253		
Capaciteit maatschappelijke ontwikkeling	1.3.1	Begroting 2022/per.wijz.24	12		
Programma 2 Werken aan bestaanszekerheid					
Beleidsadviseur Arbeid	2.1.1	Berap 2023-2/per.wijz.24	13		
Crisisdienstverlening WRZ (regionaal)	2.1.1	Berap 2025/1	358		
Perspectief op Werk	2.1.1	Berap 2025/1	49		
Dichterbij dan je denkt 24	2.1.1	Berap 2025/2	250		
Sectoraal ontwikkelplan (decembercirculaire 2023)	2.1.1	Dec.circ.2023/per.wijz.24	85		
Beleidsmedewerker onderwijs	2.1.1	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	34		
Sociaal ontwikkelbedrijf	2.1.1	Meicirculaire 2024	482		
Beleidsadviseur arbeid berap	2.1.1	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	55		
Vooronderzoek Arbeid 24	2.1.1	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	27		
Arbeidsmarkt	2.1.2	Jaarrekening 2024/ Najaarsmoment 2023	111		
Huisvestingsstrategie	2.1.2	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-2	35		
Fin.adv. AMIF subsidie 24	2.1.2	Jaarrekening 2024/ Berap 2024-1	47		
Non-formeel taalaanbod	2.1.2	Begroting 2024	300	150	
Regisseur statushouders/inburgering	2.1.2	Begroting 2024	152		
SHP nieuwkomers en staushouders	2.1.2	Rb. 12/11/21punt 8/per.wijz.24	42		
Maatsappelijke begeleiding (meicirculaire 2023)	2.1.2	Meicirc.2023/per.wijz.24	126		
Maatschappelijke begeleiding (decembercirculaire 2023)	2.1.2	Dec.circ.2023/per.wijz.24	102		
ELIP (decembercirculaire 2023)	2.1.2	Dec.circ.2023/per.wijz.24	12		
Maatschappelijke begeleiding inburgeringsplichtigen	2.1.2	Sept.circ.2022/per. wijz. 24	246		
WMO voordeel 2024	2.2.1	Begroting 2024	14		
SWT toeslagenaffaire	2.1.3	Berap 2022-2/per.wijz.24	94		
Compensatie regioinkomens	2.1.3	Begroting 2024	217	217	217
Perspectief op werk	7.0.8	Berap 2025/2	118		
ESF React EU	7.0.8	Berap2025/2	323		
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			16.710	3.477	2.385
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens					
Doorstroomlocatie	1.1.3	Jaarrekening 2024	708		
Perspectief op werk (regionaal)	2.1.2	Berap 2020-1/rek.20	467		
Middelen ESF	2.1.1	Berap 2024-2	153		
Vrijval					
Onderwijshuisvesting / brede verkenning	10.0.8	Berap 2020-1	112		
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**1.440**	**0**	**0**
Totaal onttrekkingen			**18.150**	**3.477**	**2.385**
Stand per 31 december			**5.863**	**2.385**	**0**

Toelichting:
De bestedingsrechten in deze reserve nutvw-sociaal hebben betrekking op lopende activiteiten of projecten. De bestedingen zijn op basis van besluitvorming geraamd binnen de staat van baten en lasten of op de betreffende projecten. De restantmiddelen bij de jaarrekening 2024 zijn op basis van de 1e periodieke wijziging 2025 opgeraamd in 2025.

De bestedingsvoorstellen die zijn opgenomen in de besluitvorming Berap 2025-02 en Begroting 2025 en die via de reserve nutvw lopen, zijn eveneens in de reserve verwerkt.

De bestedingsvoornemens betreffen middelen die zijn gereserveerd voor specifieke uitgaven maar die nog niet door middel van definitieve besluitvorming zijn toegekend. Deze posten worden hieronder toegelicht.

Bestedingsvoornemens:

Perspectief op werk (regionaal) doel 2.1.2 € 467
In het regionaal bestuurlijk overleg wordt de begroting voor de arbeidsmarktregio voorgelegd. De middelen Perspectief op werk maken onderdeel uit van deze begroting. Na vaststelling in het regionaal bestuurlijk overleg worden deze middelen opgenomen in de Zwolse begroting.

Middelen ESF doel 2.1.1 € 153
Dit betreft een reeds afgesloten project voor de arbeidsmarktregio. Deze ESF middelen zijn afgerekend en vastgesteld. Een groot deel kon worden gedekt vanuit bestaande cofinanciering. Het bedrag dat in de reserve zit wordt benut voor verschillende projecten in de arbeidsmarktregio Zwolle.

Doorstroomlocatie doel 1.1.3. € 708
Dit betreft een deel van het overschot van de rijksbijdrage ontheemden. Deze middelen dienen ter dekking van mogelijke fiscale risico's bij de verbouwing van de doorstroomlocatie.

Toelichting posten > 3 jaar:

SHP Opbouwwerk Travers, doel 1.1.1
Middels beslisnota Sociaal Herstel na(ast) Corona is er meerjarig incidenteel een bedrag beschikbaar gesteld voor corona ondersteunende maatregelen en aanpak problematiek jeugdzorg, Het resterende bedrag in de reserve voor opbouwwerk betreft de laatste jaarschijf voor dit doel.

Implementatie aanbevelingen onderzoek Wijkaccommodaties, doel 1.1.1
Het geld is gereserveerd voor versterking programma van vier accommodaties. Momenteel zijn er drie toegekend, waarvan er nog één traject loopt. De middelen zullen naar verwachting in 2025 en anders uiterlijke 2026 volledig zijn ingezet.

Projectassistente MO 2022 doel 1.1.1
De gereserveerde middelen zullen in 2025 gebruikt voor onvoorziene kosten ten behoeve van projectassistenten. Deze inzet wordt steeds belangrijker voor afdeling Maatschappelijke Ontwikkeling door een toename van adhoc beleidsonderwerpen.

Beleidscapaciteit hervormingsagenda doel 1.1.1
Deze middelen worden ingezet voor diverse inhuur ter vervanging van zieke collega’s.

Overige capaciteit MO doel 1.1.1
Het gereserveerde bedrag zal in 2025 gebruikt om achterstanden bij arbeidsparticipatie weg te werken.

Pilot sport en bewegen en innovatiefonds sport, doel 1.1.2
Deze middelen zijn bij het najaarsmoment 2023 ingezet voor projectleiding vervolgproces Sportpark Marslanden. Door gebrek aan capaciteit voor een projectleider is dit vervolgproces later gestart. Besteding vindt plaats in 2025

Regionale aanpak LHBTI, doel 1.1.3
Deze middelen zijn bedoeld voor de regionale aanpak op het gebied van LHBTI. Naar verwachting zullen deze middelen in 2025 en anders 2026 volledig zijn ingezet.

Gelijke kansen agenda, doel 1.1.3
Deze middelen worden besteed aan de kinderindex/jongerenindex ontwikkeling. Dit proces is wat vertraagd. Uit de hervormingsagenda (HVA) wordt het resterende bedrag betaald. Hiervoor is een opdracht verleend aan bureau Onderzoek en Statistiek.

Onderwijshuisv. brandveiligheidsvoorzieningen, doel 1.1.3
In 2025 zullen er nog werkzaamheden met betrekking tot brandveiligheid in scholen worden uitgevoerd

Project sturingsinformatie jeugdzorg, doel 1.2.1
Vanuit het sociaal wijkteam is een projectleider sturingsinformatie jeugd aangetrokken. In 2024 is deze persoon betaald vanuit deze middelen. Het restant is ingezet om de projectleider in 2025 te dekken.

SHP nieuwkomers en statushouders, doel 1.2.2
Van de reserve SHP-nieuwkomers en statushouders ad €200.000 is in 2024 €158.220 besteedt, om de niet gerealiseerde kostendekking vanuit het AMIF-project te compenseren.

Op de wet inburgering en de begeleiding statushouders verwachten we in 2025 ook de nodige kosten te maken, waarbij de rest van de reserve gebruikt kan worden.

Veiligthuis- coronacompensatie vrouwenhandel, decembercirculaire 2021 vrouwenopvang, doel 1.3.1
Dit betreft regionale rijkscompensatie. In 2025 zijn er een aantal knelpunten ontstaan in het regionale budget Veilig Thuis, waaronder een tekort bij de Stichting Veilig Thuis IJsselland. Aan het Bestuurlijk Overleg wordt voorgelegd of deze knelpunten incidenteel gedekt kunnen worden uit dit restant coronagelden

DU Vrouwenopvang CSG schadelijke praktijken, doel 1.3.1
In de afgelopen jaren en ook in 2025 gaat een deel van dit bedrag als subsidie naar de GGD. Momenteel vinden er gesprekken plaats met de GGD hoe deze middelen ingezet kunnen worden.

VWS middelen 2021 (regionaal), doel 1.3.1
In de afgelopen jaren zijn deze middelen aangewend voor met name de verbouwing van de Herberg. Het restant zal in 2025 worden aangewend voor knelpunten in het regionale budget Maatschappelijke Opvang.

Nog uit te voeren werken fysiek

Aard van de reserve: Overige bestemmingsreserve

Doel: Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd voor omschreven doelen die nog steeds actueel zijn.

Reserve	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			24.697	1.666	452	225	56
Toevoegingen							
Programma 3							
Omgevingsvisie / Stedelijk programmeren	3.1.1	Begroting 22/ Begroting 24	259	-	-	-	-
Stadsbouwmeester / borging ruimtelijke kwaliteit	3.1.1	begr.2022 / begr.2023	300	-	-	-	-
Regie stedelijke ontwikkeling	3.1.1	Begroting 25	173	350	350	350	-
Vitaal Wythmen	3.1.1	RB 10-2-25	125	-	-	-	-
Omgevingswet	3.1.2	Berap 2023-2	508	-	-	-	-
Beter benutten bestaande bouw	3.1.2	Begroting 24	30	-	-	-	-
Projectassistent wonen	3.1.2	Begroting 25	78	78	78	78	-
Blijven bouwen Zwols actieplan	3.1.2	Berap 2023-2/ Begroting 24	250	-	-	-	-
Betaalbare huur	3.1.2	Sept.circ.24	83	-	-	-	-
Flex wonen voorbereiding diverse locaties	3.1.2	Berap 2023-2	300	300	-	-	-
Diezerpoort fysiek (van reserve kapitaallasten)	7.1.1	Berap 2025-1	51	-	-	-	-
Nota grondbeleid	3.1.3	Berap 2025-1	100	-	-	-	-
Broerenkwartier	3.5.1	Berap 2023-2/ Begroting 24	150	-	-	-	-
Stadshart - Schuttevaerkade	3.5.1	Berap 2025-1	20	-	-	-	-
Stadshart - Willemsknoop	3.5.1	Berap 2025-1	60	-	-	-	-
Nieuwe Fraterhuis	10.1.1	RB 31-3-25	5.260				
Oosterenk	3.6.1	Berap 2022-2/ begr.2023	397	-	-	-	-
Oosterenk	3.6.1	Begroting 25	196	-	-	-	-
Winkelcentrum Aa-landen	3.7.1	Berap 2025-1	177	-	-	-	-
Zwatertwaterallee	3.7.1	Berap 2025-1	45	-	-	-	-
Havezate	3.7.1	Berap 2025-1	32	-	-	-	-
Holtenbroek toekomstbeeld	3.7.1	Berap 2025-1	40	-	-	-	-
Holtenbroek Zuid	3.7.1	Berap 2025-1	35	-	-	-	-
Programma 4							
Dieze/Assendorp	4.1.1	Begroting 25	300	-	-	-	-
Hoogwaterbeschermingsprogramma - personeelskosten	4.2.1	Begroting 23	100	100	-	-	-
Klimaatadaptatie 2025	4.2.1	Begroting 25	300	300	300	300	-

Aanpak bedrijventerreinen	4.3.2	Begroting 23	300	300	-	-	-
Arbeidsmarktregio (van NUTVW Sociaal)	7.1.1	Berap 2025-2	442	-	-	-	-
Programma 5							
Vitaal Wythmen	5.3.1	RB 10-2-25	1.900	-	-	-	-
Wegen incidenteel	5.4.1	Berap 2022-2	300	300	-	-	-
Totaal toevoegingen			**12.309**	**1.728**	**728**	**728**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Programma 3							
Actualiseren omgevingsvisie / Stedelijk programmeren	3.1.1	Begroting 22/ Begroting 24	705	-	-	-	-
Stadsscan	3.1.1	Berap 2022-2	50	-	-	-	-
Uitvoeringsagenda omg.visie	3.1.1	Begr. 23/ Begr.24	42	-	-	-	-
Stadsbouwmeester / borging ruimtelijke kwaliteit	3.1.1	begr.2022/ begr.2023	583	-	-	-	-
Regie stedelijke ontwikkeling	3.1.1	Begroting 24/ Berap 2024-1	122	-	-	-	-
Regie stedelijke ontwikkeling	3.1.1	Begroting 25	173	350	350	350	-
Stadsbroek	3.1.1	RB 16-12-24	340	-	-	-	-
Novex	3.1.1	Berap 2023-2/ Begroting 24	404	-	-	-	-
Ruimtelijke plannen budget 2022	3.1.1	Jaarrek.2022/ per.wijz.25	15	-	-	-	-
Ruimtelijke plannen budget 2023	3.1.1	Jaarrek.2023/ per.wijz.25	93	-	-	-	-
Ruimtelijke plannen budget 2024	3.1.1	Jaarrek.2024/ per.wijz.25	132	-	-	-	-
Dorpsplan Wythmen	3.1.1	Berap 2023-1/ Berap 2023-2	0	-	-	-	-
Vitaal Wythmen	3.1.1	RB 10-2-25	125	-	-	-	-
Omgevingswet	3.1.2	Rb. 19-12-22/ Berap 2023-2	1.092	-	-	-	-
bouwleges - PAS 2019 / 2020	3.1.2	Rek.2020/ per.wijz.25	19	-	-	-	-
Grip op Zorg	3.1.2	Berap 2023-1/ per.wijz.25	67	-	-	-	-
Investeringsagenda wonen / particulier opdrachtgeverschap	3.1.2	BW 17-9-12	23	-	-	-	-
Investeringsagenda wonen / bijdr. Concillium 2021	3.1.2	PPN2020/ Berap 2022-1	126	-	-	-	-
Investeringsagenda wonen	3.1.2	Berap 2022-2	502	-	-	-	-
Beter benutten bestaande bouw	3.1.2	Begroting 24	30	-	-	-	-
Projectassistent wonen	3.1.2	Berap 2024-1	17	-	-	-	-
Projectassistent wonen	3.1.2	Begroting 25	78	78	78	78	-
Betaalbare huur	3.1.2	Sept.circ.24	166	-	-	-	-
Wet goed verhuurderschap	3.1.2	Meicirc.2023/ per.wijz.24	95	-	-	-	-
Woonimpuls	3.1.2	Berap 2020-2/ begr.2021	11	-	-	-	-
Westenholte Stins	3.1.2	Berap 2021-1/ 2022-2	96	-	-	-	-
Wythmen AO	3.1.2	Berap 2023-1/ Berap 2023-2	150	-	-	-	-
Blijven bouwen Zwols actieplan	3.1.2	Berap 2023-2/ Begroting 24	727	-	-	-	-
Wonen met zorg	3.1.2	PPN2021 / begr.2022	133	-	-	-	-
Flex wonen voorbereiding diverse locaties	3.1.2	Berap 2023-2/ Begroting 24	346	300	-	-	-
Versnellingsactie Sociale huur (voorheen	3.1.2	Rb. 11-5-2015	780	-	-	-	-

stadontw.fonds)		/ 1b					
Onderzoek Semi-permanent wonen (afgew. subsidie provincie)	3.1.2	Berap 16-1/ Rek2019	163	-	-	-	-
Semipermanent Oosterenk	3.1.2	RB 13-2-17 / begroting 25	9	9	9	-	-
Wet versterken regie op VHV	3.1.2	Begroting 24	30	-	-	-	-
Diezerpoort fysiek (van reserve kapitaallasten)	7.1.1	Berap 2025-1	51	-	-	-	-
Sloop schuur Luttekeweg	3.1.3	Berap 2024-1/ Berap 2024-2 Per.wijz.25	135	-	-	-	-
Pilot slimme slagbomen	3.1.3	Per.wijz.25/ RB 13-02-24	25	-	-	-	-
Nota grondbeleid	3.1.3	Berap 2025-1	100	-	-	-	-
Toeristisch perspectief	3.2.1	PPN2020 / begr.2022	97	-	-	-	-
Pilot ondersteuning ondernemers horeca en retail	3.2.1	Berap 2021-2	46	-	-	-	-
Pilot ondersteuning ondernemers horeca en retail	3.2.1	Begroting 2025	-46	-	-	-	-
Versterking wijkcentra	3.2.1	Inc.2018	87	-	-	-	-
Incidentele subsidie evenementen	3.2.1	Begroting 23/ per.wijz.25	6	-	-	-	-
Faciliteren SR	3.2.1	Per.wijz.25/ Berap 2024-2	24	-	-	-	-
Cultuur - ontsluiting beelden	3.2.2	Berap 2022-1	35	-	-	-	-
Cultuur - kunstenaars in de binnenstad, afstoten BKR, creatieve economie, kunst in openbare ruimte	3.2.2	besluitvorming <2021	111	-	-	-	-
Creatieve economie	3.2.2	PPN2020	3	-	-	-	-
Cultuur - extra middelen podiumkunsten	3.2.2	Rb. 07-02-22	187	-	-	-	-
Cultuur - Kunstwerk de Feniks	3.2.2	BW 21-03-23/ 1e per.wijz.24	26	-	-	-	-
Cultuur - Vaktor	3.2.2	Berap 22-2 / per.wijz.25	12	-	-	-	-
Ateliers	3.2.2	Begroting 23/ per.wijz.25	86	-	-	-	-
HBM	3.2.2	Berap 23-2/ per.wijz.25	70	-	-	-	-
HBM	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	70	-	-	-	-
ArtFlow	3.2.2	Begroting 23/ per.wijz.25	40	-	-	-	-
Gezelschappen 2023	3.2.2	Begroting 23/ per.wijz.25	37	-	-	-	-
Gezelschappen 2024	3.2.2	Per.wijz.25/ Begroting 2022	38	-	-	-	-
Vaktor	3.2.2	Begroting 23/ per.wijz.25	2	-	-	-	-
Onderzoek fundatie	3.2.2	Begroting 22/ per.wijz.25	31	-	-	-	-
CA IJsselbienale	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	15	-	-	-	-
Hanze leerstoel 2024	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	20	-	-	-	-
Advies en onderzoek	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	50	-	-	-	-
Personele inzet	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	60	-	-	-	-
Regisseur Klassieke Muziek	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	75	-	-	-	-
NTGO	3.2.2	Per.wijz.25/ Berap 2023-2	125	-	-	-	-
Stedelijke alliantie talent	3.2.2	Begroting 22/ per.wijz.25	20	-	-	-	-

Stedelijke alliantie	3.2.2	Begroting 23/ per.wijz.25	15	-	-	-	-
Overlopende verplichtingen erfgoed 2024	3.2.3	Jaarrek.2024/ Per.wijz.25	49	-	-	-	-
Archeologie excessieve opgravingen	3.2.3	Rek2020 / Jaarrek.2022/ Jaarek.2023/ Jaarrek.2024	74	101	-	-	-
Projectsubsidies	3.2.3	Begroting 19	14	-	-	-	-
Inventarisatie en uitbreiding monumentenlijst	3.2.3	PPN 2009-2011	-20	-	-	-	-
Modernisering Monumentenzorg	3.2.3	Begroting 11	14	-	-	-	-
Kerkenvisie	3.2.3	Berap 2019-2/ per.wijz.2025	19	-	-	-	-
Overlopende verplichtingen monumentenzorg 2024	3.2.3	Jaarrek.2024/ Per.wijz.25	35	-	-	-	-
Erfgoedvisie 2022	3.2.3	Jaarrek. 2022/ per.wijz.25	33	-	-	-	-
Wegwerken achterstanden	3.2.3	Begroting 23/ per.wijz.25	58	-	-	-	-
Versnelling plaatsen laadpalen	3.3.1	begr.2021 / begr.2022	39	-	-	-	-
iCentrale-digitaal zenuwcentrum	3.3.1	Begroting 22	226	-	-	-	-
Zwartewaterallee	3.3.1	Berap 2023-1	70	-	-	-	-
Zwolle Wereldfietsstad	3.3.1	Begroting 22/ Berap 2023-1	87	-	-	-	-
Fietscommunicatie & Stimulering	3.3.1	Begroting 24	60	-	-	-	-
Fiets innovatie community	3.3.1	Begroting 24	45	-	-	-	-
Fietsen voor vrijheid	3.3.1	Begroting 24	40	-	-	-	-
MegaBits bijdrage mobiliteit	3.3.1	Begroting 24	24	-	-	-	-
Autovrije zondag	3.3.1	Begroting 2024/ per.wijz.25	6	-	-	-	-
Verduurzaming vooruithelpen	3.3.1	Begroting 2025	46	-	-	-	-
Kleine maatregelen Kerkweg	3.3.1	Jaarrek.2024/ per.wijz.25	41	-	-	-	-
Kleine maatregelen Bagijnesingel	3.3.1	Jaarrek.2024/ per.wijz.25	43	-	-	-	-
Herinrichting industrieweg	3.3.1	Berap 2022-1/ per.wijz.25	75	-	-	-	-
Broerenkwartier	3.5.1	Berap 2024-2	78	-	-	-	-
Broerenkwartier	3.5.1	Begroting 24	491	-	-	-	-
Binnenstad fietsparkeren	3.5.1	Rbsl febr.2022	126	-	-	-	-
Stadshart Onderzoeken en visies	3.5.1	RB 13-02-23	254	-	-	-	-
Stadshart Voorbereidingskrediet Diezerstraat	3.5.1	RB 13-02-2023	200	-	-	-	-
Stadshart Placemaking	3.5.1	Berap 2022-2/ per.wijz.25	186	-	-	-	-
Stadshart Placemaking	3.5.1	Per.wijz.25/ Berap 2022-2	157	-	-	-	-
Stadshart - Schuttevaerkade	3.5.1	Berap 2025-1	20	-	-	-	-
Stadshart - Willemsknoop	3.5.1	Berap 2025-1	60	-	-	-	-
Herontwikkeling Weezenlanden Noord	3.5.1	Inc.2019	173	-	-	-	-
Nieuwe Fraterhuis	3.5.1	RB 31-3-25	5.260				
Oosterenk	3.6.1	Berap 2022-2/ begr.2023	382	-	-	-	-
Oosterenk	3.6.1	Begroting 25	196	-	-	-	-
Oosterenk - Plankosten	3.6.1	Berap 2024-2	10	-	-	-	-
Zwatertwaterallee	3.7.1	Berap 2025-1	45	-	-	-	-
Winkelcentrum Aa-landen	3.7.1	Berap 2025-1	177	-	-	-	-
Havezate	3.7.1	Berap 2025-1	32	-	-	-	-

Heroriëntatie Zwartewaterzone	3.7.1	Berap 2024-1	30	-	-	-	-
Van der Capellen	3.7.1	Berap 2024-1	15	-	-	-	-
Holtenbroek	3.7.1	Berap 2023-1/ Berap 2023-2/ Begroting 24	191	-	-	-	-
Holtenbroek toekomstbeeld	3.7.1	Berap 2025-1	40	-	-	-	-
Holtenbroek Zuid	3.7.1	Berap 2025-1	35	-	-	-	-
Programma 4							
Restant programmabudget energie (508)	4.1.1	Per.wijz.2025	327	-	-	-	-
Energietransitie - subsidie werklocaties	4.1.1	Per. wijz. 2025	350	-	-	-	-
Energietransitie - subsidie werklocaties	4.1.1	Per. wijz. 2026	-	50	-	-	-
Energietransitie - subsidie platform	4.1.1	Per. wijz. 2025	100	-	-	-	-
Energietransitie - subsidie platform	4.1.1	Per. wijz. 2026	-	100	-	-	-
Energietransitie - overlopende verplichtingen	4.1.1	Per. wijz. 2025	38	-	-	-	-
Buurtenergieplan+Assendorp	4.1.1	Berap 2023-1	49	-	-	-	-
Buurtenergieplan+Assendorp	4.1.1	Begroting 25	120	-	-	-	-
Wijkuitvoeringsplan Dieze	4.1.1	Berap 2023-1	4	-	-	-	-
Wijkuitvoeringsplan Dieze	4.1.1	Begroting 25	180	-	-	-	-
Energietransitie Verduurzaming Dieze Oost	4.1.1	Rb.2018	135	-	-	-	-
Restant Warmtestrategie Zwolle (518)	4.1.1	Per.wijz.2025	77	-	-	-	-
Restant grootschalige energie (606)	4.1.1	Per.wijz.2025	49	-	-	-	-
Energietransitie Grootschalige energie incl Haerst	4.1.1	PPN 2020 / Begr.2023/ per.wijz.25	38	-	-	-	-
Netcongestie-SEH	4.1.1	Begroting 24/ per.wijz.25	290	-	-	-	-
Restant congestie energienetwerk (1132)	4.1.1	Per.wijz.2025	30	-	-	-	-
Restant warmtetransitie Holtenbroek/Aa-landen (044)	4.1.1	Per.wijz.2025	296	-	-	-	-
Holtenbroek/Aa-landen	4.1.1	Berap 2024-1	150	-	-	-	-
Holtenbroek/Aa-landen	4.1.1	Berap 2024-2	-150	-	-	-	-
SMP-Groene leges	4.1.1	RB 25-3-24	73	-	-	-	-
PAW Berkum	4.1.1	Begroting 23/ per.wijz.25	36	-	-	-	-
Energietransitie energiearmoede CA	4.1.1	RB 27-11-23	350	-	-	-	-
Energietransitie energiearmoede CA	4.1.1	RB 27-11-23	1.150	-	-	-	-
Actualisatie groen- en recreatiebeleid	4.2.1	Berap 2023-1/ Berap 2023-2/ Begroting 24	69	-	-	-	-
Hoogwaterbeschermingsprogramma - plankosten	4.2.1	Berap 18-1/ PPN2020	3	-	-	-	-
Hoogwaterbeschermingsprogramma - personeelskosten	4.2.1	Begroting 23	225	100	-	-	-
Klimaatadaptie	4.2.1	PPN 2020/ Begroting 24	94	-	-	-	-
Klimaatadaptatie 2025	4.2.1	Begroting 25	300	300	300	300	-
LIFE IP 2022	4.2.1	Berap 2022-2	84	-	-	-	-
Vechtcorridor-Noord	4.2.1	Berap 2018-2/ Berap 2020-2	169	-	-	-	-
HWBP-meekoppelkansen / waterboulevard	4.2.1	Begr.19/ begr.2023	648	-	-	-	-
Omgevingsprogramma Bodem en Ondergrond 2025-2029	4.2.1	Berap 2025-1	411	-	-	-	-
Regiodeal Brede welvaart in het Vechtdal (Ruimte voor de Vecht)	4.2.1	PPN20 / Berap 2021-1/Berap 2025-2	142	-	-	-	-
Circulaire economie	4.3.1	begr.21/22/ begr.2024	371	-	-	-	-
Topwerklocaties	4.3.2	Inc.2019/ PPN2020	121	-	-	-	-
Voorz. Parkeren / evenementen Voorsterpoort	4.3.2	Rb.16/12/19	35	-	-	-	-

Sociaal ondernemerschap, starters en start-ups	4.3.2	begr.2021 / begr.2022	10	-	-	-	-
Economische perspectief	4.3.2	begr.2021 / begr.2022/ begr.2024	329	-	-	-	-
Sluizencomplex Kornwerderzand (voorheen stadsontw.fonds)	4.3.2	Begroting 18	250	-	-	-	-
Leader	4.3.2	Rb.2016/ Berap 22-1	48	-	-	-	-
Aanpak bedrijventerreinen	4.3.2	Begroting 23	570	300	-	-	-
Hessenpoort 4	4.3.2	Berap 2023-2	131	-	-	-	-
Hessenpoort	4.3.2	Berap 2024-1	84	-	-	-	-
Arbeidsmarktregio	4.3.2	Berap 2025-2	442	-	-	-	-
Programma 5							
Stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle	5.1.1	berap 2021-1 / begr.2022/ per.wijz.24	-	5	-	-	-
Stimuleringsfonds Initiatiefrijk Zwolle	5.1.1	Jaarrek.2024/ NJM 2023	-	50	-	-	-
Werkplan kleurrijk Holtenbroek (positioneringstatement)	5.1.1	Berap 2019-2	12	-	-	-	-
Visie Diezerpoort / Vogelaar-gelden	5.1.1	Rb 2012	159	-	-	-	-
Leefbaarheid Kamperpoort	5.1.1	BW 26-07-23	46	-	-	-	-
Pos.gezh SH	5.1.1	BW 07-06-23/ per.wijz.25	5	-	-	-	-
Exploitatie Recreatieplassen (obv investerings- en exploïtatieplan)	5.1.1	Rb. 30-10-17 / begr.	43	43	43	43	56
Recreatieplassen op orde	5.1.1	Berap 2023-1	57	-	-	-	-
Voorzetting procesmanager Wijthemerplas	5.1.1	Begroting 24	22	-	-	-	-
Recreatie op orde	5.1.1	RB 20-03-24	65	-	-	-	-
Ruimte voor de Vecht regiodeal	5.1.1	PPN20 / Berap 2021-1/ per.wijz.25	12	14	-	-	-
Uitvoering maatregelen groen & recreatiebeleid	5.1.1	Begroting 23/ per.wijz.25	170	-	-	-	-
Overlopende verplichtingen Water-, groen- en recreatiestructuur 2024	5.1.1	Jaarrek. 24/ per.wijz.25	19	-	-	-	-
Pilot Dierenwelzijn Mensenzorg	5.1.1	Begroting 22/ per.wijz.25	18	-	-	-	-
Uitbouw NME	5.1.1	Begroting 23/ per.wijz.25	35	-	-	-	-
Capaciteit actualiseren actieplan geluid	5.1.2	Berap 2022-1/ per.wijz.24	27	-	-	-	-
Actieplan geluid 2018-2022	5.1.2	Rb. 2018 / berap 2022-2	370	-	-	-	-
Airport Lelystad/Luchtvaart	5.1.2	Berap 2022-1	31	-	-	-	-
SchoneLuchtAkkoord (SLA)	5.1.2	Berap 2022-1/ per.wijz.25	50	-	-	-	-
Externe veiligheid	5.1.2	Jaarrek.2024/ per.wijz.25	19	-	-	-	-
Houtstook	5.1.2	Jaarrek.2024/ per.wijz.25	5	-	-	-	-
Jihadisme	5.2.1	Rek.2018 / per.wijz.25	15	-	-	-	-
Versterking weerbaarheid / ondermijning	5.2.1	Rek.2018 / per.wijz.25	108	-	-	-	-
Zwolle vuurwerkvrij	5.2.1	RB 12-09-24	227	175	175	125	-
Zwolle vuurwerkvrij restant	5.2.1	per.wijz.25/ Berap 2024-1	-	13	-	-	-
Procesregisseur	5.2.1	Per.wijz.25/ Begroting 2024	-	67	-	-	-

Onderhoudsverplichting en prijsinflatie onderhoud zonnepanelen	5.3.1	Rek.16/ per.wijz.25	12	26	-	-	-
Strategie verduurzaming maatschappelijk Vastgoed	5.3.1	Berap 2021-1	5	-	-	-	-
Voorbereidingskrediet De Wheeme	5.3.1	Berap 2021-2	31	-	-	-	-
Stadsfoyer	5.3.1	Berap 2023-2/ Begroting 24	2	-	-	-	-
Maatschappelijke voorzieningen	5.3.1	Begroting 23	321	-	-	-	-
Bruisend Trefpunt	5.3.1	Berap 2023-2	34	-	-	-	-
Doortontwikkeling Elbertschool	5.3.1	RB 06-11-23/ per.wijz.25	54	-	-	-	-
Carillion Peperbus	5.3.1	Rek2020/ per.wijz.25	20	-	-	-	-
Vitaal Wythmen	5.3.1	RB 10-2-25	1.900	-	-	-	-
Verpl. bomenfonds (herplant- of schadevergoeding) / Weezl.	5.4.1	berap 2019-2/ NJM2020	-	60	-	-	-
Oneigenlijk grondgebruik	5.4.1	Begroting 2024	22	-	-	-	-
Wegen incidenteel	5.4.1	Berap 2022-2/ per.wijz.25	135	-	-	-	-
Friesewal	5.4.1	Berap 2023-1/ per.wijz.25	50	-	-	-	-
GOW 2022 saldo	5.4.1	Berap 2023-1/ per.wijz.25	313	-	-	-	-
MRL incidenteel	5.4.1	Berap 2022-2/ per.wijz.25	67	-	-	-	-
Veiligheid en gezondheid	5.4.1	Berap 2022-1	30	-	-	-	-
Wegen incidenteel	5.4.1	Berap 2022-2	734	300	-	-	-
Vitale wijken: overlopende verplichtingen 2022-2023	divers 5	Jaarrek.2022/ per.wijz.25	106	-	-	-	-
Vitale wijken: overlopende verplichtingen 2023-2024	divers 5	Jaarrek. 2023/ per.wijz.25	83	-	-	-	-
Vitale wijken: overlopende verplichtingen 2024-2025	divers 5	Jaarrek. 2024/ per.wijz.25	930	-	-	-	-
Bewonerswerkplaats (naar reserve kapitaallasten)	7.1.1	BW 1-5-2024/ 1e per.2025	50	-	-	-	-
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**32.976**	**2.442**	**956**	**896**	**56**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Bestedingsvoornemens (waarvoor nog geen besluit)							
Aanpassing Kroesenallee	3.3.1	Rb. 03-06-19	1.000	-	-	-	-
Verbreding N50 Kampen Kampen-Zuid	3.3.1	Rb. 03-06-19	50	-	-	-	-
WHA – kwartiermaker	4.1.1	RB 15-7-24	250	-	-	-	-
WHA - bouwteam	4.1.1	RB 10-6-24	315	-	-	-	-
Reservering Topinnovatiecentra PSP (voorheen stadsontw.fonds)	4.3.2	PPN 2020	750	-	-	-	-
Beheer buitenruimte op orde - onderhoud (Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte)	5.4.1	Begroting 24	-	500	-	-	-
Vrijval:							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**2.365**	**500**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**35.341**	**2.942**	**956**	**896**	**56**
Stand per 31 december			**1.666**	**452**	**225**	**56**	**0**

Toelichting:
De bestedingsrechten in deze reserve hebben betrekking op lopende activiteiten of projecten. De bestedingen zijn op basis van besluitvorming geraamd binnen de staat van Baten en lasten of op de betreffende projecten. De restantmiddelen bij de jaarrekening 2024 zijn op basis van de 1e periodieke wijziging 2025 opgeraamd in 2025.

De bestedingsvoorstellen die zijn opgenomen in de besluitvorming Berap 2025-2 en Begroting 2026, en die via de reserve nutvw lopen, zijn eveneens in de reserve verwerkt.

De bestedingsvoornemens betreft middelen die zijn gereserveerd voor specifieke uitgaven, maar die nog niet door middel van definitieve besluitvorming zijn toegekend. Deze posten worden hieronder toegelicht:

Bestedingsvoornemens:

Kroesenallee (planologische voorbereiding), doel 3.3.1: € 1.000.000
Planuitwerking Kroesenallee loopt. Ontwerp is beter ruimtelijk gepast in de bestaande omgeving. Dit ontwerp wordt vertaald in een omgevingsplan. Rond definitieve vaststelling omgevingsplan wordt realisatiebesluit door de raad gevraagd inclusief de inzet van deze beschikbare middelen in de reserve. Realisatie is voorzien in 2029.

Verbreding N50 Kampen - Kampen-zuid, doel 3.3.1: € 50.000
Van de € 200.000 die beschikbaar was is op dit moment € 150.000 bijdrage vanuit Zwolle ter beschikking gesteld. Het Rijk heeft aanvullende middelen ter beschikking gesteld en hoewel het ministerie heeft besloten om beschikbare middelen te gebruiken voor beheer en onderhoud van onder andere wegen en viaducten in plaats van voor nieuwe wegenprojecten staat de verbreding van dit deel van de N50 niet ter discussie. De uitvoering hangt nog wel af van diverse ontwikkelingen, waaronder de beschikbaarheid van stikstofruimte. Dit geldt ook voor de verbreding van de N50 tussen Kampen en Kampen-zuid. Dat betekent dat voor dit project geen actuele planning is en ook niet bekend is wanneer de aanleg kan starten en de gemeentelijke bijdrage benodigd is.

WHA - kwartiermaker, doel 4.1.1: € 250.000 en WHA - bouwteam, doel 4.1.1: € 315.000
Deze middelen zijn ter dekking voor kosten inzake kwartiermaker en bouwteam voor het warmtebedrijf.

Reservering topinnovatiecentra PSP, doel 4.3.2: € 750.000
Het Philips/Vishay bedrijventerrein aan de Ceintuurbaan is sinds 2018 eigendom van MEG Projects; een samenwerking tussen Gerrit Jansen (Jansen Vastgoed) en Mark van Buiten (oa EXO Group / Eurosafe Solutions). Initieel was de ambitie om hier vanuit het Polymer Science Park (PSP) een Kunststofcampus te realiseren. Het bedrag van € 750k is gereserveerd voor realisatie van de kunststofcampus alsmede en ontwikkeling van de buitenruimte op het terrein. Dit in relatie tot de campus-ontwikkelingen. Dit plan van de Kunststofcampus is door diverse oorzaken niet gerealiseerd.

Besloten om de dynamiek op het terrein in eerste instantie van ‘onderop’ te laten ontstaan. In de loop van de tijd hebben onderwijspartijen en onderzoek (Deltion College en Windesheim) een sterke positie op het terrein ingenomen samen met start-up incubator (ZWINC), opleidingsinstelling OBM Metaal en bedrijven zoals het opleidingscentrum van Breman Installatietechniek en Brein, het Innovatiecentrum van Breman. Eigenaren hebben naar verloop van tijd het plan opgevat dit terrein te ontwikkelen en te transformeren naar een ‘ambitieus en bruisend ecosysteem rondom duurzaamheid, circulariteit en energietransitie’.

Medio 2024 is een nieuwe (groot) aandeelhouder toetreden tot MEG Projects: Breman installatiegroep. Mark van Buiten heeft zijn aandelen verkocht. Breman is voornemens 75% eigenaar te worden van MEG Projects. Met de komst van Breman breekt een nieuwe periode aan waarin versneld gewerkt gaat worden aan de ontwikkeling van dit gebied: De Makersfabriek.

Visie Makersfabriek:
De Makersfabriek is een ondernemerscampus waar bedrijfsleven en het onderwijs elkaar versterken om met positieve impact te werken aan de wereld van morgen. Een plaats waar lesgegeven wordt maar ook waar volwassen bedrijven gehuisvest zijn, waar onderwijs en ondernemingen samen aan echte problemen werken en deze omzetten in business. In de Makersfabriek worden ondernemingen opgestart en is er ruimte om uit te groeien tot een echt bedrijf. Het is een clubhuis voor ondernemers die geïnspireerd willen worden en anderen willen aanjagen om mee te gaan doen met het mooier maken van de wereld. (bron: visie Makersfabriek).

Voortgang:
Gemeente Zwolle heeft aangegeven genoemde ambities te ondersteunen. In Q1 en Q2 2025 is gestart om ambities van de Makersfabriek te concretiseren. Onder andere verbouw en verduurzaming van onroerend goed (ZA Hal), aantrekken management Makersfabriek en van nieuwe gebruikers passend bij het beoogde eco-systeem en programmatische aanpak rondom innovatie, vakmanschap en ondernemerschap. Tevens wordt ontwikkeling/verbetering van de buitenruimte meegenomen. Hiervoor wordt een plan gemaakt is samenspraak met gemeente Zwolle.

Met wethouder Guldemond is afgesproken dat gebiedseigenaar voor 31 december 2025 een (door college en raad) goedgekeurd plan moeten opleveren voor inzet en gebruik van de gereserveerde middelen (€ 750k). Indien deze termijn niet wordt behaald, komen genoemde middelen te vervallen.

Actualisatie Q3 2025: Er dreigt vertraging op te treden om het plan in te leveren voor inzet en gebruik van de gereserveerde middelen. Eind 2024 hebben we gecommuniceerd dat de deadline voor het indienen van het plan voor het vergroenen van de Makersfabriek uiterlijk 31-12-2025 ingediend is. In onze gesprekken hebben we aangegeven dat we in de afgelopen jaren intern de rek opgezocht hebben in het aanhouden van deze reservering. Het wordt steeds lastiger dit aan het college en de raad uit te leggen. Daarnaast speelt de kwestie dat maatschappelijk geld wordt geïnvesteerd op privaat grondgebied. Dit ligt in de raad gevoelig en moet goed onderbouwd en gemotiveerd worden. We hebben een reactie gegeven op een eerste voorstel van de Makersfabriek. De basis is goed, maar moet op onderdelen verder uitgewerkt en gespecificeerd worden. We hebben een tijdslijn aangegeven om het plan definitief in te dienen met de benodigde doorlooptijd voor goedkeuring door college en raad voor 31-12-2025.Start uitvoering kan in 2026. Eind 2026 moet uitvoering én declaratie van uitgaven o.b.v. facturen gedaan zijn. Hierna vervalt genoemde reservering en valt deze vrij aan de gemeente.

Beheer buitenruimte op orde - onderhoud (Nota beheer kapitaalgoederen buitenruimte), doel 5.4.1: € 500.000
In 2023 heeft het bestuur een besluit genomen over stapsgewijze toegroeien naar het benodigde budget voor onderhoud kapitaalgoederen. Om de risico's van het stapsgewijs beschikbaar stellen van de middelen te verkleinen is besloten om eenmalig een bedrag van € 500.000 te reserveren en achter de hand te houden in afwachting van een intern onderzoek naar eventuele aanvulling van de onderhoudsbegroting. Op dit moment zijn nog geen concrete bestedingsvoornemens voor gevallen van achterstallig onderhoud.
Toelichting posten >3 jaar:

Toeristisch perspectief, doel 3.2.1: € 97.159
Dit betreft een restant van middelen uit de PPN 2022 voor het Toeristisch Perspectief en in dat jaar in de reserve is gestort. Deze middelen worden nog steeds ingezet als dekking voor de aanbodontwikkeling van het toerisme in Zwolle. De organisatie rond de toeristische aanbodontwikkeling komt steeds mee op gang. Het duurt eerst even om het draagvlak te organiseren. De verwachting is dat de middelen in 2025 of 2026 volledig zijn ingezet.

Versterking wijkcentra, doel 3.2.1.
Betreft nog allemaal lopende projecten

Cultuur - ontsluiting beelden, doel 3.2.2: € 34.685
Dit betreft een restant van middelen die in Berap 2022-1 zijn aangevraagd en in dat jaar in de reserve zijn gestort. Deze post wordt samen met andere middelen in 2026 gebruikt als dekking voor diverse bestedingen die nog begroot staan.

Cultuur - kunstenaars in de binnenstad, afstoten BKR, creatieve economie, doel 3.2.2: € 101.761
Dit betreft een restant van middelen die in 2021 in de reserve zijn gestort. Deze post wordt samen met andere middelen in 2026 gebruikt als dekking voor diverse bestedingen die nog begroot staan.

Creatieve economie, doel 3.2.2: € 2.824
Dit betreft een restant van middelen die in 2021 in de reserve zijn gestort. Deze post wordt samen met andere middelen in 2026 gebruikt als dekking voor diverse bestedingen die nog begroot staan.

Cultuur - extra middelen podiumkunsten, doel 3.2.2: € 187.476
Dit betreft een restant van middelen die in 2021 in de reserve zijn gestort. Deze post wordt samen met andere middelen in 2026 gebruikt als dekking voor diverse bestedingen die nog begroot staan.

Energietransitie verduurzaming Dieze Oost, doel 4.1.1: € 134.851
Deze reserve gaat in 2025 op aan de begeleiding van een initiatief dat zich bezighoudt met het renoveren en verduurzamen van woningen in de wijk Dieze.

Energietransitie grootschalige energie incl. Haerst, doel 4.1.1: € 37.500
Deze reserve gaat in 2025 op aan een gebiedsverkenning in de wijk Haerst.

Energietransitie energiearmoede CA, doel 4.1.1: € 1.500.000
Deze reserve gaat in 2025 op aan het verlengen van WarmThuis en het verstevigen van de dienstverlening, waaronder communicatie, hiervoor. Daarnaast wordt een deel beschikbaar gesteld voor extra isolatiemaatregelen voor koopwoningen.

Voorz. Parkeren / evenementen Voorsterpoort doel 4.3.2.
Zolang er op deze locatie een vrachtwagenparkeerterrein is, zullen er middelen nodig zijn om als zodanig te blijven functioneren

Sluizencomplex Kornwerderzand (voorheen stadsontw.fonds); doel 4.3.2.
Er is op dit moment niet te zeggen wanneer de aanpak daadwerkelijk start. Er vinden gesprekken plaats tussen regio's, provincies en Rijk.

Leader, doel 4.3.2.
LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale) is een Europees subsidieprogramma ter versterking van de economische en sociale vitaliteit van het landelijk gebied. Voorwaarde van Europa is dat naast de Europese bijdrage, een even groot deel nationale publieke cofinanciering beschikbaar dient te zijn. De provincie neemt daarvan de helft voor haar rekening. De andere helft wordt door verschillende gemeenten gefinancierd.

Visie Diezerpoort / Vogelaar-gelden, doel 5.1.1
Het budget Diezerpoort Sociaal maakt deel uit van het programma 'Natuurlijke wijkvernieuwing Dieze Oost' , met een looptijd van 10 -15 jaar. Het programma kent twee sporen: fysiek en sociaal. Het sociaal spoor richt zich op het versterken van het sociaal klimaat en het vergroten van de maatschappelijke participatie van jong en oud. Beide sporen zijn nog in uitvoering, In het collegebesluit van 21 mei 2024 zijn middelen gereserveerd voor de verbouwing van de Bewonerswerkplaats Dieze Oost en afdekking van het exploitatierisico gedurende 5 jaar.

Werkplan kleurrijk Holtenbroek (positioneringstatement), doel 5.1.1
In 2019 is een overeenkomst Kleurrijk Holtenbroek gesloten tussen de gemeente en drie woningcorporaties met als uitgangspunt dat in

2030 (voor een groot deel) invulling is gegeven aan het positioneringsstatement Kleurrijk Holtenbroek.

Pilot Dierenwelzijn Mensenzorg, doel 5.1.1: € 17.632
Dit betreft een restant van middelen voor de pilot Dierenwelzijn-Mensenwelzijn. Dit zal naar alle waarschijnlijkheid in 2025 worden afgerond.

Actieplan geluid 2018-2022, doel 5.1.2.
Het Actieplan Geluid 2018 – 2023 wordt op dit moment geactualiseerd. Het is een wettelijke verplichting om elke 5 jaar de geluidsniveaukaarten vast te stellen. Op basis van deze kaarten wordt een Actieplan gemaakt. Het nieuwe Actieplan Geluid 2024-2028 zal in het najaar 2025 worden voorgelegd ter besluitvorming. De gereserveerde restantmiddelen 2025 zijn onderdeel van het dekkingsplan.

Airport Lelystad/Luchtvaart doel 5.1.2.
In afwachting van ontwikkelingen rondom Airport Lelystad/Luchtvaart

SchoneLuchtAkkoord (SLA) doel 5.1.2.
Deze middelen worden in 2025 benut voor voor een inventarisatie naar wat we als Zwolle te doen hebben en welke inzet daarvoor nodig is.

Verplichting bomenfonds Weezenlanden, doel 5.1.4:
Dit is een budget dat vanuit project Weezenlanden een aantal jaren geleden is gecompenseerd. Het is bedoeld om de parkeerplaats te voorzien van bomen, maar dit is afhankelijk van het opheffen (door mobiliteit) van deze parkeerplaatsen. Dit gaat toch nog langer duren.

Jihadisme doel 5.2.1.
Er gaat een onderzoek plaatsvinden.Dit zal in 2025 of 2026 worden afgerond.

Versterking weerbaarheid / ondermijning doel 5.2.1.
In het najaar 2024 is gestart met het opzetten en invoeren van de groepsaanpak jeugd en procesregie op de persoonsgebonden aanpak voor jeugd in het kader van voorkomen van jonge aanwas aan de criminaliteit. Deze werkzaamheden worden in eerste instantie voor drie jaar gefinancierd en worden deels vanuit dit budget betaald, deels vanuit de subsidie Preventie met Gezag. Dit budget wordt dus gebruikt in 2024, 2025 en een gedeelte in 2026.

Nog uit te voeren werken bestuur en organisatie

Aard van de reserve: Overige bestemmingsreserve
Doel: Via deze reserve kunnen nog niet bestede restanten van incidenteel beschikbaar gestelde gelden, waarvoor geen afzonderlijke reserve is/wordt ingesteld, (tijdelijk) worden geparkeerd voor omschreven doelen die nog steeds actueel zijn.

	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari			5.189	879	300	150
Toevoegingen:						
Totaal toevoegingen			**5.189**	**879**	**300**	**150**
Onttrekkingen - bestedingsrechten						
Programma 6						
KISS	6.3.1	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	47			
Algemene dienstverlening	6.3.1	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	81			
Trainer Versimpelteam	6.3.1	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	30			
POK gelden dienstverlening 2024	6.3.1	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	253			
Dimpact	6.3.1	Jaarrek. 2023 / Berap 2022-2	196			
SWT-verbouwing	6.4.1	Jaarrek. 2021 / 1e per.wijz.24	89			
Gebiedsgericht Werken	6.4.1	BW 07-03-23 / 1e per.wijz.24	413			
Zwolle op Kracht	6.4.1	Jaarrek. 2023 / Berap 2022-2	100			
Raadplegen MDW's	6.4.1	Jaarrek. 2023 / Berap 2022-2	50			
Raad en TAK-zaal	6.4.1	RB 25-11-2024	50			
Strateeg OO	6.4.1	Begroting 2022 / per.wijz.24	135			
Duurzame toegankelijkheid 2023	6.4.3	Begroting 2023 / 1e per.wijz.24	77			
Duurzame toegankelijkheid 2024	6.4.3	Jaarrek. 2022 / Berap 2021-2	300			
Verhogen digitale weerbaarheid	6.4.3	Begroting 2022 / 1e per.wijz.24	281			
Informatiebeheer	6.4.3	Berap 2023-1 / 1e per.wijz.24	50			
IT-IV Controle 2023	6.4.3	Begroting 2023 / 1e per.wijz.24	50			
Innovatiebudget - toekomstbestendige organisatie 2020-2022	6.4.3	Jaarrek. 2021 / 1e per.wijz.24	160	160		
Slimme Samenleving 2024	6.4.3	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	296			
Werkplek	6.4.3	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	131			
Strategisch Management	6.4.2	Begroting 2022 / per.wijz.24	350	419	150	150
One World 2023	6.4.2	Berap 2022-2 / 1e per.wijz.24	12			
One World 2024	6.4.2	1e per.wijz.25 / Berap 2023-2	850			

Subsidiewerving 2022/2023	6.4.2	Begroting 2022 / Begroting 2023 / 1e per.wijz.24	100			
TOP 2024	6.4.2	Begroting 2024	80			
Strateeg FD	6.4.2	Begroting 2024	57			
Coordinator zorg en veiligheid	6.4.2	Berap 2024-2	33			
Uitvoering WEB	6.4.2	Berap 2024-2	11			
Aanpak jeugd	6.4.2	Begroting 2022	29			
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**4.310**	**579**	**150**	**150**
Onttrekkingen- bestedingsvoornemens						
Vrijval:						
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens						
Totaal onttrekkingen			**4.310**	**579**	**150**	**150**
Stand per 31 december			**879**	**300**	**150**	**0**

Toelichting posten >3 jaar:

- *SWT-verbouwing*: na een langdurig en grondige inventarisatie (sinds Corona) over de huisvesting van onze SWT's wordt e.e.a. (o.a. verbouwingen, herhuisvesten en uitbreiding) in 2024 ten uitvoer gebracht. Saldo gaat naar nul in 2025
- *Strategisch Management (zie ook strateeg OO):* In juli heeft de Directie een voorstel aangenomen om dit geld in te zetten voor 2 strategische functies binnen de Concernstaf en HR in de periode 2e helft 2024 t/m 2026. Het reseterend geld zal in de periode t/m 2028 worden ingezet t.b.v. Wonen in het fysieke domein.
- *Innovatiebudget:* in juli 2024 heeft de Directie een voorstel aangenomen om dit geld in te zetten voor het project *ecosysteem Dutch Metropolitan Innovations* (DMI). Dit vindt plaats in 2025 en 2026.
- De vervanging van One World door Unit 4 heeft zijn voltooiing uiterlijk in 2026 - De gelden uit 2023 en 2024 worden in 2025 grotendeels uitgegeven.
- *SHP's (coördinator zorg en veiligheid, uitvoering WEB en aanpak jeugd):* De overheadkosten van het SociaalHulpPlan lopen nog door tot 2025.

Reserve incidentele bestedingen

Aard van de reserve: Overige bestemmingsreserves
Doel: In 2002 is de reserve ingesteld met het doel eenmalige vrijkomende middelen in de reserve te storten en jaarlijks bij de Perspectiefnota en Begroting te besluiten over de aanwending van de gelden. De middelen zijn vrij inzetbaar.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	
Stand per 1 januari			19.016	39.089	35.304	24.607	19
Toevoegingen							
Toevoeging vanuit algemene concernreserve	7.1.1	Begroting '24	24.500	2.000			
Toevoeging vanuit algemene concernreserve	7.1.1	PPN 25-28	10.000				
Toevoeging vanuit algemene concernreserve	7.1.1	Begroting '25	10.500				
Toevoeging vanuit algemene concernreserve	7.1.1	PPN 26-29		13.350			
Incidentele vrijval kapitaallasten onderwijshuisvesting		PPN 26-29		1.081	879	306	
Armoedebestrijding	div.	Berap 2025-1				200	
Totaal toevoegingen			**45.000**	**16.431**	**879**	**506**	
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Sociaal herstelplan bestedingsvoorstellen	1.1.1	Begroting '24	11	372	73		
Coalitieakkoord Flexwonen	3.1.2	Begroting '24	300	300			
Coalitieakkoord gebiedsgericht werken	6.4.1	CA 22-26	500				
Coalitieakkoord statushouders	2.2.1	CA 22-26	500				
Coalitieakkoord bedrijventerreinen	4.3.2	CA 22-26	300	300			
Datagedreven Werken verschuiving	6.4.3	Berap 2024-1	-100				
Versnellingsactie scoiale huur	3.1.2	Begroting '19	190				
Beeldengroep van der Capellen	3.2.3	RB 10-12	75				
Bestedingsvoorstellen begroting 2022	div.	Begroting '22	832				
Bestedingsvoorstellen begroting 2023	div.	Begroting '23	4.483	1.854			
Bestedingsvoorstellen begroting 2024	div.	Begroting '24	4.272	2.832	968		
Bestedingsvoorstellen begroting 2025	7.1.1	Begroting '25	3.137	948	528	305	
Incidenteel bestedingspakket PPN 25-28	7.1.1	PPN 25-28	3.500	3.400	2.600	1.900	
Armoedebestrijding	div.	Berap 2025-1		400	100		
Vitaal Wijthmen	div.	Besluitnota	2.025				
Vastgoed	div.	Div. besluitnota's	3.467				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**23.492**	**10.405**	**4.269**	**2.205**	
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Coalitieakkoord warmtenetten		CA22-26	1.935	2.500	2.500		
Incidentele vrijval warmtenetten		PPN 26-29	-500	500			
Incidenteel bestedingspakket PPN 26-29		PPN 26-29		2.210	2.110	2.060	
Staat van de organisatie		PPN 26-29		300	2.000	1.000	
Vervolgfinanciering 'boeggolf'		PPN 26-29		3.000			
Incidentele dekking volumegroei inkomensregelingen		PPN 26-29		400	100	-200	
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**1.435**	**8.910**	**6.710**	**2.860**	
Totaal onttrekkingen			**24.927**	**19.315**	**10.979**	**5.065**	
Bestedingsvoornemens - Begroting 2026							
Toevoeging surplus weerstandscapaciteit	7.1.1	Begroting '26		11.714			
Reguliere bestedingsaanvragen	7.1.1	Begroting '26		-2.703	-597	-141	

Vrijval vervolgfinanciering 'boeggolf' 2026	7.1.1	Begroting '26		206		
FLO brandweer naar voorziening		Begroting '26		-10.118		
Totaal effect begroting 2026			**-**	**-901**	**-597**	**-141**
Stand per 31 december			**39.089**	**35.304**	**24.607**	**19.907**	**19**

Toelichting:
De toevoegingen bestaan vooral uit overboekingen vanuit de algemene concernreserve, omdat er sprake is van een surplus in de weerstandscapaciteit. Bij de begroting 2026 wordt hierdoor €11,7 miljoen aan de reserve toegevoegd.
De bestedingen betreffen vooral meerjarige bestedingspakketten waartoe bij jaarlijks bij de begroting toe is besloten. Het incidenteel bestedingspakket bij de begroting 2026 (inclusief gereserveerde ruimte bij de PPN) bedraagt € 16,9 miljoen.
De vrije ruimte in de reserve bedraagt circa € 20 miljoen.
Het restantbudget voor warmtenetten van € 6,9 miljoen houden we voorlopig als risicopost achter de hand in verband met de ontwikkelingen met gemeentelijke warmtenetten.
Voorstel is om de toekomstige kosten van € 10,1 mln. voor Functioneel Leeftijdsontslag van de brandweer te storten in een voorziening

Er zijn meerdere posten van 3 jaar en ouder die we niet toelichten zoals coalitieakkoord en bestedingsvoorstellen begroting 2022 omdat deze conform besluitvorming worden uitgevoerd. Uitzondering hierop zijn onderstaande twee posten.

- Versnellingsactie sociale huur 190.000:
  Het project wacht op een definitieve financiële afwikkeling met de woningbouwcorporatie. De verwachting is dat de afrekening in Q4 2025 zal plaats vinden en dat een eventuele vrijval bij de 1e berap 2026 kan worden gemeld. Het kost tijd doordat er over en weer tussen de gemeente en corporatie financiële afrekeningen dienen plaats te vinden. Zorgvuldigheid dient in acht te worden genomen bij de financiële afwikkeling van de versnellingsactie.
- Beeldengroep van der Capellen 75.505:
  Na het bestuurlijk proces (raad 6 maart 2023) over het vervolg van het levend houden van de nalatenschap van Joan Derk van der Capellen tot den Pol wordt uitvoering gegeven aan het projectplan De Beelden van Joan Derk van der Capellen tot den Pol door Stichting Allemaal Zwolle. Dit sluit aan bij het doel om onze positie als historische stad te versterken door beleefbaar erfgoed. De resterende middelen zijn beschikbaar gesteld en verplicht en kunnen niet vrijvallen. Het project zal in 2026 worden afgerond.

Parkeren

Aard van de reserve:	Overige bestemmingsreserves
Doel:	De reserve Parkeren is in de basis een egalisatiereserve. In het verleden gevormd om de meerjarige effecten van de exploitatie van parkeervoorzieningen op de tarieven te egaliseren. Daarnaast is de reserve bedoeld ter dekking van nieuw beleid en investeringen ten behoeve van parkeren in het centrumgebied van Zwolle en maatregelen ter bevordering van het gebruikt van andere vervoer dan een auto voor het bezoek naar de binnenstad van Zwolle. In de begroting 2017 is de werkwijze aangepast. Ter versterking van de integrale afweging worden jaarlijks bij de PPN en/of begroting bestedingsvoornemens integraal afgewogen.Verder is er een ondergrens voor de egalisatie en risico opvang vastgesteld van € 0,5 miljoen en wordt jaarlijks bepaald of het eventuele surplus kan vrijvallen of beschikbaar moet blijven voor de exploitatie.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			10.653	11.070	10.061	9.281	9.181
Toevoegingen							
Exploitatie parkeren	3.3.1.	Begroting '25	4.741	3.715			
Hogere inkomsten parkeren/parkeervergunningen	3.3.1	Berap 2025-1	840				
Wijziging afschrijvingstermijn parkeerapparatuur	3.3.1	Berap 2023-2	4				
Budgettaire effecten per 1-1	3.3.1	Berap 2025-1	109				
Totaal toevoegingen			**5.694**	**3.715**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Afdrachten concern- oa check ups, bezuinigingen en resultaat parkeren	3.3.1	Begroting '25	3.921	3.970			
Actieplan fietsparkeren binnenstad	3.3.1	Rb 16-03-2021	88				
Gebiedsvisie		Rb 16-12-2024	400				
Buitengewoon onderhoud	3.3.1	Jaarrek 2024	318				
Invoeren nota parkeren	3.3.1	Rb 31-3-2025	500	100	100	100	100
Opstellen uitvoeringsprogramma fietsparkeren	3.3.1.	Rb 31-3-2025	50				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**5.277**	**4.070**	**100**	**100**	**100**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Scenario Noordereiland, reservering bodemsanering				654	680		
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**654**	**680**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**5.277**	**4.724**	**780**	**100**	**100**
Stand per 31 december			**11.070**	**10.061**	**9.281**	**9.181**	**9.081**

Toelichting:
In het kader van de begroting 2025 is de reserve parkeren meerjarig doorgerekend op basis van 'bestaand beleid' (nieuwe investeringen zijn hierin niet meegenomen).

Bestemmingsplannen

Aard van de reserve:	Overige bestemmingsreserves
Doel:	Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording mogen geen lasten betreffende bestemmingsplannen worden geactiveerd. Wel mag een reserve gevormd worden teneinde een gelijke belasting in de jaren te verkrijgen

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			451	631	631	631	631
Toevoegingen							
Begroting 2024	3.1.2	Begroting '24	180	180	180	180	180
Begroting 2024	3.1.2	Begroting '24	129				
Totaal toevoegingen			**309**	**180**	**180**	**180**	**180**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Omgevingswet	3.1.2	Begroting '24	129	180	180	180	180
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**129**	**180**	**180**	**180**	**180**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			**129**	**180**	**180**	**180**	**180**
Stand per 31 december			**631**	**631**	**631**	**631**	**631**

Toelichting:
De lasten voor bestemmingsplannen kunnen per jaar behoorlijk fluctueren doordat de doorlooptijd en procedurekosten niet rechtstreeks beïnvloed kunnen worden. Omdat de kosten niet geactiveerd kunnen worden, zouden jaarlijks ofwel overschotten ofwel tekorten ontstaan. Om een gelijke belasting over de jaren te verkrijgen is deze reserve gevormd.

Voor bestemmingsplannen is een regulier jaarbudget beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor de ambtshalve noodzakelijke actualisaties van de plannen en voor dekking van de procedurekosten (vanaf besluitvorming raad). De kosten voor het opstellen van nieuwe bestemmingsplannen worden in rekening gebracht bij de initiatiefnemer. Intern zijn dit de projecten, extern de particuliere ontwikkelaars. De procedurekosten van nieuwe ambtshalve aanpassingen aan bestemmingsplannen komen wel ten laste van het reguliere budget. Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Vanaf dat moment was het niet langer mogelijk om nieuwe bestemmingsplannen op te starten. Maar voor het einde van 2023 zijn nog wel negen bestemmingsplannen vastgesteld of als ontwerp ter visie gelegd. Deze plannen worden volgens de oude procedure afgerond. Dat betekent ook dat tegen enkele van die plannen beroep is ingesteld bij de Raad van State en deze plannen dus nog niet onherroepelijk zijn komen vast te staan. Ook lopen nog enkele procedures door over nog oudere bestemmingsplannen. Het is niet bekend wanneer de beroepszaken worden behandeld. Dat zou ook na 2025 nog het geval kunnen zijn. De middelen die wij normaal gesproken in bestemmingsplannen steken is vanaf 1 januari 2024 nodig om het omgevingsplan (partieel) te herzien. Dit is het reguliere proces na invoering van de Omgevingswet. Het structurele budget van € 180.000 is, naar wij nu kunnen inschatten, voldoende om de noodzakelijke (partiële) herzieningen van het omgevingsplan. Op een groot deel van de beschikbare middelen in deze reserve ligt beslag vanuit het project Omgevingswet

Gebiedsbeheersplan

Aard van de reserve:	Overige bestemmingsreserves
Doel:	Het Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal heeft als doel om samen met de ondergrond-partners (provincie Overijssel en waterschap Groot Salland) te zorgen dat de ondergrond in het centrumgebied maximaal bijdraagt aan de duurzame ontwikkeling van Zwolle. Zwolle doet dit door de knelpunten als gevolg van de aanwezigheid van grondwaterverontreinigingen weg te nemen, efficiënt gebruik te maken van de beschikbare ondergrondse ruimte en beschikbare (financiële) middelen voor het beheer van de ondergrond efficiënt te benutten. De inkomsten, die grotendeels in de periode 2013-2015 beschikbaar zijn gekomen, worden in deze reserve gereserveerd ten behoeve van de uitvoering van het gebiedsbeheerplan t/m 2045. Op deze reserve vindt de standaard rentebijschrijving plaats. De jaarlijkse uitvoeringskosten van € 500.000 zijn opgenomen in de programmabegroting en worden gedekt vanuit deze reserve. Jaarlijkse afwijkingen, zowel positief als negatief, worden met deze reserve geëgaliseerd.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	d.d.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			9.867	9.386	8.923	8.459	8.128
Toevoegingen							
Rente over de boekwaarde	7.1.1	Begroting '25	19	37	36	169	162
0,2% 2025; 0,4% 2026 en 2027; 2% vanaf 2028							
Toekomstige rente en afkoopsommen							210
Totaal toevoegingen			**19**	**37**	**36**	**169**	**372**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Uitvoeringsagenda Bodem en Ondergrond 2025							
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal - capaciteit en derden	4.2.1	Begroting '25	450				
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal - overhead	4.2.1	Begroting '25	50				
Uitvoeringsagenda Bodem en Ondergrond 2026							
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal - capaciteit en derden	4.2.1	Begroting '26		451			
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal - overhead	4.2.1	Begroting '26		49			
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**500**	**500**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal 2026 - 2028					500	500	
Gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal 2029 - 2045							8.500
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**500**	**500**	**8.500**
Totaal onttrekkingen			**500**	**500**	**500**	**500**	**8.500**
Stand per 31 december			**9.386**	**8.923**	**8.459**	**8.128**	**-**

Toelichting:

De uitvoering van het gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal maakt onderdeel uit van de uitvoeringsagenda Bodem en Ondergrond 2020-2024 die in juni 2020 door de raad is vastgesteld. In september 2024 is het nieuwe Omgevingsprogramma Bodem en Ondergrond 2025-2029 vastgesteld. Dit is op 14 oktober 2024 aan de raad voorgelegd.

Voor de uitvoering van het gebiedsbeheerplan Zwolle Centraal is een jaarlijks budget van € 500.000 beschikbaar. De uitvoeringskosten worden jaarlijks opgenomen in de programmabegroting en worden gedekt vanuit deze reserve. Jaarlijkse afwijkingen, zowel positief als negatief, worden met deze reserve geëgaliseerd.

De uitvoering loopt tot en met 2045. Het saldo per 31-12-2024 van € 9,867 miljoen zal worden ingezet voor de periode 2025 tot en met 2045 (21 jaren). Om ook voor de toekomstige jaren een bedrag van circa € 500.000 beschikbaar te hebben is een bedrag van circa € 10,5 miljoen benodigd. Dat betekent dat de komende 21 jaren nog € 633.000 aan middelen moet worden aangevuld om de kosten op lange termijn te kunnen afdekken. Rekening houdend met de jaarlijkse indexering van de reserve en eventuele toekomstige inkomsten door afkoop wordt daarin met deze reserve voorzien.

Spoorzone

Aard van de reserve:	Overige bestemmingsreserves
Doel:	Deze bestemmingsreserve heeft tot doel alle middelen voor de investeringen in de Spoorzone te centraliseren (gezien de hoogte van het totale investeringsbedrag dat hiermee gemoeid is) en gedurende de lange uitvoeringsduur in te zetten: deels ter dekking van investeringsbedragen en deels ter dekking van kosten beheer en onderhoud.

Instelling reserve bij raadsbesluit: d.d. 30 september 2013

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			13.082	12.517	13.797	14.677	15.557
Toevoegingen							
Investeringen/kapitaallasten	3.4.1	Rb 30-9-2013	2.029	1.195	1.195	1.195	1.195
Beheer&exploitatie	3.4.1	Rb 30-9-2013	174	151	151	151	151
Programmakosten 2024 e.c.	3.4.1	Begroting 23	400	400			
Hanzebad exploitatieresultaat - reserve vastgoed	3.4.1	RB 19-4-22	2.204				
Eco-team	3.4.1	Begroting 24	350	350			
Totaal toevoegingen			**5.157**	**2.096**	**1.346**	**1.346**	**1.346**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Programmakosten 2024 e.v.	3.4.1	Begroting 23	466	466	466	466	466
Eco-team	3.4.1	Begroting 24	350	350			
Voorbereiding infrastructurele werken	3.4.1	Rb 8-5-23	3.026				
Gebiedsontwikkeling	3.4.1	Rb 8-5-23	1.280				
Noord entree	3.4.1	Berap 23-2	500				
Tijdelijke verharding	3.4.1	Berap 23-2	100				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**5.722**	**816**	**466**	**466**	**466**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**5.722**	**816**	**466**	**466**	**466**
Stand per 31 december			**12.517**	**13.797**	**14.677**	**15.557**	**16.437**

Toelichting:
De spoorzone gaat vanaf 2023 over naar een nieuwe fase, de verdere invulling van de gebiedsontwikkeling. In 2023 is er krediet beschikbaar gesteld om de gebiedsontwikkeling verder vorm te geven en de voorbereidingen te treffen voor infrastructurele werken die onder andere deel uitmaken van de WBI-aanvraag. Deze reserve zorgt ervoor dat we de komende jaren deze werkzaamheden kunnen voorzetten. Een deel van de gebiedsontwikkeling is verhaalbaar op de ontwikkelaar. Voor de infrastructurele werken zal een apart raadsbesluit volgen om het uiteindelijke krediet inclusief de voorkeursvariant vast te stellen door de raad. Het resultaat van de grondexploitatie Hanzebadlocatie zal in de reserve gestort worden, echter is het resultaat nog niet definitief. De verwachting is dat dit in 2025 wel definitief is.

Nog niet toegewezen middelen:
Per eind 2029 is nog een bedrag van ongeveer € 16 miljoen beschikbaar. Dit bedrag zal ingezet worden voor dekking van investeringen in de infrastructuur en het dekken van de niet verhaalbare kosten voor de gebiedsontwikkeling.

Voorsterpoort

Aard van de reserve:
Overige bestemmingsreserves

Doel: Spoolderwerk beoogt de ontwikkeling van kantoren en retail. De locatie is geen eigendom van de Gemeente. Sinds 2011 zijn er geen ontwikkelingen en in de nabije toekomst is er ook geen zicht op. Bij nieuwe, private ontwikkelingen zal er een zelfstandig proces voor worden gevolgd en ter besluitvorming aan de Raad worden voorgelegd.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			265	265	265	265	265
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			265	265	265	265	265

Toelichting:
In de raad van 27 mei 2021 is het voorstel Voorsterpoort Oost: vervolg toekomstige eventvoorziening en aanbesteding behandeld. De raad heeft o.a. ingestemd met de grondexploitatie Voorsterpoort Oost, d.d. 11 mei 2021. Het restant van deze reserve maakt onderdeel uit van het negatieve resultaat op de grondexploitatie Voorsterpoort Oost

Nog niet toegewezen middelen:
De reserve Voorsterpoort is ingesteld als dekkkingsbron voor toekomstige investeringen op Voorsterpoort. Aan de westzijde, nabij Spooldereiland, is de upgrading van de Grote Voort een actiepunt. Dit wordt opgepakt op het moment dat er zicht is op een concrete ontwikkeling op het Spooldereiland. Die ontwikkeling gaat er zeker komen, we weten alleen het moment niet.

Verkiezingen

Aard van de reserve:	Overige bestemmingsreserves
Doel:	Deze bestemmingsreserve dient ter egalisatie van de lasten die gepaard gaan met het houden van verkiezingen. Tevens worden in deze reserve bedragen geparkeerd voor eventueel te houden referenda. Ieder jaar worden in de begroting lasten opgenomen voor het houden van één verkiezing. Indien er geen verkiezing wordt gehouden, dan wordt het positieve saldo toegevoegd aan deze reserve; worden meerdere verkiezingen gehouden dan wordt het negatieve saldo onttrokken aan deze reserve.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	d.d.

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			5	336	316	270	654
Toevoegingen							
Reservemutaties	6.3.1	Begroting 2025	325	361	372	384	396
NJM 2024 progr. 6	6.3.1	NJM 2024	25				
Totaal toevoegingen			**350**	**361**	**372**	**384**	**396**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Reservemutaties	6.3.1	Begroting 2025	20	381	418	-	836
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**20**	**381**	**418**	**-**	**836**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	
Totaal onttrekkingen			**20**	**381**	**418**	**-**	**836**
Stand per 31 december			**336**	**316**	**270**	**654**	**214**

Toelichting:
De reserve Verkiezingen wordt gebruikt omdat het aantal verkiezingen per jaar verschilt maar ook omdat de kosten per verkiezing verschillen. Er is geen rekening gehouden met niet geplande verkiezingen en extra kosten voor opkomst bevorderende maatregelen.

De komende jaren zijn de volgende verkiezingen gepland:
- Gemeenteraad 2026
- Provinciale staten 2027
- Waterschapsverkiezingen 2027
- Tweede kamer 2029
- Europees parlement 2029

Nog niet toegewezen middelen:
Het restant van de reserve is nodig om toekomstige verkiezingen te organiseren.

Beschermd wonen

Aard van de reserve:	Bestemmingsreserves
Doel:	Zwolle is centrumgemeente voor beschermd wonen. Regionaal is afgesproken dat tekorten/overschotten t.o.v. het rijksbudget verevend worden. De reserve is gevormd om mogelijke tekorten te kunnen dekken die ontstaan in 2017 en verder.
Instelling reserve bij raadsbesluit:	22 september 2019 Uitkomsten septembercirculaire 2019 gemeentefonds .

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			12.727	10.353	8.553	6.753	4.953
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Coördinator zorg en veiligheid	1.3.1/ 6.4.2	Berap 2024-2	66				
Beschermd thuis BW naar BT	1.2.3	Berap 2025-1	1.800	1.800			
Transformatie naar BT SWT 2025	1.3.1	RB 2023-05-30	390				
Transformatie naar BT SWT 2024	1.3.1	RB 2023-05-30	118				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**2.374**	**1.800**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Beschermd thuis BW naar BT					1.800	1.800	1.800
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**1.800**	**1.800**	**1.800**
Totaal onttrekkingen			**2.374**	**1.800**	**1.800**	**1.800**	**1.800**
Stand per 31 december			**10.353**	**8.553**	**6.753**	**4.953**	**3.153**

Toelichting:
De middelen in deze reserve zijn de restanten van het Zwolse aandeel uit de voordelen Regiobudget Beschermd Wonen van de afgelopen jaren. Vanaf 2024 is het besluit genomen om de voordelen uit het Regiobudget Beschermd Wonen ten gunste van de algemene middelen te brengen. Deze reserve zal dan ook niet verder worden gevuld.

In de Berap 2024-2 is het besluit genomen om de coördinator zorg en veiligheid incidenteel te dekken uit deze reserve.
De raad heeft op 15 mei 2023 besloten om voor 2024 en 2025 € 390.000 per jaar beschikbaar te stellen voor het SWT voor de transformatie naar Beschermd Thuis. Het bedrag van 2024 is niet volledig besteed. Het restant ad. € 118.000 zal in 2025 worden besteed, evenals het deel ad. € 390.000 voor 2025.
Daarnaast is er bij de Berap 2025-1 besloten om € 1.800.000 per jaar beschikbaar te stellen voor de beweging Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis.

Nog niet toegewezen middelen:
De niet toegewezen middelen zullen ook benodigd zijn om de beweging naar Beschermd Thuis vorm te kunnen geven. Door de beweging naar Beschermd Thuis wordt verwacht dat er in de toekomst minder budget benodigd is. Hierdoor kan de korting op het RIjksbudget bij invoering van het woonplaatsbeginsel mogelijk worden opgevangen.

Investeringsfonds strategische investeringen

Aard van de reserve: Bestemmingsreserves
Doel:

Instelling reserve bij raadsbesluit: 16 november 2020, Begroting 2021

Reserve (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2
Stand per 1 januari			87.089	75.085	43.238	51.838	56.
Toevoegingen							
Vrijval structureel budget SIA	7.1.1	Begroting '24 / '25	1.846	2.397			
Toev. rentevoordeel voorfinanciering Rijk	7.1.1	RB 20-05-25	1.900	pm	pm	pm	
Storting van algemene concernreserve	7.1.1	Begroting '25	10.500				
Toevoeging surplus	7.1.1	PPN 26-29		13.350			
Winsafdracht MPV 75% (voorlopig 2025)	7.1.1.	Berap 2025-2	10.650				
Toekomstige winstverwachting MPV (75%)	7.1.1.	PPN 26-29		7.600	8.600	4.200	3.
Storting van algemene concernreserve	7.1.1	Begroting '26		11.714			
Totaal toevoegingen			**24.896**	**35.061**	**8.600**	**4.200**	**3.**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Toev. bijdrageregeling AOS	7.1.1	RB 20-05-25	9.000				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**9.000**	**-**	**-**	**-**	
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Verstedelijking/BO/MIRT cofinanciering rijk				39.300			
Reservering brug Noordereiland		B&W 30-1-24		263			
Reservering schadeclaim Wezenlanden Noord		Rb 17-7-23	2.500	2.845			
Reservering Woningbouwimpuls Spoorzone		Rb 8-5-23	10.300				
Reservering Versnelling Spoorzone		Rb 8-5-23	15.100				
Reservering onderdoorgangen spoorzone		Rb 6-10-25		24.500			
Toekomstige investeringen SIA				pm	pm	pm	
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**27.900**	**66.908**	**-**	**-**	
Totaal onttrekkingen			**36.900**	**66.908**	**-**	**-**	
Stand per 31 december			**75.085**	**43.238**	**51.838**	**56.038**	**59.**

Toelichting:
Naast het Investeringsfonds voor de strategische investeringen van de SIA is er ook een structureel budget voor de SIA beschikbaar waaruit de investeringen bekostigd kunnen worden. Zie voor een actueel totaalbeeld de beleidsparagraaf investeringen, onderdeel SIA, in de begroting 2026.
Jaarlijks wordt bij de jaarrekening bepaald hoe groot het rentevoordeel op voorfinanciering door het rijk is, deze post is vanaf 2026 pro memorie geraamd.

Naast de beschikbare ruimte in het investeringsfonds is ook structureel budget beschikbaar om SIA investeringen te kunnen uitvoeren. Met het oog op de toekomstige investeringsopgaven is bij de PPN 2026-2029 een structureel bedrag van € 1 mln. beschikbaar vanaf 2029.

Nieuwe Veemarkt

Aard van de reserve:	Bestemmingsreserves
Doel:	In afwachting op de definitieve uitwerking van de AOS is bij het Voorjaarsmoment 2025 vanwege een verwacht negatief effect op de grondexploitatie Nieuwe Veemarkt een reserve gevormd ter hoogte van het verwachte effect
Instelling reserve bij raadsbesluit:	20 mei 2025

Reserve	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			-	12.000	12.000	12.000	12.000
Toevoegingen							
Bijdrageregeling AOS vanuit algemene reserve		RB 20-05-25	3.000				
Bijdrageregeling AOS vanuit SIA		RB 20-05-25	9.000				
Totaal toevoegingen			**12.000**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**	**12.000**

Toelichting:

In afwachting op de definitieve uitwerking van de AOS is bij het Voorjaarsmoment 2025 vanwege een verwacht negatief effect op de grondexploitatie Nieuwe Veemarkt een reserve gevormd ter hoogte van het verwachte effect.

De reserve is gevormd vanuit bijdragen uit de reserve SIA en de Algemene Reserve. Wanneer de financiële constructie bij definitieve uitwerking van de AOS bekend is, zal deze reservering vrijvallen middels besluit danwel ingezet worden conform bestedingsdoel

Overzicht voorzieningen

Naam voorziening (bedragen x €1.000)	Maakt onderdeel uit van programma	Stand per 1 januari 2026	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand per 31 december 2026
Voorziening afval	5	2.694		303	2.391
Voorziening riolering	5	1.992		327	1.665
Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers	6	7.667			7.667
Voorziening rechtspositionele verplichtingen	6	824		199	625
Voorziening begraafplaatsen	6	3.930		114	3.816
Voorziening grondexploitatie	3	6.227			6.227
Voorziening Verlofsparen	6	1.657			1.657
Subtotaal type voorzieningen passivaposten		**24.991**	**-**	**943**	**24.048**
Algemene voorziening Vastgoed	3	27.217	377		27.594
Voorziening facilitair grondbeleid	3	678			678
Voorziening dubieuze debiteuren	7	369	300	315	354
Risico oninbaar schuldhulpverlening	2	502			502
Risico oninbaar bijstandsleningen	2	169			169
Risico oninbaar bijstandsvorderingen	2	5.182			5.182
Subtotaal type voorzieningen activaposten		**34.117**	**677**	**315**	**34.479**
Totale omvang voorzieningen		**59.108**	**677**	**1.258**	**58.527**

Voorziening afval

Doel: Het vastgestelde beleid achter deze voorziening is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie afvalstoffen. Op basis van het gehanteerde beginsel van een 100% kostendekkende heffing voor de inzameling en verwerking van afvalstoffen moeten de vrijvallende middelen via deze voorziening terugvloeien naar de burger in de vorm van een lagere dan wel minder snel stijgende afvalstoffenheffing. De ondergrens van deze voorziening is vastgesteld op € 500.000 (conform PPN 2014-2017).

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			2.364	2.694	2.391	2.391	2.391
Toevoegingen							
Afwijkingen A&G	5.5.1	BRP 25-1	257				
Berap-I 10.1.1 uitv kostn GBLT	5.5.1	BRP 25-1	22				
Afval & Grondstoffen	5.5.1	BRP 25-2	375				
Totaal toevoegingen			**654**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Egalisatie afvalstoffenheffing 2025	5.5.1	Tarievennota 2025	72				
GGP 2025-2030	5.5.1	RB 21-05-2024	253				
GGP 2025-2030	5.5.1	Tarievennota 2026		303			
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**325**	**303**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**325**	**303**	**-**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**2.694**	**2.391**	**2.391**	**2.391**	**2.391**

Toelichting:
De bestedingsrechten zijn als volgt tot stand gekomen:

- In Berap 2025-1 is een voordeel gemeld van per saldo € 257.000. Dit kwam met name door een voordeel op de inkomsten vanuit Verpact en de GFT Inzameling. Zie voor meer informatie de berap-melding.
- In Berap 2025-1 is een voordeel gemeld op de uitvoeringskosten van GBLT ad € 21.554.
- In Berap 2025-2 is er wederom een voordeel gemeld van per saldo € 375.000. Dit komt met name door een incidenteel voordeel uit de nacalculatie van het Wbm-heffing. Zie voor meer informatie de berap-melding.

De bestedingsvoorstellen komen uit de volgende:

- In de Tarievennota 2025 was voor de egalisatie van de afvalstoffenheffing een onttrekking van € 72.000 vastgesteld. Achteraf gezien was deze wellicht niet nodig vanwege de voordelen gedurende het jaar.
- In het raadsbesluit van 21-05-2024 ten aanzien van de uitvoering van het GGP 2025-2030 is besloten om € 253.000 aan incidentele kosten in 2025 te dekken door een onttrekking aan de voorziening.
- In de Tarievennota 2026 wordt daarnaast voorgesteld om hetzelfde te doen voor de incidentele kosten in 2026. Het gaat hierbij om een bedrag van € 302.500.

De eindstand van de voorziening per 31 december 2026 zal hierdoor op € 2.931.000 uitkomen.

Dat komt name door een aantal voordelen in 2023 en 2024. Ook in 2025 worden er een aantal voordelen verwacht. Deze middelen worden ingezet om eventuele nadelen in de toekomst op te vangen. Zo wordt verwacht dat de inkomsten uit Verpact lager kunnen uitvallen en blijft de afval- en grondstoffenmarkt (met name OPK) is zeer grillig.

Voorziening riolering

Doel: Het vastgestelde beleid achter deze voorziening is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie riolering. Op basis van het gehanteerde beginsel van een 100% kostendekkende heffing voor het afvoeren van afvalwater, afstromend hemelwater en grondwater, moeten de vrijvallende middelen via deze voorziening terugvloeien naar de burger in de vorm van een lagere c.q. minder snel stijgende rioolheffing.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	20
Stand per 1 januari			2.629	1.992	1.665	1.290	9
Toevoegingen							
Rente en afschrijving budgetten	5.4.1		89				
Lagere uitvoeringskosten GBLT	5.4.1	Berap 2025-1	6				
Totaal toevoegingen			**95**	**-**	**-**	**-**	
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Riolering Subs WDOD Overlopende posten 2024	5.4.1		225				
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**225**	**-**	**-**	**-**	
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Begroot saldo baten en lasten	5.4.1	Begroting 2025	508	327	376	315	4
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**508**	**327**	**376**	**315**	**4**
Totaal onttrekkingen			**733**	**327**	**376**	**315**	**4**
Stand per 31 december			**1.992**	**1.665**	**1.290**	**975**	**4**

Toelichting:
In november 2021 is het Gemeentelijk Rioleringsplan 2022-2026 door de Raad vastgesteld. De begroting 2026 is daar op gebaseerd met enkele aanpassingen met name op het vlak van indexaties, toename woningen, prijsstijgingen en planning groot onderhoud.

De voorziening komt in de laatste jaren onder de gewenste ondergrens van € 1.000.000. Naar verwachting herstelt dit binnen een aantal jaar. De uitputting van de voorziening komt met name door enerzijds een vertraagde groei van de stad en anderzijds het hanteren van het huidige hoge prijspeil voor de komende jaren; dit prijspeil is echter onzeker, een daling van de prijzen behoort ook tot de mogelijkheden. De voorziening is voor dit soort tegenvallers bedoeld om de heffing niet al te veel te laten schommelen.

Zie ook de programmatoelichting bij doel 5.4.1 en de Tarievennota 2026.

Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers

Doel: Deze voorziening is in 2012 ingesteld in verband met de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) voor toekomstige verplichtingen aan actieve wethouders en oud-bestuurders en hun nabestaanden

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			7.667	7.667	7.667	7.667	7.667
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			7.667	7.667	7.667	7.667	7.667

Toelichting:
In 2023 is een risicoanalyse uitgevoerd op risico's en werking van ons APPA plan. Daar kwam uit naar voren dat op de weg naar de overgang naar ABP voor de gepensioneerde wethouder die voor de inwerkingtreding van de APPA wet met pensioen zijn gegaan ter zijner tijd een voorziening moet worden ingesteld (deze pensioenen worden nu nog betaald uit een structureel budget op de staat van baten lasten). Voor arbeidsongeschiktheid en overlijden is het risico voor het grootste deel verzekerd.

Voorziening rechtspositionele verplichtingen

Doel: Deze voorziening is ingesteld voor rechtspositionele verplichtingen van (oud) medewerkers van de gemeente Zwolle (wachtgelduitkeringen, sociaal statuur, excl. 55+ regeling, etc). De stand van de voorziening moet voldoende zijn om de verwachte meerjarenverplichtingen (5 jaar) te dekken.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			1.107	824	625	422	214
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Voormalig Personeel			283	199	203	208	214
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**283**	**199**	**203**	**208**	**214**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			**283**	**199**	**203**	**208**	**214**
Stand per 31 december			**824**	**625**	**422**	**214**	**0**

Toelichting:
Aan het eind van het jaar (jaarrekening) wordt jaarlijks gekeken of de voorziening toereikend is voor de komende 5 jaar. Er wordt dan bijgestort of extra onttrokken.

Voorziening begraafplaatsen

Doel: Het vastgestelde beleid achter deze voorziening is, dat de besteding geoormerkt is voor de functie begraafplaatsen. N.a.v. de Notitie Lokale Heffingen van de Commissie BBV (besluit begroting en verantwoording) is in overleg met onze accountant besloten de reserve begraven om te vormen tot een voorziening. Op basis van het gehanteerde beginsel van 100% kostendekkende begraafplaatsrechten worden middelen in deze voorziening benut voor toekomstig onderhoud die meerjarig of eeuwigdurend is afgekocht.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			4.231	3.930	3.816	3.702	3.588
Toevoegingen							
Overboekingswijziging rente en afschrijving	6.3.1		5	-	-	-	-
Totaal toevoegingen			**5**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Mutatie resultaat begraven	6.3.1		306	114	114	114	114
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**306**	**114**	**114**	**114**	**114**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**306**	**114**	**114**	**114**	**114**
Stand per 31 december			**3.930**	**3.816**	**3.702**	**3.588**	**3.474**

Toelichting:
Het saldo van de begrote opbrengsten minus de begrote kosten worden gestort cq onttrokken in/aan de voorziening. Het huidige saldo is ter dekking van toekomstige kosten van de graven die voor langere tijd (eeuwigdurend) zijn aangekocht.

Voorziening Verlofsparen

Doel: Met de invoering van de cao gemeenten 2021/2022 kunnen medewerkers vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens -en carrièreplanning en het gemeentelijke vitaliteitsbeeld. Deze vakantie uren verjaren niet. Het verlofsparen kan leiden tot verlofstuwmeren die medewerkers bijvoorbeeld inzetten voor een sabbatical of om eerder met pensioen te gaan. Normaliter worden er geen voorzieningen getroffen voor arbeidsgerelateerde voorspelbare kosten, maar het betreft hier een verplichting met een onvoorspelbare karakter, waardoor er wel een voorziening getroffen dient te worden.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			1.657	1.657	1.657	1.657	1.657
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			1.657	1.657	1.657	1.657	1.657

Toelichting:
Bij het opmaken van de Jaarrekening zal bepaald worden of de hoogte van voorziening toereikend is. Op basis van de verlofsaldo zal dan een storting of onttrekking plaatsvinden.

Algemene voorziening Vastgoed

Doel: Bestemd voor de dekking van de voorzienbare toekomstige- en conjuncturele risico's van de grondexploitaties. Eén keer per jaar wordt de benodigde stand bepaald en wordt bij de vaststelling van de jaarlijkse MPV besloten of de voorziening moet worden aangevuld vanuit de reserve of gedeeltelijk kan vrijvallen ten gunste van de reserve.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			26.865	27.217	27.594	27.594	27.594
Toevoegingen							
Rente compensatie	3.1.3		352	377			
Totaal toevoegingen			**352**	**377**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Afdekking tekort € 17.608 grondexploitatie-complexen	3.1.3	Rb MPV 2025					
Afdekking € 9.257 in voorraad zijnde gronden	3.1.3	Rb MPV 2025					
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Stand per 31 december			**27.217**	**27.594**	**27.594**	**27.594**	**27.594**

Toelichting:
Volgens de BBV-voorschriften moet voor een project waar geen sluitende exploitatie mogelijk is, een voorziening worden getroffen ter grootte van het exploitatieresultaat. Conform de MPV 2025 bedraagt de voorziening per 31 december 2024 € 26,9 mln., bestaande uit een bedrag van € 17,6 mln. aan tekorten op grondexploitaties en € 9,3 mln. als voorziening voor de in voorraad zijnde gronden.

Voorziening facilitair grondbeleid

Doel: Het vormen van een voorziening, vanuit het voorzichtigheidsbeginsel, voor de gemaakte plankosten in het kader van facilitair grondbeleid, waarvan de verhaalbaarheid als hoog risico is beoordeeld

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari	3.1.3	Jaarrek '23	678	678	678	678	678
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Afboeken niet verhaalbare plankosten		pm					
			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			678	678	678	678	678

Toelichting:
In lijn met BBV-voorschriften en adviezen van Interne Controle zijn de grote vorderingen in de jaarrekening 2024 in het kader van onverzekerd plankostenverhaal beoordeeld op verhaalbaarheid. Wanneer er grote onzekerheid in de verhaalbaarheid van reeds gemaakte plankosten wordt ingeschat zullen deze vorderingen voorzien worden. De voorziening heeft per 1-1-2025 een stand van € 678.000

Voorziening

Voorziening grondexploitatie

Doel: Met ingang van 2024 wordt de verliesvoorziening voor de bouwgronden in exploitatie deels gepresenteerd onder de voorraden en deels onder de voorzieningen aan de passivazijde van de balans. Voor bouwgronden in exploitatie met een negatieve balanswaarde wordt de voorziening aan de passivazijde gepresenteerd, conform de verslaggevingsrichtlijnen van het BBV.

Voorziening	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			6.227	6.227	6.227	6.227	6.227
Toevoegingen							

Totaal toevoegingen	-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten					
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten	-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens					
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens	-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen	-	-	-	-	-
Stand per 31 december	6.227	6.227	6.227	6.227	6.227

Voorziening dubieuze debiteuren

Doel: Dubieuze vorderingen worden ten laste van deze voorziening gebracht om schommelingen in de exploitatie tegen te gaan. Het gaat hierbij om zowel de dubieuze debiteuren van gemeente Zwolle als die van GBLT

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			384	369	354	339	324
Toevoegingen							
Jaarlijkse storting	7.1.1	Begr.2026	300	300	300	300	300
Totaal toevoegingen			**300**	**300**	**300**	**300**	**300**
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Civiele en overige vorderingen	7.1.1	Begr.2026	315	315	315	315	315
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			**315**	**315**	**315**	**315**	**315**
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Totaal onttrekkingen			**315**	**315**	**315**	**315**	**315**
Stand per 31 december			**369**	**354**	**339**	**324**	**309**

Toelichting:
Het gaat Hierbij om zowel de dubieuze debiteuren van gemeente Zwolle en GBLT.
Jaarlijks wordt bekeken of de stand van de voorziening voldoende hoog is om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen.

Risico oninbaar schuldhulpverlening

Doel: Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico's van niet zakelijke kredietverlening op te vangen.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			502	502	502	502	502
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			502	502	502	502	502

Toelichting:
Deze voorziening dient ter dekking van de verstrekte leningen schuldhulpverlening. Deze leningen zijn volledig voorzien. Afhankelijk van de mutaties gedurende het jaar (verstrekkingen en aflossingen) dient bij de jaarrekening een bedrag aan de voorziening te worden toegevoegd of te worden onttrokken. Deze voorziening wordt via de balans in mindering gebracht op de betreffende activapost.

Risico oninbaar bijstandsleningen

Doel: Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico's van bijstandsleningen op te vangen.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			169	169	169	169	169
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			169	169	169	169	169

Toelichting:
Lopende het jaar worden verstrekte bijstandsleningen (bijna) volledig in de voorziening oninbaar gestort vanwege de zeer beperkte courantie van deze leningen. Aan het einde van het jaar wordt de inbaarheid van de op dat moment openstaande leningen defintief bepaald, waarna (mogelijk) een correctie in de voorziening plaatsvindt.

Risico oninbaar bijstandsvorderingen

Doel: Deze voorziening is ingesteld om oninbaarheidsrisico's van bijstandsvorderingen op te vangen.

Voorziening (bedragen x €1.000)	Doel	Besluit	2025	2026	2027	2028	2029
Stand per 1 januari			5.182	5.182	5.182	5.182	5.182
Toevoegingen							
Totaal toevoegingen			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsrechten							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsrechten			-	-	-	-	-
Onttrekkingen - bestedingsvoornemens							
Subtotaal onttrekkingen - bestedingsvoornemens			-	-	-	-	-
Totaal onttrekkingen			-	-	-	-	-
Stand per 31 december			5.182	5.182	5.182	5.182	5.182

Toelichting:
Lopende het jaar worden verstrekte bijstandsvorderingen (bijna) volledig in de voorziening oninbaar gestort, vanwege de zeer beperkte courantie van deze vorderingen. Aan het einde van het jaar wordt de inbaarheid van de op dat moment openstaande vorderingen definitief bepaald, waarna (mogelijk) een correctie in de voorziening plaatsvindt.
Deze voorziening dubieuze debiteuren betreft een correctie op de waardering van de bijstandsvorderingen. Gezien de geringe fluctuaties in het openstaande saldo van de bijstandsvorderingen is de waarderingscorrectie navenant.

Meerjarenbalans

Meerjarenbalans activa (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Immateriële vaste activa	5.694	6.255	5.610	5.622	5.259	4.904
Materiële vaste activa	480.799	537.767	562.474	607.673	629.953	625.596
Financiële vaste activa	15.582	14.539	12.537	11.494	10.409	9.282
Totaal vaste activa	**502.075**	**558.561**	**580.621**	**624.789**	**645.621**	**639.782**
Voorraden	-6.802	-6.143	-15.330	-11.580	-10.777	-1.724
Uitzettingen	291.090	217.449	184.121	118.920	79.164	57.137
Liquide middelen	349	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overlopende activa	41.027	41.027	41.027	41.027	41.027	41.027
Totaal vlottende activa	**325.664**	**253.333**	**210.818**	**149.367**	**110.414**	**97.440**
Totaal activa	**827.739**	**811.894**	**791.439**	**774.156**	**756.035**	**737.222**

Meerjarenbalans passiva (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Reserves	354.095	372.005	368.763	366.020	375.046	376.580
Resultaat boekjaar	12.395	0	0	7.800	-1.700	-400
Voorzieningen	25.883	25.327	24.746	24.038	24.023	24.008
Vaste schulden	215.507	194.703	178.071	156.439	138.807	117.175
Totaal vaste passiva	**607.880**	**592.035**	**571.580**	**554.297**	**536.176**	**517.363**
Vlottende schuld	40.474	40.474	40.474	40.474	40.474	40.474
Overlopende passiva	179.385	179.385	179.385	179.385	179.385	179.385
Totaal vaste passiva	**219.859**	**219.859**	**219.859**	**219.859**	**219.859**	**219.859**
Totaal passiva	**827.739**	**811.894**	**791.439**	**774.156**	**756.035**	**737.222**

EMU-saldo

De wet HOF is de uitvoering van een Europese afspraak gericht op stabiliteit van de Eurozone. Voor de uitvoering van deze afspraak wordt gewerkt met de berekening van het EMU-saldo. Dit is het saldo van de inkomsten en uitgaven van de totale overheid (zowel het Rijk als de provincies, gemeenten en waterschappen).

De in Europees verband gemaakte afspraak houdt in dat het nationale EMU-saldo niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp). Dit wordt vertaald naar een norm voor de gezamenlijke provincies, gemeenten en waterschappen, maar in Europees verband wordt enkel gekeken naar de 3% voor Nederland als geheel.

In het Bestuurlijk Overleg Financiële verhoudingen van 21 november 2023 is de EMU-saldonorm voor de medeoverheden voor de periode 2024-2026 op -0,5% van het bbp vastgesteld. Dat betekent een verruiming van deze EMU-saldonorm voor medeoverheden ten opzichte van de voorliggende periode met -0,1 procentpunt van het bbp. Voor de gemeenten als geheel ligt de macronorm op -0,34%.

Het rijk heeft die gemeentelijke macronorm vertaald naar een individuele EMU-referentiewaarde per gemeente. Voor de gemeente Zwolle is deze gesteld op € 40.603.000. De EMU-referentiewaarde is geen norm, maar een indicatie van het aandeel van de gemeente in de gezamenlijke tekortnorm.

De berekening van het EMU-saldo voor de gemeente Zwolle is hieronder opgenomen.

	Omschrijving (bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
1. (+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	25.305	5.515	-3.242	5.057	-474	2.834
2. (-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	9.631	57.529	24.062	45.211	21.917	-4.711
3. (+)	Mutatie voorzieningen	2.620	-556	-581	-708	-15	-15
4. (-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-50.377	659	-9.187	3.750	803	9.053
5. (-)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	-3.635	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo (+ = nadelig, -/- = voordelig)		**72.306**	**-53.229**	**-18.698**	**-44.612**	**-23.209**	**-1.523**

Subsidiestaat

Doel	Bedrijfseenheid	Subrekening	
0111 Sociale contacten daginvulling	Vrijwilligerswerk	Algemeen	Structu
	Totaal Vrijwilligerswerk		
	Beleid accommodaties	Algemeen	Incider
	Beleid accommodaties	Algemeen	Structu
	Beleid accommodaties	Algemeen	Subsid
	Totaal Beleid accommodaties		
	Sociaal cultureel werk	Adviesraden&coordinatie	Structu
	Sociaal cultureel werk	Algemeen	Incider
	Sociaal cultureel werk	GALA Eën tegen eenzaamheid	Incider
	Sociaal cultureel werk	GALA Welzijn op Recept	Incider
	Sociaal cultureel werk	Algemeen	Structu
	Sociaal cultureel werk	Jongerenwerk&-centra	Structu
	Sociaal cultureel werk	Jongerenwerk&-centra	Incider
	Totaal Sociaal cultureel werk		
	Wijkorganisaties	Algemeen	Subsid
	Totaal Wijkorganisaties		
	Sociale activatie en herstel	GALA Gezondheidsachterstanden	Incider
	Sociale activatie en herstel	GALA Versterken sociale basis	Incider
	Sociale activatie en herstel	Algemeen	Structu
	Sociale activatie en herstel	Overig	Overig
	Totaal Sociale activatie en herstel		
	Ouderenwelzijn	Hervormingsagenda soc domein	Structu
	Ouderenwelzijn	Hervormingsagenda soc domein	Overig
	Ouderenwelzijn	Algemeen	Incider
	Ouderenwelzijn	GALA Valpreventie	Incider
	Ouderenwelzijn	Algemeen	Structu
	Totaal Ouderenwelzijn		
	Dagbesteding ouderen	Algemeen	Structu
	Totaal Dagbesteding ouderen		
	WMO Mantelzorg/ informele zorg	Subsidies Mantelzorg	Overig
	WMO Mantelzorg/ informele zorg	GALA Mantelzorg	Incider
	WMO Mantelzorg/ informele zorg	Subsidies Mantelzorg	Structu
	Totaal WMO Mantelzorg/ informele zorg		
0112 Vitaal en gezond	Breedtesport	Sportakkoord 2025	Incider
	Breedtesport	GALA Leefomgeving	Structu
	Breedtesport	Zwemvangnet	Incider
	Breedtesport	Sportparkmanagement	Incider
	Breedtesport	Clubkadercoach	Incider
	Breedtesport	Sportakkoord 2023	Incider
	Breedtesport	Sportakkoord 2024	Incider
	Breedtesport	Algemeen	Structu
	Breedtesport	Zwemvangnet	Structu
	Breedtesport	Brede Impuls Buurtsportcoaches	Structu

	Breedtesport	Sportparkmanagement	Structu
	Breedtesport	Aangepast sporten	Overig
	Breedtesport	PPN11-14 Special Heroes	Overig
	Breedtesport	Aangepast sporten	Incide
	Breedtesport	Het Sportgala	Incide
	Breedtesport	Brede Impuls Buurtsportcoaches	Incide
	Breedtesport	Sportakkoord 2026	Incide
	Totaal Breedtesport		
	Sportaccommodaties	SSZ 'Eén portaal en roosteren	Structu
	Totaal Sportaccommodaties		
	Zwembaden	Algemeen	Structu
	Zwembaden	PPN 2012 Openluchtbad	Overig
	Totaal Zwembaden		
	Sporthallen	(X) Expl bijdr Het Anker	Structu
	Sporthallen	Algemeen	Structu
	Sporthallen	Stelpost subsidie Landstede	Overig
	Totaal Sporthallen		
	Sporthallen (BCF)	Expl bijdrage Het Anker	Structu
	Totaal Sporthallen (BCF)		
	Preventie gezondheidszorg	Algemeen	Structu
	Preventie gezondheidszorg	Algemeen	Incide
	Totaal Preventie gezondheidszorg		
	Kosten AED	Algemeen	Structu
	Totaal Kosten AED		
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Algemeen	Structu
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Gezonde leefstijl (regeling)	Subsid
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Algemeen	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Uitvoeringsplan 2022-2026	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Gala Kansrijke Start	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	GALA Overgewicht & Obesitas	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	GALA OKO & Vroegsignalering	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	GALA Advies Functie GGD	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	GALA Regionale aanpak preventi	Incide
	Uitv.plan gezondheid 2022-2026	Uitvoeringsplan 2022-2026	Overig
	Totaal Uitv.plan gezondheid 2022-2026		
0113 Gelijke kansen	Beleid Diversiteit en Inclusie	Algemeen	Structu
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Toegankelijk Zwolle	Structu
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Mensenrechten	Overig
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Culturele verschillen	Overig
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Gendergelijkheid	Overig
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Anti discr. racisme	Incide
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Regenboog	Structu
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Anti discr. racisme	Structu
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Mensenrechten	Structu
	Beleid Diversiteit en Inclusie	Regenboog	Overig

Totaal Beleid Diversiteit en Inclusie		
Studentenbeleid	Algemeen	Structu
Studentenbeleid	Algemeen	Overig
Studentenbeleid	Voor en door studenten	Incider
Totaal Studentenbeleid		
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB 2025	Incider
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB 2024	Overig
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB 2023	Incider
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB 2024	Incider
Onderwijsachterstandenbeleid	OAB 2026	Incider
Totaal Onderwijsachterstandenbeleid		
Jongerenbeleid	Algemeen	Subsid
Totaal Jongerenbeleid		
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	BDU/CJG	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	GALA Mentale gezondheid	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	BDU/CJG	Overig
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdwelzijn (maatwerk)	Incider
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	GALA Mentale gezondheid	Incider
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdhulp (preventie)	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdgezondheidszorg(maatwerk)	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdwelzijn (maatwerk)	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugd en onderwijs (maatwerk)	Structu
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdhulp (preventie)	Overig
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugd en onderwijs (maatwerk)	Overig
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdhulp (preventie)	Incider
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugdgezondheidszorg(maatwerk)	Incider
Opvoedingsonderst/ontwikkeling	Jeugd en onderwijs (maatwerk)	Incider
Totaal Opvoedingsonderst/ontwikkeling		
Peuterwerk	Algemeen	Incider
Peuterwerk	Algemeen	Structu
Totaal Peuterwerk		
Clientondersteuning	Algemeen	Overig
Totaal Clientondersteuning		
Participatieraden	Jongerenraad	Structu
Participatieraden	Participatieraad	Incider
Totaal Participatieraden		
Informatiep.digit.overh.(IDO)	Algemeen	Structu
Totaal Informatiep.digit.overh.(IDO)		
Volwasseneducatie	Regiomiddelen volw.educatie	Subsid
Volwasseneducatie	Regiomiddelen volw.educatie	Incider
Volwasseneducatie	Taalpunten	Incider
Totaal Volwasseneducatie		
Laaggeletterdheid	Algemeen	Incider
Totaal Laaggeletterdheid		

	Kinderactiviteiten	Algemene kosten	Overig
	Totaal Kinderactiviteiten		
	Preventie	Algemeen Preventie	Overig
	Totaal Preventie		
	Doel 0113-Taakveld 610	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0113-Taakveld 610		
	Doel 0113-Taakveld 420	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0113-Taakveld 420		
0121 Juiste ondersteuning	Toegang jeugdhulp	Innovatiebudget	Overig
	Toegang jeugdhulp	externe expertise SWT	Overig
	Totaal Toegang jeugdhulp		
0123 Intensieve ondersteuning	Leerlingenvervoer-funct boeken	Algemeen	Incider
	Totaal Leerlingenvervoer-funct boeken		
	Verslavingsbeleid	Algemeen	Structu
	Totaal Verslavingsbeleid		
	Voorkomen zorgmijding	Algemeen	Structu
	Totaal Voorkomen zorgmijding		
	Verward gedrag	Algemeen	Incider
	Totaal Verward gedrag		
	Integratie Detentie	Nazorg ex-gedetineerden	Incider
	Totaal Integratie Detentie		
	Beschermd Thuis	Algemeen	Structu
	Totaal Beschermd Thuis		
0131 Tijdelijk verblijf instelling	Maatschappelijke opvang	BZK middelen	Structu
	Maatschappelijke opvang	Dak- en thuisloosheid	Incider
	Maatschappelijke opvang	Winteropvang	Incider
	Maatschappelijke opvang	Algemeen	Structu
	Maatschappelijke opvang	Dak- en thuisloosheid	Structu
	Maatschappelijke opvang	Beleid OGGz	Incider
	Totaal Maatschappelijke opvang		
	Huiselijk geweld	Loverboys	Subsid
	Huiselijk geweld	Doeluitk. VO/huis. geweld	Structu
	Huiselijk geweld	Lokaal huiselijk geweld	Structu
	Huiselijk geweld	Loverboys	Structu
	Huiselijk geweld	Overige uitvoeringskosten	Structu
	Huiselijk geweld	Mensenhandel	Structu
	Huiselijk geweld	DUUP	Incider
	Totaal Huiselijk geweld		
	Beschermd wonen	Algemeen	Overig
	Totaal Beschermd wonen		
	Adviespunt kindermish.huis.gew	Algemeen	Incider
	Adviespunt kindermish.huis.gew	Algemeen	Structu
	Totaal Adviespunt kindermish.huis.gew		
0211 Onderw. en aansl. arbeidsmarkt	RMC-Reg.meld-en Coörd.functie	OZAA	Overig

	RMC-Reg.meld-en Coörd.functie	Algemeen	Overig
	Totaal RMC-Reg.meld-en Coörd.functie		
	Regionale aanpak VSV	LOB: Visie	Overig
	Regionale aanpak VSV	Meelopen in het MBO en bedrijf	Overig
	Regionale aanpak VSV	Intergrip	Overig
	Regionale aanpak VSV	Verzuim 3.0	Overig
	Regionale aanpak VSV	Playing for Succes	Overig
	Totaal Regionale aanpak VSV		
	Doel 0211-Taakveld 650	Job-Cost verrekeningen	Overig
	Doel 0211-Taakveld 650	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0211-Taakveld 650		
0212 Arbeidsparticipatie	Begeleiding statushouders	Algemeen	Structu
	Begeleiding statushouders	Algemeen	Incider
	Totaal Begeleiding statushouders		
	Arbeidsparticip statushouders	Ondertussengroep	Incider
	Arbeidsparticip statushouders	SPUK Inburgering	Incider
	Totaal Arbeidsparticip statushouders		
0213 Inkomensondersteuning	Armoedebestrijding	Algemene kosten Armoedebestrij	Overig
	Armoedebestrijding	Minimabeleid	Overig
	Armoedebestrijding	Noodfonds	Overig
	Armoedebestrijding	Algemene kosten Armoedebestrij	Incider
	Totaal Armoedebestrijding		
	Kindregeling	Declaratiefonds	Overig
	Kindregeling	Algemeen	Overig
	Totaal Kindregeling		
0312 Wonen	Beleid wonen en zorg	Algemeen	Incider
	Totaal Beleid wonen en zorg		
	Doel 0621-Taakveld 830	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0621-Taakveld 830		
	Toerisme	Vechtdalmarketing	Structu
	Toerisme	Zwolle Marketing	Structu
	Toerisme	Hanzestedenmarketing	Structu
	Totaal Toerisme		
	Evenementen	Algemeen	Overig
	Evenementen	Evenementenbudget	Incider
	Evenementen	Evenementenbudget	Subsid
	Evenementen	Algemeen	Incider
	Totaal Evenementen		
	Doel 0521-Taakveld 340	Job-Cost verrekeningen	Subsid
	Totaal Doel 0521-Taakveld 340		
0322 Cultureel aantrekkelijke stad	Bibliotheken	Algemeen	Structu
	Bibliotheken	Bibliotheek	Subsid
	Totaal Bibliotheken		
	Lokale media	Algemeen	Structu

Totaal Lokale media		
Podiumkunsten	Algemeen	Structu
Podiumkunsten	Poppodium	Incider
Podiumkunsten	Amateurkunst - kunstact.	Incider
Podiumkunsten	Vaktor	Incider
Podiumkunsten	Poppodium	Subsid
Podiumkunsten	Schouwburg	Subsid
Podiumkunsten	Gezelschappen	Subsid
Totaal Podiumkunsten		
Cultuureducatie/-participatie	Cultuur aan de basis	Structu
Cultuureducatie/-participatie	Cultuureducatie	Structu
Cultuureducatie/-participatie	Cultuurparticipatie	Structu
Cultuureducatie/-participatie	Cultuur aan de basis	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Cultuureducatie	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Cultuureducatie	Subsid
Cultuureducatie/-participatie	Fonds Amateurkunst	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Fonds Buurtcultuur	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Fonds PO & SO	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Fonds VO	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Fonds CMK	Incider
Cultuureducatie/-participatie	Fonds Cultuureducatie	Structu
Totaal Cultuureducatie/-participatie		
Film- en beeldcultuur	Algemeen	Subsid
Film- en beeldcultuur	Filmtheater	Subsid
Totaal Film- en beeldcultuur		
Amateurkunst	Voorzieningen Amateurkunst	Structu
Amateurkunst	Algemeen	Structu
Amateurkunst	Reg Aritistieke leiding	Subsid
Amateurkunst	Reg Kunstactiviteit	Subsid
Totaal Amateurkunst		
Culturele initiatieven	Algemeen	Structu
Culturele initiatieven	Reg Professionele kunst	Incider
Culturele initiatieven	ArtPitch 038	Incider
Culturele initiatieven	SPUK Impuls Jongerem cultuur	Incider
Culturele initiatieven	ArtPitch 038	Structu
Culturele initiatieven	Reg Professionele kunst	Subsid
Totaal Culturele initiatieven		
Musea	Cultuurhistorie	Incider
Musea	Beeldende Kunst	Incider
Musea	Algemeen	Structu
Musea	Cultuurhistorie	Subsid
Musea	Beeldende Kunst	Subsid
Totaal Musea		
Cultuurhistorie	Algemeen	Structu
Cultuurhistorie	Algemeen	Incider

	Cultuurhistorie	Cultuurhistorie & Streektaal	Incider
	Cultuurhistorie	Hanze leerstoel	Incider
	Cultuurhistorie	Cultuurhistorie & Streektaal	Subsid
	Cultuurhistorie	Collectie Overijssel	Structu
	Cultuurhistorie	Academiehuis	Structu
	Totaal Cultuurhistorie		
	Beeldende Kunst	Algemeen	Subsid
	Beeldende Kunst	Algemeen	Incider
	Beeldende Kunst	Platform BK	Incider
	Beeldende Kunst	Platform BK	Subsid
	Beeldende Kunst	Kunstwegen	Incider
	Beeldende Kunst	IJsslebiënnale	Incider
	Beeldende Kunst	Stadsdichter	Structu
	Totaal Beeldende Kunst		
	Ateliers en broedplaatsen	Algemeen	Subsid
	Ateliers en broedplaatsen	Kenniscentrum & deling	Subsid
	Ateliers en broedplaatsen	Algemeen	Structu
	Totaal Ateliers en broedplaatsen		
	Doel 0531-Taakveld 530	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0531-Taakveld 530		
0323 Erfgoed	Monumentensubsidies	Algemene kosten	Overig
	Totaal Monumentensubsidies		
0331 Bereikbaarheid en mobiliteit	Toekomstbestendige infrastruct	Doe het zelf garage ind.buurt	Structu
	Totaal Toekomstbestendige infrastruct		
	Doel 0631-Taakveld 810	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0631-Taakveld 810		
0411 Energietransitie	EBW Energiebesparing Wonen	Subs Platform PDZ	Incider
	EBW Energiebesparing Wonen	Subs Basisfinanciering	Incider
	Totaal EBW Energiebesparing Wonen		
	EDW Duurzame Werklocaties	Subsidie bedr.terr. ML	Incider
	EDW Duurzame Werklocaties	Subsidie bedr.terr. HP	Incider
	EDW Duurzame Werklocaties	Subsidie bedr.terr.Voorst	Incider
	EDW Duurzame Werklocaties	Motie verduurz maatsch org	Incider
	Totaal EDW Duurzame Werklocaties		
	Doel 0641-Taakveld 740	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0641-Taakveld 740		
	Doel 0641-Taakveld 830	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0641-Taakveld 830		
0421 Klimaatadaptie	Doel 0644-Taakveld 740	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0644-Taakveld 740		
0432 Duurzame economie	Economisch beleid	Duurz.econ.ontw.	Incider
	Totaal Economisch beleid		
	Doel 0511-Taakveld 310	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0511-Taakveld 310		

	Doel 0511-Taakveld 650	Job-Cost verrekeningen	Overig
	Doel 0511-Taakveld 650	Job-Cost verrekeningen	Incider
	Totaal Doel 0511-Taakveld 650		
0511 Gezonde samenleving	Dierenasiel	algemene kosten	Structu
	Totaal Dierenasiel		
	Natuur & Duurzaamheidsedu NDE	Milieuraad	Structu
	Natuur & Duurzaamheidsedu NDE	NDE subsidie onderwijs	Subsid
	Natuur & Duurzaamheidsedu NDE	NDE subsidie ontwikkeling	Subsid
	Totaal Natuur & Duurzaamheidsedu NDE		
	De Nooterhof	Algemene kosten	Structu
	Totaal De Nooterhof		
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	Stg. Kinderboerderij Zwolle	Overig
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	Stadshoeve	Overig
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	buurtweiden	Structu
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	Stg. Kinderboerderij Zwolle	Structu
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	Stadshoeve	Structu
	Stadsboerderijen & Buurtweiden	buurtweiden	Overig
	Totaal Stadsboerderijen & Buurtweiden		
	Dierenwelzijn	Pilot Dierenwelzijn Mensenzorg	Incider
	Dierenwelzijn	subsidies dierenopvang	Structu
	Dierenwelzijn	subsidies ambulance	Structu
	Totaal Dierenwelzijn		
	Jeugdtuinen	algemene kosten/opbrengsten	Overig
	Totaal Jeugdtuinen		
	Overige recreatie	subsidies inc./structureel	Overig
	Overige recreatie	subsidies inc./structureel	Incider
	Totaal Overige recreatie		
	Wijkmanagement	Bewonersbudget	Incider
	Wijkmanagement	Voortzett. initiatiefrijk Zwol	Incider
	Totaal Wijkmanagement		
	Wijkmanagement - Midden	POA	Incider
	Totaal Wijkmanagement - Midden		
	Wijkmanagement - West	POA	Incider
	Totaal Wijkmanagement - West		
	Wijkmanagement - Noord	POA	Incider
	Totaal Wijkmanagement - Noord		
	Wijkmanagement - Zuid	POA	Incider
	Totaal Wijkmanagement - Zuid		
	Wijkmanagement - Oost	POA	Incider
	Totaal Wijkmanagement - Oost		
0521 Veiligheid	Openbare orde en veiligheid	Zwolle Vuurwerkvrij	Incider
	Totaal Openbare orde en veiligheid		
0532 Onderwijshuisvesting	obao Onderwijshuisvesting	Algemeen	Overig
	Totaal obao Onderwijshuisvesting		

0541 Beheer openbare ruimte	Wegen, reiniging DVO ROVA	Subs..reg, Schoon Zwolle	Subsid
	Totaal Wegen, reiniging DVO ROVA		
	Subsidiereg. klimaatadaptatie	Subsidie afkoppelen	Subsid
	Totaal Subsidiereg. klimaatadaptatie		
0551 Afval en grondstoffen	Schoon Zwolle	Subsidieregeling Schoon Zwolle	Overig
	Totaal Schoon Zwolle		
0621 Regio	Regio programma economie	Kennispoort	Incider
	Totaal Regio programma economie		
	Eindtotaal		

Naam instelling	2025	
Stichting Travers Welzijn	6.342.007	
Stichting Veilig Thuis IJsselland	6.684.794	
Stichting Kadera aanpak huiselijk geweld	3.171.202	
Optisport Zwolle B.V.	2.587.255	
Stichting WijZ / De Kern	2.311.370	
Stichting Vrijwilligerscentrale/ZwolleDoet	2.028.670	
Stichting SportService Zwolle	1.830.167	
Stichting Tactus Verslavingszorg	1.801.561	
Stichting Kadera aanpak huiselijk geweld tbv verbouwing pand		
Stichting Sporthallen WRZV	873.067	
Stichting OverO	882.239	
Stichting Kennispoort regio Zwolle	600.000	
Stichting MarketingOost	550.441	
Spoorzone		
Stichting SportService Zwolle tbv het Anker	494.000	
Stichting Wijz / De Kern inzake Impluz	457.139	
GGD IJsselland	500.486	
Stichting Dimence Groep	426.544	
Stichting Zwols Dierenasiel	408.812	
Academiehuis Grote Kerk	420.000	
Stichting Jeugdfonds Sport Zwolle	315.483	
Stichting Vaktor	275.000	
Stichting Present Zwolle	247.658	
Stichting Zorgbelang Overijssel	210.000	
Stichting Nooterhof	228.447	
Stichting Sport- en Wijkaccommodaties Zwolle	225.828	
Stichting Het Scharlaken Koord	204.491	
Stichting Duurzaam Berkum		
Stichting Kinderboerderijen Zwolle	167.778	
Stichting Landstede	163.000	
Stichting Trias Jeugdhulp	136.700	
Stichting Vizier - antidiscriminatie	130.000	
Stichting Voor Elkaar Zwolle	605.274	
Stichting huurteam Zwolle		
Platform Duurzaam Zwolle	100.000	

Blauwvinger Energie Coöperatief		
Stichting Sporthal Zwolle Zuid		
Stichting de Stadshoeve	92.459	
Humanitas	90.706	
Stichting Multifunctioneel Centrum De Enk		
Stichting Jeugdbescherming Overijssel	106.707	
Stichting Vluchtelingenwerk Nederland	85.832	
Stichting Flappus	81.103	
Stichting Vechterweerd	70.231	
Dierenambulance	69.616	
Milieuraad	62.272	
Openluchtbad Zwolle		
Stichting Slachtofferhulp Nederland	51.243	
Wijk- en Speeltuinvereniging Wipstrikkwartier		
Stichting Sport & Vitaliteit		
Wijk- en Speeltuinvereniging Wipstrikkwartier		
Stichting Wijkcentrum Aa-landen		
Stichting Special Heroes Nederland		
Wijkvereniging Berkum		
Coöperatief WijBedrijf Dieze U.A.		
Britten voor Jong Muziektalent	21.000	
Stichting Hospice Zwolle	20.000	
Wijkvereniging Berkum		
Buurtmuseum Kamperpoort	16.500	
Stichting Kunstwegen		
St. Bedrijfsopleidingen	9.850	
Stichting Ecomuze		
Stichting Alzheimer Nederland		
Seniorenraad	4.470	
Vereniging Jeugdtuinvrijwilligers	3.240	
Zwolse Beiaardstichting	3.072	
Buurthuis Eben Haezer		
Stichting Gemeenschapscentrum De Elshof		
Hoge School Windesheim tbv Zwinc	125.000	

Raadvoorstel en raadsbesluit

Het Raadsvoorstel van de Begroting 2026 vindt u via deze link.
Daarnaast vindt u het Raadsbesluit zoals genomen in de raadsvergadering 14 november 2025 via deze link

Beleidsindicatoren BBV

In de regeling Beleidsindicatoren zijn de beleidsindicatoren opgenomen die met ingang van begrotingsjaar 2017 moeten worden opgenomen in de programma's. De meest actuele set beleidsindicatoren en bijbehorende gegevens kunt u vinden op de website Waarstaatjegemeente.nl via de tegel “Besluit Begroting en Verantwoording ”. De vergelijking van de gemeente Zwolle ten opzichte van andere 100.000 - 300.000 gemeenten, vindt u hier . De vijf indicatoren voor het taakveld 'bestuur en ondersteuning' worden door gemeenten zelf ontsloten (Paragraaf Bedrijfsvoering).

Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met raadpleging van enkele gemeenten, een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij golden een aantal belangrijke uitgangspunten:

- De indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht.
- De raadsleden worden daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen.
- De indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten.
- De indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen.
- Er worden bestaande bronnen gebruikt.
- De indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd.

Voor de indicatoren met betrekking tot het ‘sociaal domein’ is aangesloten bij de reeds bestaande ‘Gemeentelijke monitor sociaal domein’.

Indexen

De gemeente Zwolle maakt gebruik van indexen. Indexen zijn een eenvoudig middel om een beeld te krijgen hoe de stad of een deel van de stad ervoor staat op een bepaald maatschappelijk vlak. Een index geeft weer hoe een buurt, wijk of stadsdeel het doet op verschillende onderwerpen, in vergelijking met het gemiddelde van Zwolle. Ook wordt een index gebruikt om te laten zien hoe Zwolle of een deelgebied zich heeft ontwikkeld over een langere periode.

Waarom indexen?
Een goed monitoringssysteem kan een hulpmiddel zijn voor de planning en controlcyclus. Dat werkt echter alleen als er een goede structuur zit in de data. Dit om te voorkomen dat we heel veel bomen verzamelen en geen zicht meer hebben op het bos. Een manier om die structuur aan te brengen zijn de indexen waarmee we proberen relevante beleidsvelden te omschrijven.

Wat kun je met indexen?
Indexen kunnen gebruikt worden als hulpmiddel bij het beoordelen van de ontwikkeling van doelen die in de begroting zijn geformuleerd. Daarmee vormen ze ook een basis voor kengetallen en indicatoren ten behoeve van de begrotingsstukken. Indexen zijn een hulpmiddel voor het voeren van discussies met alle betrokkenen. Een gedeelde en goed onderbouwde set indexen helpt bij het goed onderbouwd voeren van discussies over (on-)gewenste ontwikkelingen en de bijdrage die iedereen daar bij kan leveren.

Welke indexen zijn er?
Binnen de begroting ontsluiten we vier indexen, die ook zijn opgenomen in de rapportages van het Buurt-voor-Buurt Onderzoek:

- Sociale index: toont aspecten die van invloed zijn op de maatschappelijke weerbaarheid van de Zwolse inwoners.
- Leefbaarheidsindex: toont aspecten die van invloed zijn op woon- en leefklimaat (dit is een samenspel tussen fysieke, sociale en veiligheidsaspecten).
- Veiligheidsindex: toont aspecten die van invloed zijn op de veiligheidssituatie.
- Fysieke index: toont aspecten die van invloed zijn op de fysieke gesteldheid van de stad.

De uitkomsten van een groot aantal vragen uit het Buurt-voor-Buurt Onderzoek liggen ten grondslag aan het beeld dat deze indexen laten zien. Naast deze onderzoeksuitkomsten (subjectieve indicatoren) hebben we voor de totstandkoming van deze indexen objectieve indicatoren gebruikt. Die indicatoren zijn afkomstig van verschillende bronnen, waarbij onder andere kan worden gedacht aan de gemeentelijke basisadministratie, het CBS, de Kamer van Koophandel en de provincie Overijssel.

Het Dashboard indexen toont de ontwikkeling van Zwolle op de vier indexen, voor de periode van 2012 tot en met 2024. Ook is te zien hoe wijken en buurten ervoor staan ten opzichte van Zwolle. De indexen worden tweejaarlijks gepubliceerd. In 2026 vindt de volgende actualisatie van de indexen plaats.

Tarievennota

De Tarievennota 2026 van de gemeente Zwolle geeft een overzicht van de tarieven die door de gemeente worden gehanteerd, inclusief de onderbouwing van de manier waarop de tarieven zijn bepaald. Het moet voor een aanvrager namelijk duidelijk zijn hoe de prijs van een product wordt bepaald. De opbouw van de tarieven zijn opgenomen in de Tarievennota. De complete Tarievennota vindt u hier .

De Tarievennota wordt jaarlijks gelijktijdig met de Begroting door de Raad vastgesteld. De hoofdlijnen van de Tarievennota zijn ook opgenomen in de paragraaf lokale heffingen van deze Begroting.

[WAARSCHUWING] Inhoud van blok "programma + product" ontbreekt